

**T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**CERÎDE-İ MEHÂKİM:
36-65. SAYILARIN (1874) TRANSKRİPSİYON,
DEĞERLENDİRME VE FİHRİSTİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra BEDİR

**Danışman
Doç. Dr. Necati ÇAVDAR**

TOKAT-2024

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Necati ÇAVDAR danışmanlığında hazırlamış olduğum **Cerîde-i Mehâkim: 36-65. Sayıların (1874) Transkripsiyon, Değerlendirme ve Fihristi** adlı Yüksek Lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

03.06.2024

Büşra BEDİR

JÜRİ KABUL VE ONAY

Büşra BEDİR tarafından hazırlanan “**Cerîde-i Mehâkim: 36-65. Sayıların (1874) Transkripsiyon, Değerlendirme ve Fihristi**” adlı tez çalışmasının savunma sınavı **03/06/2024** tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Tarih Anabilim Dalı**’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye (Danışman): Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

.....

Üye: Doç. Dr. İbrahim AYKUN

.....

Üye: Doç. Dr. Erol KARCI

.....

ONAY

...../...../.....

Doç. Dr. Yusuf TEMÜR
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans Eğitimi ders sürecinde ve tez konumuzun belirlenmesinden sonuçlanmasına kadar olan tüm aşamalarda bilgi ve birikimleriyle destek olan, çalışmamdaki her ayrıntıyı titizlikle inceleyen ve düzelten, tez çalışmasının yanı sıra diğer akademik çalışmalara teşvik ederek sempozyumlarda tebliğ sunmamda ve makale yayımlamamda yol gösteren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Necati ÇAVDAR'a emekleri ve özverisi için şükranlarımı sunuyorum.

Yüksek Lisans Eğitimi süresince ders aldığım Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tarih Bölümü'nün değerli hocalarına, tezimi okuyarak değerli görüşlerini paylaşan jüri üyesi sayın Doç. Dr. İbrahim AYKUN ve sayın Doç. Dr. Erol KARCI hocalarıma teşekkür ediyorum.

Lisans ve Yüksek Lisans eğitimim süresince her daim destekçim olan aileme ve üniversitenin bana kazandırdığı değerli arkadaşım Rumeysa TAŞÇI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

CERİDE-İ MEHÂKİM:

36-65. SAYILARIN (1874) TRANSKRİPSİYON, DEĞERLENDİRME VE
FİHRİSTİ

BEDİR, Büşra

Yüksek Lisans, Tarih Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Necati ÇAVDAR

June 2024, xi+499 sayfa

XIX. yüzyıl yenileşme hareketleri, özellikle Tanzimat dönemi, Osmanlı tarihinde yeni bir dönemin başlangıcını oluşturmuştur. Devlet yapılanmasının bütün alanlarında yaşanan bu çok boyutlu değişim hareketi, yeni kurumların da ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bu bağlamda söz konusu olan alanlardan biri de adliye teşkilatı olmuştur. Tanzimat Fermanı'nın vurguladığı noktaların başında adalet anlayışının ve hukuk sisteminin modernleştirilmesi yer almıştır. Toplumsal düzeni ıslah ve çağdaşlaştırma konusunda yüksek bir ideal ile ortaya çıkmış olan Tanzimat düşüncesi adliye teşkilatında da kurumsal standardizasyonu ve açıklık politikasını ilke edinmiştir. Bu bağlamda devlet kurumlarının ve ahalinin, adalet mekanizmasında gerçekleştirilen yeniliklerden haberdar edilmesine özen gösterilmiştir.

Osmanlı matbuatında, doğrudan adliye teşkilatı temalı bir süreli yayın mevcut değilken Sultan Abdülaziz devrinde adliye teşkilatında yapılan düzenlemeler kapsamında 1873 yılından itibaren Cerîde-i Mehâkim adını taşıyan hukuk temalı ilk basın organı yayımlanmaya başlamıştır. Bu gazete/mecmua vasıtasıyla 19. yüzyılın son çeyreğine girerken Osmanlı adliye teşkilatının ve hukuki uygulamalarının profilini tespit etmek mümkün olabilmektedir. Bu yayın organında; Adliye Nezareti tarafından çıkarılan kanun ve yönetmeliklerin yanı sıra muhtelif davalara dair uygulama örnekleri ve mahkeme ilamları üzerinden son dönem Osmanlı toplumunda suç ve ceza olgusuna dair çok sayıda bulguya erişmek mümkündür.

Çalışmamızda, Osmanlı basınının gelişimi ve Cerîde-i Mehâkim'in çıkış süreci ile ilgili bilgiler verdikten sonra Cerîde-i Mehâkim'in 1874 yılına ait ilk otuz sayısı olan 36-65. sayılarının transkripsiyonunu gerçekleştirdik. Daha sonra ilgili sayıların muhteva analizine dair genel değerlendirmeler yaptık. Son olarak da adı geçen sayıların konu bazlı indeksini tablolar halinde hazırladık.

Yayımlanmaya başladığı dönemin Osmanlı hukuki yapısı konusunda günümüze ışık tutan Cerîde-i Mehâkim hakkında hazırladığımız çalışmamızın, özellikle hukuk ve tarih alanında yapılacak olan akademik ve popüler çalışmalara önemli bir kaynak teşkil edeceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, XIX. Yüzyıl, Cerîde-i Mehâkim, Hukuk, Basın.

ABSTRACT

CERÎDE-İ MEHÂKİM:

36-65. ISSUES (1874) TRANSCRIPTION, EVALUATION AND INDEX

BEDİR, Büşra

Master's Degree, Department of History

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Necati ÇAVDAR

June 2024, xi+499 pages

The nineteenth century reform movements, especially the Tanzimat period, marked the beginning of a new era in Ottoman history. This multidimensional movement of change in all areas of state organisation led to the emergence of new institutions. In this context, one of the areas in question was judicial organisation. One of the main points emphasised by the Tanzimat Edict was the modernisation of the understanding of justice and the legal system. The Tanzimat thought, which emerged with a high ideal of reforming and modernising the social order, adopted the policy of institutional standardisation and openness in the judicial organisation as a principle. In this context, care was taken to inform state institutions and the public about the innovations in the justice mechanism.

While there was no periodical with a direct theme of judicial organisation in the Ottoman press, the first law-themed media organ named Ceride-i Mehâkim began to be published in 1873, within the scope of the regulations made in the courthouse organization during the reign of Sultan Abdülaziz. Through this newspaper/journal, it is possible to determine the profile of the Ottoman judicial system and legal practices in the last quarter of the 19th century. In this publication, it is possible to access a large number of findings on the concept of crime and punishment in the late Ottoman society through the laws and regulations issued by the Adliye Nezareti (Ministry of Justice), as well as examples of practices and court judgments regarding various cases.

In our study, after giving information about the development of the Ottoman press and the emergence of Ceride-i Mehâkim, we transcribed the first thirty issues of Ceride-i Mehâkim, 36-65, dated 1874. Then, we made general evaluations regarding the content analysis of the relevant issues. Finally, we prepared the subject-based index of the issues in tables.

We believe that our study about Ceride-i Mehâkim, which sheds light on the Ottoman legal structure of the period when it was published, will constitute an important resource for academic and popular studies, especially in the field of law and history.

Key Words: Ottoman Empire, XIXth Century, Ceride-i Mehâkim, Law, Press.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM-I.....	5
OSMANLI BASINININ GELİŞİMİ VE CERÎDE-İ MEHAKİM.....	5
1.1. Osmanlı Basınının Doğuşu ve Gelişimi.....	5
1.2. Cerîde-i Mehâkim'in Tarihçesi ve Genel Özellikleri.....	11
BÖLÜM-II	14
CERÎDE-İ MEHAKİM'İN 36-65. SAYILARININ TRANSKRİPSİYONU..	14
2.1. Cerîde-i Mehakim 36. Sayı Transkripsiyonu.....	14
2.2. Cerîde-i Mehakim 37. Sayı Transkripsiyonu.....	30
2.3. Cerîde-i Mehakim 38. Sayı Transkripsiyonu.....	46
2.4. Cerîde-i Mehakim 39. Sayı Transkripsiyonu.....	62
2.5. Cerîde-i Mehakim 40. Sayı Transkripsiyonu.....	78
2.6. Cerîde-i Mehakim 41. Sayı Transkripsiyonu.....	86
2.7. Cerîde-i Mehakim 42. Sayı Transkripsiyonu.....	102
2.8. Cerîde-i Mehakim 43. Sayı Transkripsiyonu.....	118
2.9. Cerîde-i Mehakim 44. Sayı Transkripsiyonu.....	133
2.10. Cerîde-i Mehakim 45. Sayı Transkripsiyonu.....	149
2.11. Cerîde-i Mehakim 46. Sayı Transkripsiyonu.....	164
2.12. Cerîde-i Mehakim 47. Sayı Transkripsiyonu.....	179
2.13. Cerîde-i Mehakim 48. Sayı Transkripsiyonu.....	194
2.14. Cerîde-i Mehakim 49. Sayı Transkripsiyonu.....	209
2.15. Cerîde-i Mehakim 50. Sayı Transkripsiyonu.....	225
2.16. Cerîde-i Mehakim 51. Sayı Transkripsiyonu.....	240

2.17. Cerîde-i Mehakim 52. Sayı Transkripsiyonu.....	255
2.18. Cerîde-i Mehakim 53. Sayı Transkripsiyonu.....	270
2.19. Cerîde-i Mehakim 54. Sayı Transkripsiyonu.....	285
2.20. Cerîde-i Mehakim 55. Sayı Transkripsiyonu.....	300
2.21. Cerîde-i Mehakim 56. Sayı Transkripsiyonu.....	315
2.22. Cerîde-i Mehakim 57. Sayı Transkripsiyonu.....	330
2.23. Cerîde-i Mehakim 58. Sayı Transkripsiyonu.....	344
2.24. Cerîde-i Mehakim 59. Sayı Transkripsiyonu.....	359
2.25. Cerîde-i Mehakim 60. Sayı Transkripsiyonu.....	373
2.26. Cerîde-i Mehakim 61. Sayı Transkripsiyonu.....	387
2.27. Cerîde-i Mehakim 62. Sayı Transkripsiyonu.....	403
2.28. Cerîde-i Mehakim 63. Sayı Transkripsiyonu.....	419
2.29. Cerîde-i Mehakim 64. Sayı Transkripsiyonu.....	434
2.30. Cerîde-i Mehakim 65. Sayı Transkripsiyonu.....	450
BÖLÜM-III.....	463
CERÎDE-İ MEHAKİM'İN I. DÖNEM 36-65. SAYILARININ DEĞERLENDİRME VE FİHRİSTİ	463
3.1. Cerîde-i Mehakim'in 36-65. Sayılarının Değerlendirmesi.....	463
3.2. Cerîde-i Mehakim'in I. Dönem 36-65. Sayılarının Fihristi.....	469
SONUÇ	487
KAYNAKLAR.....	489
EKLER.....	494
ÖZGEÇMİŞ.....	496

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.s.	: Adı Geçen Sözlük
a.g.t.	: Adı Geçen Tez
Bkz.	: Bakınız
COA	: Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
H.	: Hicri
Haz.	: Hazırlayan
M.	: Miladi
MEB.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Nr.	: Numara
R.	: Rumi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDVİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TTK.	: Türk Tarih Kurumu
Yay.	: Yayınları
Yay. Haz.	: Yayına Hazırlayan
Y.N.	: Yazarın Notu

GİRİŞ

Tezimizin konusunu oluşturan Cerîde-i Mehâkim, adli tarihimizin gün yüzüne çıkarılmasında ve dönemin hukuki şartlarının tespit edilerek günümüze kadar ulaşmasında önemli bir yeri olan hukuk mecmuasıdır. 1873 yılında çıkarılmaya başlayan Osmanlı Adliye teşkilatının ilk dergisi olan Cerîde-i Mehâkim'in ilk otuz beş sayısı daha önce Rumeysa Taşçı tarafından transkript edilip yayına hazırlanarak araştırmacıların hizmetine sunulmuştu. Biz de çalışmamızda, daha önce yapılmış bu çalışmanın devamı ve tamamlayıcı parçası olmak üzere Cerîde-i Mehâkim'in 36-65. sayılarını yayına hazırlayarak bu alandaki literatürün kesintisiz olarak sürdürülmesine katkı sağlamayı amaç edindik. Mecmuanın incelediğimiz sayılarında, aynen ilk 30 sayıda olduğu gibi, dönemin hukuk sistemine, hukuk bilgisine ve toplumsal yaşam standartlarına dair çok detaylı bilgiler mevcuttur. Bu konu üzerinde çok fazla çalışma olmaması bizleri kaynak açısından biraz zorlasa da diğer taraftan yaptığımız çalışmanın özgünlüğü bundan sonra yapılacak çalışmalara da referans olmuştur. Derginin tarihi gelişim sürecine geçmeden evvel Osmanlı Devleti'nde nasıl bir hukuki yapı olduğu, bu yapının değişim ve dönüşümünün hangi devirde hız kazandığı ve bu derginin çıkarılmasına neden ihtiyaç duyulduğu sorularının cevaplarını aramakta fayda vardır.

Kavramsal olarak “adalet” mefhumu tüm zamanların en çok tartışılan alanlarının başında gelmiş, muhtelif bilim dalları tarafından ideal modeli üzerinde fikirler ileri sürülmüştür. Türk-İslâm medeniyetinde adalet kavramı, ferdi ve içtimâî yapıda dirlik ve düzenliği, hakkaniyet ve eşitlik ilkelerine uygun yaşamayı sağlayan ahlâkî erdem¹ olarak tarif edilmiştir. Osmanlı Devleti'nin *Adalet Dairesi* olarak ifade edilen ve din-devlet-toplum ilişkileri üzerine kurulu bir sistemi başarıyla uygulayabilme neticesinde varlığını uzun yıllar sürdürebildiği söylenebilir². Osmanlı Devleti'nin hukuki teşkilat konusunda kendisinden önceki İslam devlerinin kurallarından etkilenmiş olduğu söylenebilir. Bu etkilenme kendi toplumunun ihtiyaçlarına ve yaşayışına uygun hale getirilerek uygulanmıştır. Bütün medeniyetlerde olduğu gibi Osmanlı'da da adalet anlayışı diğer tüm alanları kapsayan bir mekanizmaydı.

Osmanlı tarihinin temel dönüşüm noktalarının başında gelen Tanzimat Fermanı ile hukuki yapının da köklü bir değişim evresine girdiği malumdur. Tanzimat devri öncesinde Osmanlı hukuk anlayışının şer'i ve örfi hukukun birlikte icra edildiği bir sistemin varlığı müşahade edilir. Şer'i hukuka ait olan kurallar ilahi irade tarafından konulan ve din adamları tarafından yorumlanarak fıkıh kitaplarında yer alırken örfi hukuk; şer'i hukukun dışında kalan kısım ile ilgili *ulü'l-emr* olarak ifade edilen kişiler tarafından ortaya konulan kurallar bütünü şeklinde tanımlanmaktadır.

¹ Mustafa Çağrıcı, “Adâlet” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul 1988, s. 341.

² Ejder Okumuş, “Osmanlılar'da Siyasal Bir Kurum Olarak Adâlet Dairesi”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, S. 5, Mart 2005, s. 50.

Osmanlı klasik döneminde genel olarak şer'i mahkemelerin ön plana çıktığı ve olayların bu mahkemelerde çözüme kavuşturulduğu bilinmektedir³. Bu mahkemede yargılama işini kadıların yaptığı ve teşkilat için üst düzey bir pozisyonda oldukları aşikâr olsa da yargı gücünün başı padişah olmuştur. Şer'iyeye mahkemeleri dışında cemaat mahkemeleri ve konsolosluk mahkemeleri de hukuk alanında varlığını gösteren mahkemeler arasında yer almıştır⁴. Şüphesiz kanunlar karşısında sorumluluk sadece halkı değil padişahı da kapsamaktaydı. Bu bağlamda Şeyhülislam Ebu's-Suud Efendi padişahın emirlerinin kanuna aykırı olması durumunda bunlara "*Nâ-meşru nesneye emri sultanî olmaz*" diyerek karşı çıkmıştır⁵. Bu ifadeden anlaşılacağı üzere hukukun üstünlüğü herkes için geçerliydi. Ancak mevcut hukuki kuralların zaman zaman eksik ve özensiz uygulanmasının toplumda oluşturduğu güvensizlik duygusu, devlet düzenindeki bazı eksiklikler ve yabancı devletlerin bazı konularda yaptığı baskı hukuk sisteminin güncellenmesini zorunlu kılmıştır.

Tanzimat Fermanı bir anayasa olmamakla birlikte Osmanlı tebaasının can, mal ve ırz güvenliğini tanıyacağını ifade eden bir irâde-i seniyye⁶ örneği olmuştur. Fermanda gayrimüslimler Müslümanlarla eşit görülerek gayrimüslimlerin memnun edilmesi gözetilmiştir. Tanzimat Fermanı, insan haklarının ve hukukun üstünlüğü anlayışının Batılı anlamda ilk örneği olması hasebiyle daha sonra yapılacak olan anayasal hareketlerin hız kazanmasına zemin hazırlamıştır. Ancak bu değişim hareketleri devam ederken devletlerarası ilişkilerin artmasıyla halihazırda mevcut yasaların eksik tarafları da meydana çıkmıştır. Ahmet Cevdet Paşa'nın belirtmiş olduğu bir hususa göre gayrimüslim tebaanın şer'iyeye mahkemelerinde yargılanmalarından Avrupalı devletler rahatsız olmuştur⁷. Bu durum ve Avrupalı devletlerin baskıcı talepleri karşısında Osmanlı Devleti 1856 yılında Islahat Fermanı'nı ilan etmiştir. Fermanı'nın daha çok Osmanlı Devleti'ndeki gayrimüslimlerin lehine yönelik bir ilan olduğunu söylemek yanlış olmaz. Tanzimat Fermanı ve Islahat Fermanı ile mevcut hukuki konjonktürün değiştirilmeye ve hukuk düzeninin daha güçlendirilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Ceza hukuku başta olmak üzere mali hukuk, miras hukuku, vergilendirme gibi çeşitli kalemlerde köklü değişim hareketlerine girişilmiştir.

Tanzimat; adli yapı açısından önemli değişikliklerin yaşandığı, yargılama usulleri açısından Batı'nın örnek alındığı, yeni mahkemelerin kurulduğu ve bu mahkemelerde

³ İbrahim Durhan, "Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XII, S. 3-4, Aralık 2008, s. 57.

⁴ Fatmagül Demirel, *Adliye Nezaretinin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1876-1914)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2003, s. 3.

⁵ Hüseyin Yürük, "Osmanlı Devleti'nde Adalet Sistemi ve Teşkilatı İçinde Bir Örnek Şahsiyet Adliye Nazırı Abdurrahman Nureddin Paşa", *Adalet Dergisi*, C. 2, S. 65, 2020, s. 639.

⁶ Halil İnalçık, Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Phoenix Yayınevi, Eylül 2006, s. 43.

⁷ Ercimet Sarıay, "Tanzimat Sonrası Kanunlaştırma Çalışmalarının Kaynakları ve Metodolojisi" *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, C. 2, S. 1, 2019, s. 12.

görev yapacak görevlilerin yeniden tanımlandığı bir dönem olmuştur⁸. 1864 Vilayet Nizamnamesi ile taşra yönetiminde köklü düzenlemeler yapılmıştır. Bunun dışında her türlü davaya bakan *Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'nin* şekli değiştirilerek 1870 yılında nezârete dönüştürülmüştür. 1879 yılı Osmanlı Devleti için Adliye Teşkilatında yeni düzenlemelerin yapıldığı bir dönem olmuştur. Çıkarılan kanunlar; İlâmat-ı Hukukiyenin Suret-i İcrâsına Dair Kanun, Mehâkim-i Nizâmiye Teşkilâtı Kanunu, Usûl-ı Muhâkemât-ı Hukukiyye Kanunu, Usûl-ı Muhâkemât-ı Cezaiyye Kanunu olduğu bilinmektedir. Akabinde savcılık makamı oluşturulmuş ve çağa uygun olarak avukatlık ve noterlik gibi alanlar kurulmuştur. Tüm bu yaşanan gelişmelere genel olarak baktığımızda yeniliklerin her ne kadar çağdaş düzeyde oluşturulmaya çalışıldığı anlaşılrsa da şer'iyye mahkemelerinin varlığını devam ettirmesi hukuk alanının tam manada tek çatı altında toplanamamasına neden olmuştur.

Osmanlı Devleti'nde kanunların ve düzenlemelerin resmî kurumlara tebliğ edilmesi ve toplumda yayımının sağlanmasında, özellikle XIX. yüzyıl ortalarından itibaren dönemin en önemli iletişim araçları olan gazete ve mecmualar başrol oynamıştır. Osmanlı basın tarihinde ilk gazete III. Selim devrinde İstanbul'da Fransız sefarethanesinde Fransız uzmanlar tarafından 1796'da çıkarılmaya başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin ilk resmî gazetesini çıkarma fikri ise Sultan II. Mahmud'un talebi ile gündeme gelmiş, 1831 yılında çıkarılmaya başlayan ilk Osmanlı resmî yayın organı olan Takvim-i Vekâyi 1922 yılı sonlarına kadar yayın hayatına devam etmiştir.

Tanzimat devri hukuki nizamını inceleyebileceğimiz asıl kaynak ise çalışmamızın da konusunu teşkil eden *Ceride-i Mehâkim* adlı yayın organıdır. *Ceride-i Mehâkim* ilk defa 1873 yılında “İşbu gazete ileride haftada iki defa çıkarılmak üzere şimdilik beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğe müşteri olmak isteyenler mekteb-i sanayi müdürlüğüne müracaat etmelidir”⁹ duyurusu ile yayın hayatına başlayarak Osmanlı resmi süreli yayınları arasına katılmıştır.

Tanzimat devri hukukî düzenlemelerine katkısı bakımından burada yüzeysel olarak da olsa Ahmet Cevdet Paşa'ya değinmek gerekir. Çok yönlü bir devlet adamı olan Cevdet Paşa, Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin hazırlanmasında öncü olmakla kalmamış aynı zamanda bunu İslâm devletlerinin de kaynak olarak kullandığı bir kanun metni haline getirilmesine gayrte etmiştir¹⁰. Böyle bir kanun metnine ihtiyaç duyulmasında çeşitli argümanlar vardır. Bunlardan en önemlisi, Osmanlı Devleti kozmopolit bir yapıya sahiptir. Muhtelif kültürlerle ev sahipliği yapan devlet içerisinde gayrimüslim tebaa her ne kadar bazı konularda kendi hukuk kurallarına göre yargılansa

⁸ Halil Cin, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri*, 150. Yılında Tanzimat (Haz. Hakkı Dursun Yıldız), Ankara, 1992, s. 23.

⁹ *Ceride-i Mehâkim*, 23 Safer 1290/9 Nisan 1289, nr. 1; Betül Argunhan, “Ceride-i Mehâkim'in Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuku Bağlamında Tahlili (1873-1875)”, *Adalet Dergisi*, S. 70, 2023, s. 614.

¹⁰ Şahban Yıldırım, “Ahmet Cevdet Paşa ve Hukukçuluğu (1822-1895)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1, 2015, s. 132.

da ceza hukuku, ticaret hukuku, borçlanma gibi hususlarda İslâm hukukuna uymak durumundaydılar. Hal böyle iken yabancılar “*Kanununuz neyse bilelim*” tarzında sitemkâr bir tavır sergilemişlerdir¹¹. Bu durum devlet içerisinde yenileşme hareketlerinin yaşanmasına vesile olmuş ve dönemin aydınları eksikliklerin giderilmesi için önerilerde bulunmuşlardır. Böylelikle dine dayalı medeni hukuk olarak adlandırılan Mecelle ortaya çıkmış ve 1867-1926 yılları arasındaki zaman diliminde yürürlükte kalmıştır. Mecelle’de temel olarak İslâm hukuk anlayışının rehber alındığı görülse de bazı alanlarda bu kuralların karşılığının olmadığından kaynaklı olarak Avrupa tarzı kanunlardan esinlenildiği de bilinmektedir¹². Ahmet Cevdet Paşa, Mecelle’yi kaleme aldığı anda şekilde Batı prensiplere, özünde ise şer’i prensiplere bağlı kalmayı uygun görmüştür. Bu metnin hazırlanmasında komisyon başkanı olarak görev yapan Cevdet Paşa, toplumun kendi mayası ile kanuni hükümlerin yoğurulması gerektiğini savunmuştur. Bu bakımdan milli özelliklere sahiptir. On altı kitap ve 1851 maddenin bir araya gelmesiyle oluşan kanun metni Tanzimat Dönemi yargı mensuplarının da işini kolaylaştırmıştır¹³. Mecelle’nin Osmanlı hukuk yapısı bakımından yerini anlamamız konunun perspektifi açısından büyük önem arz etmektedir.

¹¹ Ekrem Buğra Ekinci, “Mecelle Hakkında Değerlendirmeler”, *Adalet Dergisi*, S. 62-63, Aralık 2019, s. 337.

¹² Gürsoy Akça, Himmet Hülür, “Osmanlı Hukukunun Temelleri ve Tanzimat Dönemindeki Hukuksal Yeniliklerin Sosyo-Politik Dinamikleri”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 19, Aralık 2006, s. 314.

¹³ Mehmet Âkif Aydın, “Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, 2003, s. 233.

BÖLÜM-I

OSMANLI BASINININ GELİŞİMİ VE CERİDE-İ MEHAKİM

1.1. Osmanlı Basınının Doğuşu ve Gelişimi

Tarihi süreç içerisinde de geçmişten bugüne insanoğlu yaşadığı olayları en ilkel şartlarda bile olsa kayıt altına alma isteği ile hareket etmiştir. Bu kayıt kimi zaman bir duvar resmi olmuş, kimi zaman tabletler üzerine yapılan işaretler olmuştur. Yazının icadı ile birlikte de daha kalıcı hale gelmiştir. Bu kayıt altına alma isteği zamanla insanlar arasında etkileşimin artması ve bu etkileşimi geniş kitlelere duyurma isteği ile birleşerek basın kavramının hayatımıza girmesine yol açmıştır.

Yazının icadından önce başlayarak günümüze uzanan sürece bakıldığında modern anlamda olmasa da bu girişimlerin başlangıcı sayılabilecek ilk gazete örneklerinin Mısır ve Eski Yunan’da verildiği bilinmektedir¹⁴. Bunun dışında Roma döneminde halkın bilgilenmesi için günlük haberler anlamına gelen “Acta Diurna” isimli gazetenin varlığından söz edilebilmektedir. Acta Senatus, Acta Publica, Acta Urbis, Acta Urbana gibi yayınlar Acta Diurna’dan daha önce yayınlanmasına rağmen tam manada gazete olma özelliği taşıyamadıklarından Acta Diurna’nın önüne geçememişlerdir. Bir nevi duvar gazetesi olan Acta Diurna günümüzdeki gazetelerin içeriği ile benzer özellikler taşımaktadır. Dikkat çekici siyasi ve sosyal olaylar, cenaze törenleri, seçimler, kanunlar, yabancı devletlerle yapılan antlaşmalar vb. bu gazetede yer alan başlıklar arasındadır¹⁵.

Matbaanın icadı çeşitli yönleri olan ve toplumu üst seviyeye çıkaran bir icat olmuştur. Avrupa’da bu icadın geliştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında Alman Gutenberg’in rolü önemlidir. Kendisi tarafından 1440 yılında kurulduğu kabul edilen matbaa, kısa sürede tüm Avrupa ülkelerine yayılarak insanlık tarihini derinden etkileyecek olan yeni süreçleri başlatan bir icat olmuştur. Matbaanın Osmanlı Devleti’ne girmesinde önce kitaplar el yazması olduğu için hem az sayıda bulunmaktaydı hem de pahalı olduğundan dolayı belirli kişiler tarafından satın alınabilmektedir. Hal böyle iken böyle bir icadın ülkeye kazandırılması kaçınılmaz olmuş ve zamanla basımevleri varlık göstermeye başlamıştır¹⁶. Basmacılığın tarihi gelişimi ile ilgili bilgiler kesin olmamakla birlikte Asya’da başladığı düşünülmektedir. Avrupa’da büyük toplumsal değişimlere yol açan matbaanın, Osmanlı topraklarındaki

¹⁴Hakan Temiztürk, “Kitle Basınının Doğuşu: İşaretleşme’den Gazete’nin İcadına”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 15, 2002, s. 257.

¹⁵Murat Özgen, “Osmanlıdan Günümüze Yazılı Basın ve Siyaset İlişkisi”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 23, 2005, s. 13.

¹⁶Suat Gezgini, “Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 18, 2003, s.18.

gelişim serüveni oldukça tartışmalı ve önemli bir konudur. 1727’de İbrahim Müteferrika ile başlayan Müslüman tebaanın matbaa serüveninden önce Osmanlı topraklarına II. Bayezid döneminde iltica eden Yahudiler (seferad) 1493 yılında yanlarında getirdikleri matbaa ile faaliyetlerine başlamışlardır. Yahudiler dışında Ermeniler 1567’de Rumlar ise 1627 yılında İstanbul’da matbaa kurmuşlardır. Özellikle Yahudilerin İstanbul, İzmir ve Selanik gibi şehirlerde kurduğu matbaalar bilimsel faaliyetlerin gelişiminde etkili olmuştur.

Osmanlı Devleti’nde ilk basımevinin kuruluşuna dair belgeler 15. yüzyılı işaret etse de devletin yönetiminde olan ilk basımevi 1727 yılında Dar’üt-Tıba’atü’l Amire adıyla kurulmuştur. Matbaanın Osmanlı Devleti içerisinde kurulmasında öncü olan isimler İbrahim Müteferrika ve sefir Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi’nin oğlu Said Efendi’dir. Devrin sadrazamı Nevşehirli Damad İbrahim Paşa’ya bir arzuhal sunularak Sultan III. Ahmed’in fermanı ve şeyhülislamın fetvası sonucunda Müteferrika matbaası kurulmuştur¹⁷. Faaliyete geçen matbaanın kağıtları çoğunlukla yurtdışından getirildiğinden artan giderlerden dolayı ülke içerisine bir kağıt fabrikası kurulmasını talep etmişlerdir. Devlet erkani da bu talep doğrultusunda 1741 yılında Yalova’da ardından İstanbul Kağıthane’de kağıt fabrikasını açmıştır¹⁸. Müteferrika ve Said Efendi’nin açtığı bu yolda zamanla yayın çeşitliği fazlalaşmış böylece basın tarihimizde gazete, dergi, kitap, bülten vb. yayınların ilk örnekleri verilmiştir. Ancak söz konusu bu çeşitliliğin ilk örneklerinin verilmesi matbaanın kuruluşundan çok sonra gerçekleştiği de gözden kaçırılmaması gereken noktalardandır¹⁹.

Matbaada ilk olarak haritalar daha sonra da kitaplar basılmıştır. Dini kitapların basımı ilk başlarda yasaklanmıştır. Basılan ilk kitap Vankulu Lügati’dir. Tuhfet-ül Kibar fî Esfâr’il- Bihar, Tarih-i Seyyah, Tarih-i Hind-i Garbi, Usûlü’l Hikem fî Nizami’il-Ümem gibi eserler İbrahim Müteferrika matbaasında basılan diğer kitaplara örnek olarak gösterilmektedir. Ancak bu faaliyetler Avrupa’ya kıyasla nispeten daha geç başlamıştır. Bu durumun nedenlerine dair kesin bir yargı olmamakla birlikte konu ile ilgili farklı gerekçeler sunulmaktadır. Bu gerekçelerden bazıları şunlardır: Osmanlı’da hattatlık mesleğinin yaygın ve geleneksel bir uğraş olması, dinsel tutuculuk, teknik nedenler ve belki de en önemlisi Osmanlı toplumunun bu icada ihtiyaç duymamasıdır²⁰. Tüm bu ve buna benzer nedenler Türk matbaacılığını olumsuz etkilemiştir.

¹⁷ Sinan Sümbül, “Osmanlı’da Matbaa Meselesine Yeni Bir Bakış: Risâle-i Fevâid-i Basma Adlı Yazma Eser Bağlamında Osmanlı Devleti’nde Matbaacılık Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”, *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*, S. 10, Kasım 2018, s. 25.

¹⁸N. Serpil Altuntek, “İlk Türk matbaasının kuruluşu ve İbrahim Müteferrika”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C.10 S.1, Aralık 1993, s. 198.

¹⁹Olcay Özkaya Duman, “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Ulusal’dan Yerel’e Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme” *Turkish Studies-International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/12 Fall 2013, Ankara, s. 1034.

²⁰Nurettin Güz, “Osmanlı Basını”, *Selçuk İletişim*, C. 1, S. 3, Mayıs 2014, s. 41.

Haberleşme ve bilgilenmenin en önemli kaynağı olan gazetelerin Osmanlı Devleti'nde nasıl bir süreçle ilerlediğine bakıldığında ilk gazetelerin 18. yüzyıl sonlarında çıkarılmaya başlandığı bilinmektedir. 1789 yılında başlayan Fransız ihtilalini Osmanlı Devleti'nde yaşayan kendi vatandaşlarına aktarmak amacıyla Fransız elçiliği “Le Bulletin de Nouvelles” (Haber Bülteni), “Le Gazatte Française de Constantinople” gazetelerini çıkarmasıyla ilk gazetelerin çıkarılmasının fitilini ateşlemişlerdir.²¹ Ancak bu gazeteler okuyucu kitlesinin belirli bir çevre olmasından kaynaklı olarak her kesime hitap etmediğinden tam anlamıyla bir Osmanlı gazetesi özelliği taşımadığından devlete ait bir gazete özelliği taşımamışlardır. Bu gazetelerin ardından 1824 yılında “Symrneen” (İzmirli), “Spectatuer Oriental” (Doğu Seyircisi) çıkarılmış ve dört yıl sonra da “Courrier de Smyrne” (İzmir Postası) çıkarılmış ve devlet içerisinde gazete çeşitliliği böylelikle artırmaya başlamıştır.²² Dönemin padişahı II. Mahmud, gazetenin iletişimde önemini fark ederek Fransız gazeteci Alexandre Blacque'nin yazılarını ve takınmış olduğu politikayı beğenerek devletin uluslararası diplomasideki görüşlerin yansıtılması amacıyla bir gazete çıkarılmasını istemiş ve 1831'de “Le Moniteur Ottoman” isimli gazete çıkarılmıştır. Bu gazete yarı resmi gazete olma özelliği taşımakla birlikte II. Mahmud'un yaptığı ıslahatlarını Fransızca olarak Avrupa'ya tanıtmak amacıyla çıkarıldığı ifade edilmektedir. Bu gazete Takvim-i Vekâyi'nin Fransızca halidir.²³

Osmanlı coğrafyasında çıkarılan ilk Türkçe gazete devletin resmi gazetesinin çıkarılmasından üç yıl önce, Mısır valisi Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın teşebbüsleriyle 1828 yılında Vakâyi-i Mısriyye ismiyle Türkçe-Arapça diliyle çıkarılmıştır. Bu gazetenin yayımlanma amacı çoğu gazetenin olduğu gibi idarenin yapmış olduğu faaliyetleri ve bunları yapma sebepleridir.²⁴ Gazetenin ilk sayısında çıkarılma amacı şu şekilde ifade edilmiştir; “*Toplumu asrın çağlarına getirecek tarım ve endüstri alanındaki gelişmelerin izlenmesi ve yapılan yenilikleri anlatarak yeni düzenin propagandasını yapmak*”tır.²⁵ Daha sonra Girit'te de valilik yapan Mehmed Ali Paşa burada da Vakâyi-i Giridiye isimli gazeteyi çıkartmıştır. Bu gazete de yarı Türkçe, yarı Yunanca olarak yayın hayatında yerini almıştır.

Osmanlı'da ilk resmi gazetenin çıkarılma tarihinin 1830'lu yıllara denk geldiği bilinmektedir. Sultan II. Mahmud siyasi, askeri, sosyo-kültürel, mali alanlarda yenilik hareketlerinden halkın da haberdar olması için bir resmi gazete çıkarılması konusunda karar almıştır. Aynı zamanda dönemin siyasi arenasını okuduğumuzda bağımsızlık

²¹Salim Alan, “Tanzimat Dönemi (1831-1876) Osmanlı Basını ve Vakayii Mısriyye”, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, S. 3, Güz 2019, s. 47.

²²Kenan Demir, “Osmanlı'da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5, Nisan 2014, s. 60.

²³E. Özgür Gönenç, “Türk Basınında Fransız Modeli ve Etkileri”, *İletişim Fakültesi Dergisi*, S.19, 2004, s. 96.

²⁴Nesimi Yazıcı, “Vakayii-i Mısriye Üzerine Birkaç Söz”, *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 2, Mart 1991, s. 270.

²⁵İsmail Mert Koç, *II. Abdülhamit Dönemi Olaylarına Osmanlı Gazetesinin Bakış Açısı (1897-1904)*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 9.

isyanları ile geçen bir süreç olduğu görülmektedir. Avrupa, Osmanlı Devleti'ni bu isyanlar aracılığıyla zayıflatmak istemiş ve gazeteler aracılığıyla kara propaganda politikası uygulamıştır. Osmanlı Devleti de aynı şekilde kendi izlediği politikaları anlatmak maksadıyla devletin resmi bir gazetesinin olmayışının eksikliğini fark etmiştir. Bu bağlamda çıkarılan Takvim-i Vekâyi tam da bu eksikliği gideren basın tarihimiz için de önemli yerde olan bir gazete olmuştur. Gazete henüz çıkarılmadan önce birtakım hazırlıklar yapılmaya başlanmış ve yukarıda bahsetmiş olduğumuz *Courrier de Symrne* gazetesini çıkaran Alexandre Blacquié Efendi'ye sorumluluk verilmiştir. Gazetenin hazırlanması için çalışan Alexandre Blacque Efendi gazetenin muhtevası, dili, dağıtımı hususları üzerine fikirlerini belirtmiş ve Mehmed Hüsrev Paşa'da bunun üzerine padişaha sunulması için bir rapor hazırlatmıştır. Gazetenin ismine dair birkaç öneri ile bütçe hesaplamasının ardından gazetenin isminin Takvim-i Vekâyi olması yönünde son sözü padişah söylemiştir. 1 Kasım 1831'de yayınlanan gazetenin diline bakıldığında sadelik ön planda tutulmuş ve böylece hitap ettiği kesim geniş tutulmuştur. Zaman içerisinde farklı dillerdeki nüshaları da çıkarılmıştır. Özellikle Fransızca çıkarılan nüshası ile Avrupa toplumuna seslenmeyi amaçlamıştır. Bunun dışında Takvim-i Vekâyi'nin mukaddime kısmına bakıldığında, devlet içerisinde ve dış dünyada meydana gelen gelişmeler, askeri işler, fiyatlandırmalar, yabancı devletlere Osmanlı Devleti'nin takınmış olduğu görüşler hakkında bilgi vermek, devlet içerisinde gelişme gösterilen faaliyetlere yer verilmiştir. Takvimhâne-i Âmire'den yıllık aboneliği 120 kuruş olan gazete istikrarlı bir yayın politikası yürütemese de 1922 yılına kadar yayın hayatını sürdürmüştür²⁶. Bu gazetenin Türk basın tarihinde dönüm noktası olduğu gerçeğini söylemekte faydar vardır. Bu gazete ile halk dış dünyaki gelişmeleri takip etme fırsatı bulmuş ve kendisinden sonra çıkarılacak gazetelere de örnek teşkil etmiştir²⁷.

Türk gazeteciliğinin ikinci gazetesi *Ceride-i Havadis*'tir. Takvim-i Vekâyi'den yaklaşık 9 yıl sonra çıkarılan gazete devlet desteği alarak imtiyazlı olarak çıkarılan ilk özel sermaye gazete özelliğine sahiptir. Gazetenin çıkarılma öyküsüne baktığımızda ilginç hadise yaşandığı kaynaklarda geçmektedir. İngiliz vatandaşı olan William Churchill o dönemlerde *Morning Herald* Gazetesi'nin İstanbul'da muhabirliğini yapmaktaydı. Kadıköy'de 1836 yılında avlandığı sırada yanlışlıkla bir çocuğu yaralamış ve akabinde de tutuklanmıştır. Bu olay tarihimizde "Miyop Churchill Olayı" olarak anılmaktadır. Devletler arası siyasi politikadan kaynaklı olarak William Churchill serbest bırakılmış ve kendisine özür mahiyetli çeşitli hediyeler verilmesinin yanında bir de gazete çıkarma izni verilmiştir²⁸. 31 Temmuz 1840'ta yayımlanmaya başlayan gazetenin başlangıç kısmını bizzat William Churchill yazmıştır. *Ceride-i Havadis*'in ilk sayısı üç sayfa çıkarılırken diğer sayılarının yaklaşık olarak dörder sayfadan oluştuğu

²⁶Metin Çatalkaya, *Bir Kaynak Çalışması Olarak Takvim-i Vekayi (1840-1849)*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2017, s. 8.

²⁷Salih Erol, "Türk Basın Tarihinde İbrahim Şinasi Efendi ve Tasvir-i Efkâr Gazetesi", *Tarih ve Gelecek Dergisi*, C. 5, S. 2, Ağustos 2019, s. 227.

²⁸Demir, a.g.m. s. 63.

aynı zamanda iç olaylar, dış olaylar ve ilanlar bölümlerinin yer aldığı bilinmektedir. Bunun dışında gazetede bir ilk olarak vefat eden kişilerin ilanları yayınlanmıştır. William Churchill'in yabancı muhabir arkadaş grupları içerisinde yer alması haber açısından elini zenginleştirmesine neden olmuştur. Takvim-i Vekâî'nin düzenli olarak çıkarılmadığı zamanlarda da aradaki bu kesintiyi Ceride-i Havadis kapatmış ve böylelikle gazete çeşitliliğinin önemi daha çok anlaşılmaktadır. Gazetenin yapmış olduğu tercümeler de gazeteye olan ilgiyi artırmıştır. Örneğin Victor Hugo'nun Sefiller romanı çevirilerek bu gazetede yer almıştır. Ancak ilerleyen yıllarda devlet desteğinin kesilmesi ile sürdürdüğü devamlılık politikasını takip ettirememesi ve okur sayısının düşmesinden kaynaklı olarak 1843 yılında yayın hayatını sonlandırmak durumunda kalmıştır.

Osmanlı Devleti'nde resmi gazete ve devlet destekli gazetelerin varlığından yukarıdaki yazımızda bahsetmiştik. Bu gazeteler dışında tamamen özel teşebbüsler sonucunda çıkarılan Tercümân-ı Ahvâl gazetesinden bahsedecek olursak, Âgâh Efendi mevcut gazetelere halkın ilgisinin yeterli olmadığını fark etmiş ve bir dilekçe yazarak gazete çıkarmak istediğini dile getirmiştir. Gerekli onayları aldıktan sonra 22 Ekim 1860 tarihinde İstanbul'da yayın hayatına başlamıştır. İlk sayılarından itibaren Tercümân-ı Ahvâl'in başyazarlığını yapan ve bunun dışında gazetenin çıkarılmasında, muhtevasının hazırlanmasında etkin rol oynayan kişi Şinasi olmuştur²⁹. Şinasi'nin Tanzimat Devri'nde Avrupa'ya gönderilen öğrenciler arasında yer alması onun ufkunun genişlemesine yol açmış ve bu durum kalemine de yansımıştır. Kaleminden çıkan yazılar siyasi yazılardan daha çok edebi, sanat alanında olan yazılardır. Yaklaşık altı ay çalıştıktan sonra Şinasi Efendi Tercümân-ı Ahvâl gazetesini yollarını ayırmıştır. Âgâh Efendi'nin çıkarmış olduğu Tercümân-ı Ahvâl gazetesinin çıkarılma amacına baktığımızda, çoğu gazetenin yayın amacının olduğu gibi halkı bilgilendirmek, iç ve dış polikadan haberdar olunmasını sağlamaktır. Bir fikir gazetesi olma niteliği taşıyan Tercümân-ı Ahvâl, başlarda haftada bir defa çıkarılırken 25. sayıdan itibaren istikrarını artırmış ve haftada altı kez yayınlanmaya kadar yayın politikasını sürdürmüştür³⁰. Ayrıca gazete de bir ilk olarak tefrika yer almıştır. Altı yıllık yayın hayatı boyunca toplamda 792 sayı çıkarılan gazete 11 Mart 1866 tarihinde kapatılmıştır³¹.

Osmanlı Devleti'nde gazete çeşitliliği artmaya devam ederken 1862 yılında yayın hayatına başlayan Tasvîr-i Efkâr gazetesi, Tercümân-ı Ahvâl'in açmış olduğu fikir gazeteciliği anlayışını takip etmiştir. Gazete başlarda eğitimi merkez alarak yazdığı yazılarla ilerlese de daha sonra konu çeşitliliğini artırarak devrin güncel haber ağını takip etmiştir³². Gazeteyi daha önce Tercümân-ı Ahvâl'de yazdığı yazılarla ön plana

²⁹Hamza Çakır, "Tercümân-ı Ahvâl", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011, s. 496.

³⁰Gamze Ertuğrul, *Osmanlı Basınında Tercümân-ı Ahvâl'in Yeri ve Önemi (1860-1866)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016, s. 31.

³¹Tayyib Yusuf, "Tercümân-ı Ahvâl Gazetesi Üzerine Bir Değerlendirme", *MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 3, Nisan 2011, s. 125.

³²Necdet Hayta, "Tasvîr-i Efkâr Gazetesi ve Yenileşme Hareketlerindeki Rolü", *Türk Basın Tarihi Uluslararası Sempozyumu (19-21 Ekim 2016 Elazığ)*, ed. Merve Uğur, s. 628.

çıkarmış olan İbrahim Şinasi Efendi çıkarmıştır. Gazetenin muhtevası ilk sayısında şu şekilde belirtilmiştir; “*İş bu gazete ahval-i dâhiliye ve hariciyeden bazı havadis ve maarif ve sanayii mütenevvia ile ticaret ve sair mevad-ı nafiaya müteallik mebahisi şamil olduğu halde şimdilik haftada bir kere pazar günleri çıkar. Neşrolunmak için maarife dair mebahis ve umuma faydalı havadis gönderen olursa kabul olunur.*”³³ Toplamda dört sayfadan oluşan gazete genel olarak çarşamba ve cumartesi günleri çıkarılmıştır. Aynı zamanda benzerlerine göre daha geniş haber bulma ağına sahiptir. Dönemin aydınlarından olan Şinasi, okuma yazma oranının düşük olduğunu, gazete okuyan kişilerin genellikle aydın kesim olarak adlandırılan kişiler tarafından ilgi gördüğünü fark etmiş ve bunun üzerinde çalışılması gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda Arap harflerinin ıslahı, Latin harflerinin kullanımı ile ilgili tartışma konusu gündeme gelmiştir. Ancak hem bu konu yüzünden hem de dönemin siyasi olaylarını gazete vasıtasıyla eleştiren yazılar yazması nedeniyle Şinasi Efendi ile hükûmet karşı karşıya gelmiş ve Paris’e gitmek durumunda kalmıştır. Bunun üzerine Tasvîr-i Efkâr gazetesinin yürütülmesini Namık Kemal üstlense de politik nedenlerden dolayı Namık Kemal’in gazetecilik yapması yasaklandığından dolayı gazete 835. sayı ile yayın hayatını noktalamak durumunda kalmıştır. Burada özel gazetelerin çıkarılmasında katkıda bulunan kişilerin o dönemin münevver tabakasını oluşturan kişiler olduğunu, devletin payidar olması için çalışmalar yaptıklarını söylemeden geçilmemesi gerekmektedir³⁴.

Osmanlı basınında muhalif gazetelerin varlığından da söz etmek mümkündür. Bu bağlamda ele alınabilecek ilk önemli örnek Muhbir gazetesi olmuştur. Tarihte kendisini “sarıklı ihtilalcı” olarak tanıdığımız Ali Suavi’nin başyazarlığını yaptığı, Filip Efendi’nin sahibi olduğu Muhbir gazetesi 1 Ocak 1867 günü İstanbul’da yayımlanmıştır³⁵. Gazetenin sessiz iletişim aracı olarak ehemmiyetini anlayan Ali Suavi Muhbir’de sade, anlaşılır bir dil kullanarak halkın bilinçlenmesini ön planda tutmuştur. Kendisi gazetenin okullarda da okunması için yaklaşık on beş okula ücretsiz bir şekilde gazeteyi göndermiştir. Gazetede maarif başlığı adı altında eğitim sistemi başta olmak üzere birçok hususa değinmiştir. Ali Suavi Muhbir gazetesini tanımlarken şu ifadeyi kullanmıştır; “*söylenmesi caiz olan her şeyi söylemeye talip olan gazete*”dir³⁶. Gazetenin en dikkat çekici haberi gazetenin açılmasından yaklaşık bir ay sonra Mustafa Fazıl Paşa’nın padişah Abdülaziz’e yazdığı mektubu yayınlaması olmuştur³⁷. Gazetede aynı zamanda Girit’te ezilen Türk ve Müslümanlar için bir kampanya başlatılarak

³³İsmail Mert Koç, *II. Abdülhamit Dönemi Olaylarına Osmanlı Gazetesinin Bakış Açısı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019, s. 11.

³⁴Mert, a.g.t., s. 11.

³⁵ Necati Çavdar, *Muhbir Osmanlı Basınının Sivri Dili*, Kriter Yayınevi, 2017, s. 3.

³⁶Uğur Akbulut, “Osmanlı Basın Tarihine Bir Katkı: Gazetelerin Yayınlanma Amaçları Üzerine (1831-1876)”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 8/5 Spring, Ankara 2013, s. 44.

³⁷ Esra Sazyek, “19. Yüzyıldan İki Kamusal Mektup: Giuseppe Mazzini ile Mustafa Fazıl Paşa’nın Saraya Mektupları”, *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 25, Aralık 2021, s. 508.

yardım amacıyla para toplanılmıştır. Gazetede Osmanlı Devleti'nin bu konuda pasif kaldığı üzerine eleştirel tarzda yazılar kaleme alınmıştır³⁸. Ancak bu konu hakkında kaleme aldığı yazılar nedeniyle gazete geçici olarak kapatılmış, Ali Suavi Kastamonu'ya sürülmüştür. Gazete İstanbul'da kapandıktan sonra Ali Suavi Yurt dışındaki bazı vilayetlerde gazeteyi çıkarsa da 1868 yılında yayın hayatı sonlanmıştır. Son olarak Muhbir gazetesinin çağdaşlarına baktığımızda özel teşebbüs sonucu basın hayatında yer alan bir diğer gazete Basiretçi Ali tarafından çıkarılan Basiret gazetesi olmuştur. Bu gazete, Prusya-Fransa arasında yaşanan savaşta tutumu sayesinde ünlenmiştir. Osmanlı kamuoyundaki diğer gazeteler Fransa'nın galip geleceği yönünde fikir beyan ederken bu gazete Prusya'nın galip olacağını belirten yazılar yazmıştır. Öyle ki Savaş Prusya'nın galibiyeti ile sonuçlandığında Bismarck Basiretçi Ali Efendi'ye matbaa hediye etmiş ve böylece gazetenin yayın hayatındaki başarısı artarak devam etmiştir³⁹.

Osmanlı basın tarihi çalışmaları oldukça geniş bir konu olup geniş bir bibliyografyaya sahiptir. Çalışmamızın konusunu teşkil eden Cerîde-i Mehâkim de bu geniş alan içerisinde önemli bir kesiti teşkil etmektedir.

1.2. Cerîde-i Mehâkim'in Tarihçesi ve Genel Özellikleri

XIX. yüzyıl tüm dünyayı etkileyen değişim hareketlerinin yaşandığı bir dönem olmuş, bu değişim rüzgârı Osmanlı Devleti'ne de tesir etmiştir. Osmanlı'da ilk gazete örneklerinin verilmesiyle süreli yayın çeşitliliği hız kazanmış ve böylece zaman içerisinde şekillenmeye başlayan matbuat/basın, Osmanlı toplumsal hayatının önemli bir parçası haline gelmiştir. Çalışmamıza konu olan Cerîde-i Mehâkim, XIX. asrın ikinci yarısından itibaren Osmanlı adalet anlayışı ve mahkeme usulleri, suçlar ve cezalar, Osmanlı hukuk mevzuatı gibi toplumsal gelişmeleri bugün anlayabilmemiz ve açısından önemli bir misyonu üstlenmiştir.

Çalışmamızın konusunu oluşturan Cerîde-i Mehâkim'in tarihi serüvenine baktığımızda, ilk defa Sultan Abdülaziz döneminde, 1873 yılında çıkarılmaya başladığı daha sonra isim değiştirerek Cerîde-i Mehâkim-i Adliye (1901-1908), Cerîde-i Adliye (1909-1929), Adliye Cerîdesi (1929-1943) ve Adliye Dergisi (1944-1945) şeklinde yayın hayatında belirli aralıklarla altı dönem dahilinde devam etmiştir.⁴⁰ Ayrıca gazetenin çıkış ismini taşıyan 1154. sayı yani Cerîde-i Mehâkim ismiyle çıkarılan son

³⁸Necati Çavdar, "Muhbir Gazetesi'nin Bir Toplumsal Sorumluluk Projesi: Girit İsyanı'nda Zarar Gören Müslümanlar İçin Yardım Kampanyası", *Uluslararası Sultan Abdülaziz ve Dönemi Sempozyum Bildirileri*, C. 4, TTK. Yayınları, Ankara 2014, s. 109.

³⁹Necati Çavdar, "Basiret Gazetesi'ne Göre Prusya-Fransa Savaşı (1870-1871)", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, C.7, S. 3, Aralık 2019, s. 1529.

⁴⁰Murat Erol, "Cerîde-i Mehâkim'den Adalet Dergisine 150. Yıl", *Adalet Dergisi*, C. 150, S.70, s. 568.

sayısı, tarihler 5 Ekim 1901’i gösterdiğinde yayımlanmıştır⁴¹. Son halini 1946 yılında Adalet Dergisi şeklinde alan gazete bugün Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılarak okuyucu ile buluşmaktadır. 22 Nisan 1873 tarihinden itibaren Mahkeme-i Temyiz kararlarını düzenli bir şekilde gazetede yer vererek dönemin hukuki haber eksikliğini gidermiştir. Adalet Dergisi adıyla halen yayın hayatına devam eden yayın organı, bu yönüyle Osmanlı-Türkiye Cumhuriyeti bağlamındaki hukuki gelişmelerin kesintisiz bir süreç olduğunu da sembolize etmektedir.

Cerîde-i Mehâkim, “Mahkemeler Gazetesi” anlamına gelmektedir. Genel özelliklerine baktığımızda; düzenli bir şekilde haftalık olarak çıkarılan gazete bunu her sayısında belirtmiştir. Kurulduğu ilk yıllardan 1879 yılına kadar pazartesi günleri, bu tarihten itibaren salı günleri, üçüncü dönem olarak nitelendirdiğimiz 1901-1908 yılları arasında ise çarşamba ve cumartesi günleri çıkarıldığı bilinmektedir. Peki böyle bir gazeteye neden ihtiyaç duyuldu? sorusunu sorduğumuzda verilecek cevap; Osmanlı Devleti’nin ağır aksak ilerleyen basın-yayın hayatında hukuki bir gazetenin eksikliği olmalıdır. Devlet içerisinde hali hazırda çıkarılan her gazetenin bir işlevi bulunmaktaydı. Örneğin kimisi resmi gazete niteliği taşıırken kimisi tamamen şahsi girişimler sonucu edebi-sanat alanına hizmet etmiştir. Hal böyle iken Cerîde-i Mehâkim’in çıkış nedenlerine baktığımızda şu şekilde bir sıralama yapabiliriz; Kanuni hükümlerden haberdar olunmasını sağlamak, cezalandırma usullerinin ne şekilde yapıldığı yani hangi suça karşılık hangi ceza verildiği bildirmek, günümüzde Adalet Bakanlığı kavramının karşılığı olan Adliye Nezâreti’nin genel yazışmalarını yayımlamak amacıyla çıkarılmıştır.

Cerîde-i Mehâkim’in fiziki özelliğine baktığımızda gazetenin ismi yazılmış alt satırda ise çıkarılan sayının numarası, tarihi, sayfa numarası yazılmıştır. Bir sonraki satırda ise her sayıda kalıp şekilde kullanılan “*İşbu gazete ileride haftada iki defa çıkarılmak üzere şimdilik beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğe müşteri olmak isteyenler mekteb-i sanayi müdürlüğüne müracaat etmelidir*”⁴².” şeklinde bir açıklama yazısından sonra ilan olarak adlandırılan kısım yazılmıştır. Sayfa düzeninde ortadan ikiye ayrılmış bir şekilde yazıların detaylı bir şekilde kaleme alındığı tespit edilmiştir. Gazetenin bazı kısımlarında kelimelerin silik olduğunu, okumakta zorluk yaşadığımızı söylesek de genel olarak orijinalliğini kaybetmemiştir.

Çalışmamızda Cerîde-i Mehâkim’in 1874 yılında yayımlanan 30 sayısının transkripsiyonu yapıp bu sayıların konu indeksi hazırlandıktan sonra muhteva değerlendirmesi yapılmıştır. Gazetenin ilk 7 sayısı 8 sayfa, 8-78. sayıları 16 sayfa ve 79-125. sayıları 8 sayfa olarak yayımlanmış olan birinci dönem içerisinde 1874 yılına

⁴¹Ercan Karaismailoğlu, Rıdvan Abdurrahman Demirtaş, İbrahim Enes Onat, “Her Türü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve”: Ceride-i Adliye, Makale Fihristi ve Yazar Dizini (1909-1929)”, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, S. 30, 2020 Güz, s. 138.

⁴²*Cerîde-i Mehâkim*, 23 Safer 1290/9 Nisan 1289, nr. 1; Argunhan, a.g.m., s. 614.

ait olan 30 sayı (36-65. sayılar) araştırmaya ve incelemeye tabi tutulmuştur. Bu sayede 1874 yılında Türk hukuk tarihine dair yapılacak araştırmalarda kullanılacak bir kaynak sağlamanın yanı sıra muhteva analizi sayesinde de dönemin hukuk gündeminin tespitine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Gazetenin orijinal nüshalarına Adalet Dergisi internet sitesinden ulaşılabilir.⁴³ Gazetenin 1154 sayılı ikinci döneminin ilk 435 sayısının konu indeksi Abdurrahman Hakkı Bey tarafından “*Rehber-i Kavânîn Lâhikası*” adıyla yayımlanmıştır.⁴⁴

Cerîde-i Mehâkim’in ilk sayısındaki mukaddime başlığı altında şu ifadelere yer verilmiştir: “*Herkes hakkına razı olsa alemde dava ve niza kalmaz; insan için hâkime, mahkemeye ihtiyac olmazdı. Lakin insan, hırs u tama‘ ve ucb u gazab gibi birçok hasail-i nefسانيye ile mağdur olduğundan beyne’l-beşer muhakeme ve muhasama tabiiyu’l-vukudur*”⁴⁵. Buradan anlaşılacağı üzere insan fıtratının yanlış yapmaya meyilli olması birtakım kaideleri de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda hukuki kuralların insanlık tarihi ile paralel bir şekilde oluştuğunu, bir ihtiyaç sonucu düzenlemeler yapıldığını söylemekte yarar vardır. Zaman içerisinde insan sayısı arttıkça da toplumsal etkileşim artmış ve böylece her toplum kendine uygun şekilde hukuk kurallarını oluşturmayı başarmıştır.

Gazetenin transkripsiyonunu yaparken edindiğimiz intibaya göre Osmanlı Devleti’nin hukuksal yapısı ile günümüz hukuksal yapının bazı konularda paralellik gösterdiği aşikârdır. Bu bağlamda adli teşkilat için ilk başvuru kaynakları arasında gösterilmesi yazılı basın kavramını bir kez daha önemini artırmaktadır. Adalet Dergisi kavramının zuhur etmesini sağlayıp, bunun bir sürekliliğini oluşturarak devrin adli ilanlarının halkla buluşmasına katkıda bulunan en önemli süreli yayın şüphesiz Cerîde-i Mehâkim’in varlığı olmuştur. Öyle ki günümüz adli teşkilatın yapı taşları bundan yaklaşık bir buçuk asır önce atılan adımlarla oluşturulmuştur. Gazetede mahkeme kararları örneklerinin yer almasının toplumda öğretici ve caydırıcı bir rol oynamış olduğu da muhtemeldir.

Cerîde-i Mehâkim’in çıkarıldığı süreçte Osmanlı basın tarihinde gazete-mecmua ayrımının tam olarak netleşmemiş olması münasebetiyle aynı yayın hakkında kaynakların hem gazete hem de mecmua kavramını kullanmış oldukları görülmektedir. Ancak çalışmamızın ismini teşkil eden cerîde⁴⁶ kavramının gazete anlamına geldiğini ve tarihi süreç içerisinde son olarak dergi şeklinde çıkarılmaya devam ettiğini belirtmemiz gerekir.

⁴³Bkz. <https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/ceride-i-mehakim.html> (05.12.2023)

⁴⁴Hulusi Yavuz, “Cerîde-i Mehâkim”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 7, 1993 İstanbul, s. 409.

⁴⁵*Cerîde-i Mehâkim*, 23 Safer 1290/9 Nisan 1289, nr. 1; Ahmet Yiğit, “Mukarrerat-ı Temyiziyye Mecmualarında (1327/1911-1332/1916) Görülen Arazi Davalarının Tedkiki”, I. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri, Ed. Fethi Gedikli, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 449.

⁴⁶Ferit Devellioglu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 33. Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 2017, s. 152.

BÖLÜM-II

CERÎDE-İ MEHAKİM'İN 36-65. SAYILARININ TRANSKRİPSİYONU

2.1. Cerîde-i Mehakim 36. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilkade	Sene	(Pazartesi)	Kânûnuevvel Rumi	Sene	Sahife
36	16	1290		24	1290	505

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Sûretidir)

Kololoğlu Avedis ile çukacı Kostaki Hristidi ve kefilî Sutiraki ve Sivastidi beyinde tekevvün eden münâzaaya dair divân-ı istinâftan 27 Cemaziyelevvel sene 288 tarihiyle verilen i'lâma itirazı hâvi merkûm Avedis tarafından î'tâ olunan 19 Cemaziyelâhir sene 288 tarihli arzuhal ile mezkûr i'lâm sûreti ve lâyiha 24 Cemaziyelâhir sene 288 tarihinde hukuk dairesine havale olunmakla mütâlaa olundu. [504] Mezkûr arzuhalde hukuk dairesinden bu hususa dair 25 Rebiyyülevvel sene 88 tarihiyle verilen i'lâm üzerine divân-ı istinâfça işin esâsına girilerek yalnız nakz olunan maddenin tashihiyle matlûbu olan iki yük bu kadar bin gurusun tahsiline dair i'lâm-ı kat'isi verilmek lazım gelir iken divân-ı istinâfça sadedin haricine çıkılarak kendisinin haksızlığına dair i'lâm tanzim olunmuş ise de lâyihasında beyan olunduğu veçhile mezkûr i'lâm hükmü mugâyir-i nizâm olduğundan bahisle keyfiyetin temyizen rü'yeti istid'â olunmuştur Divân-ı istinâf i'lâmında bu husus hakkında hukuk dairesinden 28 Rebiyyülevvel sene 288 tarihiyle verilip divân-ı istinâfa havale olunan i'lâmın fezleke-i müeddasında merkûmân Kostaki Hristidi ve kefilî Sotiraki Sivastidi'nin vekili Kostaki Sardinski'nin Kololloğlu Avedis ile meyânelerinde olan dâvâsının temyizen görülmesini iddia eylemesi üzerine evrak-ı muktezîye kırâat olunduktan ve tarafeyn isticvab edildikten sonra tafsilât-ı mazbutaya göre 8 Recep sene 87 tarihli divân-ı istinâf i'lâmı aleyhine vekil Kostaki'nin bâ lâyiha beyan eylediği dört itiraza Avedis'in verdiği cevabın hülâsa-i medlûlü 25 Cemaziyelevvel sene 286 tarihiyle divân-ı istinâftan verilen i'lâmda ispat-ı nümuneye hasr olunmakla beraber şu vechile ispat-ı müdde'â tarafeyne düşürülmüş ise de ispat-ı müdde'â müddeîye ait olduğundan kendisi ispatın tarafeyne düşürülmesi cihetini kabul etmeyerek temyiz-i davâ etmesi üzerine bi'l muhakeme hukuk dairesinden verilen 11 Safer sene 287 tarihli i'lâmda mezkûr 25 Cemaziyelevvel sene 286 tarihli i'lâm ahkâmından yalnız tarafeyne ispat düşürülmesi hükmü nakz edilmiş ve vekil mûmâileyh Kostaki ol-vakit ispatın numuneye hasr edildiğine dâir olan karar aleyhine bi'l itiraz temyiz-i davaya kıyâm etmeyerek divân-ı istinâf hükmü ve i'lâmını tamamıyla kabul eyledikten bir buçuk sene yani müddet-i temyîz mürûr ettikten sonra

şimdi temyîze kalkışması vâhî bulunmuş olduğu ve dîvân-ı istînâfın bu kere verdiği i'âm evvelki i'âm hükmünün aynı bulunduğu beyanıyla Kostaki'nin itirazatının şâyân-ı iltifat olamayacağını ve dîvân-ı istînâf i'âmının tasdîk-i hükmü lazım geleceğini mübeyyin ve vekil mûmâileyh Kostaki'nin buna cevabı dîvân-ı istînâfın hükmü kontrato mûcibince icrâ-yı tedkîkât olunması merkezinde olup kendisinin oğlu dahi kontrato mûcibince icrâ-yı tahkikat olunması talebinden ibaret idüğünden ve Avedis'in bervecch-i bâlâ serd ettiği ibareden kevr cinsi hiç tedkîk olunmasın maddesi çıkmayacağından mûmâileyh Avedis'in ifade-i meşrûhasına mahal olmadığını mutazammın olup ve dîvân-ı istînâfın i'âmında Kostaki'nin yalnız numune ile ispat-ı müdde'â etmesi lâzım geleceğine hükmedip bu hükmün ise [506] iki maddeye müstenid olarak birincisi dîvân-ı istînâfın 25 Cemaziyelevvel sene 286 tarihli i'âmın neticesinde numune üzerine ispat olunduğu halde bi'l tabî'î görmekte dahil olacağından ispatın numuneye hasr edildiği ve ikincisi hukuk dâiresinin 11 Safer sene 287 tarihli i'âmının karar yerinde dahi ol-veçhile yalnız numune üzerine ispatın Sivastidi'ye düşeceği münderic idüğü kaziyeleri olduğundan ve mûmâileyh Kostaki'nin birinci ve dördüncü itirazlarının fezleke-i mefhumu ispatın numuneye hasrı hakkında bulunduğundan bunun üzerine dîvân-ı istînâftan verilen 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'âm ile dâirenin 11 Safer sene 87 tarihli i'lâma nazar olundukta mezkûr istînâf i'âmında ispatın ciheti tayin olunduğu halde tarafeyne düşürülmüş ise de ispat-ı müdde'âye ait idüğünden i'âmın yalnız bu ciheti nakz edildiği anlaşılmış ve dîvân-ı istînâftan buna göre dahi verilen i'âm evvelki i'âmın îzâh mealinden ibaret bulunmuş idüğüne ve bu makûle mevâd-ı muhakemenin umûr-ı tahkikiyesinden madûd bulunduğuna mebni ispatın numuneye hasrına dâir dîvân-ı istînâfın bir buçuk sene mukaddem verdiği karar aleyhine Kostaki'nin şimdi serd ettiği itirazat vârid olmayıp tedkîkâta mahâl olmadığına ekseriyetle ve üçüncü itiraz dîvân-ı istînâfın i'âmında hukuk dâiresinin 11 Safer sene 87 tarihli i'âmının karar yerinde ol-veçhile yalnız numune üzerine ispatın Sivastidi'ye düşeceği münderic bulunmuş ibaresi muharrer olup halbuki ol-vakit münâzaun-fih olan bahs-i numune maddesi olmayıp ispatın ne tarafa düşeceği kaziyyesi olmasına mebni dîvân-ı istînâf hukuk dâiresinin i'âmına yanlış mânâ verdiğiinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesi mûcibince i'âm-ı mezkûrun nakz edilmesi fıkrası olarak filvâki bâlâda tafsil olunduğu vechile 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli dîvân-ı istînâf i'âmının Avedis tarafından olunan iddia üzerine temyîzi fakat ispatın ne tarafına ait olduğuna mütedair olarak ispatın tayîn-i cihet ve nev'i hakkında nizamına tevkîfan ol-vakit temyiz-i müdde'â vâki olmadığından ve dâire ise iddia olunmayan bir şey için beyan-ı rey' etmeyeceğinden hukuk dâiresi i'âmına yanlış mânâ vermesi cihetiyle dîvân-ı istînâf i'âmının yalnız şu ciheti nakz olunarak nizamname-i mezkûrun on ikinci maddesi mûcibince cihet-i mezkûrenin tarafeyn muvacehesinde tashih olunmasına ve altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verilse ve diğer itiraza gelince dîvân-ı istînâfın Avedis'in itirazı şifahen beyan etmesinde beis olmadığına dâir verdiği karar üzerine ol-vakit Kostaki sükût ederek murâfaaya duruşmuş olması cihetle bu itirazın dahi nabeca olmadığına ittifakla karar verilmiş olduğu beyan olunmuştur dîvân-ı istînâfın 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli olan

mârr'üz zikr i'lâmının fezleke-i mezâyâsında müste'nif Avedis ile Kostaki Hristidi yanında beyinde çuka kontratosundan dolayı zuhûr eden münâzaanın akdemce dîvân-ı istînâfta rü'yeti sırada Kostaki Sivastidi tarafından bâsenet kefalet edilmesi üzerine dîvân-ı mezbûrdan ol-bâbda verilen i'lâmda ber mûcib kontrato mazbutü'l miktar çukayı Avedis tarafından ilgâ Kostaki'nin mecburiyeti gösterilmiş olmasına ve ol-vechle merkum Avedis çukayı vermiş ise de Kostaki'nin ahz etmemesinden nâşî satılıp esmânından noksanının Kostaki'ye veya kefile tazmîn ettirilmesi hakkında ikinci meclisten başkaca i'lâm olunarak mûcibince memuru marifetiyle fûrûht edilip zuhûr eden [507] fiyat noksanının kefil-i merkûmdan tahsili mezbûr Avedis tarafından iddiâ kılınmasına mebni ikinci mecliste bir karar-ı karîne hâsıl olunmuştur ve merkûm Avedis bunu adem-i kabulde bulunmuş ise merkûm Avedis ile Kostaki beyinde mukaddemâ akd olunan kontrato îcâbınca çukanın ikinci kevr olarak mühûr tahtına alınıp yedlerine verilen numunesine muvafık olması meşrût bulunmuş ve müste'nif-aleyhin kefaleti bu yolda olduktan başka dîvân-ı istînâfın i'lâmı dahi mezkûr kontratoya bina kılınmış olduğundan merkûm Kostaki çukanın kontratosunda beyân kılınacağı vechle ikinci kevr olmadığını müzayede mahalinde beyân eylediği anda ber mûcib-i kontrato numuneye muvafık olduğunu ispat etmek Avedis'e düşeceği derkâr olup mücerred bu babda olan itirazını tahrîren beyân etmemesine istinâden çukanın numuneye muvafık olduğunu kable'l ispat satılmasından nâşî meclis-i mezkûrun merkûm Avedis'in ifadesi gibi hükm-i i'lâm etmeyerek daha ilerisini tedkîke karar vermesi muvafık-ı nizâm ve hakkaniyet olarak şu kadar ki kontratoda çukanın mühûr tahtında olan numune vechle ikinci kevr cinsi olacağı mûnderic olmasıyla yalnız kevr cinsinin tedkîki kontrato hükmüne mugayir bulunacağı ve numuneye muvafık olmadığı halde kevrlik bi'l tabi'î tahakkuk eylemiş olacağı cihetle mezkûr çukanın numunesine muvafık olup olmadığının tedkîki îcâb-ı maslahattan olup karar-ı mezkûr o yolda ıslahı lâzım geleceği gibi kefil-i merkûmun dahi numuneyi tanımayıp da yalnız kefalet senedinde ikinci kevr cinsi mûnderic olduğu serrişesiyle bu cins çukadan mesûl olacağı hakkında olan ifadesi sened-i mezkûrdaki hükm-i evvel mûcibince dîvân-ı istînâfta terettüb edecek hükmün icrâsına kefâlet eylediği hakkında olan fıkra-i musarâhaya mugayir olup şöyle ki meclis-i mezkûr ber mûcib-i kontrato icrâ-yı tedkîkât ettikten sonra kefil olduğu Kostaki'ye terettüb edecek hükmü kabule mecbur olacağı cihetle suret-i muharrereye tevfiқан ifâ-yı muktezâsı zımnında keyfiyetin tekrar meclis-i mezkûra havalesi serd edilmiştir evvel emirde tashih maddesi lede'l tezekkür Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye hukuk dâiresinin 25 Rebiyyülevvel sene 88 tarihli i'lâmında vekil Kostaki'nin birinci ve dördüncü itirazı dîvân-ı istînâfın 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'lâmının hükmü ispatın numuneye hasrı hakkında olup i'lâm-ı mezkûrun temyîz müddeti geçtiğinden bu itirazının vârid ve olmadığının ve üçüncü itirazı mûcibince karar yalnız ispatın bir tarafa düşeceği hakkında dîvân-ı istînâfın buna yanlışı mana vererek dâire-i mezkûrenin ispatın numuneye hasrını tasdîk etmiş demesi eelden i'lâmının yalnız bu fıkrasının nakz olunduğu cihetle işin içine girililmeyerek tarafeyn muvacehesinde burasının tasmiîmi lazım geldiğinin hüküm tahtına alınmış olmasına nazaran bu fıkra olan (Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye dahi ispatın numuneye hasrını tasdîk etmiş) tâbiratı tashih olundukta

bu tâbiratın tayyî iktizâ edip binâenaleyh sonraki i'lâmda Dîvân-ı Ahkâm'ın i'lâmına bena kalınan ispatın numuneye hasr fıkrası bertaraf olarak dîvân-ı istînâfinçe ispat maddesinin bi'l tabî'î karar olacağı 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'lâmdaki karara tatbikine intikâl edeceğine ve karar-ı mezkûrun neticesi dahi ber mûcib-i kontrato çıkanın numuneye tevâfuk olup olmadığının tahkikatından ibaret olup Avedis'in sattığı çıkanın numuneye tevâfuk edip etmeyeceği dahi [508] yalnız numunenin meydanda bulunmasına mütevakıf olmayarak delâil-i sâire ile de tebeyyün edeceğinden delâil-i sâire-i mu'tebere ile vekil Kostaki'nin bi'l vekâle ispat-ı müdde'â eylemesi zımnında fıkra-i mezkûrenin tashihine ekseriyetle karar verilmiştir muahharan tarafeyn celb olundukta vekil Kostaki Efendi husûs-ı mezkûr hakkında aranılacak şey iki kısım üzerine münkasım olacağı ve kısım-ı evvel ispat olunacak şey ne olduğu ve kısım-ı sâni müdde'âdan sonra Avedis'in sattığı çıkanın ol şeye mutabık bulunup bulunmadığı olup evvel emirde kısım-ı evvelin altı türlü delil-i resmi ile ispatı lazım geldiğini serd ile delâil-i mezkûreyi ortaya koydu birincisi Avedis tarafından imza olunan kontratonun bir fıkrasında irâe ve taht-ı mühre alınan numune vechile yani ikinci kevr çukası olmak üzere ibaresi mestûr olduğundan nev' ve cinsi tayîn olunan numune vechile esas ispatın kevr ikinci cins üzerine olması iktizâ eylediğidir ikincisi mahkeme-i ticaret ikinci meclisinden mukaddemâ verilen i'lâm ile bu i'lâmı musaddak bulunan i'lâmda (ber mûcib-i kontrato çukayı Kostaki'nin almaya mecburiyeti) olduğu gösterilmiş olmasına mebni numune zâyi' olsa bile Avedis'in ber mûcib-i kontrato kevr ikinci cins çukayı vermeye mecbur ve binaenaleyh o cins çuka satması iktizâ edeceğinin emr gayr-i mestûr olduğudur üçüncüsü dîvân-ı istînâfin 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'lâmının karar yerinde çıkanın numuneye muvafık olup olmadığının tedkiki gösterilip dîvân-ı istînâfin i'lâmının kontratoya bena kalındığı ve ber mûcib kontrato Kostaki'nin çuka ahzına mecburiyeti bulunduğu ve ikinci meclisin ber mûcib-i kontrato icra-yı tedkik edeceği husûslarının gösterdiğidir dördüncüsü numune her ne kadar bâb-ı seraskerîde zâyi' olmuş ise de işbu numunenin kevr ikinci çukası olduğunu Dâr-ı Şûrâ'nın tasdik eylediği eelden Avedis'in vereceği ve sattığı çıkanın ber mûcib-i kontrato kevr ikinci cinsinden olmak lazım geleceğidir beşincisi numunenin aynı olarak mahtûm ve musaddak setri ve numune Dâr-ı Şûrâ tarafından gönderilmekle böyle bir mahal resmiden gönderilen numunenin aslına muvafık değil denilemeyeceğidir altıncısı Avedis'in imzası tahtında bulunan 5 Rebiyyûlahir sene 85 tarihli protestosunda yirmi beş bin zir'a ikinci kevr çukasından on bin arşını vereceği hakkında olan taahhüdünü ikrâr eylediğinden kevr çukası satmaya mecburiyetini ikrâr ettiğidir kısım-ı sâni Avedis'in kevr çukası satmadığı hakkında sekiz türlü delil-i resmi bulunduğu hususu olduğunu ve çünkü kısım-ı evvel hakkında îrâd eylemediği berâhîn ile ispat maddesinin esas-ı kontrato olduğunu söyledi birincisi Avedis'in kontratosu müddetinin inkızâsından altı gün sonra 7 Cemaziyelâhir sene 85 tarihli protestonamesiyle on bin arşın çukayı tehiyye etmediği mütebeyyün olduğundan Avedis'in ikinci kevr çukası bulunmamış idüğüdür ikincisi kevr çukasının topu yirmi iki arşından nihayet yirmi beş arşın kadar gelebileceği derkâr iken Avedis'in sattığı çıkanın beher topunun otuz dokuzdan kırk arşına kadar olduğu müzayede memurunun defterinde mukayyid olduğudur

üçüncüsü ol-bâbda çukacı esnafı kethüdalarıyla sınıf-ı evvel ve sâni esnafının şahâdetname verdiği dördüncüsü çukacı [509] Kostaki'nin 24 Safer sene 86 tarihli protestosuna cevap vermediğinden mezkûr protestoyu kabul etmiş ve binâberin kontrato mûcibince satmamış olduğudur beşincisi kefil Sivastidi'nin protestosuna dahi cevap vermediğidir altıncısı Avedis'in kevr çukası satmadığını memuruna ikrâr eylediğinin ikinci meclisin bir kıt'a i'lâmında mûnderic idüğü kaziyyesidir yedincisi Avedis'in sattığı çukanın bir topu meydanda olduğundan bunun ikinci kevr olmadığı kethüdalarıyla esnaf tarafından tasdik edildiğidir sekizinci Avedis'in sattığı çuka üzerinde kevr fabrikasının ve Londra'da bin sekiz yüz eli bir senesinde küşad olunan sergi madalyasının resmi mevcut bulunmadığı ve böyle olmadığı halde kevr çukası addedemeyeceğinin kevr fabrikası tarafından i'lân olunduğu ve kevr çukasının bir topu dahi kethüda ve esnaf tarafından tasdik kalındığından şu iki top bir yere getirildiği halde keyfiyetin anlaşılacağını ve Avedis müvekkillerini ısrâr eylediğinden zarar ve ziyanlarının alınması icâb edeceği maddeleridir Avedis'in ifâdât-ı mebsûtaya vâki olan cevabı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye kâffe-i mehâkimin â'zamı olduğundan i'lâmı mûcibince iktizâsının icrâ olunması ve diyeceklerinin i'lâm-ı mezkûrda mûnderic olduğu gibi Kostaki Efendi'nin ifadelerinin cevabı dîvân-ı istînâfın i'lâmat-ı sabıkasında mûnderic olduğu ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamane-i dahilîsinin on ikinci maddesi meydanda bulunduğu cihetle madde-i mezkûre hükmünün icrâsını talepten başka bir diyeceği olmadığı husûslarından ibaret bulunmuş ve kendisi dahi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye i'lâmının kararını kırâat etmiştir Kostaki Efendi buna cevaben Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye i'lâmının mûndericâtı işbu i'lâmın beşinci fıkrasındaki karar ile dîvân-ı istînâfça tavzîh olduğundan şimdi bahse lüzum görünmeyerek işin ispat-ı cihetine bakılacağı ecluden delâil-i mesrudeye itirazı var ise söylemesi icâb edeceğini ve nizamname-i dahili-i mebhûsanın on ikinci maddesinde bir i'lâm hükmünün mücerred kanuna mugayir bulunması cihetiyle nakz olunup da tashih olunmak üzere bir mahkemeye havale olundukta ol mahkeme asıl maddenin tekrar murâfaasına girişmeyerek yalnız nakz edilen hükmü tarafeyn muvacesinde tashih eder diye muharrer olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye dîvân-ı istînâfın mugayir-i kanun verdiği hükmü nakz etmeyip yanlış surette verilen mânâ üzerine mebni bulunan i'lâmın cihet-i malûmesini nakz eylediğini serd etti bir topu üzerine kevr ikinci çukası olduğu ve diğeri üzerinde Avedis'in sattığı çukadan bulunduğu hakkında çukacı esnafı kethüdaları ve birinci ve ikinci sınıf tüccarı taraflarından meşrûh ve musaddak varakalar melzuk olarak Kostaki Efendi cânibinden gösterilen iki top çukaya im'an ile nazar olundukta Avedis'in sattığı çukanın ikinci kevr çukasına asla müşâbeheti görülememiştir Bunun üzerine tedkîkât-ı muktezîye icrâsına mübaderet ve kuyûda müracaat olundukta bulunan i'lâmat kayıtlarından icâb eden i'lâmın hükmü zîrde gösterildi 7 Ramazan sene 87 tarihli ve altmış adetli dîvân-ı istînâf i'lâmının karar mahalinde müste'nif Kostaki Sivastidi'nin vekili Kostaki Efendi'nin lâyihasında ve gerek takrîr-i şifâhîsinde serd eylediği itirazatın neticesi beş husûstan ibaret olup birincisi müste'nif Avedis'in sattığı çuka kevr cinsinden olmadığıdır halbuki itiraz-ı şifâhînin birincisinde [510] dermeyân eylediği dîvân-ı istînâf i'lâmının hülasasında numune üzerine ispat olduğu halde bi'l

tabi'î kevrlikte dahil olacağından bi'l bahs ispat-ı numuneye hasr edilmiş ve bu i'lâma Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'de temyîzen bakılmadığından verilen i'lâmın karar yerinde dahi olvechile numune üzerine ispat yalnız Kostaki Sivastidi'ye düşeceği münderic bulunmuş olduğundan burası davasına ispat olamaz ikincisi müste'nif Avedis tarafından fûrûht olunan çukanın kevr olmadığını esnaftan yirmi dokuz kişi yanında ikrâr eylediğidir ol-bâbda aranılan delâil-i numuneye hasr olunmuş iken öyle mücerred kevrlik hakkında tekrar eden ifadesi buna mübayin olup şâyân-ı istimâ' görülemez üçüncüsü müzayede mahalinde müste'nif Avedis'in kevr çukası satmadığı ifadesinde bulunduğudır şu husûsu ikrâr eylediğine dâir bir kayd görülemediği gibi dîvân-ı istinâfta mukaddemki yani ispatın ne tarafa düşeceği maddesinden dolayı vuku bulan muhakemelerinde dahi inkâr etmiş ve çukanın fûrûhtu esnasından husûs-ı mezkûra ticaret tarafından mukaddemâ gönderilmiş olan Dimitraki Efendi şahâdet eylemiş ise de bu bâbda Avedis'in ikrârı bile olsa bervech-i muharrer ispatın numuneye münhasır bulunduğu takdirde yine kevrlik üzerine olan iddia istimâ' edilemez dördüncüsü numunenin Bâb-ı Seraskerî'de bulunan numuneden ibaret idüğü Avedis'in ikrâr etmiş olduğudur Avedis'in vekili bulunmuş olan Musidayet? müvekkilinin sattığı çuka Bâb-ı Seraskerî'de bulunan numuneye muvafık olmadığı halde hasmının hakkı olacağını ikinci mecliste söylemiş ise de çukanın numuneye muvafık olup olmadığının tahkiki numunenin meydanda bulunmasına mütevakıf idüğünden numune meydanda bulunmadıkça satılan çuka numuneye muvafık değil denilemez beşincisi gösterdiği setri ve çuka parçasının Kostaki Hristidi'nin Bâb-ı Seraskerî'ye i'ta eylediği çukadan olduğunu Dâr-ı Şûrâ ve ambar müdürünün derkenâr ve mazbatasıyla ve evrak-ı sâire ile resmen ispat etmiş olacağıdır mezbûr Kostaki Hristidi çukayı mezkûr parça ve setrinin çukası gibi teslim etmiş olsa da numunenin meydanda olmadığı halde aynı denilemeyeceğinden ve numune ile teslim etmiş olduğu çuka beyninde fark olması muhtemel idüğünden zikr olunan setri ve parça dahi davasına ispat addolunamaz diye mestûrdur tafsilât-ı mesrudadan istinbât olunduğu üzere bâlâdaki 7 Ramazan sene 87 tarihli i'lâmda gösterildiği vechle ol-vakit vekil Kostaki'nin beş hasûstan ibaret olan itirazatının birincisi 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'lâmda ispatın numuneye münhasır bulunduğu ve bunun Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye i'lâmında dahi tasdik olunduğu serd edilerek cerh edilmiş ve kusûr dört itirazı da şurasına binaen çürütülmüş ise de işbu i'lâmın beşinci fıkrasında münderic karar mûcibince mezkûr 7 Ramazan sene 87 tarihli i'lâmın Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'den ispatın numuneye hasrı tasdik olunduğu hakkında olan cihetinin nakz olunmasına mebni cihet-i mebhûsü'n anha tayy olunmuştu binâenaleyh cihet-i mezkûreye istinâden diğer dört itiraza gösterilen esbâb-ı cerhiye dahi bi'l tabi'î bertaraf olduğundan ve Avedis'in maddenin içine girililmeyerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin on ikinci maddesine tevfiikan tashih olunması lazım geleceğini serd eylediğinden olvechle keyfiyetin tarafeyn muvacehesinde tashihi sırada tayy ve bertaraf olan fıkraların birine delâil-i muktezîye konulmak üzere tarafeynin isticvabda vekil Kostaki Efendi tarafından ibrâz edilen delâil-i maddenin şu vechle olmasını [511] îcâb ettirmiştir ki 25 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli i'lâmda Mahkeme-i Ticaret ber mûcib-i kontrato icrâ-yı tedkîkât ettikten

sonra çukacı Kostaki'ye terettüb edecek hükmü icrâya mecbur olacağı musarrah olup i'lâm-ı ânifu'z zikri ise Avedis'in kabul etmediği hakkında bir itiraz vuku bulmamış olduğundan kabul eylemiş demek olmasına mebni vekil Kostaki Efendi tarafından bu i'lâma tatbîkan Avedis'in kontrato mûcibinde çuka satıp satmadığını ispat eylemesi lazım gelerek ol-bâbda ortaya konulan delâil-i ifâdâtını musaddak bulunmuş yani Avedis çukayı Bâb-ı Vâlâ-yı Seraskerî'deki numune vechle teslim edeceğini kontratosunda taahhüd eylemiş iken sattığı çuka Dâr-ı Şûrâ tarafından çukacı Kostaki'nin numune vecihle teslim etmiş olduğu çukadan bulunduğu resmen tasdik olunan fasıkaya ve çukacı kethüdâ ve esnafı taraflarından kezâlik tasdik kalınan çuka topuna tevafuk etmemiş ve müzayede mahalinde dahi kevr satmadığını memur ve esnaf huzurunda ikrâr ve evvelki cevap protestosunda dahi yirmi beş bin zirâ' kevr çukasının on bin arşını vereceğini tezkâr eylemiş idüğünden ve sonraki protestonameleri ecvibe-i muktezîye ile reddetmeyerek kabul etmiş tarzında bulunduğu ve kevr satmadığını söylemiş olmasından dahi evvelki protestoname-i cevabisini yazdığı esnada kontrato mûcibince çuka hazır etmemiş olduğu anlaşıldığından delâil-i mehbûse Avedis'in taahhüdü vechle ikinci kevr çukasını satmadığı hakkında ispata kâfi görünmüştür binâenaleyhi zek-i zarar ve ziyan davasına Avedis'in salâhiyeti olamaması ve dava masârifini ifâ eylemesi husûslarına ekseriyetle karar verilmiştir diye muharrerdir.

Avedis'in 20 Cemaziyelâhir sene 88 tarihli lâyiha-i itirâziyesinin meali hukuk dâiresinin sâlif-üz-zikr i'lâmı üzerine dîvân-ı istînâfça işin içine girililmeyerek yalnız nakz olunan maddenin tashih edilmesi lazım gelir iken işin içine girililerek bervech-i muharrer i'lâm olunmuş ise de hiçbir mahkeme havaleli arzuhal olmadıkça rû'yet-i dava edemeyeceği misillü dîvân-ı istînâfa gidişi serrişte tutulan hukuk dâiresi i'lâmı ise yalnız bir cihet-i ma'lûmenin tashihi için nokta-i mahduda içinde bulunduğu derkâr iken dîvân-ı istînâfın ekseriyet tarafı kendi vazâif ve salâhiyetinin hâricine çıkarak böyle bir i'lâm tanzîm etmişler ise de mezkûr i'lâm bütün bütün dahi kanuna mugayir olduğundan keenlemyekün hükmünde olduğu ve bir müste'nif veya temyîz iddia eden kimesne hasmının davasını def'etmek ve gerek mahkemenin yaptığı yanlışları beyan eylemek kâide-i meriyyeden ise de mevzu-i bahis olan dîvân-ı istînâf i'lâmı zaten nizami dâiresinde bulunmadığından gerek hasmının ifadelerine ve gerek dîvân-ı istînâfın bulunduğu hataların birer birer ta'dâd ve cerhine girişmesi yedinde bulunan hukuk dâiresi i'lâmının ahkâmını kendi eliyle cerh etmek olacağından kat'an buralara yanaşmayıp fakat hukuk dâiresi i'lâmı bir nokta-i mahduda ile dîvân-ı istînâfa gittiğinden nokta-i mezkûrenin haricine çıkılamayacağı ve dîvân-ı istînâfın ekseriyet tarafı bairâde-i seniyye tasdik buyurulan ve harekât ve mu'âmelât ona merbut ve mahsur bulunan Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin on ikinci maddesini ilgâ etmedikçe ve mürûr-i zaman hasebiyle hukuk dâiresi işin içine girememiş olduğu halde dîvân-ı istînâf mezkûr mürûr-i zaman hakkında mevzû olan kanunu dahi kaldırmadıkça davanın içine girip cevap vermeye mecbur olmadığı ve binâenaleyh dîvân-ı istînâf i'lâmının mezkûr nizamname-i dahilinin ikinci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları [512] hükmünce bittabî menkûz bulunduğu beyanından ibarettir merkûman Hristidi ve Sivastidi'nin vekili Kostaki Efendi'nin 12 Recep 288 tarihli

cevap lâyihasının hûlâsa-i meali dahi merkurum Avedis bervech-i muharrer itiraz eylemekte ise de hukuk dâiresinin 25 Rebîûlevveli sene 288 tarihli i'lâmında iki şey esâs konularak birincisi dîvân-ı istînâfın 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmının neticesinde ispat-ı müdde'â yalnız numuneye hasr olunmuş olduğundan bir buçuk sene mukaddem verilen bir i'lâm aleyhine şimdi kendisinin itirazatı vârid olmayıp tedkîkâta mahal olmadığı ve ikincisi hukuk dâiresinin 11 Safer sene 87 tarihli i'lâmında ol-vakit münâzaun-fih olan bahs-i numune maddesi olmayıp iddia olunmayan bir şey için dâire beyan-ı re'y etmeyeceğinden dîvân-ı istînâf tarafından yanlış mânâ verilmiş olduğu cehtle dîvân-ı istînâf i'lâmının yalnız şu ciheti nakz olunarak mezkûr on ikinci madde mûcibince cihet-i mezkûrenin tarafeyn muvacehesinde tashih edilmesi maddeleri olmasıyla mezkûr i'lâm dîvân-ı istînâfta lede'l mütalaa dîvân-ı istînâfın 9 Recep sene 87 tarihli i'lâmın hukuk dâiresi i'lâmında muharrer mezkûr ikinci esasa dâir olan hükmü hukuk dâiresinin 11 Safer sene 87 tarihli i'lâmı hükmüne muhalif bulunmakla mûcibince dîvân-ı istînâf tarafeyn muvacehesinde tashih ederek işin bu ciheti hemen hall-i fasl olunmuş ise de ispatın numuneye hasrına dâir olan birinci esasa ittibâ edemediği ve bu dahi mezkûr 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmı dîvân-ı istînâf kendi re'y ve kararıyla kaleme almış olduğundan meal ve hükmü ne olduğunu elbette mehâkim-i sâireden daha ziyade tefrik ve îzâh edebileceğinde şüphe olmamasından ve ikinci meclis ticaret ile dîvân-ı istînâfın üç seneden beri tevârîh-i ma'lûme ile bu madde hakkında verdiği altı kıt'a i'lâmında kontrato esas konulduğu ve bunları Avedis bir güne itiraz-ı beyan etmeyerek kabul eylemediği halde şimdi kontrato mûcibince edilen ispata itiraz vârid olmayacağından neş'et eylediği ve esbâb-ı meşrûhâya mebni Avedis tarafından mezkûr i'lâmlara esas konulan kontrato maddesine Avedis'in bu itirazı vuku bulmamasına ve dîvân-ı istînâfın 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmının neticesinde ikinci meclis ber mûcib-i kontrato icrâ-yı tedkîkât ettikten sonra tabirinden ispat-ı müdde'â kontratoya hasr olunmuşken burasına hukuk dâiresince başka mânâ verilmiş bulunduğu ve hukuk dâiresinin sehve mebni olan kararını kendisi dahi kabul etmeyeceğine dîvân-ı istînâfın 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmının hükmü bir kanuna mugayir olmadığı cihetle bunun hakkında mezkûr on ikinci maddenin hükmü vârid olmayacağını binaen 8 Recep sene 87 tarihli dîvân-ı istînâf i'lâmının her bir ciheti tabiatıyla nakz olunup keyfiyet dîvân-ı istînâfın 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmına intikâl ederek bunun hükmü mûcibince ispat-ı müdde'â meselesinin ber mûcib-i kontrato icrâ olunmasına mecburiyet hâsıl olduğu ve bir de ispat-ı numuneye münhasır denilmese bile Dâr-ı Şûrâ gibi bir heyet-i muntazama ve mutebereden evrak-ı resmîye ile bi'l tasdik mühür tahtına alınıp dîvân-ı istînâfa gönderilen numunenin sureti aslına mutabık olacağından şüphe kalmadığından işbu musaddak suretle bu kere dîvân-ı istînâfta ispat-ı müdde'â eylediği ve mezkûr musaddak numuneye dîvân-ı istînâf tarafından itibar olunmadığı dîvân-ı mezkûrun 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmında beyan olunması üzerine [513] mezkûr i'lâmın temyîzi için hukuk dairesine verdiği 4 Şaban sene 87 tarihli lâyihasında buna dâir olan itirazına hukuk dâiresinin 25 Rebîûlevveli sene 88 tarihli i'lâmında bir cevap verilmeyip meskûtun anı bırakılmış ve mezkûr i'lâmın tarihinden itibaren şimdiye kadar müddet-i kanuniyesi munkazıyye olmamış

olduğundan Dâr-ı Şûra'nın tasdik ve irsâl eylediği mezkûr numune suretinin aslına mutabık ve muteber olup olmadığı meselesinin dahi bu defa verilecek i'lâma derci ve bir de dîvân-ı istînâfın bu defaki i'lâmında muharrer olduğu vechle birçok delâil-i resmiye ile Avedis'in sattığı çukanın kevr olmadığını ispat eylediğinden artık hukuk dâiresi ve dîvân-ı istînâf i'lâmlarının suret-i terkîb ve tanzîmi sebebinden dolayı türlü türlü mânâlar verilerek işin sürüncemede bırakılmasına hakkaniyetin razı olamayacağı husûslarını mutazammındır.

Tarafeyn dâireye celb ve isticvab olundukta her biri lâyihalarında muharrer ifâdâtını tekrar ile beraber merkûm Avedis Kostaki Efendi'nin lâyiha-i cevabiyesinde mûnderic ifâdâtı sadedin haricinde ve ekserisi mukaddemâ bakılıp tedkîk ve cevapları itâ kalınmış şeylerden ibaret idüğünden bunların şimdi tekrar mevzu-ı bahis edilmesine ve tarafeynden cevap itâsına hacet-i mess etmeyeceğinden ve şimdiki iddiası dahi hukuk dâiresinin son derecede verdiği i'lâm hükmünün icrâsı talebinden ibaret idüğünden evvel emirde lâyihasında mûnderic olan itirazlarının tedkîkiyle bu bâbda bir karar verilmesini dermeyân eylemiştir numunenin haricinde delâil sâire-i mutebere ile vekili Kostaki Efendi'nin bi'l vekâle ispat-ı müdde'a eylemesi zımında 8 Recep sene 87 tarihli dîvân-ı istînâf i'lâmının tashihine dâir dîvân-ı istînâfta evvelce bir karar-ı karîne hâsıl olduğu sırada merkûm Avedis işbu karar-ı karînenin temyîz olunmasını istid'â etmesi üzerine keyfiyet dâirede lede'l mütalaa mezkûr karar-ı karînenin neticesi telâkkîsi kâbil olmayan bir zararı istilzâm edecek kâbilinden olmadığından bunun şimdiden temyîzi kâbil olamayacağına mebni karar-ı kat'î lâhak olduktan sonra talep eylediği surette mezkûr karar-ı kat'îyi temyîz ettirebileceği 27 Cemâziyelevveli sene 88 tarihiyle kendisine tefhîm olunmuştu muahharan dîvân-ı istînâftan bâlâda aynen mûnderic bulunan hükm-i kat'î i'lâmı verilmiş ve Avedis'in bu defaki itirazı dahi ânifen beyan kılındığı vechle hiçbir mahkeme havaleli arzuhal olmadıkça rû'yet-i dava edemeyeceği derkâr olduğu ve hukuk dâiresi i'lâmı mezkûr on ikinci madde mûcibince işin içine girililmeyerek yalnız bir cihet-i ma'lûmenin tarafeyn muvacehesinde tashihi için dîvân-ı istînâfa gittiğinden dîvân-ı istînâfça o cihetin haricine çıkılmaya salâhiyet bulunmadığı halde vazife ve salâhiyetin haricine çıkılarak mezkûr i'lâmın tanzîm kalındığı maddesinden ibaret idüğünden keyfiyet lede'l tezekkür merkûm Avedis bervech-i muharrer itiraz etmekte ve bu itirazında mezkûr on ikinci madde ile mürûr-i zaman hakkında olan yirmi altıncı maddeye istinâd eylemekte ise de dîvân-ı istînâfın bu defaki i'lâmı metninden müstefad olduğu üzere sâlif-üz-zikr tashih keyfiyeti mezkûr on ikinci madde mûcibince asıl maddenin tekrar murâfaasına girililmeyerek icrâ olunmuştur muahharan numunesinin haricinde delâil-i sâire-i mutebere ile Kostaki Efendi'nin ispat-ı müdde'a eylemesine karar [514] verilmesi bahsine gelince işin böyle olması bi'l tabi'î lazım gelmiştir çünkü dîvân-ı istînâfın 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmının vekil Kostaki Efendi'nin itirazı üzerine bundan evvel hukuk dâiresinde hîn-i temyîzde mezkûr 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmda Kostaki'nin yalnız numune ile ispat-ı müdde'a etmesi lazım geleceğine hükm olunduğu ve bu hükm dîvân-ı istînâfın 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmının neticesinde numune üzerine ispat olunduğu

halde bi'l tabi'î kevrlikte dahil olacağından ispatın numuneye hasr edildiği ve bir de hukuk dâiresinin 11 Safer sene 87 tarihli i'lâmının karar yerinde dahi ol-vechle yalnız numune üzerine ispatın Sivastidi'ye düşeceği münderic idüğü kaziyelerine müstenid bulunduğu görülmesi üzerine ol-bâbda hukuk dâiresinden verilen 25 Rebiyyülevvel sene 88 tarihli i'lâmda 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli dîvân-ı istînâf i'lâmının netice-i hükmü 8 Safer sene 87 tarihli istînâf i'lâmında muharrer olduğu gibi numuneye münhasır zan olunarak buna mebni Kostaki Efendi'nin ispatın numuneye hasrı hakkında olan itirazları vârid değildir denilmiş ve yalnız istînâf i'lâmının müstenid bulunduğu mezkûr ikinci kaziyeye nakz edilmiş idi halbuki dîvân-ı istînâfın bu defaki i'lâmında (Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye ispatın numuneye hasrını tasdik etmiştir) ibaresi tashih olundukta bu ibarenin 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmdan tayyî olunması iktizâ edip binaenaleyh 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmda (hukuk dâiresi i'lâmına bena kılınan ispatın numuneye hasrı) fıkrası bertaraf olarak dîvân-ı istînâfça ispat maddesinin bi'l tabi'î 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli i'lâmdaki karara tatbikine intikâl edip karar-ı mezkûrun neticesinde dahi ber mûcib-i kontrato icrâ-yı tedkîkât olunmasından ibaret idüğü gösterilmesi ve filhakîka mezkûr 25 Cemâziyelevveli sene 86 tarihli istînâf i'lâmına bu kere müracaat olundukda netice-i hükmü ber mûcib-i kontrato icrâ-yı tedkîkât olunmasından ibaret idüğü görülmesi cihetle dîvân-ı istînâfın 8 Recep 87 tarihli i'lâmında hükme esâs koyduğu birinci kaziyenin sehvi olduğu tebeyyün etmekle ve sâlif-üz-zikr hukuk dâiresinin (Kostaki Efendi'nin ispatın numuneye hasrı hakkında olan itirazları vârid olmayıp tedkîkâta mahal yoktur) demesi dahi dîvân-ı istînâfın sehven yazmış olduğu bu ibareye müstenid olarak bunun dahi bi'l tabi'î hükmü olamamakla şu halde dîvân-ı istînâfın meydanda olan işbu sehvi tashih ederek ispatın numuneye münhasır olduğu beyanıyla sair-i muteber delâil ile Kostaki Efendi'nin ispat-ı müdde'â etmesine bu kere karar vermesi nizâm ve kanuna mugayir olmaması ve bundan evvel yalnız numune ile ispat-ı müdde'â olunması lazım geleceğine dâir ikinci meclisten verilen i'lâm üzerine Kostaki Efendi'nin istînâf dava etmesi ve ol-bâbda dîvân-ı istînâftan verilen 8 Recep sene 87 tarihli i'lâmı temyîz ettirmesi numunenin haricinde ispat-ı müdde'â ettirilmesi için idüğünden ve bu kere dîvân-ı istînâfça cereyân eden muamele dahi bundan ibaret bulunduğundan bunun için yeniden havaleli arzuhale hacet-i mess etmemesi cihetlerle Avedis'in mezkûr itirazı i'lâmın nakzını mûcib görülememiştir Kostaki Efendi'nin bâlâda hikaye olunan cevap lâyihasında mukaddemki lâyihasında meskûtun anı bırakıldığını dermeyân eylediği fıkraya atf-ı kelâm olunca filhakîka Kostaki Efendi ol-vakit î'tâ eylediği lâyihanın dördüncü bendinde Dâr-ı Şûra'dan tasdik ve irsâl olunan [515] numune suretinin dîvân-ı istînâfta mu'teber tutulmadığına itiraz eylemiş ve bu itiraza ikinci itirazın cevabı sırasında bu makûle mevâd-ı mehâkimin umûr-ı tahkikiyesinden madûd olduğuna dâir cevap verilmiş olduğunu müsveddesine müracaatla anlaşılmıştır şu halde merhum Avedis'in temyîz istid'âsının reddine ve i'lâm ve tebliğ harçlarının Avedis'e ait olmak üzere Kostaki Efendi'nin tahsiline karar verildi.

Bu karar tarafeyne tefhîm olunduğu sırada merkum Avedis dîvân-ı istînâfta vâki olan itiraz-ı numunenin haricinde delâil-i saire ile vekil Kostaki Efendi'nin ispat-ı müdde'â eylemesine dâir olan mezkûr karar-ı karîne hakkında olarak bu karar-ı karîne verildikten sonra Kostaki Efendi tarafından serd olunan delâile karşı bir cevap vermediği gibi hükm-i kat'î hâvî olan i'lâmın temyîzi için takdim eylediği arzuhal ve lâyiha ile evvel ve âhir şifahen vuku bulan ifadesinde dahi mezkûr i'lâmın yalnız karar-ı karîneye dâir cihetine itiraz ile evvel emirde bu bâbda bir karar verilmesini dermeyân eylediğinden ve işbu itiraz esbâb-ı nakziyyeden olmadığı tefhîm olunduğundan bahsle karar-ı karîneden sonra dîvân-ı istînâfta Kostaki Efendi'nin serd eylediği delâil hakkında vâki olan itiraz hakkının vikâyesi zımnında keyfiyetin bu defa verilecek i'lâma derc olunmasını söylemesi üzerine burası dahi lede'l tezekkür dîvân-ı istînâf i'lâmından müstefad olduğu üzere sâlif-üz-zikr karar-ı karîneden sonra merkum Avedis dîvân-ı istînâfta bulunmuş ise de zikr olunan delâile cevap vermemiş olduğu cihetle mezkûr hükm-i kat'î i'lâmının delâil-i mesrude hakkında olan hükmü gıyaben verilmiş demek olup usûl-i muhakeme nizamnamesinin yetmiş altıncı maddenin birinci fıkrası icâbınca bu makûle mahkemeye gelip de murâfaadan imtinâ' eylemesi üzerine mahkum olan tarafın i'lâm-ı mezkûrun tebliğ tarihinden itibaren on beş gün mürûruna değin evvel hükme itiraza hakkı olacağından merkum Avedis dîvân-ı istînâf i'lâmının tebliği tarihi olan 16 Cemâziyelâhire sene 88 tarihinden üç gün sonra yani 19 Cemâziyelâhire sene 88 tarihinde temyîz için mezkûr arzuhalini ve bir gün sonra lâyihasını î'tâ ve temyîz şerâitini icrâ eylemiş ve dâireye gelerek şifahen dahi işinin ta'cîl etmiş olduğu cihetle bunun üzerine vâki olan kararın tefhîmi tarihi olan 27 Recep sene 88 tarihine değin güzerân eden müddet Avedis'in kusurundan neş'et etmeyip dâirece işbu itiraz ve istid'âsı üzerine işin mütalaa ve müzakere olunmasından neş'et eylemesiyle bu müddet sayılamayıp yalnız dîvân-ı istînâf i'lâmının tebliği tarihinden itibaren temyîz arzuhal ve lâyihası itası beyinde olan dört günün itiraz-ı ale'l hükm müddeti bulunan on beş günden tenzîliyle bâkî kalan on bir gün zarfında dîvân-ı istînâf i'lâmının mezkûr karar-ı karîneden sonra delâil-i mesrude bahsinde verdiği hükme dîvân-ı istînâfta itiraz-ı ale'l hüküm edebileceğine karar verilip işbu karar dahi mûmâileyh Avedis ile Kostaki Efendi'ye tefhim olundu

(Belediye Nizamnamesine İlave Olunan Mevâd-ı Nizamiyedir)

Birinci madde kavrulmuş kahveye nohut ve arpa ve hububat saire katan ve bu nohut ve saireyi kavuran ve yine bu kabilden tenavülü muzır-ı sıhhat olmadığı halde kıymette dîn-i erzak ve saireyi pahalısına karıştırarak satıp halkı ızrâr eden kesândan sattığı veya kavurduğu şeyler zabt edildikten sonra bir Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar ceza-yı nakdi alınır ve yirmi dört saatten bir haftaya kadar habs [516] olunur ve bu şeyleri ihbar edenlere alınacak ceza-yı nakdinin sülûs-i ihbariye olarak î'tâ kılınacaktır ikinci madde terazi ve kantar ve arşın ve kîle ve emsali mîzan mikyasları doğru olduğu halde sattıkları erzak ve eşyayı noksan tartan ve ölçenlerden beşer beşlikten yirmi beşliğe kadar ceza-yı nakdi alınarak yirmi dört saatten bir haftaya kadar habs ile mücazat olunur

Üçüncü madde idare-i belediyece erbâb-ı töhmetten olup da dâireye getirilir iken tahlîs-i nefis için îsâline memur olanlara arz-ı rüşvet edenlerden bade'l sübût vezneye teslim olunmak üzere arz eylediği rüşvetin iki misli ahz olunduktan sonra yirmi dört saatten üç güne kadar habs ile te'dîb olunur

(22 Cemâziyelevvel Sene 289 Ve Fi 26 Temmuz Sene 89 Tarihinde Mahkeme-i İstînâfiyeden Verilen İ'lâmın Suretidir)

Şehzâde imareti karşısında kâin tavuk hanının bedel-i îcârından dolayı han-ı mezkûr mutasarrıfası Ayşe Hanım ile beynlerinde tekevvün eden münazaaya dair Ebniye Meclisi'nden verilen i'lâm hükmünü kabul etmeyerek istînâfen rü'yet-i davâ olunmasını müsted'i Mercân çarşısında sâkin Hüseyin Ağa tarafından î'tâ olunup havale kılınan bir kıt'a arzuhal ve lâyiha-i itiraziye ile zikr olunan i'lâm sureti evrak-ı müteferri'asıyla birleştirilerek mahkeme-i istînâfiyede kıraat ve mütalaa kılındı.

Mezkûr Ebniye Meclisi i'lâmı 28 Rebîülevvel sene 88 tarihiyle müverrah olarak hülasa-i mefhumu mûmâileyha Ayşe Hanım tarafından vekili olan zevci İzzet Bey han-ı mezkûr 1 Kânunusani sene 86 tarihinden itibaren şehri on iki buçuk Osmanlı lirasına merkûm Hüseyin Ağa'ya îcâr olduğundan bedel-i îcârdan merkûm Hüseyin Ağa zimmetinde terâküm eden üç aylık otuz yedi buçuk liranın ve badehu işleyecek aylıkların merkûmdan tahsil olunmasını iddia eylemiş ve merkûm Hüseyin Ağa dahi cevabında han-ı mezkûru hîn-i isticarında bazı mahallerinin mûcer-i mûmâileyh tarafından tamir olunması mukavele olunmuş iken mukavele-i mezkûrenin adem-i icrâsından dolayı 1 Kânunusani sene 86 tarihinden itibaren bedel-i îcâr mezkûrun şehri ikişer buçuk lirası hanım mûmâileyh e tarafından terk ve tenzîl olduğuna ve tarih-i mezkûrdan seksen yedi senesi Mayıs gâyetine kadar elli lira deyni olduğunu ifade etmiş ve vekil mûmâileyh dahi mukavele ve tenzîl-i vukûnu inkâr ile mezkûr han mukaddemce tamir olunduktan sonra îcâr olunarak kontrato harci dahi müstecir-i merkûme ait olmak üzere mukavele olduğuna hikaye ve müstecir-i merkûm dahi tenzîl-i mezkûra mûcere-i mûmâileyhanın adem-i muvafık için yemin teklif etmesi üzerine Hüseyin Ağa tarafından ibrâz olunan kontrat senedi mütalaa olundukta öyle bir şart görülemediğinden zikr olunan seksen altı senesi Kânunusani ibtidâsından yedi Mayıs gâyetine kadar bedel-i îcârdan terâküm eden beş aylık alınmış iki buçuk liranın müstecir-i merkûmdan ve olamadığı surette kefilinden tahsiline ve tenzîl-i kira husûsu için şer'î şerife müracaata karar verildiğini beyandan ibarettir. Müste'nif merkûm Hüseyin Ağa tarafından î'tâ olunan mezkûr lâyiha-i itiraziye dahi 21 Ağustos sene 87 tarihiyle müverrah ve dört bend mukaddeme ile üç bend itirazı müştemel olup mukaddemesinde han-ı mezkûr müşrif'ül harâb olduğu cihetle sinîn-i sâbıkada [517] sekiz-dokuz yüz kuruştan ziyadeye müsteciri zuhûr etmediği halde muhtaç-ı tamir olan oda damları ve kahvehanenin pencereleri ve ahır bacası gibi mahalleri yaptırılır ise on iki buçuk lira bedel-i îcâr ile kendisi isticar edeceğine ifade edip hanım-ı mûmâileyha dahi buna rıza göstermiş olması üzerine han-ı mezkûru isticar etmiş ise de tamir husûsunda mûcere-i mûmâileyheye emniyet eylediğinden ve mukavele-i meşrûha dahi şühud-ı mutebere muvacehesinde cereyân ettiğinden bu bâbda hanım-ı mûmâileyhten

senet almadığı ve kendisi han-ı mezkûru idareye mübaşeret eylediğinden bir müddet sonra mücere-i mûmâileyhaya ta'mîrât-ı mezkûreyi icrâ etmediği cihetle kontrato fesh edeceğini ifade ettiğinde han-ı mezkûru tamir edinceye kadar bedel-i îcâr mezkûrdan şehri ikişer buçuk lira tenzîl olunmasına şühud-ı mutebere muvacehesinde muvafakat etmiş iken muahharan dava vukuunda inkâr eylediği ve şart mezkûr îcâr senedinde mûnderic bulunmadığından nâşî kendisi mârr-üz zikr altmış iki buçuk lirayı tediyye mahkum olmuş ise de tenzîl maddesi için dahi şer'î şerife müracaata mezuniyet verildiği ve itiraz bendlerinin birincisinde yine tamir hakkındaki ifâdâtını tekrar ile bu misilli akarât-ı mevkûfa hakkında tehaddüs eden deâvînin fasl-ı rû'yeti şer'î şerife ait olduğu gibi şer'an hat-u hâtime itibar olunmadığından tamir mukavelesinin senede rabt olunmaması kusur görülemeyeceği ve senede merbut olmayan mukavelenin muteber tutulmaması hakkında nizamda dahi sarâhat olmadığı ve ikincisinde han-ı mezkûrun bundan mukaddem bedel-i îcârı sekiz dokuz yüz kuruşu mütecâviz olmadığı halde bir misli zamlı isticar olunması ifâdât-ı meşrûhasını tasdîk edeceği gibi îcârından şehri ikişer buçuk lira tenzîl olunması dahi tamir hakkındaki mukavelenin vücudunu müeyyed idüğü ve üçüncüsünde Ebniye Meclisi'nde bedel-i îcârın hükm olunmasıyla beraber şer'î şerife dahi müracaat olunması gösterilmesi bahsine gelince keyfiyeti etrafiyla tedkîk eylemek meclis-i mezbûrun vazifesinden iken buna riâyet olunmayarak bedel-i îcârın kendisinden veyahut kefillerinden tahsiline hükm-i i'lâm olunmasını kabul edemeyeceği muharrerdir mûmâileyh İzzet Bey tarafından üç bend ile bir hâtemeyi hâvî ve 16 Şubat sene 87 tarihini muhtevî î'tâ olunan lâyiha-i cevabiyenin birinci bendinde müste'nîf merkum lâyiha-i itiraziyesinin birinci ve ikinci bendlerinde han-ı mezkûrun muhtaç-ı tamir olan mahalleri yaptırılmak üzere mukavele olunarak on iki buçuk liraya isticar eylediğini ve kontratosu icrâ olunup tamir mukavelesi için emniyete sened almadığını beyan etmiş ise de han-ı mezkûr müste'nîf merkûma îcâr olunmazdan bir sene evvel otuz bin kuruş sarfıyla tamir ve termîm olunduğu ve buna han meclisinin malûmatı olduğu gibi yedindeki ebniye tezkeresi dahi bunu müsebbit idüğü ve merkûm Hüseyin Ağa'nın iddia ettiği mukavele sebk etmediği ve etmiş olsa kontrat senedine derci iktizâ edeceği ve mâmafîh han meclisine malûmat verilerek bir kîta senet ile mukavele olunmak lazım geleceği cihetle yedinde senedi var ise ibrâz etmesi ve ikinci bendinde müste'nîf merkûm han-ı mezkûrun birkaç ay tamirine mübaşeret olunmadığından kontratonun feshine veyahut şehri ikişer buçuk liranın tevkîfine dâir mukavele cereyân eylediğini lâyihasının üçüncü bendinde beyan eylemiş ise de böyle bir mukavele sebk eylemediği halde şehri ikişer buçuk lira tevkîf olunmayıp da yine on iki buçuk lira verilerek zahr-ı kontratoya işaret olunması ve tamire mübaşeret olunmadığı halde keyfiyeti derhal baprotesto beyan etmek îcâb-ı halden iken sükût ile han-ı mezkûru [518] müsteciran tasarruf ederek nihayetinde bu kadar zaman mahiyyesini tevkîf etmesi mukavele-i mezkûrenin biesâs idüğünü ispat edeceğini ve üçüncü bendinde dahi müste'nîf merkûmun layiha-i itiraziyesinin beşinci bendinde tamir maddesi kontrat senedinde terkim olunmayıp şühud-ı muhızırında sebk eylediğinden ve han-ı mezkûr vakıf olduğu cihetle münazaası şer'î şerife râci idüğünden bahs olunmuş ise de resmi kontratonun tanzîmi kâffe-i dükkan ve han vesaire eshâbıyla

müstecirleri beyninde cereyân eden şerâit ve mukavelatı zabt ve hıfz için olduğu ve münâzaa-i mebhûsa şahsın beyninde nizamı mukaveleden tevellüd etmiş bir dava olup fasl-ı rü'yeti mehkâm-i nizamiyenin vezâifinden bulunduğu ve hâtimesinde dahi hükm olunan sâlif-üz-zikr altmış iki buçuk liraya han-ı mezkûrun tarih i'lâmından sonra güzêrân eden bir ay on iki günlük kirası olan on yedi buçuk lira zamlı cem'an seksen liranın mamasârif-i muhakeme hîn-i te'diye değîn icâb eden güzêşesiyle beraber merkûm Hüseyin Ağa'dan tahsili beyan ve istid'â olunmuştur müste'nif merkûm Hüseyin Ağa ile mûmâileyha Ayşe Hanım mahkemeye celb olunduklarında müste'nif aleyhe Ayşe Hanım müste'nif mezbûr ile muhakemeye tarafından zevci mûmâileyh İzzet Bey'i huzur-ı mahkemeden vekil nasb ve tayin etmekle mûmâileyhin vekaleti bade'l tescil müste'nif merkûm Hüseyin Ağa lâyihasında muharrer itirazatını tekrar ile han-ı mezkûrun bir seneliği mutasarrıfası mûmâileyhanın zevci ve vekili mîr-i mûmâileyhten şehri on ikişer buçuk liraya isticar etmiş ve o sırada bazı tamir olunacak mahallerinin dahi mutasarrıfası tarafından tamir olunmasını mûmâileyh ile mukavele edip altı aylığı şehri on ikişer buçuk liradan tediye etmiş ise de lazım gelen tamirata başlanmadığı cihetle kendisi dahi fesh-i mukavele edeceğini hanım mûmâileyhaya tefhîm ettiğinden mûmâileyh tamirat-ı lazıme yi kendisi icrâ ettirmesini emr eylediği ve buna mahsûben bâki altı aylıktan şehri ikişer buçuk lira tenzîl eylediği cihetle kendisi de buna muvafakatla tamirat-ı lazıme yi icrâ ettiğinin ifade ve bu ifadesini şühud-ı mutebere ile ispata muktedir olduğunu dermeyân eylemiş ve mîr-i mûmâileyh dahi lâyiha-i mezkûresinde mûnderic ecvibesini tekrar ile tamir ve tenzîl husûslarına müteallik gerek kendisiyle ve gerek zevcesiyle müste'nif merkûm beyninde bir gûna mukavele sebk etmediğini ve merkûm Hüseyin Ağa sâlif-üz-zikr altı aylığı verdikten sonra yedinci ve sekizinci aylıkları vermediği cihetle kendisi hükûmete müracaat eylemiş ve hükm verilinceye kadar üç ay daha mürûr eylemiş olmakla şehri on ikişer buçuk liradan beş ayda terâküm eden altmış iki buçuk liranın merkûmdan tahsiline ebniye meclisinde hükm ve i'lâm olduğu ve işbu i'lâm tarihinden 12 Temmuz sene 87 gününe kadar merkûm Hüseyin Ağa han-ı mezkûru bir ay on iki gün daha zabt ve tasarruf etmiş olduğunu beyan ile sâlif-üz-zikr bir ay on iki günde icâb eden on yedi buçuk lira kirayı dahi bi'l vekâle iddia etmiştir.

Vekil-i mûmâileyh İzzet Bey'in tarih-i hükmünden sonra mürûr eden bir ay on iki günlük kira iddiasına ne diyeceği merkûm Hüseyin Ağa'dan suâl olundukda zikr olunan i'lâm tarihinden sonra mezkûr hanı bir ay on iki gün müddet daha zabt ve tasarruf eylediğini ikrâr edip han-ı mezkûrda beş liraya yaptığı bir tulumba bahâsı ile bazı masârif-i lazıme yi işbu bir ay on iki günlük kiraya mahsûb ettiğini ve bu masârifi mübeyyin bir kıt'a pusula getireceğini ve ebniye meclisinde hanım mûmâileyheye yemin teklif ettiği misillü yine tâlib-i tahlif idüğünü ifade eylemiş ve vekil mûmâileyh İzzet Bey dahi müvekkilesinin yemin edip etmeyeceğini [519] kendisinden anlayıp mahkemeye bildireceğini söylemiştir

Çend gün sonra tarafeyn mahkemeye gelerek müste'nif merkûm Hüseyin Ağa li-ecli'l muhakeme tarafından İstavrakı Yovabendis'i huzur-ı mahkemede vekil nasb ve tayin

ettiği cihetle zikr olunan masârif pusulasını getirip getirmediği vekil-i merkûm İstavrakî'den lede'l sual vekil mûmâileyh İzzet Bey'in bir ay on iki günlük kira davası istînâfen rû'yet olunan davanın haricinde ve derece-i evvelide dermeyân olunmamış bir madde olduğundan müvekkile-i mûmâileyhanın bu husûsu ayrıca dava etmesi iktizâ edeceğini ve bunun için müvekkili takas ve mahsûb iddiasında olmadığına mebni talep olunan pusulayı getirmeye hacet görülemediğini ve şehremanetinde bu misillü dava fasl ve rû'yet olunmazdan akdem keyfiyetin bir kere de han meclisine havalesi enbiye meclisince usûl-i müttehizeden iken usûl-i mezkûra riâyet olunmadığı misilli han-ı mezkûr vakıf olduğu cihetle bu davanın rû'yeti şehremanetinin vazifesinden hariç ve şer'îen ait olduğundan şer'î şerife havale olunmasını serd ve beyan eylemiş ve bâlâda muharrer olduğunu vechle bedel-i îcârdan şehri iki buçuk lira tenzîl etmediğine yemin etmek için müvekkilesinin gelmiş olduğu vekil-i mûmâileyh İzzet Bey haber vermiş ise de müste'nif merkûm Hüseyin Ağa mûmâileyhaya yemin ettiremeyeceğini bizzat ifade ve ityân etmiştir.

Îcâbı lede'l müzakere müste'nif merkûm tarafından i'lâm-ı mezkûr aleyhine vâki olan itiraz üç şeyden ibaret olup birincisi îcâr ve isticar davaları ebniye meclisinde fasl ve rû'yet olunmazdan akdem bir kere de han meclisinde görülmesi usûlünden iken bu usûle muhalif hareket edilmesi ve ikincisi husûs-ı mezkûr mehâkim-i şer'iyeye ait iken ebniye meclisinin vazifesi haricinde olarak rû'yet ve hükm etmiş olması ve üçüncüsü mucire-i mûmâileyh bedel-i îcârdan şehriye ikişer buçuk lira tenzîl etmiş iken enbiye meclisinin tenzîl-i meşruha itibar etmemesi husûslarıdır îcâr ve isticar maddelerinde ve enbiye inşaatından tahaddüs eden davaların şehremaneti dahilinde bir mahkemede rû'yeti 18 Cemâziyelâhir sene 85 tarihinde şerefsadûr olan irade-i seniyye ahkâmından olduğu gibi bu misillü deâvînin evvel emirde han meclisine havale olunması hakkında bir nizam ve usûl olmadığından müste'nif mezbûrun zikr olunan birinci ve ikinci itirazı şâyân-ı kabul olmadığına ve kira-yı mezkûrdan şehri iki buçuk lira tenzîl iddiası husûsunda müste'nif mezbûr Hüseyin Ağa mûmâileyha Ayşe Hanım'a yemin teklifinden muahharan nûkul eylemiş olduğundan mezkûr üçüncü itirazının dahi hükm olmadığına binaen i'lâm-ı mezkûrun tasdîkine ve vekil mûmâileyh İzzet Bey'in sâlif-üz-zikr bir ay on iki günlük kira iddiasına gelince zikr olunan ebniye meclisinde sebk eden muhakeme mûmâileyh İzzet Bey han-ı mezkûrun bedel-i îcârından terâküm eden üç aylık otuz yedi buçuk liranın ve badehu işleyecek aylıkların mezbûr Hüseyin Ağa'dan tahsilini iddia etmiş olduğundan tarih-i hükme kadar işlemiş olan beş aylık bedel-i îcârın tahsiline hükmedildiği i'lâm-ı mezkûr mütalaasından münfehim olmuş ve hükm-i mezkûrdan sonra bir ay on iki gün müddet daha han-ı mezkûru zabt ve tasarruf eylediğini merkûm Hüseyin Ağa mukarrer ve muterif bulunmuş olduğundan mezkûr enbiye meclisi i'lâmıyla hükm olunan altmış iki buçuk liraya han-ı mezkûrun marr'ül beyan bir ay on iki günlük kirası olan yedi buçuk lira dahi zam olunarak cem'an seksen liranın müste'nif mezbûr Hüseyin Ağa'dan [520] Tahsiline ve harc-ı i'lâm olan yüz altmış kuruşun harc-ı suret ve tebliğ ve masârif-i saire ile beraber merkûm Hüseyin

Ağa'dan tahsil olunmak üzere mûmâileyh Ayşe Hanım'dan ahz olunmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

İ'lân

Yahudi milleti nisvânından Suaviye'nin gurre Cemâziyelevvel sene 290 tarihli bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mûcibince millet-i merkûmeden Marzo? zimmetinde matlubu bulunan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde vekâlet-i devriye ile mustağal olan Hasköy'de Hacı Şaban mahallesinde vâki bir bâb hane bundan mukaddem mezâda verilerek on bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhicce'nin on birinci günü müzayedesi kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olacağından vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri ilan olunur.

Sudûr-ı 'ızâmdan müteveffâ Ali Rıza Efendi veresesinin 9 Şaban sene 1290 tarihli bir kıt'a i'lâm mûcibince kömürcü esnafından Mehmed Rıza Ağa zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde merhun bulunan Linga? Yenikapı dahilinde kâtib Kasım mahallesinde Hisardibi sokağında kâin tahtında iki bâb kömürcü mağazası bulunan iki bâb hane bundan mukaddem mezâda verilerek kırk bir bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhicce ül-şerifenin ikinci günde müzayedesi kararı verilip tâlibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye tâlib olanlar Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine gelmeleri i'lân olunur

(İcrâ Cem'iyeti Tarafından)

Zahir ve meyve-i huşk gümrükçüsü müteveffâ Reşid Efendi'nin uhde-i tasarrufunda olup zimmet-i mîriye-i ma'lûmesinin tesviyesi zımnında fûrûhtu idare-i aliyye iktizâsından bulunan emvâl-i gayr-i menkulesinden zîrde mürakkam emlakı bundan mukaddem mezâda verilerek âtî'üz zikr bedelât ile tâlibleri uhdelerinde takarrür etmiş ve işbu şehir-i Zilkade'nin yirmi altıncı ve Kanunusânî-i Rumi'nin üçüncü Perşembe günü müzâyedeye hitâm verilerek taliplerine ferâğ ettirilmesi musammem bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur

Metalik akça olmak ve dellâliyesi/ müşteriye ait bulunmak üzere bedelât

Şişli karyesinde vâki beş bâb kârgir hane ile bir bâb fırın 200.000

Beyoğlu'nda Ağa Câmi'nde Saksı sokağında vâki bir kıt'a arsa 39. 000

Zirâ' fi

1715000 Nişantaşı'nda vâki bir kıt'a arsa 255.000

3013000 Kezâlik mahal-i mezkûra 26.000

1704000 068000

2002000 040000

1805000 090000

2702930 082040

2902400 0696000

2500200 030000

2.2. Cerîde-i Mehakim 37. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilkade	Sene	(Pazartesi)	Kânûnuevvel Rumi	Sene	Sahife
37	23	1290		31	1289	521

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesi'nden Ta'mîmen Yazılan Tezkire-i Aliyye Suretidir)

Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye devâir ve mehâkim-i hukukîyesine muhavvel deâvînin birtakımı hükm olunmak derecesine gelir gelmez ashâbı dışarıdan dışarıya hasımlarıyla uyuşup bir daha mahkemeye gelmemekte ve bazıları dahi işini mahkemeye havale ettirdikten sonra ihzâr kuvvetiyle hasmını iknâ' edip terk-i dava etmekte olarak bu ise evrakın muallak-ı müzebebe kalıp bunca kayıt ve muamelatının müşevveş olmasını ve hem de muhakemenin tedennî-i hâsılâtını müstevcib olmakta bulunduğundan ba'dezîn ticarethanede cârî olduğu misilli Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'nin devâir-i dahiliyesinden gerek temyîz-i hukuk dâiresine ve gerek mahkeme-i istinâfiyyeye havale olunacak istid'ânâmeler dîvân-ı mezkûr veznesine verilip orada harc-ı i'lâm bi'l hesap kaç kuruş eder ise rub'î istifa ile müstedî yedine koçandan maktû makbuz senedi î'tâ ve olunan rub'-ı harcın miktarı zahr-ı arzuhale mahtûmen işaret ve imlâ olunduktan sonra müteallik olduğu dâire ve mahkemeye î'tâsı ve dava bi'l rû'ye harcı istifa olunmak için vezneye verildikte derûnunda ne miktar harc muharrer ise mukaddemâ alınmış olan miktarının icrâ-yı mahsûbuyla usûl ve kaîde-i mevzû'ası vechle istifa olunarak mukaddemâ verilmiş olan ilm-ü haberin istirdâdı ve çünkü ibtidâ-yı emirde alınacak rub' harc iddia olunan meblağın miktarına göre bi'l hesap alınacak olup inde'l muhakeme meblağ-ı müdde'ânın tamamen sabit olmaması ve bu cihetle harc-ı i'lâmının alınan miktardan dîn olması muhtemel bulunduğundan bâde'l hükm rub'-ı harc namıyla alınmış olan akça harc-ı i'lâmından fazla görünür ise fazlasının elhâlet-i hâzihi cârî olan kaîde dâiresinde sahibine red ve iâdesi ve işbu rub'-ı harcın muahharan icrâ-yı mahsûbu husûsunda bir gûna suistimal hâtırasına mahal kalmamak için i'lâmın zahrına cânib-i vezneden olunacak işarete peşin olarak mukaddemâ alınan miktar muahharan istifa olunan [522] miktarın veyahut reddi lazım gelecek fazlanın iki kalem olarak gösterilmesi ve dîvân-ı mezkûra merbut mehâkim-i ibtidaiyede dahi bu kaîdeye riâyet ve ittibâ olunup fakat mehâkim-i mezkûreye havale olunan istid'ânâmelerin i'lâm harcı mahallî veznelerinde istifa olunmakta bulunduğu cihetle bunların rub'-ı harcı dîvânca alınmak müşkil olacağı gibi bazı istid'ânâmeler dahi doğrudan doğruya kabul olunmakta bulunduğundan mehâkim-i mezbûreye ait istid'ânâmelerin vürûdunda mehâkimlerin veznelerine verilip kaîde-i meşrûhaya tevfiikan rub'-ı harcın ahz-ı istifası dîvân-ı mezkûrun devâir-i dahiliyesine ve devâir ve mehâkim-i merbûtasına havale ve î'tâ olunup mahkemeye vürûdu tarihinden itibaren altı mah mürûruna değin ashâbı

tarafından aranılmayan istid'ânâmelerin daîre veya mahkemenin muhtasarca kararnamesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verilerek battal edilmesi husûslarının dîvân-ı mezkûrun bi'l cümle devâir ve mehâkiminde usûl ve kaîde ittihâzıyla işbu usûl ve muamelatın tamamıyla ve aynıyla taşra mehâkim nizamiyesinde dahi cereyân ettirilmesi ol-bâbda taraf-ı muhibbiden olunan takrîr ve Şûrâ-yı Devlet'ten tanzîm kılınan mazbata üzerine encümen-i mahsûs-ı vûkelâda tezekkür ve tensîb olunmak ve dîvânca icrâyı îcâbı ba-tezkire-i samiye iş'ar kılınıp mûcibince suret-i hâl her tarafa bildirilmiş olmakla oraca dahi işbu usûl ve karar dâiresinde icrâ-yı muameleye himmet olunması siyakında tezkire-i mahsûsa terkim kılındı

(Temyîz-i Hukuk Daîresinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Agasi Şişmanyân nam kimesnenin Bedros ve Karabet Hazarosyan kumpanyası ile olan davası hakkında 10 Ramazan sene 86 ve 6 Şevval sene 86 tarihleriyle dîvân-ı istînâftan verilmiş olan i'lâm ve kararnameden dolayı temyîz istid'âsını hâvî i'tâ eylediği arzuhal ve lâyiha-i itiraziye ile mezkûr i'lâm ve kararnamenin suret musaddakası 12 Safer sene 89 tarihinde hukuk daîresine havale olunmakla müdde'â aleyhimadan Dersaadet'te bulunan Bedros Hazarosyan'dan alınan cevap lâyihasıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu

Merkûm Agasi'nin 11 Şevval sene 88 tarihiyle müverrah bulunan arzuhalinin mealı kendisinin Hazarosyan kumpanyasında olan bir yük yirmi bin küsur kuruş matlubunun tesviyesi kumpanyanın Mısır'daki şubesinin rû'yet-i muhasebesine mütevakkıf olmasıyla Dersaadet'ten hareketi tarihinden muhasebenin hitâmına değin şehri yirmi adet Fransız lirası vereceklerine daîr Bedros ve Karabet'in bila müddet kefil irâesine mecbur olmaları hükmünü mutazammın dîvân-ı istînâftan verilmiş olan i'lâmın icrâ-yı ahkâmını icrâ cem'iyetinden talep ve iddia eylediği esnada merkûmandan Bedros i'lâm hükmüne mübayin olarak dîvân-ı istînâfın diğer bir kararını ibrâz eylemiş ve bunun üzerine kendisi habs ve tevkîf edilmiş olduğundan bahisle keyfiyetin temyîzen rû'yetini istid'âdan ibarettir

Dîvân-ı istînâf i'lâmının 3 Zilhicce sene 87 tarihli suret musaddakasında Agasi Şişmanyân Mısır'daki şubede sebk eden mêmûriyeti maaşından vecihat-ı saireden Bedros ve Karabet zimmetlerinde bir yük yirmi bin üç yüz kırk iki buçuk kuruş alacağı olduğunu ve masârif-i vâkıasıyla haklı çıktığı takdirde zarar ve ziyanını îfâya merkûman kefil gösterirler ise Mısır'a dahi giderek rû'yet muhasebe edeceğini mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde iddia [523] ve beyan eylemesi ve merkûmandan hazır bi'l meclis bulunan Bedros cevabında Agasi'yi tekzîb ederek Karabet'in İskenderiye'de rû'yet ettiği muhasebede merkûmun yirmi sekiz bin küsur kuruş deyni tebeyyün eylediğini ve mâmafih şubece olan muamelatın henüz muhasebesi irâe ve rû'yet olunmadığından Agasi Mısır'a azîmet ve muhasebeyi rû'yet eder ise tebeyyün edecek deynleri tediye olunacağını ve maaş için îcâb eden kefil dahi vereceğini ifade etmesi üzerine meclis-i mezkûrdan Agasi'nin Mısır'a azîmet ve muhasebeyi rû'yet etmesi için üç mah müddet tayin olduğuna ve Agasi'nin temdîd-i müddet iddiası

şâyân-ı kabul görülmeyip Bedros'un dahi bervech-i muharrer üç mah için lazım gelen kefilî irâe eylemiş idüğüne dair 10 Cemâziyelâhir sene 84 tarihiyle i'tâ kalınmış olan i'lâmın istînâf olunması merkûm Agasi tarafından istid'â olup dîvân-ı istînâfta cereyân eden muhâkemenin neticesinde Mısır'daki şubenin muamelatı müste'nif Agasi marifetiyle cereyân ettiği anlaşılmış ve şu halde muhasebesinin rü'yeti dahi kendisine ait bulunmuş olduğundan merkûmun Mısır'a azîmeti lazımeden görünüp fakat işin ne vakte kadar hitâm bulacağı bilinmemekle merkûmun üç mahdan ziyade ikâmeti halinde meccânen kalması muvafık hakkaniyet görülemediği ve müste'nif aleyhden Bedros'un bu yolda yani Agasi'nin temîni zımnında ücretini îfâ eylemek üzere kefil irâe ve i'tâ eylemesi muktezâ-yı maslahattan bulunduğu cihetle Agasi'nin muhasebeyi görüp avdet eylemek üzere Mısır'a azîmetine ittîfâkla ve Dersaadet'ten hareketi tarihinden işin hitâmı gününe değin şehri yirmi adet Fransız lirası mutedil görünerek bu bâbda Bedros Hazarosyan'ın kefil irae eylemesine ekseriyetle karar verildiğine binaen ikinci meclis i'lâmının müddet hakkında olan hükmüne münfesihi olduğu gösterilmiştir.

Dîvân-ı mezkûrun 10 Ramazan sene 86 tarihiyle Bedros Hazarosyan'ın arzuhalî bâlâsına derkenar edilmiş olan kararının icrâ cem'iyetinden ihrâc ve tasdik edilen 25 Muharrem sene 89 tarihli suretinde dahi bu bâbda olan i'lâmın netice-i meali hesap vermek için Agasi'nin Mısır'a azîmetinde meccânen hizmet etmemesinden ibaret olduğundan ve müddetin muayyen olmaması sebebine gelince Agasi'nin Mısır'a azîmet edip üç mah zarfında muhasebeyi rü'yet edemeyerek bir müddet daha kaldığı halde üç mah için olan kefâletin inkızâ-i müddetten sonra sene-i şâmil olamayacağı ve binaenaleyh ziyade müddet için Agasi'nin temînâtta beri kalması muvafık-ı hakkaniyet görülemeyeceği derkâr olduğundan Hazarosyan kumpanyası Agasi'nin üç mah ücretine buraca bir kefil verip ziyade kalması îcâb eylediği takdirde onun için dahi oraca kefil i'tâ eyleyeceğine ve edemediği halde Agasi'nin meccânen durmaya mecbur olmayıp avdete salâhiyeti olabileceğine dair burada senet i'tâ eder ise i'lâm-ı mezkûr hükmü icrâ olunmuş olacağı beyan kılınmıştır.

Müsted'î Agasi'nin itiraz-ı lâyihasının netice-i meali karar tarihi tarih-i i'lâmdan mukaddem bulunmuş ve işbu karar i'lâmda derc olunmamış iken bunun i'lâm için îzâh add ve itibârı ve kendisine tebliğ kılınmamış olan böyle bir kararın icrâsına teşebbüsle kendisinin habs ve tevkîfi mugayir hakkaniyet olduğundan ve yekdiğeri mübayin verilen kararlardan hangisinin muteber olacağı kanunen tefrik olunacak mevâddan olduğundan bahisle karar mebhûsü'n anının nakzı ve matlubatının bir an evvel tahsili iddiasını hâvîdir.

[524] Bedros ve Hazarosyan kumpanyasından verilmiş olan cevap layihasının hülâsa-i müfadı dahi dîvân-ı istînâfın mârr-üz zikr i'lâmıyla kararı beyninde mübayenet olmadığı ve Agasi'nin arzuhaline dîvân-ı istînâftan karar-ı mezkûrun mukaddemâ derkenâr kılındığı ve merkûmun 23 Ramazan sene 88 tarihinde habs ve tevkîfi dahi kararın kendisine tebliğine delil bulunduğu ve müddet-i temyîz güzeran eylediği cihetlerle merkûm Agasi'nin temyîz davasına hakkı olamayıp istid'âsının reddi lazım geleceği ifadesini muhtevîdir

Evvel emrde dîvân-ı istînâfın i'âmı tarihi ile işbu i'lâmda muvazzah olan karar tarihi beyinde olan tenâkuzun hal ve tedkîki zımnında bu maddeye daîr dîvân-ı istînâfta mahfuz olan evrak-ı ticaret nezaret-i celilesinden celb ve müdde'î Agasi'nin muahharan bir kıt'a sened-i musaddakla tevkil eylediği Azaroğlu Kirkor ile müdde'î aleyhden Bedros daîreye davet olunarak tarafeyn muvacehesinde cereyân eden tedkîkâtta husûs-ı mebhûsü'n anıh dîvân-ı istînâfta 14 Şaban sene 286 tarihinde bi'l muhakeme karar verildiği halde ol-bâbda i'tâsı lazım gelen i'lâmın 6 Şevval sene 86 tarihiyle tanzîm eylediği ve karar-ı mezkûr dahi dîvân-ı istînâfça ikmâl-i muhakeme olunduktan sonra henüz i'lâm tanzîm olunmaksızın Bedros Hazarosyan tarafından istitafı şâmil verilmiş olan arzuhal bâlâsına i'lâma rabt olunacak hükmü tavzîhen 10 Ramazan sene 86 tarihiyle derkenar edildiği evrak-ı merkûma mezâyâsından müsteban olmuş ve şu halde mübâyet-i mezkûra maslahata netice ve hükm verilmişken i'lâmının sonradan tanzîm edilmesinden ve derkenârın dahi i'lâmın tanzîminden evvelce yazılmış olmasından neş'et eylemiş olduğu cihetle bunun bir gûna bahs getirir yeri kalmamış olduğundan müdde'î vekili Kirkor'dan sûret iddiası su'âl ve müdde'î aleyh Bedros isticvab olundukta her biri lâyihası mündericâtını tekrar eyledi.

Bunun üzerine keyfiyet-i daîrece lede'l tezekkür tafsilât-ı mezkûrada münfehim olduğu üzere müdde'â aleyhden Bedros Hazarosyan usûl-i muhakeme nizamnamesinde münderic ahkâm-ı kanuniyeye tevfikân dîvân-ı istînâf derkenârının mukaddemâ Agasi Şişmanyân'a tebliğ ve i'tâ olduğunu ispat edemeyip bu bâbda yalnız Agasi Şişmanyân'ın 23 Recep sene 88 tarihiyle vuku mecusiyyeti iddiasına istinâd ediyor ise de bu hal dîvân-ı istînâf derkenârının tarih-i mezkûrda veyahut ondan evvel bir tarihte kanunen muteber olan tebliğ yolunda Agasi'ye tebliğ ve i'tâ olduğu iddiasını ispata kâfi olamayacağı bedîhî ve şu halde tarih-i tebliğin derkenârın muahharan icrâ cem'iyeti tarafından Agasi'ye i'tâ olduğu tarihten itibar edilmesi bir emr-i tabî'î bulunmuş ve icrâ cem'iyeti tarafından Agasi'ye i'tâ olunan derkenâr sûreti 25 Muharrem sene 89 tarihiyle müverrah olarak Agasi dahi 12 Safer sene 89 tarihinde yani müddet kanuniyesi zarfında temyîz istid'âsı şerâitini îfâ ve ikmâl eylemiş olduğundan Agasi'nin temyîz istid'âsının reddi lazım geleceği hakkında Bedros Hazarosyan'ın ber minvâl-i meşrûh vâki olan iddiası istimâ'na gayr-ı şâyân görünmüş ve binaenaleyh esâs keyfiyet lede'l tedkîk Agasi Şişmanyânla Bedros Hazarosyan hazır olduğu halde dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemenin neticesinde Agasi'nin muhasebeyi görüp avdet etmek üzere Mısır'a azîmetine ittifâkla ve Dersaadet'ten hareketi tarihinden işin hitâmına değin şehri yirmi adet Fransız lirası vereceği hakkında Bedros Hazarosyan'ın kefil-i irâe eylemesine ekseriyetle karar verilerek [525] ikinci meclis i'lâmının müddet hakkındaki hükmü fesh olunduktan sonra Hazarosyan kumpanyası Agasi'nin üç mah ücretine buraca bir kefil verip ziyade kalması îcâb eylediği takdirde onun için oraca dahi kefil i'tâ eyleyeceğine ve edemez ise Agasi'nin meccânen durmaya mecburiyeti olmayıp avdete salâhiyeti olabileceğine daîr burada senet i'tâ eder ise istînâf i'lâmı hükmünün icrâ olunmuş olacağı yine dîvân-ı istînâftan Bedros'un arzuhalî bâlâsına derkenâr edilmiş ise de işbu derkenâr tarafeynin icrâ-yı muhakemesiyle verilmiş bir i'lâm olmayıp fakat istinaf i'lâmı hükmünün icrâsını teshîl için herhangi müdde'î ve müdde'â

aleyh olur ise olsun onların rızası üzerine mevki-i icrâca ittihâz olunabilecek bir muameleyi beyanından ibaret olmasıyla dîvân-ı istînâfın mezkûr derkenârı i'tâ etmesi vezâîfî dâiresinden hariç ve derkenâr dahi rızâ-yı tarafeyn üzerine yapılmış bir şey olduğundan hükümsüz ve bâtil görünerek nakz edilmiş olmayan keyfiyet-i menkûziyenin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verilmesi husûsunun ticaret nezâret-i celîlesine ve dîvân-ı istînâf i'lâmı hükmünden dolayı teshîl yolunda rıza-yı tarafeyn ile muamele ittihâzı kabil olmadığı surette i'lâm-ı mezkûr hükmünün icrâsı lüzumunun icrâ cem'iyet behiyyesine beyan ve ifadesi ve i'lâm ve teblîğ harcı olan sekiz beyaz mecidiyenin sair-i masârif-i muhakeme ile beraber haksız çıkan Bedros Hazarosyan kumpanyasına rücû etmek üzere Agasi Şişmanyân'dan alınması husûslarına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Kasap esnafından Bekir nam kimesneyi ayağından asıp akçasını ahzetmiş olan yine esnaf-ı mezbûreden Feri karyesinde kâin Permetli Hristo ve Yunan Devleti tebaasından Yorgi haklarında icrâ kılınan tedkîkâtı mutazammın cinayet dîvânının ba müzekkere vârid olan 27 Rebûlevvelî sene 290 tarihli ve yüz otuz altı numaralı mazbatasıyla evrak-ı istintakıyye ve bu husûsa daîr Yunan sefaretinin takrîri muhâkemat-ı cezaiye dâiresinde mütalaa olundu.

Evrak-ı merkûma mündericâtında merkûm Bekir seksen dokuz senesi Cemâziyelevvelîsinin üçüncü Salı günü sığıratı iştirâ etmek üzere mezbûr Hristo'nun karye-i mezbûrede vakî selhanesine gitmekle Hristo koyun zebh olunan mahalde rûfekâsıyla üzerine hücum ederek sığır astıkları makaranın ipini ayağına takıp kendisini tepesi aşağı asarak ve sığır ayağıyla darp ederek dördünün altı yüz kuruş parasını ahz eylediklerini iddia eylemesi ve lede'l muâyene sağ gözünde cüz'î dem müşâhede olunup bila ücret iltiyâm bulunduğu tabip tarafından raport ile beyan olunması üzerine tedkîkat-ı istintakıyyeye lede'l ibtidar merkûm Hristo ile refiki Yorgi merkûm Bekir'in selhanelerine gelip beş yüz on kuruşluk sığıratı pazar ederek dört yüz kırk kuruşunu verip üst tarafını peşin vermediğinden pazarlık ettiği sığıratını vermeyip aldıkları akçayı eskiden kalan borcuna hesap edeceklerini söylediklerine mebni Bekir'in beni soydular diye feryat etmesiyle kasap esnafından dört beş kişi gelip onların ricasıyla meblağ-ı mezbûru iade ederek dava etmeyeceğine daîr senet aldıklarını beyan ile suret-i iddiayı külliyyen inkâr etmiş iseler de Nikoli ile Köse Mihal nam kimesneler yevm-i mezkûrda Hristo'nun selhanesinde bir gürültü işiterek etrafında olan bir parmaklık üzerine çıkıp baktıklarında Hristo ile Yorgi orada oldukları halde Bekir'in makara ile [526] ayaklarından asılmış olduğunu gördüklerini mae'l kasem münferiden ve vicahen beyan ve ihbar eyledikleri gibi kasap Ali ve Nuri ve Hüsnü ve İbrahim Ağalar dahi gelip Mihal'in gelip kaziyyeyi haber vermesi üzerine Hristo'nun selhanesine gidip baktıklarında Bekir'in üzerinde bir don ve bir gömlek olup bazı mahalleri kanlı ve başı açık olduğu halde Hristo ve Yorgi'nin merkûmu ortaya alarak bir senet talep ettiklerini görüp keyfiyeti su'âl ettiklerinde müdde'î Bekir kendisini merkûmanın esvap parasını

aldıklarını ifade etmiş ve Hristo ile Yorgi latife ettiklerinden bahisle kendilerinden dava etmeyeceğine senet versin parasını verelim demiş olduklarından merkûm Bekir'den bir senet alıp merkûmana i'tâ ile dört yüz kırk bir kuruşu iade ettiklerini ihbar eyledikleri ve lede'l muvâcehe merkûman Hristo ve Yorgi latife ettik demekten maksatları matlublarına bedel akçasını tevki'f ettik demek olduğunu ve Nikola ve Köse Mihal'in şahit-i zor olduklarını ve bunların yalan şهادeti ettiklerine Diyonisi nam kimesne ile daha sair eşhâsın malûmatı bulunduğunu beyan ettikleri ve merkûm Diyonisi dahi bir gün merkûm Nikola mukaddem Hristo benim aleyhimde yalan şهادeti ettiği için ben de ona yaptım demiş olduğunu ve Yanko nam şahıs dahi bir gün Beyoğlu mahkemesi istintâk dairesinde merkûm Nikola kendisine benim bu işte malûmatım yoktur fakat Hristo'ya olan nefsanîyetimi icrâ edeyim demiş idüğünü ifade eyledikleri Beyoğlu bidâyet mahkemesi ceza dairesinin mazbatasında münderic olduğu halde dîvân-ı cinayette tekrîr edilen istintâklarında müdde'î aleyhime Hristo ve Yorgi merkûman Nikola ve Mihal'in şahid-i zor olduklarını Vasil ve Epistol nam kimesneler dahi ispat edeceklerini beyan ile inkârda ısrar ve ifade-i sâbıkasını tekrar eylemiş iseler de zikr olunan kasap Ali ve Nuri ve Hüsnü ve İbrahim Ağalar ihbârât-ı ma'ruzalarını mae'l kasem tekrîr edip bunlardan Hüsnü ve Nuri Ağalar selhaneye gittikleri vakit Bekir'in yüzü gözü şişmiş ve morarmış ve don ve gömleğinden mâadâ elbisesi selhanenin içine dağılmış olduğunu ilave-i makâl etmelerine ve Diyonisi dahi evvelki ifadesini te'vîl ile Nikoli'den yalan şهادeti sözünü işitmeyip Nikoli'nin Yorgi'ye hitaben sen işin içinde olmamış olaydın ben Hristo'ya yapacağımı bilir idim dediğini söyleyip bunun mukaddem ve muahhar vakî olan ifadesinde tenâkus-ı mübayenet olduğu cihetle ihbarı şâyân-ı itimâd olmamasına ve Vasil ile Epistol'un bu babda olan malûmatları bir gün Yorgi'nin Nikoli'ye hitaben ayıp değil mi ettiğiniz demesi üzerine Nikoli'de ne ettim ise ettim cevabını verdiğini beyandan ibaret olarak bu ifadeleri merkûman Mihal ve Nikoli'nin ihbarlarını çürütecek surette olmayıp şهادet-i zor maddesi yalnız Yanko'nun ifadesinde kaldığına mebnî bununla Nikoli ve Mihal'in şâhid zôr-i olduklarına hükm olunamayıp bilakis merkûmun kasap Ali ve Nuri ve Hüsnü ve İbrahim Ağaların mae'l kasem vuku bulan ihbarları Nikoli ve Mihal'in ifadelerini te'yîd eylemiş olmasına nazaran Hristo ve Yorgi'nin inkarları vahi olarak merkûm Bekir'i ayaklarından asıp akçasını gasp ettikleri vakî olmakla iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniyeye tevfi'kan üçer sene müddetle küreğe vaz' olunmaları dîvân-ı mezbûr mazbatasında istîzân ve istirdâd olunan dört yüz kırk bir kuruştan mâadâ iddia ve inkâr beyinde kalan akça için mahkeme-i mahsusasında murâfaaları lazım geleceğine karar verildiği beyan kılınmış ve mezkûr takrîrde dahi bu babda ihbar madde edenler usûle'l tahlîf ve muvacehe edilmeksizin verdikleri haber-i kâzib üzerine merkûmana üçer sene kürek cezası hükm olunması caiz olamayacağından hükm-i mezkûrun feshiyle ihkâk-ı hak edilmesi iltimâs olunmuştur.

Siyak-ı iş'ara nazaran merkûman Hristo ve Yorgi'nin [527] Bekir'i ayaklarından asıp akçasını aldıkları yalnız Nikoli ile Mihal'in ihbarlarına müstenid olmayıp dört nefer ehl-i İslam'ın dahi ihbârâtı ve emârât ile tahakkuk etmiş ve muhbir-i merkûmlardan

Nikoli ile Köse Mihal bidâyet mahkemesinde usûlen bâde'l tahlîf istintâk ve muvaceheleri icrâ kılındığı misillü ehl-i İslam muhbirlerin dahi dîvân-ı cinayette tahlîflerin icrâ olunmuş olduğundan sefâretül müşârün ileyha tarafından serd olunan itiraza mahal kalmamış idüğünden ve iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniyede hırsızlık muamele-i şedîde icrâsıyla vuku bulan fakat böyle muamele-i şiddetten eser-i cerh zuhûr etmemiş ve başka bir hal munzam olmamış ise veyahut muamele-i şiddet vuku bulmayıp fakat evvelâ gece olduğu ve saniyen ve daha ziyade eşhâs taraflarından cümlesi veyahut içlerinden birisi müsella bulduğu halde vuku bulmuş ise mütecasir olanlar müvakkaten küreğe konulurlar diye mûnderic bulunmuş olduğundan ve merkûman Hristo ve Yorgi'nin madde-i mezkûra hükmüne tevfikân emr-i teshîrleri on dokuzuncu maddede muharrer kâideye bade'l tevfik tarih-i tevkîfleri olduğu evrak-ı mezkûrede muharrer olan doksan senesi Rebûlevvelinin on beşinci gününden itibaren üçer sene müddetle hapisane-i umûmîde küreğe vaz' olunmalarının ve miyâne-i iddia ve inkârda kalan akça için istediği halde mahkeme-i mahsûsasına müracaat etmesinin müdde'î merkûma tefhîmi lüzumunun zabtiye nezâret-i behiyyesine sene emr ve iş'ar ve sefaret müşârün ileyhaya dahi Hariciye Nezaret-i Celîlesinden beyan-ı hâl buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Muhâkemât Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Manastır kasabasında vâki câmi-i atîk medresesi müderrisi Hafız Mehmed Efendi'nin katili olan kasaba-i merkûmeli talebe-i ulûmdan Hafız Recep hakkında icrâ kılınan tahkîkat-ı nizamiye ve muhakeme-i şer'îyyeye dâir Selanik vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan ve cevaben dîvân-ı mezkûra vürûd eden birisi 20 Rebûlevveli sene 89 tarihli ve yüz elli altı numaralı ve diğeri 18 Cemaziyelâhir sene 290 tarihli ve elli sekiz numaralı tahrirâtıyla dîvân-ı temyîz vilayet ve meclis-i temyîz livâ mazbataları ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakıyye muhâkemat-ı cezâ'îye dâiresinden mütalaa olundu evrak-ı merkûma meallerinde merkûm Hafız Recep sarhoş olduğu halde medreseye gelmemesi müderris-i mûmâileyh tarafından bi'l defaât tembih olunmuş iken adem-i işğâ yine o halde medreseye gelmesinden dolayı müderris-i mûmâileyh merkûmu darp eylediği cihetle husûmet peydâ ederek seksen sekiz senesi Şaban-ı Şerif'inin yirmi yedinci cuma gecesini saat bir kararlarında müderris-i mûmâileyh Hacı Ali Ağa kerimesinin zifâf iddiasından çıkıp hanesine gelir iken sokakta önüne çıkararak biletmiş olduğu bıçakla müderris-i mûmâileyhi cerh ve katl eylediği iddia olunması ve keşif ettirildikte sol kürekleri arasından bir ufak yeşil saplı bıçak sokulup sağ memesinin tarafından ucu çıkarak müteessiren ve vefat eylemiş ve mezkûr bıçak olvechle cerhin üzerinde kalmış olduğu i'lâm ile bildirilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakıyye lede'l ibtidâr merkûm Hafız Recep akşam namazını câmi-i atîkte bade'l eda Hocaîde Ahmet hafızdan mahlul olan vazifeyi iltimâs için saat bir raddelerinde Müftüzâde Ahmet Efendi'nin hanesine gidip efendi-i mûmâileyh müsahabet eder iken Asâkir-i Zabtiyye yüzbaşısı Mehmet Ağa'nın gelip kendisini hükûmete getirdiğini tezkâr ile kazıyyede medhalini inkâr etmiş ise de [528]

talebe-i ulûmdan diğerk Hafız Mehmet ve Hafız Ahmet Efendiler merkûm Hafız Recep'in bir gün talebeden Timurşah ve Sadullah Efendilerle Hanlarönü tabir olunur mahalde kâin kahvehanede işret ederek sarhoş olduklarını müderris-i mûmâileyh haber almakla kendilerini bi'l istishâb mûmâileyhanın bulundukları odaya giderek bunları tevbîh ve darp eylediğinde mûmâileyhe kendilerini merkûm Hafız Recep'in ızlâl eylediğini söylemeleri cihetle müderris-i mûmâileyh yine kendilerini beraber oldukları halde merkûm Hafız Recep'in mukîm olduğu medreseye azîmetle onu dahi tekdîr ve darp ettiğini ve müfti-i mûmâileyh leyle-i merkûmede saat bir kararlarında mezbûr Hafız Recep'in geldiğini ve esnâ-yı müsahabette müderris-i mûmâileyhin kolunu kesmişler adâvet-i sâbıkamız dahi var bana azv ve isnâd etmesinler dediğini ve bunun üzerine yüzbaşı Mehmed Ağa'nın gelip Hafız Recep'i hükûmete getirdiğini ve bıçakçı Zeynel Abidin dahi maktûlün cesedinde bulunan bıçağı evvelki gün yedi kuruşa mezbûr Hafız Recep'e fûrûht eylediğini ve kılıççı Hasan usta dahi mezkûr bıçağı Hafız Recep kendisine getirip bilettiğini ve abacı Hasan Ağa ve Mehmed Hilmi Efendi dahi mezkûr bıçağı Hafız Recep'in getirip Hasan ustaya bilettiğini müşâhede eyledikleri mae'l kase m gıyaben ve vicâhen ihbâr etmelerine ve merkûm Hafız Recep'in dolabında bulunan iki gömleğı terli ve birisinin yeminde kan silindisi ve entarisinde kan eserleri görölmesine nazaran katl-i mezkûrun tasavvur ve tasmîm ile taammüden merkûm Hafız Recep'ten sudûr eylediğini tahakkuk etmiş olduğundan yüz yetmişinci madde-i kanuniyeye tevîkan i'dâm-ı istîzân kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î mealinde dahi maktûl-i mûmâileyhin oğlu Recep Efendi bi'l asale ve bi'l vekale müdde'î aleyh Hafız Recep'in inkârına mükârin tasaddî eylediğı davayı ispattan izhâr-ı acz edip talebiyle müdde'â aleyh merkûm Hafız Recep bi'l vecihlen ber nehc-i şer'î tahlîf olunmayan mûcibince müdde'î merkûmun dava-yı mezkûresiyle müdde'î aleyh merkûm bilabeyne muârazadan men' olunduğunu beyandan ibaret olup bu surette verâset ve vekâlete şahâdet eden şahitler vârisat-ı müekkılanın zâtlarını ârifân iseler verese-i katl fimabad husûs-ı mezkûr hakkında müdde'î aleyh merkûma bilabeyne muârazaya kadir olamayacakları cânib fetvaheneden zahr-ı i'lâma tahrir ve işâret olunmuştur.

Medlûl iş'âra nazaran katl-i mezkûrun taammüden merkûm Hafız Recep'ten sudûr eylediğı ihbârat-ı vâkıa ve emarat-i mevcûde ile tebeyyün etmiş olduğuna ve zikr olunan yüz yetmişinci madde-i kanuniyede bir kimsenin taammüden kâtil olduğu kanunen tahakkuk eyler ise kanunen i'dâmına hük m olunur diye muharrer bulunduğuna binâen merkûm Hafız Recep'in bu hükme tevîkan mücemmi-i nâs olan mûnâsib mahalde i'dâmı hakkında iktizâ eden emr-i âlînin tasdir ve baemirnâme-i sâ mî vilayet müşârûn ileyheye tesyîr buyurulmasına karar verildi ol-bâbda emr-ü fermân hazret-i men lehü'l emrindir.

(Muhâkemat- ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Kartal kazasına tâbi Merdiven karyesi ahalisinden maktûlen vefât eden kekeme İsmail'in katili denilen Papalar karyeli Tiryakioğlu Mustafa hakkında icrâ kılınan

tedkîkât-ı nizamiyeyi hâvî cinayet dîvânının bâmüzekkere vârid olan 21 Zilhicce sene 89 tarihli ve yüz sekiz numaralı mazbatasıyla Üsküdar ceza dâiresi mazbataları ve fezleke ve evrak-ı istintakıyye muhâkemat- ı cezâiyye dâiresinde mütalaa olundu

Evrak-ı merkûma meallerinde seksen yedi senesi Ramazan'ının on dokuzuncu pazartesi günü [529] merkûm kekeme İsmail'in mezbûr Merdiven karyesine bir çâryek mesafe mahalde maktûlen cesedi bulunarak muayene ettirildikte âlet-i kâtî'a ile boynunun arka tarafından gırtlığına kadar kesilerek müte'essiren vefat eylediği haber verilmesi ve katili taharrî olduğu sırada karye-i mezkûreli merkûm Tiryakioğlu Mustafa hakkında şüphe hâsıl olması ve verese-i maktûl merkûm İsmail katl olunduktan sonra üzerinde bulunan beş bin kuruş miktar akçası dahi ahz edilmiş olduğunu beyan ile icâbının icrâsını iddiâ eylemeleri üzerine tedkîkât-ı istintakıyye lede'l ibtidâr kendisi yevm-i mezkûrda tahmînen saat beş altı raddelerinde Bostancıbaşı Köprüsü'nde merkûm İsmail'e rast gelerek kadiminden beri kendisinde sara ve sevdâ gibi bir illet bulunduğu cihetle merkûm İsmail'in üzerine hücum ederek belinde bulunan siyah kabızalı bıçak ile merkûm İsmail'i kesip cebinden düşmüş olan siyah keseyi alarak mezkûr bıçağı Üsküdar'da miskinler civarında Şerif Kuyusuna atmış olduğunu ve mezkûr kese derûnunda yüz yetmiş üç kuruş zuhûr edip bundan başka akçası olmadığını muarriz ikrârda beyan eylediği ve kendisi zaten silk-i askerîde bulunduğu halde muahharan çıkıp ol-vakitten beri serseri gezmekte ve münasebetsiz söylemekte ise de böyle sara illeti ve kendisini kaybetmek gibi âdeti olduğu peder ve zevcesiyle köylüsünden bazıları cânibinden haber verildiği gibi merkûm zabtiye-i sertebabeti marifetiyle ve muahharan dahi mekteb-i tibbiyede muayene ettirilerek kendisinde cinnet veya sar'aya müteallik bir illet olmadığı raport ile bildirildiği münfesi Üsküdar meclis-i temyîzinden bamazbata iş'ar olduğu halde merkûm cinayet dîvânında tekrîr olunan istintakta inkâra kalkışmış ise de ol-vakit istintakta hazır bulunan mefsûh cünha dîvânı mümeyyiz-i evveli Mazhari Efendi ile asâkir-i zaptiye çavuşlarından Ali çavuşun merkûmun bervech-i muharrer sebk ikrârını an istimâ' vicâhen ihbar eylemelerine mebni ahiren inkârı vâhî olarak katli-i mezkûrun kendiden sudûru tebeyyün edip ancak merkûmun iki seneden beri serseri gezerek münasebetli münasebetsiz söz söylediği ve meraklı bir adam olduğu tevâtûren ihbar olduğu ve bir kere dahi Üsküdar meclisinde düşüp titreyerek üstünü başını yırttığı tahkikat-ı evveliyeyi hâvî olan evrakta musarrah bulunmasına ve zikr olunan raportlar vâkıadan sekiz mah sonra yapılmış olmasına ve maktul ile bunun beyninde mu'adat olmadığı cümle-i tahkikattan bulunmasına nazaran merkûmun ol-vakit fiil-i katle ifadesi gibi bir illetin sevkiyle cüret eylemesi muhtemel ise de bu hale şimdi mevcut olan raportlar medlûlünce hükm-i kâbil olamadığından ve katil ve maktul miyanesinde bir münazaa tekevvünüyle Mustafa'nın bu katle ictisârı melhûz idüğünden yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisine tevfiikan on sene müddetle küreğe konulmasına ve merkûmun taht-ı itirafında olan yüz yetmiş üç kuruşun kendisinden bi'l tahsil vereseye i'tâsıyla kusur-ı miyan iddia ve inkârda kalan akça ile diyet-i husûsu için verese talip oldukları halde murâfaa-i şer'îyye icrâsına karar verildiği iş'ar kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun merkûm Mustafa'dan sudûr eylediği ihbar olunan ikrârı ve emârât-i mevcûde ile tebeyyün eylemiş ise de taammûde medâr-ı hükm olur sebep olmayıp bunların beyninde münazaa tekevvünü maznun bulunmuş olduğundan vâki [530] merkûmun kâtil gayr-ı müteammid itibârıyla tayîn cezası re'y-i savâb idüğünden ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisinde bir kimse bir şahsı min gayr-ı taammüd itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğu binâen merkûm Mustafa'nın bu hükme tevfiikan ve tarih-i hapsi olduğu evrâk-ı vâride gösterilen seksen yedi senesi Şevval'ının dördüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevfiak on beş sene müddetle hapishâne-i umûmîde küreğe konulması ve merkûmun taht-ı itirafında olan yüz yetmiş üç kuruşun kendisinden bi'l tahsil verese-i merkûmeye i'tâsıyla miyân-ı iddia ve inkârda kalan meblağ ile hukuk-ı şahsiye davasının verese talep ettikleri halde şer'an muhakemelerinin icrâsı zımında ayrıca istid'â takdim eylemelerinin kendilerine tefhîm olunması husûslarının zaptiye nezâret behiyyesine iş'ar buyurulmasına karar verildi

(Muhâkemat- ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Erzurum sancağında vâki Pasinler kazasına tâbi Hancığaz karyeli Mustafa'nın bir çift öküzüyle malûmü'l miktar eşyasını gasp etmiş olan iki nefer gördüklerinden elde bulunan İran devleti tebaasından Makû ahalisinden Hasan hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı hâvî Erzurum vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 12 Recep sene 290 tarihli ve seksen sekiz numaralı tahrirâtıyla dîvân-ı temyîz vilayetten musaddak meclis-i temyîz livâ mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat- ı cezâiyye dâiresinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı merkûme mündericâtında seksen sekiz senesi Recep'i ibtidâsında merkûm Mustafa yalnız olduğu halde Erzurum'dan hanesine avdet ederken esnâ-yı râhda Deveboynu nam mahalde iki nefer kürde bi'l tesâdüf bunlar mızrak ile başına darp ederek bir çift öküz ile bir boyunduruk bir kayış ve bir heybe ve bir çift lapçın ve bir çift yemeni ve iki çuval ve iki ince halat ve iki kuruş kıymetli bir adet bez torbasını gasp ile firar ettiklerini müteakib vâki olan ihbarı üzerine merkûm Hasan seyyâre memuru kol vekili Osman Efendi tarafından ahz ü girift olup memur-ı merkûm ile birinin karyesi muhtarı Mehmet çavuş vesair kesân huzurlarında Nalgan karyeli sarı Mısto'nun tahrik ve teşviki ve oğlu Mehmet ile Mirzo namında bir adam beraber olduğu halde fiil-i mezkûre cûretini ikrâr eylediğini ve olunan taharrîde sarı Mısto'nun hanesinde boyunduruğun bir tek ağacı zuhûr ettiğini bi'l beyan icrâ-yı îcâbını iddia eylemesi üzerine tedkîkât-ı istintakiyye lede'l ibtidâr merkûm Hasan evvel emrde inkâra tasaddî eylemiş ise de merkûm Osman Efendi merkûm Hasan'ın bervech-i iddia ikrârı sebk eylediğini ve inde'l taharrî Mısto'nun hanesinde bir tek boyunduruk ile bir kargı zuhûr ederek müdde'î merkûm dahi esnâ-yı vakada mezkûr kargı ile darp olunduğunu ifade etmesi mûlabesesiyle merkûmları ahz ü girift edenler vicâhen beyan etmiş ve merkûmun ikrârını istima' eden Cezli karyesi imamı Mehmed Efendi ve muhtar Mehmed ve bölük ağası diğer Mehmed Ağalar ile muvaceheleri icrâ kılındıkta inkâra

mecâli kalmayıp memleketi bulunan Maku'dan Erzurum'a gelerek kul Ahmet mahallesinde sâkin İrânî Zero'nun hanesine misafir olduğunda kayınpederi Sarı Mısto'nun yanında ücretle çalışmış merkûm Zero kendisine teklif etmekle mürâfikat ederek ale'l sabâh Mısto ve familyası beraber oldukları halde mezkûr Bakkalgan karyesine giderek ferdâsı merkûm Mısto oğlunu sana terfîk edeyim Deveboynu tarafına gidip davardan öküzden [531] biraz şey sirkat ederek getirin Erzurum'da Acem kasaplara satıp akçasını münâsafeten taksim edelim deyip oğlu Mehmed'i terfîk edip birlikte Deveboynu nam mahalle bi'l azime tesâdüf eyledikleri merkûm Mustafa'nın bir çift öküzünü gasp ile Mısto'nun hanesinde misafir bulunan ismini bilmediği iki nefer Kürtlere on günden sonra akçasını almak mukavelesiyle üç yüz altmış kuruşa fûrûht ederek merkûman dahi öküzleri gece alıp gittiklerini ve ferdâsı Osman çavuş tarafından tutulup vukû'-i hali ikrâr eylediğini ve Mısto'nun hanesi lede'l taharrî emvâl-i mesrukadan bir tek boyunduruk ile kendisinin hîn-i gaspta istimâl eylediği kargının zuhûr etmesine mebnî Mısto ile beraber Erzurum'a getirilerek mahbese konulduklarında Mısto kendisine sen beni söyleme mahbesten çıktığımda sana dört yüz kuruş veririm demekle şimdiye kadar fiil-i gaspı ve onların medhallerini inkâr edip bu âna kadar mev'ûd akça verildiğinden doğru söylemeye mecbur olduğunu ikrâr etmesine ve merkûm Mehmed mezbûr Hasan'a refâkatini inkâr eylediği gibi babamı Mısto dahi hanesinde zuhûr eden boyunduruk kendi malı olduğunu ve Hasan'ı tanımadığını ve Erzurum'da bulunan eniştesi Rezo'nun hanesine gitmediğini ve merkûm Rezo dahi kayınpederi bir defa hanesine gelmiş ise de öyle hizmetkâr tutmadığını ve Hasan'ı asla tanımayıp hanesine dahi gelmediğini bi'l beyan fiil-i mezkûrda medhallerini münkir bulunmalarına ve merkûm Hasan'ın işbu gasptan üç sene mukaddem Pasinler kazasında geşt-ü gûzar ve bazı uygunsuzluğa ictisâr eylediği cümle-i tahkîkattan bulunmasına ve mezkûr boyunduruğun misliyattan olmasına nazaran Mısto ile Mehmed'in refâkatlerine hükm-i kabil olamayıp ve müdde'înin yalnız Hasan'ı teşhis ve irâe eylemesine ve fiil-i gaspının diğer mechûl bir nefer refikiyle merkûm Hasan'dan sudûru tebeyyün etmiş ve kendisine refâkatini haber verdiği merkûm Mirzo ile öküzleri iştirâ eden adamların mahalleri mechûl olduğundan istintâkları icrâ kılınamamış idüğü ve merkûm Hasan'ın bundan akdem nevi karyeli Memiş'in üç re's öküzünü dahi sirkat eylediği muhtar Mehmed tarafından haber verilerek işin bu ciheti derdest-i tedkîk bulunduğu beyanıyla Hasan'ın iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniye mûcibince dört sene müddetle küreğe konulması istîzân ve Mısto ile Mehmed'in mükeffelen sebilleri tahayyüle kılındığı ve Hasan hakkında olan hükmün kendisine tebliğ olunduğu iş'ar kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Hasan'ın bir nefer refikiyle esnâ-yı râhda merkûm Mustafa'nın önüne çıkarak bir çift öküzüyle bazı eşyasını sirkat eylediği ikrârı ve müdde'înin kendisini teşhis eylemesi delâleti ile tebeyyün eylediğinden ve zikr olunan iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniyede hırsızlık muâmele-i şedîde icrâsıyla vuku bulup fakat böyle muâmele-i şiddetten eser-i cerh zuhûr etmemiş ve başka bir hal munzam olmamış ise veyahut muâmele-i şiddet vuku bulmayıp fakat evvelâ gece olduğu ve saniyen iki ve daha ziyade eşhas taraflarından cümlesi veyahut içlerinde birisi müsella bulduğu halde vuku bulmuş ise mütecasir olanlar müvakkaten küreğe

konulurlar diye muharrer bulunduğundan merkûm Hasan'ın bu hükme tatbiken ve tarih -itevkîfi olan seksen sekiz senesi Recep'in yirminci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevkîf dört sene müddetle mahalinde küreğe konulması ve merkûman Mısto ve Mehmed'in tahliye-i sebilleri yolunda olmakla kayd-ı kefâletten dahi ihrâcları ve merkûmun refiki her kim ise onun öküzleri satın alanların bi'l ikdâm zâhire ihrâcıyla muhakemeleri icrâ ve mezkûr öküzler aynen veyahut bedelen bi'l istirdâd sahibine î'tâ olunarak hükmü hâvî mazbatanın irsâli [532] husûslarının vilayet-i müşârûn ileyhaya emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Tırnova sancağında vâki Osmanpazarı kazasına tâbi Virnice? karyeli Yunus Ağa'nın hizmetkârı Şumnu kazasına muzaf Akdere karyeli Hasan bin Mahmud'un katili olan mezkûr Vernice karyeli Dimitre oğlu Yorgi hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiye ve murâfaa-i şer'iyeyi mütemezzin Tuna vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 22 Rebiyyülevvel sene 89 tarihli ve yüz otuz yedi numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten musaddak meclis-i temyîz livâ mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezâiyye dâiresinde mütalaa olundu

Evrak-ı nizâmiye meallerinde seksen altı senesi Recep'inin üçüncü Pazar gecesini saat dört kararlarında merkûm Hasan refikleri olan mezkûr Vernice karyeli İsmail bin Hasan ve Mehmed bin İsmail ve İdris bin Ahmed ve diğer Hasan bin Ahmed nam kimesneler ile birlikte üzüm yemek üzere gitmiş oldukları bağlara otuz beş hatve yaklaştıklarında kendilerine sekiz hatve mesafede bulunan taş arkasında pusu kurmuş olan bağ bekçilerinden merkûm Yorgi tüfek endahıyla mezbûr Hasan'ı cerh etmiş olduğundan refikleri firar edip içlerinde İsmail kaçamadığından merkûman Yorgi ile refiki bekçi Çiko İsmail'in üzerine hücum ile boğuştukları esnada Yorgi'nin belinden düşmüş olan tabancasını mezbûr İsmail bir takrîb ile kaçıp kurtulmuş ve Hasan dahi cerh-i mezkûrun tesirinden üç gün mürûrununda vefat etmiş olduğu istihbâr olunması ve keşfedildikte merkûm Hasan'ın başının üç yerinde saçma yarası olduğu i'lâm ile haber verilmesi cihetle tedkîkât-ı istintakiyye lede'l ibtidâr merkûman Yorgi ve Çiko o akşam taâm ettikten sonra arkadaşlarından Dimitre bağlara hayvan girip girmediğine bakmak üzere kulübeden gidip bir saat sonra avdet etmekle üçü birlikte sabaha kadar pusula yazmakla meşgul olduklarını beyan ile katli-i mezbûrda medhallerini ve merkûm Yorgi zikr olunan tabanca kendisinin olduğunu inkâr etmiş iseler de arkadaşları Dimitre bu kavli bi'l tekzîb kendisi bade'l taâm Yorgi ve Çiko'yu kulübede bırakarak bağları gezmeye gidip horozlar öttükten sonra avdet ettikte merkûmanı uykuda bulunduğu beyan eylediği gibi mezbûr İsmail dahi bervecch-i muharrer beş kişi birlikte yekdiğerinin arkası sıra giderler iken mezkûr pusu mahaline sekiz hatve takarrüb ettiklerinde merkûm Yorgi elinde bulunan tüfeği atmasıyla saçmaları önde bulunan mezbûr Hasan'a isâbetle mecrûhen düşmüş olmasıyla diğer arkadaşları kaçıp kendisi kaldığından merkûman Yorgi ve Çiko üzerine hücum etmeleriyle boğuştukları esnada Yorgi'nin belinden düşmüş olan tabancayı bir takrîb ile eline geçirerek onunla bi'l tahaffuz savuşup Yunus Ağa'nın samanlığında arkadaşlarıyla birleşerek sabaha yakın hem mecrûh Hasan'a bakmak ve

hem de orada kalmış olan takke ve yemenisini almak üzere mahal-i katle azîmetle eşyasını bulup Hasan'ı dahi arkalarına alarak samanlığa getirdiklerini mae'l hulf ihbar edip bu kavlin arkadaşları merkûmun Mehmed ve İdris ve diğer Hasan taraflarından dahi tasdik kılınması [533] ve mezbûr Hasan kable'l vefat kendisini cerh eden bağ bekçisi Yorgi idüğünü ihtiyâr meclisinde ve meclis-i deâvî-i kazada ifade etmiş olmasına ve muhbir-i merkûmların mevsuk'ul kelim olarak katil ile beynlerinde adâvet olmadığı ve mezkûr tabanca dahi merkûm Yorgi'nin olduğu tahkik olunmasına ve Yorgi'nin tüfeği eğer ki dolu bulunmuş ise de nemnâk olması ve barutu az ve saçma ile mahlut bulunması cihetle bunun yeni anılıp muahharan alelacele doldurulduğu anlaşılmasına nazaran merkûman Yorgi ve Çiko'nun bağlara gelecek üzüm sâriklerini def etmek üzere müsellahan pusu kurup gözettikleri halde eşhâs-ı merkûmenin bağlara doğru geldiklerini görünce merkûm Yorgi'nin elinde bulunan tüfeği atıp bu katli ikâ' eylediği tebeyyün etmiş ve verese-i maktûl ile cereyân eden murâfaa-i şer'îyyede katil-i merkûm kısastan afv edilmiş olduğundan bu bâbda beraati tahakkuk eden Çiko'nun tahliye-yi sebiliyle mezbûr Yorgi'nin yüz yetmiş ikinci madde-i kanuniye hükmüne tevfiikan on beş sene müddetle küreğe konulması istiş'âr kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi katil Yorgi'nin maktûl Hasan'ı mûcib kısas olan katil ile öldürdüğü şahâdet-i vâkıa ile bade'l sübût mûcibince merkûm Yorgi'nin ber nehc-i şer'î istifa-yı kısası veraseden gaip bulunan heyetin zuhûr ile maktûl merkûmun vâlidesi Emine ve hemşiresi Hanife'nin bizzat huzûr ve taleplerine mütevakkıf idüğü bi'l vekâle müdde'î bulunan mezbûr Hanife'nin zevci Mehmed'e tefhîm olduktan sonra müdde'î vekil-i merkûm Mehmed müvekkilesi zevcesi mezbûre Hanife'ye izâfetle bi'l vekâle katil-i merkûmu kısastan ve maktûl-i merkûmun dem ve diyetine müteallik davadan merkûmun kabulünü hâvî zimmetine ibrâ ve iskât eylediğine binâen kısas sair verase haklarında diyete munkalib olmakla kazadan diyet-i riel olan on bin dirhem şer'îyyeden afiye-i mezbûrenin sâkıt olan hissesiyle gaip merkûmun zuhûrunda talebine tevkiif kılınan hissesinden mâadâ sair veresenin hisselerini mukasseten edâ eylemesi katil Yorgi'ye tenbîh olduğunu beyandan ibaret olmakla bu surette afiye-i mezbûre fîmâ ba'd husûs-ı mezkûr hakkında katil Yorgi'den nesne davasına kâdir olmayıp ancak tashih mesele-i miras usûlünde olmamakla i'lâm-ı mezbûrun iâdesi lâzım geleceği cânib fetva hanede zahr-ı i'lâma işaret olunmuştur medlûl iş'ara nazaran Yorgi'nin merkûmları üzüm sirkatinden men için bağları muhafaza maksadıyla atmış olduğu saçmaların içlerinden mezbûr Hasan'a isâbetiyle min gayr-ı taammüd bu katlin vukûâ geldiği ihbârât-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile nizamen sabit olduğuna ve katil-i mezbûrun mûcibi kısas ya idam cezalarından afv olunan katil müebbede yahut on beş seneden ekall olmamak üzere küreğe konulur diye muharrer bulunduğu mebni merkûm Yorgi'nin bu hükme tevfiikan ve tarih-i hapsi idüğü evrak-ı merkûmeden gösterilen seksen altı senesi Recep'inin altıncı gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mürakkam kâideye bade'l tevfiik on beş sene müddetle Vidin'de küreğe konulması ve mezkûr i'lâm-ı şer'înin dahi iadesiyle cihet şer'îyyenin fetvahane işaretiyle tatbîkan ıslâh ve tesviye kılınması husûslarının ve katil-i mezkûrde

adem-i medhal tahakkuk eden mezbûr Çiko'nın tahliye-i sebili yolunda görüldüğünün vilayet müşârûnileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbâbda emr-ü ferman

(Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sarrâfândan Zenbeoğlu Yorgi Efendi'nin taahhüdüyle yetmiş üç ve dört senelerine mahsûben ihâle ve ilzâm olunan Cisir-i Cedid ve Hasköy vapurları bedelâtından dolayı mültezim Mihran Şehriyan ve kefil Nikolaki Hacı Foti zimmetlerinde mahkeme-i ticaret i'lâmı ile mahkum olan matlûbu tahsil olunmayıp merkûman mültezim Şehriyan vekili Nikolaki Hacı Foti tarafından i'lâm-ı mezbûra itiraz olunması üzerine münfesi Meclis-i Vâlâ dairesinde teşkîl olunan komisyon-ı mahsûsta ve ondan sonra meclis-i mezbûrda tedkîk-i keyfiyet olunarak i'lâm-ı mezbûr bamezâbit tasdik olunmuş ve merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin deyninden bir miktarına zevcesi İzmirade Hatun basenet kefâlet ederek mebâliğ-i mezbûrenin tahsili hakkında bir kıt'a buyuruldu-i âli dahi tastir buyurulmuş olduğu halde kefil-i merkûm Nikolaki Hacı Foti izhâr-ı iflâs edip senediyekleri Serope Aznavur ve Çariko taraflarından mezkûr komisyon ile Meclis-i Vâlâ'nın mazbataları aleyhine itiraz ve dâyinlerinden Rusyalı Kostanti Papadof'un vekili denilen senediyek-i mezbûr Çariko Pulo cânibinden sefâret vasıtasıyla dahi birtakım teşekkîye kıyâm olunmasından dolayı bu bâbda mesalih-i iflâsiye komitesinden ticaret nezâret-i celîlesi vesâtatiyle mukaddem ve muahhar takdim olunan müzekkereler ve Meclis-i Vâlâ ve Şûrâ-yı Devlet riyâset celîleleriyle maliye ve deâvî nezaretleri beyninde cereyân eden muhabereyi şâmil tezkirelerle Rusya sefaretinin takrîri evrak-ı müteferria-i sairesiyle beraber Şûrâ-yı Devlet'ten 19 Recep sene 85 tarihinde Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye î'tâ buyurulmakla hukuk dâiresinde mütalaa ve tedkîk olundu.

Evrak-ı mezkûreden mahkeme-i ticaretin i'lâmı 6 Ramazan sene 84 tarihiyle müverrah olup mûndericâtında mûmâileyh Yorgi Efendi'nin Cisir-i Cedid ve Hasköy vapurları mültezimi Mihran Şehriyan ve kefil Nikolaki ile icrâ kılınan muhakemelerinde iltizâm-ı mezkûrun güzeran eyleyen yetmiş üç senesi bedeli taksitlerinden dört yük elli sekiz bin üç yüz otuz üç kuruş îfâ olunamadığını mültezim ve kefil-i merkûman ikrâr etmiş olduklarından evvelâ meblağ-ı mezkûrun merkûman Mihran ve kefil Nikolaki'den bi'l tahsil sarraf merkûma teslîmi sâniyen mûmâileyh Yorgi Efendi cisir-i mezkûru bazı esbâbdan dolayı sûret-i malûme ile idare ve hâsılatını emaneten kabz etmekte ise de bu husûs kendisine râci' madde olmamak ve kefil-i mezkûr Nikolaki hakkında ba'dezîn emniyeti kalmamak hasebiyle mültezim-i merkûmun diğer muteber bir kefil irâesiyle kendisi idare veyahut iltizâm-ı mezkûrdan keff-i yed eylemesini ifade etmesi üzerine mültezim merkûm cânibinden tayin olunan ve muahharan vâki olan ricasına mebnî iki kıt'a temdîd kılınan müddette matlub vecihle kefil bulamadığından mahfuz bulunan senedi mûcibince yetmiş dört senesi şehr-i Mart ibtidâsından itibaren iltizâm-ı mezkûrdan mültezim merkûme keff-i yed ettirilmesi sâlisen sene-i sabıka bedeli taksitlerinden kalmış olan meblağ-ı mezkûrun güzêştesi günden güne terâküm etmekte olup bunun tesviyesi rû'yet-i muhasebeye mütevakkıf görüldüğünden ve bundan başka alacağı bulduğu sarraf-ı merkûm tarafından ifade kılındığından işbu güzêşte maddesiyle

sair alacağını ayrıca arzuhal ile aramakla sarraf-ı merkûmun salâhiyeti olması icâb edeceği muharrerdir Meclis-i Vâlâ dâiresinde teşkil olunan komisyondan yapılmış olan 10 Cemaziyelâhire sene 81 tarihli mazbata ile onu musaddak Meclis-i Vâlâ'dan tanzim kılınan [535] 6 Recep sene 81 tarihli mazbatanın hûlasa-i muaddaları dahi mûmâileyh Yorgi Efendi ticaret i'lâmıyla mahkum olan mârru'z zikr matlubunun tahsil ve tesviyesini bir müddetten beri istid'â eylemekte ve mültezim ve kefil-i merkûman ise hükm-i i'lâma itiraz ile beyinlerinde iddia ve nizâ taaddüd etmekte bulunduğuna binaen keyfiyet lede'l tedkik mültezim-i merkûmun mukaddemâ cereyân eden mukaveleleri üzerine üç aylık idâre sarraf-ı mûmâileyhe geçerek o müddette dört yük elli bu kadar bin kuruş sarf hâsılat vuku bulmuş olduğu halde merkûmlar bunu kabul etmeyip ziyade hâsılat vâki olduğunu iddiâ ve muhasebe istid'â etmeleri üzerine işbu muhasebe lâzım gelenlerin celbiyle rû'yet olunarak hûlasasının bildirilmesi sarraflar kethûdasına batezkire havale kılınmış ve vârid olan cevapta mültezim-i sâbık ve lahik olan Arslanoğlu Hoca Ohannes ile Kalenderoğlu Hoca Haçador'dan istîzâh-ı madde olunarak cereyân eden tedkikâtta müddet-i mezkûrenin hâsılatı birbiri üzerine dört yük üç bin on iki kuruş olmak lâzım gelir iken müteahhidin gösterdiği defterde elli bin kuruş fazla görünmüş olduğu gösterilmiş olduğuna ve mâmafih müteahhid-i merkûman i'lâm-ı mezkûr mûcibince alacağı olan mebalîğ seksen senesi Teşrinievvel evâsıtına kadar işlemiş olan güzeştesiyle beraber on iki yük yirmi sekiz bin kuruşa bâliğ olmuş idüğüne binaen bundan bir yük yirmi sekiz bin kuruşunun sulhen tenzîliyle küsur olan on bir yük kuruşun mültezim-i merkûmun adem-i iktidarı cihetle hasbe'l kefale merkûm Nikolaki'den tahsili ve meblağ-ı mezkûrun tediyesine değin sarrâfân kâidesince güzeştesinin dahi başkaca istihsâli ve merkûm Mihran'ın şu zimmeti zaten ve esasen mahkum olarak kendisinden veyahut merkûm Nikolaki'den tahsiline teşebbüs olandukça taallül ve imtinâ gösterilmiş ve tedkik-i maslahatı istid'â eylemiş oldukları halde komisyonun karar meşrûhu yine i'lâm-ı sâbık hükmünü tasdik ile beraber sulh ve tesviye yolunda ol miktar akçanın tenzîline netice vermiş ve şerâit-i iltizamiye cümlesinden olarak cısr-i mezkûrun bedelâtını müteahhid merkûm nakden alıp öylece teslim-i hazine etmiş olduğu ba ilm-ü haber tebeyyün etmiş olmasıyla sâlif-üz-zikr tahsil olunacak on bir yük kuruşun işleyecek güzeştesiyle me'an ve nakden ve merkûmandan istifası icâb-ı maslahattan olduğundan icrâ-yı iktizâsının deâvî nezâret behiyyesine havalesi tezekkür kılındığı beyanından ibarettir.

8 Cemaziyelâhire sene 82 tarihiyle kezâlik Meclis-i Vâlâ'dan tanzîm olunan mazbatada dahi mûmâileyh Yorgi Efendi'nin mahkum olan işbu matlubundan dört yük kuruşun işleyecek güzeştesiyle beraber tediyesine Nikolaki'nin zevcesi İzmerade kefil olarak olbâbda bir kıt'a deyn tahvili dahi vermiş olduğu halde tahvilde olan imzasını inkâr etmekte olduğundan bahisle icrâ-yı icâbını istid'â etmesi üzerine komisyon-ı mahsûsta tedkikât-ı mukteziye lede'l icrâ mezbûrenin tahvil-i mezkûrde olan imzası kendisinin hatt-ı desti olduğuna dâir vaktiyle kaçıllarya tarafından takrîri alınarak tasdik kılınmış olduğu tahakkuk ettiğine ve fakat matlub-ı mezkûrun Tersâne-i Âmire ile mültezim beyinde yapılmış olan kontrat ahkâmına tatbîkan sikke-i nühasiye ve nakit olarak tahsili lâzımeden olduğu gibi mûmâileyh Yorgi Efendi zikr olunan dört yük kuruşun

tarih-i hükmünden şimdiye kadar işlemiş olan güzeştisi altı yük doksan üç bin üç yüz yirmi dokuz kuruşa bâliğ olduğunu bi'l beyan mezbûreden on yük doksan üç bin [536] üç yüz yirmi dokuz kuruş aramakta olduğundan bazı emsaline kıyasen matlubat-ı merkûmenin sulhen tesviye ettirilmesi bi'l tensîb mûmâileyh teklif olundukta şu husûstan dolayı mezbûre ile zevci Nikolaki'den on dört yük kuruştan mütecâviz (Mâbadı sonra)

İ'lân

Yahudi milleti nisvânından Suaviye'nin gurre Cemâziyelevvel sene 290 tarihli bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mûcibince millet-i merkûmeden Merzo zimmetinde matlubu bulunan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde vekâlet-i devriye ile müstagıl olan Hasköy'de Hacı Şaban mahallesinde vâki bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek on bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhiccenin on birinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Sudûr-ı 'ızâmdan müteveffâ Ali Rıza Efendi veresesinin 9 Şaban sene 290 tarihli bir kıt'a i'lâm mûcibince kömürcü esnafından Mehmed Rıza Ağa zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde merhun bulunan Linga? Yenikapısı dahilinde kâtib Kasım mahallesinde Hisardibi sokağında kâin tahtında iki bâb kömürcü mağazası bulunan iki bâb hane bundan mukaddem mezada verilerek kırk bir bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhiccetü'l Şerife'nin ikinci günde müzayedesı kararı verilip tâlibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanlar Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine gelmeleri i'lân olunur.

Sarraf Gabril'in 15 Cemaziyelâhir sene 89 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince Osman Ağa zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mûmâileyhin uhdesinde olup meblağ-ı mezbûr mukâbilinde vekalet-i devriye ile merhun olan Üsküdar'da İstavroz karyesinde tekke meydanında vâki bir bab mülkhane bundan mukaddem mezada verilerek on iki bin beş yüz kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhiccenin on beşinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Hüsna Hanım'ın Üsküdar merkez bidâyet mahkemesi hukuk dâiresinden verilen 28 Rebiyyülâhir sene 89 tarihli bir kıt'a i'lâm mûcibince Luksi kadın zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mezbûre Luksi'nin uhdesinde bulunan Kartal'da Bağdat yolunda tekke ittisâlinde kâin iki oda ve bir kuyuyu şâmil bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek dört bin beş yüz kuruşa çıkmış ve şehir-i Zilhiccenin on yedinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.3. Cerîde-i Mehakim 38. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilhicce	Sene	(Pazartesi)	Kânûnusani Rumi	Sene	Sahife
38	1	1290		7	1289	537

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'âm Suretinin Mabâdıdır)

Matlubu olduğu halde mukaddem ki tesviyede sulhen on bir yük kuruşa tenzîl olunmuş idüğünü beyanla şimdiki teklife muvafakatta izhâr-ı tereddüd etmiş ise de hesap ettiği güzeştenin aslı bin akça üzerine olarak mezbûrenin tazallüm-i hâl etmesi cihetle bu hesaptan biraz şey tenzîli iktizâ edeceğine binaen mûmâileyhin re'sûlmâl matlubuna bir mislî güzeşte zam edilerek mezbûreden dokuz yük altı bin yedi yüz otuz beş ve karar-ı sâbık vecihle Nikolaki'den iki yük doksan altı bin beş yüz şu kadar kuruşun sikke-i nühâsiye nakit olarak tahsil ve istifası sarraf mûmâileyhin muvafakatıyla kararlaştırılmış olduğu muharrerdir.

İşbu ikinci mazbata mûcibince 18 Cemaziyelâhir sene 82 ve 26 Teşrinievvel sene 81 tarihiyle deâvî nezâret behiyesine hitaben şereftastir buyurulmuş olan buyuruldu-i alî'nin müfadı dahi Yorgi Efendi'nin mültezim ve kefil-i merkûman zimmetlerinde mahkum olan malûmü'l miktar matlubundan dört yük kuruşunun işleyecek güzeştesiyle beraber tediyesine Nikolaki'nin zevcesi İzmirade kefalet eylemesinden dolayı ol-bâbda vuku bulan iddiâ ve istid'â üzerine cereyân eden tahkikat ve tedkikâtı mutazammın Meclis-i Vâlâ'dan kaleme alınan mazbatada gösterildiği vechle mezbûreden dokuz yük altı bin yedi yüz otuz beş ve merkûm Nikolaki'den iki yük doksan altı bin beş yüz bu kadar kuruşun sikke-i nühâsiye ve nakit olarak istihsâl olunması irâdesini mübeyyindir.

Mezkûr buyuruldu-i âlî sudûrundan sonra mûmâileyh Yorgi Efendi'nin maliye nezâret-i celîlesine verdiği arzuhalde merkûm Nikolaki Hacı Foti ve zevcesi İzmirade zimmetlerinde yirmi yük kuruştan mütecâviz mahkûmun bih matlubu olmasıyla hesabü'l kaide merkûm Nikolaki'nin emvâl ve emlâkı sekvestro olunarak hükümet marifetiyle müzayede olunmakta ise de merkûm borcunu çürütmek garazıyla mukaddemâ birtakım hile ve desâyise saptığı gibi bu kere dahi külliyetli diye olduğunu ve hal-i iflâsta bulunduğunu meydana koyarak işini [538] mesalih-i iflâsiye komitesine düşürmek üzerine karındaşıyla mahkeme-i ticarete muhakeme olunmakta olup bu ise emvâl ve emlâkını kurtarmak için bir saniadan ibaret olarak bunun iflâsı tasdik olup da düyûnunun garâmete tesviyesi sırada kendisinin matlubu dahi gurema idhâl olduğu halde bu matlub emvâl-i emiriyeden madûd olmasıyla imtiyâzlı bulunduğundan bi'l âhire hazineye ric'at edeceğine beyan ve mûmâileyh Yorgi Efendi'nin merkûm Nikolaki zimmetinde mahkum olarak on bir yük kuruş alacağı olup bu makule men cihet borçları hazineye müteallik olan medyûnunun bir dâire-i mahdude-i nizamiye dahilinde emvâl ve emlâkına müracaatla düyûn-ı vâkıalarının istihsâl-i kâide-i meriyyeden olup efendi-i

mûmâileyh ise bervech-i meşrûh Nikolaki'nin emvâl ve emlâkını sekvestro ettirmiş olduğuna ve cihet iltizamdan dolayı olan matlubatın imtiyazı bedihî bulunduğu mebni meblağ-ı mezbûrun guremaya idhâl olunmayarak evvel be evvel mâgûzeşte istihsâli lâzım geleceği dîvân-ı muhâkemat maliyeden ifade ve dermeyân olunması üzerine ol-bâbda maliye nezâret-i celîlesinin 13 Recep sene 84 tarihiyle ticaret nezâret-i celîlesine yazılan tezkire üzerine mesalih-i iflâsiye komitesinden alınıp nezâret müşârûn ileyheye gönderilen 13 Recep sene 84 tarihli müzekkirede merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin izhâr-ı iflâs eylediğini hâvî takdim olunup komiteye havale olunan arzuhal üzerine nizamına tevfiқан rû'yet ve tedkîk umûru zımnında senediyeklerin tayin olduğu ve mûmâileyh Yorgi Efendi Meclis-i Vâlâ mazbatası mûcibince alacaklı olduğu gibi matlubu umûr iltizamdan mütevellid olduğuna ve bu makule matlubat imtiyazlı bulunduğu nazaran medyûnun nizamden satılması lazım gelen kâffe-i emlâk ve sâiresi fûrûht olundukta esmânından evvel be evvel alacağı tesviye ve i'tâ ile fazla geldiği halde diğerk ashâb-ı matluba verileceği ve merkûmun iflâsı mûmâileyhin imtiyâzına hâlel vermeyeceği kirâren kendisine tefhîm ve beyan olduğu ve medyûnun muamelat-ı vakıasına inde'l tedkîk bir hîle ve hud'ası tebeyyün eder ise hakkında muamele-i kanuniyenin icrâ olunacağı beyan olunmuş ve işbu arzuhal ve müzekkerenin leffiyle bu akçanın tahsili husûsunun îcâb eden mahalle havalesi 26 Şaban sene 84 tarihinde maliye nezâret-i celîlesinden Meclis-i Vâlâ riyâset celîlesine iş'ar olunarak keyfiyet deâvî nezaretine havale buyurulmuştur.

Merkûm Nikolaki'nin işbu zimmetini tahsile teşebbüs olduğunu müteakib senediyekleri merkûman Serope Aznavur ve Çariko Pulo tarafından Zilhicce sene 84 tarihiyle müverrah olarak mesalih-i iflâsına komitesine bi'l î'tâ oradan dahi tanzîm olunan müzekkire ile beraber ticaret nezaretinden batezekkür Şûrâ-yı Devlet riyâset celîlesine irsâl kılınan raportoda Yorgi Efendi'nin imtiyazlı bulunduğunu iddia etmekte olduğu matlubatına dâir müflis-i merkûmun defâtirinde bir işaret görülmediği gibi sâir alacaklılar mahkeme-i ticaretin bu bâbda olan hükmüne itiraz etmekte olmalarıyla husûs-ı mezbûr tedkîke muhtâc görünüp şöyle ki mültezim merkûm Mihran zikr olunan vapurları imtiyaz sahibi bulunan devletli Mahmud Celaleddin Paşa hazretleri tarafından ve cîsr-i cedidi Tersâne-i Âmire'den deruhde ederek Yorgi Efendi'yi ve Yorgi Efendi'ye dahi merkûm Nikolaki'yi kefil göstermiş olduğu halde Yorgi Efendi ile beyninde tekevvün eden [539] münazaa üzerine keyfiyet mahkeme-i ticarete havale olunmuş ve mahkeme-i mezbûreden olvechle bir i'lâm verilmiş ise de merkûm Mihran'ın bu i'lâma itiraz etmesi üzerine keyfiyet dîvân-ı muhasebata havale olunarak orada tarafeynin musalaha olunmaması üzerine Mihran'ın izhâr-ı iflâs ettiği sırada keyfiyet dîvân-ı mezbûreden bamazbata Meclis-i Vâlâ'ya havale olunmuş ve orada rû'yetine bir komisyon teşkîl olunmuş olduğu halde komisyon-ı mezbûrede ne merkûm Mihran ve ne de merkûmun masa vekili bulunan Hoca Mikail celb ve iddiaları istimâ olunmayarak tanzîm olunan raporto Meclis-i Vâlâ'ya bi'l takdim mûcibince Nikolaki'nin kefâleti cihetiyle emlâkının fûrûhtuna karar verilerek irâde-i seniyye şerefsudûr etmiş ve bunu Mihran'ın dâyinleri bi'l istimâ i'lâmat-ı mezkûrenin aleyhine itiraza kıyâm eylemiş iseler de sarraf mûmâileyh gibi muteber ve hazineye medyûn bir

zât'a senediye mezkûr tekabül edemeyeceğinden istid'âlarına havale-i sem'-i itibâr olunmamış olduğu işitilmiş ve esas dava iltizamdan münbais olmak ve mûmâileyh Yorgi Efendi sarrâfânın silk-i evvelinden olup eğer ki sarraflık maddesi umûr-ı ticaretten madûd ise de silk-i mezkûrde bulunan sarrâfânın davaları meclis-i mezbûrda rû'yet olunması nizamı iktizâsından bulunmak hasebiyle bu davanın mahkeme-i ticarete rû'yetinden sarf-ı nazarla dîvân-ı muhasebata havalesi lazım gelir iken dîvân-ı mezbûre havale olunmayarak mahkeme-i ticarete görülmesi ve bir de cîsr-i mezkûr Tersane-i Âmire'den deruhde edilmiş olmasına nazaran oradan re'y alınmadıkça iltizâmın feshi caiz olup ale'l husûs fesh tarihinden sonra makbuzu olan mebalîğ için tersaneden merkûm Mihran üzerine birtakım zimmet pusulaları keşide olup bunun için merkûm Mihran Tersâne-i Âmire nezdinde zâmin tutulmuş olduğundan sarraf mûmâileyhin îfâ-yı deynden aczi takdirinde fesh tarihinden sonra bu makule mebalîği tersanenin Mihran'dan tazmine salâhiyeti olması ve hem de ticaret i'lâmı müfadinca sarraf mûmâileyh cîsr-i mezkûrun bedel-i iltizâmından mütebaki dört yük sekiz bin üç yüz kuruş iddia etmiş iken iddiasından fazla yetmiş üç senesi taksitinden olarak on bin kuruş daha bi'l ilave hükm olunması ve güzeste'den on beş bin kuruş iddia etmesine karşı Mihran cevabında muhasebeleri bi'l rû'ye güzeste işlettirildiği halde deyni kalmayacağından başka alacağı tebeyyün edeceğini söylemiş iken rû'yet muhasebe maddesinin tehhürde bırakılması ve mebalîğ-i mahkuma miyânında paşa-yı müşârün ileyhin hesabına ait olarak mürakkam bulunan kırk bin kuruş dahi paşa-yı müşârün-ileyhe inde'l muhasebe borcu olmadığına tebeyyün etmeyeceğini merkûm Mihran'ın iddia eylemekte olması ve dîvân-ı muhasebat nizamı derkâr olan salâhiyeti icâbınca bu işi bi'l rû'ye karar verilmek lâzım gelir iken rû'yetinden sarf-ı nazar etmesi maddeleri mahkeme-i ticaret i'lâmının butlânına ve istinafına ve iade-i muhakemeye birer sebep ve illet olduğu gibi Meclis-i Vâlâ dairesinde teşkîl olunan komisyonda ne masa vekilinin ve ne de tarafından birinin bulunmaması dahi komisyon-ı mezbûr kararının sâkıt olmasını mü'dî görünmüş olduğundan ve şu halde müflis-i merkûm Nikolaki Hacı Foti ile zevcesine cihet kefaletten intikâl eden tazminat i'lamât-ı mezkûrenin hükümleri iade-i muhakeme ile ıslâh olunduktan sonra cârî olabileceği misillü merkûmanın emlâkının fûrûhtu için istihsâl olunan irâde-i seniyye ber minvâl-i muharrer istinafına teşebbüs olunmuş olan [540] i'lamata müstenid olmak hasebiyle icrâsı dahi i'lamların ıslahına değin te'hîr olunmak lazım geleceğinden bahsle işbu raportonun tercüme suretleri hûlasasından birer kît'asının Meclis-i Vâlâ'ya ve deâvî nezaretine irsâliyle emlâk-ı mezkûrenin fûrûhtu maddesinin müvakkaten te'hîri ve bir gün evvelce bir komisyon teşkîliyle mûmâileyh Yorgi Efendi ve Mihran beyinde olan muhasebenin bir mehl-i muayyen zarfında bi'l rû'ye nizâm ve hakkaniyete tevfiikan verilecek kararın icrâsı ihtarına ibtidâr kılındığı muharrerdir.

Mezkûr raportla beraber olan masalih-i iflâsiye komitesinin 4 Muharrem sene 85 tarihli müzekkiresinde raportonun mealî bade'l hikaye mültezim-i merkûm Mihran'ın filhakîka izhâr-ı iflâs ettiği ve kanun-ı ticaretin yüz elli üçüncü maddesi hükmünce husûs-ı mezbûrun esna-yı rû'yetinde hazır bulunmak üzere sened-i yeklerin i'zâmı mukaddemâ Meclis-i Vâlâ riyaset celîlesinden istiş'âr olarak alınan cevapta işin

bakiyye-i tedkîkâtı derdest olup ahd takrîpte itmâm olunacağı cihetle sened-i yeklerin i'zâmına lüzum görülmediğinin izbâr buyurulduğu kayden tebeyyün etmiş ve bu madde mukaddemâ mahkeme-i ticarette ve muahharan komisyon-ı mezbûrda hüküm altına alınarak mazbatası verilmiş olduğundan ol-bâbda diyecek yoksa da Meclis-i Vâlâ'nın esas hükmü olan i'lâm-ı mezbûr aleyhine itiraz olunmuş ve onun üzerine keyfiyet tekrar mevki-i tedkîke alınmış olmasıyla beraber sened-i yekler hazır olmaksızın fasl-ı davâ olunmuş olmasına nazaran sened-i yeklerin istid'âları üzerine zikr olunan emlâkın te'hir-i fûrûhtu ve hemen bir komisyonun teşkîliyle tedkîk-i maslahat olunması rey-i âliye menût idüğü beyan olunmuştur.

7 Muharrem sene 285 ve 18 Nisan sene 84 tarihiyle müverrah Rusya sefaretinin bir kıt'a takrîrinin meali dahi Rusya devleti tebaasından Kostantin Papadof'un tebaa-i Devlet-i Aliyye'den Hacı Foti Papadof'ta alacağı olup merkûm Hacı Foti izhâr-ı iflâs ederek iflâs komitesinden dahi raportosu yapılmış olduğu halde deâvî nezareti tarafından merkûmun emlâkı fûrûhtuna kalkışılmış olmasından dolayı dâyin-i merkûmun vekili Celiknopulo tarafından sefârete î'tâ kılınan protestonun leffen irsâl kılındığı ve merkûmun iflâsı keyfiyetine dair Bâb-ı Âli ile sefâret beyninde muhabere dahi vâki olup bu makûlelerin hod be hod emlâkını fûrûht edecek taraf muahharan mesul olacağı beyanıyla mezkûr protestonun lâzım gelenlere tebliği iltimâstan ibarettir.

Mezkûr protesto fransaviyü'l ibare olduğundan tercüme ettirildikte 17 Nisan sene 868 tarihini hâvî olup mealinde izhâr-ı iflâs eden Nikola Hacı Foti'nin deâvî nezaretine celb olunarak maliye nezaretinin emriyle Zenbeoğluna olan deyni için mutasarrıf olduğu emlâkının sekiz mahdan beri müzayede tahtında bulunduğu kendisine tebliğ ve ihbar olunmuş ve halbuki Hacı Foti'nin maliye hazinesine bir akça deyni olmayıp ancak merkûm Zenbeoğlu'na karşı kefil olmuş idüğü ve Zenbeoğlu'nun şâyed cihât-ı saireden hazineye deyni var ise müflisin izhâr-ı iflâs eylediği günden itibaren taht-ı tasarrufundan çıkan emlâkına değil ancak ashâb-ı matlub masasına müracaat lâzım geleceği vesayen sarraf-ı merkûmun iddiasında bulunduğu imtiyaz itiraz tahtında olduğundan bu bâbda iktizâ eden mahkeme tarafından ita-yı rey olunması ve sâlisen iflâsının bin sekiz yüz elli yedi senesi Kânunsanisinin ibtidâsı gününden itibaren küşad ettirilmesi lâzımeden bulunduğu [541] cihetle tarih-i mezkûrdan sonra î'tâ olunan her bir i'lâmın ve böyle bir i'lâm üzerine kazanılan her imtiyâzın kavânîn-i Devlet-i Aliyye ahkâmınca münfesihtutulması lâzım geleceği beyanıyla merkûm Hacı Foti Papadof'un emlâkının bey'-ı fûrûhtu husûsuna dair ittihâz olunmuş ve olunacak bi'l cümle teşebbüsât aleyhine resmen protesto olunduğu beyan olunmuştur.

10 Muharrem sene 285 ve 21 Nisan sene 284 tarihiyle müverrah deâvî nezaret-i behiyyesinden bi'l terkim Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan takrîrde dahi mûmâileyh Yorgi Efendi'nin merkûm Hacı Foti ve zevcesi İzmirade zimmetlerinde Meclis-i Vâlâ kararıyla mahkûmun bih alacağı olan mebalîğin magûzeşte tahsili ba buyuruldu-ı âlî mukaddemâ nezaret müşârûn ileyh havale buyurulmuş olmasıyla bi'l defaât tarafeyn celb ile mebalîğ mahkûma defaten tesviye olunamaz ise takasit-i münasebeye rabt edilerek hüsn-i suretle tediye ve tesviye kılınmak için nasâyih-i lâzıma

ve müessire icrâ olunmuş ise de merkûman muvafakat yüzü göstermedikleri cihetle uhdelerinde olup meclis-i mezkûr kararıyla sekvestro tahtına alınmış olan on bu kadar parça emlâktan iki parçası mezâda verilerek ve dellalı marifetiyle hayli zaman müzayede ettirilerek bade'l inkıtâü'l rağbet bunlardan Beyoğlu'nda Rum mezarlığında vâkî bir bâb kargir menzil iki yük elli beş bin ve Galata'da balık pazarında kâin handa zevcesiyle iştiraken mutasarrıf oldukları doksan akça mülk-i gedik hisseleri dahi dört yük on beş bin kuruşta talibi uhdelerinde takarrür eylemiş ve esmânı olan altı yük yetmiş bin kuruş yetmiş dört senesi Mart'ı gâyesine değin ber mûcib buyuruldu-ı alî işlemiş olan güzeştesiyle beraber on sekiz yük kuruştan mütecâviz olan deynlerine mahsûb kılınmak üzere Evkaf-ı Hümayûn Nezâret-i celîlesinde takrîr vermeleri merkûmana teklif edilmiş ise de daire-i deâvîye gelmekten ve takrîr vermekten imtinâ ile iflâs sureti gösterilmiş ve işlerine ticaret nezâret-i celîlesinde iflâs komitesinde bakılacağından bahsle takrîr vermeyecekleri suret-i kati'yyede bildirilmiş olduğuna ve bunun üzerine deâvî nezaretinden maliye nezâret-i celîlesine yazılan tezkirenin alınan cevabında eğer ki mezkûr komitede mesâlih-i iflâsiyesine bakılmakta olan medyûnunun hitâm-ı tedkîkâta kadar tazyik olunmamaları îcâb-ı hâlden ise de mûmâileyh Yorgi Efendi'nin alacağı hazineye müteallik imtiyazlı matlubattan olarak bu makule alacaklar zaten düyûn-ı şahsiye muamelatından müstesnâ olmasıyla artık medyûn-ı merkûmanın komitece derdest-i rü'yet bulunan mesâlih-i iflâsiyelerinin ileride alacağı neticeye taliken matlubat-ı muharrenin te'hîr tahsili îcâb etmeyeceğinden bunun nizamına tevfiқан evvel be evvel emlâk ve emvâl-i mevcudelerinden istihsâlî lâzım geleceği gösterilmiş ve merkûm Hacı Foti mûmâileyh Yorgi Efendi ile hesaplarına layıkıyla bakılmadığını dermeyân ederek karar-ı mebhûsu asla tanımamak efkârında bulunması üzerine Şûrâ-yı Devlet'ten istifsar sıhhat-i hâl eyledikte maslahatın mükerreren tedkîk kılındığı bildirilip sâhib-i matlûb ise ber mûcib buyuruldu-ı alî alacağının tahsilini musirran istirhâm eylemekte bulunmuş idüğüne binaen hem medyûn emlâkım devn-i fiyatla satıldı diyememek ve hem de dâyin alacağını istifa etmek için müzayede kararı olan altı yük yetmiş bin kuruş üzerine yüzde yirmi beş zam ile sekiz yük otuz yedi bin kuruş bedel ile şimdilik bunların matlubuna mahsûben mûmâileyh Yorgi Efendi'ye satılması ve sekvestro altına alındığı tarihinden itibâren güzeran eden müddet îcârının mûmâileyh tarafından istihsâl kılındığı ifade ve ihbar edildiğinden bu suret-ı makrun-ı sıhhat ise onun dahi bi'l hesap deyne mahsûb [542] edilmesi münasip gibi mütalaa kılınmış olduğu beyanıyla artık medyûn-ı merkûmanın rıza ve takrîrlere bakılmayarak emsaline tevfiқан zikr olunan menzil ve hissenin alacağına mahsuben mûmâileyh Yorgi Efendi uhdesine icrâ-yı ferâğı için Evkaf-ı Hümayun Nezâret-i celîlesince muamele-i îcâbiyenin îfâsı irade-i aliyyeye menût idüğü gösterilmiştir.

Merkûm Hacı Foti'nin zevcesi İzmirade tarafından Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne i'tâ olunup suret musaddakası bâtezkire Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye gönderilen 15 Ramazan sene 285 tarihli arzuhalde mahkeme-i ticaret i'lâmı mealinden ve maslahatın suret cereyanıyla sened-i yeklerin bazı itirazatından bahsle beraber kendisinin kefilî olduğu sırada îade-i muhakeme olmaksızın birtakım emlâkı sekvestro altına alınarak bunlardan bazısının icâreleri dahi ahz-ı istifa olunmakta olduğu halde fûrûhtuna

kalkışılmış ve hâlbuki asıl mültezim bulunan Mihran'ın sarraf-ı mûmâileyhten hayli şeyler iddiâsında bulunduğu halde nasılsa iade-i muhasebe ettiremeyip i'lâm-ı mezkûra muteriz olduğu esnada ve mârru'z zikr buyuruldu-i alîyyenin sudûrundan evvelce izhâr-ı iflâs etmiş ve mesâlih-i iflâsiyesine tayîn olunan senedinin dahi komisyon-u mezkûrde bulundurulmamasından nâşî komisyonun kararı dahi sâkıt olmuş ve bir de bahriye meclisinden verilen i'lâm mûcibince iltizâm mezbûr taksit-i sânisinden bir yük otuz beş bin kuruş terk ve ihsân olunup bunun da meblağ-ı mahkumdan tenzîl olunmadığı muhtemel bulunmuş olduğunu bi'l beyan komisyon-ı mahsûs teşkîliyle müflis-i merkûman Mihran ve Hacı Foti'nin sened-i yekleri huzurunda iâde-i muhasebe olunmadıkça emlâk-ı mezbûrenin fûrûht olunmaması istid'â olunmuştur.

Müflis-i merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin mesalih-i iflâsiyesi tesviyesine memur sened-i yekler isticvab olunmak üzere daireye davet olundukta bunlardan birinin istifâ ettiği ve diğerinin müflisin akrabasından bulunduğu cihetle hasbe'l-nizâm azl olduğu irsâl olunan celb pusulası zahrına yazılmış olmasından nâşî yeniden tayin olunan sened-i yeklerin daireye irsâli hakkında Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne yazılan tezkire mûcibince İspiraki Efendi ile Pekmezoğlu muhtar ağa gönderilmiş olmasıyla mûmâileyh ile sarraf Yorgi Efendi hazır oldukları halde mukaddem ki sened-i yekler tarafından verilen mârru'z zikr raporto bade'l kîrâe bu babda bir diyecekleri olup olmadığı mûmâileyhadan soruldukta kendileri henüz senedinin tayin olunduklarından daha işin içine girmediklerini ve seleflerinin muahharan tanzîm eyledikleri raporto ile işbu kıraat olunan raporto mealleri birbirine mübâyin ve münafî olduğunu ve merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin defatir ve evrakı mütalaa güzârları oldukta perişan ve müşevveş ve düyûnu dahi bazı akraba ve taallukâtı namlarına mukayyid görüp bir hile şâibesi anladıklarından merkûma müflis diyemeyeceklerini ve sâbık sened-i yeklerin ancak işbu raportolardan başka bir işe bakmadıklarını ifade ve sâbık-ı sened-i yeklerin bu husûs hakkında Meclis-i Vâlâ'dan müteşekkil komisyonun verdiği mazbata aleyhine vâki olan itirazlarını kendileri kabul ile iddia edip etmeyecekleri dahi sual olundukta kendileri senediyek tayin oldukları esnada seleflerinin verdikleri raportolara hükm verilmeyip bu işlere yeniden bakılması komite tarafından emr ve tenbîh olduğunu hikaye ile beraber merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin evrakından [543] yedlerine verilip dairede ibrâz ve irâe eyledikleri evrak meydânında bulunan bilançoda muharrer dört kalemden ibaret alacaklılardan birincisi Andrea ve İliano'nun matlubu üç yüz elli bin kuruş yazılmış ise de kezâlik evrak-ı mezbûrde miyânında olan sâbık sened-i yeklerin 14 Muharrem sene 286 ve 14 Nisan sene 285 tarihiyle müverrah diğer raportolarında müflis-i merkûm ile zevcesinin emlâk ve akarı olup olmadığı kendilerinden soruldukta mahrûse-i Galata'da kâin yüz yirmi akça itibârıyla bir bab hanenin kırk beşer akçadan doksan akça hissesine iştirâken mutasarrıf olduklarından işbu hisseleri merkûm Nikolaki Hacı Foti Andrea İliano'ya deyni olan üç bin beş yüz lira mukâbilinde terhin eylemiş olduğu ve han-ı mezkûrun yirmi bin kuruş bedel-i îcârından zevcan merkûmenin mezkûr doksan akça hisselerine isâbet eden on beş bin kuruşun yedi bin beş yüz kuruşunu merkûm Nikolaki Hacı Foti akvât-ı yevmiyyesi için kabz edip mâadâ yedi bin beş yüz kuruşunu dahi merkûm ve İliano'nun aldığı anlaşılmış olduğu muharrer olduktan başka yine

senediyek sâbıklar bin sekiz yüz altmış sekiz senesi Kânunusani on iki tarihiyle komiteye verdikleri diğer raportolarında işbu üç yüz elli bin kuruş merkûm Nikola Hacı Foti izhâr-ı iflâs ettikten sonra deyn edilmiş olduğundan kabule şayan bir deyn olmadığıнын mürakkam idüğünü ve üçüncü alacaklı bulunan müflis-i merkûmun karındaşı Kostandi'nin matlubu üç yüz altmış bin kuruş yani seksen bin frank idüğü mezkûr bilanço mukayyed ise de müflis-i merkûmun izhâr-ı iflâs eylediğine dair 20 Rebiyyülâhir sene 285 tarihiyle Bâb-ı Âli'ye resmen takdim edip ticarethaneye havale buyurulan arzuhalinde matlub-ı mezkûrun yüz yetmiş altı bin frank diye tasrîh ve iddiâ olunup halbuki merkûm Konstandi'nin imzasıyla mevcut olup irâe eyledikleri Kont Grand tabir olunur hesap pusulasında bunun yalnız elli üç bin beş yüz yetmiş dört frank vazibosuyla beraber altı bin yedi yüz kırk üç frank olduğu mestur olduğunu ve dördüncü alacaklı dört yük elli sekiz bin kuruş için Zenbeoğlu Yorgi Efendi olduğu muharrer olduğundan bunlar işbu bilançodan fer ve nihâde olunacak olsa yalnız ikinci alacaklı Bandolyon sola sığmaz nam kimesnenin kırk bin kuruş alacağı kalacağından bu müflisin masası dahi kalmayacağı bedîdâr olduğu halde kendileri dahi masa tarafından vekil senediyek nasb ve tayin olundukları cihetle hangi masanın işini göreceklerini bilemedikleri gibi mûmâileyh Yorgi Efendi alacağına dair selefleri olan sened-i yekler cânibinden yazılan mezkûr raportoda muharrer itirazlarını pek de davâ edemeyeceklerini bi'l beyan meclisçe her ne münasip görülür ise icâbının icrâsını ilave ve tezkâr etmişlerdir tafsilât-ı mebsûta üzerine keyfiyet lede'l tezekkür bu işte rû'yet ve tedkîk olunacak üç cihet olup birincisi mûmâileyh Yorgi Efendi'nin matlubu bervech-i muharrer derece-i evvelide mahkeme-i ticarette ve derece-i saniye olarak Meclis-i Vâlâ'da hüküm olunmuş olduğundan mahkeme ve meclis-i mezkûrun i'lâm ve mazbataları aleyhine vâki olan sened-i yeklerin itirazatının ve ikincisi mârru'l-beyân protesto mündericâtının tedkîki ve *(silk olduğundan okunamadı)* emlâk-ı mezkûrenin fûrûht edilmesi maddeleri görülmüştür. *(Silik olduğundan okunamadı)* itirazat *(silk olduğundan okunamadı)*.

[544] Merkûmanın raportunda mürakkam itirazları yedi meseleden ibaret görünüp bunun birincisi mûmâileyh Hoca Yorgi Efendi sarraf sınıfının silk-i evvelinden olduğu halde bu işe mahkeme-i ticarette bakılmasıdır zeyl-i kanun-ı ticaretin yirmi yedinci maddesinin hamışinde sarraflık maddesi kavânîn-i umumiye iktizasınca ticaretten madûd olduğu ve fakat kobarklı tabir olunur senedi haiz olan sınıfın yalnız akça idane ve istidâne hesapları ve bundan tevellüd edecek güzeşte davaları hazine-i hassa nezaret-i celîlesinde olan meclis-i mahsûsta fasl ve rû'yet olunacağı muharrer ve otuz dördüncü maddesinde ticaret mahkemeleri sarraflık veyahut bunlar ile ticaretten olan ve olmayan kimseler beyninde teâtî olunan senedattan dolayı birbirleri aleyhine olarak vukua gelen deâvîyi fasl edecektir diye mürakkam olduğu gibi iltizam davalarının mârr-üz zikr ticaret i'lâmı tarihinde ticarethanede rû'yet olunmamasına dair bir nizam-ı mahsûs dahi olmadığından şu itiraz hükümsüz görünmüştür ikincisi cisr-i mezkûr Tersâne-i Âmire'den deruhde olduğundan evvel emirde oradan tahsil-i re'y olunmadıkça veyahut dava-yı mezkûrenin icrâ-yı muhakemesinden tersâne tarafından bir memur hazır bulunmadıkça iltizam-ı mezkûre dair mukavelatı hâvî senedin feshi câiz

olamayacağı maddesidir ticarethanenin i'lâmına esas olup dairece mütalaa olunan mazbatada mültezim Mihran'ın Yorgi Efendi ile esna-yı muhakemesinde kefil-i merkûm Nikolaki'nin yerine aher-i muteber kefil göstereceğine ve gösteremediği halde iltizam-ı mezkûrdan keff-i yed edeceğine dair ve imzasıyla 3 Recep sene 74 tarihini müştemil bir kıt'a senet itâ etmiş ve müddet muayyine-i mukarreresi olan on dokuz gün sonra sarrafından Çivioğlu Sava'yı kefalet etmek üzere ticaret meclisine göndermiş ise de merkûm Sava birtakım şerâitle gelecek taksitler için kefil olacağını beyan edip merkûmun ol suretle kitabeti mahkeme tarafından kabul olunamadığı gibi mültezim-i merkûmun müddet muayyine-i mezkûrede başka bir kefil dahi irâe edemediğine mebni vermiş olduğu senet mûcibince yetmiş dört senesi Mart'ı ibtidâsından itibaren iltizam-ı mezkûrun merkûm Mihran uhdesinden feshiyle keff-i yed ettirilmesine karar verildiği muharrer ve meşrûh bulunduğundan ve bu karar muvafık maslahat idüğünden bu itiraz dahi hükümsüzdür.

Üçüncüsü Yorgi Efendi tarafından ticarethaneye verilen istid'ânâmede cistr-i mezkûrun bedel iltizamından mütebaki taksiti olan dört yük sekiz bin üç yüz otuz üç kuruş iddiâ olunduğu halde yetmiş üç senesi Eylül taksitinden olarak on bin kuruş mahkeme tarafından ilave-i hüküm olunması kaziyyesidir filhakika sarraf mûmâileyhin istid'ânâmesinde öyle bir kalem on bin kuruş muharrer değil ise de olvakit mahkeme-i mezkûrede tahvilde muharrer yetmiş üç senesi takasitinden fakat Eylül taksitinden on bin ve Kânunuevvelde hulûl eden taksitten iki aylık dört yük sekiz bin üç yüz otuz üç kuruşki cem'an dört yük elli sekiz bin üç yüz otuz üç kuruşu mültezim-i merkûm ile kefil bulunan mezbûr Nikolaki henüz ifâ etmediklerinden meblağ-ı mezkûrun tahsiliyle beraber bervech-i muharrer diğer vekil irâesini ve irâe olunamadığı takdirde keff-i yed olunmasını sarraf mûmâileyhin şifahen davâ eylediği mârr-ül beyan mazbatada sarâhaten mûnderic olmakla bu itirazın dahi hükmü bu kadar [545] dördüncüsü sarraf mûmâileyhin cihet-i güzeşteden on beş bin kuruş iddiası olup merkûm Mihran'ın cevabına nazaran muhasebeleri rû'yet olunarak mukabeleten güzeşte işlettirildiği halde sarraf-ı merkûme borçlu kalmadıktan başka alacağı tebeyyün edeceğini söylemişken şu rû'yet-i muhasebe maddesinin mahkeme-i ticaret tarafından te'hîr olunması keyfiyettir zikr olunan mazbatada sene-i sabıka bedel taksitlerinden kalmış olan mebalığın güzeştesi diğer mukavele senedi mantığınca günden güne terâküm etmekte olup bunun tesviyesi rû'yet-i muhasebeye mütevakkıf görüldüğünden ve bundan başka alacağı olduğu sarraf-ı merkûm tarafından ifade kılındığından işbu güzeşte maddesiyle sair alacağını ayrıca arzuhal ile aramaklağa sarraf-ı merkûmun salâhiyeti olmasına dahi karar verildiği muharrer olup bu ise muvafık-ı hal ve maslahat olmasıyla şu itiraz dahi vâhîdir beşincisi kable'l muhasebe müşârünileyh Mahmud Paşa hazretlerinin hesaplarına olarak hüküm olunan kırk bin kuruş için inde'l muhasebe mültezim-i merkûmun sarraf-ı mûmâileyh deyni terettüb etmeyecek olur ise i'lâm-ı mezkûrun hükmü sâkıt olacağı kaziyyesidir gerek cistr-i cedit'in ve gerek vapurların taksitlerinden zikr olunan dört yüz elli sekiz bin üç yüz otuz üç kuruş asil ve kefil-i merkûmanın ikrârları tahtında bulunduğu kezâlik mazbata ve i'lâmda musarrah ve

mastur olmakla merkûmanın olvechle vâki olan ikrârlarından sonra bu kaziyye için itiraza hak görülememiştir.

Altıncısı dîvân-ı muhasebattan verilen mazbata ahkâmına bakılınca dîvân-ı mezkûrun muhasebat mezkûrenin rü'yetine nizamen salâhiyeti olarak muhasebe-i mezkûrenin rü'yeti vuku-ı halin zâhire ihrâcıyla bir karar verilmek lazım gelir iken rü'yeti husûsundan sarf-ı nazar olunmasıdır beyan olunan dîvân-ı muhasebet mazbatası evrak-ı mevcut meyanında olmadığından kaydından ihrâcıyla bir kıt'a musaddak suretinin irsâli zımnında Maliye Nezâret-i Celîlesi'ne yazılan tezkireye müzeyyel cevapta dîvân-ı muhâkemat kuyûduna lede'l müracaa bu husûsa dair mazbata kaydı bulunmadığı gibi meclis-i mezkûrun yetmiş beş senesi Muharrem'inden Cemaziyelâhiresi gayetine kadar altı aylık müddetin muamelat-ı cariyesini mutazammın olan defterin dahi bazı evrak ile beraber eski maliye dairesinde muhterik olduğu isticar kılındığı iş'ar olunmuş ise de mûmâileyh Yorgi Efendi'nin işbu matlubatı mahkeme-i ticarete merkûm Mihran ile kefil-i merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin ikrarlarıyla sâbit olarak hükm-i i'lâm olunmuş ve bu i'lâma muahharan merkûman taraflarından itiraz olunarak Meclis-i Vâlâca bade'l tedkîk i'lâm-ı mezkûr tasdîk kılınmış olduğundan şu halde mezkûr mazbatanın mütalaasına lüzum olmamakla işbu itiraz dahi hükümsüzdür.

Yedincisi Meclis-i Vâlâ dairesinde teşkîl olunan mârru'z zikr komisyonunda husûs-ı mezbûrun rü'yet olduğu esnada ne merkûm Mihran masasının sened-i yeki ve ne de tarafından bir vekili bulundurulmamış olduğundan komisyon-ı mezbûr mazbatasının hükümsüz kalacağıdır komisyonun mazbatasında tafsîl ve beyan olduğu üzere mûmâileyh Yorgi Efendi'nin merkûm Mihran Şehriyan ile kefil-i merkûm Nikolaki Hacı Foti zimmetlerinde ticaret i'lâmıyla mahkum matlubunun tahsil ve tesviyesi Yorgi Efendi tarafında istid'â olundukta merkûm Mihran Şehriyan ile kefil-i merkûm Nikolaki taraflarından ahkâm-ı i'lâma itiraz vuku bulmuş ve komisyonda itirazat-ı mezbûreye bakılmış olması cihetiyle bunun için [546] masa vekilinin celbine hacet olmadığından işbu itiraza dahi hakları yoktur.

Sâbık sened-i yeklerden merkûm Halkiyo Pulo'nun bâlâda meali mezkûr protestonamesinde dahi merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin iflâsının sekiz yüz elli yedi senesi Kânunusanisinin ibtidâsı gününden itibar olduğu muharrer olmasına mebni sahîh ise iflâsına dair merkûmun verdiği arzuhalin bir kıt'a suretiyle iflâsının hangi tarihten itibar olunacağına dair i'lâm verilmiş ise onun dahi bir kıt'a suret musaddakasının irsâli ve iflâs keyfiyetinin suret cereyânının beyan-ı izbârı zımnında Ticaret Nezâret-i Celîlesine yazılan tezkire-i aliyye-i cenâb-ı nezâretpenâhî'ye tezyil olunan cevapta bu husûsa dair iflâs komitesinden verilen müzekkere ile arzuhalin ihrâc ettirilen sureti leffen irsâl kılındığı gösterilmiş ve müzekkerre-i mezkûrede senediyek sâbıkları yerine mahkeme kararıyla davâ kalemi memurlarından İspiraki Efendi ve Pekmezoğlu muhtar asaleten senediyek tayin kılınmış iseler de mûmâileyhanın henüz raporto tanzîm ve î'tâ etmedikleri ve merkûm Nikolaki Hacı Foti'nin iflâsının hangi tarihten itibar olunması iktizâ edeceği hakkında bu âna değin iddia ve müzakerat cereyân eylediğine dair bir gûna kayda tesadûf olunmadığı muharrer ve arzuhal

mezkûr Hacı Foti Papadof imzasını hâvî 20 Rebiyyülâhir sene 284 tarihini muhtevi olup meali hayli sene mukaddem oğlu Dimitri Papadof ve Kaplanoğlu Bordanaki ile beyanlarında şirketleri olup mesele-i mündefiadan sonra şirket-i mezkûre pek çok zarar ve ziyana giriftar olduğundan sekiz yüz elli yedi senesinden itibaren bi'l zarûre muamele-i ticariyesinin tatiliyle ifâ-yı zimamatından âciz olmasından dolayı haps olunarak tarih-i arzuhal-i mezkûrda dahi taht-ı tevkîfte bulunduğu halde Kostanti Papadof kendisinden yüz yetmiş altı bin frank talep ederek tekrar rencide olunmakta idüğünden tarih-i mezkûrdan yani sekiz yüz elli yedi senesinden itibaren hiçbir deynin tediyesine muktedir olmadığı beyanıyla hal-i iflâsta bulunduğuna dair iktizâ eden i'lâmının itası niyâzından ibaret olduğu gibi hâmişinde muharrer sene-i mezbûre Cemaziyelâhir'inin yirmi dördüncü günü tarihiyle ticaret mahkemesinden verilen i'lâmın suretinde dahi tebaa-yı devlet-i aliyyeden Nikoli Hacı Foti Papadof'un umûr ahz-ı itasına sekte geldiği cihetle muktezâ-yı nizamisinin icrâsı istidâ olduğundan ve bu da izhâr-ı iflâs demek olduğundan madde-i iflâsın kanun ticaretin iflâs faslında muharrer usûl ve kâideye tevfikân bi'l etraf rû'yetle îcâb-ı halin bamazbata beyanı zımında evrakının komiteye î'tâ kılınması mûnderic bulunmuş olmasıyla ve ticaret kanunname-i hümâyununun yüz elli birinci maddesinde müflisin ifâ-yı deynden âciz olduğu yevmin tayin ve tahsisî resen veyahut müdde'îlerin iddiasıyla ticarethane tarafından tayin ve tahsis kılınmak lazımdır fakat ber minvâl-i muharrer tahsis olunmadığı halde iflâs i'lâmını müş'ar olan i'lâm tarihinden veyahut protesto gününden itibar olunur diye musarrah olup hâlbuki merkûm Hacı Foti Papadof'un müflis olduğuna dair ber minvâl-i muharrer 20 Rebiyyülâhir sene 284 tarihiyle verdiği arzuhal üzerine mahkeme tarafından iflâsı kabul olunup mesalih-i iflâsiye komitesine havalesi zımında i'lâm olunmuş ise de iflâsın hangi günden muteber olacağına dair bir gûna i'lâm olmadığı mezkûr müzekkere ile hâmiş arzuhalde mestur i'lâm meallerinden müstefad olduğu gibi senedi yek lahık [547] merkûman İspiraki Efendi ve muhtar ağa dahi bu babda iddiaya kıyâm etmeyeceklerini dairede şifâhen ifade ve beyan etmeleriyle merkûm Halkiyopulo'nun şu itirazında dahi hakkı görülememiştir.

Mûmâileyh Yorgi Efendi iddiasında bulunup Maliye Nezâret-i Celîlesi tezkiresinde muharrer imtiyazın itiraz tahtında bulunması maddesiyle emlâk fûrûhtu kaziyyelerine atf-ı kelâm evvelince mezkûr vapurların bedel-i îcârı için iki aylık kırk bin kuruş mahkeme-i ticaret ile Meclis-i Vâlâ'da ifrâz ve tenzîl olunmaksızın meblağ müdde'ânın mecmû'na hüküm vuku bulmuş olduğu cihetle işbu kırk bin kuruş mümtaz olan matlubun haricinde olduğuna dair merkûm Nikolaki'nin alacaklıları tarafından bir iddia vâki olur ise bidâyeten bir dava demek olacağından olvakit mahkeme-i nizamiyeye havalesi lâzımeden ve deâvî nezaretinin bir beyan bâlâ takrîrinde tafsîlen zikr ve beyan olunan emlâk-ı fûrûhtu keyfiyeti dahi bidâyeten bir dava olup emlâk-ı fûrûhtu hakkında neşr ve i'lân olunan nizama tevfikân rû'yeti mahkeme-i mezkûreye ait mevâddan bulunmuştur.

Elhâsıl şu husûsta mârru'z zikr kırk bin kuruş maddesinden başka sâbık sened-i yeklerin Meclis-i Vâlâ ve komisyon mezkûr taraflarından tanzîm ve î'tâ olunan mazbatalar

aleyhine vâki olan itirazatı vâhî ve hükümsüz olduğundan mezkûr mazbatalar bi'l musaddak hükümlerinin icrâsı ve emlâk-ı mezkûrenin fûrûhtu maddesinin mahkeme-i nizamiyeye havale olunması ve bi'l cümle muhakeme masârının haksız çıkan tarafa ait olmak üzere mûmâileyh Yorgi Efendi'den ahz-ı istifası husûslarına karar verilip suret-i karar mûmâileyh Yorgi Efendi ile senediyek merkûman İspiraki Efendi ve muhtar ağaya tefhîm ve beyan kılındı.

19 Zilkade Sene 287 ve 28 Kânunusani Sene 86 Tarihli ve 100 Numaralı Mülga Mahkeme-i Nizamiyeden Tanzîm Olunan Müzekkerenin Suretidir

Sarrâfândan Zenbeoğlu Yorgi Efendi'nin mültezim Mihran Şehriyan ve kefil Nikolaki Hacı Foti zimmetlerinde olan alacağının merkûman ile merkûm Nikolaki'nin deyninden bir miktarına kefil olan zevcesi İzmirade Hatun'dan suret tahsiline dair hukuk dairesinden tanzîm olunan bir kıt'a i'lâm sureti mahkeme-i nizamiyeye havale buyurulmakla kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun bir fıkrasında mûmâileyh Yorgi Efendi'nin taahhüdüyle yetmiş üç ve dört senelerine mahsuben ihâle ve ilzâm olunan cısr-i cedid ve Hasköy vapurları bedelatından merkûm Hacı Foti ve zevcesi İzmirade zimmetlerinde Meclis-i Vâlâ mazbatasıyla mahkûmun bih olan alacağının deâvî nezareti marifetiyle tahsiline buyuruldu-ı ali ısdâr olunmuş ise medyûnların suret-i tesviyeye yanaşmadıkları cihetle uhdellerinde olup meclis-i mezkûr kararıyla haciz tahtına alınmış olan emlâkının satılması dâyin-i mûmâileyh Yorgi Efendi tarafından mukaddemâ istid'â olunmuş ve bu ise bidâyeten bir dava olup emlâk fûrûhtu hakkında neşr ve i'lân olunan nizamnameye tevfiқан rû'yeti mahkeme-i nizamiyeye ait bulunmuş olduğu gösterilmiştir.

Böyle mahkûmun bih olan alacaklarının istifası için medyûnun uhdesinde bulunan emval gayr-ı menkulenin fûrûhtu istid'âsına kıyâm eden dâyinlerin nizamname-i mezkûrun beşinci maddesinde muharrer olduğu üzere evvel emirde alacağının îfâsı ve îfâ etmediği halde gayr-ı menkulatın zabt ve fûrûhtu istid'âsına kıyâm [548] edeceğini mübeyyin bir ihbârname tanzîm ve hüküm-i i'lâmının bir suretini rabt ederek hükümet-i icrâiyye marifetiyle medyûnun kendisine baîkametgâhına gönderilmesi lazım geleceğinden madde-i mezkûra hükmünce müdde'î merkûmun hükümet-i icrâiyye müracaatla bu babda bir kıt'a ihbârname tanzîm ve hükümet-i mezkûre marifetiyle medyûn-ı merkûmun ikametgâhına tesyar eylemesi ve yine nizamname-i mezkûrun altıncı maddesince mezkûr ihbârnameyi gönderdiği tarihinden otuz bir gün mürûrundan sonra medyûn muhalefet ettiği takdirde emlâk-ı mezkûrenin fûrûhtu davasına kıyâm eylemesi iktizâ edeceği cihetle işbu şerâitin icrâsından evvel doğrudan doğruya iddia-yı mezkûre mahkemece bakılamayacağından icrâ-yı îcâbı zımnında evrakın icrâ cem'iyetine havalesi tezekkür kılındı olbabda emr-ü ferman hazret-i men lehü'l emrindir.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kandiye ahalisinden Nikolaki Zaharyadi'nin arak fabrikasından dolayı Praşkova ile olan davasına dair merkûm Nikolaki'nin vekil mahalisi bulunan Mehmed İlyas Bey'in dahiliye ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezaret celîlelerine takdim etmiş olduğu arzuhaller ile layiha-i itiraziyesi ve olbabda tastir kılınmış olan tahrirat-ı aliyyeye cevaben vürûd eden Girit vilayetinin tahriratı ve melfuf dîvân-ı temyîz vilayet mazbatasının suret musaddakası 4 Recep sene 87 tarihinde hukuk dairesine havale buyurulmuş ve muahharen vekil-i merkûm Kandiye meclisi ticaretinin bir kıt'a i'lâmı dahi î'tâ eylemiş olduğundan cümlesi birleştirilerek birer birer kırâat ve mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûreden vekil-i merkûm İlyas Bey'in 8 ve 16 Muharrem ve 4 Cemaziyelevvel sene 82 tarihleriyle müverrah arzuhalleri müvekkili Nikoli Zaharyadi bundan sekiz sene mukaddem izhâr-ı iflâs ettiğinde müvekkili merkûm ile dâyinlerinden bazıları tebaa-i devlet-i aliyyeden bulundukları halde Yunan kançılaryası tarafından fuzûl tesâhuble tayin olunan sened-i yekler müvekkilinen izhâr-ı iflâsından hayli vakit evvel M.L. Olahaki'ye ve Kalyo İsketo Pulo'ya olan borcuna mukâbil terhin etmiş olduğu arak fabrikasını konkordatoda dahil değil iken müvekkilinin habersiz Praşkova nam kimesneye fûrûht etmelerinden dolayı Kandiye meclis-i ticaretinde bi'l muhakeme mezkûr fabrikanın istirdâdı için 4 Zilhicce sene 85 tarihli i'lâm verildiği ve husûs-ı mezkûr umûr-ı ticariye ve masalih-i iflâsiyeden neş'et ettiği ve istînâf müddeti mürûr eylediği halde merkûm Praşkova dava-yı istinafa kıyâm ile 4 Recep sene 86 tarihinde Hanya meclisi temyîz hukukunda muhakeme olunarak müvekkili aleyhinde hüküm-i karar verilmiş ve bunun sureti istenilmiş ise de î'tâ olunmamış olduğundan suret-i mezbûrenin getirilmesi ve nezdinde bulunan Kandiye meclis-i ticaret i'lâmıyla bade'l tatbik icrâ-yı iktizâsı istid'asından ibarettir.

Kandiye meclis-i ticaret i'lâmı 4 Zilhicce sene 85 tarihiyle müverrah olup hülâsa-i müfadı dahi temyîz-i hukuk meclisinden vârid olan 13 Zilkade sene 85 tarihli takrîrde tebaa-yı devlet-i aliyyeden Manoli Olahaka Zitoniiski zeytinliğini terhin ederek Hristiyan eytâm sandığından aldığı altı bin kûsur kuruşu birâderi Yunani Nikoli Zaharyadi'ye î'tâ ile kendisi dahi mukâbilinde arak fabrikasını rehin aldıktan hayli müddet sonra âhere olan deyni için merkûm Nikoli'nin izhâr-ı iflâs etmesiyle konsolatosunun tayin ettiği sened-i yekler [549] mezkûr fabrikayı fûrûht ile akçasını masaya idhâl eylemiş ve şimdi meblağ-ı mezbûrun mafaiz yirmi şu kadar bin kuruşa bâliğ olması cihetle mukâbilinde merhun bulunan zeytinliğin mezkûr sandık idaresi tarafından fûrûhtuna kıyâm olunmuş ve bu ise müteveffâ-yı merkûmun itamına eytâmına mu'di bulunmuş olduğundan bahisle icrâ-yı icâbı müteveffâ-yı merkûmun zevcesi tarafından istid'â olunmuş ve fabrikayı iştirâ eden Praşkova dahi mezkûr fabrikayı sened-i yeklerden senet alarak on iki bin beş yüz kuruşa satın aldığını ve henüz uhdesine intikâli icrâ olunmadığını beyan ve inba eylemiş idüğünden bahisle müflis-i merkûm Yunani olması ve Yunanilerin uhdesine ise emlâk-ı ferâğı taht-ı memnuniyette bulunması cihetle mezkûr fabrikanın rehniyeti fâsid olmasıyla beraber zikr olunan masanın bu gibi emlâka müdahalesi nizamına muvafık olup olmadığı istifsar

olunmasından nâşî kuyûda lede'l müracaa mezkûr fabrika yirmi beş otuz bin kuruş değeri olduğu ve kendileriyle sair bazı alacaklı uhdelinde merhun bulunduğu halde kendilerine sorulmaksızın satıldığından müzayede-i aliyyesinin icrâsını Manol Olahaki ve Kalyo İsketo Pulo'ya ile istid'a etmiş ve tebaa-i devlet-i aliyyeden dâyinleri bulunan bu makûle-i müflisin muamelatını mahalli mahkeme-i ticaret ve kañçılaryası marifetiyle icrâsı muâhedât-ı îcâbiyeden bulunmuş olduğundan bi'l cümle dâyinlerin isticlab-ı menfaatleri zımnında mezkûr fabrikanın tekraren müzayede-i aliyyesine karar verilerek merkûman yedine 15 Recep sene 79 tarihinde satınca î'tâ kılınmış olduğu anlaşılmasına ve Praşkova'nın yedinde bulunan atîk-i huccet muayene kılındıkta merkûm Nikoli'nin mezkûr fabrikayı 2 Ramazan sene 1258 tarihinde mülkiyet üzere yedi bin küsur kuruşa iştirâ eylediği muharrer olup Yunaniliğine dair sarâhat görülememiş ve şimdi dahi devlet-i aliyyeden bulunmuş olduğundan hal-i iflâsında Yunanlık sıfatında bulunmasının sahte olduğu ve vâreste-i iştibâh bulunmuş ve merkûm Nikoli mezkûr fabrikanın tarafına reddi istid'âsından gayr-i hali olup fakat ahvâl-i sabika cihetiyle keyfiyet fasl olunamamış ve rehn-i mezkûr her ne kadar mahkeme-i şer'îyyede yapılmamış ise de olvakit usûl-i belde îcâbınca nizami dairesinde yapılmış olmasına binaen mezkûr konsolatonun icrâ eylediği muamelat bi'l külliye fâsid olup şu cihetle merkûmun iflâsı maddesi dahi istimâ'-yı şâyân olmadığından mezkûr fabrikanın Nikoli'ye iadesiyle Hristiyan eytam sandığının matlub eylediği mebaliğin Nikoli'den tazmini ve Praşkova dahi akçasını fabrikayı iştirâ eylediği mahalden araması lazım geldiğine ve dava masârifinin Praşkova'dan alınmak üzere Nikoli'den ahzına karar verildiğini müş'ardır.

Vilayet-i müşârün ileyhenin tahrirat cevabiyesinin hûlasa-i meali husûs-ı mezkûr hakkında dîvân-ı temyîzden verilen kararı hâvî olup irsâli talep buyurulan mazbata suretinin gönderildiği ve müddet istînâfın mürûrundan sonra istînâfen rû'yet dava olunduğuna dair olan rivâyetin makrûn sıhhat olduğunun meclis-i mezkûrdan ifade kılındığı beyanından ibaret oluyor.

3 Recep sene 86 tarihiyle müverrah olan dîvân-ı temyîz vilayet mazbatasını suret-i musaddakasının hûlasa-i mûndericatı bundan yedi sene mukaddem izhâr-ı iflâs etmiş olan Zaharyadi? olvakit tabi'î olduğu Yunan devleti kañçılaryasının tayin ettiği sened-i yekler marifetiyle bi'l müzayede fûrûht olunan emlâkından arak fabrikasını Manoli Perizi yani Praşkova [550] on iki bin beş yüz kuruşa satın aldığı halde muahharan bunun istirdâdıyla meblağ-ı mezkûru verdiği yerden araması hakkında Kandiye meclis-i ticaretinden verilen i'lâm hükmünü kabul edemeyeceğinden istinafen rû'yet-i dava olunmasını merkûm Manol Perizinin? yani Praşkova'nın vekil müsebbiti bulunan oğlu Anton istid'â etmiş ve müste'nif aleyh merkûm Nikoli Zaharyadi dahi cevabında Zilhicce sene 85 tarihli meclis-i ticaret i'lâmında mestur olan müteveffâ biraderi zevcesinin iddiasını ve olbâbda cereyân etmiş olan tedkîkâtı hikayeden ve mezkûr fabrikanın kırk bin kuruştan ziyâde değeri olduğu halde dûn bahâ ile satmış olduğunu beyan ve ifadeden sonra hükm-i i'lâmın icrâsını iddia eylemiş olmalarından nâşî i'lâm-ı mezkûr bade'l mütalâa merkûm Nikoli Zaharyadi bir taraftan tebaa-i saltanat

seniyyeden olduğunu beyan ile mezkûr fabrika bey'inin feshi ve diğer taraftan dahi mezbûr masa muamelesinin ve konkordato senedi ahkâmına feshine razı olmadığını söylemekte olmasına mebni merkûmun hîn-i iflâsında hangi tebaadan olduğu tayin etmedikçe işe girişilemeyeceğinden bunun ol-vakit tebaa-i Yunaniyeden olup olmadığı ve olmadığı halde mezkûr masanın umûm-ı muamelesinin feshiyle işe yeni baştan bakılıp bakılmayacağı hakkında bâmüzekkere olunan suale meclis-i idare-i vilayetten verilen cevapta merkûm Zaharyadi'nin izhâr-ı iflâsından iki sene sonra vuku bulan istid'âsına mebni tebaa-i devlet-i aliyyeden olduğu tebeyyün etmiş ise de merkûmun hîn-i iflâsında kendisini Yunani satması ve muamelat-ı iflâsiyesi dahi kâmilan Yunan kançılaryası marifetiyle fasl-ı rü'yet olunmuş olması cihetleriyle şu hükmün feshi bu makule dava hakkında sirâyet mahzurunu mu'di olacağından tecvîz olunamayıp hükm-i mezkûrun muteber tutularak tabir olunmaması beyan kılınmış olmasıyla keyfiyet lede'l müzakere merkûm Zaharyadi hîn-i iflâsında efkâr-ı fâsidesine elverişli gelen Yunan tabi'îyyeti iddiasında bulunması şimdiki hakkı ol-vakit ıskât etmiş olduğundan ve mâmafih mezkûr masa kararının feshi tarikine gidilse yalnız fabrikanın bey'ini bozmak uyamayıp umûm-ı mebni fesh etmek lazım geleceğinden ve buna ise merkûm Zaharyadi razı olduğu misillü dâyinlerinin ekserisi tebaa-i ecnebiyyeden olup diyâr-ı âherde bulunmaları cihetle celb ve iskatları gayr-ı kabil olacağından keyfiyetin ala hale terk ve ibkâsına ve mezkûr Zaharyadi mezkûr Kandiye meclis-i ticaret i'lâmına munderic bulunan karındaşı eytamının ma'zûriyyetine kendisi sebebiyet vermiş olmasıyla Hristiyan sandığına olan deynlerinin tesviyesi kendisine ait olacağına ve bununla beraber vekil-i merkûm Anton'a mecbur olduğu halde terahhumen eytâm-ı merkûmeye yedi bin sekiz yüz kuruş î'tâ edeceğini va'd eylemiş idüğünden bunun dahi ol-vechle tesviye edilmesine ve merkûm Zaharyadi'nin mahallî hükümet-i şer'îyyesine müracaatla mezkûr fabrikanın mezbûr bir Pendaki yani Praškova namına takrîrini vererek huccet-i şer'îyyesinin itasına ve mezkûr mağazanın şimdiki halde kıymeti olan yirmi beş bin kuruştan harc-ı i'lâmı Zaharyadi'den alınmak üzere vekil-i merkûmdan ahzına karar verildiğini mübeyyindir.

Nikolaki Zaharyadi'nin vekili merkûm İlyas Bey'in bir mukaddeme ile üç bendi şâmil î'tâ etmiş olduğu layiha-i itiraziyesinin hülâsa-i medlûlü dahi müvekkilinin hîn-i iflâsından bu âna değin husûs-ı mezkûr hakkında sebk eden muamele ve muhakemeyi ve arzuhallerinde muharrer suret iddiayı ve Kandiye meclis-i ticaret i'lâmıyla dîvân-ı temyîz vilayet mazbatasını ahkâmını bade'l hikaye [551] tebaa-i devlet-i aliyyeden bulunduğu cihetle masalih iflâsiyesinin rü'yeti dahi mahâkim-i ticarete ait olacağı derkâr ve Yunani olsa bile memalik-i şahanede olan emlâki davasına tebaa-i devlet-i aliyye gibi mehâkim-i saltanat-i seniyyede bakılacağı bedidar iken müvekkili merkûm Nikoli Zaharyadi'nin hîn-i iflâsında Yunani denilerek Yunan kançılaryası tarafından tesâhuble Manoli Olahaki ve Kalyo İsketopulo'ya uhdelerinde merhun bulunan mezkûr fabrikanın dûn bahâ ile satılması ve masalih-i iflâsiyesinin dahi rü'yet olunması mugayir muâhede olduğu ve mezkûr fabrika senedi olan müvekkili namına olup Praškova ismine bir senet bulunmadığını ve işbu fabrikanın istirdâdına dair Kandiye

meclis ticaretinden 15 Recep sene 79 tarihinde hükm-i i'âm olunduğu halde muhalif nizâm olarak seksen beş senesinde istinafen rü'yet dava olunup mezkûr fabrikayı Praškova'nın tasarrufı hakkında dîvân-ı temyîz vilayetten verilen hükm-i i'âmı kabul edemeyeceğini mutazammındır.

Tafsilât-ı mebsûtaya nazaran husûs-ı mezkûr emlâk-ı rehiniyetinden tehdâdüs etmiş bir dava olup ve bu makûle-i deâvînin rü'yeti ise mehâkim-i ticaretin vezâîfî haricinde bulunmuş ve bi'l farz vezâîfî dahilinde bulunsa bile izhâr-ı iflâs etmiş olan müflislerin kable'l iflâs terhîn etmiş oldukları emlâk hakkında olan kanunname-i ticaret yüz elli sekizinci maddesi ahkâmına tevfikân merhun olan emlâkın mürtehenleri tarafından yevm-i muayyeninde kayıt ve tescil ettirilmesi ve ettirilmediği surette ol şeyin rehniyeti muteber olmayıp keenlemyekün hükmünde addedilmesi lâzımeden olup sâlif-üz-zikr fabrikanın mürtehenleri olduklarını iddiada bulunan merkûm Manol Olahaki ile Kalkoisketo Pulo'nun ise hükm-i mezkûra tevfik-i hareket ettiklerine dair zikr olunan meclis-i ticaret i'âmında bir kayıt ve işaret görülememiş olduğuna binaen husûs-ı mezkûr hakkında mezkûr meclis-i ticaretten evvel ve ahîr verilmiş olan rey ve karar-ı meşrûhün hükümsüz olduğu gibi temyîz-i hukuk meclisiyle dîvân-ı temyîz vilayetinin takrîr-i mazbatası mezkûr fabrikanın rehiniyetinin fesadına hükmü şâmil olmasından nâşî şu halde temyîz iddiası mezkûr fabrikanın mürtehenlerine ve bunlardan vefat edenin varislerine ait olup asıl medyûn bulunan müflis-i merkûm Zaharyadin'in bu bâbda temyîz iddiasına hakkı olamayacağından merkûma olvechle cevap itasıyla vilayet müşârûn ileyheye beyan-ı hal olunmasına karar verildi ve suret-i karar Zaharyadi ile vekil İlyas Bey'e tefhîm olundu.

(Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Zaferanbolu kazasına tâbi Tokatlı karyeli Kümeoğlu Mustafa'nın katli olan karye-i mezkûreli Tayaz'ın oğlu İbrahim hakkında icrâ kılınan tedkîkât-i nizamiye murâfaa-i şer'îyyeyi mutazammın Kastamonu vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 16 Recep sene 90 tarihli ve yüz otuz üç numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten musaddak bâlâsı istintâknameli meclis-i temyîz liva mazbatası ve i'âm-ı şer'î ve evrak-ı saire muhâkemat-ı cezaiyye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı nizamiye meallerinde seksen dokuz sene Cemaziyelevvelsinin on altıncı günü merkûm Mustafa hatab kesmek üzere dağa gider iken mezbûr İbrahim arkasından yetişip çalı kesen tabir olunur âlet-i cârihanın arkasıyla hemen sağ koluna vurup pazısını kırdıktan sonra altına alarak darp eder iken [552] karye-i merkûmeli Çorazoğlu Mehmed ve oğlu Mustafa yetişip bağrımarları üzerine bırakıp hayvanata rakiben savuştuğu madrub-ı merkûm tarafından iddia ve merkûmun darb-ı mezbûrun tesirinden elli üç gün mürûrunda vefat eylediği veresesi cânibinden inbâ olunması ve muayene ettirildikte merkûm Mustafa'nın sağ kolu pazısından kırılmış ve üst tarafı çıkmış olduğu gibi başında dahi cüz'ice cerh-i müşâhede olunarak bundan müteessiren vefat eylediği i'âm ve raport ile haber verilmesi üzerine tedkîkât-ı istintakiyye lede'l ibtidar merkûm İbrahim fiil-i mezbûrda medhal ve malûmatını inkâr etmiş ise de merkûman Çorazoğlu

Mehmed ve oğlu Mustafa yevm-i mezkûrda dağa giderler iken önlerinde bulunan merkûm İbrahim Mustafa'yı altına alıp darp etmekte olduğunu görünce öldürecek misin bırak diye bağırmalarına mebni hemen beygirlerine binip dağa doğru savuştuğunu bi'l muvacehe mae'l hulf ihbar etmelerine ve merkûm Mustafa ıstıraptan istiğfar olduğu halde vefat eylediği ve müteveffânın karındaşıyla mezbûr İbrahim'in beynlerinde bir tarla maddesinden dolayı muaddet olduğu ve muhbir merkûmenin mezbûr İbrahim adâvet ve müteveffâ-yı merkûma kurbetleri olmayıp mevsuk mevsuku'l kelim bulundukları karye-i mezkûra imam ve muhtarlarıyla ihtiyar meclisi â'zası tarafından beyan kılınmasına nazaran merkûm İbrahim'in mezbûr Mustafa'yı darp ile min gayr-ı taammüd itlâf eylediği tebeyyün ettiğinden merkûm İbrahim'in yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisine tevfikân on beş sene müddetle küreğe konulması istizân ve hükm-i mezkûrun kendisine tebliğ olunduğu iş'ar ve beyan kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi asâleten ve vesayeten müdde'îye bulunan Ayşe Hatun mezbûr İbrahim'in inkârına mukarin tasaddî eylediği davaya ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edip taleple merkûm İbrahim bi'l muvacehe ber nehc-i şer'î tahlif olunmayan mûcibince mezbûre Ayşe dava-yı mezkûresiyle merkûm İbrahim'e bila beyyine muârazadan men' olunduğunu ve men aleyhül kassam taharrîsi için mahal-i katlden nida ettirildikte etrafında olan kurra-yı selâseye suret-i istimâ olunduğunu beyandan ibaret olmakla bu surette Ayşe fimaba'd husûs-ı mezkûr hakkında merkûm İbrahim'e bila beyyine muârazaya kâdire olamayacağı cânib fetvahaneden zahr-ı i'lâma işaret olunmuştur.

Medlûl-ı iş'ara nazaran merkûm İbrahim'in beynlerinde olan muadat-ı sabıkaya mebni mezbûr Mustafa'yı dağa gider iken yetişip elinde bulunan çalikesen tabîr olunur aletin arkasıyla darp ederek itlâf eylediği ihbârat-ı vâkıa ve emârât-i mevcude ile tebeyyün etmiş ve bunda taammüd maznun bulunmuş ise de tabanca ve tüfek ve bıçak gibi silah istimâl etmemiş ve alet-i mezbûrenin dahi yüzüyle vurmuyup arkasıyla vurmuş olmasına göre katil için taammüde hükm-i kabil olamayıp şu halde katl-i mezbûr min gayr-ı taammüd vukua gelmiş olduğuna ve diğer olunan yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisinde bir kime min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur vaz olunur diye mürakkam bulunduğuna mebni merkûm İbrahim'in bu hükmü tevfikân ve tarih-i hapsi idüğü evrak-ı mezkûrede gösterilen seksen dokuz senesi Cemaziyelevvlisi'nin on yedinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevfik on beş sene müddetle Sinop'ta küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârün ileyhaya emr-i iş'ar buyurulmasına karar verildi.

2.4. Cerîde-i Mehakim 39. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilhicce	Sene	(Pazartesi)	Kânunusani Rumi	Sene	Sahife
39	14	1290		21	1289	553

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(İ'tiz'ar)

(Cerîde-i Mehâkim İd-i Adhâ Münasebetiyle Bir Hafta Teehhür Etmiştir)

(Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Ankara sancağında vâki Çubukâbâd kazasına tâbi Taşpınar karyeli Çakır Mehmedoğlu Osman'ın katili olan Kengiri Sancağı tâbi Çerkeş kazası muzafatından Dolubaş karyeli Çamurluoğlu Arif hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiye ve mürâfaa-i şer'îyyeyi mutazammın Ankara vilayetinin Divan-ı Ahkâm-ı Adliyye vârid olan 20 Zilhicce sene 89 tarihli ve yüz yedi numaralı tahrirâtıyla dîvân-ı temyîz-i vilayet ve meclis-i temyîz-i liva mazbataları ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakîyye muhâkemat-ı cezaiyye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı nizamiye mündericâtında seksen üç senesi Cemaziyelâhiresi evâhirinde bir gece yatsı vakti merkûm Osman'ın biraderi Ali mezbûr Arif ile beraber deli Halil nam kimesnenin odasında aşık atarlar iken Arif utulmasıyla beyinlerinde tehaddüs eden münazaada Arif mil bıçağıyla Ali'yi sol kalçasından cerh etmekle merkûm Osman keyfiyeti bi'l istihbâr gelip Arif'in boynuna sarıldıkta Arif mezkûr bıçak ile Osman'ı dahi sol kasığından cerh ederek müteessiren Osman'ın vefat ettiği müteveffâ-yı merkûmun biraderi mezbûr Ali tarafından iddia olunduğuna ve keşf ettirildikte Osman'ın bıçakla sol kasığından darp olduğu anlaşıldığına binaen icrâ kılınan tedkîkât-ı istintakîyyede merkûm Arif bervech-i müdde'â fiil katle cüretini meclis-i kazada ikrâr etmiş iken meclis-i temyîz-i livâda tekerrür edilen istintâkında kaziiyyede medhalini külliyyen inkâr etmiş ise de celb edilen Ahmed ve Seyid Ali nam kimesne mahal nizâda bulunmayıp fakat komşu vâsıtasıyla merkûm Arif metbû-i amirin odasına celb ve suâl olundukta ber minvâl-i meşrûh fazîha-i katle ictisârını ikrâr eylediğini mae'l hulf vicahen ihbar etmelerine göre fiil-i katlin merkûm Arif'ten sudûru derece-i sübûta varmış olduğundan yüz yetmiş ikinci madde-i kanuniye mûcibince on beş sene müddetle küreğe konulması dîvân-ı temyîz mazbatasına istîzân kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi müdde'î mezbûr Ali müdde'î aleyh mezbûr Mehmed Arif'in inkârına mukarin tasaddî eylediği [554] katli amd davasından meccânen fâriğ olarak husûs-ı mezkûre ve mevrusi karındaşı müteveffâ-yı mezbûr Osman'ın dem ve diyetine müteallik âmme-i davadan merkûm Medmed Arif'in zimmetini ibrâ-i iskat eylediklerini beyandan ibaret olup bu surette müdde'î mezbûr Ali fîma-ba'd husûs-ı mezkûr hakkında

müdde'î aleyh mezbûr Mehmed Arif'ten tesennüh davasına kâdir olmayacağı cânib fetvahaneden î'lâm-ı mezkûr zahrına işaret olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Arif'in mezbûr Osman'ı min gayr-ı taammüd bıçak ile katl eylediği ihbar olunan ikrârıyla tebeyyün eylediğine ve yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisine bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğu mebni merkûm Arif'in bu hükme tevfikân ve ibtidâ-yı hapsi olan seksen üç senesi Recep'inin ikinci günden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic kâideye bade'l tatbik on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Sinop'a i'zâm olunması husûsunun vilayet müşârün ileyhe merkûmun vusûlunda olvechle küreğe konulması cihetinin dahi Kastamonu vilayetine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü fermân hazret-i men lehü'l emrindir.

(Temyîz Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Fatma Hanım ile asâkir-i şahane mülazımlarından müteveffâ Mustafa Bey beyinde tekevvün eden hane münazaasına dair mahkeme-i istinafiyyeden tanzîm olunan müzekkere aleyhine itiraz ile temyîzini müsted'â hanım mûmâileyh tarafından î'tâ olunan arzuhal ile layiha ve müzekkere-i mezkûre suret-i musaddıkası ve husûs-ı mezkûra dair Ticaret Nezâret-i Celîlesiyle cereyan eden muhabereyi şâmil tezkire-i aleyh ile melfufatı havale cem'iyetinden hukuk dairesine havale olunmakla takmıyla kırâat ve mütalaa olundu.

Mahkeme-i istinafiyenin müzekkeresinde mûmâileyha Fatma Hanım'ın kerimesi Belkis Hanım'ın malı olup Fatma Hanım tarafından müteveffâ-yı mûmâileyh Mustafa Bey'e ikrâz edilen bin dört yüz seksen adet Osmanlı lirasını mîr-i mûmâileyh Süleymaniye civarında mutasarrıf olduğu hanesi inşasına sarf eylediği ve mezkûr liralari tediye etmemek garazıyla üç bin beş yüz lira değeri var iken mezkûr haneyi yüz yirmi beş bin kuruşa müvazaaten zevcesi Feleksu Hanım'a ferâğ ettiği ve işbu ferâğ dahi liralarin tahsili talebine kıyâm edildiği sırada icrâ olunduğu cihetlerle haneyi elyevm mûmâileyh Mustafa Bey'in uhdesinde tanıyıp mûmâileyh Feleksu Hanım uhdesine vuku bulan ferâğın gayr-ı muteber idüğünden bi'l bahis bunun fûrûhtuyla bedelinden matlûbunun istifasını iddia eylemesi üzerine işbu ferâğ meselesi hakkında olan iddiaya faysal verildikçe mezkûr hanenin fûrûhtuna hükm gayr-ı kâbil olup maslahatin bu cihetinin rû'yet ve tedkîki ise mahkeme-i teftiş evkâfa ait bulunduğuna dair mefsûh mahkeme-i nizamiyeden verilen 22 Recep sene 88 tarihli müzekkere evvelâ evkâf-ı hümayun müfettişliğine ve oradan dahi işin vakfa dokunur yeri olmayıp mehâkim-i saireye havalesi lüzumu zahr-ı müzekkereye işaret olunmasıyla muahharan Üskûdar merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesine havale olunarak daire-i mezbûreden dahi evvel emrde ferâğ-ı mebhûsun muteber olup olmadığının inde'l şer sâbit olması lazım geleceği kezâlik müzekkere-i merkûme zahrına tahrir kalmasına mebni taraf sâmi-i cenâb-ı meşihatpenahiye yazılan tezkire-i aleyhe-i nezaretpenahiye cevaben vürûd eden fetvahane müzekkiresinde her ne kadar mûmâileyh Mustafa Bey meblâğ mezbûru

muma [555] ileyh Fatma Hanım'dan istikrâz etmiş ise de mukâbilinde mezkûr haneyi vefaen ferâğ etmemiş ve zevcesi mûmâileyh Feleksu Hanım'a hîn-i ferâğında iflasının sübûtuyla o makûle tasarrufattan ber nehc-i şer'î hacz olunmamış olduğundan mezkûr hanenin ol vechle mûmâileyh Feleksu Hanım uhdesinde icrâ kılınan ferâğında müvazaa veya gabn-i fâhiş davası ikâmesi ferâğ mûmâileyhe ait olup hanım mûmâileyh bu babda hasm-ı şer'î olmamakla davası şer'an şâyân-ı iltifat olamayacağından bu halde ferâğ-ı mezkûrun sıhhat ve adem-i sıhhati bahsinin tedkîkine lüzum görünmediği beyan olunmuş ve suret cereyân maslahatı hikaye ile bu babda nevehle muamele olunmak lazım geleceği istîzânına dair havale cem'iyetinden tanzîm kılınan müzekkereye hukuk dairesinden yazılan 17 Cemaziyelevvel sene 89 tarihli zeylde dahi Üsküdar merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinin ferâğ-ı keyfiyetin inde'l şer sâbit olması lüzumu hakkında verdiği karara itirazın istînâf davasına kıyâm edildiği halde işin ait olduğu mahkeme-i istinafiyeye havale edilmediği surette mârru'z-zikr fetvahane müzekkeresi müfadı vechle icrâ-yı muamele olunması iktizâ edeceği gösterilmiş olması üzerine mûmâileyh Fatma Hanım tarafından bu babda mahkeme-i istinafiyeye verilmiş olan arzuhal ve layiha-i itiraziyenin hûlâsâ-i me'alleri dahi dava-yı vâkıa hukuk-ı âdiyeden olduğu halde Üsküdar merkez bidâyet hukuk dairesinin o yolda karar verilmesi 7 Recep sene 87 ve 16 Mayıs sene 86 tarihinde hukuk-ı âdiye ve cezaiye mehâkim nizâmiyesi'nin vezâifine dair neşr olunan nizâmnameye mugayir idüğü ve mezkûr liralardan mûmâileyh Mustafa Bey'den tahsili lazım geldiğine 16 Recep sene 86 tarihinde hüküm-i şer'î lahik olduğu halde mezkûr hanenin mûmâileyh Feleksu Hanım'a ferâğ 12 Şaban sene 86 tarihinde icrâ kılınmış olması müvazaayı îâm eder iken daire-i mezbûrenin bu babda kanunen icâb eden tedkikâtın ifâsından sarf-ı nazar eylemesi cây-ı istiğrab bulunduğu ve mûmâileyh Mustafa Bey ba i'lâm mahkum olduğu deyni ifâyâ muktedir olamamasına nazaran müflis itibar olunmak lazım gelip bu halde dahi mîr-mûmâileyhin kanun-ı ticaretin yüz elli üçüncü maddesi hükmünce mezkûr haneyi zevcesi uhdesine ferâğ eylemesi muteber olamayacağı ve gösterilen tarihlerden münfehim olduğu üzere deyn-i mezkûrun mîr-i mûmâileyhten tahsili lüzumuna dair verilen hüküm tarihinden yirmi altı gün sonra mezkûr haneyi zevcesi uhdesine ferâğ ederek Avrupa'ya firar etmesi ve üç bin beş yüz lira kıymeti olan mezkûr haneyi bir yük yirmi beş bin kuruşa harmana ve harmanın dahi şu aralık üç bin üç yüz liraya atufetli Tevfik Beyefendi hazretlerine satması müvazaa ve hileyi meydana getirir şeyler olup sıdk-ı iddiasını müeyyed bulunduğu ve mezkûr hanenin sekvestro tahtına alınarak müşârün ileyh Tevfik Beyefendi uhdesine ferâğının icrâsı men edilmiş olduğu cihetlerle daire-i mezbûra kararının feshiyle beraber keyfiyetin fasl-ı rü'yeti zımında diğer bir nizâmi mahkemeye havalesi lazım geleceğinden bahsle icrâ-yı îcâbını iddia ve istid'âdan ibaret görünmekle îcâbı lede'l müzakere bu işin zikr olunan nizâmnameye taalluk eder ciheti olmadığı gibi kanun-ı ticaretin bend-i mebhûsu dahi sınıf-ı ticaretten arz-ı iflas edenlere dair olarak bu maddenin [556] ona tatbiki uyamayacağı cihetle Üsküdar merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinin dava-yı mezkûreyi rü'yetten sarf-ı nazar eylemesi yolda olup fakat daire-i mezbûrenin kararında gösterildiği gibi mezkûr hanenin deyn için fûrûht ettirilmesi iddiasının rü'yeti ferâğ-ı mezbûrun muteber olup

olmadığının inde'l şer sübûtuna mütevakkıf olmayıp belki ferâğ meselesi hakkında mûmâileyh tarafından dermeyân olunan iddiaya mahkeme-i teftiş evkafta faysal verilmesine mevkûf bulunmuş olduğundan ve mefsuh mahkeme-i nizâmiye kararı mûcibince bu işin mukaddemce mahkeme-i teftişe havale kılınması maslahatın vakfa dokunur yeri olduğu mütalaasına mebni olmayıp mesele-i ferâğa dair tehaddüs eden deâvînin mahal rü'yeti mahkeme-i teftiş olmasına mebni olduğu derkâr idüğünden keyfiyetin yine mahkeme-i teftişe havalesi lüzumuna karar verildiği muharrerdir.

Mûmâileyh Fatma Hanım'ın î'tâ etmiş olduğu layiha-i itiraziyenin netice-i me'ali davayı vâkıa hukuk-ı âdiyeden olduğu halde Üsküdar merkez bidâyet hukuk dairesinin o yolda vermiş olduğu ferâğı mahkeme-i istinafiyenin dahi tasdik etmesi mugayir adl-i hakkaniyet olduğu gibi ferâğ mezkûr her ne kadar suret-i meşrûada ise de mehâkim-i nizâmiye tarafından tedkîkât-ı nizâmiye icrâ olduğu takdirde müteveffâ-yı mûmâileyhin mezkûr haneyi ber minvâl-i muharrer zevcesi mûmâileyhe uhdesine ferâğ etmesi deyn-i mezkûru çürütmek garazıyla müvazaa ve hileden ibaret olduğu anlaşılacağı ve ihkâk-ı hukuk kazıyyesi dahi mültezim-i âlî bulunduğu cihetle müzekkire-i mezkûrenin nakzıyla keyfiyetin nizâm mahkemelerinden birine havalesi istid'asından ibarettir.

Muhabere-i şâmil olan müzekkire-i aleyhinenin hülâsa-i müfadi dahi hanım mûmâileyh tarafından vuku bulan istid'â üzerine müteveffâ-yı mûmâileyhin hanesinde bulunan eşyanın taht-ı hacze alınmasına mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden verilen karar üzerine deâvî kaleminden gönderilen memur-ı mahsûsa hane derûnunda bulunan kesân tarafından gösterilen suret-i muhallefete binaen mezbûr haczin icrâsında lazım gelecek muavenetin icrâsı zımnında refakatine Zaptiye Nezâret-i Celîlesi'nden çend nefer zaptiyenin talep olunması üzerine bir teftiş ve birkaç nefer zaptiye tayin olunarak mahalle imamı birlikte oldukları halde mezkûr haneye varmışlar ise de bu defa dahi derûnunda bulunanlar kapıyı açmadıklarına dair kalem-i mezbûr müdürlüğünden tanzîm olanlar müzekkirenin gönderildiğinden bahisle icrâ-yı îcâbı rey-i aliye ta'lîk olduğunu mübeyyindir.

Îcâb-ı lede'l tezekkür tafsilât-ı mebsutadan müsteban olduğu üzere müstedaya-ı mûmâileyhin hülâsa-i iddia ve itirazı müteveffâ-yı mûmâileyh Mustafa Bey deyn-i mezkûru çürütmek garazıyla mezkûr haneyi muvâzaaten zevcesi mûmâileyh uhdesine ferâğ etmiş ise de bu ferâğ muteber olmadığından mezkûr hanenin fûrûtuyla bedelinden tesviye-i matlûb edilmesi hakkında sebk eden istid'âsı üzerine ferâğ meselesinin mahkeme-i teftiş evkafta fasl ve rü'yet olunması lazım geleceğine dair mahkeme-i istinafiyeden verilen karar mugayir adl-i hakkaniyet olmadığından bahisle keyfiyetin mahâkim nizamiyeden birinde rü'yet ve tedkîk olunması lüzumunu beyandan ibaret olup ancak mûmâileyh Mustafa Bey meblağ-ı mezkûru mûmâileyha Fatma Hanım'dan istikrâz etmiş ise de mukâbilinde mezkûr haneyi vefa-i [557] ferâğ etmediği gibi zevcesi mûmâileyha Feleksu Hanım'ın dahi meblağ-ı mezbûra kefaleti olmadığına ve bu makûle mesele-i ferâğa dair tehaddüs eden deâvînin mahal-i rü'yeti mahkeme-i teftiş bulunduğu mebni mûmâileyhanın itirazatı mebsûtası kanunen nakzı mûcib

esbab ve ilelden olmadığından sâlifü'l-beyân mahkeme-i istinafiye müzekkeresi bi'l tasdik mûcibince hanım mûmâileyhe tarafından talep edildiği takdirde keyfiyetin mahkeme-i teftişe havale olunmasına ve hacz maddesine gelince hanım mûmâileyhanın ba i'lâm-ı şer'î mahkûmun bih alacağından dolayı müteveffânın terekesine müracaata salâhiyeti derkâr olup fakat bunun icrâsı hukuk dairesinin vezaifinden hariç bulunduğundan îfâ-yı muktezası re'y-i âlîye menût idüğüne karar verildi olbabda emr-ü ferman hazret-i men lehü'l emrindir.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Rumeli Kavak hisarında sakin balıkçı Mehmed Çavuş'un tüccârdan Baluban Estepan ile beyenlerinde tekevvün eden münazaaya dair dîvân-ı istînâftan verilen i'lâma itirazı hâvî vekili Ohannes Mosdiçyan'ın verdiği arzuhal ve layiha ile mezkûr i'lâm sureti 13 Cemaziyelâhire sene 87 tarihinde hukuk dairesine havale olunmakla kırâat olundu.

Arzuhal-i mezkûr 25 Rebiyyülâhir sene 87 tarihiyle müverrah olup meali merkûm Estepan'ın cihet-i havaleden bir kıt'a senetle karzan akça verdim diyerek Mehmed çavuştan ettiği dava üzerine birinci meclis-i ticarette icrâ kılınan muhakemelerinde karzan bir akça verildiği zâhir olarak davaya salâhiyeti olmadığına dair i'lâm verilmiş iken dîvân-ı istînâfta işin rengi değiştirilerek alacağının eşya-yı bahâsı ve havaleden dolayı olduğunu iddia ve dîvân-ı istînâf dahi usûl-i muhâkeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesine muhalif olarak bu iddiayı kabul ile Mehmed Çavuş havaleyi kabul etmiş ve senet vermiş diye hükm-i evveli feshi ile senet bedeli olan yüz şu kadar liranın tahsili hakkında bir kıt'a i'lâm î'tâ eylemiş olduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûrun nakzı istid'âsını şamildir.

Dîvân-ı istînâf i'lâmı dahi 19 Cemaziyevvel sene 87 tarihli olup müfadında Estepan'ın vekili Civani Efkar'ın 13 Zilkade 86 tarihli birinci meclis i'lâmına itiraz ile istînâf-ı davâ etmesi üzerine mezkûr i'lâm lede'l mütalaa hülâsa-i medlûlü merkûm Estepan Mehmed Çavuş'tan meblağ-ı mezkûru davâ eylediğinde Mehmed Çavuş'un vekili Ohannes mühür ve imza müvekkilinin olduğunu ikrârdan sonra müvekkilinin müteveffâ Melkon zimmetinde alacağı olan on beş bin sekiz yüz kuruştan her nasılsa müdde'î Estepan'ın teşvikine ve birkaç şahsın ricasına mebni iki bin beş yüz elli kuruş bi'l tenzîl küsuruna Dersaadet'te bulunan yirmi altı bin üç yüz kırk yedi buçuk kuruş zimemini havale göstermiş ve ashâb-ı zimemin isim ve mahllerini bi'l tahrir defterini Livana kazası nâibine imza attırılması üzerine müvekkili zimematı sağ bulup defterini ahz etmiş ve Estepan namına bir kıt'a senet vermiş ise de zimemat-ı mezkûre çürük çıktığından ve ashâbının ekseri inkârda bulunduğundan bir akça tahsil edememiş olduktan başka müvekkilinin müteveffâ-yı mezbûrda alacağı olduğu şöyle dursun mezkûr senedin zimemat-ı tahsil oldukça bedeline teslim edeceğine dair müdde'î Estepan'ın bir kıt'a senet verdiğini ve müvekkili balıkçı esnafından olduğuna mebni husûs-ı mezkûrun îcâb eden mahale havalesi lazım geleceğini ifade ve Estepan Sofyan imzalı [558] olup Bedros namına yazılmış ve Melkon ve yetimlerine bazı hesap hakkında bulunuş olan bir kıt'a mektup irâe etmiştir müdde'î Estepan'ın vekili İlyas Efendi mezkûr ilm-ü

haberdeki mühür ve imza müvekkilinin ise de işbu ilm-ü haber müteveffâ Melkon'un karındaşı Estepan Dersaadet'te olan zimemattan ne miktar akça toplamış olur ve onun miktarını mübeyyin ilm-ü haberi Mehmed Çavuş'a verilir ise deynine mahsûb edileceğine dair olduğunu ve mezkûr mektubun imzası Estepan Sofyan olmasından nâşî bunun müvekkiline dokunur yeri olmadığını ve müvekkili tüccardan bulunduğundan işin mahkeme-i ticarete rû'yeti lüzumunu söylemiş olmaları üzerine def-i iştibâh için müdde'î Estepan'ın defteri talep olundukta alacağı senede müstenid olmak cihetiyle defter ibrâzına hacet olmadığını ve buna dair defterde kayıt bulunmadığını beyan etmesi şüpheyi te'yîd eylemekle husul-ı itmînân için ibrâz eylediği senedin bedelini iddiası vechle nakden müdde'î aleyh Mehmed Çavuşa î'tâ ve teslim eylediğine evvela mahkemenin bi'l ittifâk kararı ve sâniyen Ohannes'in ber minvâl-i muharrer Estepan'ın tahlîf edilmesini tezkâr eylemesi ve Mehmed Çavuş'un bu teklife usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesi îcâbınca salâhiyeti olması üzerine teklif olunan yemini müdde'î Estepan kabulden istinkâf eylemiş idüğüne binaen müdde'î Estepan'ın iddia-yı müşrûhunda hakkı olmayıp kendisine cevap itasına hükm olunduğunu mutazammın bulunmuş ve vekil-i merkûm Efkar'ın? layihasında müvekkilinin müste'nif aleyh Mehmed Çavuş'ta bulunan alacağı eşya-yı bahâsında olup şühud-ı mutebere muvacehesinde yüz yirmi bir adet yüzlük altını ile yüz yirmi altı buçuk kuruşa iblâğ edilerek deyn tanınmış ve 20 Muharrem sene 83 tarihinden itibaren iki taksit ile verilmek ve îfâ olunamadığı halde güzeşte dahi î'tâ olunmak üzere mezbûr Mehmed Çavuş hüsn-i rızasıyla nâib-i kaza tarafına bir kıta'a senet vermiş ve bir buçuk lira on beş kuruş zahr-ı senete teslim yazılmış olmadığı ve senedin imza ve mührünü ikrârına binaen Mehmed Çavuş'un tealline havale-i sem'-i itibâr olunmayıp hemen mahkûm tutulması lazım gelir iken birinci mecliste ifade-i şifahiyesi üzerine tedkikâ-ı mübaderetle defter talep edilmesi ve yemin teklif olunarak nihayet cevap verilmesine hükm olunması mugayir nizam bulunmakla hükm-i mezkûrun feshiyle müvekkili matlûbatının ma-faiz istihsali iktizâ edeceği muharrer ve müste'nif aleyh Mehmed Çavuş'un vekili Ohannes'in layihasında dahi vekil Efkar müvekkilinin alacağını cihet-i karzdan iddia etmişken buna göre eşya-yı esmânından demesi işi zâhere çıkardığı ve teslim-i mezkûr hilesine bir esas olmak üzere Estepan tarafından yapılmış idüğü ve vekil-i mezbûr Efkar senet ve mührün ikrârını müvekkilinin mahkum tutulmasına serrişte addetmiş ise de keyfiyet öyle olmayıp mümzi bir kıt'a defter ve Estepan'ın müvekkiline î'tâ eylediği ilm-ü haber ile meblağ-ı mezbûrun havaleden mütevellid olduğu tebeyyün eyleyeceği ve müste'nif Estepan muteber tüccardan olduğu halde defter göstermediği ve teklif olunan yemini îfâdan iba ettiği cihetle i'lâm-ı mezkûrun tasdîki lazım geleceği münderic bulunmuş olmasıyla tarafeyn celb ile isticvab olundukta Estepan'ın vekili Efkar mademki havale-i iskonta ederek bâsenet müste'nif aleyh Mehmed Çavuş olup kabul etmiş ve vaktiyle protesto etmemiştir senedi mûcibince deyni îfâ etmesi lazım geleceğini beyan ve müste'nif vekili Ohannes protestoyu müste'nif Estepan etmesi îcâb edeceğini ityân eylemeleri üzerine îcâbı lede'l tezekkür müste'nif aleyh Mehmed Çavuş havale-i alarak sened-i mezkûru verdiği halde aradan bunca müddet geçip havalenin çürük olduğu hakkında bir gûna protesto ve istid'âya

mübaderet [559] etmemiş ve müste'nif Estepan'ın alacağı faizli olmak mülabesesiyle protesto edip etmemesi müsâvî bulunmuş olduktan başka evrak-ı mevcudedden mütebeyyin olduğu vechle matlûbatının tehhüründen dolayı evvel emirde müste'nif Estepan davaya mübaşeret etmiş ve müste'nif aleyh Mehmed Çavuş'un ol kadar müddet sükût etmesi senedin hükmünü kabul eylediğini meydana koymuş ve bu halde ilm-ü haberi istiştâh ederek senedin hükmü olmadığını iddia etmesi istimâ-ı şâyân bulunmamış olmakla hükm-i evvelin feshiyle gayr-ı ez teslim yüz on dokuz buçuk lira on bir buçuk kuruş üzerine elli lira bir beyaz meci diye güzeste dahi bi'l zam hâsıl olan yüz altmış dokuz buçuk lira bir beyaz meci diye on bir kuruşun Mehmed Çavuş'tan bi'l tahsil Estepan'a teslim kılınmasına karar verildiği mürakkimdir.

Vekil-i mezbûr Ohannes'in layiha-i itiraziyesinin hûlâsa-i meali dîvân-ı istînâfta müvekkili Mehmed Çavuş'un vaktiyle protesto ve arzuhal etmemesi esas tutulmuş ise de evvela arzuhali müvekkili î'tâ ederek huzur-ı âli-i hazret fetvapenahiye havale olunmuşken merkûm Estepan tüccardanım diyerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye î'tâ eylediği arzuhal ticarethaneye havale olunmuş ve keyfiyet dîvân-ı istînâfta ifade etmiş ise de i'lâma derc etmedikleri ve miyanelerinde cereyân eden münazaa karz akça olup olmadığı maddesi iken derece-i evveli mahkemesinde müvekkilinin inkârına mükarın merkûm Estepan'ın eylediği karz müdde'âsını defter ibrâz edememesi ve teklif olunan yeminden istinkâf eylemesi cihetleriyle tebeyyün ettiremeyip bir gûna davaya salâhiyeti kalmamışken davanın rengi değiştirerek eşya bahasından eylediği davasını usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü bend-i ahkâmınca istimâa salâhiyetleri olmadığı gibi karz verdiği tebeyyün etse bile mademki muhakemede defter ibrâz edemediği ve yeminden nûkul eylediği cihetle bu davanın tekrar istimâ olunması müvekkiline gadr-ı külli demek olacağı beyanıyla mezkûr dîvân-ı istînâf i'lâmının nakz olunması istid'âsını mübeyyindir merkûm Estepan'ın vekili Efkar'ın cevap layihasında dahi merkûm Mehmed Çavuş müteveffâ Melkon terekesine tediye ve îfâ etmek üzere ahz ve istikrâz edip saat ve vesair eşya ile bade'l devr yüz yirmi bir yüzlük altını ile yirmi altı buçuk kuruşa bâliğ edilerek 20 Muharrem sene 83 tarihiyle bir kıt'a senet vermiş ve muahharan deynine mahsûben bir buçuk lira verip zahr-ı senede teslim yazılmış ve bâkîsini edâda muhtalefet etmiş ve bir gûna protesto etmemiş ve cihet-i kefâletten on altı bin kuruş iddiası hakkında olan arzuhali ticarethaneye havale olunmuş olduğu ve müvekkilinin alacağı senede müstenid bulunduğu ve merkûm Mehmed Çavuş gerek derece-i evveli mahkemesinde ve gerek dîvân-ı istînâfta senet ve hatmini ikrâr etmiş iken defter ibrâzı ve yemin teklif olunması usûl-ı muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesine mugayir olduğu ve müteveffâ Melkon'un biraderi Der-i Aliyye'de mukîm Ebuyan İstefan'a ne miktar akça teslim eder ve teslimatını mübeyyin merkûm İstefan'a imzasıyla kaç kıt'a ilm-ü haber ibrâz eder ise sâlif-üz-zikr deynine mahsûb olunmak üzere müvekkili Estepan tarafından verilen ilm-ü haberin işbu senetli matlûbatına dokunur mahalli olmadığı ve merkûm Mehmed Çavuş üç sene içinde zimematı tahsil ve umûruna sarfla istihlâk etmiş olduğu ve işbu senetli akça havaledendir diyerek ilm-ü habere istinâden müvekkilinin matlûbatını çürütmek efkârında bulunduğu ve böyle mümteniü'l husul zimematı kabul ve badehû sükût ederek

yani vaktinde ihbarname ile resmen tebliğ edilmemesi gayr-ı ez teslim meblağ-ı mezkûr müvekkiline sahîhan deyni olduğuna nizamen delil-i kâfi olduğu mürakkamdır.

Tarafeyn daireye istenildikte mezbûr Mehmed Çavuş [560] tarafından Mosdiç oğlu Ohannes müddei aleyh Estepan Paluyan cânibinden Civani Efkar musaddak senelerle vekaleten gelerek layihaları haricinde bir diyecekleri olup olmadığı soruldukta her biri layihası mealini tekrar etmiştir.

Îcâb-ı lede'l müzakere tafsîlât-ı meşrûhadan müstefad olduğu üzere dîvân-ı istînâfta birinci meclis i'lâmı fesih ile Mehmed Çavuş üzerine yüz altmış dokuz buçuk lira küsur kuruş hükm olunmuş ise de bu davaya müdde'î aleyh bulunan Mehmed Çavuş Rumeli kavağı sâkinlerinden ve balıkçılıkla meşgul olup tüccar sınıfından olmadığı gibi meblağ-ı müdde'â dahi umûr-ı ticariyeden tevellüd etmeyip müteveffâ Melkon'un zimematının tahsili maddesinden ibaret hukuk-ı âdiyeden bulunmasıyla bu dava kanunen umûr-ı ticariyeden add olunan mevâdın haricinde bulunduğu misillü mezkûr birinci meclis i'lâmı mealine nazaran merkûm Mehmed Çavuş'un vekili Ohannes müvekkilinin balıkçı olduğu cihetle davanın îcâb eden mahale havalesi lazım geleceğini ifade etmişken meclis-i mezkûr müddeî bulunan Estepan'ın tüccardan olduğunu ve arada hukuk-ı âdiyeye dair nesne olduğunu beyan ile davanın ticaret mahkemesinde rü'yeti lazım geleceğine karar vererek hükm-i i'lâm eylediği anlaşılıp meclis-i mezkûrun müdde'î aleyhin sıfatına ve esas davaya bakmayıp ve zeyl-i kanun ticaretin otuz yedinci maddesi hükmüne riayet etmeyip de müdde'inin sıfatına bakarak ve davayı ânifen beyan olunduğu vechle hukuk-ı âdiyeden ibaret iken hukuk-ı âdiyeye dair arada nesne bu kadar diyerek hükm-i i'lâm eylemesi mugayir kanun olduğu halde dîvân-ı istînâfın mezkûr birinci meclis i'lâmının bu cihetten dolayı hükmünü fesh ile keyfiyetin îcâb eden mahale havalesini göstermesi lazım gelir iken bervech muharrer işi rü'yet edip hükm-i i'lâm eylemesi dahi yolsuz idüğünden mezkûr dîvân-ı istînâf i'lâmı nakz olundu binaenaleyh mezkûr i'lâmın keyfiyet menkûziyetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verilmesi ve bidâyeten rü'yet olunmak üzere keyfiyetin mahkeme-i nizamiyeye havalesi hususlarına ve i'lâm harcı olan dört lira yirmi dört kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin saîr masârif-i muhakeme ile beraber Estepan'a ait olmak üzere Mehmed Çavuş'tan alınmasına karar verilmiş ve suret-i karar tarafeyne tefhîm olunmuştur.

(Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Berat Sancağında vâki İskırarpar kazasında ve Vendireşe karyeli Velîlaha ve Mersin Yakub'u bi'l münazaa katl kastıyla cerh ve karye-i mezkûreli Toma'nın leylen dükkanını basıp eşyasını ve Çavuş Bey'in hizmetkârı Frenfil'in esnâ-yı râhda tabancasını gasp eylemiş ve mîr-i mûmâileyh ile akrabasından Hüseyin Hode'nin iki re's öküzlerini itlâf etmiş olan karye-i mezbûreli Abdülhamid hakkında icrâ kılınan tedkîkâtı mutazammın Yanya vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 29 Cemaziyevvel sene 290 tarihli ve elli dokuz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz-i

vilayetten musaddak meclis-i temyîz liva mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı merkûme mündericatında seksen yedi senesi Eylül'ünün yirminci perşembe gecesı merkûm Abdülhamid ile merkûman Velîlaha ve Mersin Yakub mûmâileyh Çavuş Bey'in ve lime cem'iyetinde işret etmekte oldukları halde beynlerinde teahhüs eden münazaa üzerine merkûm Abdülhamid katl kastıyla tabanca atarak [561] merkûman Velîlaha ve Mersin Yakub'u cerh ile firar ettiğı ve iki mah sonra bir cuma günü akşamüzeri müsellaah olduğı halde mezbûr Toma'nın dükkanını basıp bir tüfek ve bir tabancasını ve sene-i merkûma Şubat'ın yirmi birinci çarşamba günü Çavuş Bey'in hizmerkârı Frenfîl'in esna-yı rahda önüne çıkıp bir tabancasını gasp eylediğı ve seksen sekiz senesi Nisan'ının beşinci günü mir-i mûmâileyhin bir re's öküz ile Hüseyin Hude'nin dahi bir re's bârgîrini tabanca kurşunuyla itlâf ettiğı iddia olunması ve merkûmun ahz-u girifti zımnında sevk olunan asâkir-ı zaptiyeye adem-ı mutâva'atla teşhir-i silah eylemesi cihetle asâkir-i merkûme tarafından bi'l mukabele mecrûhen ele geçirilerek tedkîkât-i istintakiyye lede'l ibtidâr merkûm Abdülhamid mûmâileyh Çavuş Bey'in Velime cem'iyetinde beynlerinde tehaddüs eden münazaa üzerine velî ve Mersin'i cerh ettiğini ve ahz-u giriftine gelen asâkir-i zaptiyeye silah endah eylediğini ikrâr edip harekât sairesini inkâr etmiş ise de karye-i mezkûra ahalisinden kahraman Ömer ve Zecemecan? ve Banoisi? nam kimesneler harekât-ı sairenin dahi bervech-i iddia merkûm Abdülhamid'den sudûrunu an-ı müşâhedeten ihbar eyledikleri meclis-i deâvî-i kazadan bamazbata iş'ar olunduğı halde meclis-i temyîz-i livada tekrîr olunan istintakında merkûm Abdülhamid ma-sebkte olduğı gibi bu aralık aklına hiffet-ı ârız olarak dağlarda dolaşırken ahz-u girift olunduğunu beyan ile fazâyih-ı mezkûrede medhalinin ve sebk eden ikrârını inkâra tasaddî eylemiş ise de zikr olunan muhbirden kahraman Ömer ve Zecemecan? ve Banoisi? mahalinde vuku bulan ihbarlarını mae'l kasem tekrar etmelerine ve bu muhbirlerin tevârih-i muhtelifede vuku bulan fazayihin cümlesine tesadûf ederek görmeleri muris-i iştibâh olarak keyfiyet lede'l isti'lâm cevaben alınan evrak-ı mahalliyede Abdülhamid'in zikr olunan fezahatlere içtisâr eylediğı mahallerde zikr olunan muhbir bi'l münasebe bulunarak görmüş oldukları ve Turhan nam kimesne dahi efal-i mezkûrenin Abdülhamid'den sudûrunu ihbar eyledikleri gibi nazîr Talip ve Ragıp ve Turhan ve Harun Bayram ve Zerre Cafer nam kimesneler dahi mezbûr Abdülhamid'in bi'l münazaa tabanca kurşunuyla Velî ve Mersini cerh ettiğini ve zikr olunan muhbirlerden Ragıp Turhan ve Harun Bayram ve Zerre Cafer merkûm Abdülhamid'in Çavuş Bey'in öküzüyle Hude'nin bârgîrini itlâf eylediğini ihbar ettikleri ve merkûmun evvel ve ahir aklında hiffet olmadığı cümle-i tahkîkâtta bulunduğı izbâr olunmasına nazaran inkâr hayrı vâhî olup efal-i mezkûreye ictisârı tebeyyün ettiğinden ve merkûmun firar halinde gasp ettiğı şeyler cüz'ıyyâtta olarak bununla kendisine katı-ut tarik nazarıyla bakılamayıp şu halde ağır cezayı mûcib olan töhmeti katl kastıyla silah çekip Velîlaha ve Mersin Yakubi cerh eylemesi kazıyyesi olduğundan sair cerayimi esbâb-ı müşeddedden addolunarak yüz sekseninci maddeye tevfikân üç sene müddetle küreğе konulması ve mecrûhların masârif

cerahiyeleri olan iki yüz elli kuruşun carih-i merkûmdan istifası ve gasp ve itlâf eylediği eşya ve hayvanatın aynen veya bedelen merkûmdan istirdâdı istîzân kılınmıştır.

Medlûl-i iş'ara nazaran mezbûr Abdülhamid'in efal-i mezkûreyi irtikâb ettiği ikrâr evveli ve ihbârat-ı vâkıa ile tebeyyün eylemiş ve böyle töhmeti mütenevvi olanların hafif cezayı mûcib olan cerâyimi esbâb-ı müşeddideden addolunarak ağır cezayı müstelizim olan hinayetleri itibarıyla tayin cezası usûl-i müttehizeden olarak merkûmun ağır cezayı icâb eden fiili dahi katl [562] kastıyla îkâ-i cerh eylemesi kazıyyesi idüğüne ve yüz sekseninci madde-i kanuniyede eğer cerh ve darp fiili zaten katl kastıyla olup da carih ve daribin yed-i ihtiyarında olmayan esbâb-ı mânia haylûletiyile madde-i katl fiile çıkmamış idüğü tebeyyün eyler ise mecrûhun yara ve beresi gerek ağır ve gerek hafif olsun cerh ve darbin derecesine göre hükm olunacak diyet veyahut miktar-ı malum meblağ ile masârif-i cerrâhîyesi istifa olunduktan sonra cârih ve darib olan kimse her halde muvakkaten küreğe konulur diye muharrer olup merkûmun harekât-ı fazîhasına göre üç sene kürek cezası hafif görüldüğüne binaen madde-i mezkûr hükmüne tevfikân ve tarih-i hapsi olduğu evrak ve vâridede muharrer olan seksen dokuz senesi Rebiyyülâhîrinin yirmi dokuzuncu gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu maddede muharrer kâideye bade'l tevfiğ beş sene müddetle mahalinde küreğe vaz olunması ve gasp ve itlâf ettiği eşya ve hayvanatın dahi aynen veya bedelen kendisinden istirdâdı ve zikr olunan masârif-i cerrâhîye ile diyet mukâbili münasip miktar meblağın dahi carih-i merkûmdan tahsili ile mecruhlara î'tâ kılınması husûslarının vilayet-i müşârûn ileyheye emr-i iş'ar buyurulmasına karar verilmiş olmakla olbabda emr-i ferman hazret-i men lehül emrindir.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tuzcu Hacı İbrahim Efendi'nin aleyhine dîvân-ı istînâftan verilmiş olan i'lâmın temyîzi istidâ'sını hâvî î'tâ eylediği arzuhal ve layiha ile i'lâm-ı mezkûrun suret musaddakası 21 Reviülevveli sene 89 tarihinde hukuk dairesine havale olunmakla müdde'î aleyh Hacı Mustafa Efendi'nin alınan cevap layihasıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Hacı İbrahim Efendi'nin 8 Muharrem sene 89 tarihiyle müverrah olan arzuhalinin hûlasa-i meali dîvân-ı istînâftan verilen mârru'z-zikr i'lâm yolsuz suretle tanzîm edildiğinden bahisle temyîz olunması istid'âsından ibarettir.

Dîvân-ı istînâf i'lâmının 26 Zilhicce sene 88 tarihli suret-i musaddakasında dahi mûmâileyh Hacı İbrahim Efendi muhasebeleri rû'yet olunmaksızın Hacı Mustafa Efendi yedinde bulunan bunu da muharrer meblağın ma-faiz kendisinden tahsiline mahkeme-i ticaret birinci meclisinden hükm-i i'lâm olunduğu beyanıyla keyfiyetin istinafen rû'yet ve tedkîkini ba-arzuhal beyan etmiş olduğundan müste'nif mûmâileyh asâleten ve müste'nif ileyH Hacı Mustafa Efendi tarafından bir kıt'a senet musaddakla Mehmed Reşid Ağa vekâleten celb ile isticvab ve muvacehe ve i'lâm-ı mezkûr mütalaa olundukta Hacı Mustafa Efendi tarafından meclis-i mezkûrda 19 Rebiyyülâhîr sene 86 tarihini ve Hacı İbrahim Efendi'nin mühür ve imzasını şâmil derûnda Bûlbûlzâde Hacı Mustafa Efendi'den alınan tuz bahâsından dolayı tarihinden üç yirmi bir gün vade ile yalnız yüz

bin kuruş deyni olduğu ibaresi mürakkam olarak bir kıt'a senet ibrâz ile zahrında mürekkam kırk bir kalem teslimattan mütebaki beş bin yüz on altı kuruşun tahsili iddia olunması üzerine Hacı İbrahim Efendi cevabında mühür ve imzasını bâde'l ikrâr fazla teslimatı bulunduğunu ve müdde'înin defteri muayene olunur ise meydana çıkacağını ve senet bedelinden başka tuz ahz-ı itası vuku bulmadığını ifade etmiş ise de müdde'înin celb ve muayene olunan ve muntazam bulunan defterinde yüz yirmi şu kadar bin kuruşluk tuz ahz-ı [563] itası ve yüz şu kadar bin kuruş teslimat vuku bulduğu muharrer olmaktan nâşi müdde'î aleyh Hacı İbrahim Efendi'nin def'-i vâkıa sabit olamayıp ber mûcib senet yüz bin kuruşun teslimat vâkıasıyla karşılıklı faizleri seksen sekiz senesi Rebiyyülâhîrinin yirmi dördüne kadar bâde'l hesab-ül muvazene resûlmal ve güzeşteden bakî kalan on iki bin yedi yüz kırk altı kuruşun tahsiline hükm olunduğu anlaşılmış ve ekseriyet-i ârâ ile müdde'înin celb olunan defteri üzerine cereyân eden tedkikâtın neticesi dahi derece-i evveli i'lâmını müeyyed görünmüş olmasına ve müste'nif Hacı İbrahim Efendi i'lâm-ı mezkûr hükmüne itirazen kendisine teslim olunan tuzun noksan idüğü gerek kayd-ı tezkeresiyle tebeyyün edeceğini ve fazla akçayı faize mahsuben î'tâ eylediğini ve hasmının başka mal verdiği ve açıktan verilen meblağı faize mahsub etmek üzere almadığı hakkında tahlîfî iktizâ eyleyeceğini ve hasmının senede fazla faiz zam ettiğini söylemiş ise de tuzun noksân olduğunu ve senette fazla faiz zam olunduğunu ifade etmesi derece-i evveliyedeki ifadesine mübâyin olduktan başka istîşhâd makamında hasmının defterine bakılmasını beyan etmesi defteri kabul demek olmak ve defter-i mezkûr ise hasmının sıdk-ı müdde'âsını müeyyed görünmek mûlabeseleriyle müste'nif İbrahim Efendi'nin butlân iddiasını mutazammın meydanda delil-i mevcut iken gerek kayd-ı tezkeresinin celbine hacet olmadığı gibi usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesinde müdde'î davasını ispat edemediği halde hasmına yemin teklif edeceği muharrer olup İbrahim Efendi ise def'-i dava zımında hasmının defterini istîşhâd ile kendisi iddiasını iptal ettiğinden hasmına yemin teklifine mahal kalmamasına mebni birinci meclis i'lâmının tasdik kılındığı muharrerdir tarafeyn muhakemeye davet olunduktan müdde'î Hacı İbrahim Efendi asâleten ve müdde'î aleyh Hacı Mustafa Efendi dîvân-ı istînâfta vekili olan Mehmed Reşid Ağa ile ma'en gelmelerine mebni muvacehelerinde dîvân-ı istînâf i'lâmı ve itirazat ve cevap layihaları kırâat olunduktan sonra suret-i iddiası Hacı İbrahim Efendi'nin suâl olunduktan layihası mûndericatını bâde'l tekrar bir kayıt sureti ibrâz ve irâe ve müdde'î aleyh Hacı Mustafa Efendiyle vekili dahi cevap layihasında muharrer olduğu vechle müdde'î mûmâileyhin itirazat vakîası vâhî olduğunu ve kayıt suretine istinaden dîvân-ı istînâfta sebk eden iddiasını teceddüde hakkı olmadığını ifade eylemekle keyfiyet lede'l müzakere müdde'î Hacı İbrahim Efendi'nin layihasında muharrer itirazatı kendisine teslim olunan tuzun noksan bulunmuş ve kendisi Hacı Mustafa Efendi'ye olan borcunu kâmilten tediye etmiş olması ve beynlerinden başka tuz ahz-ı itası vuku bulmaması ve mûmâileyh Mustafa Efendi'nin defterinde 22 Cemaziyelevvel sene 86 tarihli teslim kaydından sonra 3 Cemaziyelevvel sene 86 tarihiyle diğer bir kalem teslim mukayyed olup şu halde defter-i mezkûrun gayr-ı muntazam bulunması ve rûsûmat emanetinin mühür ile mahtûm bir varaka yedinde geçmesi ve Hacı Mustafa Efendi'nin tahlîf

olunması ve kendisinin defterle istiṣhâddan maksadı tuzun miktarını ispat iken burasının taht-ı müzakereye alınması husûsatı olup ancak mezkûr teslim kayıtlarının takdim-i teehhürü gibi bir sehv ile defterin adem-i intizâmı lazım gelmeyeceği misillü Hacı İbrahim Efendi derece-i evvelide fazla teslimat-ı iddia ve bu iddiasının sıdk ve sıhhatini hasmının defteri mündericatına bina edip defter-i mezkûrdan ise iddia-yı [564] vâkıânın sıhhati sabit olamamış ve efendi-i mûmâileyhin muahharan tuzun noksan olduğunu yani defterde ziyade kayıt olduğunu davâ etmesi defterde lehine mukayyed muameleyi kabul ve aleyhine münderic muameleyi red demek olup hâlbuki kendisi defter mündericatıyla istiṣhâd eyledikten sonra lehine ait muameleyi kabul ve aleyhine müteferri muameleyi reddetmeye ve aleyhinde zuhûr eden muameleyi kabulden istinkâf ile yemin teklif eylemeye hakkı olamayacağı ve tuzun noksanatını iddia dahi mühür ve imzası tahtında olan senedin hükmünü tagyîr ve te'hîr edemeyeceği derkâr bulunduğu binaen itirazat mebsûtada kanunen mûcib nakz olur bir sebep ve illet olmayıp dîvân-ı istînâf i'lâmı yolunda ve muvafık kanun görünmekle bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm ve tebliğ harcı olan yüz otuz kuruş otuz para ve üç beyaz mecdi ile sair masârif-i muhakemenin haksız çıkan Hacı İbrahim Efendi'ye rücû etmek üzere haklı çıkan Hacı Mustafa Efendi'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Belka sancağında vâki Bakaü'l garbiye karyeli Kabden Elhâc Yasin Ebufeth nam kimesnenin harcı olan karye-i mezbûreli Hüseyin El-rumi nam kimesnenin mâtuku Said el Sai? nam şahıs hakkında icrâ edilen tedkîkât nizamiyeyi havî Suriye vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye havale buyurulan 3 Şaban sene 290 tarihli ve yüz üç numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz-i vilayet ve meclis-i temyîz-i liva mazbataları ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiyye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûra mündericatında doksan senesi Cemaziyelâhiresi'nin birinci cuma gecesı merkûm Hartebe Girgör nam mahalde yatar iken işitmiş olduğu kilâb sesi üzerine uyanıp ses gelen mahale doğru yürüdüğünde Said el-Said'in birkaç nefer refikiyle birlikte sirkat için orada bulunan evlâd Mesud el Davut nam kimesnenin hanesi duvarını delmekte olduğunu müşahade edip Said el-Said'in refikleri dahi Kabid'i görmeleriyle firar ve Said el Said nezdinde bulunan kurşun memlû tabancayı katl kastıyla endahet ederek Kabid'i başından cerh eylediği iddia olunması üzerine tedkîkâ -i istintakiyye lede'l ibtidar merkûm Said el Said bervech iddia fiil-i cerhin kendisinden sudûrunu inkâr ve efendisi Hüseyin el Rumi'nin harmanda yatarken beş nefer şahısla beraber merkûm Kabid yanına gelerek kendisi uyanıp kaçmak istediğinde merkûm Kabid tabancasını atıp sağ elini paralamış ve bunun üzerine Yafa'ya gidip efendisine keyfiyeti haber vermiş olduğunu yad-ü tezkâr eylemiş ise de Yafa ahalisinden Ömer Bin Zail leyle-i mezkûrede görüldüğü işitip o tarafa giderken mezbûr Said el Said'in Davut er-Reşid'in hanesinden çıkıp firar etmekte olduğunu ve yedinde henüz atılmış tabanca bulunduğunu ve Kabid'in dahi ileride mecrûh olarak durmakta idüğünü görüp merkûmun Kabid'i cerh eylediğini anlayarak tutmaya kıyâm eylemiş ise de ihtiyarlığı cihetle muktedir olamadığını mae'l kasem haber vermesine ve İsmail Bin Mahmud dahi

cuma günü harmana giderken esnâ-yı râhda merkûm Said el Said'in firaren Yafa'ya doğru gitmede olduğunu görüp nereye gidiyorsun dediğinde Kabid ile birbirimize tabanca atıp vurduk dediğini ve bir çift tabanca bulunduğunu yemin ile ihbâr [565] edip bu kavli Abdurrahman el-Süleyman ve Osman Bin Ahmed dahi tasdik ile beraber merkûm Kabid'in yanına gidip baktıklarında kurşun ile mecrûhan yatmakta olduğunu gördüklerini söylemelerine ve Mustafa Bin Elhac Mahmud dahi leyle-i mezkûrede Kabid Hartebe Girgôr nam mahalde oturur iken işittiği tabanca sadâsı cihetine gidip baktığında birtakım nisanın Said el Said'i tutmaya uğraştıkları halde bir takrib ile firar eylediğini ve Kabid'in başından vurularak yatmakta olduğunu gördüğünü ihbar etmesine ve inde'l keşf merkûm Kabid'in tabanca kurşunuyla başından cerh olunarak dem-i seyelân etmekte olduğu ve her ne kadar kurşun içeriye nüfuz etmemiş ise de yaranın haline nazaran tehlikede bulunduğu anlaşılmasına ve merkûm Said el Said'in şekâvet-i müstemire ashâbından bulunmasına nazaran merkûm Said el Said'in sirkat kastıyla evlad-ı Mesud'un hanesine girip duvarını delmekte olduğunu merkûm Kabid işitip üzerine varmakla merkûm Said el Said'in katl kastıyla mezbûr Kabid'i başından tabanca kurşunuyla darp ve cerh eylediği tebeyyün eylediğinden mezbûr Kabid masârif-i cerrahiye ve ücret-i eyyâm mütalaası olan yedi adet mecidiye altınının kendisinden bi'l tahsil mecrû-ı merkûma itasıyla beraber kendisinin yüz sekseninci madde-i kanuniyeye tevfikân yedi sene müddetle Akka'ya küreğe konulması istiş'âr kılındı medlûl iş'ara nazaran cerh-i mezkûrun katl kastıyla merkûm Said el Said'in sudûr ettiği ihbârat-ı vâkia emaret-i kaviyye ile tebeyyün eylediğine ve mezkûr yüz sekseninci madde-i kanuniyede eğer cerh ve darp fiili zaten katl kastıyla olup da cerh ve darbin yed-i ihtiyarında olmayan esbâb-ı mânia hayluletiyle madde-i katl fiile çıkmamış idüğü tebeyyün eyler ise mecrûh ve durubun yara ve beresi gerek ağır ve gerek hafif olsun cerh ve darbin derecesine göre hükm olacak diyet yahut miktar-ı malum meblağ ile masârif-ı cerrahiyesi istifa olunduktan sonra carih ve darib olan kimse herhalde müvekkaten küreğe konulur diye muharrer bulunduğu binaen merkûm Said el Said'in bu hükme tevfikân ve tarih-i hapsi olduğu evrak-ı mezkûrede gösterilen doksan senesi Cemaziyelâhiresinin dördüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mürakkam kâideye bade'l tevfik masârif-i cerrahiye ile diyet bedeli olan münasip miktar meblağın kendisinden bi'l tahsil mecruh merkûma itasıyla beraber yedi sene müddetle Akka'da küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârûn ileyh emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Şam-ı şerif sancağında vâki Cebel-i Kalmun nahiyesine tâbi Hazirülfevka karyeli Dabis bin Cuma'nın esnâ-yı râhda önüne çıkıp akça ve eşyasını gasp eyleyen Cebe karyeli Hüseyin Ömer hakkında icrâ kılınan tedkikât-ı nizamiyeyi mutazammın Suriye vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 11 Ramazan sene 90 tarihli ve yüz otuz iki numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz-i vilayet ve meclis-i temyîz-i liva mazbataları muhâkemat-ı cezaiyye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûra meallerinde seksen sekiz senesi mevsim hasadında bir gün merkûm Dibis zikr olunan Hazirülfevka karyesine gider iken re'sül gayb nam mahalde mezbûr Hüseyin Ömer üç nefer refikiyle önüne çıkıp dokuz yüz kuruş nakdiyle bir tüfeği [566] ve iki yüz elli kuruş kıymetli eşyasını gasp eylediği iddia etmesi üzerine tedkîkât-ı istintakiyeye lede'l ibtidar merkûm Hüseyin Ömer fazîha-i mezbûrede medhal ve malûmatını inkâr etmiş ise de sâlif-üz-zikr hazirülfevka karyeli Abdullah el-Nehari nam kimesne kendisi Hafız Ahmed ile birlikte Adra karyesinde iken mezbûr Dibis bi'l vürûd bir buçuk medd-i şair iştirâ edip bu sırada merkûmun nezdinde altı adet Fransız altınıyla on beş karbon ve bir tüfeği ile bazı eşya gördükleri gibi mezbûr Dibis evvelce ve kendileri dahi arkasından yola çıkıp sâlifü'l-beyân re'sül nakib nam mahalle vusûllarında merkûm Hüseyin Ömer ile refikası mezbûr Dibis'e bi'l tesadüf soymaya kıyâm etmeleriyle kendileri korkularından ihtifâ eylediklerini mae'l hulf halif muvaceheten ihbar edip bu suret merkûm Hafız Ahmed tarafından dahi tasdik ile beraber yalnız gasıpları tanıyamadığını söylemesine ve eşya-yı mağsubadan mezkûr tüfek Hüseyin Ömer'in yedinde bulunmasına nazaran merkûmun mehcûl'ül isim üç arkadaşıyla beraber gasp-ı mezkûre mücaseret eylediği tebeyyün etmiş ve mezkûr tüfek sahibine verildiği gibi gasp olunan nakit ve eşya bedeli olan bin yüz elli kuruş için dahi müdde'înin tahlîfi icrâ eylemiş olduğundan merkûm Hüseyin Ömer'in altmış ikinci madde-i kanuniye-i ilâvesine tevfikân beş sene müddetle küreğe vaziyle beraber meblağ-ı mezbûrun dahi kendisinden tahsil olunması istîzân ve hükm-i mezkûr merkûma bi'l tefhim bir gûna itiraza kıyâm edemediği beyan olunmuştur medlûl iş'ara nazaran merkûm Hüseyin Ömer'in üç arkadaşıyla beraber esnâ-yı râhda mezbûr Dibis'in önüne çıkıp akça ve eşyasını gasp eyledikleri ihbârat vâkıa ve mağsub tüfeğin nezdinde bulunması delâleti ile tebeyyün edip ancak bunların hîn-i gaspta müsellağ olup olmadıklarının tahkîkî cihetine gidilmemiş ve zikr olunan altmış ikinci madde-i kanuniye ilâvesinde ise fiil-i gasbı icrâ edenlerin müsellağ olmaları meşrû olduğu cihetle merkûm Hüseyin Ömer hakkında ilâve-i mezkûre hükmünce tayin ceza olunmasında isabet görülememiş olduğuna ve iki yüz yirmi birinci madde-i kanuniyede hırsızlık muamele-i şedide icrasıyla vuku bulup fakat böyle muamele-i şeditten cerh zuhûr etmemiş ve başka bir hal munzam olmamış ise mütecasir olanlar müvekkaten küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğu mebni merkûm Hüseyin Ömer'in bu hükme tevfikân ve tarih-i hapsi idüğü evrak-ı merkûmede gösterilen seksen sekiz senesi Rebiyyülevvelinin dördüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mürakkam kâideye bade'l tevfik mahalli kararı üzerine beş sene müddet Akka'da küreğe vaz'ıyla beraber mezkûr bin yüz elli kuruşun dahi merkûmdan bi'l tahsil müdde'î mezbûra î'tâ kılınması ve refikleri her kimler ise taharrilerine ikdâm olunarak ele geçirildiklerinde istintak ve muhakemelerinin icrâsıyla haklarında terettüb edecek muamelat-ı kanuniyenin ba-mazbata istîzân olunması husûslarının vilayet-i müşârûn ileyih emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Fabrikacı Manol veledi Yorgi'nin kasap Hüseyin Hüsnü Efendi ile beynlerinde tekevvün eden îcâr davasına dair ebniye meclisinden verilen i'lâma itirazı hâvî merkûm Manol'un vermiş olduğu arzuhal ile layiha ve i'lâm-ı mezkûr suret [567] musaddakası 14 Şaban sene 88 tarihinde hukuk dairesine havale kılınmakla kırâat ve mütalaa kılındı.

Merkûm Manol'un 20 Recep sene 88 tarihli zikr olunan arzuhalinin meali merkûm Hüseyin Hüsnü Efendi ile olan davası hakkında ebniye meclisinden verilen i'lâm hükmünü kabul edemeyeceğinden keyfiyetin temyizen rü'yeti istid'âsından ibaret ebniye meclisinden 8 Cemaziyelâhire sene 288 tarihli i'lâmında Galata'da kasaplar sokağında kâin bir bab mağazanın 1 Kânunusani sene 85 tarihinden itibaren bir seneliğini Manol nam kimesneye bâkontrat îcâr etmiş olduğundan müterakim olan kiranın tahsiliyle mağazanın tahliyesi Hüseyin Hüsnü Efendi tarafından istid'â olunması üzerine tarafeyn celb ve isticvab olundukta müddeî Hüseyin Hüsnü Efendi'nin vekili Körpe müvekkili merkûm hissadârını tarafından vekaleten ve kendi tarafından asâleten mağaza-i mezkûrun her ne kadar bakantrat 1 Kânunusani sene 85 tarihinden itibaren bir seneliği otuz altı Osmanlı lirasıyla ve müdahale suretiyle îcâr etmiş ise de zecriye rûsûmunun tenkisi zımnında bedel-i mezkûrdan hariç olarak beher mah mağaza-i mezkûrun fevkinde kâin hane-i müsteciresine dahi üç buçuk lira-yı Osmani verilmesi mukavele-i şifahiye şurutundan olduğunu ve işbu üç buçuk lira iki mah merkûmeye müstecir merkûm tarafından î'tâ olunarak muahharan verilmediği gibi kontratoya merbut olan bedel dahi î'tâ olunmadığından hitâm müddetine kadar işlemiş kiralardan ve kontratoyu tecâvüz eden müddet kirasının dahi protestosu mûcibince otuz liradan tahsiliyle mağazanın hemen tahliyesini iddia ve müstecir merkûm Manol'un vekili Ekşiyân Artin dahi müvekkili mağaza-i mezbûru bervecch-i kontrat beher mah üç lira kira ile isticar edip mukavele-i şifahiye ile üç buçuk lira daha itasının aslı olmadığını ve fakat müdde'î merkûmun emriyle müstecire-i merkûmiye yirmi adet Osmanlı lirası î'tâ olduğunu ve mağaza-i mezkûr on hisseden ibaret iken altı hissesi mahlul olup muahharen müdde'î merkûm tarafından iştirâ kılındığını ve işbu altı hissenin müdde'î merkûm uhdesine ferâğına değin kiralardan mahlule teslim edip bununla vergi ve kontrato harçlarına verdiği akçadan mâadâ 1 Kânunusani sene 85 tarihinden seksen yedi senesi temmuz nihayetine yirmi yedi buçuk lira on altı kuruş borçları olduğunu ve on beş gün mehl itasında çıkacaklarını ve havaleten müstecire-i merkûmeye verilen yirmi lira için alınan senedin zay olduğunu ve mağazada ikametlerine mahlul dairesinden verilen müsaade üzerine protestoya cevap vermediğini beyan eylediğinden îcâb-ı lede'l tezekkür sâlif-üz-zikr altı hissenin 9 Haziran sene 87 tarihinde müdde'î-i merkûm uhdesine îcâr olduğu vekil-i merkûm tarafından irâe olunan bir kıtâ müzayede kâimesi mealinden müsteban olduğuna ve mezkûr altı hissenin mahlul olduğu ve kiralardan mahlulat dairesine teslim kılınmış olduğu halde verilen protestonun hükmü olamayacağı gibi müstecir-i merkûm tarafından inkâr olunan eşheri üç buçuk lira mukavelesi dahi kontrato haricinde bırakılmasından dolayı kabul olunamayacağına mebni müstecir-i merkûmun 15 Ağustos sene 287 tarihinde mağazadan çıkarılması ve hane-i mezbûr müsteciresine havaleten verip senedini zâyî ettiğinin iddia etmekte

olduğu yirmi lira maddesini şer'an iddia etmek üzere [568] muhâvele verilen kira ve kontrat harcı ile vergiden mâadâ tarih-i tahliyeeye kadar borcu olan kırk dokuz lira on üç kuruşun kendisinden veyahut kefilinden bi'l tahsil müsted'î merkûma teslimi husûsuna karar verildiği muharrerdir.

Müstecir merkûm Manol'un 20 Recep sene 88 tarihli layihasında meblağ-ı mahkûm kırk dokuz liranın yirmi lirasını merkûm Hüseyin Hüsnü Efendi'nin emriyle mağaza fevkinde kâin hanenin müsteciresine î'tâ etmiş olduğu halde bir akça tenzîl olunmayıp da meblağ-ı müdde'ânın tamamen hükm olunmasını kabul edemeyeceği ve yine merkûm Hüseyin Hüsnü Efendi'nin emriyle tamîr olunmuş olan arak kazanı masârifi dahi tenzîl olunmadığından inde'l hesap her neye bâliğ olur ise bunun dahi tenzîl lazım geleceği mürakkamdır.

Layiha-i cevabede dahi merkûm Manol'un layihasında muharrer itirazat vâhî ve bi esâs olduğundan bahisle meblağ-ı mahkûmun tahsil istid'â olunmuştur.

Tarafeynin liecl'ül isticvab daireye gelmeleri için çend defa alel usûl davet pusulası gönderildiği halde müdde'î aleyh Hüseyin Hüsnü Efendi tarafından basenet musaddak vekaleten merkûm Körpe gelip müdde'î gelmediğinden ve tarafeynin itirazı ve cevap-ı layihaları mevcut idüğünden bunlar üzerine tedkik keyfiyete lede'l ibtidar mârru'l beyân ebniye meclisinin netice-i hükmü müstecir merkûm Manol'un 15 Ağustos sene 87 tarihinde mağazadan çıkarılması ve mezbûr hane müsteciresine havaleten verip senedini zay ettiğinin iddia etmekte olduğu yirmi lira maddesinin şer'an iddia etmek üzere mahlula verilen kira ve kontrat harcı ile vergiden mâadâ tarih tahliyeeye kadar borcu olan kırk dokuz lira üç kuruşun Manol'den veyahut kefilinden bi'l tahsil müsted'â-i merkûm Hüseyin Hüsnü'ye teslimi husûsundan ibaret olup merkûm Manol'un işbu hükm aleyhine olan itirazı ise mezkûr yirmi adet lirayı müstecire-i mezbûreye merkûm Hüseyin Hüsnü Efendi'nin emriyle î'tâ eylediğinden bununla kezâlik efendi-i merkûmun emriyle tamir olunmuş olan arak kazanı masarifinin borcundan tenzili iktizâ edeceği kaziyeleri bulunmuş ise de zikr olunan yirmi adet lira maddesi mârru'z-zikr i'lâmda gösterildiği vechile şer'î şerife ait göründüğünden istenildiği halde bunu şer'an iddia etmesi iktizâ edeceği misillü kazan tamiri masârifi hakkında dahi bir gûna iddia ve muhakeme vuku bulduğuna dair i'lâmda bahs ve sarâhat görülemeyip bu ise bidayeten bir dava olduğu cihetle îcâb eden mahkemede fasl-ı hükm olunması lazım geleceğinden ve şu halde itirazat-ı meşruda nakzı mûcib esbâbdan olduğundan hükm-i mezkûrun tasdîkine ve i'lâm harcı olan kırk dokuz kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdiyyenin sair mahkeme masârifiyle beraber haksız çıkan merkûm Manol'a ait olmak üzere evvel emrde haklı çıkan Hüseyin Hüsnü Efendi'den alınmasına karar verilerek suret-i karar vekil-i merkûm Körpe'ye tefhim olundu.

(İ'lân)

Hatice ve Hacer nam sagîrelerinin 12 Recep sene 290 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince odabaşı Kigo zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde vekâlet-i devriye ile müstagal olan Edirne kapısı haricinde Bayrampaşa nam mahalde vâki Sulu Bostan demekle maruf bir kıt'a bostan bundan mukaddem mezada verilerek otuz üç bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Muharremu'l Haramın altıncı günü müzayedesı kararı verilip tâlibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye tâlib olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cem'iyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.5. Cerîde-i Mehakim 40. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilhicce	Sene	(Pazartesi)	Kânûnusani Rumi	Sene	Sahife
40	21	1290		28	1289	569

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliğı bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tüccardan İzmir'de mukîm Balbanoğlu Pavli ile Kaysarîyeli Railoğlu Yorgi beynindeki davâya dair Ankara vilayeti ticaret mahkeme-i istinafiyesinden 11 Ramazan sene 286 tarihiyle gıyaben ve 6 Zilhicce sene 86 tarihinde Railoğlu Yorgi'nin i'tirâz-ı ale'l hüküm hâvî arzuhalin reddiyle hükm-i gıyabiyi te'kîden ve üçüncü defa olarak dahi 18 Safer sene 87 tarihiyle müverrahan î'tâ kılınmış olan i'lâmat Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye temyîz-i hukuk dairesinde temyîzen bil rü'ye esbâb-ı mûcibe serdiyle bunların menkûz idüğüne dair tanzim edilen 11 Cemaziyelevvel sene 289 tarihli i'lâmdan dolayı Balbanoğlu Pavli'nin vekili mösyö Edvarayed tarafından geçince vâki olup dairece kabul edilen îade-i muhakeme istid'âsı üzerine yalnız 18 Safer sene 87 tarihli i'lâmın menkûzut sabıkasının ibkâ olunduğuna mütedair 24 Safer sene 90 tarihiyle terkım kılınan i'lâm medlûlüne tevfikân mârru'z zıkr 11 Ramazan sene 86 ve 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmatın tekrar temyîzen bi'l rü'ye nakzı istid'âsını şâmil Railoğlu Yorgi'nin î'tâ eylediğı arzuhal ve layiha Balbanoğlu vekili mösyö Edvarayed'in verdiğı varaka-i itirazıyye ile birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

Nakzı istid'â olunan i'lâmat mezkûrede 11 Ramazan sene 86 tarihli hükm-i gıyabî i'lâmının hûlasa-ı müfadı müste'nif aleyh Yorgi'nin kendisine gönderilen ihzârnamelere icâbet etmeyerek bi'l layiha cevap vermesi hasebiyle usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yüz sekizinci maddesi mûcibince tayin olunan vakitte mahkemeye bizzat gelmediğı gibi bir vekil murahhas dahi göndermemiş demek olduğundan müste'nif vekili Petrokryan'ın layihasında muharrer iki yüz otuz dört lira ve on sekiz bin beş yüz altmış sekiz kuruşun aynen ve muvakkaten hükmü [570] ve merkûm Yorgi'den bi'l tahsil Petrokryan teslimi tezekkür kılındığını beyandan ve 6 Zilhicce sene 86 tarihli

i'lâmın netice-i hükmü dahi i'lâm gıyabî-i mezkûr Yorgi'ye tebliğ olunmak üzere Kaysariye'ye gönderilerek işbu i'lâmın tebliğ olduğuna dair bir gûna ilm-ü haber zuhûr etmeksizin Yorgi tarafından olbabda baarzuhâl birtakım itirazat serd olunmuş ise de Pavli'nin istid'âsı bi'l sene mürakkim zâbita kaleminin derkenârı mûcibince itirazat mezkûrenin vukûundan akdem Railoğlu merkûm Yorgi tevkif olunarak usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yedinci maddesi mûcibince hükm-i gıyabî icra ettirilmiş ve şu halde itirazat mezkûre nizamname-i mezbûrun yetmiş altıncı maddesinin tayin eylediği müddetten sonra vuku bulmuş olmasına mebni Yorgi hak-ı itirazdan sâkit olup meblağ mahkûmun bihin tahsili iktizâ edeceği ityândan ibaret görünmüştür.

Müsted'â temyîz Railoğlu Yorgi'nin layiha-ı itiraziyesinde davâ-yı mezkûrenin suret-i cereyanıyla hükm-i gıyabî i'lâmının yolsuz olduğundan ve işbu i'lâmın henüz kendisine tebliğ olunmadığından ve altı Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm muhabere nameden ibaret olmakla beraber bunda gösterildiği vechle kendisinin habs-i keyfiyetinin aslı olmadığı muahharen merkez vilayetçe tahakkuk eylediği cihetle reddedilen itirazatı mahkeme-i ticaretçe kabul olunarak mârru'z-zikr 18 Safer sene 87 tarihli i'lâm-ı menkûzun î'tâ olduğundan bahisle i'lâmat mebhûs-ı anhânın nakzı iddia olunmuştur.

Vekil mösyö Edvarayed dahi varaka-i mezkûresinde Yorgi'nin itirazatına cevap vermeyerek temyîz için Yorgi'nin irâe eylediği kefilin Dersaadetçe ikâmeti muvakkat ve bu cihetlemahal ikâmeti gayr-i muayyen olduğundan muteber olamayıp tecdid kefâlet olunması iktiza edeceğine ve müddet-i temyîzin inkızâ eylediğine taarruz etmiştir.

Müsted'â Yorgi ile vekil mösyö Edvarayed daireye celp ile suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta Railoğlu Yorgi layiha-i itiraziyesi mûcibince nakzı istid'âsında bulunarak mösyö Edvarayeddahi müddet-i temyîzin güzeran etmiş olduğu ve temyîz için gösterilen kefil muteber olup fakat Dersaadet'te muvakkaten ikâmet etmekte bulunduğunu beyan etti bunun üzerine mösyö Edvarayed'in itirazatı lede'l tedkîk temyîzi istid'â olunan 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm hükmü 18 Safer sene 87 tarihli i'lâm ile mütefessih olunarak Yorgi'nin fesh-i istid'âsında bulunmasına mahal kalmamış olduğu halde bundan akdem 18 Safer sene 87 tarihli i'lâm mösyö Edva'ayed'in istid'âsına mebni temyîzen ba rû'ye 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm ile beraber nakz edilmiş ve müteakiben vekil-i merkûmun istid'âsı üzerine îade-i cereyân eden muhakemede 6 Zilhicce sene 876 tarihli i'lâmın keyfiyet nakzı geriye alınarak bundan dolayı Railoğlu Yorgi'ye îade-i muhakeme veyahut buraca temyîz davasına salâhiyet verilmiş olmasına nazaran 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmın hükm-i mefsuhu îade-i muhakeme i'lâmında gösterildiği vechle temyîz hukuk dairesinden yalnız 18 Safer sene 87 tarihli i'lâmının nakzı ile iktifâ olduğu tarihinde teceddüd ve avdet etmiş olacağından işbu 6 Zilhicce sene 876 tarihli i'lâmının temyîz müddetinin hükmünü îade ve teceddüd eden temyîz hukuk dairesinin îade-i muhakeme i'lâmının tebliğ tarihinden itibarı lüzumu tabî görünmüş ve şu hesapça temyîz istid'âsı müddeti tarafında vuku bulmuş olduğuna ve temyîz için gösterilen [571] kefilin itibar ve iktidarı mösyö Edvarayed'in dahi taht-ı ikrâr ve itirâfında iken kefil-i merkûmun fakat

Dersaadetçe ikâmeti muvakkat olması ser-rîştesiyle tecdîd kefalet olunmasının iddiâ mösyö Edvarayed'in hak ve salâhiyeti olamayacağı derkâr bulunduğu binaen mösyö Edvarayed'in bu babda olan itirazat-ı mebsûtası şâyan kabul görülemeyerek keyfiyet kendisine tefhîm olundukta Railoğlu'nun itirazatına cevap vereceği beyan ve enba ve çend gün sonra dahi bir kıt'a layiha-i cevabiye î'tâ eyledi.

Mösyö Edvarayed ile Railoğlu Yorgi 25 Cemaziyelâhir sene 90 tarihinde daireye celp ile muvacehelerinde layiha-i cevabiye-i mezkûre lede'l kîrâe hülâsa-i mealî hükm-i gıyabî î'lâmının Railoğlu Yorgi'ye tebliğ olduğunu itiraz-ı âlî'ül hükm etmesiyle ve bu yolda Ankara Mahkemesi î'lâmında dahi tasdikât-ı lâzıma münderic bulunmasıyla muhakkak ve hükm-i gıyâbının icrâsı zımnında Yorgi'nin mahsubiyyeti mahbusundan tahliyesi için Piskopos Efendi'nin bir kıt'a mektup mûcibince vâki olan kefaletiyle müsebbit bulunduğu ve Ankara Mahkeme ticaretinin Yorgi'nin itiraz-ı âlî'ül hükm cârî istid'ânamesini reddetmesi muvafık usûl-ı nizam idüğünüve Railoğlu cânibinden layiha-i itiraziye bir kıt'a kompromeso mantığınca husûs-ı münâzaun-fihin kâbil istinaf olmadığına taarruz olunmuş ise de kompromesoyu imza eden müvekkili Balbanoğlu Pavli'nin vekil-i sâbika verilen vekâletnamede gerek dâva-yı istinafta keff-i yed olunması ve gerek münazaanın mümeyyizlere havale kılınması hakkında mezuniyet olmadığı ve bu cihetle kompromesosundan dolayı müvekkili Balbanoğlu Pavli mesul tutulamayacağı gibi derece-i evveli mahkemesi temyîzlerin raportosu harcına çıkarak suret-i âherle î'lâm keff-i yed etmiş olduğundan işbu î'lâm kâbil istinaf olmak lazım geleceğini ve Railoğlu Yorgi derece-i evveli î'lâmının hüsn-i rızâ ile icrâ olduğuna dahi taarruz eylemiş ise de bu ifadenin dahi sıhhat gayr-ı mûkarin bulunduğunu beyandan ibaret görünmüş ve esnâ-yı muvacehede mösyö Edvarayed kompromesoda dört zâta havale-i keyfiyet olunmuşken raporto iki mümeyyiz tarafından verildiği ve derece-i evveli mahkemesi î'lâmı raporto mündericatına muhalif bulunduğunu ve Railoğlu Yorgi dahi kompromesoda yalnız iki mümeyyiz havale-i keyfiyet bulunduğunu ve derece-i evveli î'lâmının raportoya muhalefeti fakat raportodaki muhalefeti tashihten ibaret idüğünü söylemiştir.

Görülen lüzum üzerine davâ-yı mebsuta hakkında olup mukaddemâ dîvân-ı istînâfa gönderilmiş olan evrak Ticaret Nezâret-i Celîlesi'nden getirildikten sonra müstedî Yorgi ile mösyö Edvarayed 12 Safer sene 90 tarihinde daireye celp ile muvacehelerinde î'lâm ve layihalar ile iki kıt'a kompromeso vekâlet senedi ve mösyö Edvarayed î'tâ eylediği Kayseri'ye ticaret deâvî kaleminin beyannamesi kîrâat olunduğu akabinde müstedî Yorgi iddiasını mübeyyin bir varaka î'tâ eylediğinde ve akşam takarrüb ederek diğer bir muhakeme dahi bulunduğundan varaka-i mezkûreyi kîrâatla mösyö Edvarayed'in olbabda vâki olacak ifâdâtını istimâa vakt-i müsait görülemeyip keyfiyet yevm-i âhere ta'lik olunmuş ve bi'l mütalaa iktizâ eden cevabını daireye davet olduğu zaman ifade etmek ve yevm-i mezkûrda kendisinden alınmak üzere varaka-i merkûma mösyö Edvarayed'e î'tâ kılınmış idi.

Muahharan tarafeyn 26 Şaban sene 90 tarihinde daireye celp ve sâlif-üz-zikr varaka mösyö Edvarayed'e ahz olunarak muvacehelerinde lede'l kîrâe hülâsa-i [572] meâlî beş

nev-i itirazdan ibaret görünerek bunlardan birincisi merkûm Yorgi'nin Ankara'ya ihzârı hakkında Ankara vilayetinden Kaysarîye'ye î'tâ olunan emrin usûl-ı muhakeme nizamnamesinin altıncı ve yedinci ve sekizinci maddelerine mugayir bulunduğuna dair cevaben gönderdiği layihanın Ankara Mahkeme-i İstinafiyesi hükm-i gıyabî i'lâmına derç eylemediği ikincisi hükm-i gıyabî i'lâmının kendisine tebliğ edilmemiş ve icrâsı için kendisinin mahsubiyyeti dahi bi esas bulunmuş olduğu üçüncüsü Ankara Mahkeme-i İstinafiyesinin hükm-i gıyabîyesini musaddak olan 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmının reis-i mahkeme tarafından istizânı hâvî olarak tanzîm edilmiş ve işbu i'lâm medlûlu iktizâsınca dahi hükm-i gıyabî i'lâmının kendisine tebliğ kılınmamış idüğü dördüncüsü mezkûr 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm mündericatında usûl-ı muhakemeye mugayir bulunduğundan bunun mukaddemâ gerek Ankara Mahkemesinden ve gerek temyîz-i hukuk dairesinden feshi ve nakzı olduğu gibi buna göre dahi nakzı iktizâ edeceği beşincisi husûs-ı mebhûsü'n anı hakkında şimdiye kadar Balbanoğlu Pavli tarafından ıslûl-ı muhakeme nizamnamesinin yüz altıncı maddesine tevfikân hiçbir istid'â verilmediği hususatıdır.

Balbanoğlu Pavli'nin vekili mösyö Edvarayed müvekkili tarafından bu madde hakkında arzuhal ve layiha verilerek daireye havale olduğu müvekkil-i merkûmun adamından isticar eylediği cihetle işbu arzuhal ve layihanın kırâat olunmasını ve bade'l kırâe kendisi dahi Yorgi'nin itirazat hamse-i mebsûtası hakkında cevap vereceğini beyan etmiş ve vâkıâ geçince Balbanoğlu Pavli imzasıyla mümzi ve 30 Cemazielahire sene 90 tarihiyle müverrah olarak iki kıt'a arzuhal ve bir de imzasız layiha verilerek tevaârih-i muhtelifede daireye havale kılınmış ise de Railoğlu Yorgi Balbanoğlu Pavli İzmir'de olduğu ve müsted'âyatının vekili mösyö Edvarayed marifetiyle î'tâ kılınması lâzımeden bulunduğu halde öyle açıktan Pavli imzasıyla verilen evrakı kabul edemeyeceğini ve arzuhallerdeki imzalar dahi Pavli'nin hatt-ı destiyle mürakkim olmadığını beyan eylesi üzerine mösyö Edvarayed Pavli'nin adamını daireye götürmekle keyfiyet-i merkumdan istifsar olundukta Pavli'nin gönderdiği müsveddelere tatbiken mezkûr arzuhallerle layihayı tebyîz ettirerek ve zirlerine Pavli imzasını vaz' ederek takdim eylediğini söylemiş ve şu halde bunların Pavli'nin hatt-ı destiyle mümzi olmayıp adamı denilen şahıs tarafından verilmiş şeyler olduğu cihetle dairece şâyân-ı itibar görülememiş olduğundan bunların kırâatından sarf-ı nazarla itirazat mezkûreden dolayı Pavli'nin dava-yı vâkıada vekili bulunan mösyö Edvarayed lede'l isticvab hükm-i gıyabî i'lâmı muvacehen sabıka esnasında irâe eylediği Kayseri'ye Mahkeme-i Ticaret deâvî kılınan beyannamesi mûcibince Railoğlu Yorgi'ye tebliğ kılınmış ve merkûmun mahbusiyyeti Piskopos Efendi'nin kefaleti hâvî mektubuyla muhakkak olup bu cihetle Ankara Mahkeme-i Ticaret'inin Yorgi'nin i'tirâz-ı ale'l-hükûme dair olan istid'ânamesini reddetmesi muvafık nizam bulunmuş idüğünü ve 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm fakat istizânı muhtevi olmayıp Yorgi'nin i'tirâz-ı ale'l hükmü mutazammın arzuhali üzerine hükmü hâvî verilmiş i'lâm bulunduğunu ve ihzâr emrinin kanuna adem-i muvafakatı farz olursa ve şimdiye kadar nizami dairesinden istinaf istid'âsı vuku bulduğunu teslim edilse bile mademki [573] müvekkili Pavli tarafından li-ecli'l istizân depozito olunan mebalîği Ankara mahkeme-i istinafiyesinden üçüncü defa olarak

verilen 18 Safer sene 87 tarihli i'lâmdan sonra Railoğlu Yorgi ahz ederek muamele-i istinafiyesi kabul eylemiştir şimdi ahvâl-i mezkûreye taarruz etmeye hakkı olamayacağını ityân eyledi Railoğlu Yorgi dahi kendisinin hapis olunmadığı Ankara Mahkeme-i Ticareti heyetiyle meclis-i idare-i livadan tanzim kılınan mazbata ile tebeyyün ettiğini ve depozito olunan mebaliği kendisinin ahz etmesiyle muamele-i istinafiyeyi kabul etmesi lazım gelmeyip çünkü Ankara Mahkeme-i Ticaretinin üçüncü i'lâmından sonra tarafeyn muamele-i istinafiyeden evvel bulundukları hale ric'at eylediğini ifade ve nizamına adem-i muvafakatı iddia eylediği iki kıt'a ihzâr emriyle kendisinin olabada olan reddiyesi suretlerini irâe etti.

İşbu suretlerle divan-ı istinaftan celb edilen evrak meyanında bulunan mazbata-i mezkûre tarafeyn muvacehesinde kıraâtle ihzâr emirlerinin nizami dairesinde mürakkim olmadığı Railoğlu Yorgi'nin 5 Kanun-ı sani sene 85 tarihiyle tevkife gelmiş ve Metropolit Efendi'nin tahriratı üzerine 6 Kanun-ı sani sene 85 tarihiyle sebil-i tahliye kılınmış idüğünün kayden tebeyyün eylediğine dair olan bir kıt'a arzuhal bi'l sene mürekam derkenârı hatm eyleyen tabur ağası Mehmed Ağa'nın derkenârı an-cehl hatm eylediğini ve hapishane memuru bölük ağası Hasan Efendi dahi Pavli'nin vekili Petrokian'ın istid'âsı üzerine Railoğlu Yorgi'nin nefesine kefil istediği ve Railoğlu Yorgi'de Kaysariye'de kefil bulunan Yorgancıoğlu Pavlaki ve Papazoğlu Nikodisya telgraf çekmek üzere gidip gece saat altı raddelerinde gelerek sabahleyin nefesine kefil götüreceğini beyan etmesiyle mahal ikâmetine avdeti kendisine söylemiş ise de ikametgâhı Metropolit hane bulunduğundan saat altıdan sonra oranın kapısını açtırmak rahatsızlığı mûcib olacağı beyanıyla parça müsâfereten kalmış ve ale's sabah çıkıp gitmiş olduğunu ifade ve beyan eyledikleri anlaşılmış ve evrak-ı mevcude meyanında Yorgancıoğlu Pavli ve Papazoğlu Nikodis imzalarıyla mûmzi 5 Kânunusani sene 85 tarihli bir kıt'a kefâletname-i telgrafı bulunarak işbu kefâletnamede Pavli vekili Petrokian'ın pamuk münazaasından dolayı Railoğlu Yorgi aleyhinde vâki olan iddiasının nihayetine kadar merkûm Yorgi'nin bir tarafa firar etmeyeceğine ve eder ise mahkum olan mebaliğin ifa edileceğine beyan kefâlet kılınmış olduğunu misillü Edvarayed'in irâe eylediği Kayseri'ye ticaret deâvî kılınmak 29 Muharrem sene 87 tarihli beyannamesinde dahi hükm-i gıyabî i'lâmının müste'nifaleyh Yorgi'nin bulunmadığı cihetle ale'l usûl 4 Şevval sene 86 tarihinde karyesi tutsun ihtiyar meclisinde ilm-ü haberle tebliğ olunduğu mürekam bulunmuştur.

Keyfiyet lede'l müzakere tafsilat-ı mesrude de anlaşıldığı üzere müstedâ-ı temyîz Railoğlu Yorgi'nin itirazat vâkiasından mârr-üz zikr 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmının hükmü hâvî olmayıp istîzâna dair olduğu maddesi oluyor ise de i'lâm-ı mezkûr Yorgi'nin hükm-i gıyabından dolayı vukû mahbusiyyeti cihetiyle i'tirâz-ı ale'l hükm hakkından sâkıt olduğu hükmünü mutazammın olduğundan ve Yorgi'nin hapis olunmadığı beyanıyla ahiren zabıta aleyhinde davaya teşebbüs etmesi dahi i'lâm-ı mezkûru hükmü hâvî i'lâm tanıdığını [574] müeyyed bulunduğundan işbu iddia bivech görüldüğü gibi gerek Railoğlu Yorgi'nin layiha-i itiraziyesinde serd eyleyiği vecihle Balbanoğlu Pavli'nin Kasapoğlu Dimitri'den başkasını tevkile salâhiyeti yokken li-

ecli'l istinâf tarafından tevkil eylediği Petrokyan'ın muamele-i istinafiyeyi müddet kanuniyesinin inkızâsından sonra icrâ eylemiş ve işbu muamelede usûl-ı nizamına tevfiğ-i hareket etmemiş olduğuna ve müvekkil-i merkûm Pavli'nin istinaf davasına hakkı olamayacağına ve Ankara Mahkeme-i istinafiyesinin üçüncü i'lâmından sonra tarafeyn muamele-i istinafiyeden evvelki hâle ric'at eyledikleri icmalden kendisinin depozito akçasını alması Petrokyan'ın icrâ eylediği muamele-i istinafiyeyi kabul demek olamayacağına dair olan ve gerek mösyö Edvarayed'in müvekkili Pavli cânibinden mukaddemâ bi'l vekâlet kompromesoyu imza eden Kasapoğlu Dimirti'nin vekâletnamesinde öyle kompromeso itasına mezuniyet olmadığına ve derece-i evveli i'lâmının kompromeso ile rü'yet deâvi eyleyen mümeyyizlerin raportosuna muhalif bulunduğuna ve Railoğlu Yorgi'nin depozito akçasını alması Petrokyan'ın icrâ eylediği eylediği muamele-i istinafiyeyi kabul demek olacağına mütedair bulunan iddia ve ifadeleri dahi mevki-i istinafta dermeyân olunacak itirazat cümlesinden olup çünkü hükm-i gıyabî i'lâmıyla 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmda hükm-i gıyabî i'lâmı fakat müste'nif aleyh Yorgi'nin mahkemeye gelmemesinden nâşî aleyhine hükm lâhık olduğunu ve 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâm dahi Yorgi'nin mahsubiyyeti cihetiyle i'tirâz-ı ale'l hükm hakkında sakât bulunduğunu mübeyyin bulunduğundan mârr-üz zikr iddia ve ifadeleri mahkeme-i temyîzce istimâna mahal görülemeyerek ancak Railoğlu Yorgi'nin yalnız hükm-i gıyabî i'lâmının yolsuz bulunduğu ve kendisine tebliğ olduğu ve kendisinin tevkîfi keyfiyetinin dahi aslı olmadığına merkez vilayetince tahakkuk etmiş olduğu hakkındaki itirazatına gelince sâlif-üz-zikr 11 Ramazan sene 86 tarihli hükm-i gıyabî i'lâmında müftenif aleyh Yorgi'nin kendisine gönderilen ihzârnamelere icabet etmeyerek billayiha cevap vermesi hasebiyle usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yüz sekizinci maddesi mücibince tayin olunan vakitte bizzat gelmediği gibi bir vekil murahhas dahi göndermemiş demek olduğundan müste'nif aleyh vekili Petrokyan'ın layihasında muharrer iken yüz otuz dört lira ve on sekiz bin beş yüz altmış sekiz kuruşun aynen ve muvakkaten hükmü ve merkûm Yorgi'den bit-tahsil Petrokyan'a teslimi tezekkür kılındığı gösterilmiş ise de müste'nif aleyh Yorgi'nin ihzârnamalere taarruzla irsâl eylemiş olduğu reddiye ve layiha mündericatı neden ibaret olduğu ve ol-vechle itiraza hakkı bulunup bulunmadığı mahkemece bit-tedkik anlaşıldıktan sonra icâb-ı kanuniyesi vechle i'lâm-ı keyfiyet olunması usûl-ı muktezi iken Ankara Mahkeme-i Ticaretçe bu cihete ihale-i nazar dikkat olunmaksızın merkûm Yorgi'nin mezkûr reddiye ve layihayı göndermesi davet vâkıya adem-i icabet demek olduğu beyanıyla ani'l gıyab i'lâm tanzimine kıyâm edilmiş olduktan başka davet-i icabet etmedi denilen müste'nif aleyh olduğu ve öyle mahkemeye gelmekten imtinâ eden taraf müddeî aleyh tarafı ise mahkeme-i müddeînin deâvî vâkıasını bil-taraf teftiş ve tahkik ederek mukârin-i sıhhat olduğuna kisb-i emniyet etmedikçe hükm etmemesi usûl-ı muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi hükmü iktizâsından bulunduğu halde Ankara Mahkeme-i [575] ticarethane şu dakika dahi gözetilmeyerek müste'nifin layihasında muharrer mübalağa hükm olunmuş ve bu ise usûl-ı muhakemeyi ihlâl eder ahvalden bulunmuş olduğundan mezkûr 11 Ramazan sene 86 tarihli hükm-i gıyabî

i'lâmı yolunda görünerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nizamname-i Dahiliyenin on birinci maddesi medlûlune tevfikân nakz edilmiştir.

6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâma nakl-i kelâm evvelince işbu i'lâmda dahi zâbta kanmak derkenârı mûcibince Railoğlu Yorgi'nin tevkîfî tarihi i'tirâz-ı ale'l hükmü hâvî olan arzuhali tarihinden mukaddem olarak kable'l itirâz hükm-i gıyabının icrâ ettirilmiş olması mülâbesesiyle merkûm Yorgi'nin hak itirazdan sakât olduğuna hükm olunmuş ve işbu i'lâm aleyhinde Railoğlu Yorgi hükm-i gıyabının kendisine tebliğ olunmadığı ve kendisinin mahbusiyyetinin adem-i sıhhati sâlif-üz-zıkr mazbata ile muhakkak bulunduğu iddia ederek i'lâm-ı mezkûrda dahi hükm-i gıyabî i'lâmı li-ecli'l tebliğ Kaysariye'ye gönderilerek tebliğin vukûnu müş'ar ilm-ü haber vürûd etmeksizin Railoğlu Yorgi'nin i'tirâz-ı ale'l-hükmü hâvî istidâname î'tâ eylediği tahakkiye kılındığı halde bu kere mösyö Edvarayed hükm-i gıybî i'lâmının tebliğ olunduğunu tesebbüt olmak üzere Kayseri'ye ticaret deâvî kılınmak mârr-üz zıkr 29 Muharrem sene 87 tarihli beyannamesini irâe eylemiş ise de işbu beyannamede Railoğlu Yorgi'nin bulunduğu cihetle hükm-i gıyabî i'lâmının karyeyi ihtibar meclisine tebliğ olunduğu gösterilip halbuki hükm-i gıyabî i'lâmının i'lâm-ı vicâhîleri misillü şahs-ı mahkumun bizzat tarafına veya ikametgâhına ve istinkâf eder veyahut şahs-ı mahkum veya ikametgâhında bir kimsesi bulunmaz ise ol-vakit mahallesi muhtarına tebliğ ve î'tâ kılınması ve şu kavâide riâyet olunmaksızın vuku bulan tebliğin keenlemyekün addolunmadı usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yetmişinci maddesiyle buna müteferri mevâd sâiresi ahkâmı icâbından olduğuna ve mezkûr beyanname hükmünce dahi hükm-i gıyabî i'lâmı Railoğlu Yorgi'nin bulunmadığı halde ikametgâhında bulunanlara tebliğ olunmak lazım iken doğrudan doğruya karyesi ihtibar meclisine tebliğ olunarak kavâid-i meşrûhaya tamamıyla riâyet edilmemiş olmasıyla işbu tebliğin keenlemyekün addolunacağı hükm-i kanun iktizâsından bulunduğu binaen i'lâm gıyabî-i mezkûr henüz nizami dâiresinde tebliğ olunmamış demek olduğundan ve usûs-ı muhakeme nizamnamesinin yetmiş birinci maddesinde gıyaben olunan hükmün ber minvâl-i sâbık tebliği tarihinden itibaren on beş gün mürûr etmedikçe icrâsı câiz değildir mekr mevâd müsta'cileden olarak müddet-i mezkûrenin inkızâsından evvel icrâsı inkızâ edeceğine dâir bir hükm bulunmadığından Railoğlu Yorgi'nin nefsine firar eder ise meblağ mahkumun ifasına kefalet olunduğunu mübeyyin sâlif-üz-zıkr 5 Kânunusani sene 85 tarihli kefaletname mevcûd oldukça işbu kefaletname tarihinden merkûm Yorgi'nin tevkîf olup ertesi güne salıverilmesi akla bâid olmakla beraber sahih olsa bile işbu tevkîf sebebiyle hâsıl olacak icrâ-yı hükm esbâb meşrûhadan nâşî bâtil olacağı ve maa hezâ tevkîfin adem-i vukûu hakkında meyanında mârru'z-zıkr mazbata-i resmiye dahi mevcut bulunduğu cihetlerle mevzu-i bahis olan [576] 6 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâmın sebep-i hükmü şâyân-ı vüsûk ve ve itibar görülemediğine ve lâsiyyema i'lâm-ı mezkûrun tarafeyn muvacehesinde icrâ edilmiş tedkîkât-ı kanuniyeyi mütezammın olması lazım gelir iken fakat bir sebep-i mecruha istinaden tekrar ani'l gıyab i'lâm tanzim edilmesiyle dahi başkaca usûl-ı muhakeme ihlâl kılınmış idüğüne mebni işbu i'lâm dahi kezâlik nizamname-i dahiliyenin on birinci maddesi hükmünce tevfikân nakz olunmuştur.

Binâenaleyh i'lâmat-ı mezkûrenin keyfiyet menkuziyyetlerinin nizamname-i dahilinin altmış dokuzuncu maddesi mücibince kayıtları bâlâlarına şerh verdirilmesi husûsunun Ankara vilayetine iş'ar olunmasına ve Balbanoğlu Pavli İzmir'de mukîm ise de tarafında vekil-i murahhas mösyö Edvarayed burada olduğu gibi Railoğlu Yorgi dahi şimdilik Dersaadet'te bulunmasıyla bunların davalarının Dersaadetçe rü'yeti iki tarafça mücib teshîlât olacağı misillü nizamname-i dahiliyenin mukaddimesi mantığınca mahkeme-i temyîz bir dava i'lâmını nakz ve cerh eylediği halde davayı ol i'lâmı î'tâ eden mahkemeye veyahut diğer mahkeme-i istinafiyeye havalede muhtar bulunduğundan müvekkil-i merkûm Pavli'nin vekil-i sâbıkı Petrokyan'ın istinaf davası için Ankara Ticaretine arzuhal î'tâ eylediği tarihinden işbu i'lâmın tebliğ ve itası tarihine kadar güzeran etmiş olan müddet sayılmayıp ol tarihinde muahharan istinafa müteallik vuku bulmuş olan müsted'ayât ve itirazatın nizamname-i dahilinin on üçüncü maddesinin fıkra-i saniyesi medlulünce usûl-ı adl ve hakkaniyetine tevfiakan muhakkıkane ve müdakkıkane rü'yet ve istimâyla îcâb nizamiyesine göre keyfiyetin i'lâma rabt edilmenin dîvân-ı istînâfa havalesi husûsunun dahi Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne tavsiye ve izbarına ve i'lâm ve tebliğ harcı olan üç beyaz mecidiye ve iki adet İngiliz lirası ve iki yüz yirmi iki buçuk kuruş ile sâir masârif muhakemenin evvel emirde mahkeme-i temyîzce haklı çıkan Railoğlu Yorgi'den alınmasına karar verilip suret-i karar mösyö Edvarayed ile Railoğlu Yorgi'ye tefhîm olundukta bercevh istidâ davanın Dersaadet dîvân-ı istînâfına havalesine muvafakat eylediler.

(Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kudüslü Ciran Gregor'un Remle tüccarından Mihail Şebita ile olan davası hakkında Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'ye tevârih-i muhtelifede vermiş olduğu dört kıt'a arzuhalıyla ikisi musaddak ve biri gayr-ı musaddak cem'an üç kıta'a i'lâm suretleri ve bir kıt'a musaddak müzekkere sureti havale cemiyetinden ba'dehu şerâit nizamiyesi ifa kılınmak üzere evvel emrde merkûm Gregor'un temyîz davasına salâhiyeti olup olmadığının tayini zımnında hukuk dairesine î'tâ kılınmış olduğundan kırâat ve mütalaa olundu.

Merkûm Gregor'un arzuhallerinde münderic istidâsı kendisinin Mihail Şebita zimmetinde olan kırk dört bin kuruş alacağının Kudüs mahkeme-i ticaretinden tahkimname ile bakılarak tahsili i'lâm olunup Mihail Şebita tarafından muahharan istinaf deâvî olunması üzerine bu işin kâbil-i istînâf olmadığı dahi mahkeme-i mezkûreden i'lâm kılınmış iken Beyrut Ticaret Mahkemesi hilâfkanun olarak buna itibar etmediğine binaen Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne müracaat etmesiyle olbabda mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde dahi Kudüs Mahkemesinin hükm-i kat'î vermeye salâhiyeti olmadığından Beyrut Mahkeme-i Ticaretinden cevap itası.

2.6. Cerîde-i Mehakim 41. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilhicce	Sene	(Pazartesi)	Şubat Rumi	Sene	Sahife
41	28	1290		4	1289	585

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır)

Tasarrufunu hâvî ve Yanako'nun yedindeki gedik senedi mezkûr gedik kadim mülk gediklerinden iken elli tarihinde taraf vakfa terk ve teberru olunarak bunun canîb-i vakıftan bi'l isticâr tasarrufuna izin verildiğini muhtevi olması ve gedikler nizamnamesinin mülk gediklere dair olup bu makûle vakf-ı kadim gediklere şümüllü bulunmaması cihetlerle derece-i evveli kararı yolunda idüğüne ve müvekkile-i mezbûra Sırpuhi kanâat etmediği halde keyfiyetin şer'î şerif marifetiyle rü'yeti tabîi bulunduğu hüküm olunduğunu mutazammındır.

Müstedî-i temyîz vekil-i merkûm Agop'un layiha-i itiraziyesi mündericatı Yanako'nun yedindeki senette gediklerin mülkiyet ve kadimiyetine dair bir işaret olmayıp mağazanın icâb eden kirasını ifâca dahi imrâr-ı vakit etmekte bulunmuş ve gedikler nizamnamesinin sekinci maddesinde kırk yedi tarihinde makdem tarih ile senedi veya kaydı bulunmayan gediklere itibar olunmaması ve yirminci maddesinde dahi işbu nizamnamaeye mugâyir gelen ve aklâmda mukayyed olmayan o emr ve nizamın ahkâmıyla amel edilmemesi mestûr olup mebhûsü'n anı olup fermân-ı âlî tarihi ise nizamname tarihinden mukaddem görünmüş ve Yanako'nun gediği mülk-i kadim olarak kırk dört tarihinde Abdüllatif Ağağadan bi'l iştirâ temellük eylediğine dair kayd-ı senet bulunmamış olduğundan bahisle i'âm-ı mezkûrun nakzı istidâsından ibarettir.

Layiha-i cevabiyenin hülâsa-ı müfadı dahi itirazat meşruha bi esas olduğundan i'âmın tasdîki istidâsını mübeyyindir.

Keyfiyet lede'l müzakere tafsilât-ı mesrudadan anlaşıldığı üzere Yanako'nun uhde-i isticarında olan mezkûr gedik kadim-i mülk gediklerinden olduğu halde kırk dört tarihinde sahib-i evveli Abdüllatif tarafından merkûm Yanako'ya bey'-i temlik edildiği mârru'z-zikr ferman-ı âlinin mebni aleyhi bulunan i'âm-ı şer'î ile sabit olmasıyla artık işbu gediğin vakıf senedinde kadim-i mülkiyetine dair işaret olmadığı iddiadına mahal görülememiş ve Yanako mağazanın mülkü için mukarrer olan ücreti vermediği halde bundan dolayı Sırpuhi kadının [586] dava ve mutâlebeye hakkı olacağı derkâr olup işbu iddianın mebhûsü'n anı olan dîvân-ı temyîz i'âmı hükmüne cihet taalluku görülememiş ve mezkûr gedikler mülkiyet-i kadimi bervecch-i muharrer ferman-ı âli ile müsbit olduğu misillü işbu gedik vaktiyle cânib vakfa terk ve teberru edilerek vakıf gedikler sırasına idhâl olduğundan ve muahharan neşr-i ilan olunan nizamname-i mezkûr ise sırf mülk gediklere müteda'ir olduğundan ve böyle mülk gedikler

hakkında mevzu olan bir nizamın vakf-ı gediklere şümûlû olamayacağı umûr-ı müsellemeden idüğünden nizamname-i mezkûre bi'l istinâd münâzaun-fih olan gedğin kırk yedi tarihinde mukayyed kayıt ve senedi olmadığı beyanıyla muteber ve ferman-ı âli-i mezkûrun dahi ihticacen salih bulunmadığı iddiası bî-vech görünmüş olmakla ve şu halde itirazat-ı meşruda kanunen mûcib nakz olur esbâb ve ilelden olmamakla mârr-üz zikr dîvân-ı temyîzin i'lâmı bi'l tasdik i'lâm ve tebliğ harcı bulunan sekiz beyaz mecidi ile varaka bahâsı olan yirmi kuruşun haksız çıkan Sırpuhi kadına rücû etmek üzere haklı çıkan Yanako'dan alınmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Çukacı Mikail ile abâcî Takur? beyninde olan davaya dair Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinden 12 Cemâziyelevveli sene 90 tarihiyle verilen i'lâmın temyîzini müstedî Mikail'in î'tâ eylediği 24 Recep sene 90 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferrisiyle birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali merkûm Takur Mikail'in emriyle Patrikhane Kilisesi tulumbacılarına imâl eylediği elbise bahası olarak bâsenet matlubu olan dört bin sekiz yüz kuruştan mütebaki üç bin üç yüz elli sekiz kuruşun tahsilini istida ve davasına mutabık Mikail imzasıyla mûmzi bir kıta senet ibraz ve irâe etmiş ve müddeîaleyh dahi mezkûr elbisenin kilise cemiyeti marifetiyle bahâsı kıt'a olunarak senet dahi Patrikhane yazıcısı tarafından tahrir ve itâ olunmuş ve senette muharrer teslimatı kabzımal olması cihetle kendisi ifâ eylemiş ise de senetteki imza kendisinin olmadığını ve mezkûr elbisenin yirmi bir katı teslim olunmuş ise de numunesine gayr-ı muvafık bulunduğundan küsurunun kabul olunmadığını ve merkûmun küsur-i matlûbî Patrikhane sandığına ait idüğünü beyan ve müddeî-i merkûm dahi merkûm Mikail Patrikhane'nin mütevellîsi olduğu ve masârif-i vâkıanın vasıtasıyla icrâ kılındığı cihetle mezkûr elbisenin bedelini kendisi vermek üzere pazarlığını edip sipariş eylediğinin ve senedi yazıcısı yazarak müddeîaleyh imza ve zirinde muharrer teslimatı itâ eylediğini ve cümlesini imâl edip yirmi bir katını teslim etmiş ise de matlubu ifâ olunmadığından küsur on beş katını vermediğini dermeyân etmesi üzerine mezkûr elbise numunesiyle lede'l tatbik cüz'i fark görünmüş ve bunun üzerine küsur on beş kat elbisenin tesliminde meblağ mütebakinin tediye ve ifasına müddeîaleyh muvafakat eylemiş olmasıyla mezkûr on beş kat elbise teslim olunmak üzere zikr olunan üç bin üç yüz elli sekiz kuruşun merkûm Mikail'in ifa etmesine karar verildiğinin mübeyyindir.

Mikail'in itiraz-ı layihasında mezkûr elbise Kilise cemiyeti tarafından sipariş olunmuş ve kendisi akçasının idaresine memur bulunmuş ise de yapılan [587] elbisenin numunesine adem-i muvafakatı cihetle kabul olunmadığından Takur'un kendisinden bir şey talebine hakkı olamayacağı ve müddeî tarafından senet diye ibraz olunan varakada muharrer imzayı kendisi itiraf etmeyip sahte bir şey olduğundan burası tedkik olunmak lazım gelir iken olunmayıp hilâf-ı vâki i'lâm olunduğu beyanıyla i'lâmın nakzı istidâ olunmuştur.

Takur'un cevap layihasında dahi itirazat-ı mesruda vâhî ve biesas olarak senet sahte olmadığı gibi imzada merkûm Mikail'in idüğünden bahisle i'âmın tasdiki lüzumu muharrerdir tarafeyn daireye istenildiğinde müddeâleyh Takur Hürmüz nam kimesne ile beraber gelerek merkumu dairede tevkil etmiş ve Mikail tarafından Bahaoğlu Esver'i musaddak senetle vekâleten gelmiş olmakla muvacehelerinde i'âm-ı mezkûr ve itiraz ve cevab-ı layihaları bade'l kırâe tarafeyn isticvab olundukta her biri ifâdât sabıkasını tekrar eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakre Mikail'in esas itirazı Takur'un birinci hukuk dairesinde ibraz ile hâvî olduğu meblağın tahsilini istid'â eylediği varakaya daire-i mezkûrca senet namı verilmiş ise de bunun senet olmadığı ve zirinde bulunan imza müvekkilinin olmadığı cihetle sahte olması lazım gelerek binâberin burasının tahkik ve tedkiki lazımeden olduğu halde pîş-i nazar dikkat ve ehemmiyete alınmadığından i'âmın nakzı hususundan ibaret olup ancak i'âm-ı mezkûrda gösterildiği cihetle müstedî Mikail daire-i mezbûrda esna-yı muhakemelerinde sened-i mezkûrun Patrikhane yazıcısı tarafından bi'l tahrir merkûma î'tâ ve zirinde muharrer teslimat dahi kendi tarafından ifa olduğunu ve kusûr elbisenin tesliminde tebliğ müddeâyâ tediye edeceğini söylemiş iken şimdi sened-i mezkûrun sahte olduğunu iddiaya kıyam etmesi başka bir deâvî olup i'âm-ı mezkûr hükmüne taalluk eder ciheti bulunduğundan i'âm-ı mezbûr bi'l-tasdik hükmünün icrâsına ve merkûmun istediği surette senedin sahteliği hakkında olan iddiası için ayrıca arzuhal takdimiyle deâvî etmesine ve i'âm harcı olan otuz üç buçuk kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Mikail'e rücû eylemek üzere Takur'dan istifasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Postahane-i Âmire'de pul memuru Mustafa Efendi ve odacı Mahmud Ağa ile Tatar Abdullah beyninde tekevvün eden davaya dair Dersaadet Bidâyet Mahkemesi ikinci hukuk dairesinden î'tâ olunan 12 Cemaziyelâhir sene 90 tarihli i'âmın temyîzini müstedî Mustafa Efendi ve Mahmud Ağa'nın vekilleri Osman Ağa'nın vermiş olduğu 20 Cemaziyelâhir sene 90 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'âm-ı mezkûrun hülâsa-i mealî merkûm Abdullah Ağa pul memuru Mustafa Efendi zimmetinde bâsenet alacağı olan mütebaki dört bin otuz yedi kuruşun magûzeşte tahsilini istidâ etmiş ve mezkûr senet lede'l mütalaa 10 Temmuz sene 88 tarihli ve Mustafa Aşki? ve Mahmud imzalı olup metninde seksen sekiz senesi Temmuz'unun on birinden itibaren Abdullah Ağa'dan istikrâz ettikleri altı bin kuruş üzerine her kaç mah müddet mürûr eder ise kîsesi beş kuruş faizle verileceği ve mebalîğ-i mezbûr için yek-diğerine kefil bi'l mâl olup herhangisinden istenilir ise [588] diğerine tahmil veya tansîf etmeyerek bi'l te'allül kendisine veyahut emrine tediye olunacağı ibâresi muharrer ve zuhûrunda bin dokuz yüz altmış üç kuruş teslimat murakkam bulunmuş müddeâleyh Mustafa Efendi lede'l isticvâb sened-i mezkûru ve deylini ikrâr ile beraber tediyesini müddeî merkûm ile hususat-ı saireden dolayı olan hesaplarının rû'yet tedkîkine

mütevakkıf bulunduğu ifade eylemiş ise de mukırr ve muterif olduğu bir deynin tediyesini cihet-i saireden dolayı olan hesabın rü'yetine ta'lik etmesi senedin mifâdına nazaran caiz görülememiş olduğundan iddiagrdesi olan hesabın rü'yeti zımında başka ca istidâ verdiği halde icabına bakılmak üzere zıkr olunan dört bin otuz yedi kuruşun altı yüz elli sekiz kuruş güzeştesiyle beraber Mustafa Efendi'nin bi'l tahsil Abdullah Ağa'ya itasına hükm olunduğunu mübeyyindir vekil-i merkûm Osman Ağa'nın 20 Cemaziyelâhir sene 90 tarihli itiraz layihasında sened-i mezkûr Abdullah Ağa'dan akça istikrâz olunarak verilmiş olmayıp ancak mü'killlerine Sivas mal sandığında olan alacaklarını istihsâl etmek üzere vekâlet ücreti olarak î'tâ olunmuş ve merkûm Abdullah Ağa ise bir akça tahsil etmemiş olduğundan senedin hükmü olamayacağı gibi zuhûrunda teslimat suretiyle yazılan akçayı dahi merkûm Abdullah Ağa ayrıca müvekkillerinden istikrâz eylemiş olduğundan Mustafa Efendi sened-i mezkûrda mührü bulunan Mahmud Ağa'nın dahi celb edilmesini ve meblağ-ı mezbûrun tediyesi beynlerinde olan hesabın rü'yetine mütevakkıf idüğünü derece-i evveli mahkemesinde dermeyân etmiş ise de buralarına dikkat edilmeyerek yalnız senedini ikrar etmesiyle ber minvâl-i muharrer hükm olunması muhalif kanun olduğu muharrerdir Abdullah Ağa'nın cevap-ı layihasında dahi vâkıa Mustafa Efendi ile Mahmud Ağa'nın Sivas sakinelerinden Mevlûd Hanım zimmetindeki alacaklarına mukâbil hanım mûmâileyhin Sivas mal sandığında olan matlubatın istihsâli için kendisini tevkil etmiş ve meblağ-ı mezbûrdan bir akça tahsil etmemiş ise de yedinde bulunan senedin bedeli kendisinden nakden ahz ve istikrâz olunmuş bir akça olup derûnunda muharrer güzeştesiyle ifa olunacağı ibaresinin dahi buna delil alenî idüğünü ve ücret olarak verileceğine dair olan ifâdâtın asıl ve esası olmadığı beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun tasdiki mürakkimdir tarafeyn daireye istenildikte müddeîlerden Mustafa Efendi asâleten ve Mahmud Ağa tarafından Osman Ağa vekâleten gelmiş ve müdde'i aleyh Abdullah Ağa dahi Papazoğlu İstıyanos'u dairede şifahen tevkil eylemiş olmakla lede'l isticvâb her biri layihası mûndericatını tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l tezekkür mûmâileyh Mustafa Efendi ile Mahmud Ağa yekdiğerine kefil bi'l mal olarak herhangiinden talep olunur ise diğlerine tahmil ve tansîf etmemek ve güzeştesiyle beraber emrine ifa olunmak ibaresini mutazammın Abdullah Ağa'ya bir kıt'a senet verip Abdullah Ağa sened-i mezkûrun hâvî olduğu mebaliğın yalnız Mustafa Efendi'den tahsilini talep ve istid'â etmiş ve Mustafa Efendi dahi hîn-i muhâkemede senet-i deyninin ikrâr eylemiş olduğu halde tediyesini beynlerinde başka bir cihetten dolayı olan hesabın rü'yetine ta'lik etmesi nizamen câiz olamayacağı gibi sened-i mezkûrun hâvî olduğu meblağın sâlifü'l-beyân Sivas mal sandığında olan matlublarını tahsil ettiği surette ücret olmak üzere verileceğine dair dermeyân olunan ifâdât dahi i'lâm-ı mezkûrun nakzını mucîb esbâb kanuniyeden görülemediğinden zıkr olunan i'lâm bi'l tasdik hükmünün icrâsına mûmâileyh Mustafa Efendi'nin cihet-i saireden dolayı Abdullah Ağa'dan bir gûna iddia ve muhasebesi var ise istediği halde bidâyeten rü'yet olunmak üzere bunun için başkaca istid'âname vermesine ve i'lâm harcı olan kırk yedi kuruş ile suret-i tebliğ [589] harçları olan üç adet beyaz mecdiyenin Mustafa

Efendi'ye ait olmak üzere Abdullah Ağa'dan alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kömürcü esnafından Ali Ağa ile İbrahim Efendi beyinde olan davaya dair Dersaadet merkez Bidâyet Mahkemesi birinci hukuk dairesinden î'tâ olunan 28 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî aleyh Ağa'nın vermiş olduğu 17 Şaban sene 90 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak müteferriasıyla birleştirilerek mütalaa olundu i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i meali merkûm İbrahim Efendi kömür vesaire ahz-u itasından dolayı Ali Ağa'dan bâsenet üç bin kuruş deâvî ettiğini müteakip tarafeyn muhakemeye gelerek beynlerinde olan hesabı bi'l rû'ye iki bin kuruşa sulh olduklarını ifade ve olbâbda tarafeynden mümzi ve mahtum bir kıt'a ibraname dahi ibrâz ve irâe etmeleriyle mûcibince bedel-i sulh-u mezkûrun Ali Ağa'dan bi'ltahsil İbrahim Efendi'ye itasına ve bu husûsa dair olan atîk senetlerin hükmü kalmamasına karar verildiğini mübeyyindir.

Ali Ağa'nın 17 Şaban sene 90 tarihli itiraz layihası mifâdı bazı kalemleri İbrahim Efendi'nin hattıyla muharrer defteri mûcibince merkûma yalnız altı yüz kuruş miktarı deyni kalmış iken mahkemece defter-i mezkûrun muteber tutulmaması ve İbrahim Efendi'nin esâs deyni mübeyyin olan senedi zay ettiğini söylemesi üzerine zarûrî ol-vechle sulh ve sulh ve ibraya muvafakat etmiş ise de bu yolda kerhen olunan sulh ve ibranın muteber olamayacağı beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzı istidâsından ibarettir.

İbrahim Efendi'nin cevab-ı layihasında Ali Ağa'nın sulh ve ibradan nûkûla salâhiyeti olduğu takdirde kendisi dahi matlubu olan üç bin dokuz yüz kuruşu talep ve iddia edeceği mürekkamdır.

Tarafeyn 21 Şevval sene 90 tarihinde daireye gelerek Ali Ağa mühür-i ebrece getirdiği Hasan Ağa'yı şifahen tevkil eylemekle asîl ve vekil merkûman lede'l isticvâb her biri layihası mündericatını tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere Ali Ağa'nın itirazı altı yüz kuruş deyni kaldığı halde İbrahim Efendi tarafından üç bin dokuz yüz kuruş iddia olunmasına ve hîn-i muhakemede irâe etmiş olduğu defterin muteber tutulmamasına mebni olcevhle sulh ve ibra olunmuş ise de bu yolda kerhen olunan sulh ve ibranın Şaban itibar olamayacağı kaziyyesi olup ancak müfad-ı i'lâma nazaran tarafeynin muhakemeleri derdest iken bi'l rıza iki bin kuruşa sulh olup yekdiğerin zimmetini ibra ve ıskât ettikleri anlaşılmış ve bu yolda sulhen tesviye olunmuş bir maddenin tekrar rû'yeti ve bu bâbda olan itirazatın istimâ'i kanunen gayr-ı caiz görünmüş olduğundan i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan yirmi kuruş ile suret ve tebliğ harcı olan üç beyaz mecidinin Ali Ağa'ya rücû etmek üzere İbrahim Efendi'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kürkçü esnafı kabzımalı sâbık Nikolaki ile esnaf merkûme beyinde tekevvün eden münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 8 Zilhicce sene 89 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî esnaf-ı merkûme tarafından î'tâ olunan 3 Safer sene 290 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine [590] havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hülâsa-ı meâli merkûm Nikolaki'nin kabzımallık hizmetinden dolayı esnaf-ı merkûma layihasında tayin kılınan memur marifetiyle muhasebesi bi'l rü'ye esnaf-ı merkûme-i fikarâsına mahsûs emlak icâratından on altı mah zarfında otuz dokuz bin yedi yüz doksan altı kuruş makbuzu olup bundan esnafça kabul olunan yirmi beş bin iki yüz altı kuruş otuz para ile halefî Yorgi'ye devredilen iki bin yedi yüz doksan ve masraf olarak fazla verip kendisine ait bulunan dört bin doksan kuruş para bade'l tenzîl kusûr on bir bin yedi yüz elli dört kuruş beş para zimmeti görünmüş olduğundan bahsle tahsiline dair şehir-i emaneti meclisinden verilen i'lâmı merkûm Nikolaki kabul etmeyip keyfiyetin istinafen rü'yet ve tedkikini istidâ etmiş olduğundan esnaf-ı merkûme vekilleri ile muhakemesi lede'l icrâ müste'nif merkûm Nikolaki her ne kadar şehir-i emaneti meclisinden aleyhinde on bir bin kusûr kuruş hükmolunmuş ise de meblağ-ı mezbûrdan yedi bin kûsûr kuruş kethüda âidâtıyla ihtisâbiyye olup loncanın reyiyle kasadan verildiği ve altı yüz kusûr kuruş ihtisâbiyye harcının iskontosu olduğu ve iki bin dört yüz otuz bir kuruş dahi esnaf-ı merkûme lonca heyeti ustabaşlarından Andriko'nun emriyle esnaf-ı merkûma hususatından dolayı bazı mahallere sarf-ı î'tâ kılındığı cihetle böyle esnaf-ı merkûma kasasına ait olduğu halde kendisine zimmet gösterilmiş ve sâbık ustabaşı Andriko ile çavuşun kabul ve tasdik etmedikleri beş bin üç yüz doksan kuruş dahi kendisine mal edilmiş olduğundan bahsle i'lâm-ı mezkûrun feshiyle kendi malından fazla olarak sarf eylediği dört bin kusûr kuruşun tahsilini istid'â ve esnaf-ı merkûma vekilleri dahi ihtisâbiyye ile kethüda aidatı efrâd-ı esnafından tahsil ve ifa olunarak esnaf-ı fukarasına mahsûs olan kasadan î'tâ olunmaması ustabaşlarının vezâifine dair olan şartname iktizasından olduğu gibi bunları Nikolaki'nin efrâd esnaflarından tahsil eylediğini ve ilm-ü haberlerini irâe eyleyeceklerini ve ihtisâbiyye esnafından beşlik olarak veyahut iskonto ile beraber tahsil olunmakta bulunduğu ve masârifin dahi kasadan î'tâ olunmaması kezâlik şartname iktizâsından idüğünden işbu dört kalem mebalîğın hiçbirisi kasadan î'tâ olunmak lazım gelmeyeceğini ve mezkûr şartnamenin bâb-ı zabtiyyede olduğunu ifade ve enba etmeleriyle mezkûr şartnamenin irsâli için zabtiyye nizamâtına tezkere yazılarak gelen cevapta bulunduğu iş'ar olduğu gibi müste'nif aleyhim vekilleri dahi zikrolunan ilm-ü haberleri ibrâza muktedir olmadıkları cihetle bu iddiaları kavî-i mücerredlerinde kalmış olduğuna ve mezkûr ihtisâbiyye efrâd-ı esnaftan tahsil olunmayıp kasadan verilmiş lonca heyeti sabıkası tarafından verilen karara müstenid idüğü tedkikat-ı vâkıadan müsteban olacağı misillü vergi ve akardan tahsil olunan mebalîğ ecnâs-ı muhtelif olmasi ve ihtisâbiyyenin beşlik olarak ifasından nâşî iskonto verilmesi tabîi olacağına ve ustabaşı Andriko emriyle sarf-ı î'tâ olduğu beyan olunan sâlif-üz-zikr iki bin dört yüz otuz bir kuruş masârifin

müfredatına nazaran esnaf-ı merkûmeye ait bazı hususata sarf olunmuş olduğu tebeyyün eylediğine binaen i'lâm-ı mezkûr hükmünün feshiyle Nikolaki'nin malından sarf edip kendisine ait idüğü i'lâm-ı mezkûrda muharrer olan dört bin kusûr kuruşun esnaf-ı merkûma orta sandığından merkûm Nikolaki'ye [591] î'tâ ettirilmesine karar verilmiş olduğunu mübeyyindir layiha-i itiraziyede işin suret-i cereyânından ve mahkeme-i istinafiyede vuku bulan iddialardan bahsle mahkeme-i mezbûreden verilen i'lâmın temyîzen bi'l rû'ye matlublarının tahsili istid'â olunmuştur.

Nikolaki'nin layiha-i cevabiyesinde dahi layiha-i itiraziyenin mündericatı vâhî ve bi esas olduğu ve kendisinin müddeâsı evrak-ı mutebere-i resmiyye ile müsebbit bulunduğu ve bunun haricinde olan itirazata dahi şifahen cevap vereceği beyanıyla mahkûmun bih matlubunun tahsili muharrerdir tarafeyn daireye istenildikte esnaf-ı merkûme tarafından Zahari ve Nikolaki tarafından Andon musaddak senetlerle vekaleten kalemleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe başka bir diyecekleri olup olmadığı sual olundukta iki taraf dahi layihaları meâllerini tekrar etmişlerdir.

Bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere mahkeme-i istinafiye i'lâmında gösterildiği üzere merkûm Nikolaki'nin mebalîğ müdde'â bih lonca heyetinin emriyle ihtisâbiyye ve kethüda ait âtî ve iskonto farkı olarak bundan başka ustabaşlarından Andriko'nun emriyle esnaf-ı merkûme kasasından esnaf umûruna sarf eylediğini iddia eylemesi üzerine ihtisâbiyye ile kethüda âdatının efrâd esnafından tahsil ve tesviyesi lazım gelip kasadan verilmemesi şartname iktizâsında olduğunu ve zikr olunan ihtisâbiyye ile âtînin merkûm Nikolaki'nin efrâd esnafından tahsil eylediği hakkında ilm-ü haberler ibrâz edeceklerini esnaf-ı merkûme vekilleri ifade etmiş iseler de şartnamenin bulunamadığı gibi ilm-ü haberleri dahi ibrâza muktedir olamamalarıyla vakiâ olan iddiaları kavli-i mücerredlerinde kalmış ve şu halde itirazat-ı mebsûta nizamen esbâb-ı nakziyyeden olamayıp mahkeme-i istinafiyenin i'lâmı yolunda bulunmuş olmakla i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsı ve merkûm Nikolaki'nin zimmetinde kaldığı iddia olunan mebalîğin ispatına esnaf-ı merkûmenin zaferyâb oldukları halde muhakemelerinin başkaca rû'yeti ve i'lâm ve tebliğ harcı olan kırk kuruş ile üç beyaz mecidinin esnaf-ı merkûmeye ait olmak üzere Nikolaki'den alınması hususlarına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yağcı hanında mukîm Avrupa tüccârından Minas Zorniyân ile Bâyezid'de ketebeden Nuri Bey'in hanesinde sâkin Rukiye Hanım beyninde olan münazaaya dair Dersaadet merkez bidâyet mahlemesi birinci hukuk dairesinden î'tâ olunan 8 Safer sene 290 tarihli i'lâmının temyîzi müstedî mezbûrenin vermiş olduğu arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm meali merkûm Minas Rukiye Hanım'ın mutasarrıfa olduğu sehmin bir senelik dört bin kusûr kuruş taksitini kendisine fûrûht edip senet koçanını dahi teslim etmiş iken muahharan arzuhal takdimiyle hazinece tevkîf ettirilmiş olduğundan bahisle taksit-i

mezkûrun magûzeşte tahsilini dava-ı varakaya mühür ile mahtûm ve taksit-i mezkûrun kendisinden alındığı ve şayet sebeple hazineden verilmediği halde redd-i î'tâ olunacağı ibarelerini şâmil ve zîrde Rıfat ve Mehmed ve Hatice mühürleriyle taksit-i mezkûrun hazineden verildiği takdirde mürûr edecek eyyâmın gûzeştesiyle edâsına kefalet olunduğu başka başka meşrûh ve muharrer olan bir kıt'a senet dahi ibrâz ve irâe etmiş ve müdde'î aleyhenin vekili Aziz Efendi lede'l isticvâb müvekkilesinin illet-i mezemmeye ile sâhibe-i [592] ferrâş olduğu cihetle biraz müddet-i kefil denilen Hatice Hanım'ın hanesinde ikâmet ettiği sırada mührünü dahi mezbûreye tevdi ve teslim etmiş olduğundan mezbûre Hatice Hanım oğlu Rıfat Efendi ile beraber sened-i mezkûru bi'l tasaddu meblağ-ı mezkûru ahzla kendi umûrlarına sarf etmiş olduklarını müvekkilesi muahharan haber almasıyla hazineye arzuhal bi'ltakdim taksiti tevkîf ettirilmiş olduğunu dermeyân etmiş ise de müdde'î merkûm taksit-i mezkûru mübâyaa eylediği esnâda mahalle imamı ile beraber mezbûre Rukiye Hanım'ın sâkine olduğu haneye varıp mezbûre dahi sehm-i mezkûru rızasıyla sattığını ve bedeli tamamen alındığını bi'l muvacehe söyleyerek sened-i mezkûru mühürlediğini iddia ve olbâbda avrat pazarı mahallesi imam ve muhtarı mührüyle memhûr ibrâz eylediği ilm-ü haberin mündericatı ve mahkemeye celb ve isticvâb olunan imam mûmâileyhin suret-i iddiaya muvafık ifade ve ihbarı ile ispat-ı müddeâ etmiş olduğuna ve şu halde Aziz Efendi'nin def'-i meşrûhu kavlı-i mücerredinden kaldığı gibi zikrolunan ilm-ü haber müfâdında ve imam mûmâileyhin ihbarından sehm-i mezkûr bedelinin alındığına Rukiye Hanım'ın rıza ve malûmatı olduğu anlaşılmadıktan mâadâ Aziz Efendi'nin iddia-yı mezkûru Minas'a dokunur şey olmayıp şahs-ı sâlis bulunan Rıfat Efendi ile Hatice Hanım'a râci mevâddan bulunduğu binaen sehm-i mezkûr bedeli olan dört bin yirmi aştı buçuk kuruş beşlik akçanın istidâsı havalesi tarihi olan seksen dokuz senesi Şaban'ının yirminci gününden itibaren doksan senesi Safer'inin başına değin mürûr eden müddette işleyen iki yüz yirmi iki kuruş faiziyle beraber ya haciz-i mezkûrun fekkiyle hazineden veyahut mûmâileyhin Rukiye Hanım'dan bi'l tahsil müddeî merkûme itasına ve ondan sonra dahi verilemez ise hîn-i tediyesine değin re'sûlmal mezkûre başkaca gûzeşte yürütülmesine hükm olunduğunu mübeyyindir.

Rukiye Hanım'ın layiha-ı itiraziyesi müfâdı Hatice Hanım'ın nezdinde bulunan mührünü oğlu Rıfat Efendi sirkat ederek sehm-i mezkûrun senedini tanzîm ile olan maliye odacılarından Recep Ağa'ya kırdırmak istemiş ve merkumdan on lira dahi almış ise de uyuşamadıklarından muahharan Minas'a kırdırmış olduğu ve imam mûmâileyh in olvechle vâkî olan ifade ve şهادeti hilâf-ı vâkî idüğü beyanıyla bu işe malûmatı bulunan mahallesi ahalisinden Hacı Hasan Efendi ile bekçi İsmail Ağa ve merkûm odacı Recep Ağa'nın daireye celbiyle tedkîk madde olunması istidâsından ibarettir.

Minas'ın cevap-ı layihasında hanım mûmâileyhanın itirazat-ı mesrudası derece-i evveli mahkemesinde dermeyân olunarak cevapları verilmiş olduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûrun tasdiki muharrerdir keyfiyet-i dairece derdest tedkîk ve rû'yet olduğu sırada müstedâ-i temyîz Rukiye Hanım vefat etmekle hakk-ı verâset hemşiresi Hatice Hanım'a intikal ettiği müddeîaleyh Minas tarafından tasdik olunduktan sonra

mûmâileyh Hatice Hanım deâvî-yi mebhûseye devam olunmak üzere huzur dairede ve hasmının bâsenet musaddak vekili Kigork Asaduryan? muvacehesinde İsmail Hakkı Efendi'yi tevkil eylemiş olduğundan tarafeyn vekilleri isticvâb olundukta her biri layihası mûndericatını tekrar ile beraber vekili merkûm İsmail Hakkı Efendi müteveffâ Rukiye Hanım misafir olduğu Hatice Hanım'ın hanesinde beş altı sene ikâmet ederek bu müddet tarafında sehm-i mezkûr bedeli ile kendisine bakıldığını ve evvelki taksitleri dahi mezbûre Hatice Hanım'ın oğlu Rifat Efendi marifetiyle ahz ve istihsâl olunduğunu ilave-i makâl eyledi.

[593] Bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere i'lâm-ı mezkûrun netice-i hükmü müteveffâ mûmâileyhanın taht-ı hacze aldırıldığı sehm-i mezkûrun bedeli mahalle imam ve mahalle ahalisinden Hacı Hasan Efendi ile bekçi İsmail Ağa huzurunda senet bi'l tanzîm Hasan rızasıyla Minas'a kırdırdığı imam mûmâileyhin bizzat vuku bulan ifadesi ve mahalle imam ve muhtaranının ilm-ü haberi ile tebeyyün eylediğinden mebalîğ-i mezbûrun ya hacz-i mezkûrun fekkiyle hazineden veyahut hanım mûmâileyhadan istifasını mübeyyin olup vekil mûmâileyh İsmail Hakkı Efendi'nin bervech muharrer dairece vuku bulan ifadesi dahi hükm-i mezkûru müeyyed bulunmuş ve layihada muharrer itirazat-ı meşruhada derece-i evveli mahkemesinde dermeyân olunacak mevaddan olup kanunen esbâb-ı nakdiyyeden görülememiş olmakla i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrasına ve i'lâm harcı olan kırk bir kuruş on para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere haklı çıkan Minas Zornıyan'dan ahzına karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sabuncu Hanı odabaşısı Minas ile Rizvanlı Said Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair Dersaadet'ten merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinden 17 Recep sene 290 tarihli verilen i'lâmın temyîzini müstedî Said Ağa'nın vermiş olduğu 6 Cemaziyelevvel sene 290 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meâlî merkûm Minas sabuncu hanı odabaşılığından mutasarrıf olduğu kırk akça hisseyi seksen dokuz senesi Şaban guresinden itibaren bir sene müddet ve şehri iki yüz kuruş icâre ile ve han-ı mezbûrun bir odasıyla kahvesi kendisine ait olmak şartıyla Said Ağa'ya icâr etmiş ise de merkûm Said Ağa kontratoyu icrâ ve müterakim kirayı î'tâ etmedikten başka mezkûr oda ve kahveyi zapt eylemiş olduğundan icârın resmen kontratoya rabtı veyahut Said Ağa'nın handan çıkarılmasıyla beraber müterakkim olan icârenin tahsilini istid'â ve müddeâleyh Said Ağa dahi diğer hissedarlarla beraber Minas'ın hissesini dahi mukavele senedi mûcibince isticar etmiş ve hissedaran-ı saireye ait kirayı sahiplerine ifa eylemekte olduğu gibi mezkûr oda ve kahve icaratını vermiş ise de Mıyas'ın kabul etmediği ve han odabaşılığı için kefil göstererek nizamını icrâ ettiğini ifade ve enbâ etmesi üzerine tarafeynde bulunan senedâta bakıldıkta Said Ağa'nın imza ve mührüyle gurre Şaban sene 89 tarihini şâmil olup Minas yedinde bulunan senedi ve Minas'ın kırk akça odabaşılık hissesini tarih-i

mezkûrdan itibaren şehri iki yüz kuruşa isticar ettiği ve merkûmun ikâmet eylediği odaya kira almamak ve kahve dahi kalmak üzere işbu senedi î'tâ eylediği muharrer ve yine Said mührüyle zirinde olan hamîşden dahi her ne vakit çıkar ise kahve ile odayı Said Ağa'ya terk etmek şartıyla diye mürakkim olduğu gibi Minas'ın imza ve mührüyle tarih-i mezkûru müştemil olup Said Ağa yedinde olan senet dahi sabuncu hanında mutasarrıf olduğu kırk akça odabaşılık gediğini tarih-i mezkûrdan itibaren şehri iki yüz kuruşla Said Ağa'ya îcâr eylediği beyanıyla bir seneliğinin kontratoya rabt olunmasını mutazammın bulunmuş ve keyfiyet han meclisinden lede'l istifsar cevaben vârid olan raportta hanın odabaşısı merkûm Minas idüğü ve yedinde mühr-i mahsûs dahi bulunduğu ve Said Ağa müste'cir ise de elyevm kefil irâesiyle kontratoyu [594] icrâ ettirmemiş olduğu ve merkûm odabaşısı tanımadıkları beyan olunarak bunun üzerine tarafeyn lede'l istaicvâb Minas evvelki ifadesini ve Said Ağa dahi kendisi Miyas'tan kahve önü ile odabaşılık gediğini isticar ettiğini ve müddeîye kira olarak bir akça teslimi bulunduğunu ve el ân handa olduğunu tezkâr etmiş olduğundan keyfiyet dairece lede'l müzakere her ne kadar han meclisinin raportunda Said Ağa'nın kefil irâe edemediği cihetle odabaşı tanımadığı gösterilmiş ise de tarafeyn beyninde teâtî olunan ilm-ü haber müfadinca merkûmun kahve ve bir odadan mâadâ Minas'tan han odabaşılığında olan hissesini isticar eylediği sabit olmakla ibtidâ-yı müddet isticardan doksan senesi Rebiyyülevvelinin gâyetine kadar işlemiş olan sekiz aylık bin altı yüz kuruş kiranın hemen ve küsurunun dahi hitâm-ı müddet icara değin mâhbemâh Said Ağa'dan bi'l tahsil Minas'a î'tâ ve teslimine karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Said Ağa'nın layiha-i itiraziyesi üç bendden ibaret olup birincisi odabaşılığın seksen akça hissesini oda ve kahvehane ve tevâbi' sairesiyle mutasarrıflarından başkaca isticar eylediği gibi Minas'ın kırk akça hissesini dahi olcevhle isticar ile senet verdiği kadar sırada merkûm Minas on beş yirmi güne kadar memleketine gideceğinden bahisle azîmetine kadar ikâmet eylediği oda ile kahvehane meydanını istimâl etmesi için müsaade olunmasını rica etmesine mebni kendisi dahi muvafakatla sened-i mezkûr zirine olvehle şerh vermiş ve merkûmun kendisine verdiği senet dahi hissesini kâmilten icar ile handan çıktığını mübeyyin bulunmuş olacağı halde muahharan mezkûr odayı üç buçuk mah fuzûlî zapt-ı istimâl eylediği gibi han meydanında iskemle vaz'ıyla hâlâ kahvecilik etmekte ve mezkûr odanın şehri seksen kuruş kirası olacağı misillü meydanın sahibine şehri yüz elli kuruş kira verilmekle olmasıyla daire-i mezkûrenin buralarını nazar-ı tetkike akmaksızın olvehle hükm-i i'lâm etmesi kabule şâyân olamayacağı ikincisi daire-i mezbûrenin bedel-i îcârın tahsiline hükmettiği misillü kendisinin âher mutasarrıflarından dahi isticar edip kiralarını vermekte olduğu halde hâlâ Minas'ın yedinde bulunan oda ve kahve meydanında dahi tahliyesiyle icârenin kendisine ifa olunmasına karar vermesi lazım gelir iken etmemesi mazuriyetini müztelzim olacağı üçüncüsü merkûm Minas'ın zikrolunan oda ve kahve meydanını zapt etmekte hakkı olmadığı mukaddemâ Rum ile Sadaret-i Aliyyesi dairesinde dahi kendisine tefhîm olunduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzıyla bu yüzden vâki olan zarar ve ziyânın tahsil olunması ifadelerini hâvîdir Minas'ın cevab-ı layihasında dahi merkûm Said Ağa'nın bedel-i îcâra mahsuben kendisine henüz bir akça vermemiş ve bir bâb oda ile

kahve meydanının yed'inde kalması mukaveleleri icabından iken bunları dahi zapt eylemiş olacağından itirazat meşrûhası vâhî ve bi esas olup hükm-i mezkûrun tasdîki ile kendisine ait olan kahve meydanı ve oda kirasının tahsili lüzumu muharrerdir.

Tarafeyn daireye celb olundukta merkûm Minas tarafından Andon nam kimesneye tevkil olduğundan lede'l isticvâb her biri layihası mûndericatını tekrar ve mûnâzaun-fih olan kahvehanenin kendisine ait idüğünü tezkâr etmesi üzerine merkûm Said Ağa husûs-ı mezkûra gümrük dellâllarından Niğdeli Mihail'in bi'l taraf malûmatı olduğundan merkûmun dahi celbiyle tahkik madde olunmasını ifade etmiş ve merkûm [595] Mihail daireye davet ve tarafeynin hazır olduğu halde mezkûr hane ile kahvenin icar ve isticarı hakkında olan malûmatı sual olundukta mezkûr hanın odabaşılığı sair hissedarlardan mukaddemâ kendisi dahi isticar edip mûnâzaun-fih olan kahveyi dahi Minas ile beraber müştereken idare ettikleri halde muahharan beynlerinde mûnazaa zuhuruna mebni muslihin tavassutuyla Minyas'a şehriye yüz kuruş verip kahve ve meydanını müstakillen kollandığını ve hanın odabaşılığını her kim isticar eder ise kahve ile meydanı ona ait olduğunu dermeyân etmiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere birinci hukuk dairesi i'lâmının hükmü tarafeyn beyninde teâtî olunan ilm-ü haber müfadinca merkûm Said Ağa'nın kahve ve bir odadan mâadâ Minas'ın odabaşılık hissesini isticar eylediği sabit olmakla ibtidâ-i isticarından beri işleyen sekiz aylık bin altı yüz kuruş icârenin kendisinden tahsili lüzumunu mutazammın ise de i'lâm-ı mezkûrun tafsilâtına ve merkûm Said Ağa'nın layihasında muharrer itirazata nazaran mucir merkûm Minas'ın daire-i merkûmeden dermeyân eylediği bedel-i icâr deâvîsine mukâbil Said Ağa dahi zikrolunan oda ile kahve kendisinin isticarı dahilinde olup fakat Minas'ın memleketine azîmete yani bir on beş yirmi güne kadar yedinde kalması kendisiyle bi'l mukavele senedin bir yerine şerh ve işaret olunmuş olduğu halde muahharan merkûm Minas memleketine azîmet ve mezkûr oda ve kahveyi kendisine teslim etmedikten mâadâ kahve önünde dahi kahvecilik etmekte olduğu makam-ı def'de îrâd eylemiş olduğu halde i'lâm-ı mezkûrun hükm mahalinde buradan bahs ve hikaye olunmadığı misillü hissedardan saire tarafından verilen merkûm Said Ağa'nın dairede îbrâz eylediği müteaddid mühür ile mahtûm olan ve gurre Şaban sene 289 tarihiyle müverrah bulunan bir kıta'a senette mezkûr kahve meydanının dahi kendisine icar olduğu muharrer bulunmuş ve şu halde merkûm Said Ağa'nın dermeyân etmiş olacağı def' davanın bi'l tetkik taht-ı hükm ve karar alınmayarak ve Said Ağa'nın sair hissedarından alacağı ilm-ü haberlere bakılmayarak yalnız tarafeynde bulunan ve mûndericatı yekdiğerine mübayin olan ilm-ü haber müfadinca istinaden ber minvâl-i muharrer hükm olunması usûl-ı muhakemeye muhalif bulunmuş olduğundan i'lâm-ı mezkûr Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dâhilisinin ikinci maddesi mûcibince nakz olunmayan keyfiyet menkûziyeti kaydı bi'sene şerh verildikten sonra dava-yı mebhûsenin usûl-i nizamına tevkîfan bi'l itrâf yeniden rü'yetve tetkikiyle hükm-i i'lâm olunması husûsunun daire-i merkûmeye havalesine ve tebliğ ve i'lâm harcı olan üç beyaz mecidiye ile on altı kuruşun ileride

haksız çıkacak tarafa rücû etmek üzere Said Ağa'dan ahzına karar verilerek suret-i karar Minas'a tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Hariciye Nezaret-i Celîlesinin temyîz-i hukuk dairesine havale olunan 21 Şaban sene 290 tarihli ve yüz kırk bir numaralı takririnde Rusya devleti tebaasından Kozma ile korucu Ali Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair olup Sefarethanede bulunan senedâtın bulunması biraz vakte muhtaç olduğundan bunlar bulununcaya kadar icra olunacak muhakemenin biraz tehiri devlet-i müşârûn-ileyh sefareti tarafından ifade ve iltimâs olunduğu beyanıyla icrâ-yı îcâbı iş'ar olunmuştur.

[596] Bu madde merkûm Ali Ağa ve biraderi Yusuf ve hemşiresi Halide Hatun ile devlet-i aliyye tebaasından İspiro beyninde tehdâdüs etmiş yedi yüz kuruşluk çalı hususundan ibaret olarak Beykoz mevki mahkemesinde bi'l rû'ye 7 Ramazan sene 89 tarihinde hükm-i i'lâm olunmuş olduğu halde merkûm Kûzme? İspiro tarafından vekâlet suretiyle i'lâm-ı mezkûrun temyîzini istid'â ve olbabda itâ eylediği arzuhalde münâzaun-fih olan çalı mahalli zevcesi devlet-i aliyye tebaasından Lifi Hatun uhdesinde olup İspiro'nun orada müste'cir bulunduğunu beyan ve enbâ ettiği misillü muahharan daireye gelerek iddiasını ispata medâr olan bir kıt'a senet diğer bir işten dolayı Rusya Kançılaryasında olup daireye daireye irâesi husûsu kançılaryadan tercümana tembih olunduğu halde tercüman tarafından avk ve te'hîr olunmakta olduğundan bahisle sened-i mezkûrun celbini istid'â etmesi üzerine ifadesi muvafık nefsü'l-emr ise sened-i mezkûrun daireye ibrâz ettirilmesi zımnında 6 Rebiyyülâhir sene 290 tarihiyle hariciye kitâbet-i behiyesine müzekkire verilmiş ise de senet gelmediğinden ve zaten ispat-ı müddeâ zımnında senedini ibrâz etmek nizamem müddeiye ait olduğundan senedini bulup götürmesi muahharan Kûzme'ye tefhîm kılınarak münasip mehl dahi î'tâ olunmuş ve aradan hayli müddet geçmiş olduğu halde daireye gelmemiş ve ahiren tayin olunan günde gelmesine dair gönderilen ihzâr pusulasını imzadan ve daireye gelmekten imtinâ etmiş olduğuna ve bunun üzerine diğer taraf bir mûcib nizâm hükm-i gıyabi itasını talep ve istid'â eylediğine mebni usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi mûcibince merkûm Kûzme'nin temyîz istid'âsının reddine mezkûr takrîrin vürûdünden mukaddem yani 26 Recep sene 90 tarihinde gıyaben karar verildiği kaydın tebeyyün etmekle nezaret müşârûn-ileyh beyan-ı hal olunması tezekkür olundu ol babda emr-u ferman hazret-i men lehu'l emrindir.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Celb ve ihzâr pusulalarına dair bu sene ve Girit ve Hüdavendigâr vilayetleri dîvân-ı temyîzleri ri'yâsetlerinden vârid olan üç kıt'a tahrirat Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulmakla mütalaa olundu.

Mealleri muhakeme ve murâfaa zımnında mahâkim hukukiyeye celbi iktizâ edenlere gönderilmekte olan celb ve ihzâr pusulaları hakkında müceddeden ittihâz olunan usûl-i kâideyi şâmil tezkire-i sâmiye sureti ve kâide-i meşrûhaya tevfikân istimâli lazım gelen üç takım celb ve ihzâr pusulası numuneleri vilayet-i mezkûreye gönderilmiş ise de

vilayetlerde mukaddemâ ihdâs olunan davetiye tezkireleri müddeî yedine verilerek onun vasıtasıyla hasmı davet olunmakta ve icabet etmediği halde zabıta marifetiyle celb edilmekte olduğu misillü dîvân-ı temyîzlere mahsûs hıdema olmayıp masâlih-i vâkıadan neferât-ı zaptiye kollanmakta ve mezkûr davetiye tezkireleri matbaa-i vilayette tab olunarak beheri için kırk para ahz ile ıslahhane vâridatına idhâl ve ilave olunmakta olduğundan sâlif-ül-beyân celb ve ihzâr pusulalarının harcı ne miktar olup ne tarafa ait olacağı ve mezkûr pusulalar neferât-ı zabtiye mübaşeretiyle eshâb-ı deâviye gönderilecek ise harcından başka mübaşiriyye alınıp alınmayacağı ve eski [597] davetiye tezkereleri iptal olunup olunmayacağı istifsardan ibaret oluyor.

Zikrolunan celb ve ihzâr pusulalarının tertip ve isti'mâlinden maksat ihzâr husûsunun mehâkim nizamiyece bir daire-i mazbuta ve muttaride de deverânıyla beraber eshâb-ı masalih hakkında bir kat daha teshîlât icrâsı ve bu da müddeî ve müddeâleyhin üç defaya kadar mahâkimeye davet olunmaları emrinde Dersaadet-i mehâkim nizamiyesinde cârî olan müsaadenin taşra mehâkimine dahi ta'mîmi ve eshâb-ı deâviye gönderilecek pusulaların usûl-i muhakeme nizamnamesinde mûnderic ahkâma tevfi kan tarîfât-ı lâzimeyi hâvî olması kaziyyelerinden ibaret bulunmuş ve şu halde taşra mehâkiminde alınmakta olan ait onun tezyîdi ve işbu pusulalar için mübaşir istihdâmı gibi tekellüfâta mahal görülememiş olduğundan yalnız davetiye pusulaları iptal ve onların yerine zikrolunan celb ve ihzâr pusulaları meclislerde müstahdem neferat-ı zaptiye vasıtasıyla sarf ve isti'mal olunarak davetiye pusulalarının tab ve harcı hakkında ne muamele cârî ise kemâ-fi-s-sâbık icrâsı lazım geleceğinin mezkûr riyasetlere tebliğ ve iş'ar buyurulması tezekkür kılındı ise de icrâ-yı îcâbı menût re'y-i ali olunmakla olbabda emr-u ferman hazret-i men lehül emrindir.

(4 Zilkade Sene 290 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kasap Hafız Ağa ile Ahmed Ağa beyninde olan münazaaya dair birinci hukuk dairesinden verilen 24 Cemaziyelevvel sene 290 tarihli i'lâmının temyîzini müsted'â Ahmed Ağa'nın vermiş olduğu arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin itiraz ve cevap layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İl'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i meali merkûm Hafız Ağa'nın lehm bahâsından dolayı Ahmed Ağa zimmetinde senetle bin ve defter mûcibince beş yüz kuruş ki cem'an bin beş yüz kuruş matlûbu olduğundan bahisle tahsilini istidâ etmesi üzerine icrâ olunan muhakeme ve tedkîkâtta müddeî aleyh Ahmed Ağa senete merbut bin kuruş deynini ikrârla beraber bunun beş yüz iki kuruşunu senedin tarihinden bir mah sonra ve küsur dört yüz elli kuruşunu dahi Mahmud Paşa mahkeme-i şer'îyyesinden verilen i'lâma tevfi kan müddeîye tediye ve ifa ettiğini ve bundan başka deyni olduğunu tezkâr ve müddeî dahi evvelki ifadesinde ısrar eylemiş ise de i'lâm-ı şer'î ile mahkum dört yüz bu kadar kuruş sened-i mezkûr harcında Kasap Mustafa'nın matlûbi olup tahsil ile Mustafa'ya î'tâ olduğu i'lâm-ı mezkûrdan müsteban olduğu gibi beş yüz küsur kuruş teslimat dahi makbuz ilm-ü haberi vesair bir senetle ispat olunamamış ve müddeînin

defterine nazaran beynlerinde vuku bulan ahz-ı itadan mütebaki bin beş yüz kuruştan bi'l rıza beş yüz kuruşu terk ederek küsur bin kuruşun sened-i mezkûra rabt olunduğu anlaşılmış olduğundan zikrolunan senet mücibince râyic akça olarak Ahmed Ağa'dan bin kuruş bi'l tahsil Hafız Ağa'ya itasına hükm olunduğunu mübeyyindir.

Ahmed Ağa'nın layiha-i itiraziyesi müfadı mezkûr bin kuruşun bir miktarını müddeînin adamı Mustafa'ya ve küsurunu bizzat müddeîye verdiği dair daire-i merkûmede dermeyân eylediği iddiayı ispata muktedir olmadığından merkûma yemin teklifine hakkı olmakla merkûmun icrâ-yı tahlîfi veyahut i'lâmın nakzı ifadesinden ibarettir.

Layihâ-i cevabiye'nin hülasası dahi i'lâm-ı mezkûrda muharrer tedkîkât muteriz haksızlığını ispata kâfi [598] ve mahkeme-i temyîzde yemin teklifi usûl-i muhakemeye münâfi olduğundan temyîz istid'âsının reddi iktizâ edeceğini şamildir tarafeynin 17 Şaban sene 90 tarihinde icrâ olunan muvacehe ve isticvabında her biri layihası mündericâtını tekrar etmiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere Ahmed Ağa'nın itirazı sened-i mezkûrda muharrer meblağı istifa etmediğine Hafız Ağa'nın tahlif olunması lüzumundan ibaret olup ancak yemin teklifi bidâyet ve istinaf mahkemelerinde ispat-ı müddeâ için dermeyân olunacak bir şey olup bade'l hükm mahkeme-i temyîzde nizamen mesmû olmadığına merkûmun itiraz-ı layihâsında dahi sair esbâb-ı nakziyye görülemediğine binâen i'lâm-ı mezkûr bil tasdik hükmünün icrâsı ve i'lâm-ı tebliğ harcı olan otuz kuruşun Ahmed Ağa'dan tahsil olunmak üzere Hafız Ağa'dan alınması husûsuna karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(29 Zilkade Sene 90 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkerenin Suretidir)

Enfiyecioğlu Ohannes ile komisyoncu Kigork ve şeriki Haçedor beyninde olan davaya dair Dersaadet mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden tanzîm olunan 29 Rebiyyülevveli sene 90 tarihli i'lâmının temyîzini müstedî merkûm Ohannes'in vermiş olduğu arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeyn bir kâide isticvab olunmak üzere müstedî merkûmun ikâmetgahı olduğu istid'ânamesinde muharrer Hasan Paşa Hanına celb pusulası gönderildiğinde mezkûr han da olmadığı han odabaşısı Agop tarafından pusulanın zuhûruna işaret olunmuş olduğu misillû tarafeynin celbine mumur olan hademedden Neşet Efendi'nin takdim eylediği mümzi 7 Zilkade sene 90 tarihli ilm-ü haberde dahi müddeî-i merkûm Ohannes hasmı ile davasını sulhen tesviye edip memleketi cânibine gittiğini tahkik eylediği beyan ve ihbâr olunmuş olmakla şu hâlde temyîz davaya mahal olmadığından müracaat vukuuna değin battalda hıfzı zımnında evrak-ı mezkûreda havale cem'iyetine iadesi tezekkür olundu.

(3 Zilkade Sene 90 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkerenin Suretidir)

Hariciye nezaret-i celîlesinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 22 Şaban sene 290 tarihli mezkûresi mütalaa olundu.

Meali Beyrutlu Selim Eyüp Sabit Efendi'yle Suriye vilayeti dahilinde vâki Boraş? karyeli ahalisi beyninde tekevvün eden arazi münazaasına dair temyîz-i hukuk dairesinden 8 Ramazan sene 289 tarihiyle tanzîm olunan müzekkire mûcibince mahalinde yazılmış olan tahrirat hükmünün henüz icrâ olunmadığı beyanıyla te'kîdi iltimâs olunduğuna ve bu makûle mevâd-ı mahkumenin tehiri rehîn-i cevâz olamayacağına mebni icrâ-yı icâbı ihtarından ibarettir.

Bu husûsa dair muahharan yani Rebiussani sene 290 ve 23 Cemaziyelevvel sene 90 tarihlerinde dahi takdim olunan müzekkirelerde beyan olunduğu vechle merkûm Selim Efendi'nin yedinde bulunan evrak mukaddemâ bi'l tevîk bu davada haklı görünerek olbabda tenzîm kılınan müzekkire mûcibince arazi-i münazaa fihânın kendisine teslimi mahaline yazılmış ise de muahharan ahali-i merkûme tarafından iddia ve itiraza kıyam olunması [599] ve evrak-ı mezbûreyi cerh eder ahali yedinde evrak bulunduğunun mükam vilayetinden inha kılınması ve sâlifü'l-beyân fî 8 sene 89 tarihli müzekkire tarafeynin icrâ-yı muhakemesiyle verilmiş bir hükmü hâvî i'lâm olmayıp evrak-ı mevcudenin muktezâsını mübeyyin bir müzekkire olması cihetleriyle tarafeynin mahalli meclisinde icrâ-yı muvaceheleri lüzumuna karar verilerek keyfiyet vilayet-i müşârün-ileyh iş'ar kılınmış ve şu halde evvelki tahrirat hükmünün te'kîdi gayr -i kâbil görünmüş olmakla nezaret-i müşârün ileyh ol vechle beyan-ı hâl buyurulması tezekkür olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Üsküdar'da Balaban iskelesinde kâin bir bab-ı bakkal dükkanının devir-i tesliminden dolayı Yorgi ile bakkal Petro beyninde zuhûr eden davaya dair mahkeme-i istinafiyeden tanzîm olunan 10 Cemaziyelevvel sene 290 tarihli i'lâmının temyîzini müstedî merkûm Petro'nun vekili Vasili'nin vermiş olduğu arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olunduktan sonra usûlü vechle muhakeme ve muvaceheleri icrâ olunmak üzere tarafeyne iki defa celb pusulası irsâl olunmuş ve tayin olunan yevm-i mahsûsta geleceklerine dair pusulalar zirine vâz-ı imzâ etmiş oldukları halde merkûm Vasil gelmemiş olduğundan mâh-ı hâlin beşinci Perşembe günü gelmediği takdirde gıyaben rü'yet davaya ibtidâr olunacağını mübeyyin ihzâr varakası gönderilmiş ve işbu pusulayı dahi imza etmiş iken yevm-i mezkûrda dairenin divanhânesinde bir iki dakika miktarı görünüp vakit-i muhakemeyi beklemeksizin savışmış olduğuna ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesinde mahkemeye gelmekten imtinâ eden müddeî olduğu halde müddeîaleyh kendi aleyhine olan iddiaya cevap vermeye mecbur olmaksızın kendisinden bir şey lazım gelmeyeceğine dair bir hükm-i gıyabi talep ve tahsil edecektir diye muharre bulunduğuna binâen tedkîkât temyîzine icrâ kılınmaksızın müstedî-i merkûm Vasili'nin gıyabından temyîz istidâsının reddine ve müddet-i kanuniyesi tarafında itiraz-ı âlî-ül hükm olunmazsa mahkeme-i istinafiye i'lâmı

hükmünün icrâsına ve tebliğ ve i'lâm harcı olan sekiz beyaz mecdiyenin bakkal Petro'ya rücû etmek üzere mahkeme-i istinafiyede haklı çıkan bakkal Yorgi'den alınmasına gıyaben karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Celb-i rûsumat nazırı Hafız Halil Efendi ile Tolci muhasebecisi muavini sâbık Osman Aziz Efendi beyninde hane inşasından dolayı tekevvün eden zarar ve ziyan münazaası üçüncü meclis-i ticarette bi'l rû'ye Osman Aziz Efendi tarafından Hafız Halil Efendi'ye on altı bin yüz altmış üç kuruş tediye ve ifası lüzumuna dair verilen i'lâmın esas dava mevâd-ı ticariyeden olmamak hasebiyle fesh olunduğunu şâmil dîvân-ı istînâftan verilen gurre Rebiyyülevvel sene 90 tarihli i'lâm Hafız Halil Efendi cânibinden kabul olunmayıp vuku bulan istid'â üzerine keyfiyet temyîz-i hukuk dairesinde temyîzen rû'yet ve tedkik olunduğu esnada müstedâ-ı müddeâleyhin vekili ve biraderi İhsan Bey müddeâleyh Osman Aziz Efendi ile beraber daireye gelerek yedinde bulunan vekalet senedi mûcibince efendi-i mûmâileyhten iddia ettikleri mebalîğe mukâbil mukaddemâ ahz etmiş oldukları bin yedi yüz yetmiş kuruştan başka on sekiz bin kuruşa sulh olup yekdiğerinin zimmetini ibrâ ettiklerini ve temyîz davası maârifinin [600] kendi tarafından tesviye olunacağını beyan ve müddeâleyh Osman Aziz Efendi dahi ol vechle akd-ı musalaha ettiklerini tasdik ve ityân eylemiş ve mûmâileyh İhsan Bey'in yedinde bulunan vekalet senedi ahz ve mütalaa olundukta Diyarbakır ticaret mahkemesinden musaddık Hafız Halil mührünü ve 21 Ramazan sene 90 tarihini şâmil olup müfadı Osman Efendi'den iddia eylediği mebalîğ için mûmâileyhin vekili Rasim Efendi cânibinden mukaddemâ tarafına teslim olunmuş olan bin yedi yüz yetmiş kuruştan başka on sekiz bin kuruşa sulh olarak mûmâileyhin zimmetini ibrâya ve bedel-i sulh-i mezkûru tamamen ahz-ı kabza biraderi İhsan Bey'i tevkil etmiş olduğu muharrer bulunmuş olmakla temyîzen rû'yet davadan sarf-ı nazarla ber minvâl-i muharrer tarafeynce Osman Efendi'den on sekiz bin kuruş bi'l tahsil İhsan Bey'e itasına ve i'lâm harcı olan yüz seksen kuruş ile tebliğ ve suret harcı bulunan üç adet yekrehilik mecdinin İhsan Bey'den ahz-ı istifasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-İ Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Trablusgarp tüccarından Ahmed'ül Gali? ile beynlerinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 6 Şevval sene 89 tarihli i'lâmının temyîzini müstedî Mehmed Başala'nın vekili Ciran Gregor tarafından verilen arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havle olunmakla tarafeynden alınan layihalar ile birleştirilerek mütalaa olundu.

Temyîzi istid'â olunan dîvân-ı istînâf i'lâmının mündericatına nazaran Trablusgarp vilayeti mahkeme-i ticaretinde icrâ kılınan muhakemede Mehmed Başala Ahmed'ül Gali'ye karz olarak bin ve kefaleti hasebiyle Elyahu Bazirgane yirmi bin beş yüz yirmi bir ve başkaca Mehmed Bin el-Beşir'e dahi bin üç yüz kuruş î'tâ edip işbu mebalîğ ile dâyinlere verdiği faizin mecmû olarak merkûm Ahmed'ül Gali zimmetinde matlubu bulunan kırk yedi bin beş yüz kuruşun tahsilini dava etmiştir müddeâ aleyh Ahmed'ül

Gali mebalîğ merkûmeden bin kuruş ikrâr ile beraber kendisinin Mehmed Başala'da fazla matlubu bulunduğunu ve merkûmun kefalet mezkûresi fakat biri on ve diğeri üç yüz yetmiş bir kuruşu muhtevi iki kıt'asından münhasır olup tekeffül olunan mebalîği kendisi bizzat ifa ederek senetleri istihlâs eylemediğini tezkâr eylemiştir bunun üzerine Mehmed Başala bin kuruşu şâmil bir kıt'a senet ile 10 Zilhicce sene 86 tarihinde Ahmed'ül Gali'nin Mısır'a azîmetinde Mehmed Başala'nın ismiyle yüz yirmi gazi altını muhtevî senetten bâkî altmış beş altının istihsaline dair pusula ve bir kıt'a taahhüdname irâe eylediğinde Ahmed'ül Gali bin kuruşu hâvî senedi ikrâr ile beraber altmış beş altınlık pusula kendisinin olmadığını ve taahhüdnamenin hatt-ı mührü kendisinin olup ancak işbu taahhüdnamede muharrer senedattan on bin ve üç yüz yetmiş bir kuruşu mutazammın olan iki kıt'a senedi kendisi kurtardığını ve biri sekiz bin dört yüz ve diğeri seksen sekiz buçuk gazi altınını müştemil bulunan diğeri iki kıt'a senedi kendi yazıp hâvî olduğu mebalîği Elyahu'dan bi'l ahz Kazan'da bulunan vekil ve karındaşına göndermek üzere müddeî Mehmed Başala'ya teslim eylemiş ise de karındaşına bir şey göndermediğini ve Mısır'dan geldikten sonra (Mâbadı var).

2.7. Cerîde-i Mehakim 42. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Zilhicce	Sene	(Pazartesi)	Şubat Rumi	Sene	Sahife
42	28	1290		11	1289	601

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır)

Merkûm Elyahu'dan senetlerden dolayı kendisinin zimmeti ibrâ eylediğini veyan ve Mehmed Başala müddeî aleyh Ahmed'ül Gali'nin seksen yedi Zilkadesinde sulhe tâlib olduğunu ve buna bedel bin iki yüz seksen beş kuruş vererek bir senet aldığını ve sâlif-üz-zikr akça itasının evâil Zilhicce sene 87 tarihinde vuku bulduğunu dermeyân eyledikleri gibi müddeî aleyh Ahmed'ül Gali dahi bi'l mükabele musalaha maddesi hiç vuku bulmayıp ancak kat'-ı mükâleme eylediklerinden şeyh'ül müddeti birbirleriyle musâfaha ettirdiğini ve hasmı senedat-ı merkûme için musalaha olmak merâmında bulunmuş ise de tarafından rû-yi rıza gösterilmediğini ve musalaha için tarafından verildiği iddia olunan senet maddesinin aslı olmayıp fakat teslifen verdiğini ifade eylemiştir müddeî yedindeki senedat ile şahâdetnâmeler bade'l mütalaa keyfiyet mahkeme-i ticaretçe müzakere olundukta şahitlerden hazır olmayan İsmail'den mâadâsının vâki olan şahâdetleri yekdiğere mutabakat etmiş müddeî aleyh Ahmed'ül Gali'nin on bin ve üç yüz yetmiş bir kuruşluk iki senetten mâadası için Başala'nın kendisine kefil olduğunu inkârdan sonra ikrârı vuku bulmuş olması ve Başala'nın ibrâz eylediği iki kıt'a senet cihet teslifen olup derûnlarında bûz bahâsı muharrer bulunmaması ve müddeî aleyhin taahhüdünü ikrâr eylemesi ve taahhüdnamenin

cümlesine şümüllü görünmesi ve senedatının yedinde bulunmamaklığı senedatın sıhhatine dâll olup ve iki senet mûcibince taahhüdnamede sekiz bin dört yüz kuruş seksen sekiz buçuk altının Kazan'a gönderileceğine dair bir tabir-i istisnai olmayıp taahhüd dahi senetlerinin tarihinden yirmi bir gün sonra vuku bulması cihetlerle Mehmed Başala cânibinden ifa olunan yirmi bin beş yüz kırk bir kuruşun ifası tarihinden faiz zam edilerek ve müddeînin vermiş olduğu mütebakinin Ahmed'ül Gali'den bi'l tasdik Mehmed Başala'ya teslim olunmasına ve Mehmed Bin el-Beşir'den istihsâl etmek için altmış beş adet gazi altınının senedini aldığı şahitlerin [602] şahâdetleriyle verdiği senet mazmununca sabit olduğundan sahibi olan müddeîye î'tâ etmesi ve etmediği surette tediye ettirilmesi husûslarına karar verilmiştir işbu kararı Ahmed'ül Gali adem-i kabûl ile keyfiyetinin istinafen rü'yetini istid'â etmesi üzerine Dersaadet dîvân-ı istînâfında icrâ kılınan muhakemede dahi müste'nif Ahmed'ül Gali müste'nif aleyh Mehmed Başala'nın kefaletiyle 2 Zilhicce sene 85 tarihinde Elyahu'dan bûz olup biri on bin ve diğeri üç yüz yetmiş bir kuruşu hâvî iki kıt'a senet î'tâ ettikten ve biri sekiz bin dört yüz ve diğeri bin yedi yüz kuruşu muhtevî başkaca iki senet yazıp bunlara mukâbil yine merkûm Elyahu'dan eşya alarak kazan'da bulunan bir biraderi tarafına göndermek üzere merkûm Başala'ya teslim ve bir kıt'a taahhüd nâme dahi terkim eyledikten sonra Mısır'a azîmet edip oradan avdetinde on bin kuruşluk senet ile üç yüz yetmiş bir kuruşluk senetleri Elyahu'nun nezdinde bularak şâmil oldukları mebalîği î'tâ ile zuhurlarına ibrâ yazılmış ve diğeriki kıt'a senetten dolayı Elyahu'dan bir şey olunmamış olduğundan mezkûr iki senedin dahi reddini Başala'dan dolayı talep eylediğinde reddedeceğini söylemişken muahharan mezkûr on bin ve üç yüz yetmiş bir kuruşluk iki senete müşabih iki senet yaparak dört kıt'a senet ile davaya bi'l kıyam hâvî oldukları mebalîği hükm-i i'lâm ettirmiş olup halbuki taahhüdnâmede akçanın Elyahu'ya itasına dair kefil-i merkûma emr olmadığı ve Elyahu dahi akçayı kendisinden aldığını beyan eylediği ve Başala'nın Elyahu'ya akça verdiğine dair Elyahu'nun hat ve imzası bulunmadığı cihetlerle müste'nif aleyhin kendisinden bir gûna iddiâyâ hakkı olmayıp eğer Elyahu'ya akça vermiş ise ondan talep eylemesi lazım geleceğini ve kendisinin 10 Ramazan sene 78 tarihiyle muahharan Trablus vilayetine î'tâ edip ticarete havale olunan arzuhalinde dört kıt'a senet maddesi ikrâr ve hikaye kılınmışken bunun inkâr olunduğunu mahkemenin beyan etmesi hilâf vâki olduğu arzuhal-i mezkûr ile tebeyyün edeceğini beyan ve iddia etmiş ve müste'nif aleyh Mehmed Başala dahi ifâdât-ı mebsûtanın yolsuzluğunu müsbit olmaküzere yedi delil ibrad edip bunların birincisi taahhüdnâmede akça verilmesinin mûnderic olması ve ikincisi Trablusgarp'ta muamelat şahit ile cereyân etmekte olduğu gibi senedât münazaunfihde dahi şahit imzası bulunması ve üçüncüsü taahhüd nâme ve senetlerde iki senedin emanet olduğuna dair ber sarâhat olmamasının ve biz ve akça alındığı tasrîh kılınmasının iki senedin emanet olmadığına delâleti ve dördüncüsü evvelki senetleri müste'nif taahhüd nâme ile tasdik etmesi ve beşincisi hasmının Trablusgarp mahkemesinde dört kıt'a senedin ikisini inkârdan sonra ikrâr eylemesi ve altıncısı daha evvelleri sevkine meclisinde inkâr etmesi ve birinci mahkeme-i merkûme i'lâmına taahhüd nâme tarihinin senetlerden sonra bulunmasının Ahmed'ül Gali'nin aleyhine

medâr-ı hükm-i ittihâz kılınması kazıyyeleri bulunmuş ise de taahhüdnâmede verilen mezuniyet faizinin itasına hasr olunmuş olduğu tercümesinden müsteban olduğu gibi akçanın ahzına dair elyahun'un bir gûna tasdiki görülememiş ve umûr-ı ticarete dair senedât için şahit istimâi caiz olacağı kanun-ı ticarete gayr-ı musarrah bulunmuş ve senetlerin emanet olduğunun taahhüdnâmede musarrah olmaması akça elyahu'ya teslim olunduğunu ispata medâr olmayıp akça ve büz alındığı dahi taahhüdnâmede yazılmasına ve büz nâmede akça verileceğinden bu yolda [603] tahriri tabiat maslahat icabından görünmüş müste'nif aleyh kendisinin kurtardığı evvelki senetlerin 10 Zilhicce sene 85 tarihli olduğunu söylemiş iken muahharan gurre Zilhicce sene 85 tarihli bulunduğunu dermeyân ederek birbirine mübayin sözlerde bulunmuş olmasına ve mahkeme-i ticaretin i'lâmında ikrârın 88 Muharrem sene 88 tarihinde vuku bulduğu munderic olup halbuki müste'nifin 10 Ramazan sene 87 tarihli bir kıt'a arzuhal mahkeme-i merkûmeye havale edilmiş ve bu arzuhalde dört kıt'a senet maddesi tasrîh kılınmış iken mahkeme-i merkûmenin ikrârı mezkûr 10 Ramazan sene 87 tarihinden hayli vakit sonra olan 18 Ramazan sene 88 tarihinde vuku bulduğunu göstermesi müste'nif inkârı vuku bulduğu hakkında olan ifadesini müeyyed olup her ne kadar müste'nif aleyh burasının mahalinden istilâmını söylemiş ise de meydanda arzuhal-i mezkûr ile mahkemenin gösterdiği tarih var iken mahalinden isti'lâm keyfiyete hacet görülememesine ve müste'nifin sevkine meclisinde vuku bulmuş olan takriri elyevm söylediği sözlere mübayin olduğu gibi taahhüd nâmenin zuhurundaki şerhe nazaran müste'nif aleyhin iki kıt'a senet bedellerini vadeleri inkızâsından bir müddet sonra ve diğer iki kıt'a senedin dahi hitâm vadelerinden evvel vermiş olması lazım gelip senetlerde ise muharrer olan mebalîğın ifası hitâm vadelerine muallak ve meşrut bulunduğundan öyle yalnız taahhüdnâme tarihinin senetlerden sonra olmasının müdam hükm-i ittihâzda ispat bulunmamasına velhâsıl mahkeme-i ticaretin hükmü esbâb-ı kanuniye ve ilel-i makbuleye müstenid olmamasına yani i'lâm-ı mezbûrun mebalîğ-i mezkûre hakkında olan hükmü usûl-i mahkeme nizamnamesinin yüz on yedinci ve yüz on sekizinci maddelerinin fıkârât ahiresi ahkâmına tevfikân fesh olunmuş ve otuz altıncı maddesi mûcibince müste'nif aleyh Mehmed Başala yemin talebinde dahi bulunmamış olduğundan merkûm Mehmed Başala'nın tebliğ mezbûru Ahmed'ül Gali'nin davaya salâhiyeti görülemediğine hüküm olunmuştur müstedî-i temyîz Mehmed Başala'nın vekili Ciran Gregor'un layiha-i itiraziyesi yedi binden ibarettir birincisi müvekkilinin hesabü'l kefâle mezkûr dört kıt'a senedatın bedellerini Elyahu'ya verdiği senetlerin yedinde mevcut ve zuhûrlarında birtakım şühudun şahadetleri mestûr olmasıyla müsebbit bulunduğundan bu babda olan iddianın vâhî olduğu ikincisi faiz itasını âmir taahhüdnâme verilmesi senedâtın bedellerini aldığını yeniden bir ikrâr demek olduğunu üçüncüsü dîvân-ı istînâfın asıl senet ile taahhüdnâmeyi bertaraf ederek yalnız şahit istimânın kanun-ı ticarete câiz olduğunu beyan etmesi yolsuz bulunduğunu dördüncüsü müvekkili tarafından mezkûr senetlerin bedelleri elyahu'ya verildiği gibi senetler hasmının ifadesi vecihle emanet olsa taahhüdnâmede zikr olunması veyahut müvekkilinden diğer bir senet alınması lazımeden olduğu beşincisi hasmı tarafından kurtarılan iki kıt'a senet için müvekkili tarafından Elyahu'ya başkaca kefâlet senedi

verilmiş ve işbu kefâletin iki şarta muallak olduğuna Elyahu'dan başkaca bir senet alınmış olduğundan bunların taahhüdnâmeye dercine hâcet kalmadığı gibi taahhüdnâmede bulunan dört kıt'a senedâtın bedellerini vadesi hulûlunda kefâleti hasebiyle itaya ve etmediği surette faiz vermeye müvekkilin mecbur olacağından yalnız bunlar için mezkûr taahhüdnâme almış olmasıyla akçanın bâzîrgân merkûme verilmediğinin neden istinbât olunabileceği altıncısı hasmı derece-i evveli mahkemesinde [604] senedât kâffesini inkâr ve muahharan emanet olduğunu tezkâr eylemiş ise de ispattan izhâr-ı acz ederek bunun üzerine hükm hakkı olduğu cihetle dîvân-ı istînâf i'lâmında mûnderic ifâdatının vâhî idüğü yedincisi taahhüdnâmenin zahrındaki şerhte iki senedin akçası vadelerinden evvel veya sonra î'tâ olduğuna dair bir işaret olmayıp derece-i evvelide dahi mezkûr taahhüdnâme şahitlerin şahadeti ve senedât ile beraber medâr-ı hükm ittihâz kılınmış olduğundan dîvân-ı istînâfın bu babdaki mütalaası dahi vâhî bulunduğu ifadelerini şamildir.

Müddeîaleyh Ahmed'ül Gali'nin vekili Osman Efendi tarafından verilen cevap layihası dahi yedi bendi muhtevî olarak birinci ve ikincisi Mehmed Başala'nın yedinde bulunan senedatta akçanın ahzını müş'ar Elyahu'nun imzası olmayıp iki kıt'a senet bedelâtının Elyahu'ya tediye olduğu iddiasının bi esas idüğü üçüncüsü kanun-ı ticarette şühud istimâ'ı gayr-ı caiz olduğu dördüncüsü hasmı yedindeki iki kıta'a senedin emanet olduğunun taahhüdnâmede zikr olunması veyahut diğer bir senet alınması lazım gelmeyeceği beşincisi Mehmed Başala'nın kefâlet hakkındaki ifâdatının hilâf-ı vâkî idüğü kefâletnâmenin mütalaasıyla anlaşılacağı altıncısı derece-i evveli i'lâmından evvel Trablus mahkeme-i ticaretine takdim edip şimdi yedinde bulunan arzuhalinden müvekkilinin senedâtı mûnker olduğu tebeyyün edeceği yedincisi taahhüdnâme zahrındaki şerhten malûmatları olmadığı gibi taahhüdnâmede akçanın itasına mezuniyet verildiği ve müvekkili iki kıt'a senedin akçasını vererek bâzîrgân merkûmdan ibrâ istihsâl eylediği cihetle hasmı tarafından bâzîrgân merkûma akça verilmiş ise müvekkilinden metalibeye hak ve salâhiyet olmayacağı ifâdatını müştemeldir.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyîz Mehmed Başala ile Ciran Gregor ve müddeî aleyh Ahmed'ül Gali tarafından Osman Efendi daireye gelerek Mehmed Başala şifahen tarafından Ciran Gregor'u tevkil eylemiş ve mûmâileyh Osman Efendi'nin irâe eylediği arabîyyü'l ibâre vekâletname suret-i musaddakası lede'l mütalaa vekâletnâme-i mezbûr temyîze dahi kâfî görünmüş olduğundan muvacehelerinde i'lâm ile layihalar kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual edildikte vekil-i merkûm Ciran Gregor derece-i evveli mahkemesi i'lâmının hükmü Elyahu'ya verilen akçanın Ahmed'ül Gali'den tahsili ve taht-ı ikrârından bulunan bin kuruşun kezâlik tediyesiyle beraber Mehmed Bin el-Beşîr'den istihsâl etmek için müvekkilinden aldığı altmış beş adet gazi altını hâvî senedin müvekkiline itası hususlarından ibaret olup dîvân-ı istînâf yalnız Elyahu'ya verilen akçanın maddesini istinaf ve tedkîk etmiş iken derece-i evveli i'lâmı hükmünü feshetmesi mugayir kanun olduğunu ve taahhüdnâmede zikr olunan dört kıt'a senedât gurre ve 3 ve 4 Zilhicce sene 85 tarihli olup bunları dahi hesabü'l kefâle müvekkili kurtarmış ve hasmının

kurtardığını beyan eylediği iki kıt'a senet 2 Zilhicce sene 85 tarihli olup bunlar başka senet bulunmuş olduğu cihetle bu babda hasmı tarafından beyan olunan ifâdâtının mecruh olduğunu beyan ve Osman Efendi ifâdât vakayı bi'l tezkîb taahhüd-nâmenin aslına mezkûr olan tarih gurre Zihicce sene 85 tarihli olmayıp evâil Zilhicce sene 85 diye yazılmış idüğünü ve Trablusgarp'ça evâil tabirinin ayın onuna kadar şümüllü bulunduğunu ve müvekkili [605] tarafından kurtarılan 2 Zilhicce sene 85 tarihli iki kıt'a senedin taahhüd-nâmedeki senetler olduğunu ityân eyledi bunun üzerine taahhüd-nâme ile mezkûr senedât ve evrak-ı saire bi'l tezkire dîvân-ı istînâftan gönderilerek ve bu esnada Mehmed Başala vekili Ciran Gregor'u azl ile yerine Mehmed Said Efendi'yi vekil tayin eylediği daireye gelip şifahen beyan etmesiyle muhakeme ve muvaceheleri ikmâl edilmek üzere mûmâileyh Said Efendi ile müddeâleyh vekili Osman Efendi daireye celb olunarak taahhüd-nâme ile senedât-ı mezbûrenin tarihleri ve evrak-ı saire mucavehelerinde tatbik ve muayene olundukta mezkûr taahhüd-nâme 25 Zilhicce sene 85 tarihiyle müverrah ve Ahmed'ül Gali mührüyle mahtûm olup metninde evvel Zilhicce sene 85 tarihli iki kıt'a senetle on bin ve üç yüz yetmiş bir ve Zilhicce sene 85 tarihli senetle sekiz bin dört yüz ve Zilhicce sene 85 tarihli senetle bin yedi yüz yetmiş kuruş bezirgân Elyahu'ya borcu olduğu ve meblağ-ı mezbûrun hâlât-ı sitte ile tediyesine Mehmed Başala'nın nefsine zâmin ve kefil olup meblağ-ı mezbûru vadeleri tekmîlinden sonra tediye etmediği takdirde beher mah yüzde beş faiz bezirgân merkûme vermeye tarafından Mehmed Başala'nın mezun olacağı ibaresini ve bazı şühud esâmîsi ile zahrında dahi bezirgan merkûm Mehmed Başala'dan ahz-ı istifa eylediği gibi kefil mûmâileyh dört kıt'a senedâtı ahz eylediği ve meblağ-ı mezbûru kefillik verdiğinde medyûnun gâib olup mezblâğ-ı mezbûrun medyûn cânibinden ifa edileceği hususâtı muharrer idüğü ve Mehmed Başala'nın kurtardığı iddia olunan senedâtтан on bin ve üç yüz yetmiş bir kuruşluk iki kıt'a senedin gurre Zilhicce sene 85 tarihiyle müverrah ve Mehmed Başala hatmiyle mahtûm olup zirinde Ahmed'ül Gali Trablus'ta bulunmadığından mebalîğ-i mezbûreyi Başala'nın ifa eylediğinin Elyahu'nun beyan eylediğine şahit oldukları ibaresiyle bazı kesânın imzaları mûnderic bulunduğu ve sekiz bin dört yüz ve bin yedi yüz kuruşluk iki kıt'a senedin 3 ve 4 Zilhicce sene 85 tarihiyle müverrah ve medyûn Ahmed'ül Gali ve hâlât-ı sene ile edâsına kefil Mehmed Başala imza ve mührünün muhtevî ve zahrlarında mebalîğ-i mezbûreyi Başala'nın Elyahu'ya edâ eylediğini Elyahu'nun ifade eylediği şerhiyle çenk nefer şühud esâmîsi mestûr olduğu ve Ahmed'ül Gali'nin bizzat istihlâs eylediğini beyan ettiği biri on bin ve diğeri üç yüz yetmiş bir kuruşluk iki kıt'a senedin tarihleri 2 Zilhicce sene 85 ve Ahmed'ül Gali imza ve mührünü şâmil ve zahrlarındaki şerhte Elyahu'nun imzası metbûi bulunan Fransa konsolotosunun tasdîki ile Elyahu'nun mebalîğ-i mezbûreyi Ahmed'ül Gali'den istifa ve Ahmed'ül Gali'yi ibrâ ilm ile ibrâ eylediği meztûr bulunduğu ve 9 Zilhicce sene 85 tarihli ve Mehmed Başala'nın imzasıyla olan senette mezkûr 2 Zilhicce sene 85 tarihli senetlerin hâvî olduğu akçanın Elyahu'ya tediyesine kefil olduğu ve zahrında kefil Ahmed'ül Gali'nin zimmetinde bulunan mebalîğ-i mezbûreyi Elyahu'ya tediye eylediği meşrûh bulunduğu ve müddeâleyh Ahmed'ül Gali'nin vekili mûmâileyh Osman Efendi tarafından ibrâz olunan bir kıt'a arzuhal bilasene Trablusgarp vilayeti

mahkeme-i ticaretinden yazılmış olan derkenârda 2 Zilhicce sene 85 tarihli iki kıt'a senedin akçasını Ahmed'ül Gali'nin tediye ettiğinin ve sened-i mezbûrdaki imzanın kendisinin olduğunu ve Başala'nın ibrâz eylediği gurre Zilhicce sene 285 tarihli senedin akçasını Başala'nın tediye edip etmediği sual olundukta Mehmed Başala'nın kefaletiyle Ahmed'ül Gali ile ahz-ı itası olmadığından ve zaman geçtiğinden bu senetleri yazdığını **[606]** Elyahun'un ifade eylediği mestûr bulunduğu görüldükten sonra layihalar haricinde bir gûna iddia ve ifadeleri olup olmadığı tarafeyn vekillerinden lede'l istifsar her biri layihasında münderic olan ifâdâtı tekrar ve başka diyecekleri olmadığını tezkâr eyledi.

Keyfiyet lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu üzere müstedâ-ı temyîz Başala'nın vekili tarafından gerek layihasında ve gerek şifahen dairede dermeyân olunan itirazâtının hûlasası müvekkilinin hesabü'l kefâle mezkûr dört kıt'a senedâtın bedellerini Elyahu'ya verdiği senetlerin yedinde mevcut ve zahrlarında birtakım şühudun şahâdetleri mestûr olmasıyla müsbit olduğu ve faiz itasını amîr taahhüdnâme verilmesi senedâtın bedellerini aldığını yeniden bir ikrâr demek bulunduğunu ve dîvân-ı istînâfın asıl senet ile taahhüdnâmeyi bertaraf ederek yalnız şâhid-i istimânın kanun-ı ticarete caiz olmadığını beyan etmesi yolsuz olup mezkûr senetler hasmının ifadesi vechle emanet olsa taahhüdnâmede zikrolunması veyahut müvekkilinden diğer bir senet alınması lazım geleceği ve hasmı tarafından kurtarılan iki kıt'a senet için müvekkili tarafından Elyahu'ya başka kefâlet senedi verilmiş ve işbu kefâletin şarta muallik olduğuna dair Elyahu'dan başkaca bir senet alınmış olduğundan bunların taahhüdnâmeye dercine hacet kalmadığı ve taahhüdnâmede bulunan dört kıt'a senedâtın bedellerini vadesi hulûlunda kefâleti hasebiyle itaya ve etmediği surette faiz vermeye müvekkili mecbur olacağından yalnız bunlar için taahhüdnâme alınmış olmasıyla akçanın bezirgân-ı merkûma verilmediğinin neden istinbât olunabileceği ve hasmı derece-i evvelide senedâtın kâffesini inkâr etmiş ve muahharan emanet olduğunu iddia eylemiş ise de ispattan izhâr-ı acz ederek bunun üzerine hükm-i lahik olduğundan dîvân-ı istînâf i'lâmında münderic ifâdâtın vâhî bulunduğu ve taahhüdnâme zahrındaki şerhte iki senedin bedelâtı vadelerinden evvel veya sonra î'tâ olduğuna dair bir işaret olmayıp derece-i evvelide dahi mezkûr taahhüdnâmede şahitlerin şehâdeti ve senedât medâr hükm-i ittihâz kılınmış ve derece-i evveli mahkemesinin hükmü meblağ-i mezbûr ile taht taht ikrârda bulunan bin kuruşun ve altmış adet gazi altınını hâvî senedin müvekkiline itası husûsları olup yalnız Elyahu'ya verilen akça maddesi istinaf olunmuş iken derece-i evveli i'lâmının fesh olunması yolsuz idüğü kaziyyelerinden ibaret oluyor ise de Mehmed Başala'nın ibrâz eylediği dört kıta senetten iki kıt'asında Ahmed'ül Gali'nin mühür ve imzası olmadığı ve işbu dört kıt'a sent bedellerinin hesabü'l kefâle Mehmed Başala tarafından tediye olunduğunu müş'ar Elyahu'nun imzası olmayıp bedelât-ı mezkûrenin tediyesi Mehmed Başala tarafından bazı kesânın şehâdetleri ispat olunmakta bulunduğu halde taahhüdnâmede muharrer senedâttan olmak üzere Ahmed'ül Gali'nin bizzat kendisinin kurtardığını beyan eylediği 2 Zilhicce sene 85 tarihli iki kıt'a senet bedelâtını ahz eylediğini zahrlarındaki imzasıyla Elyahu'nun tasdik eylemesi ve mahkeme-i ticaret derkenârı mûcibince Mehmed Başala yedinde bulunan

senedâtın Ahmed'ül Gali'nin ibrâz eylediği mezkûr iki kıt'a senet bedelleriyle mesâvî bedelâtı hâvî iki kıt'a senedi bilmediğini dahi Elyahu'nun beyan etmiş olması ve Mehmed Başala yedinde bulunan senedât bedelâtını Elyahu'ya tediye etmiş olsa medyûn Ahmed'ül Gali'ye müracaata senet olmak üzere Elyahu'dan imza almak iktizâ eder iken bu babda öyle imzaya istinâd etmeyerek bazı kesânın şehâdetlerini [607] dermeyân edip bu ise kanun-ı ticaret hükmünce gayr-ı muteber ve senetlerin Başala'nın yedinde bulunmaktığı bedellerini Elyahu'ya î'tâ eylediğine kâide-i ispata medâr olamayacağı bedîhî ve izhâr bulunması ve dîvân-ı istînâfın hükmü yalnız şahid-i istimanın kanunen câiz olamayacağı kaziyesine sebtini olmayıp i'lâmında muharrer olduğu üzere istima-i şühudun adem-i cevâzıyla beraber senetle taahhüdâmeden dahi Elyahu'ya akçanın verildiğinin sabit olamamasına müstenid bulunduğundan ve Ahmed'ül Gali emanet iddiasını ispattan izhâr-ı acz eylemiş olsa bile merkûmun iddiayı mezkûrunu ispatta âciz olmağı ve bu iddiaya dair taahhüdâmede işaret olmamaklığı ve bu yolda ayrıca senet alınmamaklığı senetlerin bedelâtının Mehmed Başala tarafından Elyahu'ya verildiğini ispata medâr olamayacağı gibi zât-ı maslahatça asl cây mütalaa senetler bedelâtının Mehmed Başala cânibinden Elyahu'ya verilip verilmediği maddesi olarak Mehmed Başala'nın bedelât-ı mezkûreyi Elyahu'ya tediye eylediği hakkında olan iddiası ise şehâdete müstenid ve işbu şehâdetin istimaana dahi hükm-i kanun gayr-ı müsaidi düğünden dîvân-ı istînâfın olbabda olan mütalaatının yolsuz bulunduğu itirazına mahal olmaması ve mârr-üz zikr 2 Zilhicce sene 85 tarihli senetler için Başala cânibinden başka kefâlet senedi verilmiş ise de bu kefâletin iki şarta müteallik olduğuna dair Elyahu'nun imzasıyla iddia olunduğu gibi ayrıca bir senet alınmayıp bazı kesân tarafından bu yolda bir varaka tanzîm olunmuş ve işbu varakada dahi dâyin-i merkûmun imzası bulunmadığı cihetle gayr-ı muteber bulunmuş olmasıyla mezkûr senetler için şartı hâvî kefâlet edildiği ve bu cihetle taahhüdâmeye dereine hacet kalınmadığı ifadesi nâbecâ görünmesi ve taahhüdâmede münderic olan dört kıt'a senedâtın yedinde bulunan senetler olduğunu Başala iddia etmekte ise de bunların ikisinde dahi bervech meşrûh medyûnun imzası olmadığından taahhüdâme fakat bunlar için alınmış dinlemeyeceği gibi dîvân-ı istînâf i'lâmında muharrer olduğu üzere Ahmed'ül Gali'nin 10 Ramazan sene 87 tarihli arzuhalî Ahmed'ül Gali'nin mezkûr senetler hakkında inkârı vuku bulmadığını teyid ederek elhâsıl gerek senedât-ı mezbûre ve taahhüdâmeden ve gerek evrak-ı sâireden mebalîğ-i mezbûrenin hesabü'l kefâle Mehmed Başala tarafından Elyahu'ya î'tâ olunduğu kanunen ve kâiden sabit olamamış ve dîvân-ı istînâfça derece-i evveli mahkemesinin fakat senedât-ı mebhûs-ün anhâ hakkındaki hükmü fesh edilmiş olması cihetlerle itirazât-ı mebsût-i mesrûda dîvân-ı istînâf i'lâmının kanunen nakzını mûcib olur ille ve esbâbdan görülememiş olmasıyla i'lâm-ı mezbûr bi'l tasdik temyîz isridâsının reddine ve i'lâm ve tebliğ harcı olan yüz doksan iki buçuk kuruşla üç beyaz mecdiyenin temyîz davasında haksız çıkan Başala'ya râci olmak üzere evvel emrde Ahmed'ül Gali'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Mütekaidin-i ferikândan saadetli Ali Berri? Paşa hazretlerinin mahdumları İbrahim ve Ahmed Beyler ve kerîmeleri Esmâ Leyla ve Ayşe Sıddıka ve taallukâtından diğer Ayşe Hanımlar ile tüccardan Mustafa kaptanın Abdülhalim Efendi zimmetinde olan matlublarından dolayı beynlerinde tahaddüs eden münazaaya dair dîvân-ı istînâftan 24 Şevval sene 89 tarihiyle verilen i'âmın temyîzini müstedî kapüdan merkûmun vekili Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ eylediği arzuhal ve layiha temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla müddeâleyhten alınan layiha-i cevabiye ve bu maddeye müteallik [608] olup görülen lüzum üzerine ticarethaneden celb edilen evrak-ı saire ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Aleyhinde istinaf deâvî olunan Mahkeme-i Ticaret-i Bahriye'nin 3 Zilhicce sene 87 tarihli i'âmının hülâsa-i meali merkûm Mustafa kaptan Abdülhalim Efendi'nin mutasarrıf olup bazı tüccar marifetiyle vekâlet suretiyle emr-i iradesini kendisine havale eylediği altı buçuk kıt'a sefinenin Ali Berri Paşa tarafından sekvestro altına alınması cihetle borcu olan doksan bin beş yüz yirmi yedi ve kendi kefâletiyle eytâm akçası olarak efendi-i mûmâileyhin deyni bulunan otuz iki bin kuruşla ücret ve masârif-i müteferrika tesviye olunamadığından sefayin-i mezbûrenin fûrûhtuyla esmânından mabaliğ-i mezkûre ile Saray-ı Hümayun ve asâkir-i şâhâne enbârlarına teslimini taahhüd eylediği hatab ve kömürün teslim olunmayan miktarından dolayı tertip edecek fark fiyat ve zarar ve ziyânın tesviyesini deâvî ve Abdülhalim Efendi dahi Ali Berri Paşa'ya olan üç yüz lira deyni tediye etmek ve şehri kendisine bin kuruş vermek ve kâffe-i muamelatı kendisinin inzimâm re'yiyle icrâ eylemek şerâitiyle sefinelerin idaresini Mustafa kaptana havale eylemiş olduğu halde kaptan-ı merkûm Paşa-yı müşârünileyh yalnız bir lira ve kendisine bir sene zarfında iki bin beş yüz küsur kuruş î'tâ edip muamelat-ı vâkıada dahi kendisine müracaat etmemiş olduğundan iddia-yı vâkıayı tanımayacağını ifade ve enba etmesi üzerine mezkûr sefinelerin Mustafa kaptanın idaresi zamanında vuku bulan vâridât ve masarifatını mübeyyin defteri tanzîm ve Abdülhalim Efendi'nin kabul etmediği muâmelât-ı tefrik olunarak suret-i halin raportla beyan olunması husûs-ı azâsı tarafından müntahab bir komisyona havale kılınmış ve muahharan Abdülhalim Efendi'nin komisyon-ı mezkûr aleyhine itiraz etmesinden nâşî keyfiyet diğer bir komisyona havale olunarak işbu ikinci komisyondan î'tâ ve Halim Efendi'nin mahkemeye huzurdan imtinâ cihetiyle yalnız Mustafa kaptanın huzurundan kırâat ve mütalaa olunan raporttan birinci komisyonun Abdülhalim Efendi gıyabından tanzîm eylediği raport mûcibince Mustafa kaptanın doksan bin altı yüz bu kadar kuruş matlub-i sahihi tebeyyün edip mablağ-ı mezbûr ticaret-i bahriye kanunnamesinin dokuzuncu maddesi mûcibince imtiyazlı bulunduğundan bunun evvel be evvel tahsili ve marr'ül beyan hatab ve kömür fark fiyatından nizamiye hazinesi sarf-ı nazar edip fakat hazine-i hassa için Mustafa kaptanın kefilî marifetiyle mahal-i ahirden hatab ve kömür mübâyaa olduğundan bunun fark fiyatından dolayı iktizâ eden muamelenin icrâsı ve Mustafa kaptanın talep eylediği şehriye ve masârif-i müteferrika miktarının tayin ve tahdîdi lüzumu muharrer bulunmuş olduğundan îcâb-ı

derdest tezekkür iken Ali Berri Paşa'nın mahdum ve kerimelerinin vekili Kostaki Efendi Mustafa kaptanla icrâ-yı muhakemesini talep etmekle vekil mûmâileyh ile Mustafa kaptanın dahi muhakemelerine lede'l ibtidâr Kostaki Efendi müvekkillerinin Abdülhalim Efendi zimmetinde ba i'lâm matlubları olan akçaya mukâbil sefineler taht Sekvestroya alınarak bi'l müzayede fûrûht olunmakta olduğu halde Mustafa kaptan külliyetli alacak iddiasına kıyâm ve komisyon teşkîl ettirerek bir kıt'a raport istihsâl edip halbuki sefineleri idareye vekâletine mütedair yedinde bir senet olmadığı sefinelerin idaresinden dolayı bir temettü göstermediği gibi iddia eylediği alacak dahi [609] Halim Efendi'den imza ve mühürlü bir hesapname veya bir senete müstenid bulunmadığından iddiasının vâhî olduğunu komisyon-ı mezkûr yalnız tarafeynin hesabını rû'yet edecek iken matlub-ı mezkûrun imtiyazı olduğuna karar verilerek vazifesini tecavüz eylediğini ve raportun usûl ve kâide-i ticarete mugayir idüğünü bi'l beyan sefâin-i merkûma esmanından evvel be evvel müvekkillerinin matlubatı tesviye olunmak ve kaptan-ı merkûmun bu babda açtığı deâvî sefinelerin te'hîr müzayedesine sebep olduğundan bundan dolayı mesul tutmak lazım geleceğini ityân ve Mustafa Kaptan dahi kendisini vekâlet ve muâmelâtı yedinde bulunan senedât ve defâtir ile umûm-ı tüccarın malûmatı ile müsebbit ve hak müsebbiti imtiyazlı bulunduğundan kendi hakkının evvel be evvel istifası iktizâ edeceğini ve müzayedenin te'hirine kendisi sebep olmadığını dermeyân etmeleri üzerine keyfiyet lede'l müzakere Mustafa kaptanın vekâleti Abdülhalim Efendi'nin itirafıyla müsebbit olup raport dahi azası tarafeynden müntahab bir komisyondan verilmiş ve aleyhine Abdülhalim Efendi tarafından itiraz olunmamış olduğundan vekil mûmâileyh Kostaki Efendi'nin ol babda olan itirazatı mecruh bulunduğu gibi imtiyaz bahsine gelince eğer ki mezkûr raportlarda Mustafa kaptanın tebeyyün eden doksan bin bu kadar kuruş matlubunun bahriye kanunnamesinin dokuzuncu maddesi mûcibince imtiyazlı olduğu gibi gösterilmiş ise de madde-i mezkûre imtiyazı sabit olan düyûn hakkında olup meblağ-ı mezbûrun imtiyazı ise kanun-ı mezkûrun altıncı maddesinin altıncı fıkrasına tevfikân ispat olunamadığından işbu altıncı madde mûcibince âdi deyn hükmünde tesviyesi lazımeden olmakla beraber Mustafa Kaptan mezkûr sefâin esmanından alacağının tesviyesi ve müzayedeye çıkarılıp Paşa-yı müşarûlileyh üzerinde takarrür eden üç kıt'a sefîne esmanının Kostaki Efendi'nin müvekkillerine î'tâ olunması hakkında 14 Muharrem sene 87 ve 2 Şubat sene 87 tarihli iki kıt'a sekvestroname mûcibince muhalefet ve mûmâneat ederek işbu mûmâneat müddet nizamiyesi zarfında yani müzayede kararı gününden üç gün geçmeksizin vuku vulduğunu ve başka bir alacaklı tarafından müddet nizamiyesi zarfında bir gûna itiraz vuku bulduğu cihetle bahriye kanunnamesinin yirmi altıncı maddesi mûcibince mezkûr üç kıt'a sefîne esmanından yalnız Mustafa Kaptan matlubu nisbetinde hisse almakla haklı bulunmuş olmasıyla mezkûr üç kıt'a sefinenin esmân-ı mevkûfesi olan bin yüz doksan altı adet Osmanlı lirası ve otuz dokuz kuruşun Kostaki'nin müvekkillerine matluplarıyla Mustafa Kaptan'ın raport mûcibince tebeyyün eden doksan sekiz bin altı yüz otuz dört buçuk ve ücret ve masârif-i müteferrikası için mahkemece takdir edilen sekiz bin kuruş matlubatı nisbetinde beynlerinde tevzîyle kaptan-ı merkûmun bâkî kalacak matlubunun efendi-i mûmâileyhin ticaret-i bahriye

kançılaryası marifetiyle fûrûht olunan diğerk üç buçuk kıt'a sefâin esmânından ve efendi-i mûmâileyhten mâmasârif-i muhakeme tahsili ve kaptan-ı merkûm cihet kefâletten iddia eylediğı eytâm akçasını matalibeden sarf-ı nazar eylediğini ifade ve takrir eylediğı gibi kömür ve hatab taahhütten dolayı bervech-i mebsût iddiagerdesi olan zarar ve ziyân maddesi umûr-ı ticaret-i bahriyeden olmamakla bunun dahi ait olduğı mahkemeye havalesi husûslarına karar verilmiş olduğınu mutazammındır.

İşbu karar-ı vekil mûmâileyh Kostaki Efendi kabul etmeyip istinaf deâvi etmiş ve dîvân-ı istînâfça mahkeme-i [610] bahriyede görülen hesabın yeniden rû'yeti ve inde'l icâb Abdülhalim Efendi'nin dahi celbi ile hesap-ı mezkûrun yolunda olup olmadığının ve işbu hesapta fâhiş güzeşte ve masraf ve müvazaa bulup bulunmadığının bi'l tahkik raportla bildirilmesi husûs-ı tarafeynden ve istinaftan müntehab üç nefer-i mümeyyize havale kılınarak mümeyyiin mûmâileyhten Mustafa Efendi ile Mustafa Ağa tarafından müştereken bir kıt'a ve Hasan Efendi cânibinden bir kıt'a ki iki raport verilmiş ve bunun üzerine tarafeyn dîvân-ı istînâfa davet olunmuş oldukları halde müste'nif Kostaki Efendi gelmemiş olduğundan ticaret-i bahriye mahkemesi i'lâmının gıyaben tasdik kılınmış olduğı evrak-ı mezbûreden müstefâd olmuştur.

Temyîz-i istidâ kılınan dîvân-ı istînâf i'lâmının müfadi dahi vekil mûmâileyh Kostaki Efendi müddet-i nizamiyesi tarafında itiraz-ı âlî-ül hükm etmekle tarafeyn hükm-i gıyabiden evvel bulundukları hale bade'l ircâ mârru'l beyân iki kıt'a raport mütalaa olundukta Mustafa Efendi ile Mustafa Ağa'nın raportunda Mustafa Kaptan'ın kâide-i sabit olan matlubu beyne'l tüccar cârî olan usûle tevfikân rû'yet olunduğı halde imtiyazlı olup müvazaa şâibesinden biri idüğü yazılmış ise de hesabın rû'yet olunduğı gösterilmiş ve Hasan Efendi'nin raportunda imtiyaz husûsunun dîvân-ı istînâf rey'ine ta'likine mütefekkan karar verilmiş iken refikleri kendisinin gıyabında tanzim ve li-ecli'l tahtim kendisine irâe eyledikleri raporttan eser-i himayet görerek tahannimden istinaf eylediğı hikaye olunmuş olmasıyla işbu raportlar usûl-i muhakeme nizamnamesinin mugayir bulunduğuna mebni müceddeden bir komisyon teşkili husûsu tarafeyne lede'l tefhim vekil Kostaki Efendi mahkeme-i ticaret-i bahriye müvekkillerinin matlubatının sefine esmânından tesviyesine dair olan 9 Muharrem sene 87 tarihli i'lâmına mübayin ahiren i'lâm verdiğıinden ve Mustafa Kaptan kanunen muayyen olan vakitte senet ibrâz etmemiş idüğünden buraları tedkîk olduğı halde kaptan-ı merkûmun hisse almakla haklı olmayacağı tebeyyün edip yeniden komisyon teşkiline hacet kalmayacağını beyan ve Mustafa Kaptan dahi almakla imtiyazlı olduğundan komisyona havalesi icâb etmeyip tahsiline hükm olunmak iktizâ edeceğini ityân etmekle komisyon teşkilinden sarf-ı nazarla Kostaki Efendi'nin tedkîkini talep eylediğı cihât-ı mezkûre pîş-i nazar mütalaaaya alınarak mahkeme-i ticaret-i bahriyenin 9 Muharrem sene 87 tarihli bir kıt'a i'lâmında Kostaki Efendi'nin müvekkillerinin Abdülhalim Efendi'de gayr-ı ez teslim matlubatı bulunan iki yüz iki lira ile bir yük kırk sekiz bin iki yüz altı buçuk kuruşun Abdülhalim Efendi'nin sekvestro olunmuş olan sefayini fûrûht olunarak esmânından tesviyesine gıyaben hükm olunmuş olduğı ve müste'nif aleyh Mustafa Kaptan'ın davasına esas olup 20 Muharrem sene 87 tarihinde

mahkeme-i bahriyeye muhavvel bulunan arzuhalinde Abdülhalim Efendi'nin altı buçuk kıt'a sefinesinin idaresine vekil olduğundan bahisle efendi-i mûmâileyhten malumul miktar mabaliğın istihsali istidâ olunduğu ve yine mahkeme-i mezkûreden 22 Rebiyyülevvel sene 83 tarihinde tanzîm edilmiş olan mezkûr i'lâm-ı gıyabiye Abdülhalim Efendi mehl-i nizamiyesinin iktizâsından sonra itiraz eylemiş olduğundan itiraz-ı mezkûr kabul olunmayarak kançılıyanın müzakeresi mûcibince sekvestro tahtında bulunan altı buçuk kıt'a sefinden üç kıt'ası [611] bin iki yüz altmış beş Osmanlı lirası bedel ile Ali Berri Paşa üzerinde takrir eylemiş ise de o sırada Mustafa Ağa tarafından vuku bulan sekvestro üzerine kaptan mûmâileyhin hisse çıkmak lazım geldiği halde ifa olunmak üzere müstenefün vekilinin kefâlete rabtına ve sefinelerin Paşa-yı müşârûn ileyh teslimine karar verildiği münfehim olmuş ve tarafeyn tekrar lede'l isticvab Kostaki Efendi mezkûr sefineler müvekkillerinin ikrâz eylediği mebalığ ile vücuda geldiğinden kat'el nazar Mustafa Kaptan'ın sekvestrosu makbul olmadığını beyan ve Mustafa Kaptan ifâdât sabıkasını tekrar ile kendisinin matlubu takdim edeceğini ve mahkeme-i bahriye i'lâmı mûcibince hisse almakla salâhiyeti bulunduğunu dermeyân etmesi üzerine Halim Efendi'de olan matlubuna dair yedinde bir senet olup olmadığı ve o makûle senedi müddeti zarfında mahkemeye ibrâz ve müzayede bedelinin Kostaki Efendi müvekkillerine î'tâ olunmamasını iddia edip etmediği ve matlubunun ticaret-i bahriye kanunnamesinin altıncı maddesi mûcibince imtiyazlı olduğunu ispat edip etmediği soruldukta öyle bir senedi olmadığını ve matlubu zıkr olunan madde-i kanuniyede muharrer evraka müstenid değilse de kaide-i imtiyazlı idüğünü ityân eylemiş olmasıyla keyfiyet lede'l müzakere tedkikât-ı vâkıadan anlaşıldığı üzere müşârûn ileyh Ali Berri Paşa'nın mahdum ve kerimeleriyle bazı mütealligatının Abdülhalim Efendi'ye olan matlubatının sekvestro ettikleri altı buçuk kıt'a sefinenin fûrûhtuyla esmânından tesviyesine mahkeme-i bahriyeden 9 Muharrem sene 87 tarihinde hükm-i i'lâm olunmuş iken esmân-ı mezbûreden Mustafa Kaptan'a dahi hisse verilmesine dair muahharan diğer bir i'lâm yapılarak işbu i'lâm-ı ahirin yolsuz olduğu ve Mustafa Kaptan'a dahi hisse verilmesi icap etmeyeceği Kostaki Efendi tarafından iddia olunmakta ve Mustafa Kaptan dahi hesabının komisyon marifetiyle görüldüğünü ve alacağının imtiyazlı olduğunu vekiller kendisinde rehn gibi bulunduğunu ve mahkeme-i ticarete ve dîvân-ı istînâfta Abdülhalim Efendi ile hîn-i muhakemesinde alacağının imtiyazlı olduğunu Kostaki Efendi'nin ikrâr eylediğini ve müste'niflerin matlubu faizden kabardığı cihetle kendisinin hisse almakla hakkı olup müste'niflerin bu babda haksız olduklarını iddia eylemekte olarak ancak komisyon-ı mezkûrdan verilen raportun kanuna muvafık ve müste'nifler aleyhine dokunur ciheti görülemediği gibi merkûmun imtiyaz iddiası kanunname-i bahriyenin altıncı maddesinde muharrer fıkârâtın hiçbirine tevâfuk eder surette sabit olamamış ve sefinelerin yedinde rehn olduğunu beyan eylemesi vekâlet tarikiyle idaresinde bulunduğuna dair sebkât eden ifadesine mübayin olarak kavl-i mücerreden ibaret görünmüş ve Kostaki Efendi'nin vukû-ı beyan olunan ifadesinden Mustafa Kaptan'ın alacağının imtiyazlı bulunduğunu katiyen tasdik manası müstefad olmayıp mamafih imtiyazlı olmayan bir deyne imtiyazlı denilmesi medâr hükm görünmemiş ve müste'niflerin matlubu faizden kabardığına dair

derece-i evveli i'âmlarında bir işaret olmadığı ve bu iddia Mustafa Kaptan'a râci bir şey olduğu ve merkûmun matlubu ber minvâl-i muharrer imtiyazlı olmadığı cihetle birinci derecede istihsâl matluba salâhiyeti görülememiş olduğu misillü sefîneler esmânından hisse ahzına salâhiyeti olup olmayacağı bahsine gelince kanunname-i mezkûrun yirmi yedinci maddesi hükmünce alacaklının hisse almakla salâhiyeti olması senetlerini üç güne kadar ticaret kılmaya [612] ibrâza mütevakıf ve Mustafa Kaptan ise mühürlü alacağına dair medyûnun mühürle mahtûm yedinde senet olduğunu mukir ve mu'terif olup derece-i evveli mahkemesinde dahi müste'niflerin mukaddemâ vâki olan sekvestroları mücibince zikr olunan altı buçuk kıt'a sefinenin fûrûhtuyla kâffe-i matlubatının tesviye ve istifasına 9 Muharrem sene 87 tarihinde gıyaben hüküm olunmuş ve işbu hüküm 22 Rebiyyülâhir sene 87 tarihli i'âm mücibince hükm-i kat'î derecesine götürülmüş olduğundan bu i'âmların itiraz kanunu vukuyula hükmü fesih olunmadıkça yine mahkeme-i mezbûreden ahkâmına mugayir diğer bir i'âm verilmesi kanunen gayr-ı câiz iken müste'nif aleyh Mustafa Kaptan'ın etmiş olduğu sekvestro dahi kabul olunarak müste'nifin mûmâileyhe verilecek mübalağadan Mustafa Kaptan'a hisse çıkarılmasına 3 Zilhicce sene 83 tarihinde hükmedilmesi evvelki hükme mübayin ve münakis görünmüş olmasına ve 22 Rebiyyülâhir sene 87 tarihli i'âmın karar-ı ahîri vechle sefâin esmânı için müste'niflerin vekili kefâlete rabt edilmesi nizamen hisse tefrikinin lüzumu halinde Mustafa Kaptan'a itası için olup mademki mezkûr 9 Muharrem ve 22 Rebiyyülâhir 87 sene tarihli i'âmların hükümleri aleyhine doğrudan doğruya itiraz nizamı zuhûra gelmeyip bâkî bulunmuştur bu madde dahi mezkûr hükmü fesh edecek husûsâtta bulunmadığından Mustafa Kaptan'a hisse çıkarılması lazım gelip Mustafa Kaptan'a bu babda olan ifâdâtı vâhî bulunmasına mebnî usûl-ı muhakeme nizamnamesinin yüz on yedinci ve yüz on sekizinci maddelerinin fıkârât-ı ahiresi müciblerince aleyhine itiraz olunan 3 Zilhicce sene 87 tarihli i'âmının müste'niflerin hakkında olan yani sefâin esmânından Mustafa Kaptan'ın hisse almasına dair bulunan hükmü fesh ile hükümleri vâki olan 9 Muharrem sene 87 ve 22 Rebiyyülevvel sene 87 tarihli i'âmlarda muharrer sefâin esmânından Mustafa Kaptan'ın hisse almaya salâhiyeti olamayıp Halim Efendi'ye müracaat etmesi lazım geleceğine karar verilmiş olduğunu beyandan ibarettir.

Mustafa Kaptan'ın vekili Hasan Fehmi Efendi'nin layihasında mûnderic itirazatı dört bendden ibaret olup birincisi müvekkili ticaret-i bahriye kanunnamesinin yirmi beşinci ve yirmi altıncı maddelerine tevfikân sefâin-i mezkûreyi sekvestro ederek ve müdde-i kanuniyesi zarfında arzuhalini mahkemeye havale ettirerek hukukunu muhafaza etmiş olduğunu ve ikincisi müddet-i kanuniyesi zarfında istidânamesini vermiş ve tedkikât-ı lazıminin icrasından doayı matlubatı derhâl i'âlâma rabt olunamamış ise de nihayet hükm altına alınmış olduğundan sefâin-i merkûme esmânından hissedar olmak salâhiyetini ihrâz eylediğini ve üçüncüsü dîvân-ı istînâf i'âmında mukilinin hisse almaya salâhiyeti olmadığını hükme iki sebep gösterilip birisi yirmi yedinci madde-i kanuniye mücibince üç gün zarfında matlubatına dair senet ibrâz etmemesi ve yedinde Halim Efendi'nin senedi bulunmaması ve diğeri sefâin-i merkûme esmânının Ali Berri Paşazâdelere verilmesi hakkında mahkeme-i bahriyeden muahharan verilen iki kıt'a

i'lâm aleyhine itiraz olunmayıp hükümlerinin bâki olması kazıyyeleri olursa da zikr olunan madde-i kanuniyede muharrer senet ibrâzı fıkrasından maksat alacak sahibinin ispat-ı müddeâyâ kıyâm etmesi lüzumundan ibaret olup yoksa senetsiz bir alacağının suret-i âheri ile ispat olunursa istimâ olunmaması manasını mutazammın olduğundan divan-ı mezkûr hükm-i kanunu yanlış tefsir etmiş olduğu gibi madde-i mebhûsü'n [613] anhanın hükmü yirmi beşinci ve yirmi yedinci maddelere matuf olup müvekkili dahi maddeteyn mezkûrteyn ahkâmına tevfikân müddeti zarfında sefâinin fûrûtuyla esmânının itasına mümane'et ve mahkemeye müracaatla ispat-ı müddeâ eylemiş olduğuna mebni dîvân-ı istînâfın hükmü mevâd-ı mezkûreye dahi mugayir idüğünü ve maheme-i nahriyeden muahharan verilen iki kıt'a i'lâm dahi Ali Berri Paşazâdelerle Halim Efendi beynindeki davaya dair olup şahs-ı sâlis bulunan müvekkilinin hukukuna dokunmayacağı cihetle dîvân-ı istînâfın bu babda olan mütalaası dahi mugayir usûl olduğunu ve dördüncüsü ahvâl-i mezkûreden nâşî dîvân-ı istînâf i'lâmının kanuna mugayir olduğundan Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesi mûcibince nakzı lüzumunu mübeyyindir.

Ali Berri Paşazâdelerin vekili Kostaki Efendi'nin cevab-ı layihasında dahi bahriye kanunnamesinin yirmi beşinci maddesinin husûs-ı müddeâyâ taalluku olmadığı gibi yirmi altıncı ve yirmi yedinci maddeleri ahkâmınca Mustafa Kaptan sefâin-i mezkûre müzayedesinin takarrürü olan 10 Rebiyyülâhir sene 83 tarihinden itibaren üç güne kadar bir güne iddiaya kıyâm etmemiş ve Paşa-yı müşârün-ileyh 22 Rebiyyülâhir sene 87 tarihli reddiyesinde üç güne kadar senetlerinin ibrâza mecbur iken ibrâz edememiş olduğundan sefâin-i mezkûre esmânından hisse almaya salâhiyeti olmadığı ve eğerce merkûmun müddeti zarfında sefâin-i esmânını sekvestro eylediği dermeyân olunuyor ise de maddeteyn mezkûretin ahkâmına tevfik hareket etmediğinden hakkını ıskât eylemiş olduğu misillü her ne kadar matlubuna dair muahharan i'lâm almış ise de bu i'lâmı üç gün zarfında ibrâz etmediğinden bu cihetle dahi hakkı olmadığı ve iki şahıs beyninde olan davanın şahs-ı salise dokunmayacağı umûr-ı müsellemeden ise de bu dava böyle olmayıp ancak müvekkillerinin Halim Efendi'ye olan matlublarına tesviyesi şartıyla mezkûr sefîneler müddeînin iradesine verilmiş olduğu halde matlubat-ı mezkûreye mahsuben fakat on bin kuruş verilmiş idüğünden müvekkilleri tarafından mezkûr sefînelerin bahriye kançılaryası marifetiyle sekvestro muamelatı icrâ olunarak Mustafa Kaptan'ın yedinde alınmış ve ol vakit merkûm alacak iddiasıyla bir gûna mümaneette bulunmayıp muamelet-ı vâkiayı kabul eylemiş olduğu halde muahharan müvekkillerinin matlubatı dört kıt'a i'lâma rabt olunduktan ve sefâinin fûrûtuyla esmânının alınmasına dair diğer bir i'lâm alındıktan sonra Mustafa Kaptan davaya kıyâm etmiş ve mamafih matlubata dair bir mûcib kanun senet ibrâz edememiş olduğundan iddiasında hakkı görülemediği olduğu beyanıyla dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdîki muharrerdir.

Hasan Fehmi Efendi ile Kostaki Efendi 26 Rebiyyülâhir sene 90 tarihinde daireye celb ile vekâlet senetleri ahz-ı kabul olunduktan sonra lede'l isticvâb Hasan Fehmi Efendi dîvân-ı istînâfın hükmü iki sebebe müstenid olup biri müvekkilinin ticaret-i bahriye kanunnamesinin yirmi yedinci maddesi iktizâsınca müddet-i muayyene zarfında senet

ibrâz etmemesi ve diğeri mahkeme-i ticaret-i bahriye Ali Berri Paşazâdelerin hakkı 9 Muharrem sene 78 ve 22 Rebiyyülâhir sene 87 tarihli i'lâmlarıyla tasdik ve sefînenin fûrûhtuyla matlubatının istifasına hükmettikten sonra işbu hükme mübayin diğeri i'lâm vermesi kaziyeleri azalarak bu sebeplerle derece-i evveli i'lâmının müvekkilinin hisse almasına dair olan hüküm ve kararı fesh olunmuş ise de yirmi yedinci madde-i kanuniyede muharrer senet fıkrası alacaklının hakkını mutlaka bir senetle ispata mecburiyetini şâmil olmadığından ve her bir alacaklının [614] matlubunu nazar-ı kanunda muteber olacak surette ispata hak ve salâhiyeti derkâr olup müvekkili dahi müddet-i nizamiyesi zarfında sefâinin fûrûhtuna mümâne'etle kimileri sekvestro eylemiş ve daha sair lazım gelen muamelat-ı resmiyeyi icrâ ettirilmiş olmasına nazaran madde-i mezkûre hükmünü ifa eylediği emr-i bedîdâr bulunduğundan şu halde divan-ı iftinâf zikr olunan madde-i kanuniyeye yanlış mana vermiş olduğu gibi iki şahıs beyinde olan davanın şahs-ı sani dokunmayacağı kavâid-i müsellemeden olup binâberin müddeî aleyh ile Halim Efendi beyinde olan iddianın müvekkilinin matlubuna taalluku olmayacağı ve burasını mahkeme-i bahriye bade'l tezekkür şahs-ı sâni hükmünde olan müvekkilinin matlubunun lüzumu tahsiline hüküm ve i'lâm verdiği cihetle dîvân-ı istînâfın bu babda olan mütalaası dahi gayr-ı vârid idüğünden derece-i evveli i'lâmının tasdîki icâb edeceğini dermeyân ve Kostaki Efendi dahi madde-i mezkûrenin ahkâmı Hasan Fehmi Efendi dahi'nin ifadesi vechle olmayıp ancak bir kimse bir sefînenin fûrûhtundan dolayı sefînenin esmânından hisse almasını iddia ettiği takdirde ol kimsenin matlubuna mukâbil yedinde bir senet var ise müzayedesi takarrüründen sonra nihayet üç güne kadar senedini bahriye kaçıllaryasına ibrâz eylemesi ve edemediği halde sefine esmânından hisse iddia etmeye hakkı olamayacağı husussundan ibaret olarak Mustafa Kaptan ise müddet-i kanuniye zarfında öyle bir senet ibrâz edemedikten başka zaten yedinde Halim Efendi'den mehûz hiçbir senet olmadığı gibi alacağı dahi bulunmadığı ve ikinci itiraza gelince her ne kadar şahsın beyinde olan davanın şahs-ı salise tecavüz etmeyeceği umûr-ı malûmeden ise de Mustafa Kaptan madde-i mezkûre ahkâmını icrâ etmedikten mâadâ sefîneler müvekkilleri tarafından taht-ı hacze alındığı ve kaçıllarya marifetiyle muamelat-ı resmiye-i sairesi icrâ edildiği ve nihayet sefîneler Mustafa Kaptan yedinden ahz ve istirdâd kılındığı vakit sükût edip hiçbir muamele resmiyeye teşebbüs etmediği dîvân-ı istînâfça derece-i sübûta vardığından tayin eylediği ahvâlden rapor ederek alacağı olsa bile kendi yed-i ihtiyarıyla hakkını iptal ve terk eden bir kimse hakkında derece-i evveli mahkemesi evvelki i'lâmlarına münakıs olarak hüküm-i i'lâm etmesi nazar-ı kanuna kabule şâyân olamayacağından dîvân-ı istînâfın müddeînin hisse almaya hakkı olduğuna dair olan derece-i evveli mahkemesi i'lâm-ı ahirini fesh etmesi muvafık nizâm ve usûl olduğunu ifade ve ityân etmiştir.

Kostaki Efendi'nin cevab-ı layihasında Mustafa Kaptan'ın verdiği protestonamelere müvekkili tarafından reddiyenamelere verildiği ve bu reddiye üzerine kaptan-ı merkûmun üç gün zarfında cevap vererek senet ibrâz etmesi lazımden iken etmediği beyan olduğundan kaptan-ı merkûm daireye celb ile zikr olunan reddiyenamenin kendisine tebliğ olup olunmadığı soruldukta burasını der- hatır edemediğini beyan eylemiştir.

Bunun üzerine tarafeyn vekilleri tekrar daireye davet ile mezkûr reddiyenin sureti Kostaki Efendi'den alındıktan sonra dîvân-ı istînâftan celb edilmiş olan evrak ile birleştirilerek mütalaa ve tedkîk olundukta Ali Berri Paşa mütealligatının vekil-i evveli Mahmud Nedim Ağa Halim Efendi'nin sefinelerini sekvestro ettikten sonra 7 Muharrem sene 86 ve 7 Zilhicce sene 86 tarihleriyle müverrah mahkeme-i ticaret birinci meclisiyle mahkeme-i bahriyeden beri hükm ve cahî ve diğeri hükm-i gıyabiyi mutazammın iki kıt'a i'lâm istihsâl eyledikten işbu i'lâmlar ahkâmına istinaden sekvestro altında bulunan sefinelerin fûrûhtuyla alacağının tahsilini [615] 18 zilhicce sene 86 tarihli arzuhaliyle mahkeme-i bahriyeden istidâ etmiş ve keyfiyet-i medyûn Halim Efendi'nin evvel emrde vicahinde ve ba'dehu gıyabında rû'yet olunarak müddeîlerin hakkı tebeyyûn eylediği cihetle 9 Muharrem sene 87 tarihinde sefinelerin fûrûhtuna bâ-i'lâm karar verilmiş ve 14 Muharrem sene 87 ve 2 Rebiyyülevvel sene 87 tarihlerinde Mustafa Kaptan sefineler esmânı sekvestro eylediğinden inde'l muhakeme alacağı zuhûr eder ise red ve iade kılınacağına dair müddeîler tarafından kefil alınarak fûrûht olunmuş olan sefayîn-i esmânının Ali Berri Paşa mütealligatının itasına dair yine mahkeme-i mezbûreden 22 Rebiyyülevvel sene 87 tarihinde diğeri bir i'lâm î'tâ kılınmış ve 22 Rebiyyülevvel sene 87 tarihinde Ali Berri Paşa tarafından Mustafa Kaptan'a hitaben bir reddiyenâme verilep Mustafa Kaptan cânibinden dahi 9 Cemaziyelevvel sene 87 tarihinde cevap verilmiş ve muahharan Mustafa Kaptan ile Halim Efendi'nin davası medyûn Halim Efendi'nin gıyabından rû'yet olunarak müddeî Mustafa Kaptan'ın hisse almasına dair 3 Zilhicce sene 87 tarihiyle bir kıt'a i'lâm verildiğinden ve bu hükm-i i'lâmı Kostaki Efendi kabul eylediğinden dîvân-ı istînâfa müracaat ederek orada müste'nif aleyh Mustafa Kaptan ile cereyân eden muhakemelerinde Mustafa Kaptan'ın kanuna muvafık surette hareket etmediğinden ve müddet nizamiyesi içinde senet ibrâz edemediğinden bahsle hisse almaya hakkı görülemediğini hâvî 4 Ramazan sene 89 tarihinde karar verilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Vekilen mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi ile Kostaki Efendi 14 Recep sene 90 tarihinde dahi daireye celb ile tedkîkât-ı meşrûhanın zaptı muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra daha bir diyecekleri olup olmadığı istifsar olundukta her biri itirazât sâbıkasını tekrar eylemiştir keyfiyet dairece lede'l tezekkür Hasan Fehmi Efendi'nin dermeyân eylediği itirazâtının hûlasası bir alacaklının matlubunu ispat için senet-i ibrâzına mecbur olmayıp nazar-ı kanunda makbul ve muteber olacak her nev' delâil ve emârât ile ispat-ı müddeâ etmeye hak ve salâhiyeti olacağı ve binâberin müvekkili Mustafa Kaptan bir taraftan müddet-i nizamiyesi tarafında sekvestroname ve arzuhak itasıyla fûrûht olunmuş ve olunacak sefâin esmânının Ali Berri Paşa mütealligatına itasına mümane'et ve diğeri taraftan medyûn Halim Efendi ile muhakeme isteyip lede'l muhakeme kendisinin dahi sefâin esmânından hisse almasına hakkı tebeyyûn ederek ol babda i'lâm-ı ahz etmiş iken dîvân-ı istînâf merkûmun müddet-i nizamiyesi içinde senet ibrâz etmediğinden bahsle i'lâm-ı mezkûru fesh ettiği ve bu ise kanuna yanlış mana verildiğinden neş'et eylediği husûsundan ibaret olup ancak bahriye kanunnamesinin yirmi altıncı maddesinde muharrer olduğu vechle fûrûht olunacak sefîne esmânına

mümane'et edecek kimesne işbu mümane'eti sefinenin müzayede ve fûrûhtu kararından sonra üç güne kadar icrâ etmeye ve yirmi yedinci madde hükmünce dahi esmân-ı hasılaya mümane'et eden kimesne ispat-ı müddeâyâ davet olunduğu günden itibaren üç güne değin bahriye kançılıryasına yahut kançılırya bulunmayan yerde mahalli hükümetine senedini ibrâza mecbur olup bu usûle tevfiik hareket ve muamele etmeyen müddeîye sefinenin esmân-ı hasılasından bir şey verilemeyeceğine ve merkûm Mustafa Kaptan eğer ki 14 Muharrem sene 87 ve 2 Rebiyyülevvel sene 87 tarihlerinde iki kıt'a sektestroname itasıyla mümane'eta kalkmış ise de işbu sekvestro sefinelerinin **[616]** fûrûht kararı olan 9 Muharrem sene 87 tarihinden beş gün sonra vuku bulduğu gibi Ali Berri Paşa tarafından verilen 22 Rebiyyülevvel sene 87 tarihli reddiyenameltebliğı tarihinden itibaren üç gün içinde Mustafa Kaptan'ın cevap vermesi lazımeden iken otuz bu kadar günden sonra cevap vermesi dahi maddeteyn-i mezkûreteyn ahkâmına mugayir olduğundan ve izhâr-ı mümane'et eden bir alacaklının mu'ayyen olan vakitte mutlakan senet ibrâz eylemesi hükm-i kanun iktizâsından olduğu halde müddeî Mustafa Kaptan müddeti içinde böyle bir senet ibrâz edemediğinden başka el-yevm yedinde öyle bir senedin bulunmadığını kendisi dahi makru muterif bulunduğuna mebnî Hasan Fehmi Efendi'nin bu babda dermeyân eylediğı itiraz vâhî görülmüş ve mûmâileyhin ifâdât sairesinde dahi i'lâmın nakzı mûcib esbâb-ı kanuniye bulunamamış idüğünden dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve fakat müddeî Mustafa Kaptan'ın alacağı var ise de başkaca medyûn Halim Efendi'den aramasına ve i'lâm ve tebliğ harçları olan râyic akça hesabıyla bin altı yüz doksan iki ve sağ akçe hesabıyla üç yüz iki kuruş otuz para ki cem'an bin dokuz yüz doksan dört kuruş otuz para ile üç adet beyaz mecidinin işbu temyîz davasında haksız çıkan Mustafa Kaptan'a rücû etmek üzere haklı çıkan Ali Berri Paşa mütealligatından istifasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Papas Lazari ile Yani beyinde olan alacak davasına dair Galata mevki mahkemesinden î'tâ olunan 26 Sefer sene 290 tarihli i'lâmının temyîzini müstedî Yani'nin vermiş olduğu arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmaya evrak-ı müteferriyasıyla birleştirilerek mütalaa olunduktan sonra tarafeynin muhakemeleri icrâ olunmak üzere usulüne tevfiikan birinci ve ikinci defa celb pusulasıyla olunan davate merkûm Yani icâbet etmediğı gibi aradan üç mah müddet mürûr eylediğı halde daireye gelip işini sual etmemiş ve müddeî aleyh Lazari buna göre daireye gelerek maslahata bir netice verilmesini istidâ eylemiş olduğundan mah-ı halin on birinci Çarşamba günü gelmediğı veyahut musaddık senetle bir vekil göndermediğı takdirde gıyaben rû'yet davaya ibtidâr olunacağını mübeyyin Yani'nin ikâmetgahına ihzar varakası gönderilmiş ise de merkûmun firârî olduğu ve mezkûr pusulanın hanesi cânibinden kabul olunmadığı mahallesi muhtarı cânibinden pusulanın (Mâbadı sonra)

İ'ân

Vasi Fatma Hanım'ın 27 Cemaziyelâhire sene 290 tarihli bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mûcibince Yusuf İzzet ve Ahmed Hayri Beyler zimmetlerinde matlubu olan mebalîğ tesviye olunmak için medyûnenin tasarruflarında bulunan İstanbul'da Çarşı-yı Kebir'de vâki Saksılı Han demekle maruf bir kıt'a vakıf han arsasının nısf hissesi bundan mukaddem mezâda verilerek on bir bin beş yüz kuruşa çıkmış ve şehr-i halin yirmi altıncı gübû müzayedesi kararı verilip talibine ferâğı musammem bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri ilan olunur.

2.8. Cerîde-i Mehakim 43. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Muharrem	Sene (Pazartesi)	Şubat Rumi	Sene	Sahife
43	13	1290	18	1289	617

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlan Suretinin Mâbadıdır)

Zahrına şerh ve işaret kılınmış olduğuna ve yevm-i merzkûrda müddeî aleyh Papas Lazari daireye î'tâ eylediği arzuhalde merkûm Yani mahkeme tarafından üç defa vuku bulan celb ve izhâra icâbetle muhakemeye gelmeden imtinâ eylediği cihetle hükm-i gıyabi icrâsını talep ve istidâ ederek usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesinde dahi mahkemeye gelmeden imtinâ eden müddeî olduğu halde müddeî aleyh kendi aleyhine olan iddiaya cevap vermeye mecbur olmaksızın kendisinden bir şey lazım gelmeyeceğine dair bir hükm-i gıyabi talep ve tahsil edecektir diye muharrer olduğuna binâen tedkîkât-ı temyîze icrâ kılınmaksızın müstedî-i merkûm Yani'nin temyîz istidâsının reddine ve müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz-ı âlî-ül hükm olunmazsa Galata mevki mahkemesi i'lâmı hükmünün icrâsına gıyaben karar verilerek suret-i karar Lazari'ye tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kaysariye ahalisinden Gevrek Yorgi ile Sadık Ağazâde Ahmed Ağa beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 2 Şaban sene 89 tarihli i'lâmının temyîzini müstedî merkûm Yorgi'nin vekili Kapısızoğlu Mardiros tarafından î'tâ olunan 15 Zilhicce sene 89 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîzi istidâ olunan i'lâmının hülâsa-i mündericatı mahkeme-i ticaret birinci meclisinde Ahmed Ağa'nın bin iki yüz yetmiş dokuz senesi tarihiyle Gevrekoglu

Yorgi'den altı kalem yedi bin üç yüz kırk kuruş bi'l istikrâz dört kalem olarak nakden sekiz bin dokuz ve bir kelm semeni bulunan yedi yüz ve üç bin kuruşluk tahvil mukâbili yedi bin üç yüz kuruş merkûm Yorgi bi gayri hak ahz etmiş olduğunu beyan ile makbûzât ve medfuatının muhasebesi bi'l rû'ye mürabaha nizamnamesinin tevfiikan iktizâsının icrasıyla merkûm Yorgi'nin tevfik eylediği atık **[618]** tahavvülât kendisine red olunmasını dava etmesi üzerine müddeî aleyh Yorgi dahi cevabında mukaddemâ alacağı olan mebalîği tamamen almış ve atık-i tahavvülâtı şakk eylemiş olduğu cihetle Ağa-yı merkûm zimmetinde başka matlubu kalmadığını beyan ederek bunun üzerine müddeî Ahmed Ağa ispat-ı meddeânın izhâr-ı acz ile Yorgi'nin defterlerinin celb olunmasını talep eylemiş ise de meclis-i mezkûrca lavl-i müredded ile müddeî aleyhin defterlerini talep eylemesi şâyân -ı kabul görülememiş ve Ahmed Ağa'nın müddeî aleyhi tahlîfe dahi talip olmamı olmasına mebni îade-i muhasebe davası mesmû'a olmayıp kendisine cevap-ı itasına karar verilmiştir işbu karar aleyhine merkûm Ahmed Ağa istinaf-ı dava ederek ol babda dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemede müdtenif Ahmed Ağa müste'nif aleyh Yorgi'den almış olduğu mebalîğe ve buna karşı kendisi tarafından vuku bulan teslimat ve tahsîlata dair bir kıt'a hesap pusulası bi'l irâe kendisi yalnız sekiz bin küsur kuruş almış iken Gevrekoglu Yorgi yirmi bir bin dokuz yüz bu kadar kuruş alacak iddiasıyla kendisine hapsedtirerek ve familyasını tazyik ederek ol miktar akça ahz eylemiş olduğundan murâbaha nizamnamesi mûcibince merkûm Yorgi'nin fazla me'huzatının istirdadını iddia edip Yorgi dahi murâbaha nizamnamesinin beşinci maddesi icâbınca bi'l itiraz istînâf-ı matlub eylediğinden Ahmed Ağa'nın bir güne davaya salâhiyeti olmadığını söylemiş ise de merkûmun hükümet marifetiyle Ahmed Ağa'yı hapsedtirerek ve zevcesini tazyik ederek mablağ-ı mezkûru tahsil eylemesi madde-i mezbûre muhalif görünüp ikrâz ile istikrâz muamelesini bildirmesi kendisine beyan olundukta defterleri Kayseriye'de olduğundan otuz bir güne kadar kaydını celb ile ibrâz eyleyeceğini beyan etmiş ve kendisine ol miktar mehl verilmiş iken müddetin inkizâsında Yorgi gelmediği gibi gönderilen ihzâr pusulasıyla tayin olunan kendi dahi gelmeyerek ve bir vekil dahi göndermeyerek muhakemeden imtinâ etmesi üzerine müste'nifin talebiyle ane'l gıyâb rû'yet dava olunarak Yorgi'nin fazla ahz eylediği tebeyyün eden sekiz bin üç yüz kırk kuruşun bi'l tahsil Ahmed Ağa'ya teslim ve îtâ edilmesine dair verilen hükm-i gıyâbiden dolayı müddeti zarfınca Yorgi itiraz-ı âlî-ül hükm eylemiş olduğundan istidâsı kabul ve tarafeyn hükm-i gıyabiden evvel bulundukları hale ircâ olunarak defterin götürülmesi hakkında olan karar vicâhî Yorgi'nin vekili Mardiros'a bi'l tefhîm talebi üzerine merkûm Mardiros'a otuz bir gün mehl itas olunduktan sonra tarafeyn dîvân-ı istînâfa gelip Yorgi'nin vekili bir varaka ibrâz etmiş ise de Ahmed Ağa varaka-i mezkûreyi ve Yorgi'nin vekili dahi Ahmed Ağa'nın ibrâz ettiği senedâtı tanımayacaklarını söylemeleriyle müste'nif aleyh Yorgi'nin hesabının temettüasını hükümet marifetiyle defterinden ihrâc ve tasdik ettirerek götürmesi vekiline tefhîm olunduğu halde yine evvelki pusulanın âher bir nüshasını götürmemiş ve Ahmed Ağa'nın işhâd eylediği kefil Halil İbrahim'in beyan eylediği teslimattan müvekkili on bin kuruş alacağına mahsuben sekiz bin iki yüz elli yedi lira aldığını ikrâr ve otuz beş lira evrak mevcude meyanında

bulunan otuz dört lira bir mecidiyi şâmil senede mukâbil teslim olunup on bin kuruşa dokunur ciheti bulunmadığını tezkâr ve kusûrunu inkâr ederek filhakika evrak-ı mevcude arasında otuz dört lira bir mecidiyi müştamil bir senet bulunduğu cihetle mezkûr otuz beş liranın buna mahsuben teslim olunduğu tebeyyün etmiş ve Ahmed Ağa kusûr iddialar hakkında ispatı olmadığını ve yemince olan hakkını dahi [619] bi't tav ve el-rıza terk eylediğini ve Gevrekoglundun vekili dahi on bin kuruşa mahsuben vuku-i tarafeynin ikrâr ve ifadesiyle tebeyyün eden teslimatının tarihleri hakkında müvekkilinin bir itirazı olmadığını söylemeleriyle keyfiyet dîvân-ı istînâfça lede'l müzakere müste'nif Ahmed Ağa kendisinden Gevrekoglu Yorgi fâhiş faiz aldığını iddia edip bu iddia ise müste'nif aleyh Yorgi'nin ibrâz eylediği pusula üzerine lede'l tedkik mezkûr pusulada muharrer bulunan 10 Mart sene 1864 tarihine müsadif olan 15 Ramazan sene 283 tarihinden on bin kuruşun miyânında üç kalem re'sûlmâl olan yedi sekiz yüz kuruşa müste'nif Ahmed Ağa'nın teslimatının nihayet muharrer olan gurre Şaban sene 86 tarihine kadar altmış dokuz ay on sekiz günlük faiz nizamiyesi bulunan beş bin dört yüz yetmiş yedi kuruş on iki para bi'l zam on üç bin üç yüz kırk yedi kuruş on iki para hasıl olduğu ve teslimat-ı mezkûrenin aylık kalem olan beş bin kuruşun teslimine müsadif 12 Zilhicce sene 82 tarihinden gurre Şaban sene 86 tarihine kadar kırk üç ay on sekiz günlük ve ikinci kalemi bulunan üç bin iki yüz kuruşun 2 Muharrem sene 83 tarihinden kezâlik gurre Şaban sene 86 tarihine kadar kırk iki mah yirmi sekiz günlük faizleri yürütülerek bâliğ olan on bir bin yedi yüz allı üç buçuk kuruş ânifu'z-zikr 5 Şaban sene 86 tarihinde teslim edilen teslimatın nihayet kalemi bulunan elli yedi liranın yüz on yedişer kuruştan bedeli olan altı bin altı yüz altmış dokuz kuruş ile birleştirildiğinde on sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk kuruş hasıl olup bundan mezkûr ve on üç bin yüz kırk kuruş on iki para aşağı varıldıkta beş bin yetmiş beş kuruş sekiz para Yorgi'nin fazla ve fâhiş almış olduğu tebeyyün eylediğinden meblağ-ı mezbûrun Yorgi'den bi'l tahsil Ahmed Ağa'ya itasına ve birinci meclis i'lâmının münfesihi tutulmasına karar verildiğini mübeyyindir.

Müsted'i temyîz Yorgi'nin vekili Mardiros layihasında altı bend itiraz beyan olunarak bunlardan birincisi mehakim ticariye-i nizamiyede müddeî aleyh olan tarafın dermeyân eylediği iddiayı evrak-ı mutebere ile ispata mecbur olmasını edemediği halde istidâsından sâkıt olması iktizâ edecektir ikincisi mahkeme-i ticaretçe tarafeynden ibrâz olunan evrak-ı şirket veyahut muhasebeye dair ise kanun-ı ticaretin otuz sekizincisi maddesine tevfikân bir komisyon teşkiliyle mümeyyiz tarafından tanzîm olunan raport üzerine dava hükm olunacağı gibi evrak-ı irâe olunmayan hususatin dahi rû'yeti vazife haricinde bulunduğu beyanıyla îcâb eden mahakke havalesine dair karar verilmesi lazım gelecektir üçüncüsü mahkemeye ibrâz olunan karz senedi zahrına teslimat yazmamış olduğu halde müddeî aleyh tarafından teslimat iddia olunur ise ya ilmühaber ibrazıyla ispat olunması veyahut kanun-ı ticaretin otuz altıncı maddesi mûcibince yemin teklif kılınması muktezî olup yoksa ol babda ticaret mahkemelerinin şahit istimâ edecektir dördüncüsü Ahmed Ağa vermiş olduğu senedin karz akçayı mutazammın idüğünü arzuhalinde beyan eylemiş idüğüdür beşincisi Ahmed Ağa iddia-yı vâkıadan dolayı

fakat bir yemin teklifine hakkı olabilecektir altıncısı dîvân-ı istînâfın husûs-ı mebhûs-u anlı komisyon teşkil ederek mümeyyizler marifetiyle tedkîk edeceği hilâf kanun olarak şahid-i istimâi suretiyle rü'yet ve hükm eylediğidir.

[620] Merkûm Ahmed Ağa dahi cevab-ı layihasında kendisinin asıl deyni otuz dört lira iken dâyin Yorgi'nin birtakım fâhiş faiz zammıyla on sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk kuruşa iblâğ etmiş ve kendisinin beş bin yetmiş beş kuruş fazla akça aldığı dîvân-ı istînâfta kendi ikrârıyla tebeyyün eylemiş ve kefil bulunan Halil İbrahim'den tamamen akçayı ahz etmişken bunları ketm ile bigayr-ı hak kendisini ızrâr eylediği gibi iki defa mehl verilmiş olduğu halde defterlerini mahkemeye ibrâz etmediğini ve dîvân-ı istînâfta şahid-i istimâ iki tarafın bu müfâratat ve rızası üzerine vuku bulduğunu ve teslimatı Yorgi'nin vekili Mardiros kabul eylemiş olduğundan artık itiraza bir gûna mahal kalmadığını beyan ve dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdikini ve zarar ve ziyanının Yorgi'ye tazmîn ettirilmesi talep ve iddiasın dermeyân eylemiştir Gevrekoglu Yorgi'nin vekili Mardiros'un arzuhaliyle temyîzini istidâ eylediği i'lâm-ı suret musaddikasının tarihlerine ve zahr-ı arzuhale cânib vezneden mürakkim derkenâra nazaran temyîz için verilen kefâlet senedinin müddeti zarfında verilip verilmediği emrinde tereddüd ve iştibâh hasıl olmasıyla i'lâm-ı mezkûrun tarih-i tebliği anlaşılmış ve ona göre mezkûr kefâlet senedinin müddeti zarfında î'tâ olunup olunmadığı tedkîk olunmak üzere müstedî vekili Mardiros daireye celb ve evvel emirde vekâletini mübeyyin kendisinden senet talep olunduktan dîvân-ı istînâfta bulunan vekâlet senedinde vekâleti umûmî olarak mûnderic olduğu ve mezkûr vekâletnameyi dîvân-ı istînâftan olup götürceğini ve temyîzi istidâ olunan i'lâmının hangi tarihte tebliğ olduğu sualine cevaben 15 Zilhicce sene 89 tarihinde tebliğ kılındığını ve tebliğini müteâkıb temyîz-i istidâsını î'tâ eylediğini ve tebliğ senedinin hasmı Ahmed Ağa yedinde bulunduğunu ifade eylemiş olduğundan tarafeyn 17 Rebiyyülâhir sene 90 tarihinde tekrar daireye celb ile Mardiros'un irâe eylediği dîvân-ı istînâftaki vekâletnamesini bir kıt'a sureti lede'l mütalaa merkûmun vekâlet vâkıası temyîze dahi şâmil görünmüş ve dîvân-ı istînâf i'lâmının Gevrekoglu Yorgi'ye tebliğ olunmayıp vekili merkûm Mardiros'a î'tâ olduğu tarafeynin ifadelerinden anlaşılmış ve şu halde i'lâm- mezkûrun Gevrekoglu Yorgi'nin bizzat kendisine veya ikâmetgahına î'tâ ve teslim olunmayıp da vekili Mardiros'a verilmesi usûl-i muhakeme nizamnamesinin tarîf eylediği usulünün haricinde olarak kanunen tebliğat olunamayacağı ve binâberin müddet temyîz daha henüz bedâ etmemişolacağı cihetlerle bunun tedkîkine mahal kalmayıp temyîzen rü'yet keyfiyet iktizâ eylemiş olmasına mebni keyfiyet tarafeyne tefhîm kılındıktan ve dîvân-ı istînâf i'lâmıyla layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olunduktan vekil-i merkûm Mardiros müvekkili merkûm Ahmed Ağa'da sekiz bin kuruş alacağını Kaysarîye mahkeme-i ticaretinde i'lâm ettirdiği halde medyûn merkûmun tediyyede vuku muhalefetine mebni bir müddet hapsedtirdikten sonra iki bin kuruş faiz zammıyla ve Halil İbrahim kefaletiyle aldığı senet bedelini kefil-i merkumdan tamamen ahz ile bir gûna alacağı kalmamış iken merkûm Ahmed Ağa muahharan iade-i muhasebe iddiasına kıyam eylemiş ise de kat olunmuş bir maddenin

iaade-i muhasebesi mürabaha nizamnamesi mûcibince câiz olamayacağından dîvân-ı istînâfın bu babda olan i'âmının nakzı lazım geleceğine ifade eyledi müddeî aleyh Ahmed Ağa dahi Yorgi'nin kendisinden fâhiş faiz ahz eylediğini ve vuku bulan teslimatı senedin zahrına işaret ederim diyerek ilm-ü haber vermediği gibi senete [621] dahi işaret etmediğini ve atık senedini ketm ile yedinde tevkîf eylediğini ve kendisini bigayr-ı hak hapsedtirerek nihayet kefil Halil İbrahim'den istediği kadar akça aldığını ve dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemelerinde beş bin bu kadar kuruş fazla makbûzâtı olduğu tebeyyün ederek ol miktar meblağın tahsiline hüküm olunduğunu ve teslimat vâkıa dahi Mardiros'un tasdik ve ikrârı tahtında bulunduğu cihetle bu babda olan iddia ve itirazatın şâyân-ı kabul olamayacağını söyledi bunun üzerine tekrar tarafeyn 7 Şevval sene 90 tarihinde daireye celb ile Ahmed Ağa'nın müddet-i temyîzin inkızâ eylediği hakkında ahiren î'tâ eylediği 3 Ramazan sene 90 tarihli arzuhal kırâat olunarak müddet maddesi akdemce bi'l tedkîk müddetin inkızâ etmediğinin anlaşılmadığı ve keyfiyet tarafeyne dahi tefhîm kılındığı cihetlerle bunun tekraren tedkîkine mahal olmadığı sahib-i arzuhal Ahmed ağa'ya bade'ltefhîm zât madde hakkında başka bir iddia ve ifadeleri olup olmadığı vekil Mardiros ile Ahmed Ağa'dan sual olundukta her biri layihası mündericatını ve bâlâda ve ifade-i şifahiyesini tekrar eyledi.

İcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtasın münfehim olduğu üzere dîvân-ı istînâf i'âmının netice-i hükmü müste'nif Ahmed Ağa'nın fâhiş faiz iddiası müste'nif aleyh Yorgi'nin ibrâz eylemediği pusula mûcibince tedkîk olunarak istikrâz olunan akça ile ona mahsuben vuku bulan teslimatın tarihlerinden itibaren yürütülerek faiz nizamiyeleri hâsıl olan sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk kuruştan Yorgi'nin matlubu olan on üç bin üç yüz kırk yedi kuruş on iki para tenzîl olunarak bâkî kalan fazla fâhiş olarak Yorgi'nin Ahmed Ağa'dan ahz ettiği anlaşılan beş bin yetmiş beş kuruş sekiz paranın Yorgi'den tahsili husûsundan ibaret bulunmuş olduğuna binâen müstedî vekili Mardiros'un layihasında muharrer itirazatı dîvân-ı istînâf i'âmının nakzı mûcib olur ilel ve esbâbdan görülemeyerek i'âm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'âm ve tebliğ harcı olan elli kuruş otuz para ile üç beyaz mecidinin sair masarif-i muhakeme ile beraber Gevreköğlü Yorgi'ye rücû etmek üzere om emirde Ahmed Ağa'dan alınmasına karar verilip suret-i karar vekil Mardiros ile Ahmed Ağa'ya tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Atık-i Ali Paşa câmi şer'î hidemasından Ali Efendi'yle Ali Rıza Efendi beynindeki münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 22 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli i'âmının temyîzen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil mûmâileyh Ali Efendi'nin î'tâ eylediği 14 Recep sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin itiraz ve cevab-ı layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan i'âm-ı mezkûrun hülâsa-i mündericatına nazaran Dersaadet Merkez Bidayet Mahkemesi birinci hukuk dairesinde cereyân eden muhakemede Ali

Rıza Efendi mûmâileyh Ali Efendi'nin alacağı Alaca Hamam'da kâin bir bab vakıfhane ve bir kıt'a bahçesini beynlerinde tanzîm eyledikleri bir kıt'a mukavelename tarihinden itibaren on bir gün sonra takrîr vermek üzere kendisine bey' ve seksen lirayı ahz eylediği halde muahharan takrîr vermekten imtina eylediği cihetle mukavelename-i mezkûr mûcibince aldığı bu ile seksen [622] lira nezri î'tâ etmesini deâvi etmiş ve mukavelename 18 Zilkade sene 287 tarihiyle Ali Efendi'nin imza ve hatemini hâvî olarak meali dahi tarih-i mezkûrdan on bir gün sonra takrîrini vermek üzere mârr-üz zikr hane ve bahçesini Ali Rıza Efendi'ye beş yüz adet Osmanlı lirasına fûrûht ve pey olarak seksen lira ahz eylediğini ve vadesi hulûlunda mütebaki dört yüz yirmi lira edâ olundukta takrîr vereceğini ve işbu mukaveleden nûkul eden tarafın seksen lira zay'ı edeceğini mübeyyin bulunmuş ise de birinci hukuk dairesince emlak ve akar-ı mevkûfenin bey'u şırası ba izin mütevellî usûl ve nizami dairesinde evkaf-ı hümayunca ferâğ ve tekrîri icrâ kılınmadıkça miyânelerinde yapılmış senetle bâyin taht-ı mecburiyete alınamayacağı ve şu esasa mübitini yani vakf-ı akarın ferâğına mütedair olan sâlif-üz-zikr mukavelenameye istinaden Ali Rıza Efendi'nin seksen lira pey akçasından mâadâ Ali Efendi'den nezr talebine hak ve salâhiyeti bulunduğu dair bir nizam-ı sarîh görülemediği beyanıyla fakat seksen lira pey akçasının müddeî aleyh Ali Efendi tarafından müddeîye iade edilmesine ve mukavelename-i mezkûr seksen lira için muharrer bulunduğu halde Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye veznesinden alınan cezâ-yı nakdi sehven beş yüz lira üzerine hesap ve ahz edilmiş olduğundan burasının dahi icrâ cemiyetince tashih kılınmasına karar verilmiş ve mahkemei istinafiyede icrâ olunan muhakemede müste'nif Ali Rıza Efendi'nin vekili birinci hukuk dairesinin karar-ı mezkûr yolsuz ve muhalif usûl-i nizam bulunduğu beyanıyla feshini iddia ve peyden mütebâki dört yüz yirmi lirayı bi'l ahz takrîr vermesi hakkında müvekkilinin vâkıa olan teklifine müste'nif aleyh Ali Efendi'nin muhalefet etmesi üzerine ol vakit Efendi-i mûmâileyhin müvekkili Ali Rıza Efendi tarafından protesto eylediğini ifade ve enbâ edip müste'nif aleyh Ali Efendi dahi cevabında müste'nif Ali Rıza Efendi'nin mârr-üz zikr hane ve bahçeyi Ahmed Bey'in beş yüz liraya satın alacağı ve pey olarak seksen lira gönderdiğini kendisine ifade ve ol miktar pey akçasını î'tâ ederek mukavelename-i mezkûru almış ve işbu mukavelenameyi yeni câmi-i şerif imamlarından yazıcılık eden Şükrü Efendi'nin tahrir eylemiş idüğünü ve Ahmed Bey'in namına olarak hane ve bahçenin pazarlığı vuku bulduğunu ve Ahmed Bey'in kendisine defaâtle adam gönderdiğine Kalaycı Mustafa ve Mehmed Ağaların malûmatı bulunduğu ve hane ve bahçeyi Ahmed Bey almayıp Ali Rıza Efendi'nin nefsi için teferruğ edeceği muahharan anlaşıldığını cihetle kendisi dahi mukaveleden nûkul eylediğini ve bu babda kendisinin nezr vermesi lazım gelmeyeceğini bi'l beyan müste'nif Ali Rıza Efendi'nin iddiasını defa tasaddî eylemiş ve mahkeme-i istinafiyede Ali Rıza Efendi'nin işhâd eylediği zevâtan Mehmed Ağa hane ve bahçenin pazarlığı Ali Efendi kendisine söyleyip kendisi dahi hane ve bahçe civârında vâki bir haneyi Harun isminde bir Yahudi mübâyaa etmişken ecnebi olmak mülâbesesiyle ferâğının Ali Rıza Efendi namına icrâ edildiğini ve mezkûr hane ve bahçenin pazarlığı dahi Yahudi-i merkûm için olması melhûz idüğünü söylemediği cihetle tahkik madde eylemek üzere Ali Efendi'nin Ahmed Bey'e

gittiğini beyan ve hikaye etmiş ve Mustafa Ağa'nın malûmatı dahi mûmâileyh Ali Rıza ve Ali Efendiler bu sene hane karşısında münazaa ederler iken bi'l tesâdüf Ali Rıza Efendi'nin hane [623] ve bahçeyi Ahmed Bey'e alıverdim dediğini istimaadan ibaret bulunmuş olmasına yeni câmi-i şerif imamlarından yazıcılık eden Şükrü Efendi dahi mukavelenameyi kendisi yazmadığını ve bu babda bir gûna malûmatı bulunmadığını beyan eylesine mebni hane ve bahçenin pazarlığı Ali Rıza Efendi tavassutıyla Ahmed Bey namına vuku bulduğu iddiasını mûmâileyhime Mustafa ve Mehmed Ağalar ifâdât-ı meşrûhası müsebbit olmayıp diğer delil götürülmesi müste'nif aleyh vekiline bi'l tefhîm iddia-yı mezkûru ispat edecek surette delil ityânına müvekkilinin muktedir olamadığı cevabı alındıktan sonra işin müzakeresine girilerek müste'nif Ali Rıza Efendi beş güne kadar hane ve bahçenin takrîrini vermediği halde ber mucîb mukavele seksen lirayı ve seksen lira nezr ki cem'an yüz altmış lirayı ma faiz kendisinden talep edeceğine dair Ali Efendi'ye protestoname göndermiş ve bu babda mûmâileyh Ali Efendi mukavelename mantığınca taahhüdüne icraya mecbur bulunmuş iken mukavelename-i mezkûrun keenlemyekün adıyla nezrin adam lüzûmu hakkında birinci hukuk dairesinden verilen karar yolunda olduğu cihetle işbu kararın feshine ve müste'nif aleyh Ali Efendi ber minvâl-i muharrer vâki olan def davasını mertebe-i sübûta îsâl edemeyip kendi kavî-i mücerredinde kaldığından ber mucîb mukavelename nezr olarak seksen lirayı Ali Rıza Efendi'ye tediye etmesi lazım geleceğine ve Ali Rıza Efendi'nin nezr-i mezkûr için gûzeşte talep eylediği protesto namesinde muharrer ise de mukavele nameden tekevvün eden tarafın diğer tarafa tazmîn olarak vermesi şart ve beyan kılınan miktar muayyen olmasıyla şu miktardan ziyade verdirilmesi câiz olamayacağına ve şu surette Ali Efendi'nin pey ve nezr olarak Ali Rıza Efendi'ye vermesi lazım gelen yüz altmış liranın fakat seksen lira peyk protesto tarihinden hesap edilen yirmi iki lira iki beyaz mecidi faiziyle maan mûmâileyh Ali Efendi'den tahsiline hükmolunmuştur.

Müstedî-i temyîz Ali Efendi'nin layiha-i itiraziyesi beş bentten ibaret olup bunların birincisi münazaunfih olan hane ve bahçenin bey' Ahmed Bey namına olmak üzere müteakkid olduğu ve şu suret ikâme eylediği muhbirlerin ifâdâtıyla muhakkak bulunduğu halde mahkeme-i istinafiyece şûrâsı gûyâ kendisinin kavî-i mücerredinde kaldığı beyanıyla muhbirlerin ifâdâtına havale-i sem'-i itibâr olunmadığını ikincisi kendisinin takrîr garazıyla Ali Rıza Efendi tarafından Ahmed Bey'in müşteri sıfatında gösterildiğine dair olan itirazına mahkeme-i istinafiyece mukaveleden nûkul manası verilerek i'lâmında dahi meskûtun anha bırakıldığını üçüncüsü kendisi mahkeme-i istinafiyede hane ve bahçeyi beş yüz liraya Ahmed Bey'e ve diğer fiyatla Ali Rıza Efendi'ye ferâğa hazır olup bu cihetle mukaveleden nûkul etmemiş olduğunu dermeyân eylediyse de şûrâsı mahkemece tedkik olunmadığını dördüncüsü mahkeme-i istinafiyece derece-i evveli i'lâmı fesh olunması hasebiyle işbu i'lâmda ceza-yı nakdi maddesinin icrâ cemiyetince tashihine dair muharrer olan karar dahi bi'l tabi münfesih olmuş iken burası mahkeme-i istinafiye i'lâmında îzâh edilmeyerek meskûtun anha hükmünde bırakılmadığını beşincisi ibtidâ-yı zuhûr münazaada seksen lira peyk akçası deâvî-i ticaret kalemi veznesine depozito edildiğinden işbu akçanın hîn hükmünde

kanunen faiz ahzı iktizâ etmez iken meblağ-ı mezkûre cânib faiz zam olunduğunu mübeyyindir.

[624] Ali Rıza Efendi'nin layiha-i cevabiyesi meali dahi bey'inin Ahmed Bey namına mün'akid olduğuna dair mukavelenamede kat'a işaret olmayıp bu babda şahit diye ikâme edilen muhbirlerin dahi derece-i malûmatı mahkeme-i istinafiye i'lâmında muharrer olduğu ve cezâ-yı nakdi maddesi hakkında bir gûna itiraz olmadığından ol babda olan karar-ı âli hale bırakılmadığı ve güzeste hesabı iddiası dahi gerek derece-i evveli ve gerek mahkeme-i istinafiyede dermeyân olunmadığından bunun suret-i ibtidâiyede mahkeme-i temyîzde istimâ nizamem câiz olamayacağı cihetlerle Ali Efendi'nin ber minvâl-i mebsût itiraza hakkı olmayıp mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdîki lazım geleceği ifadesi mutazammındır

Tarefeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyîz Ali Efendi tarafından Lazaraki Macarinos ve müddeî aleyh Ali Rıza Efendi cânibinden dahi Haçadyan Artin musaddak senetlerle vekâleten 4 Ramazan sene 90 tarihinde gelmeleriyle suret-i iddia ve ifadeleri istifsar olundukta her biri müvekkilinin layihası mündericatını tekrar eyledi.

Bunun üzerine icâb-ı keyfiyet lede'l tezekkür tafsîlât-ı mebsûttan münfehim olduğu üzere müstedî temyîz Ali Efendi'nin itirazât hamse-i mezkûresininden birinci ve ikincisi itirazları münâzaun-fih olan hane ve bahçenin beyi Ahmed Bey namına in'ikâd eylemişken bunun için ikâme ettiği muhbirlerin ifâdâtına havale-i sem'-i itibâr olunmadığı ve takrîr garazıyla Ahmed Bey'in müşteri hakkında gösterilerek bey vâkıa gabn ve takrîr karıştığına dair olan ifade ve itiraza mukaveleden nûkul manası verilerek işbu itirazın i'lâmında meskûtun anha bırakıldığı maddeleri oluyor ise de mebhûsün anı olan mukavelename medlûlü iktizâsınca mûmâileyh Ali Efendi hane ve bahçeyi Ali Rıza Efendi'ye müddet-i muayyenesi zarfında ferâğ etmeyerek mukaveleden nûkul eyleyecek olur ise pey olarak aldığı akça ile bunun bir mislini tediye müteahhid bulunmuş ve bunun için Ali Efendi cânibinden protesto dahi vuku bulmuş olduğu gibi işbu mukavelenamede bey'in Ahmed Bey namına müteakkıd olduğuna dair bir işaret olmayıp bi'l ahire hane ve bahçenin Ali Rıza Efendi'ye fûrûht edildiği derc ve tasrîh kılınmış ve muhbir Mehmed ve Mustafa Ağaların mahkeme-i istinafiye i'lâmında mahki ifâdâtı bey'in Ahmed Bey namına inikâdı müddeâsını hayr-ı sübûta îsâl ve Ali Efendi'nin hatemini hâvî mukavelename mündericatını cerh ve ibtâl eder delâil-i kablinden olamayacağı umûr-ı idhadan görünmüş olduğuna ve Ahmed Bey'in müşteri sıfatında gösterildiği mahkeme-i istinafiyeye beyan olunması gabn davasında bulunmak demek olmayıp şu ifade mahza mukavelenin Ahmed Bey namına inikâdını tebeyyün maksadıyla mevki mahkemeye nihade kılınmış olacağı misillü ifade-i mesrudenin mebni aleyhi olan suret-i inikâd mukavele mahkeme-i istinafiyece tedkîk ve hükm olunarak meskûtun anı bırakılmamış idüğüne mebni Ali Efendi'nin mahkeme-i istinafiye i'lâmının hükmü aleyhine ber minvâl-i meşruh itiraz etmeye hakkı görülememiştir.

Üçüncü ve dördüncü ve beşinci itirazlar dahi hane ve bahçenin beş yüz liraya Ahmed Bey'e ve diğer fiyatla Ali Rıza Efendi'ye ferâğ edileceği ve bu cihetle mukaveleden nükul edilmediği ifâdâtının mahkeme-i istinafiyece tedkîk olunmadığı ce derece-i evveli mahkemesinin cezâ-yı nakdi hakkındaki kararının mefsuhiyyeti i'lâmda derç edilmeyerek meskûtun anha bırakıldığı ve ibtidâ-yı zuhûr münazaada depozito [625] olunan pey akçasının depozitosu tarihinden sonra faizi hesap olunmak iktizâ eder iken hilâf-ı kanun olarak buna faiz yürütüldüğü kaziyeleri olup ancak hane ve bahçebib beş yüz lira bedel ile icrâ-yı ferâğı husûsunun fakat Ahmed Bey namına hasrı Ali Rıza Efendi'yle vâkıa olan mukaveleden nükul sarîh demek olduğu cihetle şu ifadenin mahkeme-i istinafiyece sebk-i vuku farz olunmasıyla mahkemece tedkîkât mahal olamayacağı bedîhî görünmüş ve mahkeme-i istinafiye i'lâmında derece-i evveli mahkemesinin ceza-yı nakdi hakkındaki kararı fesh olunmayıp yalnız pey akçasının bir misli nezrin adem-i itası lüzumunu mutazammın olan hükmünün fesh olunduğu sarâhaten derc ve tastir kılınmış ve bir meblağ müddeânın müstahakına verilmeyip bir mevki resmiye depozito edilmesi halinde faizinin hesap olunmaması hakkında bir nizam olmayıp bu makûle akça için usulen ve kaiden faiz yürütülmesi lazımeden bulunmuş olduğundan nâşî itirazât-ı sülse mesruda dahi iltifata gayr-ı şâyân bulunmuştur.

Şu halde müstedî temyîz Ali Efendi'nin itirazât vâkıa-i mebsûtası kanunen mûcib nakz olur esbâb ve ilelden olmamakla mahkeme-i istinafiye i'lâmı bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve telîğ ve i'lâm harcı olan üç mecdi ve bir adet Osmanlı lirası ile seksen iki buçuk kuruşun haksız çıkan Ali Efendi'ye rücû etmek üzere haklı çıkan Ali Rıza Efendi'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ankara'da taşçı Kostantin ve Nikola ve İstefan ve Yani ve diğer İstefan nam kimesneler ile Beynam karyesi ahalisinden Topçuoğlu Mustafa beyinde olan davaya dair dîvân-ı temyîz vilayetinden verilen mazbatanın temyîzi istidâ ve evrak müteferriasi Ankara vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye ba's ve üserâ olunmakla temyîz-i hukuk dairesinden mütalaa olundu.

Mazbata-i mezkûre 24 Muharrem sene 90 tarihiyle müverrah olup hülâsa-i meali merkûm Kostantin ve rüfekâsının inşâ eyledikleri ebniyeden dolayı Mustafa'dan matlubları olan on bin kuruşun tahsilini deâvî eylemeleri üzerine ebniye-i mezkûre keşfettirilmekte beş bin dokuz yüz kuruş masrafla vücuda geleceği anlaşılarak meblağ-ı mezbûrun tahsiline gıyaben hükm ve i'lâm olunmuş ise de merkûm Mustafa müddet-i nizamiyesi tarafından itiraz-ı âlî-ül hükm etmekle tarafeyn hük-i gıyabiden evvel bulundukları hale ircâ ettirilerek ol babda icrâ olunan muhakemede merkûmun yalnız bin dört yüz kuruş deyni görüldüğünden mablağ-ı mezbûrun kendisinden bi'l tahsil merkumuna itasına karar verildiği mutazammın bulunmuştur merkûm Kostantin ve rüfekâsının vekili Gerdanoğlu Mihalaki mührüyle mahtûm itiraznamede dîvân-ı temyîz vilayette merkûm Mustafa'nın itiraz-ı âlî-ül hükm etmesi üzerine tarafeyn hükm-i gıyabiden evvel bulundukları hale ric'at ettirilmiş ise de bu işte tarafeynin dîvân-ı

temyîze celb olunmaması muhakemeye hacet görülememesinden neş'et eylediği ve mahkeme-i olunup da gelmeyenlerin itiraz-ı âlî-ül hükm istidâsına nizamden hakkı olabilir ise de böyle adem-i lüzuma mebni hiç davet olunmayanlar hakkında verilen hükmler [626] gıyabi-i ad olunamayacağı cihetle merkûm Mustafa'nın itiraz-ı âlî-ül hükm istidâsına hakkı olmadığı ve gıyabi farz olunsu bile merkûm Mustafa haps olunup haps ise nizamden icrâdan madûd idüğünden bu hale göre hakk-ı itiraz sâkıt olduğu ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye nizamname-i dahilisinin ikinci ve üçüncü maddeleri mûcibince keyfiyetin temyîzen rû'yeti beyan olunmuştur.

Keyfiyet lede'l tezekkür vekil-i merkûm Mihalaki adem-i lüzuma mebni mahkemeye hiç davet olunmayanlar hakkında verilen hükümler gıyabi-i ad olunmayacağını ve gıyabi-i farz olunsu bile merkûm Mustafa icrâ için haps olunduğundan hakk-ı itiraz sâkıt olduğunu dermeyân eylemiş ise de mahkemeye davet olunup da gelmeyenlerin veyahut gelip de muhakeme ve mûcavebeden imtinâ edenlerin itiraz-ı âlî-ül hükm salâhiyeti olduğu usûl-i muhakeme nizamnamesinden musarrah olmasına nazaran davet olunmayanların itiraza hakkı olup da kalacağı misillü eğer ki merkûm Mustafa hükm-i gıyabinin icrâsı için haps olunmuş ise de hükm-i mezkûrun kendisine tebliğ kılınmaksızın haps olduğu ve hapsin üçüncü günü itiraz-ı âlî-ül hükm istidâsını î'tâ eylediği mazbata-i mezbûre mündericatından anlaşılıp gıyaben olunan hükmün mahkuma tebliği tarihinden itibaren on beş gün mürûr etmedikçe icrâsı caiz olamayacağı usûl-i muhakeme nizamnamesinin yetmiş birinci maddesinde musarrah olmak hasebiyle tebliğden evvel vuku bulan haps dahi icrâ addolunamayacağından zikr olunan iki itiraz mecrûh olup ancak Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye nizamname-i dahilisinin ikinci ve üçüncü maddeleri mûcibince keyfiyetin temyîzen rû'yeti mezkûr itiraz namede muharrer olarak mezbûr ikinci maddenin ikinci fıkrası hükmünce bir mahkemenin salâhiyet ve mezuniyet nizamiyesi haricinde bir rû'yet etmesi nakzı mûcib esbâbdan bulunduğu ve dîvân-ı temyîz vilayet bu işin bidâyete-i rû'yet ve hükm edip divan-ı mezkûr ise yalnız istinafen rû'yet davaya memur bulunduğu halde bidâyete-i davayı rû'yet ve hükm eylemesi salâhiyeti haricinde görüldüğünden mezkûr ikinci fıkra mûcibince mazbata-i mezbûre nakz edilmiş olmasıyla keyfiyet menkûziyeti kaydı bi'l sene şerh verildikten sonra işin mahalli meclis temyîzinde müceddid ve bidâyete rû'yet ettirilmesi ve oradan verilecek hükme ehad tarafından itiraz-ı vuku bulduğu halde ol vakit dîvân-ı temyîz vilayette istinaf olunması hususlarının vilayet-i müşârünileyhaya bildirilmesine ve bir de mahallince vekil-i merkûm Mihalaki'nin itiraz namesi merkûm Mustafa'ya tebliğ olunarak irsâli nizami iktizâsından olduğu halde layiha-i cevabiye alınmaksızın evrak gönderilmiş ve binâberin müddeî aleyhin cevabı istimâ olunmamış ise de ânifen beyan olduğu vechle dîvân-ı temyîz vilayet vazifesi haricinde rû'yet eylediği cihetle mezkûr mazbatanın nakzı emr-i tabî'î olup binâenaleyh tarafeyn celb ve isticvâbından sarf-ı nazar kılınmış olmakla ba'de zîn bu misillü deâvîye müteallik evrakın nizami dairesinde olarak irsâl olunması ve gıyabi i'lâmlar mahkum olan tarafa usûl-i vechle bizzat tebliğ kılınmaksızın ve tebliğden on beş gün mürûr etmeksizin mahkumun haps ve tazyik ettirilmemesi ve işbu i'lâmın harcı olan on dört kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç mecdiyenin ileride haksız çıkacak tarafa râci

olmak üzere merkûm Kostantin [627] ve rûfekasından bi'l tahsil Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye veresesine irsâl olunması husûslarının dahi vilayet-i müşârûnilayhaya yazılacak tahrîrâta derç ve ilave edilmesine karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tüccardan Toros? ile komisyoncu Bedros beyninde olan kitre davasına dair dîvân-ı istînâf-ı ticaretten 6 Zilhicce sene 89 tarihli verilen i'lâmın temyîzini müstedî Beros'un î'tâ eylediği arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin itiraz ve cevap layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i meali tarafeynin birinci meclis ticarette icrâ olunan muhakemelerinde merkûm Toros fûrûht ile esmânını göndermek üzere Ankara'dan Bedros'a göndermiş olduğu elli sandık kitreden yirmi sandığını beher kıyyesi yirmi kuruş fiyat ile fûrûht ederek bunun esmânına mahsuben kendisine yalnız yetmiş lira tesyar ve kûsur yirmi sandığına yirmi beş kuruşla müşteri zuhûr etmiş iken satmayıp mağazasında haps ve tevkîf ile kendisini ızrâr ettiğinden bahisle kûsur-i matlubuyla malının ve ettiği protesto mûcibince zarar ve ziyanın aliverilmesini istidâ ve Bedros dahi yirmi altı sandık kitreyi müddeînin emri üzerine yirmişer kuruş fiyatla Beveland? nam bâzîrgâne veresiye fûrûht ile esmânından makbuzunu Toros'a irsâl ederek mütebâkisi bâzîrgân merkûmun zimmetinde kaldığını ve kûsur kestrenin dahi ahîr taraftan tevkîf ettirilmediğini ifade ve enba etmesi üzerine muhasebelerinin rû'yeti husûsu tarafeynden ve meclis-i mezbûr cânibinden müntahab üç nefer-i mümeyyize havale olunarak Toros'un mümeyyizi tarafından münferiden ve Bedros ile mahkemenin mümeyyizleri cânibinden mütefekkanverilen iki kıt'a raporttan ekseriyyet ârâyî şâmil bulunan ikincisi esâs bi'l ittihâz mûcibince hükm ve i'lâm olunmuş ise de raportların mündericatına göre Toros'un mümeyyizi için bidâyet-i tedkikâttan nihayetine kadar komisyonda bulunup da muhalif rey'de bulunmuş olmayıp ancak tarafeynin haline kalkışması üzerine maslahata devamını terk eylemediği sırada diğer mümeyyizler tarafından raport verildiği anlaşılmış ve şu halde işin suret rû'yet ve hükmü usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz sekizinci maddesine mugayir bulunmuş olduğundan i'lâm-ı mezkûr dîvân-ı istînâfça fesh olunduktan sonra keyfiyet yeniden üç nefer mümeyyize havale olunarak Toros'un mümeyyizi Silsyanoğlu Artin ile dîvân-ı istînâf mümeyyizi Mustafa Efendi'nin müştereken vermiş oldukları raportta Beveland Bazîrgâne satılan kitre için Toros'un mektubuyla mezuniyeti bulunmadığından bâzîrgân-ı merkûmda kalan yüz otuz liranın merkûm Bedros dara bedeli mukâbilinde tuz ve toprak farkı olarak yirmi kıyye kitre tenzîli iddiasında bulunmuş ise de bunun için bir gûna mukavelesi sebkat etmediğinden dara bedelinin ve yirmi sandık kitreyi dahi tedkîkâ hakkı görülemediğinden bunun dahi beher kıyyesi yirmi beşer kuruş fiyatla esmânının ve mahalli vezni ile Dersaadet vezni beyninde fazla bulunduğundan işbu fazlanın Bedros'tan bi'l tahsil Toros'a itası ve merkûm Toros zikr olunan kitre esmânından tediye olunmak üzere Bedros'un biraderi Kigork'tan bâsenet beş yüz yirmi lira ahz etmiş ve Bedros dahi meblağ-ı mezbûre mahsûben satılan kitre esmânından Kigork'a iki yüz lira gönderdiğini beyan etmiş ise de merkûmun defterinde [628] 1

Mayıs 87 tarihinde gönderildiği muharrer ve sened-i mezbûrun zahrındaki teslim işareti ise 11 Mayıs sene 89 tarihinde mürakkim olduğu gibi 13 Ağustos sene 87 tarihli mektubunda Kigork'un yüz altmış lira alacağı olduğunu dermeyân edip işbu iki yüz lirayı Toros vermemiş ise üç yüz bu kadar lira gösterilmek lazım gelip böyle gösterilmemiş olduğuna mabni mezkûr iki yüz lira ile yirmi dört sandık kitre için Bedros'un bilâ mûcib gümrüğe depozito ettiği yirmi yedi liranın ve yüz seksen kuruş teslimattan ispat edemediği seksen kuruşun kezâlik Toros'a ait olmak lazım geleceği izbar olunmuş ve Bedros'un mümeyyizi Petro'nun î'tâ eylediği raport dahi Toros'un fuzûlî iddiaları kabul olunamayacağı hakkında birtakım ifâdâttan ibaret bulunmuş olduğundan tarafeyn lede'l isticvâb merkûm Toros ekseriyetle verilen raportunun tasdikini beyan ve Bedros dahi mezkûr raportunun yedi lira ile seksen kuruş hakkında olan fıkralarını kabul eden küsur-i mündericâtını asla kabul etmeyeceğini dermeyân etmiş ve merkûm Toros sâlifü'l-beyân yirmi dört sandık kitrenin yirmi beşer kuruş edeceğine dair olan iddiasını ispat edemeyip olbabda olan teklifi mûcibince Bedros'un tehallüfû icrâ kılınmış ve muahharan merkûm Toros kitre miktarı raportta gösterilen miktardan ziyade olduğunu ve kitrenin sandık ve urgan vesair şeylerinin kıymeti bin iki yüz kuruş olduğunu ve bunu ispat edemeyip yemin teklif edeceğini söylemiş olmasıyla tarafeynin layihaları ve Toros'un kitre esmânından tediye olunmak üzere Kigork'tan beş yüz yirmi lira aldığına dair olan senedi ile Kigork'un Bedros'tan iki yüz lira aldığını mutazammın mektubu mütalaa olunduktan sonra keyfiyet dîvân-ı istînâfça lede'l müzakere bu husûsa dair mümeyyizler cânibinden ekalliyet ara ile tanzîm olunan raport müste'nif aleyh Bedros'un nizamem mesul tutulacak şeylerde beraatini mutazammın olduğundan yolsuz olduğu gibi ekseriyetle verilen raportun usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz dokuzuncu maddesi icâbınca yolunda görülmeyen mahalleri ıslâh olunmak lazım geldiğinden ve bu mevâd münazaun fih dokuz meseleden ibaret bulunduğundan bir bir tedkîkâta girilerek bunların birincisi kitrenin Dersaadet vezniyle mahalli vezni beyninde olan fark ve tefâvüt nizâi olup halbuki Toros'un derece-i evveli mahkemesinde bu babda iddiası sebkât ettiğine dair kayıt bulunamadığından bunu dîvân-ı istînâfta iddiaya hakkı olamaması ikincisi Beveland bâzîrgândan tahsil olunan yüz otuz liranın Bedros cânibinden ifâsı lazım gelip gelmeyeceği meselesi olarak kitrenin veresiye fûrûhtu hakkında Toros'un Bedros'a mazuniyeti görülemediğinden bunun alacağına mahsûb edilmesi ve üçüncüsü Bedros'un tuz ve toprak farkı olarak kitreden yirmi kıyye tenzîl olunmak müstedâsı olup ol-miktar kitrede yirmi kıyye tuz toprak zuhûr edeceği emr-i tabi bulunduğundan mezkûr yirmi kıyyenin tenzîli dördüncüsü Bedros'un yirmi dört sandık kitreyi nezdinde haps ve tevkîfe salâhiyeti olup olmadığı maddesi olarak her ne kadar merkûm Bedros bunları avanso için tevkîf eylediğini söylemiş ise de havaleden kalan akça yirmi dört sandık kitre esmânından devn olduğuna ve meali fûrûhta mezun olup Toros Kigork'a vermiş olduğu senette dahi Kitrenin [629] tevkîf edilmesine dair fıkra bulunmadığına binâen merkûm Bedros'un kitreyi vaktiyle satmayıp bila sebep hodbehod zabt ve tevkîfe salâhiyeti görülememiş ve Toros'unbunun beher kıyyesi yirmi beşer kuruş edeceği hakkında olan iddiası için hasmına yemin verdiği gibi derece-i evveli i'lâmında yirmi

üçer buçuktan fiyat gösterilip merkûm Bedros dahi vaktiyle derece-i evveli i'lâmında kabul eylemiş olduğundan mezkûr yirmi üç buçuk kuruş üzerinden esmânının bi'l hesap Bedros'tan istifa kılınması ve beşincisi gümrükte depozito edilen yirmi yedi lira keyfiyeti olup ve bunu Bedros esnâ-yı muhakemede kabul eylemiş olduğundan kendisine ait olması ve altıncısı Kigork'a tediye olunan iki yüz lira husûsu olup merkûm Toros'un Kigork'a verdiği deyn senedinin zahrında raportta beyan olunduğu gibi 11 Mayıs sene 871 tarihi muharrer olmayıp 17 Mayıs sene 874 tarihinin mürekkekm olduğu cihetle dermeyân olunan 12 Mayıs sene 873 tarihli mektubunun evvel tarihine kadar bu sene ile Ankara'ya vâsıl olarak senedin zahrına teslim yazılabileceği Kigork'un Bedros'ayazmış olduğu 30 Haziran sene 872 tarihli mektupta iki yüz liranın Bedros cânibinden gönderilip deyn senedi zahrına teslim yazıldığı musarrah bulunduğu ve Kigork'un tarih-i teslimden sonra olan 13 Ağustos sene 87 tarihli mektupta deyni kalan alacağının iş'ar olunması emr-i tabii görüldüğü misillü Toros'un Kigork'a vermiş olduğu senet mûcibince deyni kitre esmânından havale vermiş ve bu havaleyi iki taraf kabul ederek arık Kigork'un bunu kendisinden talep edemeyeceği meydanda bulunmuş olduğundan mâmafih mezkûr iki yüz lira Kigork'a ayrıca vermiş ise ona rûcû etmesi lazım geleceğine mebni zikr olunan iki yüz liradan dolayı Toros'a ol suretle cevap itası ve yedincisi Bedros'un bir lira seksen kuruş teslimatından inkâr olunan istemekten vazgeçmiş olduğundan yalnız bir liranın icrâ-yı mahsûbi sekizinci ve dokuzuncusu dahi kitrenin mümeyyizleri raportunda gösterilen miktardan fazla olduğuna ve sandık ve ip vesair şeylerin bin iki yüz kuruş edeceğine dair Toros tarafından muahharan vuku bulan deâvî olarak eşya-yı mezkûrenin bin iki yüz kuruş zikri olduğunu ispat eylemesi teklif olundukta izhâr-ı acz ile beraber tahvil kalan ve bunları ziyadeye satmadığına dair yemin teklifine kıyâm edip böyle bir münakız dava üzerine yemin lazım gelmeyeceği gibi merkûm Toros mukaddemâ raportunun tasdikini musirrane talep etmiş ve bu cihetle mûndericâtını kâmilten kabul eylemiş iken muahharan fazla iddiasına kalkışması dahi iltifata şâyân görülememiş olduğundan satılmış olan yirmi altı sandık kitrenin kapları ile teferruât için bir lira verilerek mevcut olan yirmi dört sandık kitrenin kap ve urgan ve teferruâtının aynen kendisine itası ve kitre miktarının mümeyyizler cânibinden ekseriyetle verilip esâsen Toros'un taht-ı kabulünde bulunan raport mûcibince itibar olunması husûslarına karar verilerek işbu karar mûcibince ande'l hesap müste'nif Toros'un müste'nif aleyh Bedros'ta lira yüz kuruş itibarıyla yirmi yedi bin sekiz yüz kırk dokuz kuruş otuz dokuz buçuk para matlûb tayin etmekle meblağ [630] mezbûrun bi'l tahsil Toros'a itasına hükmolunduğunu mutazammındır.

Müstedî-i temyîz Bedros'tan layihası altı bendden ibarettir birincisi husûs-ı mebhûsuün anhın istinafen rû'yeti usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz sekizinci maddesine mugayir bulunduğunu şâmildir ikincisi divan-ı istibaf ticaretinde tayin olunan mümeyyizlerden ikisinin tanzîm eyledikleri raportta ekseriyet-i ârâ ile yazılmış nazarıyla bakılmamış olduğu halde divan-ı mezkûrda intihâb olunan mümeyyizlerden kezâlik iki mümeyyizin verdiği raportu kabul ve tasdik ettikten fazla işin esasına gidilerek mümeyyiz makamında rû'yet muhasebe eylemesi mugayir usûl olduğunu mutazammındır üçüncüsü yirmi dört sandık kitre henüz usûlü vechle vezn olunarak

tarafına teslim olunmamış ve bunların satılması hakkında Toros'un keşide eylediği telgrafname meydanda bulunmuş iken dîvân-ı istînâfın mezkûr kitreleri yirmi üçer buçuk kuruş fiyatla muhasebeye idhâl etmesi ve bu kitre derhal tarafına teslim kılınır ise mezkûr fiyatla kabul edeceği hakkında olan ifadesine mebni derece-i evveli mahkemesinde mümeyyizin raportolarından bu husûsa derhal bir karar itası beyan kılındığı halde bir sene mürûr etmiş ve istinaf deâvî için î'tâ olunan layihada dahi kitrenin kabul olunamayacağı ve matlûbinin nakden tesviyesiyle kendisinden istirdâdı ihtâr kılınmış olmasına asla ehemmiyet verilmeyerek yalnız Toros'un menâfi gözetilmesi mugayir nizam ve hakkaniyet olduğunu hâvîdir dördüncüsü satılan yirmi altı sandık kitre esmânından Beveland Bâzîgân zimmetinde kalan akçanın Toros tarafından kabul olunmadığı ve bunların vermesi fûrûhtuna Toros'un emri bulunmadığı beyanıyla meblağ-ı mütebâki-i mezkûr kendisine râci olduğuna dîvân-ı istînâfça hükm olunmuş ve mezkûr kitreler hakkında beyne'l tüccar müttehız olan usûl ve kavâidin haricinde bir gûna harekette bulunmadığı sabit olmak üzere kendisinin irâe eylediği bir kıt'a şehadetnameye dahi asla ehemmiyet verilmemiş ise de kendisinin kitre muamelesinde bir gûna kefâlet ve taahhüdü olmayıp fakat âdi komisyoncu bulunmasına binâen meblağ-ı mütebâki-i mezkûrdan dolayı kanunen mesul tutulamayacağı derkâr iken dîvân-ı istînâfın bervech-i muharrer kendisini taht-ı mahkumiyete alması mugair nizam olduğu ve mablağ-ı mezbûrun ne tahsil kılındığının iki buçuk mah sonra Toros'a bildirildiğine dair i'lâmda mûnderic olan fıkranın dahi aksî ispat olunacağı ifadelerinin muhtevidir beşincisi dîvân-ı istînâfın kendisini iki yüz yetmiş yedi lira kırk dokuz kuruş otuz buçuk para borcunu çıkarmış olmasıyla beraber henüz satılmayan yirmi dört sandık kitreyi dahi tevkîfe salâhiyeti olmadığına hükm eylemiş olması usûl-i muhakemeye muhalif idüğünü müştemeldir altıncısı dîvân-ı istînâfın hodbahod rû'yet ve tanzîm eylediği muhasebede mevcut yirmi dört sandık kitreyi kıyyesi yirmi üç buçuk kuruştan kendisine mâl ederek olvechle kendisini borçlu çıkarmış olduktan başka mevcut kitrenin bedeli istifa olunmaksızın müste'nife teslimine hükm etmesi muvafık nizam olamayacağı misillü zikr olunan kitre üzerine bâsenet avanso verilmiş ve alacağını almaksızın malın elden çıkarılmaması hakkında kitreyi irsâl eden Toros'un kefilî tarafından kendisine resmen ihtâr olunmuş olduğu halde dîvân-ı istînâf gerek bunlara ve gerek ispat-ı müddeâ için dermeyân olunan ihticâca sâlih senedâta ve mukaveleye ehemmiyet vermediğini [631] mübeyyindir.

Toros'un cevab-ı layihası dahi üç bentten ibaret olup birincisinde derece-i evveli mahkemesinde kendisinin mümeyyizi aranılmaksızın diğer mümeyyizlerin de kavlı mücerred üzerine tanzîm eyledikleri raportu mahkemenin bila tahkik tasdik eylediği dîvân-ı istînâfça tebeyyün etmiş olmasına mebni derece-i evveli i'lâmı fesh olunarak müceddeden mümeyyizlere havale-i keyfiyet olunmuş ve olbabda yapılan raport üzerine bade'l tahkik davaya hükm verilmiş olduğu muharrerdir ikincisinde yirmi dört sandık kitrenin fûrûht olmaması hakkında kendisi telgraf-ı keşid eetmiş ise de Dersaadet'e geldiğinde müşterisi zuhûr ederek kitreler mutâlebe olunduğu ve resmi protesto dahi etmiş olduğu halde Bedros ihale-i sem'-i itibâr etmemiş olduğundan ve esâs deâvî kitrelerin tarafına teslim olunmamasından münbais olup dîvân-ı istînâftan tayin olunan

mümeyyizler dahi mezkûr protestonun cevapsız kaldığını ve üç bin kûsur kuruş matlubuna mukâbil dört yüz liralık malın tevkîfî câiz olamayacağını beyan etmeleri üzerine Bedros kitre kıyyesi yirmi üç buçuk kuruştan ziyade etmeyeceğine ve yirmi beş kuruşa müşteri zuhûr etmediğini bilmediğine yemin ile yirmi üç buçuk kuruşa kabul eylediğinden şimdi bervech meşrûh itiraza hakkı olamayacağı ve bir komisyoncu kendisine irsâl olunan malı vezn etmeksizin mağazasına kaldırmayacağından ve münâzaun-fih olan kitrelerin miktarı dahi deâvî-i ticaret kaleminden takrîr olunarak buna dair musaddık şهادetname dahi bulunduğundan Bedros'un bu babda vâki olan itirazının dahi nâbecâ idüğü mürakkamdır üçüncüsü Bedros kitrelerin satıldığı hakkındaki mektubunda veresiye fûrûht olduğunu yazmamış ve mal-ı mezkûr bedelinden yüzde iki komisyon dahi almış olmasıyla Beveland Bezîrgân zimmetinde kalan akçanın mesuliyeti beher hal merkûm Bedros'a ait olmak iktizâ edeceği mesturdur.

Tarafeyn bi'l defaât daireye celb ve davet olunarak mezkûr dîvân-ı istînâf i'lâmıyla itiraz ve cevap layihaları ve husûs-ı mezkûr müteferri olup ticaret haneden getirilmiş olan birinci ve ikinci defaki mümeyyizlerin raportoları ve tarafeynin mektupları ve Toros'un protesto namesiyle Bedros'un cevap namesi ve evrak-ı saire huzurlarında tedkîk ve mütalaa olunduktan sonra isticvâb edildikte müstedî-i temyîz Bedros'un bâsenet musaddak vekili Yekmüşîrlan? layihasında dahi muharrer olduğu üzere dîvân-ı istînâf i'lâmında faiz vesaireden dolayı derkâr olan sehviyyâtta başka münazaa-i mebhusa derece-i evveli mahkemesinde usûlû vechle mümeyyizlere havale olunmuş ve olbabda mümeyyizler tarafından müvekkili lehine ekseriyetle verilen hükm mahkeme tarafından dahi tasdik olunmuş olduğu halde hükm-i mezkûr aleyhine merkûm Toros'un vâki olan istidâsı üzerine keyfiyet dîvân-ı istînâfa havale olunarak derece-i evveli mümeyyizlerinin ekseriyetle tanzîm eyledikleri raport keenlemyekün hükmünde tutularak tayin olunan mümeyyizler marifetiyle rû'yet olunmak üzere münazaa-i mebhûsa derece-i evveli mahkemesinde olduğu gibi üç nefer mümeyyize havale olunmuş ise de mûmâileyh tarafından dahi tanzîm olunan raport hükmü ekseriyetle verilmesinden nâşî evvelki raport misillü fesh olunmak lazım gelir iken dîvân-ı istînâfın kabul ve tasdik eylemesi ve bununla muhalif rey olan kendi mümeyyizinin (632) verdiği raportun mündericâtını bast-ı tahrir etmeyerek birtakım ifâdâttan ibarettir demesi ve Bedros'un müvekkiline yazdığı telgrafname mûcibince yirmi dört sandık kitre henüz satılmamış olduğu halde bunun beher kıyyesi yirmi üçer buçuk kuruştan dahil hesap edilmiş ve hükm-i derece-i evveli mahkemesinde tayin olunan mümeyyizlerin raportuna bina olunup da eğer ki olvakit kendisi dahi fiyat-ı mezkûreyi kabul etmiş ise de merkûm Toros muahharan derece-i evveli hükmünü kabul etmemiş ve dîvân-ı istînâf ber mûcib istidâ hükm-i mezkûru feshederek ber minvâl-i muharrer müceddeden tayin olunan mümeyyizlere havale etmiş olmasıyla beraber mezkûr kitre denilen malın fiyat daima bir karar üzere durmayıp piyasanın ahval-i muhtelifesi üzerine bazen terakkî ve bazen tenezzül etmekte olduğu halde dîvân-ı istînâfça bu babda dermeyân olunan itirazâta iltifar olunmayıp müstedî Toros'un sair istidâları ve hükmü fesh olunmuş olan derece-i evveli mahkemesinin kararı vechle yirmi üçer buçuk kuruş hesabıyla mezkûr kitrelerin

müvekkiline mâl edilerek bunun esas hükm-i ittihâz olunması ve bir de malı veresiye satımına Toros'un kendisine olan muharrerâtı mealiyle mezun idüğü derkâr olunduktan başka yine kendisi veresiye satmayıp piyasa kâidesi üzere sattığı olbabda tüccarlar tarafından tanzîm olunan şahadetnamede münderic olup mezkûr şahadetname ise dîvân-ı istînâfta ibrâz olunmuş iken dîvân-ı istînâf i'lâmında bundan asla bahs olunmaması ve mezbûr i'lâmın bi'l senet merakkim hesap sureti dahi müste'nifin verdiği hesap üzerine yapılmış bir şey olup bunun müfredatında dahi sehv bulunması ve müvekkili Bedros'un dîvân-ı istînâfa vermiş olduğu hesaba asla müracaat olunmayıp Toros'un vermiş olduğu hesap vechle i'lâmının tanzîm edilmesi . (Mâbadı sonra)

İ'lân

Hizmetkar Yorgi'nin 5 Zilhicce sene 87 tarihli i'lâm-i şer'î mûcibince Yorgi zimmetinde mutlûbi olan mebâliğin tesviyesi için medyûn-ı merkûmun uhdesinde olup meblağ-ı mezbûr mukâbilinde vekâlet-i devriye ile müteğallil olan Arnabud karyesinden Köşk caddesinde üç numaralı bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek kırk beş bin kuruşa müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cem'iyetine müracaat etmeleri ilan olunur .

Canbek Abrahamyan'ın 29 Zilkade sene 89 tarihli i'lâm mûcibince Asım Bey zimmetinde matlubu olan mebâliğin tesviyesi için efendi-i mûmâileyhin uhdesinde bulunan Bebek'te millet bahçesi karşısında yüz yirmi dört numaralı bir kıt'a arsanın sekiz hisse itibariyle bir hissesi bundan mukaddem mezada verilerek on bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Muharrem'in yirmi dokuzuncu günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğ mukarrer bulunmuş olduğundan ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cem'iyetine müracaat etmeleri ilan olunur.

2.9. Cerîde-i Mehakim 44. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Muharrem	Sene	(Pazartesi)	Şubat Rumi	Sene	Sahife
44	20	1290		25	1289	633

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz- Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır)

Ve mezkûr kitre üzerine avanso verilmiş ve buna dair senet dahi mevcut olduğu gibi avans bedeli alınmaksızın malın elden çıkarılması hakkında mal sahibinin kefilî tarafından keyfiyet ba-tahrirat ihbar olunmuş olduğu halde bu babda dermeyân olunan senedât ve mukaveleye ehemmiyet verilmemesi ve derece-i evveli mahkemesinde îrâd olunmayan mevâdı dîvân-ı istînâfin rû'yet etmesi kanunen esbâb-ı nakziyyeden

bulunduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûrun nakzı istid'a ve Toros'un? vekili Ohannes Mardiros'un dahi layiha-i cevabiyesinde muharrer olduğu vechle itirazât-ı meşrûha mecruh olduğundan i'lâm-ı mezkûrun tasdiki iktizâ edeceğini ifade ve enbâ eyledi.

Bunun üzerine keyfiyet-i nihade-i mevki bahis ve tezekkür olundukta münazaa-i mebhûsa hakkında derece-i evvelide tayin olunan üç nefer mümeyyizin hîn-i kararda kâffesi hazır bulunmaksızın ekseriyetle tanzim eyledikleri raportlar hükmünün feshiyle dîvân-ı istînâftan ve tarafeynden müntahab müceddeden tayin olunan üç nefer mümeyyiz husûs-ı mezkûru bîtekrar bâ rû'ye ekseriyetle tanzîm eyledikleri raport mündericatı ta'dîl ve ıslâh olunarak hükmünün kabul ve tasdik olunması yolsuz değil ise de işbu mümeyyizlerden muhalifü'l rey mümeyyizin raportosu mündericatı derc birle esbâbı beyan olunarak lede'l îcâb red olunmak nizamı iktizasından iken bila tedkik birtakım ifâdâttan ibaret denilerek nazar ül iltifata alınmaması ve hükmü fesh olunmuş olan derece-i evveli i'lâmında münderic kitre fiyatının dahi hükme esas ittihâz olunarak henüz satılmamış olan yirmi dört sandık kitrenin yirmi üçer buçuk kuruştan muhasebeye dahil edilmesi ve vekil-i merkûm Pekmezyan'ın dîvân-ı istînâfta mezkûr kitreyi yirmi üçer buçuk kuruştan kabul etmemesi hakkında dermeyân eylediği esbâb ve itirazâta havale-i sem'-i itibâr olunmaması ve mezkûr kitrenin örf ve âdât ticariyesine dair divan-ı mezkûrda ibrâz ve daireye dahi irâe olunan şehâdetnamenin görülüp görülmediğine dair bir bahis ve hikaye bulunmaması ve mezkûr [634] Kitre üzerine avans verildiği dairece kırâat olunan mukavelename ve buna dair ibrâz olunan evrak-ı saire mefâhîminden münfehim olup şu hale dîvân-ı istînâfça bir taraftan avans verildiğinin tasdik ve diğer taraftan dahi mezkûr kitreyi Bedros'un tevkiye salâhiyeti olmadığına hükm edilmesi ve dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'lasenete mürekkam hesap sureti lede'l tahkik gerek güzeştelerce ve gerek sairece sehv ve hata görülmesi ve dîvân-ı istînâfça tarafeynin ibtidâ-yı muhakemelerinde iki taraftan dahi hesap pusulasından bahis olunmaması iddia-yı tarafeynin usûl-i muhakeme nizamnamesi mûcibince layıkıyla tedkîk ve mütalaa olunmamasından neş'at eylediği anlaşılmış ve bu ise kanunen usûl-i muhakemeyi ihlâl eder mevâddan bulunmuş olduğundan zikr olunan dîvân-ı istînâf i'lâmı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin üçüncü fıkrası mûcibince nakz olunmuş ve binâberin itirazât-ı sairenin tedkikine mahal kalmamış olmakla i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet mezkûziyeti kaydı bilasenete şerh verildikten sonra nizamname-i mezkûrun üçüncü maddesine tevkîfen keyfiyetin yeniden bi'l tedkik hükm-i i'lâma rabtı husûsunun dîvân-ı istînâfa havalesine ve i'lâm tebliğ harcı olan iki yüz yetmiş sekiz kuruş on para ile üç beyaz mecidinin ileride haksız çıkacak tarafa rücû etmek üzere haklı çıkan Bedros'tan alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(19 Zilhicce Sene 90 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Havyarcı Serandi ile Kumanyacı Luka ve oğulları beyninde mütchaddis münazaaya dair dîvân-ı istînâftan verilmiş olan 19 Ramazan sene 87 tarihli i'lâmının temyîzen rû'yeti merkûm Serandi'nin vekil musaddıkı Simon istid'a etmiş ve vekil-i merkûmun vuku

talebine mükârin irâe eylediği kefâlete binaen Sinasonda bulunan Luka'nın bizzat bu tarafa gelmesi veyahut bir vekil göndermesi hakkında havale cemiyeti tarafından Konya vilayetinde isbikat eden iş'ar ve ahîren olunan ta'kid ve ihzâr üzerine merkûm Luca bir kıt'a senet-i musaddakla lambacı Aleksi'yi tevkîl eylemiş olduğundan i'lâm-ı mezkûr tarafeynin itiraz ve cevab-ı layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîzi istid'a olunan i'lâm-ı mezkûr mûndericatına nazaran mahkeme-i ticaret ikinci meclisinden Serandi'nin vekili Simon merkûm Luka zimmetinde müvekkilinin bâsenet alacağı olan altmış adet Osmanlı lirasının mafâiz ve masarîf tahsilinin iddia ve olbabda 1 Haziran sene 64 tarihiyle müverrah ve derûnunda Luka Todor'i ve Todor'i Lukidi ve zima Lukidi imzalarıyla Serandi Polihron'dan altmış Osmanlı lirası ahz olunup şehri yüzde bir güzêştesiyle edâ olunacağı ibaresi muharrer bir kıt'a senet ibrâz ve irâe etmiş ve müddeî aleyh vekili cevabında müvekkili Luka Serandi'dan yüz lira istikrâz edip ancak bu akçayı kâmilten haksız olarak almayıp elli lirasını beş bin ve elli lirası için Polihron ismine beş lirayı hâvi iken yirmi lirası teslim edilmiş olan Mina imzasıyla bir kıt'a senet havale olarak ahz eylediği halde senedin bedel-i mütebakisi tahsil olunacağından müddeîye altmış liralık senedin dahi kendisine iadesi ile baki deyninin tayini lüzumunu [635] ve sened-i mezkûrun natahsil kaldığının mukaddemâ müddeîye protesto ile bildirildiği halde cevap verilmediğini ve suret hali müddeînin el yazısıyla defterinde olan kayıt ile ispata muktedir idüğünü ityân etmesi üzerine liec-ül tedkik müddeî aleyhin defteri celb ve tabliğ olundukta tarafeyn vesaireye beyinde mün'akid şirket muhasebesine dahil idüğü görülmüş olan ve müddeî vekili şirket imzasından bulunduğu ikrar etmiş olduğu gibi vekil-i merkûm protesto tarihinde müvekkili taşrada bulunup protesto varakası altı mah sonra yedine geçip oralarca protesto usûlü mechûl bulunduğundan cevap verilemediğini beyan etmiş ise de işbu mazeret kabule gayr-ı şâyan görünmüş ve müddeî aleyhin ifadesi gibi istikrâz olunan yüz liranın ellisi nakden verildiği ve diğer ellisine mukabeleten verildiği iddia olunan altmış liralık senedin müddeî aleyhin Luka'ya ve onun tarafından dahi elli liralık senedin müddeî Serandi'ye reddedilmesi ve baki on lira ile senet tarihinden sekiz yüz yetmiş sene miladiyesi Kânunusani'nin on beşine kadar altmış yedi buçuk aylık usûl-i ticaretçe şehri yüzde birden hesap olunan altı yüz yetmiş beş kuruş güzêştesinin mecmû üç senelik faizi evvelden verilmiş olan otuz altı liradan bâtenzîl küsur kalan on dokuz lira yirmi beş kuruşun Serandi'den bâtahsil Luka'ya î'tâ kılınması husûslarına hüküm olunmuş ve dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemenin neticesinde dahi müste'nîf Serandi müste'nîf aleyh Luka'nın protestosuna bir güna cevap vermemekle mebhûsün anı olan senedin emanet olduğu hakkında olan iddiasını kabul etmiş ve senedin havale olduğuna dair Luka'dan diğer bir senet almamış ve senette havale hakkında hiçbir işaret olmadığı gibi sened-i mezkûru dahi ciro kabul eder evraktan bulunmaması cihetleriyle mârru'z-zikr derece-i evveli hükmünün tasdîkine karar verilmiş olduğu münfehim oldu.

Müstedî temyîz vekili Simon'un layiha-yı itiraziyesi altı bend ile bir hâtimeyi şâmil ve üç bendi cereyân maslahatı hikayeden ibaret olup dördüncü bendi sâlif-üz-zikr defter

Luka tarafından tertîb edilmiş ve müvekkilinin protestoya cevap vermemesi ise cihetiyle beraber Sinasonda? beyne'l ahali protesto usûlünün bilinmemesinden neş'et etmiş olduğu ve beşincisi müvekkilinin oğlu Polihron'un kırk lira alacağı için muhakemeleri esnasında Protomus'un mezkûr senette mukaddemâ zuhûr eden deyni alacağına mukâbil havaleten kendisine verilmiş ise de bu akçayı yine Polihron almış olduğundan kırk liralık senedinin hükümsüz olduğunu Luka iddia eylemiş ve ol-vakit merkûm Protomus dahi hakikat halde Polihron'a bir akça vermediğini itiraf etmiş olduğundan mezkûr kırk lira hükm-i i'lâm olunmuş iken Serandi'nin alacağı için cereyân eden muhakemede Luka tebdil-i suret ile Protomus'un senedi müvekkilinden istikrâz etmiş olduğu yüz liranın ellisine verilmiş olduğunu beyan ve muahharan müvekkili ile fesh şirket eylediğinden müvekkili tarafından şirketine olan deynine mukabeleten bırakılmadığını ve dîvân-ı istînâfta dahi emaneten nezdine bırakılmış olmasına mebni kendisinin ol-miktar meblağ müvekkiline borçlu olduğunu ifade ve ityân eylemiş olduğuna binâen bu suretle olan ifâdât muhtelifesi bi'l tâbi yekdiğerini tekzîb edeceği gibi Protomus'un [636] senedi Luka'nın asıl alacağı mutazammın olan senet olduğu halde bazı mülâhazaya mebni Polihron namına tecdîd ettirmiş ise de bunda gerek müvekkilinin ve gerek oğlunun bir güna medhali olmadığı gibi merkûm Protomus celb ile sorulsa ve hakikatini beyandan istinkâf eylediği surette tahlîfi icrâ veya istintâka havale kılınsa suret-i ifadesi zâhire çıkacağı altıncısı Protomus'un senedi Luka'nın ifadesi gibi müvekkili emaneten bırakılmış olsun işbu iki suretten hangisi sahih farz edilse bu yolda bir senedin bedeli alınmadıkça üç beş mah zarfında iadesi icâb eder iken bilakis dört beş sene tevkîf edilmesi ve üç senede bilamûcib faiz verilmesi akla baîd bulunduğunu mübeyyindir müddeî aleyh vekilinin layiha-i cevabiyesi dahi müvekkili cânibinden icrâ kılınan protesto üzerine Serandi cevap vermemiş olduğundan dîvân-ı istînâf i'lâmı mûcibince altmış liralık senedi Serandi'nin müvekkili Luka'ya ve Luka'dan dahi elli liralık senedi Serandi'ye red eylemesi lazım geleceği ifadesini mutazammındır.

Tarafeyn vekilleri daireye celb ile suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta her biri layihası mûndericatını tekrar eyledi.

Bunun üzerine Luka'nın protesto varakası Serandi vekili Simon'dan ahz ile işbu varaka ve vekil-i merkûmun dîvân-ı istînâf i'lâmına rabt eylediği kırk liralık senet hakkındaki i'lâm kırâat ve mütalaa olunduktan sonra icâb keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu üzere müstedî-i temyîz Serandi'nin vekili merkûm Simon'un layihasında muharrer itirazâtı müvekkilinin el yazısıyla mürekkam denilen defterin Luka tarafından tertîb edilmiş ve müvekkilinin protestoya cevap vermemesi cihetiyle beraber Sinasonda protesto usûlünün bilinmemesinden neş'at etmiş olduğu ve yetmiş liradan mütebaki elli liralık senet Luka'nın kendi alacağı iken müvekkilinin oğlu Polihron namına tecdîd ettirilmiş idüğü ve sened-i mezkûrun üç beş mah zarfında iadesi muktezi iken bilakis dört beş sene tevkîf olunması ve bunun için üç senede faiz verilmesi akla baîd ve Luka'nın ifâdât vâkıası yekdiğere muhalif bulunduğu hususlarından ibaret ise de işbu itirazât dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzını mûcib olur esbâb ve ilel kanuniyeden görülememekle i'lâm-ı mezkûr bi'ltasdîk hükmünün icrâsına

ve i'âm harcı olan yetmiş dokuz kuruş on para ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdi ile sâir masarîf muhakemenin haksız çıkan Serandi'ye rücû etmek üzere haklı çıkan Luka'dan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeynin vekillerine dahi tefhîm kılındı.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Radoyişte kazası sakinlerinden bakkal Mehmed'in leylâ-i dükkânı kilidini anahtar ile açıp bi'l duhûl sirkate tasaddî etmiş olan kaziye-i mezbûre ahalisinden bekçi Halim'in oğlu Salih hakkında icrâ kılınan tedkîkât nizamiyeyi hâvi Prizren vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 26 Şevval sene 90 tarihli ve yüz kırk altı numaralı tahrirâtıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis temyîz livâ ve meclis-i deâvî-i kaza mazbataları ve evrak-ı istintâkiye muhâkemat cezaiye dairesinden mütalaa olundu.

[637] Evrak-ı mezkûre mündericatında müddeî-i merkûm seksen dokuz senesi Ramazan'ının yirmisinden sonra dükkânı açılıp beş yüz kuruşu sirkat olduğundan sârikini ele geçirmek üzere mah-ı mezkûrun yirmi dokuzuncu Cuma gecesi dükkânının kapısı içinde ihtifâ ile beklemekte iken merkûm Salih dükkânın kilidini açarak içeriye duhûl etmekle kendisi dışarıya çıkarak dükkânın kapısını tekrar kilitleyip vuku bulan feryâd ve ihbarı üzerine asâkir-i zabtiye koluyla rûsumat kolcularından Mustafa ve Biçar'dan Bucu? ve babası Restoman vürûd ederek merkûm Salih asâkir-i merkûme tarafından derûn-ı dükkanda tutulup lede'l sual eşhâs-ı merkûme yanlarında şeytana uydu demiş olduğu gibi muahharan kasaba-i mezbûre kaymakamı nezdinde dahi bu sözü tekrar etmiş olduğundan evvelce sirkat olunan beş yüz kuruşunu merkumdan iddia eylemesi üzerine tedkîkât-ı istintâkiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Salih leyle-i mezkûrede babası merkûm Halim'in dükkânında yatar iken zabtiyeler gelip kendisini ahz-ü girift ettiklerini serd ile müddeî merkûmun dükkânı derûnunda tutulduğunu ve fiil-i sirkate kasdını inkâr eylemiş ise de merkûmun Hacı Mustafa ve Bucu ve restoman merkûm Salih'i müddeî merkûmun dükkânı derûnunda asâkir-i zabtiye kolu derdest ederek sebab-i duhûlü sual olundukta şeytana uyup girdim demiş olduğunu mae'l kasem münferiden ve müvaceheten ihbar eylemelerine nazaran merkûmun inkârı vâhî olup leyle-i mezkûr dükkânın kilidini anahtar ile açarak ihtilâs bakit edemeyerek ahz-ü giriftar olunmuş olduğu anlaşılarak iki yüz yirminci madde-i kanuniye ile iki yüz otuzuncu madde ilavesi ahkâm tevkifen üç sene müddetle küreğe konulması kararlaştırılarak hükm-i mezkûr kendisine tebliğ olunduğu ve iddia olunan beş yüz kuruşu dahi merkûmun sirkat eylediği usulen sabit olamadığı cihetle tazmînine hükm-i kâbil olamadığı iş'ar kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Salih müddeî merkûmun leyle-i dükkânı kilidini anahtar ile açıp duhûl eylediği halde fiil-i sirkatı icraya ihtilâs-ı vakt edemeyerek ahz-ü girift olunduğu ihbarât ile sabit olmuş olduğuna ve mezkûr iki yüz yirminci madde-i kanuniyede her ne kadar insan ikâmet eder mahal olması veyahut meskûn mahalle müteallik bulunmasa bile kapalı ve dîvâr ile mahdud olan mahallerin dîvârını delerek veya merdiven ile aşarak veya alt mahsûsa ile kapısını açarak hırsızlık edenler

muvaakkaten küreğe konulurlar ve iki yüz otuzuncu madde ilavesinde dahi fiil-i sirkatin icrâsına tasaddî edip de yed ihtiyarda olmayan esbâb mânia haylûletiyle bir şey alamamış olan hırsızlar hakkında tasaddî eylediği fiilin derecesine göre sirkat cezası icrâ olunur diye mûnderic bulunduğuna mebni zikr olunan iki yüz yirminci madde-i kanuniye ile iki yüz otuzuncu maddenin ilavesi ahkâmına tevkifen ve tarih-i tevkîf olduğu evrak-ı mezkûrede mûnderic bulunan doksan senesi Cemaziyelâhiresi'nin yirmi beşinci gününden itibaren emr-i teşhire on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevkîf üç sene müddetle re's livada küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârün ileyh emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata suretidir)

İslahiye sancağında vâki karye-i abad kazasına tâbi Gökçeviran karyeli çoban Üstübanoğlu Rumço'nun? hatâen katili olan karye-i mezkûreli Üstübanoğlu Hilbe? hakkında icrâ kılınan tedkîkat-ı nizamiye ve murâfaa-i şer'îyyeyi mutazammın Edirne vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye vürûd eden 12 Şaban sene 90 tarihli ve dört yüz elli dokuz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis temyîz-i liva mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûre meallerinde merkûman Rumço ve Hilbe mestûru kazasına tâbi yenice karyesinde Abbas Ağa'nın yaylağında hayvanlarını ra'y etmek üzere müsteciren sakin iken doksan senesi Muharrem'inin dördüncü günü apukurya tabir olunur yevm-i mahsusları olmak cihetiyle şenlik için merkûm Hilbe tabancasını havaya atıp muahharan yaylağının kulübesinde ocak başında oturarak tabancasını tekrar imlâ ile sıkılamak üzere tabancanın derûna koymuş olduğu ağaç harbiyi çıkarmaksızın ağız önünü vaz eder iken nasılsa mezkûr tabanca ateş almasıyla derûnunda kalan mezkûr harbi hizasında oturmuş olan merkûm Robço'ya isabetle müteessiren bir çeyrek mürûrunda vefat eylediği iddia kılınması ve keşfettirildikte mezkûr Robço'nun sol kolu dirseğinin dış tarafından girip iç tarafından hurûc ettikten sonra koltuğu altından karburga kemiklerinin arasına duhûl ile kaldığı i'lâm ile haber verilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Hilbe bervech iddia tabancayı doldurup sıkılamak üzere koymuş olduğu harbiyi çıkarmaksızın ağız üstünü vaz eder iken nasılsa tabanca ateş aldığından mezkûr harbinin Rumço'ya isabet eylediğini ikrâr etmiş ve hîn-i vâkıada hazır bulunmuş olan mezkûr Gökçeviran karyeli Celz velet Dragan ve Rosa velet Rosa ve diğer Rosa velet Todor ve Celz velet Algo dahi kaziyyenin olvechle vukuunu tasdîk ve tezkâr eylemiş olmalarına nazaran katl-i mezkûrun dikkatsizlik eseriyle merkûm Hilbe'den sudûr eylediği tayin ettiğinden merkûmun yüz seksen ikinci madde-i kanuniye hükmüne tevkifen altı mah müddetle hapis edilmesi istîzân ve hükm-i mezkûr kendisine bâtebliğ bir diyecek bulamadığı iş'ar ve beyan kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi müddeî bulunan Üstüban ve vize murisleri merkûm Robço'nun dem ve diyetine müteallik tasaddî eyledikleri davadan rızalarıyla meccânen fâriğ olup husûs-ı mezkûre müteallik davadan merkûm Hilbe'nin zimmetini ibrâ ve ıskât

eyledikleri hakkında tarafeynin ikrâr ve tasdikleini beyandan ibaret olmakla bu surette merkûman Üstüban ve vezne fımabad husûs-ı mezkûrdan dolayı merkûm Hilbe'den nesne davasına kadir olamayacakları cânib fetvahaneden zahr-ı i'lâma işaret olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun dikkatsizlik eseri olarak hata-i merkûm Hilbe'den sudûr eylediği ikrârı ve ihbarât-ı vâkıa ve imâret mevcude ile tayin eylediğine ve mezkûr yüz seksen ikinci madde-i kanuniyede bir kimse bir şahsı hata-i itlâf eder veyahut bi gayr-ı kasd telef nefsine sebep olur ise verese-i maktulün hukuk-ı şer'iyyesi bi'lmuhakeme istifa olunduktan sonra [639] eğer bu katl dikkatsizlik ve nizama riayetsizlikten neş'et etmiş ise altı aydan iki seneye kadar haps olunur diye muharrer ve merkûmun tarih-i tevkîfi dahi doksan senesi muharreminin beşinci günü idüğü evrak-ı merkûmede mürakkam olarak şu hâlde merkûm hakkında mahalince hükm olunan altı mah müddet mebhûsiyeti şimdiye kadar münkaziyye olmuş olduğuna mebni henüz sebili tahliye olmamış ise salıverilmesi ve kayd-ı kefâlette ise çıkarılması husûsunun dolayı müşârün ileyh emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Amâre sancağı dahilinde Safsafan nâm mahalde İrani Hüseyin'i soyanlardan derdest edilen Ubeyd hakkında icrâ kılınan tahkikat-ı nizamiyeyi mutazammın Bağdat vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 27 Ramazan sene 90 tarihli ve yüz on sekiz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîzden müzeyyel meclis-i temyîz-i liva mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa kılındı evrak-ı mezkûre meallerinde seksen dokuz senesi Recep'inin yirminci günü merkûm Hüseyin on yaşında biraderi Mübarek ile Despol? nâm mahalinden kariyan ile Amâre'ye gelir iken mezkûr Safsafan nâm mahale vusûllerinde hayvanlarının harekete mecali kalmadığından kendileri orada kariyandan ayrılıp gelmeleriyle o gece üzerlerine dört nefer eşhâs bi'l hücum ellerinde bulunan topuz ile darp ve dört yüz kırk beş kuruş kıymetli bir adet boş hurûc ile sair eşyasını gasp edip sıvıştıklarını ve kendisi Amâre'ye geldiğinde gasplardan merkûm Ubeyd'i sokakta görüp derdest ettirdiğini beyan ile icrâ-yı icâbı iddia etmiş olduğuna mebni tedkikat-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Ubeyd ile mezkûrede ve refikleri Hüseyin ve Salih ve Bilal ile yolcu soymak üzere mahal-i mezkûre gidip bervecch-i iddia müddeî merkûmun üzerine hücum ile eşyasını gasp ettiklerini ve eşya-yı mezkûreden bir entari ile bir çift kâle kendi husûsuna isabet ettiğini tâyi'an ikrâr ile madde-i darbı inkar etmiş olduğundan merkûmun kanun-ı cezanın altmış ikinci maddesi ibaresine tevkifen üç sene müddetle küreğe konulmasına ve gasp ettikleri eşya-yı semeni olan dört yüz kırk beş kuruşun bi'l tahsil müddeî merkuma itasına karar verildiği ve refikasının ele getirilmeleri husûsunun dahi mahaline izbar kılındığı iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Ubeyd firarda bulunan üç nefer refikiyle elinde eslihadan mâdud olan topuz bulunduğu halde mahal-i mezkûre müddeî merkûmun malı gasp ettikleri ikrârıyla tahkik ettiğine ve mezkûr altmış ikinci madde-i kanuniye

ilavesinde dağlarda kırlarda müsellah oldukları halde gezerek rast geldikleri yolcuları tutup soymak fazihasını irtikab eden eşhâs-ı hal sıfat ve derece-i şikavetlerine göre muvakkaten veyahut müeyyiden küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğu binaen merkûm Ubeyd'in bu hükme tevkifen ve tarih-i tevkifi olduğu evrak-ı mezkûrede gösterilen doksan senesi Şaban'ının dördüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic kâideye bade'l tevkif üç sene müddetle küreğe konulması [640] ve sâlif-üz-zikr dört yüz kırk beş kuruşun dahi bi'l tahsil müddei merkûma itası ve merkûmun refikleri olup fîrarda bulunan eşhâsın bi'l taharrî ele getirilerek bilaistintak tebeyyün edecek hale göre hükümlü mazbatasının îrsâli husûslarının vilayeti müşârûn-ileyh emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Kengiri Sancağında vâki Kalecik kasabası mahalâtından Düşkünler Mahalleli Tangıçoğlu İbrahim'in katili denilen biraderi Osman hakkında icrâ kılınan tedkikât-ı nizamiyeyi hâvî Kastamonu Vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 13 Şaban sene 90 tarihli ve yüz altmış üç numarralı tahrirâtıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis-i temyîz liva mazbatası ve evrak-ı müteferriasi muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa kılındı evrak-ı merkûma meallerinde seksen dokuz senesi Şaban'ının yirmi üçüncü Cumartesi akşamı mezbûr İbrahim hanesine gelip biraderi mezbûr Osman ile müştereken mutasarrıf oldukları değirmenin bedel-i icarî olan hintadan dolayı beynlerinde münaza teceddüdü ederek merkûm Osman mezbûr İbrahim'i kama ile sol budundan cerh ile yedi gün sonra bi'l tesir vefat eylediği ve akib-i hadisede asakir-i zaptiyeden Çavuş Mehmed ile nefer İbrahim'in hazır bulunduğu verese cânibinden iddia olunduğuna ve keşf ve muayene ettirildikte merkûm İbrahim'in kama ile sol budundan mecruh olduğu keşf i'âmı ve raport ile bildirildiğine ve carih-i merkûm akib-i vâkıada firar ederek etraf-ı kazada iki nefer refikiyle beraber müsellehan geşt-ü gûzar etmekte iken Feyzullah oğlu Yusuf'un bahçesinde derdest olunduğuna mebni icrâ kılınan istintakında merkûm Osman li ecli'l ticare mahal-i ahire gittiğini ve karındaşının vefatı haberini alarak esnâ-yı avdetinde mezkûr bahçede ahz-ı girift olunduğunu beyan ile kaziyede medhâlinin külliyyen inkâr etmiş ise de merkûman Çavuş Mehmed Ağa ile nefer İbrahim yevm-i mezkûr akşamı saat bir raddelerinde merkûman Osman ve İbrahim'in yekdiğeriyle münazaa etmekte oldukları cânib hükümete ihbar olunması üzerine mahal-i münazaaya vardıklarında İbrahim'i görüp kaziiyyeyi sual eylediklerinde biraderi Osman'ın kendisini kama ile cerh ederek firar ettiğini söyleyip mecruh merkumu hanesine gönderdiklerini ve Osman'ı taharri etmiş iseler de bulamadıklarını ve merkûm Yusuf dahi Eskişehir'den gelir iken esnâ-yı rahda merkûm Osman'a refakat edip esnâ-yı musahabatta ben karındaşımı öldürdüm de bir senedir firardayım dediğini kâsem ile vicâhen ihbar etmiş olduklarına merkûm İbrahim'in kabl-i vefat carcî Osman idüğünü takrir etmiş olduğu ihtiyar meclisi tarafından şehâdetname ile tasdik edilmesine ve merkûm Osman'ın sabıkalı bulunduğu cümle-i tahkikâttan bulunmasına nazaran inkarî vâhî olarak cerh-i mezkûrun faili idüğü tebeyyün ettikten yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisi hükmünce

on beş sene müddetle küreğe konulmasına hükm olunarak keyfiyet kendisine lede'l tebliğ hükm-i mezbûru nakza medar olur bir söz söyleyemediği ve verâse-i maktûl dem ve diyete müteallik davadan merkûm Osman'ın zimmetini ibrâ ettikleri ve katil-i merkûm ile birlikte ahz-u girift olunan âsî Yozgatlı Hasan zaten serseri

[641] mâkûlesinden ise meydanda müddeîsi olmadığından taht-el hıfz mahaline iade kılındığı ve diğer refiki Ali'nin uygunsuz adam olmadığı cihetle karyesi ihtiyar meclisi tarafından verilen şahadetname üzerine salıverildiği iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran katil-i mezkûrun esnâ-yı münazaada min gayr-ı teammüd merkûm Osman'ın sudur eylediği ihbar olunan ikrârı ve emaret ile tebeyyün ettiğine ve zikr olunan yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisinde bir kimse min gayr-ı teammüd bir şahsı itlaf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe vaz olunur diye muharrer bulunduğu binaen katil-i merkûmun bu hükme tevfikân ve ibtidâ-yı tevkîfi olan doksan senesi Rebiyyülâhiri'nin üçüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mûnderic kaideye bade'l-tatbik on beş sene müddetle Sinop'ta küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârûn ilayhaya emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Biga sancağında vâki Ezine kazasına tabi Çınarcık karyeli Mehmed Ali Çavuş oğlu çoban kahyası Osman'ın parmağını cerh ve kat eden karye-i mezbûreli çoban zenci Abdullah hakkında icrâ edilen tedkîkât-ı nizamiyeyi hâvî Cezâyir-i Bahr-i Sefid vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye varid olan 26 Şaban sene 90 tarihli ve seksen dokuz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis-i temyîz liva ve deâvî-i kaza mazbataları ve evrak-ı intintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu evrak-ı nizamiye meallerinde doksan senesi Recep'inin sekizinci Pazar günü sabahleyin merkûman Osman ve Abdullah birlikte koyun sürülerini sulamak üzere çay kenarına giderek Abdullah'ın ra'y etmekte olduğu sağmal koyunlar meyanında bulunan kuzuları tefrik etmek istediğinde Abdullah'ın muhalefet eylemesinden dolayı beynlerinde tahaddüs eden münazaa üzerine Abdullah elinde bulunan sopayı Osman'a havale ederek Osman sopanın ucundan tuttuğundan merkûm Abdullah yanında bulunan kebir bıçak ile Osman'ın sağ elinin salavat parmağını birinci müfessalında cerh ve kat eyledikten sonra altına alıp darp ederken vâki olan feryadına mebni Veli Mehmed oğlu Mustafa ve kara Mehmed oğlu Abdi nâm kimesneler yetişip tahlis ettikleri merkûm Osman tarafından iddia olunması ve muayene ettirildikte mezkûr parmak olvechle kat olunarak bir hafta zarfında elli kuruş masârif-i cerrahiye ile iltiyâm-pezîr olmuş ise de amelden sâkıt olduğu raport ile haber verilmesi üzerine tedkîkat-ı istintakiyye lede'l ibtidâr merkûm Abdullah münazaa-i mezkûrede Osman kendisine bir tokat vurmasıyla merkûmu altına aldığı zaman zikr olunan Mustafa ve Abdullah'ın gelip kendisini tuttuklarını ve o sırada Osman parmağım kesildi deyip merkûmun parmağından kan akmakta olduğunu gördüğünü beyan-ı takrir olunan istintakında dahi merkûm Osman sopa ile omzuna vurup yanlarına gelmiş olan diğer iki nefer şahıs dahi kendisini

bastıklarından koluyla bıçağı cerh olduğunu dermeyân ile fiil-i mezkûrun kendinden sudurunu inkâr eylediği halde muahharan Osman kendisine vurup canını yaktığı cihetle kendisi dahi ona ürdüğünü ve parmağı hata-i kesilmiş idüğünü ifade eylemesine ve sâlif-üz-zikr Mustafa ve Abdi dahi mahal-i mezkûr civarında koyun ra'y ederler iken Osman'ın vuku bulan feryadı üzerine yanına vardıklarında Abdullah elinde bıçak olduğu halde Osman'ı altına alarak darp [642] etmekte olup üzerleri kan olduğunu görerek elinden bıçağı ahz ile çaya attıklarını gıyâben ve vicâhen mae'l kasem haber vermelerine ve merkumların mevsuk'ul kelim kesândan oldukları tahkik kılınmasına nazaran cerh-i mezkûrun merkûm Abdullah'tan suduru mütebeyyin olup ancak bidayet-i münazaayı kuran olmamasına merkûmun koluyla bıçağında eser-i cerh olduğunu beyan ve irâe etmesine göre Osman'ın cerhi bi'l mukabele ikâ olunmuş olduğu vârid hatır ise de merkûm Abdullah'ın bidayeten icrâ olunan istintakında cerh merkûmun suret-i vukuuna malûmatı olmadığını beyan eylemesi ve irâe eylediği ufak yaraların filhakika cerh eseri olduğunu tayin edememesi ve münazaa-i mezkûrede kendisinin kaçıp kurtulmaya muktedir olduğu mecruhun üzerinde ve darp etmekte olduğu halde görülmesi delaletiyle anlaşıldığından mukabeleye hükm-i kabil olamayıp icrâ olunan mürâfaa-i şer'iyede ise Osman ityân-ı binadan aczi izhar ve ispata muktedir olsa bile diyete mukâbil carih-i merkûmun mal ıtlak olunur bir şeyi olmadığını ve -? ile birisi geçmeyeceği meczûmi idüğünü tezkâr ile vuku bulan iltimasına mebnî memleketine azîmetine ruhsat verildiğinden merkûm Abdullah'ın yüz yetmiş yedinci madde-i kanuniyede tevfiikan üç sene müddetle küreğe konulmasına va masarîf-i cerrahiye olan elli kuruşun merkûm Abdullah'tan tahsiline karar verilerek kendisine tebliğ edildiği iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran merkûman Abdullah ve Osman'ın beyinleride tahaddüs eden münazaa üzerine Abdullah Osman'ın parmağını bıçakla kat' eylediği ihbârât-ı vâkıa ve emârât mevcude ile tebeyyün eylediğine ve mezkûr yüz yetmiş yedinci madde-i kanuniyede bir kimse bir şahsı cerh veya darp ile bir uzvunu ve kat bâ ta'tîl eder ise masârîf-i cerrâhisi ve hükm olunacak diyeti istifa olunmasıyla beraber üç sene müddetle küreğe konulur diye mûnderic bulunduğu binaen masârîf-i cerrâhiye olan elli kuruşun kendisinden bi'l tahsil mecrûh merkûma itasıyla merkûm Abdullah'ın bir hükmü tevfiikan ve tarih-i hapsi idüğü evrak-ı merkûmede gösterilen doksan senesi Recep'inin sekizinci günden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye bade'l tevfiik üç sene müddetle mahalinde küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârün-ileyheye emr ve iş'ae buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Tekfur dağı sancağında vâkı Çorlu kazasına tâbî Türbe karyesinde sakin Muhacir-i çerâkeseden Paşmak'ın on dört yaşında oğlu Osman'ın hataen katili olan karye-i mezkûrede sakin Demir yolu mühendislerinden Muşılar'ın işçisi Golos kasabalı Stimat veledi Hristo hakkında icrâ kılınan tedkîkat-ı nizamiye ve mürâfaa-i şer'iyeyi mutazammın Edirne vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye vürûd eden 28 Cemaziyelâhire sene 90 tarihli ve üç yüz kırk dört numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz-i

vilayetten müzeyyel meclis-i temyîz-i liva mazbatası ve i'lâm-ı şer'i ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu evrak-ı nizamiye meallerinde seksen sekiz senesi Rebiyyülevvelinin yedinci Cumartesi günü merkûm Stimat mezbûr Osman ile çerkes İshak ve Tilmisnân Beyleri kahve içirmek üzere metbû olan mühendis-i mûmâileyhin hanesine getirip altı patlar bir revolvör göstermek üzere elinde iken nasıl ise kazara ateş alarak kurşunu isabetle merkûm Osman'ın yirmi dört saat mürûrunda müteessiren vefat eylediği iddia kılınmış ve muayene ettirildiğinde mezkûr kurşun Osman'ın göbeği altından girip budunda [643] kaldığı raport ile haber verilmiş olduğundan tedkikât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Stimat bervech-i muharrer merkûmları haneye getirip Osman kahve pişirmek üzere ateş yakar iken mezbûr Osman yukarıya çıkıp odada bulunan revolvörü aldığını gördüğünden yerine getirmesini ifade eylemesi üzerine mezbûr Osman tabancayı merdiven ayağına bırakmasıyla kendisi yukarı götürmek üzere kurulu olup olmadığına dikkat etmeyerek eline aldığı patlayıp Osman'ın vurulduğunu ikrar ve merkûman İshak ve Tilmisnân Beyler dahi mezbûr Stimat yukarıdan tabancayı aşağıya getirir iken patladığını ve beynlerinde bir gûna münazaa vuku bulmadığını mae'l hulf muvaceheten ihbar etmelerine nazaran katl-i mezkûrun dikkatsizlik eseriyle hataen merkûm Stimat'tan sudur eylediği tahakkuk etmiş olduğundan bahisle merkûm Stimat'ın seksen sekiz senesi Rebiyyülevveli'nin yedinci gününden beri güzeran eden müddet-i mahbûsiyyetince yüz seksen ikinci madde-i kanuniye hükmünce hakkında maa ziyade ceza-yı kâfi görünerek mükeffelen ihla-i sebilinin mahaline bildirildiği iş'ar kılınmıştır. i'lâm-ı şer'i meali dahi asâleten ve vekâleten müddeî bulunan Paşmak mezbûr Stimat'ın inkârına mükarin bilâsale ve bi'l vekâle tasaddî eylediği katliyamda amd müddeâsını isyandan izhâr-ı acz edip talebiyle merkûm Stimat'a bi'l muvacehe vech-i şer'i üzere yemin verilmeyen mûcibince mezbûr Paşmak bervech-i muharrer katl-i amd müddeâsıyla merkûm Stimat'a bilabeyne muârazadan bade'l men-i mezbûr Stimat'ın sebkât eden ikrâr ve itirafı üzere şer'an lazım gelen on bin dirhem şer'i sîm hâlisi tekasit-i selase ile mezbûr Beşbaf ile müvekkilesi Zahide'ye mesele-i mirasları vechle edâve teslim etmesi merkûm Stimat'a tenbîh olunduğunu beyandan ibaret olmakla bu surette tarih i'lâmından itibaren diyet-i mezkûrenin her bir sülûsü beher sene hitâmına değin üç senede takasit-i selâse ile mezbûr Paşmak ile merkûme Zahide'ye merkûm İstimar'ın edâ etmesi cânib fetvahaneden zahr i'lâma işaret olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun dikkatsizlik eseriyle hata-i merkûm Stimat'tan sudur eylediği ikrârı ve ihbârât-ı vâkıa ile tebeyyün etmiş ve zikr olunan yüz seksen ikinci madde-i kanuniyede bir kimse bir şahsı hata-ı itlâf eder yahut bi gayri kasd-ı telef nefesine sebep olur ise verâse-i maktûlün hukuk-ı şer'îyyesi bi'l muhakeme istifa olunduktan sonra eğer bu katl dikkatsizlik ve nizamına riâyetsizlikten neş'at etmiş ise altı aydan iki seneye kadar habs ile mücazat olunur diye muharrer bulunmuş olduğuna mebni merkûm Stimat'ın bu hükme tevfiқан müstahak olduğu ceza-yı maa-ziyâde görmüş olduğu cihetle ihlâ-i sebili yolunda görünmekle kayd-ı kefâletten dahi çıkarılması ve şer'an hükm olunan diyetin dahi fetvahane işareti vechle tesviyesi

hususlarının vilayet-i müşârün-ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Şehbender Halil Efendi ile Maruka Frankyan beynindeki davaya dair olan 4 Ramazan sene 89 tarihli i'lâm geçende Halil Efendi'nin istidâsı üzerine Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye hukuk dairesinde bi'l temyîz nakz olunarak olbabda 18 Rebiyyülevvel sene 90 tarihiyle bir kıt'a i'lâm tanzim ve î'tâ kılındığı halde işbu i'lâmdan dolayı Maruka iade-i muhakemeyi istid'a ve müddeti zarfında şeriat nizamiyesi ifa eylemiş olmasına mebni merkûman [644] olbabda olan arzuhalî mûmâileyh Halil Efendi tarafından alınan layiha-i cevabiye bu husûs hakkındaki evrak-ı atîka ile birleştirilerek mütalaa ve tarafeyn daireye celb ve isticvâb olunduktan sonra keyfiyet lede'l müzakere merkûm Maruka'nın arzuhal-i mezkûrunda usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkrası mefhumunca iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere serd eylediği esbâb-ı selâsedden birincisi münazaunfih olan iki yüz elli liranın sekvestro olduğuna dair Halil Efendi tarafından gerek derece-i evveli mahkemesinde ve gerek mahkeme-i istinafiyede emri vuku bulmamış iken hukuk-ı dairesi işbu sekvestro maddesinde mahkeme-i istinafiye i'lâmında meskûtun anı bırakıldığını esbâb-ı nakziyeden addetmiş kaziyesi olup vâkıa tarafeyn beyinde öteden beri münazaunfih olan madde-i mûmâileyh Halil Efendi'nin Cezzar Bey'den tahsil etmiş olduğu akçanın ileride başka bir hesaptan dolayı Maruka'da Halil Efendi'nin zuhûr edecek alacağına mahsûb olunmak üzere efendi-i mûmâileyh nezdinde tevfiğ olunup olunmaması husûsundan ibaret olarak bunun müstenid aleyhi olan Divan-ı Muhâkemat'ın karar pusulasıyla komisyonun mazbatası ve evrak-ı saire dahi gerek bidâyet ve gerek istinaf mahkemelerinde atrafiyla bi'l mütalaa bunların hükme hâvî i'lâm ve mazbata derecesinde görülemediğine hükm olunmuş olduğu halde Halil Efendi'nin temyîzen rû'yet deâdvî için daireye verdiği layihada sekvestro sözü muhrez olmaktan nâşî dairenin i'lâmında nasılsa sekvestro maddesinin mahkeme-i istinafiye i'lâmında meskûtun anı bırakılmadığı beyanıyla sehven sebep nakz addolunduğu tebeyyün etmiş ve bu ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin mezkûr yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkrası medlûlünce iade-i muhakemeyi mûcib ilel-i kanuniyeden görünmüş olduğuna ve şu cihetle diğer iki sebebin tedkîkine mahal kalmadığına binaen iade-i muhakeme istidâsı bi'l kabul tarafeyn dairenin i'lâmından evvel bulundukları hale ircâ ile nizamname-i mezbûrun yüz otuz dokuzuncu maddesi hükmüne tevfiğkan evvele verilmiş olan layihalar üzerine tekrar tedkîkât-ı temyîzine icrâ olunmasına ve Maruka'nın vezneye bırakmış olduğu on beş liranın iade kılınmasına karar verilerek keyfiyet bade'l tefhîm maa faiz tahsiline hükm olunmuş ve mahkeme-i istinafiyede dahi müste'nif Halil Efendi evvela zikr olunan iki yüz elli liranın kefil irâesiyle nezdinde tevkîfî divan-ı muhakemetçe taht-ı kararda iken ikinci hukuk dairesinin böyle bir karar altında olan bir maddeyi bidâyeten rû'yet ve hükm etmesi mugayir usûl olduğu sâniyen Maruka'nın mezkûr senedi kendisine ciro etmesi muvazaaya mebni olmayıp hâvî olduğu akça mahal-i saire iş'arından kendisine olan deynine mahsûb olunmak üzere

hakikaten ciro olunmuş olduğu selâse kendisinin vermiş olduğu sened sâlifü'l-beyân şayet rü'yet-muhasebe ile istifa-yı matlûb etmezden evvel kendisinin vefatı vuku bulur ise verâsesi tarafından merkûm Maruka'dan hem iş'ardan dolayı olan matlubu ve hem de kendisine ciro olunan mezkûr bin bu kadar lira talep olunmak üzere muvazaaten verilmiş bir şey olup bu hisse sened-i mezkûr kendisinin cihet-i saireden dolayı olan alacağı şu akçadan istifa salâhiyetini ibareten ve mazmunen mahv ve ıskât ettirir hükmü hâvi olmadığını dermeyân etmiş ise de divan-ı muhâkematın karar pusulası meali mûcibince tarafeyn isticvâb [645] olunarak onun üzerine ilel ve esbâb kanuniye beyanıyla iki yüz elli lirayı Halil Efendi'nin Maruka'ya vermemeye hak ve salâhiyeti olduğuna dair hükmü mutazammın olup yalnız Halil Efendi'nin Maruka ile olan muhasebelerinin hitâm rü'yetine kadar mezkûr iki yüz elli lirayı vermeyeceğini ifade ettiğini ve hitâm-ı muhakemede haklı çıkmayıp da meblağ-ı mezbûrun iadesi lazım gelir ise maa faiz tediye kefil-i irâe eylediğini bi'l hikaye muhasebe-i mezbûre rü'yetinin divan-ı muhâkemat komisyonuna havalesinibeyandan ibaret bulunduğu cihetle ikinci hukuk dairesinin bu husûsu bidâyeten rü'yet ve hükm etmesi yolunda görünmüş ve mezkûr 90 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedi berveci-i meşrûh serd ve beyan eylediği diğer bir muvazaaya binaen vermiş olduğu iddiasını dahi müste'nif mûmâileyh ispattan izhâr-ı acz eylemiş olmaktan nâşî daire-i mezbûre i'lâmının tasdîkine karar verilmiştir.

Müsteî temyîz Halil Efendi'nin layiha-i itiraziyesi on bendi hâvi olup bunların birincisi Maruka'ya muahharan verilen 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senet cirolu senet akçasından tahsil olunacak miktarı Maruka'ya teslim ile bundan alacağı adem-i istifa yolunda ibareten ve maamunen bir hükmü şâmil olmadığına ve mukaddemâ Cezzar Bey'den havaleten alınan otuz bin kuruşun alacağına mahsubiyetini Maruka'nın kabul eylediğine nazaran muahharan Cezzar Bey'den olup matlubuna mahsuben tevkîf ettiği iki yüz elli lira alacağını tahkik etmeksizin hemen Maruka'ya red ve itasına hükm olunmasının makrun hakkaniyet olmadığı ikinci ve üçüncüsü cirolu senet akçasından tahsil eylediği otuz bin kuruşun alacağına icrâ-yı mahsubiyeti kabul ile vaktiyle iddiasını tasdîk etmiş ve bu cihetle iddiası gibi alacaklı olmayıp kendisine medyûn bulunmuş idüğü ve Cezzar Bey'deki alacağını vereceğine mukâbil kendisine havale eylediği muhtaç ispat olmayan bedihiyat-i kabilinden bulunduğu halde Maruka'nın iki yüz elli liranın üç sene sonra istirdâdına kıyâmda haklı addolunarak hemen Maruka'ya reddine hükm olunduğu dördüncüsü cirolu senedin insilab-ı emniyet üzerine geri alındığının esası olmayıp Cezzar Bey'le divan-ı muhasebatta cereyân eden muhakemeleri esnâda bir takrîb alındığından iki yüz elli liranın istifası senedin Maruka yedine geçtiği vakitten evvel olduğu âşikâr ve ciro mûcibince hala Cezzar Bey'den mütebaki akçayı aramaya esasen hak ve salâhiyetinin sâkıt olmadığı derkâr bulunduğu beşincisi ciroyu senedi kimden ve ne suretle aldığı Maruka'dan sual olunur ise hakikat-i hal meydana çıkacağı altıncısı mezkûr senedin cirosu yalnız teshil tahsil için olduğu farz olursa bile bunun bedelinin kendisinden istirdâdına kanunen hükm olunamayacağı ve yedinci ve sekizincisi 5 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedin gayr-ı musaddık suretiyle mahkeme-i istinafiyece hükm olunmuş ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesi mûcibince mezkûr iki yüz elli liranın alacağına mahsub

edilmesi için vuku bulan iddiasının mahkeme-i istinafiyece meskût anı bırakılmış idüğü dokuzuncu ve onuncusu iki yüz elli liranın tarih-i ahzdan itibaren güzeste yürütülmesi bir nizama müstenid olmadığı gibi meblağ-ı mezbûrun sekvestro tarikiyle nezdinde kalması hakkında divan-ı muhâkematça verilen karar derece-i evveli i'lâmında varaka ve kararname ve karar pusulası namıyla tezkâr olunmuş mahkeme-i istinafiyede mezkûr karar pusulasının [646] hikayeden ibaret olduğu beyan edilmiş ise de karar-ı mezkûr mevki-i icrâya konulduğu ve iki seneyi mütecâviz müddet geçtiği teemmül edilmemiş olduğundan divan-ı muhasebatta ol vakit düstûrî'l-amel olan usûle tevfikân lahik karar hilâfınca yeniden hükm verilmesi mugayir nizam idüğü ifadelerini hâvîdir müddeî aleyh Maruka'nun layiha-i cevabiyesi dahi yedi bendi muhtevî olup bunların hülâsa-i mefâhîmi kendisinin Cezzar Bey'de olan matlubunun senedi teshil-i tahsili için muvâzaaten Halil Efendi ismine ciro olunduktan sonra tahsil eylediği otuz kûsur bin kuruşun zimmetine geçirerek şart-ı müvazaayı ihlâl etmesinden dolayı emniyeti münselib olarak mûmâileyhten mezkûr 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarikli senet alınmış ve işbu senetten sonra Halil Efendi'nin aldığı iki yüz elli lirayı güzestesiyile beraber aramaya kendisinin nizamın hakkı der-kâr bulunmuş olduğundan ve cirolu senedin bir takrîb ile alındığı iddiası evvel ahir beyan olunmayıp da şimdi dermeyân olunması hükümsüz ve Halil Efendi'nin usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü bendine istinad etmesi esassız bulunmuş ve Halil Efendi musaddak olmadığını iddia eylediği senet sureti gerek derece-i evvelide ve gerek mahkeme-i istinafiyede kabul eylemiş ve güzeste maddesi mahkeme-i istinafiyede dermeyân kılınmamış idüğünden bahsle mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdîki ve i'lâmında hükm olunan maa faiz üç yüz yetmiş dört lira yirmi beş kuruşun 10 Ağustos sene 88 tarihinden beri mürûr etmiş ve edecek eyyâm güzestesi ve masarîf ve zarar ve ziyânıyla beraber tazmîni iktiza edeceğini beyandan ibaret bulunmuştur.

Tarafeyn isticvâb olundukta mûmâileyh Halil Efendi bu husûs hakkında divan-ı muhâkematça ceryân eden muameleden mezkûr senetlerin suret-i müteatisinden bahsle Maruka'ya vermiş olduğu 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedin ibare ve mazmunu kendisine ciro olunan senedin hâvî olduğu akçadan alacağını istifa salâhiyetini ıskât edemeyeceğini ve iki yüz elli liranın Maruka'ya iadesi lazım gelmeyeceği senetlerin tarihinden anlaşılacağını beyan eyledi.

Maruka dahi 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senet hükmünce meblağ-ı mezbûr kâmilan kendisine ait olduğu ve mukaddemâ olduğu otuz bin kuruşun mahsubiyetini kabul etmesi 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedi Halil Efendi'den almak mecburiyetinden ileri geldiğini ve cirolu senedi aldıktan sonra iki yüz elli lirayı Halil Efendi aldığı cihetle bunun istirdâdı lazım geleceğini ifade etti bunun üzerine mezkûr senetler Maruka istenildiğinde nezdinde olmadığını ve yevm-i ahirde götüreceğini ifade eylediğinden tarafeyn 18 Şevval sene 90 tarihinden tekrar daireye celb olundukta Maruka senedât-ı mezbûre ile bir kıt'a layiha-i cevabiye î'tâ etmekle dairece lede'l mütalaa 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senet Halil Efendi'nin hatmini hâvi olup metninde iki yüz seksen senesine mahsuben hazine-i celileden Frenkyan hoca Maruka'nın şürekâ-yı

saire-i maluma hesabı için taahhüdüyle der-uhde eyledikleri Gelibolu Tekfur Dağı sancakları ağnâm rüsumu bedelât-ı malume ve şerâit-i hazine ve ticareti ile şürekâ-yı mezkûrun inzimâm rey'iyle ve izzetli Cezzar Mustafa Bey taahhüdüyle mülteziminden Moskooğlu Nikolaki'ye ihâle olunup rûsumat-ı mezkûra bedeli vakit ve zamanıyla hazine-i celileye Frenkyan'ın cihetiyle tarafından tamamen vakt-i takasitinde tediye ve ifa [647] olunup her ne kadar mîr-i mûmâileyhten kendi namına almış olduğu tahviller bedelinden çend kıt'a ilm-ü haber ile vâki olan makbuzatının bakisi olan bin sekiz yüz lira-i Osmaninin maa-güzeşte tahsili husûsuna teshîlât olmak üzere bir sene mukaddemleri tahvil-i mezbûru taahhüdüm cihetle namüma ciro eylemiş ise de meblağ-ı mezbûra hiçbir medhalim olmadığından ve maa güzeşte matlub-ı mezkûrun tahsili kâmilten hoca Maruka'ya ait ve râci olduğundan bundan çend mah mukaddemâ kendi rey'imle mîr-i mûmâileyhin mültezim Yahya Ağa'da olan matlubuna mahsuben vermiş olduğum bir kıt'a senet mûcibince otuz bin kuruş için sağ ve çürüki tarafa ait olmak üzere kabul etmiş olduğum cihetle merkûm Maruka muahharan miyanemizde sebkât eden Erzurum vesair iltizamâtının muhasebelerinin rû'yetine mir-i mûmâileyhe vermiş olduğum ilm-ü haber tarihinden itibaren güzeştisiyle borçlu olacağıma ve ciro vechle mir-i mûmâileyhten aldığım akçanın muhakemete-i tesviyesi divan-ı muhasebatta derdest-i rû'yet olduğundan taalluk edecek karar ve hükm üzerine tebeyyin edecek matluplara bir güne vaz'-ı yed etmeye salâhiyet ve müdahaleye asla hakkım olmayarak hoca Maruka'ya matlub-ı mezkûr mazbatasının tanziminde mir-i mûmâileyhten tahsili hoca Maruka'ya ait ve mebalîğ-i mezbûra kendisine râci olup mezkûr tahvilde kat'an medhalim olmayıp teshîl-i tahsilat için müvazaate-i namüma ciro eylediğini mübeyyin işbu sened-i mûmâileyh hoca Maruka'ya bi'l temhir î'tâ kılındı diye muharrer ve ilm-ü haber senet dahi 3 Rebiyyülâhir sene 85 tarihini ve Halil Efendi imza ve hatmini şâmil olarak metninde bin iki yüz seksen senesi taahhüd âcizânemle Maruka namına olarak hazine-i celile-i maliyeden malumulmiktâr bedel ile deruhde eylemiş olduğum Tekfur Dağı ve Gelibolu sancaklarının ondalık ağnâm rüsumu sene-i mezkûra mahsuben kezâ malumu'l miktâr bedel ve izzetli Mustafa Cezzar Bey kefaletiyle Moskooğlu? Nikolaki uhdesine ihale ve ilzâm olunmuş olduğundan bedel-i mezkûra mahsûb olarak buna göre mûmâileyh Cezzar Bey'den ber-i beyan iki yüz elli tane mecidiye altını ahz olunmuş olduğundan hîn-i muhasebede ibrâz olunmak üzere işbu memhûr senedim mir-i mûmâileyh î'tâ evveline diye mûnderic bulunmuştur.

Maruka'nın layiha-i mezkûresi mûndericatı dahi iki yüz elli liranın muhasebat-ı saireye ta'lîki hakkında divan-ı muhakemenin karar pusulası hükmü hâvî bir karar görülemeyerek bidâyet ve istinaf mahkemelerinden red ile cevap verilmiş ve bu cevabı Halil Efendi dahi kabul ederek zât maddenin muhakemesinde bulunmuş olduğundan şimdi bu cihete efendi-i mûmâileyhin usulen itiraz edemeyeceğini ve cirolu senet bedelinden tahsil olunacak akçanın mahsubiyetine dair Halil Efendi yedinde bir mukavele olmayıp bu babda kendisi alacaklı bulunduğu ve Halil Efendi'nin imza ve mührü tahtında bulunan senetleri birtakım ifâdât-ı vâhiye ile iptal edemeyeceğini mübeyyin bulunmuştur.

Tarafeynden layihaları ve ifade-i mazbutaları haricinde bir diyeceği olup olmadığı sual olundukta her biri bâlâda muharrer iddia ve ifadesini tekrar eyledi bunun üzerine keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfahim olduğu üzere mûmâileyh Halil Efendi'nin gerek layihasında beyan ve gerek şifâhen serd ve ityân eylediği itirazatının hülasası Maruka yedinde bulunan 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senet cirolu senet akçasından [648] alacağının adem-i istifası hükmünü ibareten ve mazmunen şâmil olmadığından başka evvelce tahsil olunmuş olan otuz bin kuruşluk alacağına icrâ-yı mahsûbunu Maruka vaktiyle bi'l kabul iddiasını tasdik ederek bu cihetle merkûm Maruka alacaklı olmayıp medyûn bulunmuş ve Mustafa Cezzar Bey'de olan alacağını diyetine mukâbil meşruten kendisine havale eylediği muhtaç ispat bulunmamış iken Mustafa Cezzar Bey'den ahîren alınan iki yüz elli liranın üç sene sonra Maruka'ya ve deyne hüküm verildiği ve cirolu senet Cezzar Bey'le divan-ı muhasebat-ı maliyede muhakemeleri esnada bir takrîb alınmış ve iki yüz elli liranın ahzı dahi sened-i mezkûrun ol-vechle Maruka yedine geçirilmezden evvel vuku bulmuş olduğundan Cezzar Bey'in mütebaki diyetini aramaya kendisinin esasen hak ve salâhiyeti olup bu hisse Maruka'nın iddiasının kabulüyle iki yüz elli liranın istirdadına kanunen hüküm olunamayacağı ve hüküm-i vâki dahi gayr-ı musaddak bir senet suretine mübitini bulunduğu ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesine tevfiikan vuku bulan mahsubiyet iddiasının i'lâmında meskûnun anı bırakıldığı ve mukavelesiz güzeşte yorulduğu ve iki yüz elli liranın sekvestro tarikiyle kefil irâesiyle nezdinde kalması hakkında divan-ı muhâkemattan verilen karara ve derece-i evveli ve istinafta karar pusulası denilmiş ise de bu kararın mevki-i icrâyâ konulmuş ve iki sene müddet geçmiş olduğuna atf-ı nazar olunmayıp bunun hilâfında ve nizamen mugayir surette yeniden hüküm-i î'tâ eylediği ve iki yüz elli liranın esnâ-yı muhakemede alınmış ve bunun muhakemesi hitâm bulup mazbatası tanzim olunur ise ol vakit Maruka'ya ait olması 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senette muharrer bulunmuş idüğü ve cirolu senedi ne suretle. (Mâbadı sonra).

**(Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesinden Ta'mîmen
Yazılan Tezkire Suretidir)**

Bilâ kayd-ü şart vuku bulan kefâlette dâyin olan mahkeme marifetiyle medyûna müracaat ettikten ve hükümetçe usûl-i muhakemeye tevfiikan medyûnun habs ve emvâl menkule ve gayr-ı menkulesinin hacz ve fûrûhtu muamelatı ifa ve ikmâl olunduktan sonra kusûr kalacak deynin tahsili için kefile müracaat olunması iktiza edeceği şûrâ-yı devlette 5 Şevval sene 88 tarihinde tanzim olunan mezkûra gösterilmiş ise de işbu karar irâde-i seniyyeye müstenid olmadığı misillü Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin altı yüz kırk dördüncü maddesine dahi münafi idüğünden zikr olunan mezkûrenin bi'l tab hükmü olmayıp bu husûsta tamamıyla Mecelle-i Ahkâmına tevfik muamele bulunması Meclis-i Mahsus-ı Vükelâ'da tensîb buyurularak iktizasının icrâ-yı şereftistir buyurulan mezkûre-i samiye-i cânib sadâret penâhîde emr ve ferman buyurulmul olmakla olvechle ifa-yı muktezâsına himmet buyurulması sibakında.

(İ‘lân)

Sarraf Horasancı oğullarının hazine-i celile-i maliyeye zimmetleri olan mebalığın tesviyesi için uhdelinde bulunan Aydın vilayeti dahilinde Değerli kazasında vâki şamilli çiftliği şimdiye kadar buraca ve mahalce müzayede olunarak beşlik akça almak ve peşinen verilmek şartıyla dört yük seksen bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i saferin onuncu günü müzayedesini kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri ilan olunur.

2.10. Cerîde-i Mehakim 45. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Muharrem	Sene	(Pazartesi)	Mart Rumi	Sene	Sahife
45	27	1290		2	1289	649

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ‘lâm Suretinin Mâbadıdır)

Aldığının Maruka'dan suali halinde hakikat halinin zâhire çıkacağı kaziyelerinden ibaret oluyor ise de mahkeme-i istinafiye i‘lâmıyla bâlâda aynen muharrer olan Halil Efendi'nin taht-ı tasdîki ve itirafında bulunan senetler mündericatından müsteban olduğu üzere tarafeyn beynindeki münazaanın esası Gelibolu ve Tekfur Dağı ağnam rûsumu bedelinden hesab'ül kefalet Maruka'nın Cezzar Bey'de olan bin sekiz yüz lira alacağı hâvi olup Halil Efendi'ye muvâza'aten cironun senetle Halil Efendi'nin tahsil eylediği otuz bin kuruşla iki yüz elli liranın Halil Efendi'nin Erzurum vesair mahaller vâridât-ı öşriyesinden dolayı Maruka'da zuhûr edecek alacağına mahsûb olup olunmaması maddesi olarak meblağ-ı mezkûrdan otuz bin kuruşu Halil Efendi alacağına mahsûb etmiş ve muahharan yani cironun muvazâa olduğunu hâvi verdiği 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senette dahi meblağ-ı mezbûru sağ ve çürüki tarafa ait olmak üzere bi'l kabul olbabda mir-i mûmâileyh î'tâ eylediği ilm-ü haber tarihinden itibaren Maruka ile Erzurum vesair mahaller iltizamâtı muhasebatının rû'yetinde güzêştesiyle borçlu olacağını derç ve tahrir ve bunu Maruka dahi kabul eylemiş olmasıyla işbu otuz bin kuruşun Halil Efendi'nin alacağına mahsûb olunmak üzere tevfiğ olup olunamayacağı hakkında mütalaaya mahal kalmayıp ancak iki yüz elli lira müddeâsına nakl-i kelâm olununca mûmâileyh Halil Efendi bin sekiz yüz liraya mahsuben mârr-üz zikr iki yüz elli lirayı Maruka'ya bervech muharrer muvâza'aten ve kendisinin kat'an müdahaleye hakkı olmadığını tasdîken î'tâ eylediği senet tarihinden iki sene sonra istifa eylemiş ve sened-i mezkûrda ise Cezzar Bey'den tahsil olunacak

mebaliğın Maruka'ya ait olacağı gösterilerek bunun Halil Efendi indinde tevkîf edileceği derç ve tasrîh kılınmamış olduğundan artık mezkûr iki yüz elli liranın ileride rü'yet-i muhasebede [650] zuhûr edecek olan ve şimdiki halde gayr-ı müsbit bulunan bir alacağına icrâ-yı mahsûbi davasıyla Halil Efendi'nin nezdinde mevkufiyyeti lazım gelmeyeceği umûr-ı müsellemeden otuz bin kuruş 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senet tanzîm olunmaksızın istihsâl olunmuş ve icrâ-yı mahsûbi kabul kılınmış olduğu cihetle bunun icrâ-yı mahsûbi kaziyesinin sened-i mezkûreden sonra alınan iki yüz liraya taalluk edemeyeceği ahvâl-i vâzıhadan görünmüş ve Maruka'nın? Cezzar Bey'deki alacağının kendisine olan deynine mukâbil havale eylediği iddiasını dahi Halil Efendi gayr-ı sübûta îsâl edememiş olduğuna ve cirolu senet Halil Efendi yed'inden alınarak efendi-i mûmâileyh dahi mezkûr 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedi vermiş olmasıyla Cezzar Bey'den mütebaki akçayı efendi-i mûmâileyhin aramaya esasen salâhiyeti kalmamış ve mezkûr iki yüz elli liranın ahzı Halil Efendi'nin iddiası vechle cirolu senedin Maruka yedine vusûlundan evvel olsa bile 9 Rebiyyülâhir sene 83 tarihli senedin itasından sonra idüğü mukakkak olup cirolu senedin Maruka yedine geçmesi maddesinin tedkîki talep olunduğu hakkında dahi istinaf mahkemesi i'lâmında bir kayd-ı sarâhat olmadığından şu itirazın istimâi câiz olamayacağı der-kâr olduktan başka şu itiraz esbâb-ı nakziyeden dahi görülemediği ve senet sureti ile lahık olan derece-i evveli mahkemesinden dolayı Halil Efendi itiraz eylemesine mebni mahkeme-i istinafiyede suret-i mezkûr muayene olunarak derece-i evveli i'lâmında mahki ibârâta muvafık görünmesi üzerine Halil Efendi zat madde hakkında beyan-ı itiraz ederek senet suretinden dolayı bir itirazda bulunmamış ve mâmâfih suret-i mezkûr asıl senetle geçende dairece lede'l tatbik bunların mündericatı beyinde bir güna muhalefet olmadığı tebeyyün etmiş olduğundan bu babda olan itiraz dahi iltifata gayr-ı şâyân bulunmuş ve mahkeme-i istinafiyece vuku bulan mahsûbiyyet iddiasının meskutun anı bırakılması olsa olsa iade-i muhakemeyi mûcib olabilip yoksa esas-ı nakziyyeden olamayacağı gibi mebhûsun anı olan madde ve emsalinde güzeşte mukavelesine hacet olmayıp bu makule bir alacağının maa faiz tediyesi tabi'î kanunen mûnkazî görünmüş ve divan-ı muhâkematın kararına zabt-ı nazarıyla bile bakılamayıp keyfiyetin bidâyeten rü'yetine dair derece-i evvelide verilen karardan sonra Halil Efendi itiraza kıyam etmeyip zât-ı madde üzerine muhakemede bulunması karar-ı mezkûru kabul demek olduğu ve mezkûr karar pusulasının mündericatı icabınca hükmü mutazammın kararname addolunmaması dahi pek savâb ve becâ bulunduğu mülaheseleriyle mahkeme-i istinafiyece maslahatın şu cihetinde dahi kanun ve nizama muğayerat görülememiş idüğüne binaen müsted'â-yı temyîz Halil Efendi'nin itiraz-ı mebsûtası mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzını mûcib olur esbâb ve ilelden görülemeyerek i'lâm-ı mezbûrun tasdikine ve i'lâm harcı olan üç buçuk lira yirmi dört kuruş on para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin sair masârif-i muhakeme ile beraber mûmâileyh Halil Efendi'ye rücû etmek üzere evvel emrde merkûm Maruka'dan alınmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir)

Galata'da mevki mahkemesi riyâsetinin temyîz-i hukuk dairesine havale olunan 11 Şevval sene 290 tarihli [651] mezkûresi mealıyla melfûfâtı mündericatına nazaran Torub? nam kimesne tarafından hakkında ikâme olunan davadan dolayı Bulgar milleti despotlarından Duruni Efendi'ye birinci defa gönderilen pusulanın zeyline mûmâileyhin sıfat-ı ruhaniyesi olmak hasebiyle Hariciye Nezaret-i Celîlesine müracaat olunması istidâsında bulunduğu dair Ortaköy Bulgar milleti muhtarı tarafından bir şerh verilmiş ve ikinci pusula üzerine dahi mûmâileyhin muvakkaten taşraya azîmet eylediği Bulgar Eksarhiyası cânibinden bi'l takrîr beyan olunmuş olduğundan bu babda teveccühle muamele olunmak lazım geleceği istifsar olunmuş olup ancak ashâb-ı deâvînin muhakeme ve celb ve ihzârı emrinde mevzû olan nizamın bir güna cihet-i istisnaiyyesi olmadığından memurin-i ruhaninin sıfat-ı ruhaniyelerine müteallik olmayıp sarf-ı hukuk-ı şahsiye ve zatiyeye dair bulunan husûssattan dolayı ahkam nizamiyesinin onlar hakkında dahi icrâsı lazımeden olarak keyfiyet riyaset mûmâileyhaya iş'ar olunmakla ba'dezin bu misillü mevâd-ı hukukiyeden dolayı hükümetin vâki olacak talep ve davetine icabetle mugayir usûl-i hâlâtının vukua götürülmemesi zımnında mezkûr Eksarhiya ihtarat lazıme icrâsı husûsunun dahi Hariciye Nezaret-i Celîlesine havale buyurulması babında.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir)

Edirne vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezaret-i celîlesine vârid olup temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 12 Şevval sene 90 tarihli tahriratında Avusturya Devleti tebaasından Edirne'de mukîm Ohannes ile müteveffâ Karabet zevcesi Akabet beyninde olan alacak davası mukaddemâ konsolatonun talebi vechle deâvîde bi'rüye hükm-i i'lâma rabt olunmuş ve meclis-i mezkûrda bidâyeten görülen deâvînin istinafi hasbelnizam dîvân-ı temyîz vilayetine ait bulunmuş iken şimdi tebaa-i ecnebiyeye müteallik olarak taşrada tahaddüs eden bi'l cümle deâvînin ticaret-i mahkemelerinde ve istinafi istidâ olunur ise Dersaadet Ticaret Mahkemesi'nde rü'yeti uhud-ı düveliye iktizasından idüğü beyanıyla husûs-ı mezkûrun Dersaadet Ticaret Mahkeme-i istinafiyesine nakli mezkûr konsolato tarafından talep ve ısrar olunduğundan bahsle bunda ve emsalinde düstûr-ı amel tutulmak üzere düvel-i ecnebiye ile münakid muâhedenameler suretlerinin tesyarı iş'ar olunmuş olduğundan icâbı vilayet müşârün-ileyhe tebliğ olunmak üzere evvel emrde bir minval muharrer taşrada saltanat-ı seniyye tebaasıyla düvel-i saire tebaası beyninde tahaddüs eden hukuk-ı âdiye davalarının gerek bidâyet ve gerek istinafi suretiyle hangi mahkemelerde görülmesi lazım geleceğinin ve bu babda olan ahkam-ı ahdiye ve usûl-i meriyye namerkezde bulunduğu iş'ar ile beraber bu husûsa dair olan fikarât ahdiye suretinin bi'l ihrâc daireye î'tâ buyurulması zımnında Hariciye Nezaret-i Celîlesine işbu mezkûre î'tâ olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir)

Varna sakinlerinden Azizoğlu Abram ile Mıgırdıç ve Karabet beyninde olan davaya dair Tuna vilayeti dîvân-ı temyîzinden tanzîm kılınmış olan i'lâmın temyîzen rû'yet ve tedkîki istidâsını şâmil merkûman Karabet ve Mıgırdıç'ın vekilleri Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ eylediği arzuhal ve layiha i'lâm-ı mezkûr suretiyle [652] ma'an havale cemiyetinden temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulmuş ise de dairece tarafeynin huzur-ı lazımeden görünmüş ve zaten efendi-i mûmâileyhin arzuhalinde dahi tarafeynin celbiyle icrâ-yı muhakeme olunması talep ve iddia-yı muharrer olduğu halde temyîz için irâe eylediği kefâleti mutazammın kefâletnamede haksız çıkacak olur ise müddeâ-aleyh Abram'ın celb ve ihzârından dolayı terettüb edecek zarar ve ziyanın tazmîn olunacağına dair sarâhat-i kâfiye görülememiş olduğundan nizam ve kâidesine tevfikân müddeâ-aleyh merkûm Abram'ın Dersaadet'e celb ve ihzârı için muamele-i muktezîyesinin icrâsı zımnında evrakın cemiyeti merkûmeye itası lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Adana vilayet celilesinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulmuş olan tahrirat-ı melfufasında merkebçi İsmail ile mösyö Dibasi beyninde tekevvün eden davaya dair gönderilen evrakın cevabı alınamadığından bahsle iktizâ-yı halinin icrâsı beyan olunmuş ve kuyûda lede'l mürâcaa evrak-ı merkûma üzerine daireden kaleme alınan mezkûra ve ol babda Hariciye Nezaret-i Celîlesiyle İngiltere sefâreti beyninde cereyan etmiş olan muhabereye göre mahaline icâbı vechle tahrirat yazılması lüzumunun nezaret-i müşârûn-ileyheye tebliği hakkında 29 Ramazan sene 90 tarihiyle bir kıt'a mezkûre takdîm kılındığı anlaşılmış olduğuna mebnî mezkûre-i merkûme mûcibince muktezâ-yı halinin icrâsı huusûsunun nezaret-i müşâreünileyha ihtarı lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir)

Galata'da Karaköy'de mukîm Dimitraki Konstantinidi ile Kamondo Hanında mukîm Aleksandr Paspali beyninde tekevvün eden münazaaya dair dîvân-ı istînâf ta 28 Rebiyyûlahir sene 88 tarihiyle verilen karar karîneye itirazı hâvî merkûm Dimitraki'nin vekili Civani Efkar'ın î'tâ eylediği arzuhal ile mezkûr kararı mutazammın olan musaddak zabt sureti havale cemiyetinden temyîz-i şerâiti icrâ ettirildikten sonra 24 Recep sene 88 tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale olunmuş ve karar kat'î hakkında verilen 17 Cemaziyelâhir sene 88 tarihl, i'lâm suret musaddakasıyla buna itirazı hâvî bir kıt'a layiha merkûm Efkar cânibinden 10 Ramazan sene 88 tarihinde verilmiş olmasıyla kırâat ve mütalaa olundu.

Karar-ı mezkûru hâvî olan i'lâmının hülâsa-i meali Aleksandr Paspali'nin birinci meclis i'lâmına itiraz ile istinaf deâvi eylemesi üzerine mezkûr i'lâm lede'l mütalaa netice-i hükmü Aleksandr Paspali'nin Dimitraki'ye yazmış olduğu bir kıt'a tezkereye istinaden dört yüz elli liranın maa faiz ve masarifi muhakeme tahsiline hükm olunduğunu mutazammın olup tarafeyn celb ile bade'l muhakeme icâbı müzakere olundukta senet

diye ibrâz olunan tezkire akçanın yarına kadar istihzârı zımnında ihbarname nevinde tarihsiz bir varakpare olup senet olmadığı gibi derûnunda yazılan akça takrîbi surette yazılmış idüğünden merkûm Dimitraki akçayı kime vermiş ise akçanın miktarının tayiniyle bir senet veyahut imza almak lazım gelir iken öyle senet ve imza ibrâz edememiş ve hükmü olmayan bir varaka için birinci meclis i'lâmında gösterildiği vechle Aleksandr Paspalı [653] cânibinden protesto olunması dahi îcâb etmemiş ve paranın Aleksandr'a verildiği hakkında vekil Efkar'ın dermeyân eylediği berâhînin bir gûna evrak-ı makbuleye müstenid bulunmuş olduğundan şâyân-ı kabul görülemeyip binâen aleyh mezkûr kapara üzerine parayı Paspalı'ye bizzat veyahut bi'l vâsıta verildiğini Dimitraki'nin nizamen kabul olunacak surette ispat eylemesi lüzumuna dair verilen karar tefhîm olundukta merkûm Dimitri diğer tarafın vekili ile birkilte gelerek ispat-ı müddeâ zımnında Panayot nam kimesneyi gösterip ikâme eylediğinden lede'l isticvâb olvakit bunlar beyninde akça getirip götürmek muamelesinde bulunmuş ise de meblağ-ı münazaunfihi bilmediğini söylemesiyle böyle şeyler ile iddiasını ispat edemediği cihetle ne yapacağı Dimitri'den sual edildiğinde Paspalı'nin imzasını ikrâr eylediği tarihsiz bir kıt'a mektubu ile talep etmiş olduğu dört yüz elli adet Osmanlı lirasını 16 Haziran sene 869 tarihine musadif olan Pazartesi günü bizzat ve bi'l vâsıta kendisinden almadığına tahlifini talep eylediğinden Paspalı'nin vekili müvekkilinden istimzac eylemek üzere yeminin pusulasını istemiş ve Dimitraki dahi teemmül eylemek için bir pusulada kendisi talep etmiş olması üzerine mezbûrane olvechle birer pusula verildiğinden çend gün sonra Paspalı'nin vekili gelip müvekkilinin yemin edeceğini serd ile Patrikhane'ye tastiri lazım gelen tezkerenin yazılmasını söylemiş ve muahharan Dimitraki dahi bizzat gelip yemiz tezkeresini musirrane talep eylemiş olduğundan tezkere-i mezkûre bi'l tastir Dimitri'ye verilmiş olduğu halde muahharan tarafeyn ile yemin keyfiyeti sual olundukta Dimitraki'nin vekili Efkar müvekkilinin sonradan yemin talebinden rücû eylediğini enba ve diğer tarafın vekili dahi müvekkilinin berâ'etine dair i'lâmın tanzîmini talep ve istidâ eylemiş ve şu halde merkûm Dimitraki isbât-ı müddeâ edemeyerek hasmı Paspalı'ye yemin teklif eylemiş iken muahharan yemin talebinden rücû eylemiş olmasıyla birinci meclis i'lâmı fesh olup Dimitaki'nin Paspalı'den nesne talebine salâhiyeti olamadığına karar verildiğini mutazammındır.

Tarafeynin bâsenet musaddak vekilleri olan Civani Efkar ile Aleksandr Eksilus'un layiha-i itiraziye ve cevabiyeleri mütalaa ve evvel ve ahîr kendileri celb ile isticvâb olundukta merkûm Dimitraki'nin vekili Efkar'ın hülâsa-i itirazatı iki kaziyeden ibaret olup bunun birincisi Aleksandr Paspalı imzasıyla müvekkili Dimitraki yedinde ihticâca salih senet olduğu ve defterinde dahi mukayyed bulunduğu cihetle merkûm Aleksandr Paspalı bunları kabul etmeyip de itiraz eylediği halde ispata Aleksandr'dan istenilmesi lazım gelir iken müvekkilinden başka ispat aranması ve sened-i mezkûrun varakpare adıyla mukavele-i vâkıya yanlış mana verilmesi ve ikincisi yemin hakkında hasmının vekili müvekkiline danışmak ve kendi müvekkili dahi düşünmek için pusulalar almış olduklarına nazaran henüz îcâbı icrâ ve kabul vâkıa olmamış olduğundan şu mukavele-i tahlîfiyeye hitâm verilmek üzere tekrar tarafeyn celb ile muhakeme edilerek yemin teklifi efkârında sabit olduğu ve hasmı kabul eylediği halde burası karar altına alınarak

ba'dehu yemin tezkeresinin istârı ve yemin mukavelesi hitâm bulmamış olduğundan sair suretle isbât-ı müddeâ edeceğine dair istidâ ve ifâdâtı vuku bulduğu halde bunun üzerine bi'l muhakeme bir karar verilmesi lazım gelir iken buralara riâyet olunmadığı hususlarıdır.

[654] Mezkûr varaka ile dîvân-ı istînâf i'lâmının zabtları ticarethaneden celb ile lede'l muayene varaka-i mezbûre birinci meclis i'lâmında muharrer ibareye muvafık olmayıp dîvân-ı istînâf i'lâmında muharrer olunduğu vechle ihbarname nev'inde tarihsiz bir varakpareden ibaret olarak senet olmadığından ve derûnunda yazılan akçanın takrîbî surette yazılmış olduğu misillü mezkûr zabtları ile dîvân-ı istînâf i'lâmı dahi tatbîk olundukta i'lâmın tamamıyla zabtlara muvafık bulunduğu anlaşılmış ve Aleksandr Eksilus'un hûlasa-i ifâdâtı merkûm Dimitraki'nin haksızlığından bahsle dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdîk kılınması istidâsından ibaret görünmüştür İcâbı lede'l tezekkür ânifen beyan kılındığı vechle merkûm vekil Efkar'ın itirazatı iki maddeden ibaret olup birincisi varaka-i mebhûsun anhanın ihticâca salih senet addolunmaması ve isbât-ı müddeâ Aleksandr'a ait iken Dimitraki'ye teklif olunması kaziyyesidir senet olunduğu iddia kılınan varaka-i mezbûra paranın alındığına dair olunmayıp yarına kadar takriben dört yüz elli liranın ikrâz olup olunmayacağını istifsarına mütedair yazılmış tarihsiz bir varakpareden ibaret olarak ihticaca salih olamayacağı gibi birinci meclis i'lâmında defterlerin gayr-i muntazam olduğu beyan olunmasına ve müddeâ kendisi olup isbât-ı müddeâ ise müddeâyâ ait bulunmasına nazaran mezkûr birinci itiraz iltifata şâyân değildir ikincisi kaziyye tahlîf hakkında tarafeynden icâb ve kabul vuku bulmamış iken müvekkilinin sair suretle ispatı oluo olmadığı tedkîk olunmaksızın hükm verilmiş keyfiyet-i metn i'lâmdan ve i'lâmın esası olan zabt-ı deâvî varakalarından istifade olunduğu vechle merkûm Dimitri müddeâsını ispat edememesi üzerine ne yapacağı kendisinden resmen sual olundukta dört yüz elli adet Osmanlı lirasını kendisinden bizzat ve bi'l vâsita almadığına dair hasmının tahlifini talep etmesi üzerine Paspali'nin vekili müvekkilinden istimzac etmek üzere yemin pusulasını istemiş Dimitraki dahi teemmül eylemek için bir pusula talep etmiş olduğundan olbabda yedlerine birer kıt'a pusula verildiğinden çend gün sonra Paspali'nin vekili gelip müvekkili yemin edeceğinden tezkerenin yazılmasını söylemiş ve muahharan Dimitraki dahi gelip yemin tezkeresini musirrane talep eylemiş olması üzerine yemin tezkeresi yazılıp merkûm Dimitraki'ye verilmiş olduğu ve tarafeyn Patrikhane'ye gitmiş oldukları halde merkûm Dimitraki sonradan yemin ettirildikten rücû etmiş ve böyle muhakemede resmen yemin teklif olduktan ve hasmı kabul eyledikten sonra yemin teklif edeb taraf bu tekliften rücû edemeyeceği gibi Paspali'nin vekili gelip müvekkili yemin edeceğini söyledikten sonra Dimitraki'nin bizzat gelip yemin tezkeresini musirrane talep ve ahz ile Patrikhane'ye gitmesi yemin teklifinde sabit olduğunu meydana koymuş olduğundan Dimitraki yemin teklif eyledikten sonra tarafeynin birlikte gelmeyip de ibtidâ Paspali'nin vekilinin sonra merkûm Dimitraki'nin mahkemeye gelmeleri dahi yemin teklifinin butlânını icâb etmeyeceğinden ve sair suretle ispatı olsaydı yemin teklif etmezden evvel meydana koyması lazım gelip yoksa isbât-ı müddeâ edemeyip de yemin teklif ettikten sonra ispat davasının mesmû olamayacağını der-kâr bulunduğundan bu itiraz dahi vâhî ve

hükümsüzdür şu halde vekil Efkar'ın itirazat-ı meşrûhasında dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzının icâb eder bir güne sebep görülemediğinden [655] mezkûr i'lâmın tasdikine ve i'lâm tebliğ harcı olan dört buçuk Osmanlı lirası ve üç beyaz mecidinin Dimitraki'ye ait olmak üzere Aleksandr ve Paspali'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Lüleburgaz'ı nâibi Nail Efendi ile beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâfta 27 Cemaziyelâhir sene 90 tarihiyle verilen i'lâmının temyîzini müstedâ Edremitli Ali Ağa'nın vermiş olduğu 19 Şaban sene 90 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali merkûm Ali Ağa birinci meclis ticaretten verilen i'lâmı adem-i kabul ile istinafen rü'yetini istidâ eylediği deâvî nâib mûmâileyhin vermiş olduğu bir kıt'a i'lâm-ı şer'inin muvafık şer'î şerif olmamasından dolayı harcının istirdâdı husûsundan ibaret olup bu ise mevâd-ı ticariyeden olmamakla derece-i evveli i'lâmı bi'l tasdik keyfiyetinin 'icâb eden mahalle havalesine karar verildiğini mübeyyindir.

Ali Ağa'nın layiha-i itiraziyesinin hülâsa-i müfâdı dahi arazi münazaasından dolayı nâib mûmâileyhin on üç bin bu kadar kuruş harç verilmiş olduğu i'lâm-ı şer'î fetvahanee cerh olunmuş ve usulüne muvafık i'lâm itası veyahut harç-ı mezkûrun reddi mukaddemâ kendisine bildirilmiş ise de ısga etmeyip muahharan niyâbetten bala infisal Dersaadet'e davet etmekle kendisi dahi Dersaadet'e gelerek meblağ-ı mezbûrun tahsilini istidâ etmiş ve böyle bir i'lâm için bu kadar harç ahzı nizamına mugayir olduğu mütalaası üzerine keyfiyet mahâkim-i nizamiyeye havale olunmuş ve bu cihetle meblağ-ı müddeâ i'lâm harcı şeklinde çıkmış olduğu halde dîvân-ı istînâfın buralarını mülâhaza etmeksizin ol suretle karar verilmesi mugayir adalet olduğundan bahsle i'lâm-ı mezkûrun temyîziyle ihkâk-ı hak olması ifadesinden ibarettir.

Keyfiyet lede'l tezekkür merkûm Ali Ağa'nın nâib mûmâileyhten iddia eylediği on üç bin bu kadar kuruş fetvahaneden kabul ve tasdik olunmayan i'lâm-ı şer'î harcı olduğu ikrârı alıtında olup bu iddia kanunen mehâkim-i ticarete bakılacak medâddan olmamakla dîvân-ı istînâfın kararı yolunda görünmüş ve muhakeme-i şer'îye nizamnamesinin elli ikinci maddesinde taşra hükkâmı taraflarından verilip cânib fetvahaneden kabul ve tasdik olunmayan senedattan alınan harçlar kâmilten ashâb-ı müsalih tarafına reddolunacaktır ve eğer hükkâmdan biri kendisine sened-i mecrûhu ibrâz ve irâe olunarak harcı mutâlebe olundukta tabiat-ı ihtiyârıyla reddetmezler ise taraf âlî-i fetvâpenahiden reddettirilecektir diye muharrer bulunmuş olmasıyla dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'l tasdik merkûm Ali Ağa'nın nizam-ı mezkûra tevfikân makam-ı sâmi-i cânib fetvâpenahiye müracaat etmesi lüzumuna ve i'lâm harcı olan yüz otuz sekiz kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin i'lâmı talep edecek taraftan ahz-ı istifasına karar verildi ve suret-i karar merkûma tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Sarraf Zenbeoğlu Yorgi Efendi'nin Konya ve İçil [656] sancaklarının altmış beş senesi rüsumu bedelinden dolayı kapı kethüdalarından müteveffâ Hasan Tahsin Efendi veresesinden aradığı bir yük yetmiş bu kadar bin kuruşun tahsiline dair olan Meclis-i Vâlâ mazbatası esbâb-ı âtiyeden nâşî icrâ cemiyetince mevki icrâyâ konulamayıp istizân-ı muameleyi şâmil-i kaleme alınan 6 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli müzekkere evrak müteferriasiyla beraber temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulmuş ve bu sırada Yorgi Efendi tarafından divan-ı muhasebât-ı maliyenin bir kıt'a mazbatası sureti dahi verilmiş olduğundan cümlesi mütalaa kılındı.

Bunların netice-i mündericatına göre husûs-ı mezkûr evvel emrde divan-ı muhasebât badehu gıyaben Meclis-i Vâlâ'da rü'yet olunarak ba-mazbata taht-ı hüküm ve karar alınmış olduğu halde muahharan Hasan Tahsin Efendi tarafından vâki olan itiraz üzerine tarafeyn bi'l-muvacehe yeniden icrâ-yı tedkîkât olunmak üzere Meclis-i Vâlâ Dairesinde teşkil olunan komisyona havale olunmuş komisyonca tarafeynin muvacehesi ve tedkîkât-ı lazıme lede'l icrâ işinin bazı cihetlerinden Hasan Tahsin Efendi haklı görünerek bu sırada bir sulh sureti dahi tensîb edilmiş ise de Yorgi Efendi tarafından muvafakat olunmamış olduğundan muktezasının ifasına Meclis-i Vâlâ'ca müzakereye muhtaç olduğuna dair bir kıt'a mazbata bi'l-tanzîm Meclis-i Vâlâ'ya celbi işaret kılınmış iken müteakiben meclis-i mezkûrun infisahından nâşî haliyle kalmış olduğu ve şimdi Yorgi Efendi Meclis-i Vâlâ'nın mazbatası vaktiyle mevki-i icrâyâ havale olunarak mûcibince vâridât-ı muhasebesinden yedine ilm-ü haber dahi verildiğinden icrâ-yı hükmünü istid'â etmekte ve Hasan Tahsin Efendi'nin veresesi dahi tedkîkât-ı ahirden bahisle işinin yeniden icrâ-yı muhakemesini talep eylemekte oldukları anlaşılmış olup vâkıa komisyonunun mazbatası Meclis-i Vâlâ'nın hükmünce fesh ve iptal edemez ise de ol-vakit Mecâlis-i Vâlâ'da cârî olduğu ve şimdiki iade-i muhakeme itiraz-ı âlî-ül hükm kâidelerine dahi muvafık bulunduğu üzere Meclis-i Vâlâ'nın ve hele evvelide veyahut gıyaben verdiği bazı hüküm kararlar aleyhinde itiraz olundukta re'sen veya bir komisyon marifetiyle tedkîk keyfiyet ettirdikten sonra tekrar bakıp hüküm altına aldığı malum olarak bu işte dahi Meclis-i Vâlâ gıyaben hüküm verildikten sonra işi tekrar komisyona havale etmesi ve komisyondan ber minvâl-i muharrer verilen mazbata üzerine tarafeyni celbe karar verilmesi evvelki kararını te'hîr ve Hasan Tahsin Efendi'nin itiraz ve iddiasını kabul demek olmasıyla emsali vechle tedkîkât-ı ahîrenin Meclis-i Vâlâ'dan veyahut onun infisahından sonra yerine kâim olan mahkemeden bir hüküm ve karara iktirânı lüzumu tabi'î görünmüş ve eğer ki Meclis-i Vâlâ'da olvakit mevâd-ı hukukiyece son derecede bir mahkeme olduğu gibi feshinden sonra yerine Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye hukuk dairesi kâim olup vaktiyle Meclis-i Vâlâ'ca derdest bulunan mevâd-ı hukukiye daireye devrolunarak ekserisi ol sıfatla bakılmış ise de Meclis-i Vâlâ'da mevki rü'yeti olan husûsatı ikinci derecede ve merci-i rü'yeti olmayan deâvî-i mühimmeyi müstakillen rü'yet edip bade'l teşkilat bu vazifelerle beraber temyîz vazifesi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye verilmiş olduğu halde muahharan bidâyet ve istinaf için başka başka mehâkim-i teşkil olunarak dairenin vazifesi yalnız

temyîzden ibaret kaldığından ve husûs mebhûsü'n anı ise divan-ı muhasebatta [657] bidâyeten ve Meclis-i Vâlâ'da ikinci derecede rü'yet olunması cihetle ikmâlî istinaf vazifesini câiz bir mahkemeye mütevakkıf olup dairenin temyîz vazifesinin istinafen hükme müsait olduğu bedîhî bulunduğundan tarafeynin celb ve isticvabıyla sâlifü'l-beyân komisyonun mazbatası bi'l mütalaa icâbının ayrıca hüküm ve karar altına alınması zımında evrak-ı merkûmenin istinaf mahkemesine havalesi husûsuna ekseriyetle karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sıvacı esnafından Ali Haydar Ağa ile esnaf-ı mezbûreden Hafız Mustafa ve Mehmed çavuş ve Ahmed usta ve Mustafa ve Hacı Ali ve Mehmed usta ve Hacı Memiş ve Hasan ve Hacı Salih ve Mehmed İzzet ve Kule oğlu Salih ve Mehmed Kamil ve usta Ahmed ve diğer Ahmed usta beynlerinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan 23 Şaban sene 90 tarihiyle verilen i'lâmının temyîzini müstedâ merkûm Ali Haydar Ağa'nın vekili Avedis Yordamyân Efendi'nin î'tâ eylediği 11 Ramazan sene 90 tarihli arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun müfadi birinci meclis-i ticarete cereyan eden muhakemelerinde merkûm Hafız Mustafa kendi tarafından bi'l asale ve refİKası cânibinden bi'l vekâleten Galata Sarayı'nın sıvası için mukaddemâ Ali Haydar Ağa ile akd-ı şirket etmiş olduklarından bahisle muhasebelerinin rü'yetini istidâ ve Ali Haydar Ağa'nın dahi ibrâz olunan şirket kontrat varakasında olan mührünü inkâr etmesi üzerine keyfiyet esnaf loncasına lede'l havale vârid olan tezkerede mühür Ali Ağa'nın idüğü iş'ar kılındığına ve mûmâileyhin el yazısıyla hasımları yedinde bulunan pusulalar dahi suret-i iddiayı müeyyed bulunduğu mebni şirketleri olduğuna karar verilmiş olduğu halde Ali Haydar Ağa karar-ı mezkûru kabul etmeyip keyfiyetin istinafen rü'yetini istidâ ve dîvân-ı istînâfa verdiği layihada dahi sıvacılık muameletinin mevâd-ı ticariyeden olmadığını ve mukaddemâ Aziziye kazası meclis-i temyîzinde muhakemeleri bi'l icrâ mazbata verilmiş idüğünden müddeiyun merkûmunun merkez vilayetine müracaat etmeleri lazım geleceği ve Galata Sarayı'nın işleri yetmiş yedi tarihinde ikmâl olunmuş ve ondan sonra kendisi Dersaadet'te ve memleketi cânibinde bulunmuş iken merkûmunun olvakit ihtiyar-ı sükut edip de şimdi seksen sekiz tarihli bir kontrat ile iddiaya kıyam etmeleri haksızlıklarına delil idüğünü beyan ve enba etmiş ve merkûmunun cevap layihasında dahi zeyl-i kanun-ı ticaretinin otuz ikinci maddesi mûcibince işinin mevâd-ı ticariyeden bulunduğu ve mahalince bir gûna deâvî sebkât etmediği ve kontrat tarihi seksen sekiz olmayıp yetmiş sekiz olduğu ityân olunmuş ve tarafeynin evrakı lede'l mütalaa kontrat varakası yetmiş sekiz Şevval'inin dokuzuncu günü teknece ile kireç süzmesi ve kaytık kaydırması beher zir'a terbi'i yüz on paraya beynlerinde razı olduklarında kâr ve zarar kabulleri bulunduğundan hiçbirisi nûkul etmemek için ortaya biner kuruş koydukları ibaresini mutazammın ve sıvacı loncasının 9 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli mazbatasına dahi yetmiş sekiz senesi Şevval'inde on nefer Galata Sarayı'nın sıvası için akd-ı şirket ederek mukavelenameyi mühürledikleri [658] cihetle inkâr olunan mühür Ali Haydar Ağa'nın olduğunu mübeyyin ve Aziziye

kazası nâibinin 19 Safer sene 89 tarihli musaddak tahrirat sureti dahi Galata Sarayı'nın sıvasından dolayı Ali Haydar Ağa'dan iddia-yı şirket eden Kaysarîyeli kaptan Ahmed'in şer'an ve nizamen hakkı olduğuna dair yedine verilen mazbatayı serrişte ederek Ali Haydar Ağa'yı ihzâra kalkışmış ise de nizamen müsaade olunmaması lazım geleceğini müşar bulunarak Aziziye meclisi mazbatasının nerede olduğu Ali Haydar Ağa'dan sorulduktâ hasmlarına verildiğini tezkâr ve diğer taraf dahi evvelki ifadesini tekrar etmiş müste'nifin itirazı işi şeyden ibaret olup birincisi için mukaddemâ Aziziye meclisinde rü'yet olunduğu cihetle Dersaadet Ticaret Mahkemesi'nde rü'yeti hâiz olmadığı ve ikincisi mevâd-ı ticariyeden olmadığı kaziiyeleri olarak ancak keyfiyetin Aziziye meclisinde görüldüğü bahsle mahkeme-i ticarete dermeyân olunmadığı cihetle usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesi mûcibince dîvân-ı istînâfta dermeyân salâhiyet görülememiş ve ikinci itiraza gelince esas deâvî katık ve kireç ve sâir şeylerin mübâyaaıyla li-ecli'l tüccara Galata Sarayı'nın sıvasını sıvatmak için teşekkül etmiş bir şirket muhasebesinin rü'yeti maddesinden ibaret olup o makûle sıva levazımatı için mübâyaa ve sarf olunan şeylerin emvâl-i menkuleden bulunduğu gibi öyle bir bina-yı cesîm sıvasından dolayı şirket iddiasında bulunanların bizzat sıvamaları kâbil olamayacağından amele-i isticar ederek ikmâl etmiş olmaları lazım geleceğine mebni zeyl-i kanun ticaretinin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddeleri mûcibince husûs-ı mezkûr mevad ticariyeden bulunmuş olmasıyla Ali Haydar Ağa'nın itirazlarının reddine karar verildiğini mübeyyindir.

Ali Haydar Ağa'nın itiraz-ı layihasında husûs-ı mezkûrun mukaddemâ Aziziye kazası deâvî meclisinde rü'yet olunduğu mahkeme-i ticarete dahi beyan olunduğu ve sıvacılık muamelatı mevâd-ı ticariyeden olmayıp dîvân-ı istînâfın evvel suretle karar verilmesi istinad eylediği mevâd-ı kanuniyeye yanlış mana vermesinden münbais olduğu ve eşhâs-ı merkûme tarafından ibrâz olunan mukavelenamenin sahteliği iddia olunmuş iken kabul olunmadığı beyanıyla dîvân-ı istînâf kararının nakzı istidâ olunmuştur.

Müddeâ-aleyhim tarafından müddet muayenesi zarfında layiha-i cevabiye verilmeyip fakat Hafız Mustafa ve Mehmed imzasıyla verilen arzuhalde kendileri müddeâ-aleyhimin vekilleri ise de yedlerinde bulunan vekâletnamelerin mezuniyeti keyfiyetin istinafen rü'yetine kadar olup temyizen rü'yet davaya vekâletleri olmadığından merkumlardan altı neferi Kayseriye cânîbinden bulundukları hasebiyle eğer ki bunların celb ve ihzârı lazım gelir ise de müddeînin verdiği kefilin vuku bulacak masârif-ı seferiye va zarar ve ziyanın tediyesine iktidarı bulunmadığından müddeiden diğer kimi kefil alınması ve vermediği surette istidâsının reddi talep ve istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn daireye davet olunduktâ müddeî temyîz Ali Haydar Ağa Avedis Yordamyân Efendi ile birlikte ve müddeâ-aleyhimden Hafız Mustafa ve Mehmed Çavuş ve Ahmed usta ve Mustafa ve Hacı Ali ve Mehmed usta ve Mehmed İzzet ve Salih daireye gelerek Ali [659] Haydar Ağa ve merkûm Avedis ve eşhâs-ı merkûme dahi içlerinden Hafız Mustafa Ağa'yı şifâhen tevkil etmeleriyle evvel emrde kefâlet maddesiyle müddeâ-aleyhten Dersaadet'te bulunmayan altı nefer kesânın vekâleti hakkında olan ifade ve iddiaları Hafız Mustafa Ağa'dan istifsar olunduktâ gâib olan altı kişi cânibinden

temyîzen rü'yet deâvî için ne kendisinin ve ne de müvekkillerinin vekâleti olmadığından merkumunun dahi celb ve ihzârları lazım gelip bu dahi masârif-i seferiyye ve zarar ve ziyanlarının temin olunmasına mütevakkıf olduğuna ve Ali Haydar Ağa'nın irâe eylediği kefilin ise bu derecede bu iktidarı olmadığına mebni ibtida-yı emrde muteber kefil ahzı ve eşhâsı-ı merkûmanın celb ve ihzârı ile ona göre rü'yet deâvî olunması beyan etmiş ise de temyîz olacak şey münazaunfih olan şirket davası hakkında hüküm kati i'lâmı olmayıp dîvân-ı istînâfın karar namesi vechle esas davanın mevâd-ı ticariyeden olup olmadığı meselesi bulunduğu ve şu halde müddeî aleyhmden ekserisinin mevcut olması rü'yet davaya kain olduğu gibi akça veya eşya tediyesi hükmünce mutazammın olmayan bu makûle karar namelerin temyîzi için Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye nizamname-i dahilisinin yirmi üçüncü maddesi mûcibince yalnız temyîz davasından dolayı tertîb edecek masarîf-i muhakeme ve zarar ve ziyanın tediyesine kefil ahzı lazım gelip Ali Haydar Ağa'nın irâe eylediği kefilin bu iktidarı hâiz olduğu usûslüne tevfikân deâvî kaleminden musaddak olduğuna binaen mevcut olmayanların ihzârı ve bu cihetle kefâletin tebdili iktizâ etmeyeceğine karar verilerek tarafeynin tefhîm olunduktan ve dîvân-ı istînâf kararnamesiyle itiraz layihası huzurlarında kırâat edildikten sonra zât-ı deâvî hakkında ne diyecekleri tarafeynden lede'l sual Ali Haydar Ağa'nın vekili Avedis layihası mündericatını tekrar ve müddeâ-aleyhim vekili Hafız Mustafa Ağa dahi dîvân-ı istînâf kararnamesinde musarrah olduğu vechle iddia olunan şirketin mevâd-ı ticariyeden olduğu ve bu davanın Aziziye kazası meclisinde rü'yet olduğunun asıl ve esası olmadığını tezkâr etmiş iseler de dîvân-ı istînâf i'lâmında (esas deâvî kıtık ve kireç ve sâir şeylerin mübâyaaısıyla li-ecli'l icâre Galata Sarayı'nın sıvasını sıvatmak için teşekkül etmiş bir lirket muhasebesinden ibaret olduğu) muharrer olup Ali Ağa'nın itiraz-ı layihası tafsîlâtında ise kendisi mezkûr sıvanın yalnız a'mâlîni cânib-i mirinden deruhde ederek kireç ve kıtık gibi cümle icrasının cânib mirinden sarf ve î'tâ olduğu beyan olduğundan icrâ-yı mezkûrenin ne tarafından verildiği ve iddia eyledikleri şirketin ne yolda idüğü Hafız Mustafa Ağa'dan sorulduktan edevât merkûme filvâki cânib-i mîrinden mübâyaa ve î'tâ olunup kendilerinin şirketleri sıvayı a'mâl ile sıvatmaktan ibaret olduğunu tasdik ve ispat eylemişlerdir.

Binâen aleyh keyfiyet lede'l müzakere husûs-ı mezkûrun birinci derecede hal olunacak ciheti için mevâd-ı ticariyeden olup olmadığı meselesi olarak eğer ki dîvân-ı istînâf i'lâmında iddia olunan şirket kıtık ve sair şeylerin mübâyaaısıyla li-ecli'l ticara Galata Sarayı'nın sıvasını sıvatmaktan ibaret olduğu bast-ı beyan olunmuş ise de ebniye inşaatınamüteallik bu makûle deâvî ve münazaanın fasl ve rü'yeti mahâkim-i ticaretin ticaret [660] kanunnamesi zeylinin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerinde musarrah olan ve harcında olduktan başka şirket münâzaun-fih yalnız sıvayı a'mâl ve inşa etmekten ibaret olduğu ber minvâl muharrer tarafeynin ikrâr ve tasdikîaltında olmasına nazaran husûs-ı mebhûsun anhin mahâkim-i ticarete rü'yeti bütün hariç bulunmuş ve bütün vazifelerinden binâberin itirazat ve ifâdât sairenin tedkîkine hacet kalmamış olmasıyla dîvân-ı istînâf i'lâmı nakz olunarak keyfiyet menkuziyyetinin kaydı bilasene şerh verilmesi husûsunun Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne iş'arı ve

münazaa-i vâkıanın mukaddemâ Aziziye deâvî meclisinde görölüp görölmediği meselesiyle tarafeynin bi'l cümle ifâdât ve itirazatı tedkîk ve istimâ olunarak fasl-ı dava olunması zımnında keyfiyetinin Dersaadet bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesine havalesi ve i'lâm harcı olan beş adet tebliğ harcı bulunan üç adet beyaz mecidinin işbu temyîz davasında haksız çıkan müddeâ-aleyhime rücû etmek üzere haklı çıkan Ali Haydar Ağa'dan alınması husûslarına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne bildirildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Saadetli Osman Remzi Efendi'nin vekili Hasan Fehmi Efendi imzasıyla î'tâ olunup 18 Şevval sene 90 tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale olunan bir kıt'a arzuhal layiha ile muhâkemat dairesinden tanzîm olunan i'lâm ve Tolci ticaret mahkemesinin i'lâmı kiraat ve mütalaa olundu arzuhal mezkûr meali müvekkili mûmâileyh Osman Remzi Efendi ile kaptan Anderya Kanburi'ye dair Tolci ticaret mahkemesinden verilen i'lâm gıyabi hükmü gerek usûl-i muhakeme ve gerek ticaret-i bahriye nizamlarına mugayir olduğuna ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye nizamname-i dahisili mûcibince kavânîn-i mevzuanın temin hüsn-ü cereyânı temyîz-i hukuk dairesinin vezâif-i esasesinin almak hasebiyle hilâf-ı kanun ve nizam verilen i'lâmat ahkâmı nizamname-i mezbûrun üçüncü maddesi mûcibince nakz olunmakta bulunduğuna binâen mezkûr Tolci ticaret mahkemesi i'lâmının temyîz-i hukuk dairesince piş-i nazar mütalaaaya alınması îcâb edeceğine mübeyyin olup vâkıa temyîz-i hukuk dairesinin vezâif-i nizamiye mahâkim-i ibtidâîye ve istinafiyeden suret-i katîyede verilen i'lâmat müddet kanuniyesi zarfında nizamı vechle istidâ vuku bulur ise tarafeyn istifade etmek üzere temyîzen rü'yet ve tedkîkten ve nizamname-i dahilinin üçüncü maddesi ahkâmınca bir i'lâm hakkında nakz hükm istidâ için muayyen olan mühletin inkizasıyla bir taraftan şikayet-i zuhûr etmese bile ol hükmün esbâb-ı nakziyyeden hali olmadığı malum oldukta ehad tarafının ihtarına havet olmaksızın hıfzûlnizâm ve tarafeynden birisi bundan istifade edememeleri şartıyla nakzına mübaderet eylemekten ibaret ise de i'lâm-ı mezkûr Tolci mahkeme-i ticaretinde kaptan Anderya Kanburi tebaa-yı ecnebiyeden bulunması hasebiyle meclis-i muhtelitince verilen kararı mutazammın olduğundan ve tedkîkât temyîziye icrâsının mecâlis-i muhteliteden verilen i'lâma şümûlû olmadığından vekil mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi'nin [661] arzuhal-i mezkûrunun temyîz-i hukuk dairesince tervîc-i müfadinâ mahal görülememekle suret-i halinin efendi-i mûmâileyhe tefhîm ve enbâ kılınması zımnında arzuhal-i mezbûr evrak-ı müteferriasiyla beraber havale cemiyetine iade olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Papasoğlu Lazari ile Yani beyninde olan alacak davasına dair Galata mevki mahkemesinden î'tâ olunan 26 Safer sene 290 tarihli i'lâmının temyîzini müstedâ Yani'nin vermiş olduğu arzuhal temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olunduktan sonra tarafeynin muhakemeleri icrâ olunmak üzere usulüne tevfiқан birinci ve ikinci defa celb pusulasıyla olunan davata merkûm Yani icabet etmediği gibi aradan üç mah müddet mürûr eylediği halde daireye

gelip işini sual etmemiş ve müddeî aleyh Lazari bu kere daireye gelerek maslahata bir netice verilmesini istidâ eylemiş olduğundan mâh-ı hâin on birinci Çarşamba günü gelmediği veyahut musaddak senetle bir vekil göndermediği takdirde gıyaben rü'yet davaya ibtidâr olunacağını mübeyyin Yani'nin ikâmetgahına ihzâr varakası gönderilmiş ise de merkûmun firarı olduğu ve mezkûr pusulanın hanesi cânibinden kabul olunmadığı mahallesi muhtarı cânibinden pusulanın zahrına şerh ve işaret konulmuş olduğuna ve yevm-i merzkûrda müddeî aleyh Papasoğlu Lazari daireye gelip î'tâ eylediği arzuhalde merkûm Yani mahkeme tarafından üç defa vuku bulan celb ve ihzâra icabetle muhakemeye gelmekten imtina eylediği cihetle hükm-i gıyabi icrâsını talep ve istidâ ederek usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesinde dahi mahkemeye gelmekten imtina eden müddeâ olduğu halde müddeî aleyh kendi aleyhinde olan iddiaya cevap vermeye mecbur olmaksızın kendisinden bir şey lazım gelmeyeceğine dair bir hükm-i gıyabi talep ve tahsil edecektir diye muharrer bulunduğu binaen tedkîkât temyîzine icrâ kılınmaksızın müstedâ-i merkûm Yani'nin temyîz istidâsının reddine ve müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz-ı âlî-ül hükm olunmazsa Galata mevki mahkemesi i'lâmı hükmünün icrâsına gıyaben karar verilerek suret-i karar Lazari'ye tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Hüdavendigâr Vilâyeti dahilinde kâin Atranos kazasında vâki krom madenleri idaresinden dolayı Donil? oğlu Agop ile Moralı Mehmed Ali ve düğmecî? Ohannes beyinde tahaddüs etmiş olan münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 12 Safer sene 90 tarihli i'lâmın temyîzen rü'yet ve tedkîki merkûm Donil oğlu Agop tarafından ba arzuhal istidâ kılınmış olduğundan müstedî-i merkûm Agop tarafından ciran Gregor ve müddeâ-aleyh câniblerinden dahi Karabet bi'l vekâle hazır oldukları halde mezkûr arzuhal ile tarafeynin itiraz ve cevap layihaları Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat olundu

Temyîz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûr hülâsa-i mündericatı merkûman Mehmed Ali ve Ohannes yirmi beş sene müddetle deruhde eyledikleri mârru'z-zıkr krom [662] madenlerinin iltizamında şerikleri bulunan Donil oğlu Agop ile tekfurun tarik-i hileye İnhimâkları hasebiyle şirketten ihraç olunmalarını istidâ eylemeleri üzerine tarafeyn maâdin idaresine celb ile icrâ kılınan muhakemede müstedî merkûmanın iktidarsızlığı ve tekfurun dfahi şirketteki hissesini bir kıt'a senetle Agop'a fâriğ olmuş olduğu cihetle bunların şirketten ihracıyla maâdinlerin müstakillen Agop'a ihalesi ve fakat Mehmed Ali Ohannes maâdin-i mezkûreyi bi'l keşf meydana çıkarmış oldukları cihetle nihayet derecede olarak bunlara kırk bin kuruş masarif-i keşfiye ve eskiden bi'l i'lâm deynleri olan seksen bin kuruşun dahi kendilere terk ve teberru edilmesi husûsları merkûm Agop'un muvafakatı üzerine kararlaştırılmış olduğu halde şirketi mûmâileyh beynlerinde zuhûr eden münazaâ hukuka müteallik ve bunun gerek sulhen ve gerek hükmen tesviyesi ise mahâkim-i nizamiyeye ait olduğuna mebni merkûman Ohannes ve Mehmed Ali'nin şirketten ihrâcı meselesi muahharan mütalaa olunmak üzere bunların beynlerindeki muhasebe münazaasının merciinde fasl ve hasmı lüzumu Şûrâ-yı Devlet'e

ba-müzekkere ifade olunmuş ve mûcibince keyfiyet mahkeme-i ticaret üçüncü meclisine havale olunarak orada eşhâs-ı merkûman beyinlerinde bir muhasebe vukû anlaşılması hasebiyle tarafeynden kompro ile ikişer mümeyyiz intihabıyla teşkil edecek komisyonda muhasebenin rü'yetine firar verildiğini muakkib Donil oğlu Agop istinaf davasında bulunarak dîvân-ı istînâftan dahi muhasebe-i mezkûre umûr-ı ticariyeden olduğu i'âm kılınmış olmaktan nâşî keyfiyet Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dairesine havale edilerek orada cereyân eden muhakemede Mehmed Ali Ohannes'in vekil musaddakları Karabet müvekkilleri maâdin-i mezkûreyi merkûman Agop ve tekfurı ber mûcib-i şirket mütesâvibe ile Ohanzâde Karabet taahhüdüyle iltizam etmiş ve içlerinden Agop Dersaadet'te direktör ve Mehmed Ali kalan cevher Gemlik iskelesinde hıfz ve mahal âhire tesribe memur olmak Ohannes ocak başlarında ve tekfur dahi ocaklarla iskeledeki hademenin tesviyet umûr-ı husûsunda bulunmak üzere 5 Temmuz sene 83 tarihiyle yirmi bendi şâmil bir mukavelename tanzîm ederek muavini idareye başlamış oldukları dardan bir sene güzeran eylediği halde sene hitâmında mukavelename mûcibince iktizâ eden muhasebenin rü'yetine Agop yanaşmadığından şu bir sene ile bu uğurda dolaştıkları dört sene muhasebatın rü'yet olunmasını deâvî ederek müddeâ-aleyh Agop'un vekili ciran Gregor dahi cevabında mukavelename yani kontratoya mevzû mühür ve imza müvekkilinin olduğunu tasdik ile beraber beyan olunan şirket envâ şirketten hiçbir nev şirkete tevâfuk etmediğinden mukavelenameye şirket senedi nazarıyla bakılamayacağını ve bundan başka akd-i şirketi ispat eder bir senet gösterilmesi iktizâ edeceğini dermeyân etmiş ise de vekil merkûm Gregor'un kontratoya mevzû mühür ve imza müvekkili Agop'un olduğunu ve maâdin-i mezkûra el ân taht idaresinde bulunduğunu makarr ve mu'terif iken şirket-i mezkûrenin adem-i in'ikadına zehâb ile muhasebeyi rü'yet etmemeye salâhiyeti görülemeyerek taht tasdik ve itirafında bulunan kontrato mûcibince lazım gelen muhasebenin rü'yetine karar verilmiş ve bunun üzerine merkûm Agop'un vekili ciran Gregor'un istinaf-ı dava eylemiş ise de mahkeme-i istinafça karar sâlif-üz-zıkr [663] usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin otuz sekizinci maddesi müfadinca karar a'dâdı oyup karar a'dâdı aleyhine istinaf ise yine nizamname-i mezkûrun yüz beşinci maddesi mûcibince davanın asl hükmünden sonra olabileceğinden ve vekil-i merkûm Gregor şirket-i mezkûrenin hangi nev şirket olduğunun teyin olunmasını dermeyân ederek istinaf davasına salâhiyeti olduğunu beyan etmekte ise de tarafeyn beynindeki kontrato mûcibince rü'yet-i muhasebe olunarak karar verilmedikçe vekil-i merkûm Gregor'un davasına salâhiyeti olamayacağından bahisle karar-ı mezkûra tevfikân kontrato mûcibince rü'yet-i muhasebe olunması lüzumunu beyandan ibarettir.

Müstedî vekili Ciran Gregor'un layiha-i itiraziyesi meali mahkeme-i istinafça müstenid aleyh olan usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz beşinci maddesinin hâmişinde muharrer olduğu üzere karar-ı âdi davanın tahkik ve rü'yetini teshîl ve netice-i hükmünü a'dâd demek olup derece-i evveli mahkemesinin kararı ise kendisinin müvekkili tarafından kabul ve tasdik olunmayan ve ispatı herhalde müddeîsine ait bulunan şirket keyfiyeti tahakkuk etmeksizin zât-ı münazaanın şirket muhasebesi olduğunu ihsâs ettirmiş olduğundan işbu karara hâmiş-i mezkûrun fıkra-i ahire

mantığınca netice-i hükmü ihsas ettirir karar-ı karine nazarıyla bakılmış lazımeden bulunduğ halde mahkeme-i istinafça hilâf-ı kanun karar-ı mezkûrun mütealliki bulunan bend-i kanun yanlış mana verildiği cihetle bu babdaki i'lâmın nakzı lazım geleceği iddiasını hâvîdir.

Mehmed Ali ve Ohannes'in vekili Karabet'in layiha-i cevabiyesi müfadı dahi derece-i evvelide rü'yetine karar verilen muhasebe kabl el rü'ye hangi tarafın alacaklı çıkacağı bilinemeyeceğinden karar-ı mezkûr karar-ı karine olmayıp karar a'dâdı olacağı derkâr bulunduğu ve şirket maddesi dahi tarafeyn nezdinde mevcut kontrato ve lâsiyyemâ imtiyâz ferman-ı alisi ile müsebbit olduğu cihetlerle Ciran Gregor'un itiraz vâkıaya esas olarak mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdik olunması lüzumunu muhtevîdir tarafeyn vekilleri lede'l isticvab her biri layihası mündericatı tekrar bunun haricinde bir diyeceği olmadığını ifade ve tezkâr eyledi.

Ve bunun üzerine îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehîm olduğu vechle Donil Oğlu Agop'un vekili Ciran Gregor ikinci hukuk dairesinin karar-ı mebhûsün anhın karar-ı karine ve diğer vekili Karabet karar-ı a'dâdı bulunduğunu iddia etmekte olarak mahkeme-i istinafiye i'lâmında dahi karar-ı mezkûrun istinafi kâbil karar-ı karine olmayıp karar a2dâdı bulunduğu gösterilmiş ise de derece-i evvelide Donil Agop'un vekili Ciran Gregor meydana olan mukavelenameye şirket senedi nazarıyla bakılamayacağı bi'l beyan müvekkiliyle Ohannes ve Mehmed Ali beynlerinde şirketin mün'akid olmadığını iddia eylediği halde oraca Ciran Gregor'un iddia-yı mezkûre salâhiyeti olamayıp taht-ı tasdik ve itirafında bulunan mukavelename mûcibince muhasebenin rü'yeti lüzumuna karar verilmiş olmasına nazaran işbu karar şirketin vücûdi hakkında kat'î derecesinde bir karar-ı karine görünmüş ve şu halde bu kabl'el muhasebe istinafen tedkiki kanunen câiz bulunmuş olduğuna mebni mahkeme-i istinafiyenin bervech-i muharrer keyfiyet eylemesi yolsuz ve müfâd-ı kanuna muhalif görünerek i'lâm-ı mezkûr nakz edilmekle Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye [664] nizamname-i dahilisinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince i'lâmın keyfiyet menkûziyeti kaydı bil'a sene şerh verildikten sonra karar-ı mebhûsün anhın usûl ve nizamına tevfiқан istinafen rü'yet veteddkiki husûsunun mahkeme-i istinafiyeye havale olunmakla i'lâm ve tebliğ harcı bulunan sekiz beyaz mecidi ile sâir marasîf-i muhakemenin ileride haksız çıkacak tarafa râci olmak üzere evvel emrde buraca haklı çıkan Donil oğlu Agop'tan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretidir)

Süleyman Ağa ile ta'biyetül himaye mültezimi Ramiz Bey beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 5 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyîzini müstedâ merkûm Süleyman Ağa'nın vekili Avedis Yordamiyan tarafından î'tâ olunan 29 Recep sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu temyîz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i mündericatı mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde Süleyman Ağa

ağnâm ve bey ve şıra etmek üzere Ramiz Bey ile beynlerinde akd-i şirket ederek 18 Mayıs sene 84 tarihinden 19 Haziran sene 87 tarihine kadar yirmi beş bini mütecâviz ağnâm vermiş ise de mîr-i mûmâileyh elyevm rû'yet-i muhasebe etmediğinden bahsle muhasebelerinin rû'yet edilmesini ve şirketi inkar eder ise mîr-i mûmâileyhin tahlif olunmasını beyan ve iddia ve Ramiz Bey'in vekili dahi cevabında müvekkilinin Süleyman Ağa ile şirketi olup maaş ile müstahdem hizmetkârı bulunacağını ve bir komisyon teşkil olunarak müddeâ-i merkûman hizmetkar olacağı (Mâbadı sonra).

İ'lân

Hizmetkar Yorgi'nin 5 Zilhicce sene 78 tarihli i'lâm-i şer'î mûcibince mağazacı Yorgi zimmetinde matlubu olan mübalağanın tesviyesi için medyûn-ı merkûmun uhdesinde olup meblağ-ı mezbûr mukâbilinde vekâlet-i devriye ile müstagall olan Arnabud/Arnavut karyesinde köşk caddesinde üç numaralı bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek kırk beş bin kuruşa çıkmış ve şehir-i halin yirmi dokuzuncu günü müzayedesini kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cemiyetine müracaat etmeleri ilan olunur.

(*)

Osman Nuri Efendi'nin 14 Recep sene 290 tarihli bir kıt'a i'lâm mûcibince İsmail Ağa zimmetinde matlubu olan mübalağanın tesviyesi için mukâbilinde vekâlet-i devriye ile müstagall olan Hoca Hayreddin mahallesinde Kazancılar sokağında vâki bir bab kazancı dükkanının nısf hisse şâyiası bundan mukaddem mezâda verilerek altı bin kuruşa çıkmış şehir-i Safer'in yirmi sekizinci günü müzayedesini karar verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri ilan olunur.

2.11. Cerîde-i Mehakim 46. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Safer	Sene	(Pazartesi)	Mart Rumi	Sene	Sahife
46	5	1290		11	1289	665

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinden Mâbadıdır)

Tebeyyün etmez ise de müvekkilinin yemin edeceğini ifade ve enbâ etmeleri üzerine bir komisyon teşkil olduğu halde Ramiz Bey'in huzurdan imtinâ etmesine mebni Süleyman Ağa'nın mîr-i mûmâileyh müşareketine dair lahık olan hükm-i gıyabiye muahharan mîr-i mûmâileyhin vekili itiraz eylediği cihetle tarafeyn hükm-i gıyabiden evvelki hale rücû eylemiş ve vekil-i merkûm 27 Ağustos sene 84 tarihiyle Süleyman mührünü hâvî bir kıt'a pusula ibrâz etmiş olduğundan tarafeyn lede'l isticvâb merkûm Süleyman iddia-yı

sâbıkını tekrar ve mezkûr pusulada olan mührünü evvela inkâr ve muahharan dahi mührünü zâyî eylediğinden bunun Ramiz Bey cânibinden pusulaya basılmış olması muhtemel idüğünü tezkâr eylemiş ise de şirketin nev ve cinsini tayin etmediğinden başka cereyân eden muamelesini ve iddia eylediği muhasebenin neden ibaret olduğunu tasrîh eylememiş ve mezkûr pusula tarihinden sonra olan iki senette dahi mührün mahtûm bulunması mührün zıyâî hakkındaki ifadeyi tekzîb etmiş olmasına ve bu misillü cinsi ve nevi tebeyyün etmeyen bir şirketin ispatı zımnında yemin teklifine hâcet görülememiş binaen Süleyman Ağa'nın davasının reddine karar verilmiş ve dîvân-ı istînâfta tarafeynin muhakemesine şürû olunacağı sırada müste'nif Süleyman Ağa'nın vekili Agop dîvân-ı istînâf reisi meclis ticaret ikinci meclis riyasetinde iken müvekkilinin davası meclis-i mezkûrca fasl ve hasm eylediğine taarruz etmişler ise de usûl-i muhakeme nizamnamesinin kırkıncı maddesinde tarafeynin azâyı reddedebileceği mûnderic olup rüesânın reddine dair madde-i kanuniye bulunamamasına ve red lafzî ve red olunan azâsının mahkemede bulunmaması ve rey dahi vermemesi kaziyyelerine masruf olarak bunun rüesâ haklarında cereyânı ise gayr-ı câiz görüldüğüne binaen itiraz-ı meşrûh şâyân kabul görülemeyerek keyfiyet tarafeyne tefhîm kılındıktan ve müste'nif ile müste'nif aleyhin itiraz ve cevap layihaları mütalaa ve kendileri isticvâb olunduktan sonra îcâb-ı maslahat lede'l tezekkür [666] müste'nif Süleyman Ağa'nın itiraz-ı vâki müste'nif aleyh Ramiz Bey ile mukavele-i şifâhiyeleri îcâbınca ağnâm-ı mübâyaa etmek üzere akd-ı şirket eylediğinin ve bunu mîr-i mûmâileyh inkâr eder ise yemin teklif edeceğini beyandan ibaret olup ancak şirketin ne türlü şirket olduğunu tashih edemediği ve şirketin ne yolda idüğünü mahkemenin müddeîye bildirilmesine mecburiyeti olmadığı gibi kanun-ı ticaretin otuz birinci ve otuz ikinci ve otuz üçüncü ve otuz dördüncü ve otuz beşinci ve otuz sekizinci maddeleri mefâhîmince şirketin ispatı kontrat ve ticaret defterleri ve makûle evrak gösterilmemiş ve irâe eylediği bir kıt'a pusula mûcibince müste'nif-i ileyhin muhasebe verdiğini derece-i evvelide söylediği dîvân-ı istînâfta dahi hasmının gönderdiğini dermeyân eylediği halde bu sözlerine mübayin olarak ahîren pusulayı Ramiz Bey'in Kani Hafız Efendi'ye yazdırdığını beyan etmesi işbu iddiayı dahi çürütmüş olmasıyla böyle kanuna tevâfuk ettirilerek tashîh olunmayan ve çürütülen dava-yı mücerrete için yemin teveccüh etmeyeceği ve eğer ki usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin otuz altıncı maddesi müfadinca herkes davasını ispata mecbur olup edemez ise hasmına yemin teklifine hakkı var ise de bunun kanun-ı mahsûs ile muamelatı muayyen olan şirket hususuna ve çürütülmüş davaya şümûlû görülemediği cihetle usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz on yedinci maddesinin fıkra-i evvelisi vechle i'lâm-ı mezkûr tasdîk kılınmış ve bir de müste'nif ikinci mecliste biraderlerinin ücretlerinin iddia edip ancak mezkûr ücrethakkında ahîren meclis-i mezkûrda bir şey söylemeyerek karar vermediği misillü dîvân-ı istînâfça dahi bir şey beyan eylediğinden buna bir şey denilemeyip yalnız mârru'z-zıkr şirket maddesinden dolayı müste'nifin müste'nif aleyhten bir gûna deâvî etmeye salâhiyeti görülememiş olduğu mübeyyindir.

Müsted-i temyîz Süleyman Ağa'nın vekili merkûm Agop'un layiha-i itiraziyesi beş bendden ibaret olup bunların birincisi mûmâileyh Ramiz Bey ile beynlerinde münakid

ve seksen dört senesi mayısından seksen yedi senesi haziranına değin mümted olan şirketin esas ve suret teşkili ağnam-ı bey'-u şira etmekten ve bu babda lazım gelen sermaye ve akçanın mir mûmâileyh tarafından vaz' şartıyla kâr ve zarar sülûsanı mir mûmâileyh ve sülûsü dahi vekiline râci olmaktan ibaret olup şu tariften şirketin hangi nev' şirketten madûd olacağı istinbât olacağını ikincisi mir mûmâileyh derece-i evvelide bir komisyon teşkiliyle müvekkilinin hizmetkâr olduğunu ispat edemez ise yemin edeceğinin söylemiş olduğundan şirketin ispatı için yemin teklifine mesağ kanunu olmasa bile kendisi yemini kabul eylediği ve derec-i evveli ve dîvân-ı istînâfta ibrâz eylediği evraklarda hizmetkâr olduğuna dair hüküm götürecek bir ibare-i vazîha görülemediği ve hatta dîvân-ı istînâftan dahi bu babda bir gûna hükm vârid olduğu cihetle mir mûmâileyhin tahlîfi câiz olacağını üçüncüsü usûl-i muhakeme nizamnamesinin kırk ikinci maddesi hükmünde redd-i azâ keyfiyeti red olunan azânın şahsına ait olmayıp belki î'tâ edeceği rey'e masrûf bulunduğundan bunun rüesaya şümûlû olamaz denmesi madde-i mezkûreye yanlış mana vermek demek olup bu ise [667] Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin dokuzuncu maddesi îcâbınca nakzı mûcib esbâbdan bulunduğunu dördüncüsü hesap verdiği tabiri yalnız tarafeynin bi'l muvacehe rü'yet muhasebe etmiş olmasında müstamel olmayıp tarafeynin yekdiğerine muhasebeyi bilanço ve pusula göndermiş olmasında müstamel olabileceğinden şu takdirce mârr-üz zikr pusula hakkında derece-i evveli ile dîvân-ı istînâftaki ifâdat beyninde esâsen bir fark olmadığı gibi pusulanın mîr mûmâileyhin yazıcısına yazdırdığını müvekkili derece-i evvelide dahi beyan etmiş olduğundan bu babda dîvân-ı istînâfin mütalaası gibi davanın çürümesini mü'dî bir mübayenet bulunmadığını beşinci dîvân-ı istînâf i'lâmında Ramiz Bey'in celb ve mütalaa olunan defterinde şirkete dair bir ibare görülemediği beyan olunmuş ise de müddeînin kendilerinde olan defteri iddiasına ispat add olunamayacağından defter-i mezkûr dahi iddiasının reddine medâr tutulmak lazım gelmeyeceğini mübeyyin ve layihanın hâtimesi dahi dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzıyla muhasebelerinin rü'yet veyahut Ramiz Bey'in kabul eylediği tahlîfin icrâ edilmesi iddiasını mutazammındır.

Ramiz Bey'in vekili Saraçyan tarafından verilen layiha-i cevabiye meali dahi Süleyman Ağa'nın kavli-i mücerredle iddia eylediği şirketin nevini tayin ve beyan etmeye mahkeme gayr-ı mecbur bulunduğunu ve müvekkili cânibinden hiçbir vakit yemine rıza gösterilmemesi ve derece-i evvelide yemin edileceği beyan olunması şirket iddiasının butlânı ispat edilememesine muallak ve halbuki iddia-yı mezkûrun butlânı mahkemeye kanâat verecek derece evrak ile müsbit ve muhakkak bulunmuş olduğunu ve Süleyman Ağa'nın mühür ve imzasını şâmil olarak ibrâz olunan senette izzetli Ramiz Bey için ağnam-ı mübâyaa etmek üzere yüz Fransız ile otuz adet Osmanlı lirasını ahz eyledim bir kıt'a telgraf namede dahi koçların defterinin gönderileceği ve koçlar göstenilden geçtiğinden emr olunur ise daha âhaste gidildiği diye muharrer olan ibaretten Süleyman Ağa'nın müvekkili Ramiz Bey için mübâyaaasına ve her bir harekâtını hatta iştirâ eylediği koyunların sevk ve i'zâmını bile kendisinden istîzâna memur ve mecbur hizmetkârı olduğu bedâheten anlaşılacağını ve usûl-ı muhakeme nizamnamesinin kırk ikinci maddesinde red rüesâyâ dair sarâhat olmadığı ve red aza dahi ya garaz ve

nefsaniyyet veya karâbet veya hut meblağ-ı müddeâ-bih ile intifâda şirket gibi halâ neden birinin vücuduna mütevakkıf bulunduğunu maa-hazâ dîvân-ı istînâfın bu babda olan karar-ı karînesini bi'l makbul zât-ı maslahatça muhakemeye hazır olduğu cihetlerle ihtimâlât akliyye üzerine dîvân-ı istînâfça madde-i mezkûreye yanlış mana verildiği iddiasına Süleyman Ağa'nın derece-i evvelide gösterdiği pusula Ramiz Bey'in bidâyeten kendisine vermiş ve dîvân-ı istînâfta dahi kendisine göndermiş olduğuna dair olan ifâdâtı yekdiğere münafî ve kavî-i mücerreden ibaret bir dava için yemin teveccüh etmeyeceği bedîhî bulunduğunu müş'ardır.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî temyîz Süleyman Ağa tarafından Agop ve müddeî aleyh Ramiz Bey cânibinden Saraçyan Toros musaddak senetlerle vekâleten Şevval sene 90 tarihinde daireye gelmeleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta layihalarında muharrer ifâdâtta başka bir diyecekleri olmadığını söylediler. [668] Bunun üzerine icâb keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtayanazaran kanunen tayin olunan şirketler dört nev'i olup bunlardan birinci ve ikincisi ve üçüncüsü herhalde şirket mukavele namesiyle ve dördüncüsü dahi evrak ve mekâtîb ile ispat olunmak lazımeden iken müstedî merkûm Süleyman Ağa gerek derece-i evveli ve gerek dîvân-ı istînâfça iddia eylediği şirketin mârr-üz zikr dör nev'i şirketten hangisi olduğunu tasrîh ettiği gibi şirkete dair senedât ve evrak ibrâzı ve delâil saire îrâdî ile şirketin vücudu nu dahi ispat edememiş olmasıyla bunun için Ramiz Bey'e kanunen yemin teveccüh etmeyeceği umûr-ı vâzihadan görünmüş ve müfad i'lâm iktizasınca derece-i evvelideki ifade-i vâkıası doğrudan doğruya yemini kabul manasını gayr-ı mutazammın ve pusula hakkındaki Süleyman Ağa'nın vâki olan ifâdâtı dahi yek diğere münakis olduğu i'lâmda muharrer olarak mehâkim-i nizamiye i'lâmında münderic bu misilli ahvâl ve keyfiyetin mahkeme-i temyîzce muhakkak addedilmesi nizami iktizâsından bulunmuş olduğuna ve merkûm Süleyman Ağa'nın dîvân-ı istînâf rü'yetinin muhakemede hazır bulunmaması ve rey dahi vermemesi hakkında olan itirazı dahi dîvân-ı istînâfça bi'l tedkîk şâyân kabul olmadığına karar verilerek işbu karar kendisine tefhîm olduğundan karar-ı mezbûru kabul etmediği surette tefhîmi akabinde itiraz beyanıyla usûlü dairesinde derhal temyîz deâvî etmesi lazım gelir iken bundan sükût ile asıl davanın muhakemesine görüşmüş olması karar-ı mezkûru kabul demek olup şimdi bu babda tekrar itiraza kıyam eylemesi mesmûa olamayacağına binâen müstedî temyîz Süleyman Ağa'nın vekili Agop'un itirazat meşrûhası kanunen mûcib nakz olur esbâb ve ilelden görülememekle dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdîkine ve i'lâm ve tebliğ harcı bulunan sekiz adet beyaz mecdiyyenin Süleyman Ağa'ya rücû etmek üzere evvel emrde Ramiz Bey'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yorgi Zübeyd'inin iki kıt'a poliçeden dolayı Mihail Piluryani ile iki yüz dört buçuk ve bir rub lira-i î'tâ etmesi lüzumunu mutazammın olarak dîvân-ı istînâftan lahık olmuş olan hükm-i gıyabiyi müzekkir ahîren 16 Safer sene 290 tarihiyle î'tâ kılınan i'lâmın temyîzen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil vekil Niyali Lumi'nin takdim edip Dîvân-ı

Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan arzuhal ve layihası üzerine iktiza eden tedkîkât temyîz derdest icrâ iken vekil-i merkûm Niyali Lumi müdde'i aleyh Mihail Piluryani ve Nikola Ademidi ile beraber gelerek Yorgi Zübeyd'i imzasıyla Yanya'dan keşide kılınmış bir kıt'a telgraf name ile mukaddemâ dairece mazbut olan vekâlet mutallaka-i müsbitisini tamamen takid eyledikten sonra müvekkiline bi'l izâfe müddei aleyh Mihail Piluryani ile iki yüz on liraya sulh olduklarını takrîr ve Mihail Piluryani dahi sulhu bi'l tasdîk amme-i davadan müvekkil mezbûr Yorgi Zübeyd'i'nin zimmeti ibrâ-i ıskat eylediğini beyan ve tezkîr eylemeleriyle tedkîkât temyîzine icrâsına mahal kalmadığından merkûmanın bervech-i muharrer beynlerinde münakid sulhu takrîr eylediklerini ve bedel-i sulh mezkûra nispete-i i'lâm harcı olan iki lira ve on kuruş ile tebliğ harcı [669] bulunan üç beyaz mecidinin münâsafeten tarafeynden istifa kılındığını mübeyyin işbu i'lâm î'tâ kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Sureti)

Karabet Tomayan ile Gülbenkoğlu Ohannes beyninde mütchaddis davaya dair Aydın vilayeti dîvân-ı temyîzinden verilmiş olan 27 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî merkûm Karabet Tomayan tarafından î'tâ olunan 27 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu

Temyîzi istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i mündericatı Aydın meclis-i temyîzinde merkûm Karabet ahz-u itadan dolayı Ohannes zimmetinde indel muhasebe tahakkuk eden yedi yüz lira alacağına mukâbil merkûm Ohannes kendisinin karındaşı Hacı Ohannes zimmetinde matlubu bulunan yedi yüz liranın senedinin kendisine vererek kat-ı alaka etmiş ve Balyozoğlu Mardiros ve oğlu Matiyos ve Camcızâde Halil Efendi ve Balyan Bedros ve Hacı Ohannes nam kimesneler huzurunda nüshateyn olarak tanzîm olunan ibranamenin bir nüshası kendisine ve diğeri Ohannes'e verilmiş olduğu halde ahîren hîn-i müracaatta Hacı Ohannes merkûm Ohannes'e öyle deyni olmadığını ifade eylemiş ve ibranamenin kendi nezdindeki nüshası zâyî olduğu gibi diğeri nüshasını dahi Ohannes tebdîl etmiş olduğundan bahsle kendi imzasıyla Ohannes yedinde ibranamede olan imza tatbîk olunarak hakikat-i halin zâhire ihrâcını iddia ve müddeî aleyh Ohannes dahi cevabında Karabet'in kendi karındaşı Abraham aleyhine gıyaben hükmettirdiği yirmi beş bin kuruş için yüz yetmiş liraya sulh olarak bedel-i mezkûru tarih-i mezkûrda kâmilten ifa eyledikten sonra bir gûna zarar ve ziyan davası etmemek üzere merkûm Karabet karındaşı Hacı Ohannes zimmetinde matlubu olan yetmiş bin küsur kuruşluk senedi sağ ve çürük merkûm Karabet kabul ederek kâtip Osman Efendi ve Camcızâde Halil Efendi ve Balyoz oğlu Karabet ve saireleri muvacehesinde ibranameleri tahrir olunduğunu beyan ve enba eylemesi üzerine işbu ifâdâttaiki mübayenetten dolayı eşhâs-ı merkûmeden Balyozoğlu Matiyos ve Camcızâde Halil Efendi ve Balban Bedros ve Gülbenkoğlu malûmatlarına lede'l mürâca'a kendilerinde başka müddeî aleyhin ifade ettiği kâtip Osman Efendi ve Balyozoğlu Karabet ve müddeî aleyh Halil Efendi hazır oldukları halde merkûmanın beynlerinde olan muhasebeleri bi'l rû'ye müddeî aleyhin müddeî Karabet'in biraderi Hacı Ohannes'ten

matlubu olan yetmiş bin kûsur kuruşluk senedi sağ ve çürük bir daha zarar ve ziyan davası etmemek üzere merkûm Ohannes mezbûr Karabet'e î'tâ ve Karabet dahi olvechle kabul ederek mezkûr ibraname muvacehelerinde nüshateyn olarak tahrir olunup tarafeynden teâtî kılındığı ve mezkûr ibranamede olan imzalar kendi imzaları bulunduğunu her birerleri ayrı ayrı müddeî merkûmun muvacehesinde ifade eylemelerine ve mezkûr ibranamede olan imza karabetin kendi hattıyla yazılmış bir imza olduğu meclisçe icrâ kılınan tahkîkat ve tedkîkâttan anlaşılmasına mebni merkûm Karabet'in ber minvâl-i muharrer vâki olan iddiası vâhî ve bi esas idüğüne dair verilen karar Karabet itiraz ile istinaf [670] dava etmiş olmaktan nâşî dîvân-ı temyîzce istinafen icrâ kılınan muhakemede ibra namenin hîn-i tanzimininde hazır bulundukları beyan olunan eşhâs-ı merkûmeden Osman Efendi ile Bedros Balyan ve Balyozoğlu Matiyos'tan tahlîfleri bade'l icrâ usûl-i istintak vechle malûmatları sual olundukta mezkûr ibranamenin hîn-i tanziminde kendileri hazır bulunup meblağ-ı mezkûrun sağ ve çürük yani biraderinden alınıp alınmaması Karabet'e ait olmak üzere müddeîaleyh Ohannes'in sâlif-üz-zikr senedi müddeî Karabet'e î'tâ ederek olvechle ibranamenin tanzîm olunduğunu ve sahte denilen mezkûr ibraname kendilerinin imza eyledikleri ibraname idüğünü ifade ettikleri misillü ibranameyi tahrir eden Ohannes Hacı Başank? dahi ibranamenin hûlasası hatırında olmayıp fakat merkûm Karabet'in karındaşı Ohannes'in müddeîaleyh Ohannes'in nezdinde bulunan yetmiş bin kuruşluk bir kıt'a deyn senedini merkûm Ohannes sağ ve çürük kendisine ait olmak üzere müddeî Karabet'e î'tâ ederek ibranameyi tanzîm ve î'tâ eylediklerinin ve elde bulunan ibraname ol-vakit kendisinin tahrir ettiği ibraname olduğunu mae'l kasem haber vermiş ve Ermenice okur yazar tüccardan Dayyan Hacı Agop ve Avedis ile sarraf Abraham marifetleriyle merkûm Karabet'in mukaddemâ bazı mahallere yazıp kendi hattı olduğu taht-ı tasdikinde olan imza muayene ve tedkîk ve merkûm Karabet'e yazdırılarak tatbîk olundukta ibranamede bulunan imza Karabet'in mekâtîb-i mezkûresinde mürekkekm imzalarına mutabık olduğu anlaşılmış olmasına müddeî merkûm Karabet'in yedinde ve lehinde bulunan musaddak şahadetnameyi î'tâ eden Mardiros'tan şahadetnamenin Karabet'e suret-i itası lede'l sual merkûm Karabet bir gün mağazasına gelip zikr olunan ibranameye ol-vakit kendisinin dahi vaz-ı imza eylediğini beyan etmesi üzerine kendisi dahi ibranamenin yazıldığı sırada orada hazır bulunduğundan kendi tarafından dahi imza olunmuş zannıyla mezkûr şahadetnameyi verdiğini ityân eylemiş ve merkûm Karabet'in manzûme gazetesiyile neşr ve i'lan ettirmiş olduğu ibraname suretinde merkûm Mardiros'un imzası görülememiş olduğundan Karabet'in bervech-i muharrer vuku bulan iğfâli üzerine Mardiros'un ibranamenin hîn-i tanziminde Avrupa'da bulunması mülâbesesiyle şayet kendisi dahi imza etmiştir zannıyla şahadetname-i mezkûru î'tâ eylemiş olduğuna yakın hâsıl edilmesine mebni merkûm Karabet'in iddiası vechle ibranamenin Gülbenkoğlu Ohannes tarafından tebdîl ve kendisinin imzasının sahte olarak tahrîr olunmuş olduğu tebeyyün etmemekle müddeî merkûma cevap itasına mütefekkan karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Karabet'in layiha-i itiraziyesi dört bendden ibaret olup birincisi sâlif-üz-zikr deyn senedinin vadesini hulûlunda nizamen kendi tarafından protesto ile ihbar

keyfiyetiyle beraber senet bedeli mutâlebe olundukta medyûn denilen Hacı Ohannes öyle bir deyni olmadığını beyan etmiş ve senedin hâmil-i evveli müddeâleyh Ohannes merkûm Hacı Ohannes ile yekcihet olarak mebhüsün anı olan ibrayı tanzîm ve derûnunda havalenin sağ ve çürük kabul olunduğunu terkim eylemiş oldukları iddia ve merkumanın bil-ittifâk kendisiyle pederini soydukları dahi dava olunduğu halde mahâkim-i nizamiyenin mezuniyeti haricinde şahadet-i şahsiye istimâ olunmuş ve kendisi dahi on yedi mah müddet kâtil mahbesinde tevkîf kılınmış olduğu [671] ikinci dîvân-ı temyîzce sebk eden istintâk-ı fezlekesi mazbataya rabtla kılınmamış ve imza tatbikine memur edilen kesânın okuyup yazmakta adem-i mahâretleri hasebiyle verdikleri raportoya kendisi kanaat etmediğinden memuriyet-i mezkûriye diğerleri tayin kılınmışken bunların raporto tanzîm etmelerine meydan verilmeyerek evvelkilerin raportosu üzerine gidilmiş idüğünü üçüncüsü ibranamenin hîn-i tanziminde mevcut bulunanlardan Mardiros ibranamenin iki nüshasını imza eylemiş ve şahadetname-i mezkûr despot huzurunda sebkât eden ikrar-ı muteber üzerine verilmiş olduğu dördüncüsü manzume-i efkâr gazetesine derc edilen ibranamede Mardiros Balyozyan'ın imzası olmadığı iddia olunmakta ise de Matiyos ile Mardiros beyninde cüz'î tefâvüt olup onu dahi zirinde bulunan Balyozoğlu lakabı musaddak olduğundan ve bunun dahi kabul olunamayacağından ve ifâdât-ı mezkûresiyle sahtekarlığın sıhhatini evrak-ı mutebere ile ispat edeceğinden bu husûsa dair dîvân-ı temyîzde mahfuz bilcümle evrakın celbiyle mahkeme-i lazîmenin icrâsı iktizâ edeceğini müş'ardır.

Gülbenkoğlu Ohannes'in vekili Harutyân Silsyan tarafından î'tâ olunan layiha-i cevabiye'nin netice-i medlûlü dahi merkûm Karabet'in layihasında mûnderic itirazatı esbâb-ı nakziyye-i kanuniyeden olmayıp birtakım ifâdât-ı vâhîden ibaret ve merkûmun haklılığı beş kıt'a î'lâmat ile müsebbit bulunduğu bahsle temyîz istidâsının red ve zarar ziyan ve masârif-i muhakemenin merkûma tahmîl edilmesi ifadesini mutazammındır tarafeyn daireye davet olundukta müddeî Karabet asâleten ve müddeâleyh Ohannes'in diğerini tevkile mezun olarak vekili bulunan Kınacıoğlu Artin cânibinden dahi Harutyân Silsyan senet-i musaddakla vekâleten 1 Zilhicce sene 90 tarihinde gelmeleriyle î'lâm ile layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta müddeî Karabet layihası mûndericatı dairesinde tasvîr-i müddeâ ile beraber mûnâzaun-fih olan ibranamenin mebnî aleyhi bulunan sâlif-üz-zıkr senet bedeli medyûn denilen biraderi Ohannes'ten mutâlebe olundukta her ne kadar öyle bir senedi var ise de bu miktar Gülbenkoğlu Ohannes'e borcu olmadıktan başka kendisiyle muhasebe görüldüğü halde alacağı çıkacağı civânî î'tâ eylemiş olduğu ve ibranamedeki imza kendisinin olmayıp sahte idüğünden evvel emrde işbu sahtekarlığın tedkîki lazım geleceğini ifade ve iddia eyledi merkûm Harutyân Silsyan layiha-i cevabiyesi mûndericatı tekrar etti keyfiyet-i dairece lede'l müzakere müstedî-i temyîz Karabet mezkûr ibranamede muharrer imza kendisinin olmayıp Ohannes tarafından muahharan tasnî olunmuş olduğunu eğer ki iddia etmekte ise de işbu iddianın aksi dîvân-ı temyîz vilayet î'lâmı mantûkunca ibraname-i mezkûrda imzaları bulunan kesânın şahadet vâkıları ve ibranamedeki imzanın Karabet'in bazı mahallerde yazmış olduğu mekâtibde muharrer imzalara ve kendisine yazdırılan yazıya mutabakat eylemesi

ve merkûm Karabet'in başlıca müstenid aleyhi olan şahadetnameyi î'tâ eyleyen Mardiros'un iğfâl olunmasına mebni şahadetnameyi î'tâ eylediği anlaşılması gibi delâil ile tebeyyün ve tahkik etmiş ve bu makûle i'lâmlarda muharrer ahvâl ve keyfiyetin muhakkak ad edilmesi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisi icâbından bulunmuş olduğu misillü zaten layiha-i itiraziyede dahi kanunen mûcib nakz olur. [672] Bir sebep ve illet görülememekle i'lâm-ı mezkûrun tasdîkine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üçki cem'an sekiz beyaz mecidinin Karabet'e rücû etmek üzere evvel emrde Kabenoğlu Ohannes'ten alınmasına karar verildi ve suret-i karar merkûm Karabet ile vekil-i merkûm Harutyran Silsyan tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Cebel-i Ali civarında Aşık Paşa mahallesi sakinlerinden müteveffâ Mustafa Paşa zâde Ahmed ve Hüseyin ve Mehmed Beyler ile kayıkçılar kethüdası Mustafa Ağa beyninde olan davaya dair Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinden tanzîm olunan 15 Muharrem sene 290 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî merkûm Mustafa Ağa'nın vermiş olduğu 20 Safer sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihaları birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde tedkîk ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun malı mîr-i mûmâileyhin Galata'da Yelkenciler caddesinde yüz üç numara ile mürakkam mutasarrıf oldukları bir bab-ı mağaza merkûm Mustafa Ağa'nın bâsenet vuku bulan kefâletiyle seksen sekiz senesi Kanun-ı Sani'si ibtidâsından itibaren şehri üç yüz kuruş icâre ile bir sene için tebaa-i Yunani'den Nikola veled Yorgi'ye icâr edilmiş ve merkûm Nikola iki sene iki ay ikamet etmiş ise de bu müddet zarfında bir akça vermemesine mebni mîr mûmâileyhim taraflarından vâki olan istidâ üzerine merkûm Nikola'nın mezkûr mağazadan ihrâcıyla beraber icârın tahsiline 27 Zilhicce sene 89 tarihinde hükm-i i'lâm olunmuş ve merkûm Nikola dahi eğer ki mağazadan çıkarılmış ise de adem-i kudreti cihetle bedel-i icârı tediye ve îfâ edemediğinden kefil-i merkûm Mustafa Ağa'dan istihsâl mîr mûmâileyh taraflarından dava olunması üzerine lede'l muvacehe merkûm Mustafa Ağa kendisine bir sene için kefil olduğu cihetle bundan dolayı tertîb eden mesuliyeti hesabü'l kefâle kabul edeceğini ve bedel-i icâra mahsuben tarafından iki yüz altmış kuruş teslimatı vuku bulduğunu beyan ve bunu mîr-i mûmâileyhim dahi tasdîk ve ityân etmelerine mebni bir senelik terâküm eden üç bin dokuz yüz altmış kuruş icâresinden iki yüz altmış altı kuruş teslimin tenzîliyle mütebaki üç bin altı yüz doksan dört kuruşun senet ve ikrârı mûcibince râyic akça olarak kefaleti hasebiyle merkûm Mustafa Ağa'dan bi'l tahsil mîr-i mûmâileyhe itası ve muhakeme masârifin dahi ileride kefil-i merkûmeden alınmak üzere mîr-i mûmâileyhten istifası ve kefil-i merkûm asıl dâyin makamına kâim olarak müstecir-i merkûma müracaata salâhiyeti olabilmesi husûsuna karar verildiğini mübeyyindir.

İtiraz layihası malı dahi kitabu'l kefalenin mevâd-ı malûmesi icabınca evvel emrde müstecîre müracaat olunmak lazımeden iken müracaat olunmadığı gibi i'lâmda cihet mahkûmiyetinin esbâbı dahi gösterilmediğinden ve bedel-i icâra mahsuben bir aylığını dahi verdiğinden bahsle bi'l temyîz i'lâm-ı mezkûrun nakzı istidâsından ibarettir.

Cevap layihası müfadi merkûm Mustafa Ağa eğer ki kitabı' l kefâlenin bazı mevâdına istinaden hükm-i mezkûra itiraz etmekte ise de itirazat mezkûra derece-i evveli mahkemesinde dermeyân olunacak mevâddan olup i' lâm hükmü Mustafa Ağa'nın ikrârına mebni olmakla ve şu halde itirazat [673] mezkûre kanunen nakzı mûcib olmamakla i' lâm-ı mezkûrun tasdîki talebini muhtevidir.

Tarafeyn daireye istenildikte müstedî temyîz Mustafa Ağa tarafından İnşî Kalyadi ve mîr mûmâileyh taraflarından dahi Hasan Fehmi Efendi musaddak senetlerle vekâleten gelerek layihaları haricinde bir gûna ifadeleri olup olmadığı sual olundukta bir diyecekleri olmamasıyla beraber temyîz istidâsının muvafık nizam olmadığını Hasan Fehmi Efendi ifade eylediğinden tedkîkine ibtidâr olunduğu sırada bu itirazdan vazgeçtiğini beyan etmekle tedkikinden sarf-ı nazar olundu.

Binaenaleyh keyfiyet lede' l müzakere i' lâm-ı mezkûrun netice-i hükmü müstecir merkûm Nikola'nın adem-i kudretine mebni kefil-i merkûm Nikola'dan aramaya salâhiyeti olmak üzere kefaleti altında olan seksen altı senesi Kanun-ı Sani'si ibtidâsından itibaren yalnız bir senelik bedel-i îcâr olan üç bin dokuz yüz altmış kuruştan iki yüz altmış altı kuruş teslimi bi' l tenzîl mütebaki üç bin altı yüz doksan dört kuruşun râyic akça olarak kefil-i merkûm Mustafa Ağa'dan tahsilini mutazammın bulunmuş ve hükm-i mezkûr ise yolunda olup layiha-i itiraziyede beyan olunan itirazat kanunen esbâb-ı nakziyyeden görülememiş olmakla i' lâm-ı mezkûr hükmünün tasdîkine ve i' lâm harcı olan otuz yedi kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere mîr-i mûmâileyh taraflarından ahzına karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ' lâmın Suretidir)

Kireççi Hacı Oseb ve şeriki Ohannes ile Parsamoğlu Kirkor beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 16 Recep sene 90 tarihli i' lâmın temyîzini müstedî merkûman Oseb ve Ohannes taraflarından î' tâ olunan arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan i' lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i müfadi mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde cereyân eden muhakemede izhâr-ı iflas etmiş olan merkûman Oseb ve Ohannes'in masalih iflasiyesine jûj komiser tayin olunan Hayri Efendi tarafından 23 Recep sene 89 tarihiyle tanzîm olunan raportoda müflisen merkûman kendilerinin alacaklılarının sekiz sene mukaddem tanzîm ettikleri konkordatonun bugün tasdikini iddia etmekte ise de bi' l i' lâm yirmi beş bin yüz otuz kuruş alacaklı bulunan Parsamoğlu Kirkor sâlifü' l-beyân konkordatoyu kabul etmiş olan ashâb-ı matlubunun alacakları müvazaa kabilinden bulunduğunu beyan eylediği gibi gazeteler vasıtasıyla tayin olunan müddet-i munkazıyye olduğu halde bir ferd gelip alacağını ispat etmemiş olduğundan ve mârr-üz zikr Parsamoğlu Kirkor ise ba i' lâm alacağının tahsilinde ısrar ederek müflisen merkûmanın dahi masalarının mevcudu olmadığından bahsle kanunname-i ticaretin iki yüz on dördüncü maddesi ahkâmınca masalarının kapatırılması iktizâ edeceği gösterilmiş olmasına mebni olvechle müflisen merkûmanın

masası kapattırılarak ashâb-ı matlubdan her birinin müflisen merkûmanı şahsen ve mala taziyke hak ve salâhiyetleri olmasına dair lahık olan kararı istinaf istidâsında bulunan Oseb ve Ohannes kabul etmeyip alacaklılarının [674] mukaddemâ ekseriyetle konkordato tanzîm eyledikleri iddiasında bulunmuş iseler de kanunname-i ticaretin iki yüz yirmi üçüncü ve iki yüz yirmi beşinci ve iki yüz yirmi altıncı maddelerinden istinbât olunan ahkâma göre konkordatonun ticarethaneden tasdîki ve i'lâma bast ve tevsîki lazım gelip dermeyân olunan konkordato ise tasdîk ettirilmemekle hükümsüz görünmüş ve kanun-ı ticaretin iki yüz otuz dördüncü maddesiyle iki yüz beşinci maddesinde mestûr olan ahkama göre müste'nifenin masarifini îfâ edecek kadar akçaları olduğunu ispat eylediği halde i'lâm-ı mezkûrun münfesih olması lazım gelmekle burası merkûmandan sual olundukta akçaları olmadığını dermeyân eyledikleri cihetle şu suretle dahi istinaf davalrının yolsuz vuku bulduğunu tebeyyün etmiş olmaktan nâşî usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on yedinci maddesinin fıkra-i evvelisi vechle istinaf istidâsı red olunarak ikinci meclis ticaret i'lâmı tasdîk kılınmış olduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Oseb ve Ohannes'in layiha-i itiraziyelerinde sekiz sene mukaddem tayin olunmuş olan jüj komiser ve senediyekler marifetiyle konkordato yapıldıktan sonra ashâb-ı matlubundan merkûm Kirkor mahkeme-i ticaret ikinci meclisine müracaatla almış olduğu i'lâmın icrâ-yı ahkâmına kıyâm ile muamele-i iflasiyelerinin teehhürüne bâdî olmasıyla vuku bulan istidâları üzerine keyfiyet dîvân-ı istînâfa havale olunmuş iken gûyâ dava masarifini îfâ edecek kadar akçaları olmadığını serrişesiyle dîvân-ı istînâf ikinci meclis i'lâmını tasdîk etmiş ise de buna dair ol-vakit bir sual vuku bulduğu gibi derece-i evveldeki reyinin muahharan dîvân-ı istînâf ri'yâsetine memuriyeti cihetle derece-i evveli i'lâmını redd-ü cerh etmemesi tabii idüğünden ve husûs-ı mebhûsün anhın sekiz sene te'hîrine merkûm Kirkor sebebiyet vermiş ve sekiz sene evvel nizami dairesinde jüj komiser ve sened-i yekler marifetleri ve ekseriyet ile konkordatosu tanzîm olunmuş olan bir maddeden dolayı ahîren bu yolda muamele olunması mağduriyetlerini mûcib bulunmuş olduğundan bahsle dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzıyla muamele-i iflasiyelerinin icrâ vuku bulacak zarar ve ziyanların merkûm Kirkor tazmîn ettirilmesi istidâ kılınmıştır merkûm Kirkor tarafından î'tâ olunan layiha-i cevabiyede dîvân-ı istînâf kanun-ı ticaretin iki yüz otuz beşinci maddesine ri'ayetle akçaları olup olmadığını merkûmandan sual ederek olması cevabı verilmesi üzerine derece-i evveli i'lâmını tasdîk etmiş ve şimdi merkûman Oseb ve Ohannes'in itirazat vâkıası gayr-i vârid bulunmuş olduğu beyan olunmuştur.

Olunan davet üzerine tarafeyn bi'l asâle 2 Zilhicce sene 90 tarihinde daireye gelmeleriyle i'lâm ile layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri kendilerinden lede'l sual merkûm Oseb layihası mealini tekrar ile bu maddeye dair dîvân-ı istînâfta mahfuz bulunan bi'l cümle evrakın celbiyle temyîzen reviiyyet madde olunmasını ifade ve beyan müddeîaleyh Kirkor dahi layiha-i cevabiyesi haricinde bir diyeceği olmadığını ityân eyledi.

İcâb-ı dairece lede'l müzekkere tafsilât-ı mesrudedden olduğu vechle dîvân-ı istînâf i'lâmının netice-i hükmü kanun-ı ticaretin iki yüz otuz dördüncü ve iki yüz otuz beşinci maddelerinden istinbât olunan ahkâma göre merkûmanın masarifi îfâ edecek kadar akçaları olmadığını dermeyân eylemeleriyle istinaf [675] istidâsının reddiyle ikinci meclis i'lâmı tasdîk olunduğunu mübeyyin olup işbu hükm aleyhine merkûmanın ber minvâl-i muharrer vâki olan itirazatı ise mûcîb nakz olur esbâb ve ilel-i kanuniyeden görülememekle dîvân-ı istînâf i'lâmı bittasdîk temyîz istidâsının reddine ve i'lâm harcı olan beş be harcı bulunan üç beyaz mecidinin merkûman Oseb ve Ohannes'e rücû etmek üzere evvel emrde merkûm Kırkor'dan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

İzmir'de sakin Gülbenkoğlu Ohannes ile Kaysarîyeli müteveffâ Hacı Artin veresei beyinde tekevvün eden davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 14 Şaban sene 90 tarihli kararnamenin temyîzen rü'yetini müstedî merkûm Ohannes'in vekili Harutyan Silsyan tarafından î'tâ olunan 11 Ramazan sene 90 tarihli arzuhal ve layiha-i cevabiye ile birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr kararnamenin fezleke-i meali bu husus hakkında İzmir mahkeme-i ticaretinden verilen i'lâm merkûm Hacı veresesinden Karabet Tomayan nefsinden bilasale ve verese-i saire tarafından bilvekele itiraz ile istinaf dava eylemesi üzerine tarafeyn celb olundukta vekil-i merkûm Harutyan merkûm Karabet'in i'lâmının tebliği tarihinden itibaren müddeti zarfında kefalet senedini îfâ etmediği ve arzuhal nizamına muvafık bulunmadığı cihetle hak istinafin sâkit olduğunu iddia ve merkûm Karabet Tomayan dahi İzmir mahkeme-i ticaretinden tanzîm olunan i'lâm üzerine müste'nif aleyh Ohannes mahkum olduğu meblağı kendisine î'tâ eylediği gibi i'lâm-ı mezkûr zahrına dahi şerh verdirdiği kendisi alacaklı bulunduğuna mebni kefaletinin te'hîrinde be's olmayacağına enba eylemeleri üzerine îcâbı lede'l tezekkür İzmir mahkemesi i'lâmının 20 Muharrem sene 90 ve 7 Mart sene 89 tarihli olmasına ve Karabet'in arzuhalinin havalesi 4 Temmuz sene 89 tarihli olmasına nazaran arzuhal-i mezkûrun tarih-i i'lâmından itibaren yüz on dokuzuncu gün î'tâ kılındığı yani müddeti zarfında verildiği tebeyyün ermiş ve mezkûr havale tarihinde arzuhal dîvân-ı istînâfta bulunmuş olup iş dîvân-ı istînâfta iken mürûr edecek müddetin hesap olunmaması lazım gelmiş olmakla usûl-i mahkeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı maddesinin fıkra-i ahîresi mûcibince müste'nifin diğer arzuhal tanzîm etmesine salâhiyeti görünmediğinden ol-vechle diğer arzuhal tanzîm ettirilmesine karar verildiğini mutazammındır.

Harutcan'ın layiha-i itiraziyesinde Karabet Tomayan'ın istinaf istidâsı usûl-imuhakeme nizamnamesinin yüz altıncı maddesinde mûnderic şerâiti câmi olmadığı cihetle kabul olunamayıp fakat mehl istinaf henüz munkazıye olmamış ise müste'nifin yeniden arzuhal tanzîm etmesine hakkı olacağı ve müddeti munkazıye olmuş ise arzuhalin yüz dördüncü madde mûcibince reddi iktizâ edeceği gibi dîvân-ı istînâf kararında istinaf arzuhalinin müddeti zarfında verildiği ve mezkûr arzuhalin divanda iken mürûr edecek

müddet sayılamayacağı gösterilmiş ise de mezkûr yüz altıncı ve yüz yedinci maddeler ahkâmına tevfikân müste'nînin istidâsında kefalet senedi merbut olmadıkça ve mezkûr maddelerde [676] gösterilen cümleler icrâ ve tahrir edilmedikçe istinaf istidâsının kuyûdu gayr-ı câiz olacağı ve hasmı ise tarih tebliğinden sonra kefil irâe edip yalnız istinaf istidâsı vermekle şerâit-i istinafiye icrâ kılınmış ad olunamayacağı ve müste'nînin yolsuz harekette bulunmasının mesuliyeti hiç kimseye ait olamayacağı cihetle dîvân-ı istînâf kanuna yanlış mana verdiğinden karar-ı mezkûrun nakzı istidâ olunmuştur.

Layihâ-i cevabiyede hasmı ile diğer bir husus hakkında İzmir mahkeme-i ticaretinde rü'yet olunan davasından dolayı Dersaadet'e gelmesi tevhîr etmiş ise de yine müddet-i nizamiye munkazıyye olmaksızın yetişip garibü'l diyar olması cihetle heman kefil irâesine muktedir olamadığından Talasa karyesinde mutasarrıf olduğu menzîlinin kefalet makamında kabul olunması hakkında î'tâ eylediği arzuhal dîvân-ı istînâfa havale olunduğu gibi muahharan muteber kefil dahi irâe eylediği cihetle dîvân-ı istînâf kararının tasdîki gösterilmiştir.

Tarafeyn daireye istenildiğinde Ohannes tarafından Harutyân Silsyan bâsenet vekâleten ve merkûm Karabet asâleten gelerek dîvân-ı istînâfın kararnamesi ve tarafeynin itiraz ve cevap layihası bâde'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri lede'lsual iki taraf dahi layihaları mealini tekrar ile beraber merkûm Karabet layihâ-i cevabiyesinde zikr olunan hanesinin temînât makamında kabul olunmasını dîvân-ı istînâfa ifade ve hanesinin senedini î'tâ eylediğinde dîvân-ı istînâftan mezkûr hane depozito makamında kabul olunmayıp fakat hariçten birini bununla temîn ederek onun kefil edilmesi tefhîm olunması üzerine kendisi dahi kefil bularak irâe eylediğini ityân eylemesine mebni evvel ve ahîr dîvân-ı istînâfa havale olunan arzuhaller ile Karabet'in ifadesi vechle dîvân-ı istînâfta mazbata karar var ise onun ve bu hususa dair dîvân-ı istînâfta bulunan bi'l cümle evrak ile zabt-ı dava varakalarının irsâli hakkında Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne yazılan tezkerenin gelen cevabında husûs-ı mezkûra dair otuz dokuz kıt'a evrak cüzdanı derûnunda olduğu halde irsâl kalındığı ve merkûm Karabet hanesinin kefalet-i istinafiye birine kabul olunması istidâ eylemiş ise de usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz altıncı maddesi mûcibince bâsenet kefil irâesi lazım geleceği şifâhen tefhîm olunduğu ve bu makule şerâit-i istinafiye hakkında ahz tarafeynin vuku bulmakta olan ifadelerine öteden beri şifâhen cevap verilmekte olduğu gibi merkûm Karabet'in dahi istidâsına hasmıyla muhakeme edilmeksizin cevap verildiğinden bu babda bir gûna zabt varakası bulunmadığı gösterilmesiyle tarafeyn dahi celb ile evrak-ı merkûma mütalaa olundukta İzmir mahkeme-i ticaretinin i'lâmı suretinin tebliği tarihi olan 20 Muharrem sene 90 ve Mart sene 89 tarihinden itibaren yüz on dokuzuncu gün Karabet istinaf arzuhalî î'tâ ettiği ve bu arzu hale kefalet merbut olduğu cihetle dîvân-ı istînâftan kabul olunmaması üzerine tarih-i tebliğinden yüz yirmi sekiz gün sonra î'tâ eylediği diğer arzuhalde memleketinde bulunan hanesinin kefalet makamında kabul olunmasını istidâ ettiği ve bunun dahi kabul edilmemesi üzerine 25 Recep sene 90 tarihiyle müverrah ve 28 Recep sene 90 ve 18 Eylül sene 89 tarihiyle musaddak olarak kefalet senedi verdiği anlaşılmıştır îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere dîvân-ı istînâfın [677] kararnamesinde İzmir mahkemesi

i'lâmının 7 Mart sene 89 tarihli olmasına ve Karabet'in arzuhalinin havalesi 4 Temmuz sene 89 tarihine tesadüf etmesine nazaran arzuhalinin tarih-i i'lâmdan itibaren yüz on dokuzuncu günü î'tâ kılındığı yani müddeti zarfında verildiği tebeyyün etmiş ve mezkûr havale tarihinde arzuhal dîvân-ı istînâfta bulunmuş olup iş divanda iken mürûr edecek müddetin hesap olunması lazım gelmiş olmakla müste'nifin diğer arzuhal tanzîm etmeye salâhiyeti olduğu gösterilmiş ise de usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı maddesinin beşinci fıkrası mûcibince kefalet senedi istinaf istidâsına merbutan î'tâ kılınmak lazımeden bulunduğu halde ânifen beyan kılındığı vechle merkûm Karabet kefalet senedi merbut olmaksızın yalnız istinaf arzuhalini müddetin inkızâsına bir gün kalarak î'tâ etmiş ve müddetin inkızâsından altmış beş gün ve kefil-i irâe edilmesi hakkında kendisine şifâhen vuku bulmuş olan tefhimden dahi bir hayli zaman sonra kefalet senedini verebilmiş olmasına ve egerce mahkemelerde güzeran eden müddet müddet-i nizamiyeye mahsûb olunamaz ise de bu işte dîvân-ı istînâfta güzeran eden müddet Karabet'in memleketinde bulunan hanesinin kefalet yerine kabul olunması hakkında verdiği arzuhalin havalesi tarihinden bu cihete mütedair verilen kararın tefhîmi tarihine değin olan müddet bulunmayıp zaten bu arzuhal de müddetin inkızâsından sekiz gün sonra î'tâ eylediği cihetle bu halde dahi müddet-i nizamiyenin geçtiği der-kâr bulunmasına nazaran dîvân-ı istînâfın merkûm Karabet'in yalnız kendi hissesi hakkında istinaf istidâsını reddetmesi lazım gelir iken kabul eylemesi mugayir nizam olmakla mezkûr kararnamenin nakzıyla tashihi husûsunun ticaret nezaretine bildirilmesine ve celb olunan evrakın iadesine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Karabet'e ait olmak üzere Gülbenkoğlundan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm olundu.

(Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi'nden Bu Kere Mahâkim-i Nizamiye'ye Tastir Buyurulan Tezkire-i Aliyye'nin Suretidir)

Dava vekaleti hakkında bulunacakların komisyon mahsûsundan yedlerinde şahadetnamesi olmayanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye merbut bi'l cümle mahâkimde vekalet sıfatıyla kabul olunmaması mukaddemâ tamimen mahâkim-i saire rüesasına iş'ar olunduğu sırada keyfiyet taraf-ı şeriflerine dahi izbâr olunmuş idi bu memnuiyetin derecesi bazı mehâkimce layıkıyla anlaşılamamış yani ashâb-ı deâvînin akraba ve mütealligatlarından veya ittibâ ve sâire gibi min cihete kendilerine tesebbütü olanlardan birini kendi davalarının rü'yeti için tevkile salâhiyetleri olup olmayacağı husûsunda tereddüt ve iştibâh hasıl olarak keyfiyet-i istiğfar kılınmış olmasıyla komisyon mahsûsuna lede'l ahvâle dava vekilleri sınıfının bir kâide-i salimeye rabtı dava vekaletini kâr ve sanat ittihâz ederek bir mu'tâd bununla taayyüş edenlerin bir kısmında müşâhede olunan bazı uygunsuz hal ve hareketin önü alınarak hukuk-u ibâdın temîni maksadına mebni olmak hasebiyle o misillü ahvalden biri olduklarına delil ve alâmet [678] olmak üzere ruhsatnameyi hâmil olmaları maddesinin sınıf-ı mezbûra münhasır olması tabî bulunacağına ve bu babda Şûrâ-yı Devlet'ten bi'l tanzîm î'tâ kılınan talimatın üçüncü maddesinde (bir kimse akraba veya kendiye münasebeti olanlardan birini dahi tevkil edebilip bu misillülerden mahkemelerde vekillersınıfına mahsûs olan

şahadetname talep olunmayıp fakat müvekkiline cihet münasebetini mübeyyin muteber bir ilm-ü haber ile iktifâ kılınacaktır) diye muharrer bulunmasına nazaran bu misillülerden ruhsatname aranılmayarak heman vekaletlerinin kabul olunması icâb edeceği komisyon-ı mezkûrdan ba-mazbata ifade kılınmış olmakla ba'dezin oraca dahi olvechle ifâ-yı muameleyi himmet eylemeleri siyakında.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kaysariye ahalisinden Gevrekoglu Yorgi ile Sadık Ağazâde Ahmed Ağa beyinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 2 Şaban sene 89 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî merkûm Yorgi'nin vekili Kapısızoglu Mardiros tarafından î'tâ olunan 15 Zilhicce sene 89 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan i'lâmın hûlasa-ı mündericatı mahkeme-i ticaret birinci meclisinde Ahmed Ağa'nın bin iki yüz yetmiş dokuz senesi tarihiyle Gevrekoglu Yorgi'den altı kalem yedi bin üç yüz kırk kuruş bi'l istikrâz dört kalem olarak nakden sekiz bin dokuz yüz ve bir kelimü'l semeni bulunan yedi yüz üç bin kuruşluk tahvil mukâbili yedi bin üç yüz kuruş merkûm Yorgi bi gayr-ı hak ahz etmiş olduğunu beyan ile makbuzat ve medfuatın muhasebesi bi'l rü'ye mürabaha nizamnamesine tevfikân iktizâsının icrasıyla merkûm Yorgi'nin tevfik eylediği atik tahvîlâtın kendisine red olunmasını dava etmesi üzerine müdde'aleyh Yorgi dahi cevabında mukaddemâ alacağı olan mebalîği tamamen almış ve atik tahvîlâtı şakk eylemiş olduğu cihetle ağa-yı merkûm zimmetinde başka bir matlubu kalmadığını beyan ederek bunun üzerine müddeî Ahmed Ağa ispat-ı müddeâdan izhâr-ı acz ile Yorgi'nin defterlerinin celb olunmasını beyan eylemiş ise de meclis-i mezkûrca kavî-i mücerred ile müdde'aleyhin defterleri talep olunması şâyan-ı kabul görülememiş ve Ahmed Ağa'nın müdde'aleyhin tahlîfine dahi talip olmamış olmasına mebni iade-i muhasebe davası mesmûa olmayıp kendisine cevap itasına karar verilmiştir işbu karar aleyhine merkûm Ahmed Ağa istinaf dava ederek olbabda dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemede müste'nif Ahmed Ağa müste'nif aleyh Yorgi'den almış olduğu mübalağa ve buna karşı kendisi tarafından vuku bulan teslimat ve tahsilata dair bir kıt'a hesap pusulası bi'l irâe kendisi yalnız sekiz bin küsur kuruş almışken Gevrekoglu Yorgi yirmi bir bin dokuz yüz bu kadar kuruş alacak iddiasıyla kendisi hapsedtirerek ve familyasını tazyîk ederek olmiktar akça ahz eylemiş olduğundan mürabaha nizamnamesi mûcibince merkûm Yorgi'nin fazla mehûzatının istirdâdını iddia edip Yorgi dahi mürabaha nizamnamesinin matlub edilmediğinden Ahmed Ağa'nın bir gûna davaya salâhiyeti olmadığını söylemiş ise de merkûmun hükümet marifetiyle Ahmed Ağa'yı hapsedtirerek ve zevcesini tazyîk ederek [679] meblağ-ı mezkûru tahsil eylemesi madde-i mezbûra muhalif görünüp ikrâz ve istikrâz muamelesini bildirmesi kendisine beyan olundukta defterleri Kaysariye de olduğundan otuz bir güne kadar kaydını celb ile ibrâz eyleyeceğini beyan eylemiş ve kendisine ol kadar mehl verilmiş iken müddetin inkızâsında Yorgi gelmediği gibi gönderilen ihzâr pusulasıyla tayin olunan günde dahi gelmeyerek ve bir vekil göndermeyerek muhakemeden imtinâ etmesi üzerine müste'nifin talebiyle an'ıl gıyab rü'yet dava olunarak Yorgi'nin fazla ahz eylediği tebeyyün eden sekiz bin üç yüz kırk

kuruşluk bi'l tahsil Ahmed Ağa'ya teslim ve î'tâ edilmesine dair verilen hükm-i gıyabiden dolayı müddeti zarfında Yorgi itiraz-ı âli-ül hükm eylemiş olduğundan istidâsı kabul ve tarafeyn hükm-i gıyabiden evvel bulundukları hale ircâ olunarak defterlerin götürülmesi hakkında olan karar vicâhî Yorgi'nin vekili Mardiros'a bi'l tefhîm talebi üzerine merkûm Mardiros'a otuz bir gün mehl î'tâ olunduktan sonra tarafeyn dîvân-ı istînâfa gelip Yorgi'nin vekili bervaka ibrâz etmiş ise de Ahmed Ağa varaka-i mezkûreyi ve Yorgi'nin vekili dahi Ahmed Ağa'nın ibrâz ettiği senedatı tanımayacaklarını söylemeleriyle müste'nif aleyh Yorgi'nin hesabının bir nüshasını hükümet marifetiyle defterinden ihraç ve tasdik ettirerek götürmesi vekiline tefhîm olduğu halde keza evvelki pusulanın âher bir nüshasını götürmüş ve Ahmed Ağa'nın î'tâ eylediği kefil Halil İbrahim'in beyan eylediği teslimattan müvekkili on bin kuruş alacağına mahsuben sekiz bin iki yüz kuruş ile elli yedi lira aldığını tâbien ikrar ve otuz dört lira evrak-ı mevcude meyanında bulunan otuz dört lira bir mecdiyi şâmil senede mukâbil teslim olunup on bin kuruşa dokunur ciheti bulunmadığını tezkâr ve kûsurunu inkar ederek filhakika evrak-ı mevcude arasında otuz dört lira bir mecdiyi müştemili bir senet bulunduğu cihetle mezkûr otuz beş liranın buna mahsuben teslim olduğu tebeyyün etmiş ve Ahmed Ağa kûsur iddiaları hakkında ispatı olmadığını ve yemince olan hakkı dahi bi'l tav ve el rıza terk eylediğini ve gerek oğlunun vekili dahi on bin kuruşa mahsuben vukû-yu tarafeynin ikrar ve ifadesiyle tebeyyün eden teslimatın tarihleri hakkında müvekkilinin bir itirazı olmadığını söylemeleriyle keyfiyet dîvân-ı istînâfça lede'l müzakere müste'nif Ahmed Ağa kendisinden Gevrek oğlu Yorgi fahiş faiz olduğunu iddia edip bu iddia ise müste'nif aleyh Yorgi'nin ibrâz eylediği pusula üzerine lede'l tedkîk mezkûr pusulada muharrer bulunan 10 Mart sene 1864 tarihine musadif olan 10 Ramazan sene 283 tarihinden on bin kuruşluk meyanında üç kalem resûlmal olan yedi bin sekiz yüz kuruşa müste'nif Ahmed Ağa'nın teslimatının nihayet kaleminde muharrer olan gurre Şaban sene 86 tarihine kadar altmış dokuz ay on sekiz günlük faiz nizamiyesi bulunan beş bin dört yüz yetmiş yedi kuruş on iki para bi'l zam on üç bin üç yüz kırk yedi kuruş on iki para hasıl olduğu ve teslimat-ı mezkûrenin aylık kalemi olan beş bin kuruşluk teslimine musadif olan 12 Zilhicce sene 82 tarihinden gurre Şaban sene 86 tarihine kadar kırk üç ay sekiz günlük ve ikinci kalemi bulunan üç bin iki yüz kuruşun 2 Muharrem sene 83 tarihinden kezâlik gurre Şaban sene 86 tarihine kadar kırk iki mah yirmi sekiz günlük faizleri yürütülerek bâliğ olan on bir bin yedi yüz elli üç [680] buçuk kuruş sâlif-üz-zikr gurre Şaban sene 86 tarihinde teslim edilen teslimatın nihayet kalemi bulunan elli yedi liranın yüz on yedişer kuruştan bedeli olan altı bin altı yüz altmış dokuz kuruş ile birleştirildiğinde on sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk hasıl olup bundan mezkûr on üç bin üç yüz kırk yedi kuruş on iki para aşağı varıldıkta beş bin yetmiş beş kuruş sekiz para Yorgi'nin fazla ve fahiş almış olduğu tebeyyün eylediğinden meblağ-ı mezbûrun Yorgi'den bi'l tahsil Ahmed Ağa'ya itasına ve birincisi meclis i'lâmının münfesih tutulmasına karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî temyîz Yorgi'nin vekili Mardiros'un layihasında altı senet itiraz beyan olunarak bunlardan bir meclis-i mahâkim-i ticariye ve nizamiyede müddeî aleyh olan tarafın dermeyân eylediği iddiayı evrak-ı mutebere ile ispata mecbur ve edemediği

halde istidâsından sâkıt olması iktizâ edeceğidir ikincisi mahkeme-i ticaretçe tarafeynden ibrâz olunan evrak-ı şirket veyahut muhasebeye dair ise kanun-ı ticaretin otuz sekizinci maddesine tevfikân bir komisyon teşkiliyle mümeyyizler tarafından tanzîm olunan raport üzerine dava hükm olunacağı gibi evrak-ı irâe olunmayan hususatın dahi rü'yeti vazife haricinde bulunduğunu îcâb eden mahalle havalesine dair karar verilmesi lazım geleceğidir.

Üçüncüsü mahkemeye ibrâz olunan karz senedi zahrına teslimat yazılmış olduğu halde müddeî tarafından teslimat-ı iddia olunur ise bâ ilm-ü haber ibrâz ile ispat olunması veyahut kanun-ı ticaretin otuz altıncı maddesi mûcibince yemin teklif kılınması muktezi olup yoksa olbabda ticaret mahkemelerinin şahid-i istimâ edemeyeceğidir.

Dördüncüsü Ahmed Ağa vermiş olduğu senedin akçayı mutazammın idüğünü arzuhalinde beyan ve tasdik eylemesi idüğüdür beşincisi Ahmed Ağa'nın iddia-yı vakadan dolayı fakat bir yemin teklifine hakkı olabileceğidir altıncısı dîvân-ı istînâfın husûs-ı mebhûsün anlı komisyon teşkil ederek mümeyyizler mariferiyle tedkik edeceği yerde hilâf-ı kanun olarak şahid-i istimâ suretiyle rü'yet ve hükm eylediğidir merkûm Ahmed Ağa dahi cevap layihasında kendisinin asıl deyni otuz dört lira iken dâyin Yorgi'nin birtakım fahiş faiz kısmıyla on sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk kuruşa iblâğ etmiş ve kendisinin beş bin yetmiş beş kuruş fazla akça aldığı dîvân-ı istînâfta kendi kararıyla tebeyyün eylemiş kefil bulunan Halil İbrahim'den tamamen akçayı ahz etmiş iken bunları ketm ile tabir hak kendisi ihrâz eylediği gibi iki defa mehl aldığı halde defterlerini mahkemeye ibraz etmediğini dîvân-ı istînâfta şahid-i istimâ iki tarafın muvafakat ve rızası üzerine vuku bulduğunu ve teslimatı Yorgi'nin vekili Mardiros kabul eylemiş olduğundan artık itiraza bir gûna mahal kalmadığını beyan ve dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdikini ve zarar ve ziyanının Yorgi'ye tazmîn ettirilmesi talep ve iddiasını dermeyân ile Gevrekoglu Yorgi'nin vekili Mardiros'un arzuhalıyla temyîzini istidâ eylediği i'lâm suret musaddakasının tarihlerine ve zahr-ı arzuhale cânib veznedenden mürakkam derkenara nazaran temyîz için verilen kefalet senedinin müddeti zarfında verilip verilmediği emrinde (*Mâbadı sonra*).

2.12. Cerîde-i Mehakim 47. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Safer	Sene	(Pazartesi)	Mart Rumi	Sene	Sahife
47	19	1291		25	1290	681

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinden Mâbad)

Tereddüt ve iştibâh hasıl olmasıyla i'lâm-ı mezkûrun tarih-i tebliği anlaşılmak ve ona göre mezkûr kefalet senedinin müddeti zarfında î'tâ olup olunmadığı tedkik olunmak

üzere müstedî vekili Mardiros daireye celb ve evvel emrde vekaletini mübeyyin kendisinden senet talep olundukta dîvân-ı istînâfta bulunan vekalet senedinde vekaleti umûmîolarak münderic olduğu ve mezkûr vekaletnameyi dîvân-ı istînâftan alıp götüreceğini ve temyîzi istidâ olunan i'âmın hangi tarihte tebliğ olduğu sualine cevaben 15 Zilhicce sene 89 tarihinde tebliğ kılındığını ve tebliğini müteakip temyîz istidâsını î'tâ eylediğini ve tebliğ senedinin hasmı Ahmed Ağa yedinde bulunduğunu ifade eylemiş olduğundan tarafeyn 17 Rebiyyülâhire sene 90 tarihinde tekrar daireye celb ile Mardiros'un irâe eylediği dîvân-ı istînâftaki vekaletnamesinin bir kıt'a sureti lede'l mütalaa merkûmun vekalet vakiâsı temyîze dahi şâmil görünmüş ve dîvân-ı istînâf i'âmının Gevrekoglu Yorgi'ye tebliğ olunmayıp vekili merkûm Mardiros'a î'tâ olduğu tarafeynin ifadelerinden anlaşılmış ve şu halde i'âm-ı mezkûrun Gevrekoglu Yorgi'nin bizzat kendisine veya ikametgahına î'tâ ve teslim olunmayıp da vekili Mardiros'a verilmesi usûl-ı muhakeme nizamnamesinin tarif eylediği usûlünün haricinde olarak kanunen tebliğ ad olunamayacağı ve binaberin müddet temyîz daha henüz beda etmemiş olacağı cihetlerle bunun tedkîkine mahal kalmayıp temyîzen rü'yet keyfiyet iktizâ eylemiş olmasına mebni keyfiyet tarafeyne tefhîm kılındıktan ve dîvân-ı istînâf i'âmıyla layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta vekil-i merkûm Mardiros müvekkili merkûm Ahmed Ağa'da sekiz bin kuruş alacağı Kaysariye Mahkeme-i Ticaretinde i'âm ettirdiği halde medyûn-ı merkûm tediye vuku muhalefetine mebni bir müddet hapsedtirdikten sonra[682] İki bin kuruş faiz zammıyla ve Halil İbrahim kefaletiyle aldığı senet bedelini kefil-i merkumdan ahz ile bir gûna alacağı kalmamış iken merkûm Ahmed Ağa muahharan iade-i muhasebe iddiasına kıyâm eylemiş ise de kat olunmuş bir maddenin iade-i muhasebeyi murabaha nizamnamesi mûcibince câiz olamayacağından dîvân-ı istînâfın bu babda olan i'âmının nakzı lazım geleceğini ifade eyledi müddeî aleyh Ahmed Ağa dahi Yorgi'nin kendisinden fahiş faiz ahz eylediğini ve vuku bulan teslimatı senedin zahrına işaret ederim diyerek ilm-ü haber vermediği gibi senede dahi işaret etmediğini ve atık senedini ketm ile yedinde tevkîf eylediğini ve kendisini bi gayr-ı hak hapsedtirerek nihayet kefil Halil İbrahim'den istediği kadar akça aldığını ve dîvân-ı istînâfça cereyân eden muhakemelerinde beş bin bu kadar kuruş fazla makbuzatı olduğu tebeyyün ederek ol-miktar meblağın tahsiline hükm olunduğunu ve teslimat-ı vâkıa dahi Mardiros'un tasdîk ve ikrârı tahtında bulunduğu cihetle bu babda olan iddia ve itirazatın şayan-ı kabul olamayacağını söyledi bunun üzerine tekrar tarafeyn 7 Şevval sene 90 tarihinde daireye celb ile Ahmed Ağa'nın müddet-i temyîziyenin inkizâ eylediği hakkında ahîren î'tâ eylediği 3 Ramazan sene 90 tarihli arzuhal kırâatolunarak müddet maddesi akdemce bi'l tedkîk müddetin iktizâ etmediğinin anlaşıldığı ve keyfiyet tarafeyne dahi tefhîm kılındığı cihetlerle bunun tekrar tedkîkine mahal olmadığı sahib-i arzuhal Ahmed Ağa'ya bade'l tefhîm zât-ı madde hakkında başka bir iddia ve ifadeleri olup olmadığı vekil Mardirosla Ahmed Ağa'dan sual olundukta her biri layihası mündericatını ve bâlâda muharrer ifade-i şifahiyesini tekrar eyledi.

İcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilat-ı mebsutadan mütefehhim olduğu üzere dîvân-ı istînâf i'âmının netice-i hükmü müste'nif Ahmed Ağa'nın fahiş faiz iddiası

müste'nif aleyh Yorgi'nin ibrâz eylediği pusula mûcibince tedkîk olunarak istikrâz olunan akça ile ona mahsuben vuku bulan teslimatın tarihlerinden itibaren faiz nizamiyeleri yürütülerek hasıl olan on sekiz bin dört yüz yirmi iki buçuk kuruştan Yorgi'nin matlubu olan on üç bin üç yüz kırk yedi kuruş on iki para bi'l tenzil baki kalan ve fazla fahiş olarak Yorgi'nin Ahmed Ağa'dan ahz ettiği anlaşılan beş bin yetmiş beş kuruş sekiz paranın Yorgi'den tahsili hususundan ibaret bulunmuş olduğuna binaen müsted'i vekili Mardiros'un layihasında muharrer itirazatı dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzını mûcib olur ilel ve esbâbdan görülemeyerek i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm ve tebliğ harcı olan elli kuruş otuz para ile üç beyaz mecidinin sâir masârif-i muhakeme ile beraber Gevrek oğlu Yorgi'ye rücû etmek üzere evvel emrde Ahmed Ağa'dan alınmasına karar verilip suret-i karar vekil Mardirosla Ahmed Ağa'ya tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Sureti)

Kalpakçioğlu Artin ile Balıkçioğlu Agop beynindeki muhasebe davası hakkında Ankara mahkeme-i ticaretinden istinafen verilmiş olan i'lâmdan dolayı Agop tarafından temyîz-i istidâsını ve merkûmun oğlu Ohannes cânibinden dahi itiraz itirazü'l gayr-ı davasını şâmil olarak î'tâ kılınan layihalar ile [683] i'lâm-ı mezkûr ve sairenin irsâl kılındığına dair Ankara vilayetinden vârid olan tahrirat-ı melfufatıylam me'an Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale kılınmakla muahharan müddeâleyh Artin'den ba-tahrirat getirilen layiha-i cevabiye ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîzi istidâ olunan i'lâmın hülâsa-i müfadı Kaysariye mahkeme-i ticaretinden cereyân eden muhakemede müddeî Agop Dersaadet'te bulunan oğlu Ohannes Efendi için müddeî aleyh Artin tarafından kırk yedi bin bu kadar kuruş verilmesini ve bedelini ister Kaysariye'de biraderi Dani'yle ve ister ise Dersaadet'te bilanço vererek kendisine teslim edeceğini biraderi merkûm Dani'yle beyan ettikten ve Dani'yle dahi keyfiyeti merkûm Artin'den iş'ar eyledikten sonra gerek Dani'yle Kaysariye'de î'tâ ve gerek Dersaadet'te polîçe ile Artin'e îfâ eylediği mebalîğin miktarı elli altı bin kuruşa baliğ olduğundan ve kendi defteri dahi açık bulunduğundan bahisle muhasebelerinin rü'yetini istidâ ederek merkûm Artin dahi cevabında beyanlarında cereyân eden muamelatın hülâsa-i muhasebesini mukaddemâ müddeî merkûma tebliğ ve kendi defterini dahi tahtim edip bir gûna ilişki kalmadığını dermeyân etmiş ise de tarafeynin ibrâz ettikleri mekâtib ile Agop'un muayene olunan defteri muhasebe-i mezkûrenin henüz rü'yet olduğunu mübeyyin bulunmasına mebni rü'yet muhasebeye ibtidâr olundukta müddeî aleyh Artin'in makbuzat-ı vâkıası altmış bir bin iki yüz otuz kuruştan ve medfuatı dahi olmiktardan ibaret olduğu defterinden müsteban olup ancak şu defterde fahiş faiz olarak yürütülen bin yüz kuruş ile fe-emmâ taksiti olan bin beş yüz kuruş ve merkûm Ohannes ile dakik ahz-ı itasından münbais olup mezuniyeti dahilinde olmayan bin dokuz yüz doksan iki kuruştan merkûm Ohannes'e müracaat etmek üzere idhal-i muhasebe edilmeyen dokuz yüz doksan iki kuruş ki cem'an üç bin beş yüz doksan iki kuruşun merkûm Agop'un hakkı görünen yedi bin iki yüz yirmi kuruş güzeştesiyle beraber Artin'den tahsiline hükm olunmuş ve Ankara mahkeme-i ticaretinde istinafen icrâ

kılınan muhakemenin neticesinde dahi derece-i evveli i'lâmı kanunname-i ticaretin hiçbir bendine müstenid olmadığı cihetle usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on dördüncü maddesi mûcibince fesh ve nakz edildikten sonra zıkr olunan üç kalem üç bin beş yüz doksan iki kuruş için bir gûna protesto ve sened ve istidâ vuku bulmaması cihetle güzeşte yürütülmesi zeyl-i kanun-ı ticaretin doksan dokuzuncu maddesi ahkâmınca gayr-ı câiz görünmesine ve mezuniyet mektupları mefâhîmi iktizâsınca olvakit merkûm Ohannes ile pederi Agop'un muamelatı müşterek bulunmasına mebni keyfiyet mahallince bizzat tebeyyün eylediği halde i'lâm-ı mezkûr hamışinde terkim olunan muvazene cetveli mûcibince kanun-ı ticaretin on üçüncü ve on beşinci maddelerine tevfikân merkûm Artin'in teslimat-ı evrak almış olduğu altmış bin sekiz yüz yetmiş altı kuruştan elyevmül malum'ül müfredat matlubu olan altmış bin sekiz yüz altmış altı buçuk kuruş tenzîl olundukta zuhûr eden dokuz buçuk kuruş farkın Agop'a verilmesine ve husûs-ı mezbûr mahallince bade'l muhakeme tebeyyün etmediği halde fe-emmâ taksiti namıyla bin beş yüz ve dakîk bedeli olan bin dokuz yüz doksan kuruş ile güzeşte ve sâireden dolayı olan üç bin iki yüz[684] kırk dört kuruş ki cem'an altı bin yedi yüz yirmi altı kuruş merkûm Ohannes'in Artin'e deyni demek olacağından buna mahsuben merkûm tarafından vuku bulan beş bin kuruş teslimat tenzîl olundukta bin yedi yüz kırk beş kuruşun merkûm Agop'a î'tâ edilmesine karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Agop'a layiha-i itiraziyesinde davanın suret cereyânından ve Artin'in şahs-ı sâlis ve muhakemede gayr-ı mevcud olan Ohannes'e verdiğini beyan ettiği mebalîğ bilâ delil kabul olunarak ve kendisinin defteri ihticaca gayr-ı salih ve Artin'in defteri itibara şâyân tutularak mebalîğ-i merkûma kendisinin teslimat-ı vâkıasıyla takaz ve bazı cihetinin tahkik ve rü'yetine mahaline havale edilmiş iken işbu hükmün katî derecesinde adıyla bir de dört bin şu kadar kuruş zarar ve ziyan tazmîni lüzumu i'lâm olunmuş olduğundan bahisle evvela şahs-ı sâlis bulunan Ohannes'in muhakemede huzuru iktizâ eder iken Ankara mahkeme-i istinafiyesinden burasına dikkat olunmaması sâlisen şahs-ı sâlis merkûm usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen yedinci maddesiyle bunun şerhine bila istinad Ankara mahkemesinden verilen hükmün kendisine adem-i taallukunu iddia etmekte olması sâlisen derece-i evvelide kendisinin emriyle oğlu Ohannes'e verdiği mebalîğe mukâbil 14 Cemaziyelevvel sene 81 tarihiyle ahz eylediğini Artin'in muterif bulunduğu dört bin kuruşun tarih-i mezkûrdan sekiz mah sonra diğer muameleye mahsuben alındığı hakkında Artin'in hîn-i istinafta ihdâs ettiği davasının Ankara mahkeme-i istinafiyesinde kabul edilmesi rabian kendisi derece-i evvelide borcu çıkar ise îfâ ve alacağı çıkar ise istifa etmek üzere rü'yet muhasebe olunmasını iddia eylemiş ve on bir bin küsur kuruş alacaklı çıkmış olduğu gibi Ankara mahkeme-i istinafiye i'lâmı hükmü tedkîk olunmasa alacağının yine olmiktara bâliğ olacağı derkâr bulunması ve dava-yı esasiyenin bazı ciheti mahaline havale kılınmış ve bu cihetle dava-yı mezkûra derece-i saniyede hükmü katî derecesini bulmamış iken işbu davadan dolayı zarar ve ziyan ve masârif için dört bin küsur kuruşa diğer bir hükm sudûr eylemesi mûlabeseleriyle Ankara mahkeme-i istinafiyesi i'lâmının temyîzen bi'l rü'ye nakzı îcâb edeceği iddia olunmuştur.

Müddeî aleyh Artin'in cevap layihasının hülâsa-i müfadı Agop'un itirazat-ı mesruda vâhî olup Ankara mahkeme-i ticareti i'lâmının tasdîki lazım geleceğini mübeyyin olduğu gibi Agop'un oğlu Ohannes'in layihasında dahi itiraz ül gayr-ı davası suretinde birtakım ifâdât dermeyân edilmiştir keyfiyet lede'l müzakere merkûm Agop'un layihasında muharrer itirazatın netice-i medlûlû zikr olunan muhasebe Ankara mahkeme-i ticaretinde usûl-i hakkaniyete tevfikân rü'yet olunmayıp şahs-ı sâlis bulunan oğlu Ohannes'in dahi muhakemeye davet olunmaması ve Artin'in dört bin kuruştan dolayı ihdâs eylediği davanın kabul kılınması ve iddia-yı esasiyenin bazı ciheti mahaline havale edilmişken zarar ve ziyan hakkında hükm î'tâ olunması kaziyelerinden ibaret olur ise de işbu itirazat mûcib nakz olur esbâb ve ilel kanuniyeden görülememiş ve merkûm Ohannes'in dermeyân eylediği itiraz ül gayr-ı davasının mahal rü'yeti usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen yedinci maddesi mûcibince i'lâm mebhûsü'n [685] anlı î'tâ eden Ankara mahkeme-i ticareti bulunmuş olduğundan müstedî merkûm Agop'un temyîz istidâsının reddine ve Ohannes'in dahi istediği halde itiraz ül gayr-ı davası için Ankara mahkeme-i ticarete müracaat eylemesi lazım geleceğine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç ki cem'an sekiz beyaz mecidinin haksız çıkan tarafına rücû etmek üzere evvel emrde Artin'den alınmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Müteveffâ Hacı Ali zevcesi Seher kadın ile Yahudi milletinden Markado beyninde olan alacak davasına dair Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinden tanzîm olunan 22 Şevval sene 89 tarihli i'lâmın temyîzi müstedî hanım mûmâileyhenin vekili Tunuslu Salih Ağa'nın vermiş olduğu arzuhal tarafeynin layihaları ve olbabda mahkeme-i istinafiyeden verilen müzekkere ile birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla mütalaa olundu i'lâm-ı mezkûrun mündericatı merkûm Markado mezbûre Seher kadın zimmetinde bâsenet beş bin kuruş matlubu olduğunu beyan ile olbabda olan senedini ibrâz etmekle mütalaa olundu 21 Zilkade sene 87 tarihiyle müverrah ve müteveffâ Hacı Ali zevcesi Seher kadın imzasıyla mûmzi olup metninde tarih-i mezkûrdan itibaren otuz bir gün vade ile Markado bâzirgân beş bin kuruş istikrâz edip deyni olduğu ve hitâm vadesinde bir aylık güzeştesiyle veremez ise tediyesine kadar lazım gelen faiz ve her bir harç ve masârifi ile edâ olunacağı mestûr ve Tavşanoğlu Şerif Ağa imza ve mührüyle zir'inde olan şerhte dahi meblağ-ı mezbûrun edâsına kefil bi'l mal ve zaman olduğu mürakkam bulunmuş ve müddeî aleyhenin vekili Salih Ağa isticvâb olundukta mezkûr senet müvekkilesinin mührüyle mahtûm ise dezikr olunan mühür müvekkilesinin zevci müteveffâ-yı mûmâileyhin veresesinden Fatma Hanım ile tereke-i müteveffâ-i mûmâileyhten dolayı sulh ve ibrâ olunarak mukâbilinde mezbûre Hacı Fatma Hanım'a verilir yed'inden bir kıt'a ibrâname alınmak üzere tereke husûsuna vekili bulunan Şerif Ağa vesâletiyle müddeî-i merkumdan beş bin kuruşluk inci mübâyaa olup mezkûr senet verilmiş ve inci dahi mûmâileyha Hacı Fatma Hanım'a î'tâ olunmuş ise de meşrût olan ibrânameyi vekil-i sâbık merkûm olup nezdinde tevkîf eylemiş olduğundan mezkûr ibrâ senedi müvekkelesinin verildiği takdirde mezbûr beş bin kuruş borcu olduğunu söylemiş ve Şerif Ağa dahi söylediğinde

mezkûr inci müddeî aleyhe Seher kadın tarafından alınıp mezbûre Hacı Fatma Hanım'a verilmiş ve mezkûr senedi dahi müvekkile-i merkûma Seher Hanım almış ve bu vechle işbu beş bin kuruş Seher kadının borcu olup kendisi dahi kefil bulunmuş olduğunu ifade ve ikrâr eylemiş olmasıyla müddeî aleyhe vekili merkûmun sened-i mezkûru ve hâvî olduğu beş bin kuruşun alınmış olan inci semeninden müvekkilesinin deyni olduğunu ikrâr ile suret-i tediyesinin ta'likine dair îrâd eylediği söz-i mesmû olmadığından ikrârı mûcibince zikr olunan beş bin kuruşa senette muharrer vadenin inkızâsından seksen dokuz senesi Şevval'ının yirmi üçüne kadar mürûr eden yirmi aylık bin yüz kuruş faiz nizamiyesinin zammıyla cem'an altı bin yüz kuruşun Seher kadından bi'l tahsil merkûm [686] Markado'ya teslim olunmasına ve vakt-i mezkûrda verilen ise hîn-i tediyesine değin re'sûl mal mezkûra başkaca güzeşte yürütülmesine ve masârif-i nizamiyenin dahi medyûne-i merkûmeye râci olmak üzere evvel emrde müddeî merkûm Mardo kadın alınmasına hükm olunduğu beyanından ibarettir itiraz layihası müfadı merkûm Markado'nun îbrâz eylediği senetteki mühür eğer ki müvekkilesinin mührü ise de i'lâm-ı mezkûrda muharrer Şerif Ağa bazı husûsdan dolayı ta'annî icrâ eylediği sırada merkûm Markado ile uyuşarak sened-i mezkûru tasnî eylediği ve i'lâm-ı mezkûrda hikaye olunan ikrârın dahi esasî olmayıp mahkeme tarafından sehven yazıldığı tafsilatını muhtevîdir cevap layihası mealî dahi itirazat-ı meşrûhanın redd-ü cerhî ile zikr olunan i'lâmın tasdîki talebinden ibarettir tarafeyn daireye istenildiğinde müstedâ-i temyîz Seher kadın tarafından zevci Abdullah Ahmed Efendi bâsenet musaddak vekaleten ve müddeî aleyh Markado dahi asaleten gelmeleriyle lede'l isticvâb müddeî aleyh Markado müddet-i temyîz geçtiği gibi nizamen lazım gelen kefalet senedi dahi usulüne muvafık olmadığını beyan eylemesi üzerine evvel emrde burası tedkîk olundukta derece-i evvelî i'lâmı 11 Şevval sene 89 tarihiyle müverrah olduğu halde 20 Zilkade sene 89 tarihinde istinafen rû'yeti istidâ ve 11 Safer sene 90 tarihinde şerâiti îfâ olunarak mahkeme-i istinafiye'ye havale olunmuş iken mahkeme-i merkûmeden işin kâbil-i istinaf olmadığına dair 27 Cemaziyelevvel sene 90 tarihiyle verilen müzekkere üzerine daireye havale kılınmış olduğu anlaşılmış ve şu halde müstedî tarafından şerâit-i nizamiyenin müddet-i kanuniyesi zarfında icrâ olunmuş olduğundan başka zikr olunan i'lâmın hangi tarihte tebliğ olduğuna dair merkûm Markado'nun ilm-ü haber dahi îbrâz edememiş olduğundan merkûm Markado'nun bervech-i muharrer müddet hakkında dermeyân eylediği iddiası vâhî olduğu ve veznenin derkenârına nazaran kefalet senedinin muvafık nizam idüğü anlaşılmakla zât-ı dava hakkında ifadeleri ne ise beyan etmeleri tekrar tarafeyne tefhîm edildiğinde her biri layihası mûndericatını tekrar eylemiştir bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere müddeâ-i mezbûrenin vekil-i sâbık tarafından verilip vekil la-hakkı Abdullah Ahmed Efendi cânibinden bi'l tahtim kabul olunan layihada mûnderic netice-i itiraz müvekkilesinin merkûm Markado'ya bir akça deyni olmadıktan başka zikr olunan senedin dahi Şerif Ağa tarafından tasnî edilmiş bir şey olduğu ve vekil-i sâbık Salih Ağa'nın derece-i evvelî mahkemesinde ikrârı ve vuku bulmayıp i'lâmda ikrâr ettiği diye yazılması mücerred sehvdan münbais idüğü kaziyelerinden ibaret olarak halbuki i'lâm-ı mezkûrun mûndericatına nazaran merkûm Salih Ağa senet ve deyn-i mezkûru tasdîk ve ikrâr ile beraber bedelinin tediyesini

mezbûre Seher kadının Fatma kadın ile beynlerinde olan tereke maddesine dair tanzîm olunan ibrânâmenin istihsâline ta'lik edip bu ise câiz olamayacağına mebni meblağ-ı mezbûrun tahsiline hükm olunduğu anlaşılmış ve bu misillü muhakemeden verilen i'lâmat mündericatının muhakkak ad olunması Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin sekizinci maddesi iktizâsından olup binâberîn itiraz-ı mezkûr kanunen esbâb-ı nakziyeden görülememiş olmakla i'lâm-ı mezkûr hükmünün tasdikine ve i'lâm harcı olan altmış bir kuruş ile suret ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdidiyenin ileride [687] mezbûre Seher kadına rücû etmek üzere haklı çıkan Markado'dan alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Havale cemiyetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 21 Zilkade sene 90 tarihli müzekkeresinde Üsküdar hukuk dairesinden vâki olan ihtara mebni umûr-ı ihzariyyede hademeye muavenet etmeleri emrinde mahalle eimme ve muhtar ve muhbirleriyle esnaf kethüdalarına nihayet mukteziye icrâsı lazım gelir ise tanzîm ve tab' edilen celb ve ihzâr pusulalarında bunlar tarafından vaz'-ı imza olunmasına dair bir şey yazılmamış olduğundan mademki celb ve davet pusulalarında münderic olduğu gibi eimme ve muhtar ve muhbirler tarafından vaz'-ı imza olunmasının yeni celb ve ihzâr pusulalarına derç ve ilavesi veyahut âher vechle bir kaide-i teshîliye vaz ve ittihâzı lüzumu beyan olunmuştur.

Ve hademenin getirdikleri celb ve ihzâr pusulalarını eshâb-ı deâvî kabul ve imzadan istinkâf ettikleri halde sebebini tahrir ile zir'ini mahalle muhtarına imza ve temhir ettirmeleri usûl-i muhakeme nizamnamesi iktizâsından bulunduğu mebni bunun için celb ve ihzâr pusulalarına bir şey ilavesi lazım gelmeyip pusulayı kabul ve imza etmeyen şahsın sebep ve imtinâihir ne ise pusulanın kenarına veyahut zahrına bi'l tahrir ber minvâl-i muharrer muhtar ve muhbirlerine temhir edilmesi kâfi olduğundan buralarının mezkûr muhtar ve muhbirlerle muhakeme müstahdem hademeye tefhîm ve bedîhiyesi muvafık hal ve maslahat olup şu kadar ki mezkûr pusulalarda müddeî ve müddeî aleyhin ism ve şöhrat ve sanat ve mahalle ikametlerinin tasrîh olunması ve celb olunacak eşhâsın bizzat kendilerine ve mümkün olmadığı halde ikametgahlarında kendileriyle sakin bulunan akraba veyahut mütekâbirlerinden birine vakit ve zamanıya bi'l î'tâ nüsha-i saniyelerinin imza ettirilerek mahkemeye iade ve teslim kılınması ve olvechle î'tâ ve tebliğ olunan pusulanın kabul ve imzasından istinkâf olunduğu takdirde ol-vakit mahalle muhtarına bi'l râcia istinkâf vâkinin ona tasdik ettirilmesi ve şerâit-i mezkûreden birinin bile fıkdanı halinde mezkûr pusula keenlemyekûn hükmünde tutulup bundan dolayı hademenin kusuru var ise mesul tutulması nizamname-i mezkûrun ikinci faslında muharrer bulunmuş binâberîn mezkûr pusulalar şerâit-i mezkûreyi câmi' olmak ve hükm-i nizamnameye tamamıyla tevfiik hareket olunmak üzere geçenlerde müceddeden tertîb ve tab olunmuş iken eshâb-ı deâvî tarafından verilmekte olan arzuhallerde kendi hasmlarının şöhrat ve sanat ve mahalle ikametleri tasrîh olunmamasından nâşî işbu celb ve ihzâr husûsu henüz tamamıyla hükm-i nizamiye tevfiik olunmadığı gibi pusulaların vakit ve zamanıyla tebliği ve nüsha-i

saniyelerinin imza ettirilerek mahkemeye iadesi husûsunda hademenin dahi tekâsül ve tehâvünü vâki olmakta ve bu yüzden emr-i muhâkematta birçok müşkilât ve teehhürat zuhûra gelmekte olup şu hal ıslah olunmadıkça muhtarane tenbîhâtın fâidesi olamayacağı bedîhî görüldüğünden ve halbuki suret-i meşrûhaya muvafık olmayan arzuhallerin kabul olunmaması nizamname-i mezkûrun ikinci maddesinde musarrah olup hatta deâvî-i hukukiyeye dair istidâ evrakın yolunda [688] tahriri için geçenlerde arzuhalci esnafı bila imtihan ehliyeti görülenlere şahadetname î'tâ ve adem-i kudretleri tebeyyün edenler icrâ-yı sanattan men edilmiş ve yine mevâ-ı hukukiyenin mazhar teshîlât olması için bu defa dava vekilleri dahi tefrik ve tahsis olunmuş olmasına nazaran artık emr-i ihzârın bu halde devamı münasip olarak bundan böyle mevâd-ı hukukiyeye dair tahrir ve takdim olunacak arzuhallerde müddeî ve müddeî aleyhin ismi ve şöhret ve mahalle ikametlerini tasrîh etmeleri emrinde arzuhalci esnafına ve gerek dava vekilleri takımına tenbîhât-ı ekîde icrâ olunarak bu surette olmayan arzuhallerin kat'an kabul olunmaması ve mezkûr pusulaların suret-i tebliğ ve îsâline dar-ı usûl-i muhakeme nizamnamesinde mûnderic olan ahkâm-ı nizamiye müdür ve zâbitleri marifetleriyle bi'l cümle hademeye ta'lîm ve tefhîm olunarak bundan sonra tecviz-i kusur eden hademenin dahi umûr-i memuresini îfâ etmeyen memur hakkında muayyen olan muamele-i kanuniyeye dūçâr edilmesi husûsatına riâyetle beraber ber minvâl-i muharrer eimme ve muhtar ve muhbirlere tenbîhât-ı muktezîye îfâ olunması ve mahâkim-i merbuta rüesasına dahi bu babda malûmat itası zımnında keyfiyetin havale cemiyetine havale buyurulması tezekkür kılındı ise de herhalde.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Kale Penbe ile Kostanti Vato beyninde münâzaun-fih olan vasiyetnamenin adem-i sıhhatine meclisçe karar verilmiş olduğu ifadesini mutazammın Rum Patrikliğinden vârid olup evrak-ı müteferriasiyla Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale olunan 20 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli tahrir mealî vâki olan talep üzerine mezbûre Penbe'ye lede'l tebliğ olbabda bir takım itirazatı hâvî ve on dört bend ile bir hatmeyi muhtevî bir kıt'a layiha î'tâ etmiş olduğundan işbu itirazat hakkında patrikhanece ne denileceği Rum Patrikliğinden istifsar olunmuştu bu kere cevaben gönderilen takdirde mezbûre Penbe layiha-i mezkûresinde heyet-i meclis hakkında kollandığı şiddet-i lisândan fâriğa ve usûl-i muhakemeye tevfiğ harekete kâni'a olur ise fakat bir ay tedkîk madde bir iade-i muhakemeye hakkı kalmış olduğu tahkiye ve izbar olunmuş ve suret hal-i mezbûrenin vekiline tefhîm olunmuş olmasıyla bu babda olan evrakın temyîz-i hukuk dairesince tevkifine mahal olmayıp havale cemiyetine iadesi iktizâ edeceği tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Ticaret Nezâret-i Celîlesi'nin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesine vârid olup temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan gurre Rebiyyülevvel sene 90 tarihli tezkeresiyle melfuf Beyrut ticaret mahkemesi riyasetinin telgrafnamesinde müflisin miriye ve mal müdüründen dolayı mültezime olan deyni düyûn-ı mümtazeden olduğuna

dair kavânîn-i nizamat-ı ticarete sarâhat olmadığından bahsle iktizâ-yı iş‘ar olunmuş ve matlubat miriye'nin düyûn-ı mümtazeden olduğunda şüphe yoksa da mülteziminin matlubu matlubât-ı mîrîye hükmünde olduğuna dair bir gûna sarîh kaydına zaferyâb olunamayıp bu babda hazine-i celilece nizam-ı kadim ve ârâm bir kıt‘a suretinin irsâli dahi Maliye Nezâret-i Celîlesi’ne lede’l iş‘ar vârid olan [689] 21 Şaban sene 90 tarihli cevapta mülteziminin hazine-i celileye müteallik bazı muamelatında düstûrî’l-amel tutulmak üzere 25 Cemaziyelâhir sene 78 tarihiyle sâdır olup sureti gönderilen buyuruldu-i saminin fıkra-i ahiresi mültezimlerin matlubu matlubât-ı mîrîye hükmünde olmasını mutazammın bulunduğu izbar olunmuş ise de fıkra-i mezbûre dahi hal meseleye kâfi yani ikinci veya üçüncü derecede bulunan bir mültezimin izhâr-ı iflas ettiği takdirde birinci mültezim veyahut mütevebbide olan müteahhidini diyeti eşhâs-ı saireye olan ve garâmete-i tesviyesi lazım gelen düyûndan müstesnâ tutularak evvel be evvel onun tamamen ahz-ı istifası lüzumunu hâvî görülememiş olmasıyla ve bu madde netâyici Hazine-i Celîle’ye tealluk eder ahvalden bulunmasıyla muktezâsı beyan olunmak üzere keyfiyetin Şûrâ-yı Devlet’e havale buyurulması tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ‘lâmın Suretidir)

Konyalı Serdarzâde Emin Ağa’nın Sivaslı oğlu Tekfur Efendi ile beynlerinde olan davaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 12 Şevval sene 90 tarihli i‘lâmın temyîzini müstedî î‘tâ etmiş olduğu gurre Zilkade sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin itiraz ve cevap layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan mahkeme-i istinafiye i‘lâmının hülâsa-i meali Derssadet merkez bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dairesinde icrâ kılınan muhakemede Emin Ağa Konya sancağına mülhik Ilgın kazasının yetmiş sekiz senesi ağnam rûsûmu mültezim evveli Tekfur Efendi ile karındaşları İstefan ve Kirkor kumpanyasında tahakkukeden elli bin küsur kuruş alacağına dair mefsûh divan-ı muhâkemattan verilen i‘lâmda Tekfur Efendi’nin ismi muharrer olmadığı cihetle karındaşları merkûmanın vuku bulan müracaatları üzerine Aydın vilayeti idare meclisi kararı ve kendilerinin rey ve intihabıyla tayin kılınan hükümler tarafından rû’yet hesabı mutazammın verilen raporda mezkûr elli bin küsur kuruştan beş bin kuruşun Kirkor’dan ve kırk beş bin kuruşun dahi Tekfur Efendi ile İstefan’dan tahsili gösterilmişken işbu rapor mündericatına dikkat olunmaksızın meclis-i mezbûr tarafından zikr olunan kırk beş bin kuruşun merkûmandan münâsafeten tahsili hakkında zâbıt memuruna verilen pusula mûcibince Tekfur Efendi’den Yanako Bâzîrgân yediyle yirmi iki bin beş yüz kuruş almış ise de üst tarafı için İstefan’a müracaat ettiğinde mezkûr kırk beş bin kuruşun sülûsi kendisine sülûsân biraderi Tekfur Efendi’ye ait olduğu gibi kâffe-i varidatın kabzımalı bulunduğu eelden kendi hissesinin dahi Tekfur Efendi’den verilmesi iktizâ edeceği cevabını vermiş ve bu sureti vilayet-i mezkûreden getirdiği inha ve rapor dahi müeyyed bulunmuş olduğundan İstefan’ın hissesine ait on beş bin ve kendi hisse-i musibesinden mütebakiyedi bin beş yüz kuruş ki cem’an yirmi iki bin beş yüz kuruşun mâfaiz tahsilini dava edip Tekfur Efendi dahi cevabında kendisi bizzat Konya’ya gitmediği ve Ağa-yı

merkûma vâridât-ı ihale etmediği ve hatta mülga divan-ı muhâkemattan tanzîm olunan i'lâmda ismi zikr olunmadığı cihetlerle ağa-yı merkûmun iddia-yı vâki tanımayacağını[690] ve bi'l farz merkûm Emin Ağa esas davada haklı olsa bile alacağını İzmir'de Yanako'dan bi'l iltimam olup bir kıt'a ibrâ senedi verdiğinden âher suretle kendisinden akça davasına salâhiyeti kalmayacağını beyan etmesine mukabeleten Emin Ağa sened-i mezbûr kâffe-i matlubatını ibrâ yolunda olmayıp yalnız yirmi iki bin beş yüz kuruşu Tekfur Efendi hissesi için Yanako'dan aldığı ve bunun için kendisinin Yanako'dan ve Yanako'nun dahi bu akçayı Tekfur Efendi'den alamadığı surette kendisinden mutâlebe etmeyeceği müş'ar olduğunu ifade eylediği akibinde irâe ettiği sened-i mezkûr sureti gayr-ı musaddak olduğundan beray tatbîk senedin nüsha-i asliyesini İzmir'den getirmek üzere vâki olan talep ve taahhüdü mûcibince Tekfur Efendi'ye î'tâ olunan bir hafta mehl inkızâ eylediği halde mûmâileyh sened-i mezkûru getirmediği gibi iki defa olunan davete ve muahharan gönderilen ihzar pusulasına icabet etmediğinden müddeî Emin Ağa'nın talebi üzerine usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış yedinci maddesi mûcibince gıyaben fasl-ı nizâ' ibtidâr ile müddeî Emin Ağa'dan istizâh madde olunduktan ve mezkûr inha ve raport ile divan-ı muhâkemat i'lâmı mütalaa kılındıktan sonra Emin Ağa'nın bir kıt'a arzuhalı bilasene hükümlerle meclis-i idare-i vilayet tarafından yazılan derkenarda rûsum-ı mezkûrenin yüz hisse itibariyle altmış hissesi Tekfur Efendi'nin ve otuz hissesi İstefan'ın ve on hissesi Kırkor'un olduğu şirket senetlerinin muayenesiyle tahakkuk ettiği cihetle Kırkor'un îfâ eylediği beş bin kuruştan mâadâsı olan kırk beş bin kuruştan otuz bin kuruşunun Tekfur Efendi'den ve on beş bin kuruşunun dahi İstefan'dan tahsili lüzumu gösterilesine ve ibrâ denilen gayr-ı musaddak senet suretinde iddia-yı vâkinin ta'lîl veya iskâtına delâlet görülememesine mebni Emin Ağa'nın mütebaki matlubunun tarih-i i'lâmdan itibaren yürütülen güzêştesiyle beraber Tekfur Efendi'den tahsiline dair î'tâ edilen hükm-i gıyabiye Tekfur Efendi'nin vekili Nazaret Şahbazyan itiraz ile beraber mârr-üz zikr senedin aslını irâe ve î'tâ etmesiyle tarafeynin iddia ve ifadeleri bade'l istimâ bâdî-i bahs ve nizâ olan sened-i mezkûr mahalle idare meclisinin karar-ı evveline tevfiқан Tekfur Efendi'nin hisse-i musibesi olup Emin Ağa'ya Yanako'nun verdiği yirmi iki bin beş yüz kuruşu Tekfur Efendi'den alamadım diyerek iddiaya kıyâm eder ise hiçbir mahalde mesmû olamaması hakkında ehadü hüma âherin zimmeti ibrâyı mutazammın olup rûsum-ı mezkûrenin şirket kontratosuna matufen meclis-i mezkûrun hükümlerinden aldığı malûmat üzerine verdiği karar-ı ahir hükmünce Tekfur Efendi'nin bi-hak hissesine isabet edecek mebalîğden beraat-i zimmetini mübeyyin olmadığından ve hükümler tarafından verilen raportta cihet-i mezkûra ve sâireden Tekfur Efendi ile İstefan'a ticaret olarak dört yük seksen beş bin altı yüz seksen beş kuruş isabet ettiği ve meblağ-ı mezbûrun şirketin kabzımalı bulunduğu cihetle Tekfur Efendi'nin yed'inde olduğu muharrer olduğundan hükm-i gıyabının tasdîkine karar verilmiş ise de mahkeme-i istinafiyece icrâ kılınan muhakemenin neticesinde müste'nif aleyh Emin Ağa'nın sened-i mezkûru ifadesi gibi yalnız yirmi iki bin beş yüz kuruşu Yanako şâyed Tekfur Efendi'den alınamaz ise kendisinden mütalebeye hakkı olamamasını müş'ar olmayıp Tekfur Efendi'de kendi hissesinden dolayı [691] başka alacağı kalmadığını ve

küsurunu İstefan'dan talep ederek Tekfur Efendi'den talep etmeyeceğini dahi mübeyyin bulunmuş ve bu senetle mezbûr Emin Ağa Tekfur Efendi'de olan hukukunu kâmilten iskât eylemiş olmasına ve hükümler dahi burasının tefriki için tayin olunmadıkları cihetle vermiş oldukları kararın buna tesiri görülememesine mebni derece-i evveli i'lâmı hükmünün feshiyle müste'nif aleyh Emin Ağa'nın Tekfur Efendi'den bir gûna iddiaya hak ve salâhiyeti olamayacağına karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Emin Ağa'nın layiha-i itiraziyesi dört bendi müştemel olmayıp bunların birincisi kendisinin mahkûmun bih olan matlubatın münasefeten mûmâileyh Tekfur Efendi ve İstefan'dan tahsili merkûman beyinde olan şirketin derecesi tedkîk olunmaksızın Aydın vilayeti meclis idaresinden verilen karar üzerine zabıtaya havale olunan pusulada gösterilmiş ve kendisinin dahi merkûmanın derece-i şirketleri meçhulü bulunmuş olduğundan işbu pusulaya istinaden şirketin müsâvat üzere olduğunu bi'l tefhîm matlubatının nısfını Tekfur Efendi'den aldıktan sonra Yanako tarafından tanzîm olunan sened-i mezkûru tahtim eylediğini ikincisi İstefan'a hîn-i müracaatında şirketin müsâvat üzere olmayıp matlubatının dahi hisselerine göre tesviyesi icap edeceğini istifsar etmesiyle olbabda vâki olan müracaatı üzerine meclis-i idare hükümlerden istifara madde ederek ve hükümler tarafından dahi kontrato hükmünce Kirkor'un yüzde on ve İstefan'ın otuz ve tekfur Efendi'nin altmış hisse üzerine akd şirket eylemiş oldukları haber vermiş idüğünü üçüncüsü Tekfur Efendi'nin hissesinin sülûsân idüğü tahakkuk etmiş ve kendisi kabzımal olup İstefan ile beraber mal müşterekleri bulunan dört yük seksen beş bin altı yüz seksen bir kuruş nakit ve sekiz yük doksan bin dört yüz otuz kuruşluk zimamet senedatı zimmetinde olduğu verilen raportoda muharrer bulunmuş olduğu cihetle kendisinden bi'l vasıta istihsal olunan yirmi iki bin beş yüz kuruşun mütebakisinin dahi mûmâileyheden tahsili lazım geleceği meclis-i idarenin karar-ı ahîri icâbından bulunduğu dördüncüsü sâlif-üz-zikr senet alacağının şirket kontratosuna matufen meclis-i idarenin ahîren hükümlerden aldığı malûmat üzerine verdiği karar hükmünce Tekfur Efendi'nin bihak hissesine isabet edecek mebalighden beraat-i zimmetini gayr-ı mübeyyin bulunduğu ve mahalli ticaret mahkemesi i'lâmında mûnderic olduğu ve raportta gösterildiği üzere Tekfur Efendi kabzımal olarak İstefan ile kendisine ait on üç yük kuruştan mütecaviz nakit ve zimem zimmetinde ve Yanako'ya verilen senedin noksan kuvveti meydanda olup elhasıl hükm-i sened Tekfur Efendi'nin yirmi iki bin beş yüz kuruştan ziyade hissesi tebeyyün eder veyahut İstefan'ın Tekfur Efendi zimmetinde malı bulunduğu tahakkuk eyler ise meblağ-ı mezkûrun mütebakisi ne Tekfur Efendi'den ve ne de zimmetine geçmiş olan biraderinin hissesinden mütalebeye hak ve salâhiyeti olduğunu mutazammın olmadığına nazaran mahkeme-i istinafiyece verilen hükmün sened-i mezkûra yanlış mana verilmesinden neş'et eylemiş ve kendisinin matlubu dahi zaten kumpanyası üzerine mahkum bulunmuş olduğunu müş'ardır müddeî aleyh Tekfur Efendi'nin vekili nezaret[692] Şahbazyan tarafından î'tâ olunan cevap layihası dahi iki bendi muhtevî olup bunların biri layiha-i itiraziyenin üç bendi münazaanın suret-i tevellüd ve cereyânını hikâyeden ibaret bulunduğunu ve diğeri dahi mârr-üz zikr sened-i mütalaasından anlaşılacağı üzere Emin Ağa mu'kili Tekfur Efendi'nin her vechle zimmetini ibrâ etmiş idüğünü muhtırdır.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyîz Emin Ağa asaleten ve müddeî aleyh Tekfur Efendi cânibinden Nazaret Şahbazyan vekaleten gelmiş ve vekil-i merkûmun mahkeme-i istinafiyede olan vekaletnamesi celb ve mütalaa olundukta temyîze dahi şâmil görünmüş olduğundan muvacehelerinde mahkeme-i istinafiye i'âmıyla layihalar kırâat olunduktan sonra keyfiyet iddia ve ifadeleri lede'l sual her biri suret cereyân maddeyi ve layihasında mûnderic ifâdâtı tekrar eyledi.

Bunun üzerine sâlif-üz-zikr ibrâ senedinin mütalaasına lüzum görünmekle sened-i mezkûr mahkeme-i istinafiyeden getirtilerek lede'l muayene 7 Safer sene 89 ve 3 Nisan sene 88 tarihli ve Mehmed Emin imza ve hatmini hâvî olup metninde maliye nezaret-i celilesinin 6 Şaban sene 87 tarih ve üç yüz on doksan numaralı emirname-i aliyyesinde mahkum olan ma harç-ı mazbata elli bin yüz on dört kuruştan Kirkor Ağa'ya ait olan beş bin kuruş tenzîl olunduktan sonra baki kalan kırk beş bin yüz on dört kuruşun nısfı merkûmun biraderi İstefan ve diğer nısfı diğer biraderi Tekfur Efendi'ye ait olduğu meclisçe tahakkuk etmesiyle meblağ-ı mezkûrdan mûmâileyh Tekfur Efendi hissesine isabet eden yirmi iki bin beş yüz elli yedi kuruşu mûmâileyh Tekfur Efendi'den vuku bulan dava üzerine meblağ-ı mezbûru İzmir'de mukîm Fransa tebaasından mösyö Yanako bâzirgân yedinden ahz-u kabz edip mûmâileyhte kendi hissesinden dolayı başka alacağım kalmadığını ve küsurunu mûmâileyh Tekfur Efendi'den kat'an talep edemeyip İstefan'dan talep edeceğim misillü mûmâileyh Anton Yanako dahi parayı Tekfur Efendi'den alamadım diyerek davaya kıyâm eder ise hiçbir mahkeme-i şer'iyeye ve nizamiyede aleyhime olan davası mesmû ve şâyân-ı kabul olamayacağını ve yek-diğermizle zimmetlerimizi ibrâ eyledğimizi mübeyyin işbu ibrâ senedi temhîr ve î'tâ kılındı ibaresi muharrer bulunduğu görüldü.

İcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere müstedî-i temyîz Mehmed Emin Ağa'nın hülâsa-i itirazatı kendisinin mahkûmun bih olan alacağının münâsafeten Tekfur Efendi ve İstefan'dan tahsili hakkında meclis-i idareden verilen karar üzerine merkûmanın suret-i iştirakları meçhulü olmasına mebni nısf-ı matlubunun hîn-i tahsilinde mârr-üz zikr ibrâ senedini î'tâ etmiş ise de muahharan merkûman beynindeki şirket suret-i mütesâviyede olmayıp alacağının merkûmanın şirketteki istihkakları nisbetinde taksim ve tahsili lüzumunu ve Tekfur Efendi şirketin kabzımalı olmak mûlabesesiyle icâb edeceğini bi'l tefhîm vâki olan müracaatı üzerine ol-vechle istihsal-i matlub olunması meclis-i idarece dahi kararlaştırılmış olduğu ve ibrâ senedi meclis-i idarenin karar-ı ahîri hükmünce Tekfur Efendi'nin hissesine isabet edecek mebalîğden berâat-i zimmetini gayr-ı mutazammın olduktan başka zaten kendisinin matlubatı dahi Tekfur Efendi ile biraderinin kumpanyası üzerine mahkum bulunduğu halde [693] mahkeme-i istinafiyece sened-i mezkûra yanlış mana verilerek Tekfur Efendi'nin beraat-i zimmetine hükm olunduğunu beyandan ibaret oluyor ise de mahkeme-i istinafiye i'âmı mütalaaasından müstefad olduğu üzere mahkeme-i istinafiyece Emin Ağa'nın ifadesi vechle ibrâ senedi yalnız mezkûr yirmi iki bin beş yüz kuruşu Yanako şâyed Tekfur Efendi'den alamadığı surette kendisinden mütalebeye hakkı olamamasını müş'ar olmayıp Tekfur Efendi'de kendi hissesinden dolayı başka alacağı kalmadığını ve

küsürünü İstefan'dan talep edip Tekfur Efendi'den talep etmeyeceğini dahi mübeyyin görünmüş ve o yolda a'zâ-yı hükm olunmuş olduğu gibi dairece dahi sened-i mezkûr muayene olundukta meali Tekfur Efendi hissesin isabet eden yirmi iki bin beş yüz elli yedi kuruşu Yanako bâzîrgândan ahz eylediğini ve mûmâileyhte kendi hissesinden dolayı başka alacağı kalmadığını ve küsürünü mûmâileyh Tekfur Efendi'den kat'an mütalebe etmeyip İstefan'dan talep edeceğini müeyyinin idüğü münfehim olup şu halde sened-i mezkûrla Emin Ağa'nın Tekfur Efendi'den iddia-yı hakka olan salâhiyeti iskât eylemiş olduğu derkar bulunduğundan artık merkûman beyninde olan şirket iktizâsınca Tekfur Efendi'nin hissesinin sülûsan idüğü ve kabzımal olmak ve İstefan'ın malı zimmetinde bulunmak mûlabeseleriyle matlubatından mütebaki akçanın bi'l itmâm Tekfur Efendi'den tahsili lazım geleceği iddiasına mahal olmayıp bu iddia olsa olsa İstefan ile Tekfur Efendi beynlerinde cereyân edebileceğine ve divan-ı muhâkemat i'lâmının hükmü Emin Ağa'nın tebeyyün eden elli bin doksan dört kuruş alacağının merkuman İstefan ve Kirkor'dan tahsiline mütedair olmasıyla meblağ-ı mezkûrun kumpanya? üzerine mahkum olduğu hakkında Emin Ağa'nın dermeyân eylediği iddia-ı hilâf vâki olduğu gibi ağa-yı merkûmun bir senedini hîn-i itada Tekfur Efendi ile İstefan'ın keyfiyet iştirakları meçhulü olduğunu beyan etmesi ve meclis-i idarenin dahi ibrâ senedine atf-ı nazar etmeksizin hâricez vazife ahîren bervech-i meşruh karar vermesi ve hükümlerin bu iş için tayin olunmadıkları cihetle ol-babda olan re'y ve mütalaaları nizamen hükm-i ibrâyı iskât edemeyeceği umûr-ı bedîhiyeden bulunduğu mebni mahkeme-i istinafiyenin hükmü yolunda ve ibrâ senedi müfadaına tamamıyla suret-i muvafakatta olup bunun aleyhinde Emin Ağa'nın ber minval-i meşrûh vâki olan itirazatı ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinde muharrer esbâb-ı erba'a-ı takziyeden görülememekle mahkeme-i mezbûre i'lâmı bi'l tasdik Emin Ağa'nın temyîz istidâsının red olunmasına ve Emin Ağa küsur alacağından dolayı İstefan'a müracaat ve ister ise İstefan'ın Tekfur Efendi zimmetinde bulunduğunu beyan eylediği akçasını dahi alacağının temini için sekvestro etmesine ve i'lâm harcı olan iki yüz yirmi altı kuruş ile tebliğ harcı olan üç beyaz mecdiyyenin sâir masârif-i muhakeme ile beraber haksız çıkan Emin Ağa'ya râci olmak üzere evvel emrde mûmâileyh Tekfur Efendi'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Adana vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 10 Zilkade sene tarihli tahriratıyla melfufunda dîvân-ı temyîzde istinafen rû'yet olunan mevâd-ı hukukiyyeden alınması [694] lazım gelen harc-ı i'lâmı hakkında bir nizam ve talimata zaferyâb olunamadığı beyanıyla icâbının iş'arı anha olunmuştur.

Vâkıan vilayet nizamnamesinde deâvî meclislerinde rû'yet olunan deâvîden alınacak harc i'lâmın miktar ve teferru'atı mûnderic ise de dîvân-ı temyîzlerde harc alınmasına ve miktarına dair sarâhat olmadığına ve eğer ki mahâkim-i nizamiye i'lâmat ve sâir harçları hakkında en sonra olarak Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi'ne tastir buyurulmuş olan 7 Muharrem sene 88 tarihli müzekkere-i samiye-i cânib

vekâletpenâhîde mahâkim-i mezbûrede rû'yet olunan deâvîden mahâkim-i şer'îyye harcı hakkında olan nizamname-i umumi hükmüne tevfikân yüzde iki buçuk kuruş harc-ı i'lâm alınması emr iş'ar buyurulmuş ise de işbu iradenin istinafen rû'yet olunan deâvîye şümûlüne dair sarâhat olmayıp şümullü farz olunduğu ve dîvân-ı temyîzlerde dahi ol-miktar harc alınmak lazım geldiği takdirde bidâyet harcı ve resm tahsil ile beraber yüzde yedi buçuk kuruşa ve masârif-i muhakeme ve sâire dahi munzam olunca hayli şeye bâliğ olarak pek ağır olacağı derkar olmakla beraber Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'de istinafen rû'yet olunan deâvî-i hukukiyeden tarife-i mahsusasına tevfikân yüzde bir buçuk kuruş alınmakta olup buna dahi mübayin olduğuna ve bu madde ara sıra diğer vilayetlerden istifsar olunmakta bulunduğu cihetle vilayetlerce bir kâide-i matrede üzere cereyân etmediği anlaşıldığına binaen bi'l cümle dîvân-ı temyîzlerde istinafen rû'yet olunan hukuk âdiye davalarından Dersaadet istinaf mahkemesinde alındığı gibi yüzde bir buçuk harc-ı i'lâm alınması hususunun umûm vilayetlerde tebliğ ve iş'arı münasip görünmüş ise de icrâ-yı îcâbı re'y-i aliye menût mevâddan bulunmakla ol-babda emr-ü ferman hazret-i men lehül emrindir.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Tezkere Suretidir)

Nazaret Şahbazyan tarafından verilip temyîz-i hukuk dairesine havale olunan 22 Zilkade sene 90 tarihli arzuhal kırâat ve mütalaa olundu.

Meali müvekkili Prusa ahalisinden evrici Hacı Ali Ağa ile ahali-i merkûmeden posta müdürü Mehmed Efendi beyninde aşar şirketi muhasebesinden dolayı tahaddüs eden dava bidâyete-i Hüdavendigâr meclis-i deâvîsinde bi'l rû'ye Hacı Ali Ağa'nın yirmi bir bin küsur kuruş alacağı tebeyyün etmiş iken muahharan Mehmed Efendi'nin işbu istidâsıyla dîvân-ı temyîzinde istinafen icrâ olunan muhakemelerinde derece-i evveli hükmü fesh olunarak muhasebelerinin müceddeden rû'yeti lazım geleceğine dair hükm-i i'lâm olunması üzerine hükm-i mezbûra müvekkili adem-i kanaatle temyîzini istidâ ve şerâit lazımesini dahi îfâ edip husus-ı mezkûr derdest-i temyîz olduğu halde dîvân-ı temyîz vilayetinin hükmü vechle muhasebe-i mezkûra hakkında komisyon mahsûs teşkil olunarak bundan dolayı müvekkili mûmâileyh mahalince tazyik edilmekte olduğundan ve bu ise muhalif nizam olduğundan bahsle temyîz-i davanın neticesine değin husûs-ı mezkûra müdahale edilmemesi zımnında ücreti tarafından verilmek üzere Hüdavendigâr vilayetine telgrafname-i nezaretpenahi tastiri istidâsından ibarettir.

İstinaf ve temyîz davalarının şerâit nizamiyeleri icrâ ettirildikten sonra hükm-i i'lâmın te'hîr icrası [695] zımnında o i'lâmı icrâ eden mevki havale cemiyeti tarafından ilm-ü haber verilmesi cemiyet-i mezkûra nizamnamesinin on beşinci maddesinde muharrer olduğuna mebni olvechle icrâ-yı îcâbı zımnında arzuhal-i mezkûrun havale cemiyetine itası ve bir de bu misillü istidâlar ber minvâl-i muharrer nizamen havale cemiyetine ait olmakla bundan böyle daireye havale olunmayıp şerâit-i temyîziye ve istinafiye tamamen îfâ ve ikmal olunduktan sonra ber mûcib nizam ilm-ü haber verilmesi hususunun cemiyet-i mezkûreye beyanı tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Tüccardan Hacı Kasım Efendi ile beyinde olan alacak davasına dair dîvân-ı istînâftan verilen 27 Şaban sene 90 tarihli i'âmın temyîzini müstedî Mıgırdıç nam kimesne tarafından verilen 23 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli arzuhal i'âm- mezbûrun suret-i musaddakasıyla beraber temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynden alınan layihalar ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

İ'âm-ı mezkûrun meali mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde vuku bulan muhakemede Hacı Kasım Efendi emekçi Gazar nam kimesnede Mıgırdıç kefaletiyle gayr-ı ez teslim yirmi sekiz bin beş yüz kuruş alacağı bulunduğu beyanıyla Mıgırdıç'tan tahsilini dava ve merkûm Mıgırdıç dahi cevabında ber mûcib mukavele mukasseten verilmek üzere teslimatından mâadâ borç kendisinin olduğunu ve fakat son kalem bin iki yüz elli kuruş teslim mukaveleden sonra verildiğinden hulûl eden taksitlere mahsûb edildiği halde küsur deynini dahi taksiti üzere vereceği beyan ve enbâ etmesi üzerine tarafeynin muvafakatıyla mezkûr beş bin şu kadar ve şekk nısfının mukaveleden evvela ve nısfının dahi sonraya mahsubi tensîb kılınmış ve şu takdirde mablağ-ı mezbûrun nısfı olan iki bin altı yüz yirmi beş kuruş müddeî Kasım Efendi'nin teslim-i mezkûru vukuunda evvel Mıgırdıç zimmetinde küsur alacağı olan otuz üç bin yedi yüz altmış beş kuruşa lede'l mahsûb otuz bir bin şu kadar kuruş matlubu kalmasına mebni mukavele-i mezkûre tarihi olan altmış sekiz sene-i miladiyesi Nisanı'nın on sekizinden itibaren sene-i merkûme Eylülü'nün on sekizine değin beş taksitte üçer bin beşer yüz kuruş olarak verilmesi lazım gelen on yedi bin beş yüz kuruştan mezkûr beş bin iki yüz elli kuruş teslimin nısf diğeri bulunan iki bin altı yüz yirmi beş kuruş bi'l tenzil baki on dört bin sekiz yüz yetmiş beş kuruşun üzerine arzuhal tarihinden faiz bi'l zam cem'an on beş bin doksan sekiz kuruş beş paranın mâmararîf muhakeme şimdiden ve taksit-i atiyenin dahi hulûllarında Mıgırdıç'tan bi'l tahsil Kasım Efendi'ye î'tâ kılınması ve güzeran eden taksitten baki akça ve taksit-i âtiye bervech-i muharrer verilemediği halde güzêştelerinin başkaca yürütülmesi husûslarına hükm olunmuş ise de Kasım Efendi hükm-i mezbûru kabul etmeyip istinafını istidâ ve dîvân-ı istînâfta asıl medyûn Gazar olduğu ve Mıgırdıç'ta iflas emâresi anlaşıp deyni Mıgırdıç'ın kabul etmesi muvazaa idüğü cihetle alacağının Gazar'dan tahsili[696] lüzumunu ifade ve ityân edip Mıgırdıç dahi asıl borcu kendisinin olduğu halde mukaddemâ Gazar zimmetinde görünmesinden nâşî Kasım Efendi Gazar'dan dava ederek mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde inde'l muhakeme meblağ müddeâ-bihin Gazar'dan tahsili lazım gelmeyeceğine dair verilen hükmü bi'l kabul matlubatını kendisinden iddia etmiş ve olbabda lâhik olup şimdi hükmüne itiraz eylediği i'âmı olduktan sonra dahi mübaşir Yusuf Ağa'nın yedinde bulunan makbuz senedi mûcibince kendisi de beş bin kuruş teslim etmiş ve başkaca dahi on lira töhmiye eylemiş olduğundan icâbı halin icrâsını dermeyân eylemiş olduğundan dîvân-ı istînâfça mübaşir Yusuf Ağa isticvâb ve makbuz senetleri mütalaa olunduktan sonra keyfiyet lede'l tezekkür müste'nif Kasım Efendi hükmü aleyhine itiraz eylediği i'âmda mahkum bih olan akçanın miktarınca bir gûna iddiada bulunmayarak yalnız Gazar'dan alınması emelinde bulunmuş ise de i'âm-ı mezkûr

Mıgırdıç hakkında olduğu ve merkûm dahi meblağ-ı mahkum bihi ikrâr ve teslim edeceğini tezkâr eylemiş bulunduğu eelden i'âm-ı mezkûr hükmünün tasdîkine karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Mıgırdıç'ın layihası iki bendi hâvî olup bunların birincisi Kasım Efendi Gazar'dan davaya hakkı olmadığına dair mahkeme-i ticaretten lahık olan kararı hâvî i'âm almaksızın kendisi aleyhinde davaya ibtidâr ve olbabda derece-i evveli ve dîvân-ı istînâftan kendisinin mahkumiyeti hakkında i'âm-ı istihsâl ettikten sonra ikinci meclisin karar-ı mezkûrunu hâvî olan i'âmı alarak istinaf dava eylediği ve dîvân-ı istînâfça derece zabt dava olunduğu halde işbu istinaf davasını terk ederek kendisinin mahkumiyeti hakkındaki dîvân-ı istînâf i'âmı hükmünün icrasına kıyâm eylediğini mübeyyindir ikincisi Kasım Efendi evvel ve ahîr cereyân eden muhâkemat esnasında Gazar'dan mutâlebe-i hak eylediğini beyan ve kendisinin zeyl-i senette muharrer taahhüdü hile ve sahte bulunduğu hakkında birtakım uzviyat serd ve ityân ile kendisini medyûn tanınmamakta ısrar eylemiş ve şu ısrar sebebiyle beş sene müddet kendisine müracaat ve mahkumiyetini kabul etmemesi hasebiyle kendisinin taahhüdünü mebni aleyhi olan Gazar'ın temînâtı yedinden çıkmış olduğundan kendisinin Kasım Efendi'ye dâyin tanımaya salâhiyeti olacağını mutazammındır.

Müdde'î aleyh Hacı Kasım Efendi vekili Yani Zeysi tarafından verilen cevap layihasının hûlâsa-i müfâdı dahi dîvân-ı istînâf i'âmının hükmü merkûm Mıgırdıç'ın vuku bulan itirafına müstenid ve kanuna ve nizama muvafık olduğundan bahisle i'âm-ı mezkûrun tasdîki talebini muhtevidir.

Olunan davet üzerine müstedî-i temyîz Mıgırdıç ve Müddeî aleyh Hacı Kasım Efendi ile Yani Zeysi'yi daireye gelmiş ve müddeî aleyh Kasım Efendi tarafından Yani Zeysi dairede şifahen tevkil eylemiş olduğundan muvacehelerinde i'âm mebhûsü'n anı ile tarafeynin layihaları kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri istifar olunduktan müddeî merkûm Mıgırdıç layihasında mûnderic olduğu üzere Hacı Kasım Efendi mukaddemâ mahkeme-i ticaretçe emekçi Gazar nam kimesne ile muhakeme olunarak merkumdan davaya hakkı olamayacağına ve deynlerse kendisinden başkaca (Bakiyyesi sonra).

2.13. Cerîde-i Mehakim 48. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Safer	Sene	(Pazartesi)	Nisan	Sene	Sahife
48	26	1291		1	1290	697

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinden Mâbad)

Dava etmesine dair verilen hükmün i'âmını almaksızın kendisinden dava ve aleyhinde derece-i evveli ve dîvân-ı istînâftan hükm ve i'âm istihsal etmiş ve kendisi dahi ol-vakit Gazar'ın yedinde bulunan teminatı îcâbınca meblağ mahkumu tediye ve îfâ edeceğini ikrâr ve itiraf eylemiş ise de muahharan efendi-i mûmâileyh Gazar'ın davaya hakkı olamayacağına dair verilen hükm-i i'âmını aldıktan sonra i'âm-ı mezbûru kabul etmeyerek istinaf-ı dava ve kendisini medyûn ve mahkum tanımadığını mübeyyin tarafına bir kıt'a layiha î'tâ etmiş ve bir dereceye kadar dîvân-ı istînâfça zabt-ı dava olunarak kendisi dahi mûmâileyh Kasım Efendi'ye dâyin tanımayacağını mübeyyin bir kıtâ arzuhal î'tâ eylemiş olduğu halde efendi-i mûmâileyh ahîren istinaf davasından sarf-ı nazarla kendisinin mahkumiyetine dair olan i'âmı mevki-i icrâya takdîm eylemiş ve dîvân-ı istînâftan dahi efendi-i mûmâileyh in istinkâf-ı mezkûru üzerine istinaf davasının iptaline ve kendisinin vuku bulan istidâ-yı mezkûru hakkında bir şey denilmeyerek yalnız aleyhinde olan i'âmı temyîz ettirmesine karar verilmiş ise de kendisinin temyîz davası işbu karar hakkında olup çünkü i'âm-ı sâbık mezkûr ikrâr ve itirafa binaen verilmiş olduğunu ve bu babda kendisi ahîren cereyân eden ahvalden dolayı efendi-i mûmâileyh medyûn olduğunu tezkâr eyledi müddeî aleyh vekili Yani Zeysi dahi Mıgırdıç'ın ifadesi vechle müvekkili tarafından Gazar'dan davaya hakkı olduğuna dair olan derece-i evveli i'âmından dolayı istinaf dava olunmuş ise de muahharan sarf-ı nazar ve istinaf istidâsı iptal edilerek buna dair bir karar verilmediğini ve merkûm Mıgırdıç'ın mahkumiyetine dair olan i'âma itiraz olunmadığı cihetle işbu i'âmın tasdîki lazım geleceğini[698] ve Mıgırdıç'ın bervech-i muharrer dîvân-ı istînâfa vermiş olduğu protesto arzuhalî müfâdı ayrıca bir dava olup hükm-i i'âma dokunur ciheti olmadığını beyan etti bunun üzerine dîvân-ı istînâfın öyle bir karar ahîri var ise ibrâz etmesi lüzumu Mıgırdıç'a beyan olunduğu halde ibrâz edemedi.

Keyfiyet lede'l müzakere müstedî-i merkûm Mıgırdıç'ın mahkumiyetine dair dîvân-ı istînâftan verilen mezkûr i'âm mahkum Mıgırdıç'ın ikrâr ve itirafına mübtenî bulunmuş ve bunun hakkında bir gûna itirazı olmadığını merkûm Mıgırdıç dahi ifade ve ityân eylemiş olduğuna mebni işbu dîvân-ı istînâf i'âmı bi'l tasdik hükmünün icrâsı ve merkûm Mıgırdıç Kasım Efendi'nin kendisini medyûn tanımaması üzerine kendisinin dahi Kasım Efendi'yi dâyin tanımayacağına dair dîvân-ı istînâfa verdiği arzuhal üzerine divan-ı mezkûrdan karar verildiğini ve beş sene müddet Kasım Efendi'nin kendisine müracaatı kabul etmemesi cihetle taahhüdünün mebni aleyhi olan temînât elden çıkıp bu münasebetle dahi Kasım Efendi'yi dâyin tanımama salâhiyeti olduğunu dermeyân ile def-i dava etmek istiyorsa da dîvân-ı istînâftan evrak-i resmiye ibrâz ile ispat edememiş ve ifâdât-ı meşruha ise bidâyeten rü'yet olunacak mevaddan olup henüz rü'yet ve hükm olunmayan bir iddianın ikrâr ve itiraf ile sabit olan bir hükm-i i'âmın icrâsını nizamen te'hîr etmeyeceği bedîhî bulunmuş olmasıyla merkûm Mıgırdıç'ın istediği halde zikr olunan iddia-yı ahîri için i'âm-ı mezkûrun icrâsı te'hîr etmemek üzere îcâb eden bidâyet mahkemesine müracaat etmesi hususlarına ve i'âm harcı olan yüz elli bir kuruş ile tebliğ harcı olan üç adet beyaz mecidiyenin ileride haksız çıkan tarafa rücû etmek

üzere evvel emrde Kasım Efendi'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Dersaadet'te Kadirga mahallesinde sakin Kars tüccarından Sadık Ağa ile müflis Sihak Silsyan kumpanyası masa vekilleri beyinde tekevvün eden münazaaya dair dîvân-ı istînâfta verilen 10 Şaban sene 90 tarihli kararnamenin temyîzini müstedî merkûm Sadık Ağa'nın vekili Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ eylediği 7 Şevval sene 90 tarihli arzuhal ve layiha ve kararname sureti diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr kararnamenin hûlasa-i mealî Sihak Silsyan kumpanyasının mahkumiyetine dair mahkeme-i ticaretten verilen i'lâm aleyhine vuku bulan istinaf-ı davadan dolayı tarafeynin ahîren dîvân-ı istînâfa celb ve davetlerinde mûmâileyhe Hasan Fehmi Efendi müste'nif Sihak Silsyan kumpanyasının istinaf-ı dava için mukaddemâ arzuhale merbût î'tâ eylediği 22 Cemaziyelâhire sene 88 tarihli kefalet senedinde Sihak Silsyan inde'l istinaf haksız çıkar ise mahkeme-i ticarette hükm olunan yüz yirmi iki bin küsur kuruşun Sihak Silsyan'ın iflasiyetine dair verilen i'lâm [699] mûcibince yüzde yirmi hesabıyla verileceği gösterilmiş ise de usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı maddesinde müste'nif müflis olduğu halde hükm-i evvelin icrâsına kefil veremeyeceğine dair tâbirat-ı istisnaiye olduğundan ve suret-i kat'ıyyede müste'nifin hükm-i evvelin icrasıyla masârif ve zarara dair kefil vereceği musarrah idüğünden olvechle kefil vermesi lazım geldiğine mebni istinaf istidâsının reddi lazım geleceğini ve Sihak Silsyan kumpanyası masa vekilleri tarafından tevkil olunan Harutyân Silsyan dahi müflis Sihak Silsyan tekrar izhâr iflas eylediğinden ve hükm olunacak akçayı masa îfâ edeceğinden hükm-i evvelin yüzde yirmi hesabıyla tediye olunacağına dair müflis Sihak Silsyan tarafından mukaddemâ dîvân-ı istînâfa verilmiş olan kefâlet senedinin tarafına reddiyle yalnız zarar ve ziyana dair diğer kefil verilmek veya bir miktar akça depozito edilmek lazım geleceğinin ve mamafih mezkûr kefalet senedi kabul olunmuş idüğünü ve vekil Hasan Fehmi Efendi'nin sözlerinin muvafık nizam olmadığını beyan ve enba eylemeleri ve mezkûr kumpanyanın ikinci defa olarak izhâr iflası edip masalih iflasiyesinin mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde derdest-i rû'yet bulunduğu anlaşılması üzerine icâbı lede'l müzakere istinaf davası Silsyanoglu kumpanyasına ait olmadığının mukaddemâ karar tahtına alındığı cihetle tekrar dermeyânına lüzum görünmediği ve mehl-i istinaf mürûr etmediğinden müste'nifin usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı maddesi mûcibince icrâ-yı şerâit eylemesine karar verilip tecdîd-i arzuhal ettirildiği gibi kefalet fıkrasında hükm-i evvelin icrâsına ve müste'nif aleyhin masârif eskarya ve zararının îfâsına dair kefil irâe kılınması muharrer olup müste'nifin tarafının müflis bulunduğu cihetle bu babda hükm-i evvelin icrâsı masadan îfâ olunacak meblağdan ibaret olması iktizâ eylemesine göre divanca hükm-i evvel tasdik olursa bile guremadan hissesini alması lazım gelip masalih-i iflasiye ise henüz ikmâl olunmadığı cihetle guremanın ne yolda vuku bulacağı namalum olarak Sadık Ağa ileride haklı çıktığı halde masaya müracaat etmesi kanun-ı ticaret ahkamından

bulunmuş idüğünden hükm-i evvel ile masârif-i seferiyenin ifâsı zımnında kefalet mahâl olmayıp yalnız zarar ve ziyan için kefalet lazım gelmeyen mezkûr kefalet senedinin reddiyle senediyeklerin zarar ve ziyan için kefil-i irâe eylesine karar verildiğini mutazammındır layiha-i itiraziye'nin hûlasa-i meali senediyeklerin ahîri tevkil mezuniyetleri olduğu halde dîvân-ı istînâfça bunlar tarafından tayin olunan vekil kabul olunup muhakemeye girişilmesi ve birtakım esbâb gayr-ı makbule serdiyle masanın hükm-i evvelin icrâsı için kefil vermekten muâf ve istisna tutulması ve bu muâfiyet ve istisna kabul olunmak lazım gelse bile mukaddemâ yüzde yirmiden bahsle Hacı Halil Efendi'nin vermiş olduğu kefalet senedi kefalet etmeyeceği bi'l beyan ikmâl ettirilmesini kendisi talep ve iddia eylediği ve diğer tarafın vekili Harutyân mezkûr kefalet senedi vaktiyle kabul olunmuş olmak hasebiyle âher kefalet senedi itaya mahâl olmadığını söylemiş bulunduğu cihetle dîvân-ı istînâfın kefalet ettirilmesini tasdik etmediği takdirde Hacı Halil Efendi'nin marû'l beyan kefalet senedini derece-i kifayede add ile başka kefalet hacet olmadığına karar vereceği yerde mezkûr kefaletnameyi dahi aradan kaldırıp yalnız[700] mararîf-i muhakeme ve zarar ve ziyana kefil-i irâe olunmasına dair hükm vermesi külliye'nin usûl-i muhakemeye ve kanuna mugayir olduğundan mezkûr kararnamenin nakzı istidâsından ibarettir.

Layiha-i cevabiyede dîvân-ı istînâfça muhakemeye girişilmiş olduğu cihetle vekalet maddesi hakkında itiraza mahâl kalmadığı ve masanın ifaya mecbur olmadığı bir meblağ için kefil istenilmesi caiz olamayacağı ve Sihak Silsyan yüzde yirmi için mukaddemâ vermiş olduğu kefil maddesine gelince kefalet-i mezkûrenin mebni aleyhi olan birinci iflas i'lâmı keemlenyekün hükmünde olduğuna dair ikinci iflas i'lâmı sudûr etmiş olduğundan bi'l tabî kefalet-i mezkûrenin hükmü kalmamış olduğu meydanda bulunduğu cihetle bu babdaki itiraza dahi hacet-i mess etmemekle mezkûr karar namenin tasdîki istidâ olunmuştur.

Tarafeyn daireye istenildiğinde Sadık Ağa ile Hasan Fehmi Efendi ve Harutyân gelerek merkûm Sadık Ağa Hasan Fehmi Efendi'yi şifahen tevkil eylesine ve Harutyân dîvân-ı istînâfta senediyekler tarafından ifâ-yı vekalet etmiş ise de muahharan müflis Sihak Silsyan ikinci iflas i'lâmını almasından dolayı senediyeklerin aradan çıkması cihetle doğrudan doğruya Sihak Silsyan tarafından vekaleten geldiğini bi'l beyan bu babda olan musaddak vekalet senedini ibrâz ve î'tâ eylesine üzerine suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta iki tarafın vâki olan ifâdâtı dahi layihaları meallerini tekrardan ibaret bulunmuştur icâb-ı keyfiyet lede'l müzakere dîvân-ı istînâfın kararnamesinin netice-i hükmü divanca hükm-i evvel tasdik olunsa bile Sadık Ağa guremadan hissesini almak lazım gelip masalih-i iflasiyenin henüz ikmâl olunmuş olmasına mebni guremanın ne yolda vuku bulacağı na-malum idüğünden hükm-i evvel ile masârif-i seferiyyenin ifâsı zımnında kefalet mahâl olmamakla mukaddemâ verilen kefalet senedinin reddiyle senediyeklerin yalnız zarar ve ziyan için kefil-i irâe eylesinenden ibaret ise de mezkûr kararname metninden müsteban olduğu üzere Sihak Silsyan kumpanyasının mahkumiyetine dair birinci meclisten gurre Rebiyyülâhir sene 88 tarihiyle verilen i'lâma itiraz ile istinaf dava eylediği esnada alacaklılarına yüzde yirmi tediyesine

mütedair birinci iflas i'lâmını almış olduğundan Sadık Ağa ile olan davasına inde'l istinaf haksız çıktığı takdirde yüzde yirmi hesabı üzere hükm-i evvel ile vuku bulacak zarar ve ziyanın ve istinaf masarifinin tediyelerini mutazammın 22 Cemaziyelâhir sene 88 tarihli musaddak kefalet senedini î'tâ eylemiş ve muahharan vekil merkûm Harutyan tarafından verilen arzuhalde mukaddemâ Sihak Silsyan verdiği mezkûr kefalet senedinin sureti merbûtan î'tâ olunduğundan davanın istinafen rü'yeti istidâ olunmuş olmasına ve Hasan Fehmi Efendi tarafından yizde yirmi için kefalet kabul olunmayıp hükm-i evvelin icrasıyla masârif ve zarar için kefil ahzı talep ve iddia kılınmasına ve bu iddiaya mukâbil merkûm Harutyan müflis Sihak Silsyan tekrar ihzâr-ı iflas eylediğinden ve hükm olunacak akçayı masadan îfâ edeceğinden bahsle sâlif-üz-zikr kefalet senedinin reddiyle zarar ve ziyana diğer kefil verilmek veyahut zarar ve ziyana mukâbil bir miktar akça depozito edilmek lazım geleceğini dermeyân eylemesiyle beraber sâlif-üz-zikr kefalet senedinin vaktiyle kabul olunmuş idüğü[701] cihetle Hasan Fehmi Efendi'nin iddia-yı meşrûhunun muvafık nizam olmadığını dahi söylemesine nazaran dîvân-ı istînâfın hükm-i evvel ile masârif ve zarar için kefil alınması hakkında Hasan Fehmi tarafından dermeyân olunan iddia-yı buçuk red eylediği sırada mezkûr kefalet senedini derece-i kifayede ad ile başka kefalet hacet olmadığına karar verilmesi lazım gelir iken vaktiyle verilmiş olan mezkûr kefalet senedinin dahi reddiyle yalnız zarar ve ziyan için kefil irâesine karar verilmesi yolsuz ve usûl-i muhakemeye muhalif bulunmayan karar-ı mezkûrun nakzıyla ıslâhı husûsunun ticaret nezaretine bildirilmesine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan sekiz adet beyaz mecidinin Sihak Silsyan'a ait olmak üzere Sadık Ağa'dan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Revandesyoz zevcesi İstiyasini nam kadınla Yanyalı Arslan Bey zevcesi Ayşe Hanım beyinde olan Lafra çiftliği münazaasına 90 tarihli kararın temyîzini müstedî mezbûr İstiyasini'nin vekili Nikola Ümidi tarafından î'tâ olunan arzuhal ve layiha temyîz-i hukuk dairesine havale kılınmakla li-ecli'l muhakeme mûmâileyha Ayşe Hanım'ın bu tarafta bulunan vekili Nuri Efendi'ye bir kıt'a vekaletname göndermesi veyahut musaddak senetli diğer bir vekil tayin eylemesi zımnında bir k't'a davetname lefiyle keyfiyet Yanya vilayetine ya tahrirat aleyh iş'ar olunmuş olduğu halde buna göre mezbûre İstiyasini kadının vekili Nikola Ümidi tarafından î'tâ olunup 17 Zilhicce sene 90 tarihinde daireye havale olunan arzuhalde Ayşe Hanım'ın vekili Osman Ağa mahkeme-i istinafiye i'lâmının icrâ-yı hükmü istidâsına kıyâm etmiş ve zarar ve ziyan ve masârif hakkında ayrıca hükm-i istihsal eylemiş olduğundan ve bu makûle derdest temyîz bulunan i'lâmat ahkâmının tehhür icrâsı lazımeden bulunduğundan bahisle temyîz-i hukuk dairesince bir karar husulüne değin Yanya vilayeti dîvân-ı temyîzi ile mahkeme-i istinafiye i'lâmları ahkâmının icrâ olunmaması ve zarar ve ziyana dair olan kararın dahi te'hîr icrâsı husûslarının ücreti tarafından verilmek üzere telgrafla Yanya vilayetine iş'arı istidâ kılınmış ve suret-i istidâ muvafık maslahat ise de bu makûle temyîzi istidâ olunan i'lâmların tedkîkât-ı temyîziyenin hitâmına değin tehhür ahkâmı

nizamname-i mahsusı icâbınca havale cemiyetine ait vezâiften bulunmuş olduğundan ve bu yolda istidâların ara sıra daireye vürûdu vazife-i mezkûrenin vakit ve zamanıyla icrâ olunmamakta idüğünü müeyyed olup bu ise caiz olamayacağından ba'd-ezin bu makûle i'lâmlar hakkında temyîz-i dava olduğundan iktizâ eden mahallere vakit ve zamanıyla ihzâr ve iş'arı emrinde dikkat-i mütemadiye icrâ buyurulması ve Nikola Ümidi tarafından bakılması husûsunun havale cemiyetine tebliği lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sarraflar kethüdası sabık saadetlü Kigork Efendi ile Kürekçi Hanlı oğlu izzetli Mıgırdıç [702] Efendi beyninde olan davaya dair mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden verilip biri ticaret-i dava kaleminden ve diğeri icrâ cemiyetinden musaddak bulunan i'lâm suretleri yek-diğere mübayin olduğundan mezkûr i'lâmın keemlenyekun hükmünde ad olunarak keyfiyetin müceddeden rü'yeti hükmünü hâvî mukaddemâ dîvân-ı istînâftan î'tâ kılınan i'lâm temyîz-i hukuk dairesinde bi'l rü'ye nakz olunarak meclis-i mezbûrun dava -i ticaret kaleminden musaddak bulunan i'lâm suretinin asıl i'lâm ittihazıyla işin istinafen rü'yeti lüzumunu 27 Zilhicce sene 89 tarihiyle i'lâm kılınmıştı bunun üzerine buna göre dîvân-ı istînâftan 27 Cemaziyelâhire sene 90 tarihiyle verilen i'lâmın tekrar temyîzen rü'yetini müstedî mûmâileyh Kigork Efendi vekili mösyö Edvarid tarafından verilen 17 Şaban sene 90 tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin itiraz ve cevap layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu temyîz-i istidâ olunan i'lâmın hülâsa-i mûndericatı tarafeynin üçüncü meclis ticarete icrâ olunan muhakemelerinde mûmâileyh Kigork Efendi bir kıt'a senet mûcibince Mıgırdıç Efendi'den elli üç bin bu kadar kuruş dava ederek Mıgırdıç Efendi dahi asıl malın bila faiz tediye olunacağı meşrût olduğundan faiz lazım gelmeyeceğini söylemiş ise de sened-i mezbûrun siyak ibaresine nazaran yirmi beş bin yüz elli kuruşun bir gûna hitâmında bilafaiz verileceği deyn olup bilafaiz verileceği kaydı yalnız vadeye münhasır olarak ondan sonraya şümüllü olmayacağı ve Mıgırdıç Efendi'nin ifadesi gibi mâbadına şümüllü olsa behemehâl yüz elli bir gün hitâmından sonra bilafaiz verileceğinin tasrihi lazım geleceği cihetle bu itirazın kabule gayr-ı şâyân görüldüğü misillü devlet senedini hâmil sarrafların teâtî eyledikleri senedatta faiz zikri musarrah olmasa bile güzeşte mütalebesine salâhiyetleri olacağı nizami iktizâsından bulunduğundan yirmi beş bin kuruş vadesi inkızâsından sarrafların imtiyazlarının lağvı tarihine kadar kesesi bin akçadan ve ondan sonra dahi yüzde birden hesap edilen faiziyle bâliğ olduğu elli üç bin altı yüz yirmi beş kuruşun muhakeme marsarîfî ve nısf ceza-yı nakdi ve geçecek müddet faiziyle beraber Mıgırdıç Efendi'den tahsiline ve Mıgırdıç Efendi'nin bi'l arzuhal vuku bulan davasının ayrıca tedkîk edilmesine karar verilmesiyle müste'nif Mıgırdıç Efendi'nin karar-ı mezkûr yolunda olmadığını söylemesine mukâbiletan müste'nif aleyh vekili Edvarid cânibinden vuku bulan iki nev'i itirazdan nizamına tevfikân istinaf istidâsı vuku bulmadığına dair olan birinci itiraz üçüncü meclis i'lâmının sureti elyevm Mıgırdıç Efendi'ye usûlü vechle tebliğ olunmamış olmak hasebiyle gayr-i vârid olduğu gibi ikinci itiraza sulh Rebiyyülâhir

sene 76 tarihli nizam bir kıt'a ilm-ü haber ve sarraflardan istihsal kılınan reyler mûcibince müvekkilinin ibrâz eylediği senedin hitâmında vadesinden sonra faizalmaya salâhiyeti olduğu ve sarraflar imtiyazlı olmasa imtiyazlarının lağv edileceği ve mademki müvekkili imtiyazlı sarraf bulunmuştur protesto etmesine hacet etmediği ve bilafaiz şartının hitâm vadeye şâmil bulunduğu maddesi olup bu misillü bilafaiz ifası taahhüd olunan meblağın mehli geçtiği takdirde meblağ-ı mezbûrun talep olunmaması medyûnun akçayı vermekten enba edip etmediği ve binâen aleyh ifate-i vakte sebep olup olmadığı ortaya konacak mevaddan olmayıp bilakis bilafaiz mehlinin temdîdine zımnen [703] muvafıkını intâc edeceği ve Kigork Efendi bilafaiz şartıyla imtiyaz dairesinden esasen işin çıkmasına razı olmuş idüğü cihetle akçayı faiziyle beraber talep eder olduğu halde vaktiyle resmen ve tahrir'ül ihzâr eylemesi iktizâ etmişken burasını icrâ etmemiş ve sarraf esnafının vuku bulan re'yleri nizamât-ı müessese yerine kâim olamayacağı meydanda görünmüş ve gerek mârr-üz zikr ilm-ü haber ve gerek nizamât sâirede sarrafların bu makûle hitâm vadesinde bilafaiz te'diye olunacağı meşrût olan alacaklarının mafaiz istihsâl olunmasını tazammun eden fıkra görülememiş olmasıyla vekil-i merkûmun istidâ tarihine gelinceye kadar faiz iddiasına salâhiyeti görülememiş ve olbabda olan ifâdâtı kâffesi şâyân-ı iltifat bulunmuş olduğuna mebni usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on yedinci maddesinin fıkra-i ahiresi mûcibince üçüncü meclis i'lâmının hükmü fesh olunarak mezkûr yirmi beş bin kuruşun üzerine arzuhal tarihinden itibaren yüzde birden güzeştesi bi'l zam hasıl olan otuz altı bin beş yüz kuruşun Mıgırdıç Efendi'den bila ahz Kigork Efendi'ye teslim olunmasına ekseriyetle hükm olunmuş idüğünü mebnidir müstedî-i temyîz Kigork Efendi'nin vekili mösyö Edvarid layihasında iki nev'i itiraz gösterilip bunların birincisi sarraflar hakkındaki nizamnamede sarrafların tahvile merbut alacaklarını güzeşteyiyle beraber telep edecekleri musarrah ve bu dahi devlet senedini hâmil olan sarraflar için bir imtiyaz bulunduğu cihetle kanunen lazım gelen güzeşteyi almak için müvekkili resmen ihtâra gayr-ı mecbur iken mecbur tutularak istidâsının cerh olunması kanunen hükmü sâkıt olmayan bir maddeyi sâkıt hükmünde tutmak demek olup bu ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkrasına münafî olduğu Mıgırdıç Efendi'nin dahi sarrâfân nizamı mûcibince senedin vadesinden sonra geçen eyyâm için güzeşte vermeye malûmatı bulunduğunu mübeyyindir ikincisi sarrâfân nizamında güzeşte için protesto alınması lüzumuna dair fıkra gayr-ı mevcud olduğu protesto icrâsı bu matlubun mafaiz eyledikleri mebaliğin magüzeşte istihsâki hakkında ise sarâhat olmadığı ve sarraflara tüccar gibi muamele olacak olur ise imtiyazlarının abes olması iktizâ ederek sarraflara ise kanun-ı umumiden bila istisna imtiyaz verilmiş ve müvekkilinin dahi işbu imtiyaza istinaden güzeşte talebine salâhiyeti bedihî bulunmuş olduğu halde dîvân-ı istînâf i'lâmında ibrâz olunan ilm-ü haber ve sâir nizamatta sarrafların protestosuz faiz alabileceklerini tazammun eder fıkra görülemediğinin sebep-i hükm-i ittihâzı yolsuz ve vazife-i nizamiyesinden hariç olacağını mutazammındır müdde'î aleyh Mıgırdıç Efendi'nin cevap layihası müfâdı dahi ve makûle pusulalara güzeşte işletilmesine dair bir nizam olmayıp mahkemelerce dahi bu yolda olan senet için güzeşte itasına hükm-i sâbık etmemiş olduğu ve güzeştesiz

olarak meşrût bulunan senetlere güzeşte yürütülmesi hakkında nizam bulunduğunu mütedair iayihâ-i itiraziye de dermeyân olunan iddiayı esas bulunduğu ve yalnız vade için bilafaiz şartının pusulada yazılması îcâb etmeyeceği cihetle mezkûr pusula için güzeşte talep olunması mugayir nizam olduğu müşirdir tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyîz [704] Kigork Efendi tarafından mösyö Edvarid baâsenet musaddak vekaleten ve müddeî aleyh Mıgırdıç Efendi asaleten 3 Şevval sene 90 tarihinde gelmeleriyle muvacehelerinde i'lâm ile layihalar kırâat olunduktan sonra suret ve iddia ifadeleri istifsar kılındıkta mösyö Edvarid mezkûr tahvil yüz elli bir gün vadeyi mutazammın olup vadeden evvel ne re'sül mal ve ne de faiz talep olunabileceğinden ve vadenin inkızâsında ise meblağ-ı mezbûr tahvile merbut faizli bir borç olacağından inkızâsı va'dde nizamen faiziyle mütalebeye salâhiyet âşikâr ve sarrafların alacakları imtiyazlı ve bi'l irade-i seniyye faizli bulunduğundan vade için sened-i mezbûrda faizsiz şartı mûnderic vade-i mezbûre için dahi faiz mütalebe edileceği derkar bulunmuş olduğu ve i'lâm-ı mezbûrda meali mahki ilm-ü haberde sarrafların tahvile merbut ve mütehakkık olan matlublarının mürûr eden eyyâm güzeştesiyle istihsâli muharrer ve muhakkan tabiri dahi inkar olunmayan bir şey demek olmasıyla mezkûr tahvil dahi bu hükümde dahil bulunduğu eelden müvekkilinin matlubu için mürûr eden eyyâm güzeştesinin istihsâli lazım geleceğini tezkâr ve layihası mûndericatı tekrar ile sened-i mezbûr suret-i musaddakasını irâe eylediği müddeî aleyh Mıgırdıç Efendi dahi mösyö Edvarid bir taraftan bilafaiz kaydının vadeye münhasır olduğu ve bir taraftan da vadeden evvel re'sûlmalın talep edilemeyeceğini beyan edip şu ifâdât ise birbirine mugayir idüğü ve faiz mütalebe olunacağına dair ihzâr veya protesto vuku lazımeden bulunduğu ve mezkûr pusulanın sarraf nizamında mûnderic olan sened-i kabilinden olduğunu ve ilm-ü haber mezkûrda mûnderic bulunan muhakkak tabirinden murad bi'l muhakeme tahakkuk etmiş mebalîğ demek idüğünü ve sarraflar hakkındaki nizamât-ı müessese müşterileriyle olan muamelata ait olup bu hisse birbirleriyle olan muamelelerine râci olmayarak bunun bervech te'âmüs icrâ olsa geldiğini ifade ve layiha mûndericatı tekrar ve hikaye eyledi.

Bâdî-i bahs ve nizâ olan mezkûr senet Mıgırdıç Kürekçi Hanayan imzalı ve 25 Recep sene 280 tarihli olup metninde (Osmanlı tarihinin bin iki yüz seksen senesi Recep ayının yirmi beşinden yüz elli bir gün vadesi hitâmında bâlâda zikr olunan yirmi beş bin kuruşu faizsiz Kigork amireye ödemeye borçlu olduğum için işbu senedimi verdim) diye mesturdur.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere dîvân-ı istînâfin netice-i hükm ve kararı Kigork Efendi'nin meblağ-ı mezbûru bilafaiz idane etmesiyle ba-rıza imtiyaz dairesinden çıktığı ve binâenaleyh mehlin hitâmından sonra güzeşte ahzı protesto ile ihtâra mütevakkıf olup protesto etmemesi bilafaiz mehlinin tahdidine muvafakat demek olduğu gibi vekili Edvarid tarafından sarrafların imtiyazına dair ibrâz olunan ilm-ü haberle nizamât-ı sâirede bu makûle hitâm vadesinde bilafaiz tediyesi meşrut olan matlubat için vadenin hitâmından sonra protestosuz faiz alabileceği tazammun eder bir fıkra görülemediği cihetlerle deyn-i mebhusun anının kanun-ı umumiye tevfikân yelnız

istidâ tarihinden itibaren yüzde bir faiziyle tahsili lüzumunu beyandan ve mösyö Edvarid'in karar-ı mezkûr aleyhinde olan itirazatının hülasası dahi imtiyazlı sarraflar kanun-ı umumiden müstesna olarak tahvile merbut [705] olan alacaklarının güzeran eden eyyâm güzêşesiyle beraber talep olunacağı nizam mahsuslarında musarrah ve bu da Mıgırdıç Efendi nezdinde malum olmakla müvekkilinin protesto ile ihtara mecburiyeti olup mecbur tutulması mugayir nizam olduğunu tezkâr ibaret görünmüş olup vâkıa imtiyazlı sarrafların müşterilerde olan matlubatı için mukavele olmaksızın faiz yürütülmesi nizam-ı atık iktizâsından bulunmuş ve imtiyazları ise seksen dört tarihinde fesh olunmuş olduğundan imtiyaz zamanında idane ettikleri akça için tarih-i mezkûra değin kesede bin akça faiz yürütülmesi ve tarih-i mezkûrdan sonra deyn senedinde faiz mukavelesi olmadığı halde zeyl-i kanuna tevfiikan edecekleri protesto tarihinden ve protestoları olmadığı takdirde istidâ tarihinden itibaren yüzde bir faiz almaları lazım gelir ise de dîvân-ı istînâf i'lâmında beyan olduğu vechle Kigork Efendi imtiyaz dairesinden hurûc ile meblağ-ı mezbûru faizsiz mukavelesiyle ikrâz etmiş olduğuna ve deyn senedinde muharrer olan faizsiz tabiri vadeye hasr ve tahsis olunmayıp tabir-i mezkûrun deyne matufiyeti müddet-i mehle şümulünden akrep gönderdiğine ve Mıgırdıç Efendi'nin faizsiz iddiası senette musarrah olan tabir-i mezkûra ve Kigork Efendi'nin vadesnin hitâmından sonra faiz almaya salâhiyeti olduğu hakkındaki davası nizamın delâleti müstenid olup kavâid-i umûmiye iktizâsınca sarâhat mukabelinde delâlete itibar olmadığından başka vekil Edvarid'in ispat-ı müddei zımnında dîvân-ı istînâfa ibrâz eylediği ilm-ü haber ve evrak-ı sâire sarrafların müşterileriyle beyinlerinde olan muamelata dair olup sarrafların yekdiğeri beyinde olarak akd olunan bu makûle muamelat-ı mahsûsa hakkında bir hükmü mutazammın olmadığına binâen mösyö Edvarid'in itirazat-ı meşrûhası nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinde muharrer esbâb nakziyyeden görülememiş olmakla temyîz-i istidâsının reddiyle dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm ve tebliğ harcı olan üç yüz altmış beş kuruşla üç beyaz mecdiyyenin Mıgırdıç Efendi'den alınmasına ekseriyetle karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Latkati kumpanyasıyla Tüfekçioğlu Pandali beyinde tekevvün eden davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen fi 14 Ramazan sene 90 tarihli kararnamenin hükmü aleyhine itiraz ile temyîzini müstedî Latkati kumpanyasının vekili ciran Gregor'un î'tâ eylediği arzuhal ve layiha ve kararname sureti diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek fi 21 Şevval sene 90 tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr dîvân-ı istînâf kararnamesinin hülasa-i meali Pandali'nin İzmir Mahkeme-i Ticaret'ten verilen i'lâma itiraz ile istinaf dava eylemesi üzerine tarafeyn dîvân-ı istînâfa celb olundukta müste'nif aleyh Latkati kumpanyası vekili Gregor'un müste'nif Pandali'nin kefilî Anistaş'ın Atina'ya firar eylediğinden ve emr edarese sekte geldiğinden karar edip etmediğinin ve itibar-ı sâbıkına hâlel gelip gelmediğinin mezkûreye rabt müvekkilleri [706] tarafından istidâ olunması üzerine İzmir

mahkemesinden yazılan derkenarda kefil-i merkûmun bir ay tebdîl hevâ Atina'ya gittiğini ve İzmir'de olan ahz-ı itasına biraz durgunluk gelerek işini tuz resmiye koymaksızın ve mahkeme-i ticarete müracaat etmeksizin umûr-ı ticariyesinin tesviyesini İlyasoğlu Mina ile mösyö Petro Pulo ve İkonomidi'yehavale ettiği ve şimdilik işine sekte gelmiş demek idüğü enbâ olunduğundan ve bu halde kefil-i merkûma kalmadığından bahsle diğer kefil gösterilmesi lüzumunu iddia ve müste'nif Pandali kefil-i merkûma izhâr-ı iflas etmiş nazarıyla bakılmamak lazım geleceğine dair ahîren İzmir mahkeme-i ticaretten yazılmış bir kıt'a derkenar ibrâz ederek mûcibince kefil-i merkûmun müflis olmadığı gibi müste'nif aleyhin gösterdiği derkenarın yolsuz olduğunu beyan ve enbâ eylemeleri üzerine îcâbı lede'l müzakere müste'nif aleyh vekili Gregor mukaddemâ müste'nif tarafından istinaf için kefil gösterilen Anistaş'ın firar ve Atina'da karar eylediğini söylediği halde kendisinin ispat adıyla ibrâz eylediği derkenarda tebdil ab-ı hevâ zımında gittiği musarrah olarak ol-babda olan sözünün hilâf-ı vâki olduğu tebeyyün eylemiş olduğu gibi kefilin emniyet-i bahş olamayacak dereceye geldiğini ispat eylemesine karar verilmiş ve bu kararı kendisi dahi kabul etmiş olduğuna göre mü'kiliyle müste'nif Pandali beynindeki davanın istinaftan dolayı kefil-i merkûmun emniyet-i bahş olamayacağını ispat eylemek lazım gelir iken (kefil-i merkûmun şimdilik işine sekte gelmiş olacağından) tabir mehlini hâvî bir derkenar göstererek kefil-i merkûmun katıyen izhâr-ı iflas eylediğinin muhakkak ve müsbit olduğuna dair bir gûna olarak resmiye irâe edememiş ve daha sonra tarihiyle müverrah olarak Pandali'nin gösterdiği derkenar kefil-i merkûma müflis nazarıyla bakılmamak îcâb eylediğini hâvî olup evvelki derkenar ise bununla çevirmiş idüğü ve usûl-i muhakeme ticaret nizamnamesinin otuz altıncı maddesi mûcibince müddeînin davasını ispata mecbur olduğu ve havale cemiyeti nizamnamesinin on sekizinci maddesine kıyasen dahi esasen sahip istidâ bulunan müste'nifin gösterdiği kefilin adem-i kudretinin ispatı hasmı bulunanlara teveccüh eylediği cihetle müste'nif aleyhin ispat-ı madde eylemesine ekseriyetle karar verildiğini mutazammındır.

Merkûm Gregor'un layiha-i itiraziyesinde dîvân-ı istînâfta olan iddiası müste'nifin irâe ettiği kefilin umûrunu sekte ve itibar sabıkına hâlel geldiği kaziyesinden ibaret olarak bu babda ispat-ı müddeâ zımında kendisine divan-ı mezkûrdan mehl verilmesi üzerine kefil-i merkûmun devalib-ı ahz-ı itasına biraz durgunluk geldiğine dair İzmir mahkeme-i ticaretinden yazılan derkenar ile ispat-ı müddeâ eylediği ve her bir tacirin devalib-i ahz-ı itasına durgunluk ve işine sekte geldiği halde itibar-ı sabıkı gâib olacağı derkar olup husûsuyla kefil-i merkûmun umûr-ı ticariyesinin tesviyesini birtakım ticaret ve evkâtlara teslim ve tevdî eylemesi umûrunun ukde-i te'hirde idüğüne delil ve bir han kâfi olacağı ve kefil-i merkûm resmen izhâr-ı iflas etmiş olsun ve olmasın mukaddemâ kefaleti mu'teber idüğüne dair olan tasdîkin hükmü işine sekte geldiği ibaresiyle zâil olacağı ve kefil-i merkûmun katıyen izhar-ı iflas eylediği muhakkak [707] ve müsbit olduğuna dair evrak-ı resmiye ibrâz olunamadığı denilmesi dava sadedinden hariç bulunduğu beyanıyla karar-ı mezkûrun nakzı ve diğer kefil-i irâe ettirilmesi istidâ olunmuştur layiha-i cevabiyede vekil-i merkûm Gregor'un evvelki iddiası kefilin firar eylediğinden ibaret olduğu dîvân-ı istînâf kararnamesinde musarrah olup irâe eylediği

derkenar ise bu iddiasına muvafık bulunmadığından muahharan tahvil kelim ile iddiasını derkenara tevfiğ ettirmek emeline bulunmakta ise de burası nizamem gayr-ı caiz idüğü ve kefilin umûruna ne yolda durgunluk geldiğı ve mahkeme-i ticarete müracaata ne olduğı tasrîh olunmadığı gibi işine sekte geldiğı tabiri dahi kefilin emniyet-i bahş olmadığı hakkında asla delil olamayacağı ve ahîren İzmir mahkeme-i ticaretinde yazılan derkenar evvelki derkenarı çürüteceğı ve bir tacirin işine sekte gelmesi kanunen ve nizamem muayyen olan esbâb-ı mûcibenin vukuuna mütevakkıf bulunduğı cihetle mezkûr kararnamenin tasdîki gösterilmiştir.

Tarafeyn daireye istenildiğinde Latkati kumpanyası tarafından Ciran Gregor vekaleten ve mezbûr Pandali asâleten gelerek merkûm Gregor'un Petro Latkati kumpanyası tarafından vekil-i mutlak olduğı İzmir mahkeme-i ticaretinden musaddak olup yedinde bulunan 16 Şevval sene 90 tarihli vekaletnameden anlaşıldıktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta iki taraf dahi layihaları meallerini tekrar ile beraber merkûm Pandali kefilinin İzmir'de yirmi bin liralık kadar emlâkı bulunduğunu ve hükme-i evvelin ifasına muktedir idüğünü söyledi.

İcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere metn-i i'lâmdan müstefad olduğı üzere Pandali'nin irâe eylediğı kefilin emniyet-i bahş olamayacak dereceye geldiğini vekil-i merkûm Gregor'un ispat eylesine evvel emrde karar verilmesi üzerine merkûm Gregor kefilin dolâb-ı ahz-ı itasına biraz durgunluk geldiğine dair İzmir mahkeme-i ticaretinin bir kıt'a derkenarını ispat-ı müddeâ zımnında ibrâz eylemiş ve bunun cerhiyle kefil-i merkûmun Pandali cânibinden tebeyyün ettirilemediğı surette diğerk kefil istenilmesi lazımeden olduğı ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz altıncı maddesinde kavî kefil gösterilmesi musarrağ bulunduğı halde mezkûr kararnamede kefil-i merkûmun katiyen iflas eylediğinin muhakkak ve müsbit olduğına dair merkûm Gregor bir gûna evrak-ı resmiye ibrâz edememiş denilmesi mezkûr yüz altıncı madde hükümüne ve dîvân-ı istînâfin kefilin emniyet-i bahş olamayacak dereceye geldiğinin ispat edilmesine dair olan evvelki kararına mugayir olduğı misillü Pandali'nin irâe eylediğı sonraki derkenar kefil-i merkûma müflis nazarıyla bakılmamak icâb eylediğini hâvî olup evvelki derkenar ise bununla çürümüş olduğı fıkrasına gelince bu işte aratılacak cihet kefilin muktedir olup olmadığı maddesi olarak adem-i iktidar ise iflasına münhasır olmadığından bu fıkra dahi yanlış mütalaadan münbais bulunmakla mezkûr kararnamenin nakzıyla ıslahı husûsunun Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmesine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç adet beyaz mecidinin ileride haksız çıkacak tarafa ait olmak üzere Latkati kumpanyasından alınmasına karar verilerek suret-i karar arafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Hariciye Nezâret-i Celîlesi gurre Muharrem 91 tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 7 Zilhicce sene 90 tarihli ve iki yüz yedi numaralı tavriri ve melfuf suretleri kırâat olundu dairenin vazife-i muayenesi mehakim nizamiye i'lâmatının temyîzen rü'yeti kaziyyesi olmakla ve takrîr-i mezkûr da dermeyân olunan husûs ise

mehakim-i mezbûrede bi'l rü'ye hükm altına alınmış ve temyîzen rü'yeti iddia olunmuş madde olmadığından daire-i mezbûreye taalluk eder ciheti görülememekle dairece bu babda beyan-ı mütalaaya mahal olmadığı muhâtlem Âlî-i nezaret penâhileri buyuruldukta ol-babda...

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Yanya vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesine vârid olup temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan fi 1 Safer sene 90 tarihli tahrîratta arazi münazaaları şer'an fasl olunmakta iken Şûrâ-yı Devlet kararı ve 5 Safer sene 90 tarihi ile vilayete tastir buyurulan umûm emirnâme-i sami mûcibince mecliste nizamen rü'yet olduğu ve arazinin yaylak ve kışlak ve tarla ve mera ve harman yeri gibi birtakım evsâfı ve bu evsafa mahsus ahkamı bulunduğu cihetle bu misillü arazi hakkında verilen hükümler istinaf olunmakta ve î'tâ olunan mazbatadan bazıları dahi senedat-ı resmiyeye mübayin ve kaide-i muhakemeye mugayir görünmekte olduğundan nakz ve reddi lazım gelir ise de arazi-i münâzaun-fihin hususiyet hale nazaran keşf-i muayene olmadıkça yeniden hükm vermek ve dîvân-ı temyîz heyeti mahal münazaaya gidip tahkik keyfiyet eylemek kâbil olamayacağından mahsusen memur gönderilip tahkikatı esas hükm-i ittihâz olunmak ve bâmübaşir marifetiyle mahalli hükûmetine ıslâh-ı hükm ettirilmek veyahut pek çok imtidat eder ise de her fıkrası için mahalinden isti'lâm olunmak şakklarından birinin tercihinde tereddüd hasıl olduğu beyanıyla îcâbının iş'arı anha olunmuştur husûs-ı mezkûr usûl-i muhakemeye müteferri mevaddan olarak hukuk-ı adiyeye mahkemesinde elyevm desturü'l amel olan usûl-i muhakeme ticaret nizamnamesinde ise bu makûle arazi davalarına tatbîk olunacak ahkam-ı nizamiye bulunamadığı ve bu babda tayin olunacak kâide umûm arazi davalarına ait olacağı cihetle muktezasının ifası Şûrâ-yı Devlet'a râci bulunduğundan tahrîrat-ı merkûmenin Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulması tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Tuna vilayetinden vârid olup temyîz-i hukuk dairesine havale olunan fi 19 Şaban sene 90 tarihli tahrîratta Varnalı Rizo oğlunun ve Zilcalalı Misko ile beyninde olan davadan dolayı mahkeme-i ticaret vilayetten gıyaben verilen i'lâm hükmünü adem-i kabul ile keyfiyetin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîzen tedkîk ve rü'yetini müstedî î'tâ eylediği arzuhal ile layiha-i kefalet senedinin diğer taraftan alınan cevap layihasıyla beraber leffen gönderildiği iş'ar olunmuş ise de temyîzi istidâ olunan i'lâm sureti gönderilmemiş ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye [709] Nizame-i dahilisinin yirmi dördüncü maddesinde bir i'lâmın temyîzini istidâ eden kimse ol ilamın imzalı veyahut suret-i musaddakasını istidâsına rabt ederek î'tâ eyleyeceğidir ve yirmi beşinci maddesinde dahi şerâit muharrere riâyet olunmadığı halde istidâ red olunur diye muharrer olduğundan merkûm Veziroğlunun bu babda olan istidâsının zikr olunan yirmi beşinci madde mûcibince reddi iktizâ edeceği derkenar olmakla beraber tahrîrat-ı merkûme mûndericatına tarafeynin layihaları mealinden müsteban olduğu üzere i'lâm-ı mezkûr hükm-i gıyabiyi mutazammın olup bu misillü gıyaben verilen i'lâmâtın itiraz-ı âlî-ül

hükm tarikiyle ol i'lâmı î'tâ eden mahkemede tekrar rü'yet ve tedkîki ve itiraz-ı âlî-ül hükm müddeti nakzıya olmadıkça istinaf ve temyîzi câiz olmayacağı hükm nizam iktizâsından bulunmuş olmasıyla ol vechle icrâ-yı iktizâsı zımında vilayet müşârün-ileyheye tahrîrat aleyhe-i nezaretpenahi tastir için evrak-ı merkûmenin havale cemiyetine iadesi tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Sivas vilayetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 27 Ramazan sene 90 tarihli tahrîratı mütalaa olundu mealî Tokad kazası sakinlerinden mütekaid Hüseyin Bey i'lâmı İdris'i darb ve habs gibi muamele-i zulmiyede bulunduğundan ve i'lâm-ı merkûm on dört seneden beri taht-ı memlûkiyyet ve itâatında idüğünden irad ettirilmesine dair nasâyih lazıme icrâ olunmuş ise de te'siri olmadıktan başka buna göre zuhûr eden talibine iki bin kuruşa fûrûht eylemiş ve bu ise mâdelet-i seniyyeye muhalif görünmüş olduğu beyanıyla bu babda lazım gelecek muamelenin istifsarından ibaret oluyor esaret maddesi mûcibince taht-ı memnuîyyette olarak bu yolda vuku bulacak bir muamelenin icrâsı icra memurlarının cümle-i vezâifinden madûd olmakla husûs-ı mezkûr hakkında beyan re'y ve mütalaa etmek hukuk dairesinin vezâif nizamiyesi haricinde bulunmuş ve icrâ-yı iktizâsı Şûrâ-yı Devlet'e ait görünmüş olduğundan tahrîrat-ı mezkûrenin Şûrâ-yı Devlet'e havalesi tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Galyalı Gümüşgerdanoğlu Mihalaki Bey ile Pazarcıklı Yani beyninde olan alacak davasına dair olup temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan evrak mütalaa olundu.

Dîvân-ı istînâfın mezkûresinde gösterildiği vechle husûs-ı mezkûr mahalinde bidayeten ve istinafen rü'yet olunması cihetle buraca temyîzen rü'yeti lazım gelip ancak gönderilmiş olan istidâ ve kefalet senedi istinaf dava için tanzîm alınmış olduğundan temyîz-i istidâsı ve kefalet senedi ile tebdil edilmek lazım geldiği gibi aleyhine itiraz olunan i'lâm sureti dahi gönderilmemiş olduğuna mebni evrak-ı mezkûrenin mahaline iadesi ile Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci maddelerinde muharrer usûle tevfikân yeniden temyîz için istidâ ve kefalet senedi olarak i'lâm sureti ve tarafeynin layihalarıyla beraber irsâli husûsunun iş'arı zımında evrak-ı mezkûrenin havale cemiyetine iadesi lüzumu tezekkür olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Havale cemiyetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 8 Zilkade sene 290 tarihli mezkûresinde Kapamacı oğlu Manuk Tophane müşiri esbak Halil Paşa merhumdan alacağı olan üç yüz liradan evvel emrde verese-i kibâr hisselerinin masârif istihsâli zımında keyfiyetin ticarethaneye havalesini istidâ etmekte ve verese vekili dahi kebir ve sagîr veresenin emvâlî bab-ı fetvada henüz taksim edilmediği beyanıyla müddeînin idareye müracaat etmesi lazım geleceği söylemekte olduğundan bahsle cihet havalesi istişar olunmuştur.

Keyfiyet lede'l müzakere müteveffâ-yı müşârün-ileyhin tüccardan bulunmadığı cihetle veresesine intikal eden borcundan dolayı tehaddüs eden davanın mahkeme-i ticarete fasl ve rü'yeti nizamen caiz olamayacağına ve arada faiz iddiası bulunduğu mebnî ber minvâl-i muharrer verese-i kibâr hakkında olan iddianın mahakim-i ibtidâiyeden ait olduğu daireye havalesi lüzumu tezekkür olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Hasırcı Hacı Hurşid Ağa ile pazarcı Ömer Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair bidayet mahkemesi birinci hukuk dairesinden verilen 14 Rebiyyülevvel 90 sene tarihli i'lâmın temyîzini müstedî merkûm Hurşid Ağa'nın î'tâ eylediği 24 Rebiyyülâhîr 90 sene tarihli arzuhal ve layiha cevabiye temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu mezkûr birinci hukuk i'lâmının hülâsa-i meali Ömer Ağa bâsenet matlubu bulunan elli dokuz adet Osmanlı lirasına mahsuben senet zahrında mürakkim yirmi sekiz lira teslim ve muahharan otuz zirâ hasır bahâsı olarak yarım lira dahi mahsub olunup küsûr otuz buçuk lira alacağı kaldığından meblağ-ı mezbûrun Hacı Hurşid Ağa'dan ma-faiz tahsilini dava ve Hacı Hurşid Ağa dahi mezkûr senette muharrer elli dokuz lira borcuna mahsuben yirmi sekiz buçuk liradan fazla teslimatı olmayıp küsûr otuz buçuk lira borcu ise de aldığı hasırdan zarar gördüğünü ifade ve enbâ etmesi üzerine Ömer Ağa kendisi hasır satmayıp fakat Hurşid Ağa'nın hasır bahâsından dolayı ahîrine olan deyni için vâki olan müracaatına mebnî mezkûr elli dokuz lirayı ikrâz eylediğini beyan eylediğinden îcâbı lede'l müzakere hasırcı Hurşid Ağa'nın elli dokuz lira deyninden gayr-ı ez teslimat otuz lira borcu kaldığını mu'terif olduğuna binâen mezkûr otuz buçuk liranın ma-faiz kendisinden tahsiline karar verildiğini mutazammındır Hacı Hurşid Ağa'nın layiha-i itiraziyesinde kendisi Ömer Ağa'dan nakden para almayıp iştirâ eylediği hasır esmanından dolayı mezkûr senedi verdiği ve mezkûr hasırlar hem noksan ve hem de lekeli olmasından nâşî on altı lira zarar ve ziyânı vuku bulduğu cihetle mezkûr liranın deyn senedindeki mebalîğden tenzili îcâb eylediği halde merkûm Ömer Ağa muhalefet eylediğinden ve kendisinin şu vechle mutazarrır olduğuna malûmatı bulunmadığına dair Ömer Ağa'nın tahlîfî lazımede iken birinci hukuk dairesinde burasına bir şey denildiğinden Ömer Ağa'nın tahlîfî husûsu istidâ olunmuştur.

Ömer Ağa'nın cevap layihasında dahi kendisi hasır satmayıp ancak Hurşid Ağa'nın asma altında Hatiboğlu Bekir Efendi'den iştirâ eylediği hasır esmanından deyni olduğu ve kendisinin dahi [711] Bekir Efendi zimmetinde matlubu bulunduğu cihetle buna mukâbil mablağ-ı mezkûru havaleten kabul ederek Hurşid Ağa'dan sened-i mezkûru aldığı ve Hurşid Ağa'nın vâhî bahane serdiyle müvekkiline yemin teklif etmesi mugayir nizam olduğu beyanıyla hükm-i evvelin tasdîki gösterilmiştir.

Tarafeyn daireye istenildiğinde Hacı Hurşid Ağa asaleten ve Ömer Ağa cânibinden tacir Osman Ağa bâsenet musaddak vekâleten gelmeleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra lede'l isticvâb Hacı Hurşid Ağa mezkûr hasırların noksan ve lekeli zuhûr etmesinden dolayı mutazarrır olduğuna malûmatı

bulunmadığına dair Ömer Ağa'nın tahlifi birinci hukuk dairesinde talep ve iddia eylediği halde bu iddiasına havale-i sem'-i itibâr olunmadığını beyan ve vekil-i merkûm Osman Ağa dahi Hacı Hurşid Ağa'nın böyle bir teklifi vuku bulmuş olsa i'lâmda muharrer olmak lazım geleceği ifade ve ityân eylediği icâb-ı keyfiyet lede'l müzakere Hacı Hurşid Ağa hasmı Ömer Ağa'nın tehlifi birinci hukuk dairesinde talep eylediğini şifâhen söylemekte ise de birinci hukuk dairesi i'lâmında böyle bir iddia sebkât ettiğine dair bir gûna sarâhat olmadığı gibi Hacı Hurşid Ağa'nın temyîz-i hukuk dairesine havale olunan mahtûm layihasında dahi yemin teklif edip de kabul olunmadığına dair bir gûna itiraz olmayıp yalnız hasmına yemin teklif olunmak lazımdan bulunduğu halde mahkemece bir şey denilmediği ve ol-vechle yemin teklif ve icrâ ettirilmesi fıkraları muharrer olarak şu fıkralardan dahi kendisinin birinci hukuk dairesinde hasmına yemin teklif etmediği müsteban olduğundan ve hîn-i muhakemede dermeyân olunmamış olan bir iddianın mahkeme-i temyîzde istimâi caiz olamayacağından Hacı Hurşid Ağa'nın mezkûr itirazı i'lâmın nakzını mûcib olmamakla bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm ve tebliğ harcı olan dört buçuk beyaz mecidinin Hurşid Ağa'ya rücû etmek üzere Ömer Ağa'dan alınmasına karar verilerek keyfiyet tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Arapgirli Aharon'un cihet-i kefaletinden Hezar nam kimesneden aramakta olduğu akçanın Mamuret'ül Aziz mutasarrıflığıyla Diyar Bekir Ticaret Mahkemesi beyinde ceryân eden muhabereyi mutazammın Diyar Bekir vilayetinden 8 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli tahrirat ile melfufatı ve olbabda merkûm Aharon tarafından buraca î'tâ olunan arzuhal ile Mamuret'ül Aziz Ticaret Mahkemesi'nin 15 Cemaziyelevvel sene 78 tarihli i'lâm sureti temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla mütalaa olundu.

Mündericatına nazaran merkûm Aharon ile Hamparsom nam kimesne beyinde tehattüs eden ticaret şirketi münazaasın Keyan madeni nizam idare meclisinde bidayete-i Mamuret'ül Aziz sancağı Ticaret Mahkemesinde istinafen bi'l rü'ye Aharon'un tebeyyün eden alli bu kadar bin kuruş matlubunun Hamparsom'dan veyahut li-ecli'l istinaf kefilî olan Hezar'dan tahsil olunması hakkında mahkeme-i merkûmeden verilen i'lâma istinaden merkûm Aharon matlununun kefil-i merkumdan istihsali istidâ etmesi üzerine livâ-i mezkûr mutasarrıflığıyla Diyar Bekir Ticaret Mahkemesi beyinde muhalif efkâr vukua gelerek mutasarrıflık cânibinden merkûm Hezar'ın kefâleti edâ-yı deyne olmayıp [712] ancak esnâ-yı muhakemede Hamparsom'un Samsun'da olan bazı evrakını getirmek üzere nefsine kefâleti mutazammın bir kıt'a kefâlet senedi alınmış olduğu halde muahharan merkumdan hükm-i evvelin icrâsı için kefâlet alınması lüzumuna Mamuret'ül Aziz Ticaret Mahkemesi'nden mahaline vâki olan iş'ar üzerine sened-i mezkûr bi'l harîf kefâlet maliye şekline konulduğu ve bununla beraber merkûm Aharon bu aralık Hezaryan'ın kefâletten zimmetini ibrâ ederek ol-babda merkûm Hezaryan'a i'lâm-ı şer'î verildiği cihetle mezbûrun Hezar'dan tahsili yoluna gidilemeyeceği beyan olunmuş ve Diyar Bekir Ticaret Mahkemesi cânibinden dahi esas dava şirketten münbais olmak ve tarafeyn tüccar bulunmak hasebiyle zikr olunan kefâlet

meselesinin mahalli ticaret mahkemesine ait olarak i'âm-ı şer'îye rabtı mugayir olduğu ve kefâlet senedi ise işin mahkeme-i mezbûrda istinafen rü'yetine başlanılacağı sırada istinaf şerâitine tevfiikan bade'l muhakeme Hamparsom'un haksız çıktığı halde tebeyyün edecek zatının ifâsına taahhüd olunduğunu mutazammın olup mahalli kaymakamlığı marifetiyle bi'l ahz mahkeme-i merkûmeden hıfz olunduğuna mahkeme-i mezbûre i'âmında musarrah olduğu gibi sened-i mezkûr Diyar Bekir Ticaret Mahkemesine dahi celb ve muayene olundukta filvaki bazı mahalinde sebtî var ise istinaf şerâitine dair olan fıkra-i nizamiyenin ikinci satırında aynen muharrer merkûm Hezaryan'ın bu babda bir iddiası var ise de dîvân-ı istînâf ticarete müracaat etmesi iktizâ edeceği dermeyân kılınmış halde mutasarrıflığın ahîren vâki olan iş'arında keyfiyet Ticaret Nezâret-i Celîlesinden lede'l istifsar bu iş de i'âm-ı şer'î olduğundan mahkeme-i ticarete rü'yeti caiz olmadığına cevabı alındığı bildirilmiş olduğundan ve merkûm Aharon matlubunun kefil-i merkumdan tahsili husûsunda istidâ ve ısrardan hâlî olmadığından buradan istîzân-ı muamele olduğu anlaşılmıştır.

İdare meclisleri umûr-ı idareye memur olarak eşhâs beyninde mütehaddis deâvî-i hukukiye ve ali-ül ale'l husûs mevad ticariyeye müdahaleleri caiz olmadığından Keyan madeni idare meclisinin husus-ı mebhûsün anı bidâyete-i rü'yet etmesi keenlemyekûn hükmünde bulunduğu Mamuret'ül Aziz Ticaret Mahkemesinin vazifesi bidâyete-i rü'yet davaya münhasır olduğuna ve zaten mahkeme-i merkûmede bu babda verilen i'âm istinaf usulüne tevfiikan yapılmış olduğuna binâen mahkeme-i merkûmenin davayı rü'yet edişi bidâyet derecesinde görünmüş ve şu halde müddeî Hamparsom'dan hükm-i evvelin icrâsı için kefil ahzı esasen yolsuz bulunmuş olup ancak mademki vaktiyle nasılsa bir kefil alınmış ve ihaleten hadde bir taraf kefaletinin kefâlet maliye ve diğer taraf olduğunu iddia etmekte bulunmuştur bundan dolayı terafeynin yani olan Aharon Hezar'ın mahkemeleri bi'l icrâ bu davanın hükmen faslı tabî olarak böyle mahkeme icrâ olduğuna dair evrak-ı merkûmede bir gûna sarâhat olduğu misillü mebhûsü'n anı olan i'âm-ı şer'î dahi terafeynin olvechle muhakemeleri bi'l icrânın üzerine verilmiş hükmü cârî i'âmıdır yoksa yalnız ibrâyı muharrer i'âmıdır burası dahi beyan olduğundan ve her ne kadar kefalet-i merkûma mehakim-i ticarete ait bir (Bâkiyyesi sonra).

2.14. Cerîde-i Mehakim 49. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Şevval	Sene	(Pazartesi)	Kânûnevvvel Rumi	Sene	Sahife
49	25	1291		3	1290	713

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretinin Mâbadı)

Davadan neş'et etmiş ise de bu makûle kefâlet meseleleri mevâd-ı ticariyeden olmayıp hukuk-ı adiyeden bulunduğu deâvî meclisinde bi'l taraf tahkik ve tedkik ve zikr olunan i'lâm-ı şer'î mütalaa olunarak tarafeynin icrâ-yı muhakemesiyle bir hükm ve i'lâma rabtı ve olbabda verilecek i'lâma itiraz olduğu takdirde dîvân-ı temyîz vilayette istinafen rü'yeti lazım geleceğinin cevaben vilayet müşârûnileyh iş'ar buyurulması lüzumunda karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Defterhane ketebesinden Osman Bahri Efendi ile ticarethane ketebesinin Ali Rıza Efendi beyinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 27 Rebiyyülâhîr sene 90 tarihli kararnamenin temyîzini müstedî mûmâileyh Bahri Efendi'nin î'tâ eylediği 27 Cemaziyelâhîr sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan kararnamenin hûlasa-i mündericatı tarafeynin mahkeme-i ticaret birinci mecliste cereyân eden muhakemelerinde 15 Muharrem sene 87 tarihiyle müverrah ve derûnunda tarihinden altı mah vade ile Murad oğlu kumpanyası şeriklerinden Torosoğlu Serkez'den beş bin sekiz yüz kırk kuruş ahz edip vadesi hitâmında emrine tediye ve verilemediği halde mürûr edevak eyyâm için nizamen faizini tesviye eyleyeceği ve zirinde Ali Rıza hatmiyle meblağ-ı mezbûrun edâsına kefil bi'l mal olduğu muharrer olarak Bahri Efendi'nin ibrâz eylediği Anistaş Zarapo imzalı senedin zahrında dahi mezkûr beş bin sekiz yüz kırk kuruşun îcâb eden faiziyle rifatli Bahri Efendi'ye itası için ciroya ibtidâr olundu ibaresi meşrûh ise de işbu ciro usûlüne muvafık olduğu cihetle mûmâileyh Bahri Efendi [714] vekil sıfatında tutularak müddeî aleyh Ali Rıza Efendi isticvâb olundukta mühür ve kefaletini tasdik ile beraber evvela asıl medyûna müracaat lazım geleceğinden kendisine bunun için bir hafta mehl î'tâ kılınmasını telep ve şfade eylemiş ise de müddeî aleyh kefil bi'l mal olup asıl medyûn makamına kâim olacağı cihetle ikrârı mûcibince hesab'ül kefalet mezkûr beş bin sekiz yüz kırk kuruşa on dokuz buçuk aylık yüzde birden bin yüz otuz sekiz kuruş faiz zammıyla cem'an altı bin dokuz yüz yetmiş sekiz kuruşun ma-masârif-i muhakeme Ali Rıza Efendi'den tahsiline dair ekseriyetle verilen hükmü mûmâileyh Ali Rıza Efendi kabul etmeyerek istinaf-ı dava etmesi üzerine müste'nif aleyh Osman Bahri Efendi derece-i evveli i'lâmı suretinin 25 Cemaziyellevvel sene 89 tarihinde müste'nife tebliğ kılınmış ve istinaf için kefâlet senedi 27 Ramazan sene 89 tarihinde verilmiş olup şu hesapça istinaf müddeti olan yüz yirmi günü iki gün mütecâviz eylediği cihetle istinaf-ı davaya hak ve salâhiyet kalmadığını iddia eylemekle evvel emrde burası dîvân-ı istînâfça tedkik olundukta celeb esnafından Lutfî Paşa'da sakın Abdülvahid Efendi'nin hükm-i evvel ile zarar ve ziyan ve masarifin îfâsına kefil olduğunu şâmil 5 Ramazan sene 89 tarihli senet 27 Ramazan sene 89 tarihiyle deâvî-i ticaret kılınmadan tasdik ve kefil mûmâileyhin muteber olduğunun Samatya civarında Mirahur Camii-i şerifinin derkâr mütevellisi Ebu Bekir Sıtkı Bayezid'de Zihni ve Talha Efendiler cânibinden 25

Ramazan sene 89 tarihinde tasdik kılındığı tebeyyün ederek bir kıt'a ilm-ü haber mantığınca i'lâm-ı mezkûr dahi 25 Cemaziyelevvel sene 89 tarihinde tebliğ olmuş ve istinaf-ı arzuhalı 4 Şaban sene 89 tarihinde verilerek kefâlet senedi dahi 5 Ramazan sene 89 tarihli olduğu halde heyet-i haziresiyle deâvî kaleminden kabul olunarak tasdik kılınmış olmasına nazaran sened-i tarihinde ve binâberin müddeti tarafında tanzîm kılınmış olduğu münfehîm olup ma- hezâ tarih-i tebliğ olan seksen dokuz senesi Cemaziyelevvel'nin yirmi beşinci gününden kefâlet senedinin tasdik tarihi bulunan sene-i merkûme Ramazan'ın yirmi birinci gününe kadar güzerân eden eyyâm led'l hesap yüz yirmi gün hâsıl ve bu hesaplarca mehl nizamı olan yüz yirmi bir gün geçmeksizin senedin tasdik ettirildiği rütbe-i sübûta vâsıl olmuş ve bir de mebde' hesap tebliğ ve gâye-i hesap tasdik günleri ad olunamayıp çünkü yevmiyen mezkûrtin tebliğ ve tasdik muamelesine masrûf olup bunlar inde'l hesap adet-i itibar olunamayacağı cihetle işbu iki gün çıkarıldıkta yüz on sekiz gün içinde kefâlet senedinin tasdik edildiği tayin eylemiş olduğuna ve lasiyyema kefil mumaileyin muteber olduğu 25 Ramazan sene 89 tarihinde tasdik olunarak deâvî kaleminin tasdiki de buna mübtenî olduğundan şu hal dahi mehl hakkındaki iştibâhı külliyyen def eylemiş eylemiş ve şu halden ve emsalinden istidlâl olunduğu vechle verilen kefâletin tahkiki zımnında deâvî kalemi çend gün uğraşacağından kalem-i mezkûrca imrâr ettirilmiş olan eyyâmın müste'nif istinaf hakkından mahrumiyetine sebebiyet verdirilmesi gayr-ı layık görünmüş idüğüne binâen usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı maddesi mûcibince arzuhal î'tâ ve şerâiti müddeti içinde ikmâl olunduğu tebeyyün ederek davanın istinafen [715] rü'yeti zımnında müste'nif aleyhin zât-ı maslahata dair layiha getirmesi lüzumuna derece-i saniyede mütefekkan karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî temyîz Bahri Efendi'nin layiha-i itiraziyesinde usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirminci maddesi mûcibince derece-i evveli i'lâmının tebliği tarihinden itibaren müddet-i istinaf yüz yirmi gün olup mûmâileyh Ali Rıza Efendi'nin irâe etmiş olduğu kefâletnamenin tasdiki tarihiyle i'lâmın kendisine tebliğ olduğu tarih beyninde güzerân eden eyyâm ise müddet-i mezkûreyi iki gün mütecâviz ve binâen aleyh efendi-i mûmâileyh hakk-ı istinafından sâkıt olduğundan ve dîvân-ı istînâf i'lâmının ve kefâletnamenin tasdik olduğu günler dahil hesap olunamayacağını ve deâvî kaleminde imrâr ettirilmiş eyyâm müste'nifin hakk-ı istinaftan mahrumiyetine sebebiyet veremeyeceğini beyan eylemiş ise de bunun hangi kanuna müstenid bulunduğunu tasrîh etmemiş idüğünden bahsle istinaf müddetinin inkızâ eylediği hasebiyle derece-i evveli i'lâmının tasdiki ve masârif-i muhakeme ve sâirenin mûmâileyh Ali Rıza Efendi'den tahsili iktizâ edeceği iddia olunmuştur muamileyh Ali Rıza Efendi'nin vekili Aznavur Serope imzasıyla î'tâ olunan layiha-i cevabiyede dahi mûmâiley Bahri Efendi'nin temyîz-i istidâsıyla layiha-i itiraziyesi kendisine tebliğ olunmuş ise de mezkûr istidâ da müddeî aleyhin isim ve şöhret ve sanat ve ikâmetgahı ve temyîzi istidâ olunan i'lâmın ne cihetle kanuna ve nizama mugayir bulunduğu beyan olunmamış olduğu gibi layihada müvekkili Ali Rıza Efendi'nin ismi muahrer ise de sanatı ile ikâmetgahı kezâlik gösterilmemiş olduğundan havale cemiyeti nizamnamesinin beşinci ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin yirmi

ikinci maddeleri ahkamınca bunların redi lazım geleceğini ve bu cihetle layiha-i itiraziyeye şimdilik cevap itasına hacet olmayıp mezkûr arzuhal ile layihanın kabulüne karar verilecek olur ise olvakit îcâb eden cevapların î'tâ kılınacağını bi'l beyan müvekkili tarafından kendisine verilip dîvân-ı istînâfta mahfuz olan vekâletnamenin celbiyle iktizâ-yı halin icrâsı istidâ olunmuştur.

Tarafeyn daireye davet olundukta müddeî Bahri Efendi ile müddeî aleyh Ali Rıza Efendi Aznavur Serope 11 Şaban sene 90 tarihinde gelmiş ve mûmâileyh Ali Rıza Efendi tarafından aznavur Serop'yi dairede tevkil eylemiş olduğundan i'lâm ile layihalar muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta mûmâileyh Bahri Efendi layihasında eylediği vechle şerâit-i istinafiyenin yüz yirmi ikinci günü icrâ kılındığı ve dîvân-ı istînâf i'lâmında tebliğin vuku bulunduğu ve kefâlet senedinin tasdik olunduğu eyyâm dahil hesap edilemeyeceği munderic ise de bunun hangi nizama müstenid idüğü beyan olunmadığını söyleyerek keyfiyetin temyîzen rü'yetini talep eyledi Ali Rıza Efendi'nin vekili Aznavur Serope dahi müstedî-i temyîz Bahri Efendi'nin temyîz istidâsıyla layihasında müvekkili Rıza Efendi'nin sanatı ve ikâmetgahı zikr olunmadığı gibi temyîz istidâsında dîvân-ı istînâf i'lâmının ne cihetle kanun ve nizama mugayir olduğu beyan olunmadığından istidâsının reddi lazım geleceğini[716] ve eğer ki dairece şâyan-ı kabul ad olunur ise o halde Bahri Efendi'nin layiha-i itiraziyesine cevap verileceği dermeyân etti bunun üzerine bâdî-i emrde Aznavur Serope'nin ber minvâl-i muharrer müstedî-i temyîz bahri Efendi'nin istidâsının reddi lazım geleceği hakkındaki iddiasının tedkiki muktezî görünmekle keyfiyet dairece lede'l mülâhaza mârr-üz zikr temyîz istidâsıyla layiha-i itiraziye Ali Rıza Efendi'nin sıfatı ile ikâmetgahı gösterilmemiş ise de istidâyâ merbut olan dîvân-ı istînâf i'lâmında müddeî aleyhin sıfatı beyan olunmuş ve müddeî aleyh Rıza Efendi memuriyette bulunduğu cihetle istidâ ile layihada sıfatının gösterilmesi malumu i'lâm kablinden olarak tekrarına hacet olmadığı misillü i'lâmın kanuna mugayereti dahi layiha-i itiraziye îzâh kılınmış olduğundan merkûm Serope'nin bu babda olan itirazı vâhî görünerek layiha-i itiraziye cevap î'tâ etmesi lüzumu Serope'ye tefhîm olunduktan sonra Serope bir kıt'a layiha-i cevabiye götürmüş olduğu cihetle muvacehe ve isticvâbları ikmâl kılınmak üzere tarafeyn iki defa davet olduğu halde Serope icabet etmediğinden kendisine usûlü vechle ihzâr pusulası gönderilerek mûcibince Aznavur Serope'ye dahi müstedî-i temyîz Bahri Efendi'yle birlikte 21 Zilkade sene 90 tarihinde daireye gelmekle muvacehelerinde i'lâm ile layihalar kırâat olunduktan ve layiha-i cevabiyenin netice-i medlûlü şerâit-i istinafiyeyi câmi olan kefâlet senedinin tasdiki tarihiyle i'lâm tebliğ tarihi lede'l hesap yüz yirmi gün hâsıl olduğu cihetle aleyhine itiraz etmeye hakkı olup olamadığı temyîz istidâsının reddi ve masârif-i muhakeme ve sâirenin mûmâileyh tazmîn ettirilmesi talebini mutazammın idüğü tefhîm olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri tekrar sual olundukta mûmâileyh Bahri Efendi müddeti-i istinaf inkizâ eylediği ve bunun hakkında dîvân-ı istînâftan beyan edilen hesap muvafık nizam olmadığı cihetle dîvân-ı istînâf kararını kabul edemeyeceğini beyan etti Aznavur Serope dahi cevabında şerâit-i istinafiyeyi hâvî olan senet 5 Ramazan sene 89 tarihinde yani derece-i evveli i'lâmının tebliğinden doksan

sekiz gün sonra verilmiş iken 27 Ramazan sene 89 tarihinde yani tarih-i senetten yirmi iki gün sonra deâvî-i ticaret kaleminden tasdik kılınmış ve işbu yirmi gün mezkûr doksan sekiz güne zam olundukta yüz yirmi gün hâsıl olarak şu halde müddet-i nizamiyesi zarfından şerâit-i istinafiye icrâ edilmiş olduğundan dîvân-ı istînâf kararı yolunda bulunduğunu ityân eyledi.

Îcâbı dairece lede'l müzakere müstedî-i temyîz Bahri Efendi şerâit-i istinafiyenin yüz yirmi ikinci günü icrâ kılındığını iddia etmekte ise de dîvân-ı istînâf kararnamesinde gösterilen hesaba nazaran müddet-i istinaf inkızâ etmeksizin yani yüz yirminci günü şerâit-i lazımenin icrâ kılındığı münfehîm olduğu gibi dairece dahi seksen dokuz senesi sâlnâmesine müracaat ve tarih-i tebliğ musadif olan Cemaziyelevvel'nin yirmi beşinci gününden tasdik tarihi bulunan 27 Ramazan sene 89 tarihine kadar hesap olundukta yüz yirmi gün hâsıl olmasıyla şu suretle dahi şerâit-i istinafiyenin müddet-i nizamiyesi zarfında icrâ olunduğu tahakkuk eylemiş olduğundan mûmâileyh Bahri Efendi'nin bu babda olan iddia ve itirazı vâhî [717] görünerek dîvân-ı istînâf kararının tasdikiyle muhakeme-i lazımenin icrâsı husûsunun dîvân-ı istînâfa havale olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç ki cem'an sekiz beyaz mecidinin ileride haksız çıkacak tarafa rücû etmek üzere evvel emrde Ali Rıza Efendi'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar Bahri Efendi ile vekili Aznavur Serope'ye dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tüccardan Redokanaki vekili Meldiyos ile pazarcı Nikola beyninde olan alacak davasına dair dîvân-ı istînâftan verilen 5 Zilkade sene 89 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî merkum Meldiyos tarafından verilen arzuhal i'lâm tarihinde temyîz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynden alınan layihalar ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Dîvân-ı istînâf i'lâmı suret-i musaddakası mündericatına nazaran dava-yı mezkûra mukaddemâ mahkeme-i ticaret ikinci mecliste bi'l rû'ye merkûm Meldiyos'un Redokanaki'den muhavvel bir kıt'a senet mûcibince pazarcı Nikola zimmetinde sekiz bin yedi yüz seksen dokuz kuruş alacağı tebeyyün eylediğine dair bir kıt'a i'lâm verilmiş ve merkûm Nikola'nın vuku bulan istinaf davası üzerine dîvân-ı istînâfça sened-i mezbûr emre muharrer olmamak hasebiyle ciro kabul etmeyen böyle bir senede istinaden Meldiyos'un Nikola'dan davaya salâhiyeti görülememiş ve iki kıt'a senetten Nikola ile Dimitri'nin yekdiğerine kefâletlerine dair sarâhati şâmil olmayan 4 Temmuz sene 859 tarihli senet-i merkûmanın yekdiğere kefaletlerini mutazammın olan 8 Haziran sene 859 tarihli senedin hükmünü fesh etmemiş olmaması cihetleriyle ikinci meclis i'lâmı fesh olunarak Meldiyos'un Nikola'dan davaya hakkı olmadığı i'lâm olunmuş ise de merkûm Meldiyos işbu i'lâm hakkında temyîz davasına kıyâm ederek ol-babda temyîz-i hukuk dairesince cereyân eden muhakemenin neticesinde Redokanaki tarafından Meldiyos'a bir kıt'a sergi mukâbilinde sekiz kıt'a senedin terk ve havale kılındığı ve şu suret Nikola'nın deyne müşteriki olan Dimitri'yle medyûnlardan bazıları taraflarından tasdik ve kabul edildiği anlaşılmış olduğuna ve bu misillü emre muharrer

olmayan senedin medyûnun kabul ve tasdîki üzerine âhire havalesi nizamen muteber bulunmasına mebni münâzaun-fih olan sekiz bin yedi yüz kuruş Meldiyos'un dâyin makamına kâim olarak Dimitri'den talebe hakkı olduğu gibi Nikola'nın kabul ve tasdîki olmadığından Meldiyos'un her ne kadar doğrudan doğruya dâyin sıfatıyla Nikola'dan istifa-yı hak edemezse de Redokanaki'nin Nikola cânibinden tasdîk olunmayan havalesi Nikola hakkında Meldiyos vekâlet sıfatında bulundurulacağından Meldiyos'un bi'l vekâle Nikola'dan davaya salâhiyeti görülmesi ve bir de Nikola ile Dimitri'nin bir kalem deyn hakkında mukaddem ve muahhar vermiş oldukları iki kıt'asından muahhar olanda kefâlete dair sarâhat olmamasından nâşî mukaddem ki senette bulunan kefâletin butlânına zehâbda dahi isabet bulunamaması mûlabeseleriyle dîvân-ı istînâf i'lâmı nakz edilerek münâzaun-fih olan akçayı Meldiyos'un dilerse doğrudan doğruya Dimitri'den ve dilerse kefâlet suretiyle Nikola'dan aramaya Nikola'nın vekili Simon'un dahi [718] müvekkilinin Redokanaki'ye meblağ-ı müddeâyı edâ ettiğine dair öteden beri dermeyân etmekte olduğu def' davasını istimâ hak ve salâhiyetleri olacağı hakkında bir kıt'a i'lâm tanzîm ve î'tâ edilmiş ve binâen aleyh keyfiyet mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde havale olarak meclis-i mezkûrdan her ne kadar pazarcı Nikola'nın vekili meblağ-ı müddeâ ve Redokanaki'ye verilerek ibrâname aldığını iddia etmekte ise de ibrânamenin meblağ-ı müddeânın gerek kendi ve gerek adamları tarafından iddia olunmayacağına dair olup senedin bedelinin tediye olunduğunu mutazammın olduğundan ve vekil-i merkûm mablağ-ı müddeânın Redokanaki'ye verildiğini sâir suretle ispat edemeyip hukuk dairesi i'lâmında meblağ-ı müddeâyı Redokanaki tarafından bi'l vekale mütâlebe için milemde salâhiyet verildiğinden mârr-üz zikr sekiz bin yedi yüz seksen dokuz kuruşun iki bin altı yüz otuz yedi kuruş faiziyle me'an Nikola'dan bi'l tahsil milemde itası lazım geleceğine dair i'lâm verilmiştir ve bunun üzerine dîvân-ı istînâfta cereyân eden muhakemede müste'nif Nikola'nın vekili Simon müvekkilinin Redokanaki'ye olan borcunu îfâ edip ancak Redokanaki senedi bulamadığını ve ibrâname meydanda oldukça Meldiyos'un bi'l vekâle bir gûna iddiaya salâhiyeti olmadığını iddia ve Meldiyos dahi Nikola'nın redokanaki'ye sekiz bin yedi yüz seksen kuruş borcu olup mablağ-ı mezkûrun tahsili zımnında mezbûr redokanaki kandisini vekil eylediğini ve havale tarihinden bidâyet iddiasına kadar geçen müddete hasmının bahanesiyle bazı hal sebebiyet verdiğini ve Nikola'nın ibrâz eylediği ibrânamede Redokanaki ile adamları taraflarından dava olmayacağı musarrah olmasına göre âher tarafa Redokanaki'nin senet havale etmiş olmasının anlaşılacağını dermeyân eylemişler ise de dîvân-ı istînâfın 2 Muharrem sene 87 tarihli i'lâmında beyan kılınmış olduğu vechle mukaddemâ tarafeynin dîvân-ı istînâfta icrâ kılınan muhakemelerinde Meldiyos'un ibrâz eylediği iki kıt'a senetten 8 Haziran sene 1859 tarihli derece-i evvelide gösterilmiş ise de asıl deyn senedi 4 Temmuz sene 1859 tarihli olacağını ifade ile mezkûr 4 Temmuz tarihli senede temessük etmiş olduktan başka Redokanaki'nin ibrâ senedi 6 Eylül sene 1867 ve Meldiyos'a havale verdiğine dair olan senedi 8 Teşrinisani sene 860 tarihli ise de Meldiyos'un 18 Zilhicce sene 85 tarihinde davaya mübâderetle bunca müddet iddiaya mübaşeret edemediği hakkında serd eylediği esbâbın kavî-i mücerredde kalmasına ve ibrânamenin tarihi deyn senedinden muahhar olmasına nazaran ibrânamenin sened-i

mezkûra dahi şimüllü olacağı misillü Meldiyos'un ifadesi vechle ibranamede ahire senet havale etmediği hakkında bir fıkra yoksa da böyle bir senedin müstesnâ tutulduğuna dair dahi îzâhât olmadığından Meldiyos'un ibranamenin bir cihetine temessük ederek diğer cihetinden dolayı bir şey dememekte olacağı ve bu babda Meldiyos vekil olmak hasebiyle vekil asil gibi ad edileceği cihetlerle Meldiyos'un ibrâz eylediği senet hükümsüz ve binâberin ikinci meclis i'lâmının hükmü yolsuz görünerek ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on yedinci ve yüz on sekizinci maddelerinin fıkârât ahiresi mûcibince fesh ile Meldiyos'un bu babda müste'nif Nikola'dan nesne talep edememesi ve sened-i mezkûrdan dolayı bir davası var ise Redokanaki'ye müracaat ve istediği halde Redokanaki'nin senedini imza[719] etmiş olan Dimitri aleyhinde iddiaya mübaderet eylemesi husûslarına karar verildiği anlaşılmıştır vekil-i merkûm Meldiyos'un layihasında mûnderic itirazatı müvekkilinin pazarcı Nikola ve refiki Dimitri zimmetlerinde yekdiğerine kefil bi'l mal ve kefil bi'l nefis olarak bi'l tahvil alacağı olan sekiz bin yedi yüz küsur kuruşu kendisine bir kıt'a sergi mukâbilinde havale eylemiş ve merkûmandan Dimitri dahi hîn-i havaledede hazır bulunarak havalenameye kabulünü hâvî vaz'-ı imza etmiş iken çend sene sonra memleketi cânibinde tarafından Nikola aleyhinde davaya kıyâm olunduğu halde merkûm Nikola Dersââdet'e firar ederek müvekkili Redokanaki'ye deynlerinin akdemce Meld'e? havale kılınmış ise de deyn senedinden başka bir kıt'a mukavele senedi olduğundan ve Meld nezdinde bulunmadığından bahisle bu babda bir kıt'a ilm-ü haber talep etmesiyle müvekkili dahi merkûm Nikola'nın tahvillerini resmen dava etmeyeceğine dair bir kıt'a ilm-ü haber vermiş ve mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde akçanın ne müvekkiline ve ne de kendisine verildiği tahakkuk etmemiş olduğu gibi kendisinin Nikola'da alacağı olacağına dair tanzîm olunan i'lâmın feshiyle dîvân-ı istînâftan î'tâ edilen i'lâm temyîz-i hukuk dairesinden nakz olunarak dilerse doğrudan doğruya Dimitri'den ve ister ise Redokanaki tarafından bi'l vekale Nikola'dan istifa-yı hakka salâhiyeti olduğuna mütedair verilen i'lâm mûcibince ikinci meclisten bir kıt'a i'lâm terkim kılınmış iken işbu i'lâmın dîvân-ı istînâftan fesh olduğundan bahsle dîvân-ı istînâf i'lâm-ı ahirinin nakzıyla Nikola'dan mütâlebe-i hakka kendisine salâhiyet itasını müddeâdan ibarettir.

Müddeî-aleyh pazarcı Nikola'nın vekili Simon'un layiha-i cevabiyesinde dahi Meldiyos'un layihasındaki hikâyâtı cerh ve tekzîb bir de dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdîki talep edilmiştir.

Tarafeyn daireye davet olundukta dairenin makdemki i'lâmı mantığınca Redokanaki'nin vekili olan Meld ile müddeî aleyh pazarcı Nikola'nın bâsenet musaddak vekili Simon daireye gelmeleriyle muvacehelerinde i'lâm-ı mezbûr ile layiha kırâat ve mütalaa olunduktan sonra layihaları haricinde bir diyecekleri olup olmadığı lede'l sual merkûm Meld sâlif-üz-zikr ibraname îfâ-yı deyn mukâbilinde alınmış bir şey olmadığından i'timâda gayr-ı şâyân bulunduğunu bi'l beyan dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzıyla müvekkil merkûm Nikola'dan mütâlebeye salâhiyeti olduğunun tasdîk olunmasını beyan ve vekil-i merkûm Simon dahi ibraname mûcibince Redokanaki'nin bir gûna hakkı kalmamış idüğünü dermeyân eylemiştir ve bunun

üzerine görünen lüzuma mebni ikinci meclis ticaretin bu husûsa dair olan zâbtnameleriyle ibrâname ve 4 Temmuz sene 1859 tarihli deyn senedi ile Redokanaki'nin matlubatını merkûm Meld'e havale eylediğine dair senet ve bu husûsa müteferri bi'l cümle evrak Ticaret Nezâret-i celîlesi'nden götürülerek nazar tedkîk ve mütalaadan geçirildikten ve tarafeyn iki defa daha daireye celb ile muvacehelerinde evrak mûcibince kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri tekrar istifsar olundukta her biri layihası mündericâtını tekrar eyledi.

Keyfiyet lede'l müzakere müstedî vekili Meld'in gerek layihasında beyan ve gerek dairede şifâhen serd ve ityân eylediği ifâdât ve itirazâtı müvekkilinin merkûm Nikola ve refîki Dimitri zimmetlerinde yekdiğerine [720] kefil bi'l mal ve kefil bi'l nefis olarak bi'l tahvil alacağı olan sekiz bin yedi yüz küsur kuruşu kendisine bir kıt'a sergi mukâbilinde havale eylemiş ve merkûman dan Dimiti dahi hîn-i havalede hazır bulunarak havalenameye kabulünü hâvî vaz'-ı imza etmiş iken çend sene sonra memleketi cânibinde tarafından Nikola aleyhinde davaya kıyâm olduğu halde merkûm Nikola Dersaadet'e karar ederek merkûm Redokanaki'ye bi'l müracaat deynlerinin akdemce Meld'e havale kılınmış ise de deyn senedinden başka bir kıt'a mukavele senedi olduğundan ve Meld nezdinde bulunmadığından bahisle bir kıt'a ilm-ü haber talep etmesiyle müvekkili dahi merkûm Nikola'nın tahvillerini resmen dava etmeyeceğine dair bir kıt'a ilm-ü haber vermiş ve mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde akçanın müvekkiline veyahut kendisine verildiği tahakkuk etmemiş olacağı gibi kendisinin Nikola'dan alacağı olduğuna dair tanzîm olunan i'lâmın feshiyle dîvân-ı istînâftan bi'l nakz dilerse doğrudan doğruya Dimitri'den ve ister ise Redokanaki tarafından vekâleten Nikola'dan istifa-yı hakka salâhiyeti olacağına mütedair verilen i'lâm mûcibince ikinci mecliste bir kıt'a i'lâm terkim kılınmış iken i'lâmın dîvân-ı istînâftan fesh olduğundan ve ibrâname ifâ-yı deyn mukâbilinde alınmadığı cihetle i'timâda gayr-ı şâyân olduğundan bahisle dîvân-ı istînâf i'lâm-ı ahîrinin nakzıyla Nikola'dan mütâlebe-i haka kendisine salâhiyet itasını iddiadan ibaret olup ancak mukaddemâ temyîz-i hukuk dairesinden verilen i'lâmda medyûnlardan Nikola'nın havalenamede havaleyi kabul eylediğine dair imzası olmadığı cihetle bunun aleyhinde Meld'in fakat asıl dâyin Redokanaki tarafından vekâlet sıfatıyla iddiaya salâhiyeti olacağı ve Nikola'nın dermeyân etmekte olduğu def' davasının istimâi lazım geleceği gösterilerek işbu i'lâm mûcibince meld Redokanaki cânibinden bi'l vekale Nikola aleyhinde iddiaya kıyâm eylediği halde dîvân-ı istînâfça vekilin asil gibi tanılması muktezi olmasına ve vekili Redokanaki ise Nikola'ya vermiş olduğu ibrânamede kendisiyle adamları tarafındn Nikola aleyhinde dava olunmayacağını beyan etmiş bulunmasına ve esbâb-ı sâireye mebni meld'in Redokanaki cânibinden bi'l vekale iddiaya hakkı görülemeyip ister ise Redokanaki ve ister ise havaleyi kabul eden Dimitri aleyhinde davaya kıyâm etmesine karar verilmiş ve işbu karar muvafık nefsü'l emr bulunmuş olduğu gibi müstedî-i temyîz Redokanaki'nin vekili Meld'in ifâdât ve itirazat-ı mezkûresi esbâb-ı nakziyye-i kanuniyeden görülememekle dîvân-ı istînâfın i'lâm-ı ahîrinin tasdikine ve i'lâm harcı olan beş adet beyaz mecdi ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdinin haksız çıkan Meld'e rücû etmek üzere evvel emrde Nikola

vekili Simon'dan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyn vekillerine dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Grebene kazasına tâbi Samarina karyesi ahalisinden Yani ile biraderi Goşo beynindeki çiftlik davasına dair Yanya vilayeti dîvân-ı temyîzinde ârâ-yı muhtelifeyi müştemel olarak verilmiş olan 19 Cemaziyelâhir sene 87 tarihli i'lâmın metninde münderic hükm ve kararda ekseriyet ârâ olduğu hakkında Yanya vilayetinin iş'ar vâki üzerine Dîvân-ı Ahkâm-ı [721] Adliye temyîz-i hukuk dairesince inde'l tedkîk anlaşıp keyfiyet Dersaadet'e gelmiş olan merkûm Nali'ye tefhîm kılındıktan sonra i'lâm-ı mezkûrun temyîzini müstedî Yani'nin vekili Kirgor Çeticyan tarafından î'tâ olunan arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûr hülâsa-i meali mülga mahkeme-i nizamiyece cereyân eden tedkikatın neticesinde merkûm Yani ile biraderi Zeysi hülâsa-i istidâları münâzaun-fih olan Burdur Çiftliğinin nısf hissesini karındaşları merkûm Goşo mukaddemâ bedel-i muallak ve makbuz mukâbilinde kendilerine bâsenet satıp mahalli metropolidi muvacehesinde takrîr vermiş iken muahharan müdahale ederek dîvân-ı temyîzden gıyaplarında mazbata yapıp çiftlik Goşo'ya verildiğinden ve merkûmun senedi yanlarında bulunduğundan bahisle icrâ-yı iktizâsı cümlesinden ibaret olduğu ve zikr olunan senedin tercümesi meali dahi merkûm Goşo rızasıyla merkûman Zeysi ve Yani'ye işbu çiftliğin nısfını katiyen satıp akçasını aldığını ve fimâ ba'd bir gûna alakası ve müdahili kalmadığını mübeyyin bulunduğu anlaşılmış ve mazbata-i merkûmede Zeysi ol-vakit mezkûr mümzi senedi göstermemiş ve mülknâme-i hümâyûn Goşo'nun namına mürakkam bulunmuş cihetiyle maslahata suret-i meşruha mûcibince faysal verildiğini hikaye kılınmış idüğünden ve madem ki şimdi bu nısf-ı hisseyi Goşo'nun ol-vechle merkûmana sattığına dair senedi meydana konulmuş ve bu senet Goşo'nun imzası ve birtakım kesânın şahadetleriyle yenişehir metropolidinin tasdîki altında bulunmuştur sened-i mezbûra istinaden merkûmanın nısf-ı hisse-i mezkûreyi talep ve tasarruf etmeye hak ve salâhiyeti olduğundan ve müddeî aleyh Goşo zaten mahalinde bulunduğu misillü müddeî merkûmandan Yani dahi şimdi Dersaadet'te bulunduğundan zikr olunan senet mantığınca dîvân-ı temyîzde muhakeme-i لازمelerinin îfâsıyla tebeyyün edecek hale göre icâbının icrâsı kararlaştırılmış olmasına mebni Goşo dîvân-ı temyîze bi'l ihzâr sened-i mezbûr kendisine irâe olundukta işbu senette muharrer imza kendisinin olduğunu ikrâr ve itiraf etmekle tarafeyn lede'l muhakeme Yani dava-yı sâbika-i meşruhasını bi'l tekrar sened-i mezbûr mantığınca merkûm Goşo'nun kendisiyle karındaşı müteveffâ Zeysi'ye ferâğ ve kasr-ı yed etmiş olduğu mezkûr nısf-ı hisseye dair Alasonya meclisinden verilen mazbata bir takrîb ile ferâğ-ı merkûm tarafından ketm ve ihfâ olunmuş olup ancak hisse-i mezbûreyi on üç sene mütemadiyen müteveffâ-yı merkûm ile me'an zabt ve tasarruf eylediği cihetle arazi kanunnamesi ahkâmınca hak-ı karar meselesi sabit olduğundan sened-i mezbûr ile mahkeme-i nizamiye kararına tevfiikan müdahale-i vâkıanın meniyle hisse-i arazi-i mezbûrenin kendisiyle müteveffâ Zeysi'nin evladına zabt ettirilmesini iddia ve Goşo cevabında

yedinde bulunan cedid mülknâme-i hümayûn hükmünce kendisinin zir-i zabt ve tasarrusunda bulunan hisse-i mezkûreyi hiçbir vakit merkûmana ferâğ ve kasr-ı yed etmeyip kendi tarafından ketm ve ihfâ olunduğu iddia olunan Alasonya meclisi ve mazbatasının aslı olmayıp iddia-yı vâkinin vâhî ve bi-esas idüğünü delâil-i kaviyye ile ispata muktedir bulunduğ ve sened-i mezbûr-ı bahse gelince hisse-i mezkûre müteveffâ Halil Ağa'dan otuz beş bin kuruş bedel ile [722] ferâğ olunup kendisinin ol-vakit on beş bin kuruş nakit mevcudu bulunduğundan beyinlerinde sebk eden mukavele mûcibince merkûm Zeysi aherden yirmi bin kuruş bi'l istikraz müteveffâ-yı mûmâileyh îfâ etmiş ve kendisi dahi meblağ-ı mezbûrun temini için sened-i mezbûru muvazaa suretiyle î'tâ eylemiş ve deyn-i mezkûrun tesviyesine değin üç sene alâ-tarik-ül îcâr hisse-i mezbûrenin hâsılat-ı vâkıasını dahi merkûman zabt etmiş olup mamafih iki yüz yetmiş tarihinde zuhûr eden âile-i Yunaniye esnâsında eşkiyâ-yı Yunaniye tarafından esarete alınıp ve ba'dehu nefsinin tahlis ile bir müddetçik karyesinde ikamet ve oradan Yanya'ya ve Yanya'dan Yanişehir ile Selanik'e ve oradan dahi Dersaadet'e azîmet edip zaruri bir hayli müddet diyar-ı gurbette bulunmuş ve seksen bir senesinde münfesih Yenişehir meclis-i kebirinin teşkil eylediği komisyon-ı mahsûs marifetiyle görülen mecliste zimmet mezkûresini mahsûb ettikten sonra hisse-i mezbûreyi yed-i zaptına geçirmiş olduğunu beyan ve enbâ etmiş ve Yani Goşo'nun esâretini ve müddet-i mezkûrede mahal-i merkûmede ikametini ikrâr ve hisse-i mezbûrenin alâ-tarik-ül îcâr kendilerine zabt ettirildiğini efkâr ve bedel-i mezbûr otuz beş bin kuruş olmayıp müteveffâ Halil Ağa'nın hatmiyle diğer bir kıt'a senet mûcibince yalnız arazinin otuz beş bin ve emlakın on beş bin ve birtakım marârifat bedeli olarak on bin ki cem'an altmış bin kuruş idüğü ilave-i tezkâr ederek Goşo dahi cevabında sened-i mezkûrun müteveffâ-yı mûmâileyh icrâ-yı ferâğından nûkûl eylememek ve onlar ise ihtiyâta riâyeten kendisine mücazat-ı nakdiyye olarak altmış bin kuruş vermek için tanzîm eylediğini ityân eylemiş olmalarıyla ve hisse-i mezkûrenin iddia olunan ferâğının sahib-i arz huzurunda icrâ olunup olunmadığına dair vuku bulan isti'lâma cevaben Alasonya meclisinden gönderilen 25 Zilhicce sene 81 tarihli mazbatada merkûm Goşo'nun işbu hisseyi ferâğ eylediğine bir vechle malûmatı olmayıp bunun için mazbata dahi verildiği ol-vakit kaza-i mezkûrda müdür ve nâib bulunan İzzet ve Kasım Nuri Efendi taraflarından ifade olunduğu iş'ar kılınmasıyla iktizâsı tezekkür olundukta müddeî merkûm Yani sened-i mezbûra istinaden ve hisse-i mezbûre on üç sene müddet zir-i zabt ve tasarrufunda bulunarak hakk-ı karar meselesi sabit olduğunu tezkâr ile işbu hissenin kendisine zabt ettirilmesi iddiasına muzır olup halbuki iddia olunan ferâğ ve teferrunun sahib-i arzı huzurunda icrâ olunmadığı ve buna dair mazbata dahi yapılmadığı Alasonya meclisinin mazbata-i merkûmesinde beyan olunmuş ve ferâğın Alasonya meclisinde takrîr olunduğuna dair Yani kendisinden talep olunan beyyineyi ikâmeden külliye izhâr-ı acz eylemiş ve metropolidin taht-ı tasdikinde bulunan sened-i mezbûr hükmünce vuku beyan olunan ferâğın sahib-i arz huzurunda icrâ olunması ve el'an mülkname-i hümayûn merkûm Goşo ismine ve salbesal müeccilesi Goşo namıyla ahz-ı istifa olunmakta olup merkûmanın tasarruflarına izin-i hümayûn sâdır olmaması cihetleriyle sened-i mezkûrun arazi kanunnamesi ahkâmınca makbul ve muteber

tutulamayacağı umûr-ı müsellemeden bulunmuş olduğuna ve on üç sene meyanında Goşo'nun diyar-ı aherde bulunduğunu Yani dahi mu'terif olmak ve şu hal[723] arazi kanunnamesinin yirminci maddesinde muharrer a'zar-ı şer'îyye-i muteberden birisi bulunmak mûlabesesıyla müddet-i merkûme zarfında hakk-ı kararın sübûtu iddiası muteber olamayacağı ve bi'l farz müddeî Yani on üç sene müddet zarfında hisse-i merkûmeyi Goşo'nun muvacehesinde zabt ve tasarruf etmiş olsa bile bunun intâc edeceği sübut hakk-ı karar arazi kanunnamesinde muharrer olan irazi-i miriyye ve tahsilat-ı kabilinden bulunan arazi-i mevkufa hakkında olup yoksa emlâk-ı şâhânenen madûd olup mülkname-i hümayûn ile Goşo'ya ihale ve tefviz buyurulmuş olan mârr-üz zikr çiftlik arazisi hakkında cereyân edemeyeceği ve emlâk-ı hümayûn çiftliğatının arazisince cereyân edecek muamelata dair kanunname-i mezkûrede bir gûna sarâhat olmayıp mülkname-i hümayunlarda mûnderic şerâite tevfik-i muamele lazım geleceği derkar bulunduğuna binâen merkûm Yani'nin hisse-i merkûmeyi beynlerinde katiyen teferru eylediği hakkındaki iddiası nizamsız olduğu cihetle tarafına cevap verilmesine ve müddeî merkûmun hisse-i mezkûre için verip istifasına haklı olduğu akçanın miktarı senette gayr-ı muayyen ve mülknamede bedel-i mezbûr otuz beş bin kuruş olarak muharrer olduğu ve Goşo Halil Ağa'nın senedinin muvazaadan ibaret idüğü iddiasında bulunduğu ecluden bedel-i mezkûrun miktarınca hasıl olan tefâvûtın hali zımında beyyine ikamesi lüzumu Yani'ye tefhîm olunduğu ve merkûm dahi ol-babda şühud-i ikame edeceği beyan eylediği halde muahharan bedel için davası olmayıp hissesinin kendisine zabt ettirilmesini dermeyân ve şu suretle ikame-i şühuddan aczini beyan ettiğinden beyyine-i ikamesiyle üst tarafınıspat eyler ise ol-vakit ahz-ı istifa eylemek üzere merkûm Goşo'nun mukarrer ve mu'terif bulunduğu otuz beş bin kuruşun bi'l tahsil merkûm Yani'ye itasına hükm olunduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Yani'nin vekili Kirgor Çeticyan tarafından î'tâ olunan layiha-i itiraziye yedi bendi hâvî olup bunların birincisi mahkeme-i nizamiye sâlif-üz-zikr senet Goşo'nun olup olmadığının ve nâesbâb ve ilele mebni verilmiş idüğünün tahkikini mahaline havale eylemiş iken dîvân-ı temyîz vilayet hakk-ı karar meselesiyle mülkname-i hümayûn müfâdından ve ferâğın huzur-ı sahib-i arzda vuku bulmamasından ve sâireden bahsle mahkeme-i nizamiye kararı hakkında adına muamele-i istinafiye icrâ eylemiş ve halbuki mahkeme-i nizamiyenin sened-i mezkûru muteber addetmiş olduğuna dair temyîz-i hukuk dairesine ait olan tedkîki dîvân-ı temyîzin icrâ etmesi mezuniyet nizamiyesi dairesi haricinde bulunmuş olduğunu ikincisi Goşo'nun on üç sene zarfında memleketinden mübaadeti ne kadar müddet olduğu tayin olunmak lazım gelir iken dîvân-ı temyîz i'lâmında burasının mechûl bırakılması nizama mugayir olup merkûm Goşo'nun zaman gaybubeti dahi bir takım evrak-ı mutebere mantığınca dokuz veya on mahdan ibaret bulunduğu üçüncüsü emlâk-ı şâhâne ile arazi-i emiriyye beynini tefrik gayr-ı caiz olduğu ve işbu iki kısım arazi hakkında müessesesi olan kavânîn bir hükmde ve hakk-ı karar mesele müsakkafât hakkında dahi bazı mertebe-i meriyülicrâ tutulmakta bulunduğu halde dîvân-ı temyîzce hakk-ı karar sübutu iddiasının [724] çürütülmesi manasız idüğü dördüncüsü dîvân-ı temyîz i'lâmında mahal münâzaun-fihin ferâğının huzur-ı sahib-i arzda vuku bulmaması cihetiyle makbul

olmadığı gösterilmiş ise de ol havalide müne'l kadim ferâğ maddeleri huzur-ı sahib-i arz ve ya mütevellide vuku bulmayıp metropolid huzurunda icrâ olunmakta bulunmuş ve şu suret örf ve adet hükmüne girmiş olduğundan ve bir beldenin örf ve adet kadimesi ise her kanundan muteber tutulacağı mahalle-i ahkâm-ı adliyyede musarrh bulunduğundan artık arazi kanunnamesinden bahisle senedin çürütülmesi mugayir hakkaniyet olacağını beşincisi Goşo'nun kâh senet mûcibince yirmi bin kuruş alacaklı olduğunu iddia etmesi ve kâh senedin müfadı altmış bin kuruş ceza-yı nakdi olmak üzere bir mukaveleyi müştemeldir demesi mugayir nizam olmasıyla işbu ifâdâtının ikisinin dahi kabul olunamayacağını altıncısı dîvân-ı temyîzde merkûm Goşo çiftliği on üç sene müddet Yani ve Zeysi'ye alâ-tarik-ül îcâr ihale etmiş olduğunu ispat eylemiş ise de bu makûle îcâr ve isticar hususatında müddet ve bedel-i îcâr ve sâireyi mutazammın tarafeyn yedlerinde senet bulunmak lazım geleceğinden ve merkûm Goşo ise o yolda bir varaka ibrâz edememiş olduğundan Goşo'nun ifade-i mezkûresinde ahvale-i sem'-i itibâr olunmamak îcâb edeceğini yedincisi Halil Ağa'nın senedinde muharrer altmış bin kuruş muvazaa olup semen-i sahih otuz beş bin kuruş idüğünün ispatı Goşo'ya ait iken dîvân-ı temyîz tarafından müvekkiline tahmîl olunduğundan ve bedl-i sahih altmış bin kuruş bulunduğundan Goşo hisse-i mezkûrenin kendi uhdesinde îfâsını ister ise mezkûr altmış bin kuruşun yirmi senelik faiziyle me'an müvekkiline tediye ve îfâ etmesi lazım geleceğini müş'ardır .

Müddeî aleyh Goşo tarafından î'tâ olunan 15 Safer sene 290 tarihli layiha-i cevabiyesinin hûlasa-i mûndericatı dahi ârâ-yı muhtelifeyi mutazammın olan dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının metni ekseriyetle mûmzi bulunduğunun temyîz-i hukuk dairesinden tefhîmi akabinde merkûm Yani i'lâmın kendisine tabliğ olunmadığını beyan eylemesi üzerine 20 Zilhicce sene 87 tarihinde dahi diğer nüsha-i saniye kendisine î'tâ ile tebliğ olunmuş ve işbu tarihten sonra müddet-i temyîz inkizâ eylediği halde temyîz-i istidâsı vuku bulmadığından dîvân-ı temyîz i'lâmının icrâ-yı hükmü lazım geleceği Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesinde Yanya vilayetine iş'ar kılınmış iken merkûm Yani'nin vekili imzasıyla iki sene sonra tarafına tebliğ olunan layiha-i itiraziyenin tarih-i tebliğ mezkûrdan elli iki gün sonraki tarihiyle müverrah olması dikkate şâyân ve dava-yı vâkıanın vâhî ve bi esâs idüğü müsellim ve ayân bulunduğunu ve layiha-i merkûmenin yedince bendinde altmış bin kuruş idüğü iddia olunan bedel ol-miktar olmayıp dîvân-ı temyîz i'lâmında kendisinden tahsiline hükm olunan otuz beş bin kuruş olmakla beraber buna karşılık yedinde bulunan bir kıt'a mazbata ve evrak-ı sâire mantıklarınca merkûm Yani ve müteveffâ Zeysi zimmetlerinde mahkûmun bih matlubu olan bir yük yetmiş bin kûsûr kuruştan meblağ-ı mezbûr bade'l mahsûb kûsûru olmak lazım gelen yüz kırk bin kuruş alacağının ahz-ı istifasına şimdiye değin[725] karabet cihetiyle tespit etmemiş olduğunu müş'ardır.

Müstedî vekili Kirgor Çeticyan daireye celb ile suret-i iddiası sual olundukta layiha-i itiraziyesi mûndericatı dairesinde tasvîr-i müddeâ ile beraber mûnâzaun-fih olan çiftlik hissesi mârr-üz zikr senet mantığınca müvekkili Yani'nin mülk müşterası olduğunu ifade ve sened-i mezkûru irâe edip meali ifade-i vâkıasını müeyyed görünmüş ise de

mülkname-i hümayûn kendisinden ahz ile lede'l muayene meali Porto Çiftliğinin nısfına mutasarrıf olan Halil nam kimesne nısf çiftlik mezkûr Hasan rızasıyla otuz beş bin kuruş bedel mukâbilinde Goşo'ya ferâğ ve kasr-ı yed etmiş olduğunu mübeyyin idüğü anlaşıldı.

Bunun üzerine icâbı dairece lede'l müzakere tafsilat-ı mesrudeye nazaran dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının netice-i hükmü iddia olunan ferâğ ve teferru maddesinin sahib-i arz huzurunda icrâ olunmamış olan mülkname-i hümayûn Goşo namına muharrer olup salbesal müeccilesi dahi merkûm Goşo namıyla ahz-ı istifa olunmakta bulunması ve Yani ile müteveffâ Zeysi'nin tasarruflarına izin-i hümayûn sâdır olmaması cihetleriyle ferâğ-ı mezkûrun kanunen muteber olmaması müddeî Yani'ye cevap itasını mübeyyin olup bu makûle mülkname ile tasarruf olunan arazi hakkında memur mahsusunun izin ve marifeti ile icrâ olunan ferâğın hesab'ül nizam muteber olamayacağı ve mülkname-i hümayûn Goşo namına muahrrer olmasıyla çiftlik mutasarrıfı Goşo tanınacağı derkar olmasına mebni Yani'nin istinad eylediği senetle iddia-yı tasarruf bâtil olarak dîvân-ı temyîzin hükm-i mezkûru yolunda bulunmuş ve vekil Kirgor Çeticyan'ın itirazat-ı mesrudedeki Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erba'a-i nakziyyeden görülememiş olduğu cihetle dîvân-ı temyîz i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve bir de i'lâm-ı mezkûrda üst tarafı ispat olunur ise ol-vakit icâbına bakılmak üzere tahsili gösterilmiş olan otuz beş bin kuruş hisse-i mebhûsü'n-anh bedelinin altmış bin kuruş olduğunu ve bunun mebhûsü'n-anh-faiz ifası lazım geleceğini vekil-i merkûm Kirgor Çeticyan itirazat vâkıası cümlesinden olarak iddia etmiş ise de işbu iddia mahkeme-i temyîze ait olmayıp bundan dolayı müvekkil merkûm Yani ister ise mahalince ayrıca istidâ takdimiyle râci olduğu mahkemeye müracaat etmesine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Yani'ye rücû etmek üzere evvel emrde haklı çıkan Goşo'dan alınmasına karar verildi ve suret-i karar vekil-i merkûm Kirgor Çeticyan'a tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Mesalih-i iflasiyesi derdest rü'yet olan nizamiye ekmekçisi Haçika dair Ticaret-i Nezâret-i Celiîlesinden varid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 3 Zilhicce sene 290 tarihli tezkere ile melfuf birinci meclis ticaret müzekkeresi temyîz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

Müzekkere-i mezkûrenin meali müflis merkûmun düyûn vakiasının tesviyesi için mutasarrıf olduğu emlâkın parça parça fûrûhtuna teşebbüs olduğu sırada emlâk-ı merkûma hariciye kitabet-i behiyye[726] marifetiyle dört yük bu kadar bin kuruş bedel mukâbilinde muvâza'aten Rusya devleti tebaasından mösyö Zaharof'un tesviye-i matlubu için Agop Mıgıryan ile Feruşti bint Avram uhdelinde geçirildiğinden emlâk-ı mezkûrenin taht-ı sekvestroya alınmasıyla beraber icrâ-yı muhakemeleri husûs-ı senediyekler tarafından istidâ olunmuş ise de muhakemenin icrâ olunacağı esnada müşterilerin muhakeme edilmemesi ba-tezkere-i samiye emr ve iş'ar buyurulmuş olduğuna ve mezkûr sekvestro'nun tasdîki tarafeynin teşkiline muhtaç olup teşkil

olunamadığı surette masanın ta'tiliyle kâffe-i dâyinler Bab-ı Ali'ye müracaat ederek ihkâk-ı hak edilmesi lüzumuna dair i'lâm-ı tahrir ve itası lazım gelip başka suretle tesviye-i maslahat mümkün olamayacağına binâen bu babda ne güne hareket olunmak lazım geleceği istifsarından ibarettir.

Suret-i hale nazaran mezkûr tezkere-i samiye'nin hariciye kitabet behiyesi cânibinden yazdırıldığı anlaşıldığından muktezâ-yı hal ba'dehu tezekkür kılınmak üzere evvel emrde tezkere-i merkûmenin ol-suretle tahriri na-esbâb nizamiyeye mebni idüğünün ve bu maddenin suret cereyânı hakkında olan muamelat ve malûmatın kitabet müşârün-ileyhe cânibinden daireye beyan buyurulması lüzumuna karar verildi.

(Mahkeme-i İstinafiye'den Verilen İ'lâmın Suretidir)

Girit vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye varid olup temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan telgrafnamesi mütalaa olundu.

Meali Kandiye'de mukîm İngiltere konsolos vekili Kalogrito'nun? rençber Pankalo nam kimesnede olan matlubundan dolayı olup mahkeme-i ticarete ait olmayan davası Laşid meclis-i temyîzinde bidâyeten bi'l rû'ye verilen karar Pankalo kâni olmadığından müddet-i nizamiyesinde dîvân-ı temyîzde istinaf dava etmesi üzerine vekil-i mûmâileyh dîvân-ı temyîzde ecnebi a'zâ bulunduğu serriştesiyle olunan davete adem-i icabetle evvelki ilam hükmünün icrâsını istidâ etmiş ve Girit nizamnamesi hükmünce dîvân-ı temyîz vilayet bi'l cümle mecâlisin mahalli istinafi olduğu halde mûmâileyh ikinci davete dahi muvafakat etmeyip iddiasında ısrar etmekte ve müste'nif ise davanın gıyaben rû'yetini talep eylemekte bulunmuş olduğundan bahisle bu babda ne yolda muamele olunmasının iş'arını mübeyyindir.

Îcâbı lede'l müzakere taşrada tebaa-i saltanat-ı seniyye ile tebaa-i ecnebiye beyninde tekevvün eden bu makûle alacak davaları gerek mevâd-ı ticariyeden münbais olsun ve gerek hukuk-ı adiyeden neş'et etsin mehakim-i ticariye heyet-i muhtelitesinde görülmek ve verilen karara tarafeynden biri itiraz eder ise Dersaadet ticaret mahkemesinde istinaf olunmak usûl-i mevzua ve kâide câriye iktizâsından olduğu halde mûmâileyh Kalogrito'nun zikr olunan alacak davası usûl-i meşruha dair senete rû'yet olunmayıp hukuk-ı adiyeye mahkemesi olan heyet-i muhteliteden mürekkeb olmayan Laşid meclis-i temyîzinde rû'yet olduğu suret iş'arından münfehîm olmuş ve hukuk-ı adiyeye mahkemelerinin hükm ve kararları ise kanunen istinafla meşrût ve mukayyed olarak tarafeynin bi'l rıza meclis-i mezkûre gidip orada murâfaa ve muhakemeyi kabul etmeleri şart-ı mezkûru kabul demek olduğundan bade'l hükm tarafeynden birinin mahkeme-i istinafiyeye gitmekten imtinâ etmesi kabule şâyân olmayacağı gibi istinafla meşrût olan [727] bu misillü i'lâmat ahkâmının istinafi istidâ olduğu halde kable'l istinaf icrâ olunamayacağı ve mecâlis-i temyîziye i'lâmatının merci-i istinafi dahi dîvân-ı temyîz vilayet idüğü bedîhî bulunmuş olduğuna ve şu halde mûmâileyhin ya dîvân-ı temyîz vilayette istinafen muhakemeyi kabul etmesi veyahut tebaa-i ecnebiye hakkında müttehız olan kâideyi tevfikân keyfiyetin yeniden mahkeme-i ticarete rû'yeti zarurui olduğuna binâen mûmâileyh in yedinde bulunan i'lâm ber minvâl-i muharrer

istinafla meşrû olarak istinafını kabul eylediği halde icâbı icrâ olunacağı ve etmediği takdirde tebaa-i ecnebiye ile tebaa-i devlet-i aliyye beyninde müttehiz olan kâideye tevfiikan yeniden görülmek üzere mahalli ticaret mahkemesine havale olunmak lazım geleceği kendisine tefhîm olunarak şakk-ı evveli ihtiyar eylediği takdirde icrâ-yı icâbı ve etmediği surette işin meclis-i temyîzde rü'yeti mugayir kâide olmasından dolayı meclis-i mezkûrun i'lâmı dîvân-ı temyîz vilayetten fesh olunduktan sonra keyfiyetin mahkeme-i ticarete havalesi iktizâ edeceğinin cevaben vilayet-i müşârün ileyh iş'arı münasip olup ancak bu babda mahaline yazılarak tahrirat üzerine mûmâileyh Kalogrito'nun tessin-i mezkûrundan birine muvafakat etmeyip de yedinde bulunan i'lâm hükmünün icrâsı istidâsında ısrar etmesi melhûz olduğundan ve halbuki mûmâileyhin tebaa-i ecnebiye hakkında müteahhiz olan usûle terk ile tebaa-i devlet-i aliyye hakkında cârî olan usûle tevfiikan meclis-i temyîzde muhakemeyi kabul eylemiş olduğu halde şimdi istinafı kabul etmemesi ne tebaa-i ecnebiye hakkında cârî olan muameleyi ve ne de muhakemenin kanun ve nizamını kabul etmemek demek olarak tecviz olunamayacağı gibi böyle i'lâmın icrâsında hükümet-i mahalliyyenin mazur olacağı derkar bulunduğundan keyfiyet ba'dehu vilayet-i müşârün ileyhe yazılmak üzere evvel emrde mûmâileyhin ya dîvân-ı temyîzde istinafı veyahut ecnebiler hakkında cârî olan usûle ittibâen keyfiyetin mahalli ticaret mahkemesinde rü'yeti şakklarından birine muvafakat etmesi lüzumunun mahalli konsolatosuna iş'arı zımnında İngiltere sefaretine tebayat lazıme icrâ ve keyfiyet mahallinden ta'cîl olunmakta olduğundan neticesinin bir gün evvel daireye iş iş'ar ve enba buyurulması husûsunun Hariciye Nezâret-i Celîlesine havale buyurulması tezekkür kılındı.

(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

İcrâ cemiyetinin işbu mezkûresi temyîz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu husûs-ı mezkûr hakkında fi 2 Recep sene 90 tarihli hukuk dairesinin mezkûresinde nizamname-i mezbûrun ikinci maddesine tevfiikan muamele icrâsı beyan olunmuş ise de buna göre evkâf-ı hümayûn nezaret-i cel'ilesinin vürûd eden cevabında madde-i mezkûrenin hükmü müsakkafât ve müstegallât-ı mevkûfeden usûl-i intikaliyesi tevsî' ile icâre-i müeccilesi ecr misline iblâğ kılınmış olanlara mahsûs ve münhasır olduğu üçüncü maddede musarrah bulunduğu ve mezkûr hane ise tevsî'-i intikali icrâ olunmamış olduğu anlaşıldığına binâen mezkûr hane hakkında hazinece fesh-i müzayede ile tesvî' deyne mahal bulunamayacağı hazine komisyonundan ba-mazbata ifade olduğu iş'ar olunmakla ve şu halde işin hazineye taalluku bulunmakla nizamname-i dahili mûcibince husûs-ı mezbûr daireye ait bulunmamış idüğünden müzekkere-i [728] mezkûrenin muhâkemat dairesine havalesi iktiza edeceği tezekkür kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Cezaiye Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Vidin sancağı dahilinde kâin Lağşıfçe karyesi ahalisi ile nefis-i Vidin kasabası ahalisinden Hancı Halil Ağa ve şürekâsı beyninde münâzaun-fih olan arazi hakkında dîvân-ı temyîz vilayetince verilen hükm-i istinafiyeden dolayı mûmâileyh Halil Ağa'nın oğlu Mehmed tarafından temyîz-i istidâ ve şerâiti îfâ kılındığı beyanıyla ol-babda olan

evrakın irsâl kılındığı ifadesini şâmil Tuna vilayetinden vârid olan tahriratla melfufatı ve muahharan vilayet müşârün-ileyhden kefâlet senedi suretinin gönderildiğini mübeyyin kalan tahriratla müstedî-i temyîzin î'tâ eylediği arzuhalî havale cemiyetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale olunmuş ve bunu muakkib ahali-i merkûme tarafından bir kıt'a layiha-i cevabiye gönderildiği gibi Mehmed Rıfat Ağa dahi bir kıt'a senet mûcibince bi'l vekâle daireye gelerek dört kıt'a evrak irâe ve î'tâ etmiş olduğundan dîvân-ı temyîz i'lâmı tarihine nazaran müddet-i temyîzce görülen işkâl dairece bi'l tedkîk hal edildikten sonra tedkîkat-ı temyîziye icrâsına ibtidâr ile evrak-ı mevcûde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmıyla evrak-ı müteferriasi mündericatinâ nazaran husûs-ı mebhûsü'n-anhdan evvelce tanzîm kılınmış olan i'lâm-ı şer'î arazinin hudûd ve miktarını layıkıyla gayr-ı mübeyyin ve sâir nevâkısden nâşî hâlel ve rekâketi müştamil olmasına ve şu nevâkısın ikmâlinin mahaline havalesi kat'-ı nizâ' medâr olamayacağı vârid-i hâtır olup Lağşifçe karyesi ahalisi dahi mahaline memur-ı mahsûs-ı i'zâmı talep ve ısrarında bulunmasına mebni Rusçuk kazası meclis-i deâvî reisi Sadi Bey'in Vidin'e i'zâmıyl (Bakiyyesi sonra).

İ'lân

Esbak-ı nizamiye muhasebecisi muavini müteveffâ Said Bey veresesinin nizamiye hazinesine deyni olan mebalîğin tesviyesi için verese-i mûmâileyhanın uhdelinde bulunan Kadıköy'ünde vâki bir kıt'a bağın üç bin zerrâ mahalli bundan mukaddem mezada verilerek seksen beş bin kuruşa çıkmış ve şehir-i halin yirmi altıncı günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat etmeleri i'lân olunur.

Hatice Hanım'ın 2 Zilhicce 88 tarihli bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mûcibince tûlbentçi Panos zimmetinde alacağı olan mebalîğ tesviye olunmak üzere mukâbilinde vekalet devriye ile merhun olan Üsküdar'da Selami Ali Efendi mahallesinde vâki bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek on sekiz bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Rebiyyülevvel'in yirmi beşinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakit-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.15. Cerîde-i Mehakim 50. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülevvel	Sene (Pazartesi)	Nisan	Sene	Sahife
50	3	1291	8	1290	729

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadı)

Meclis-i temyîz liva reisi ve âzâsından mürekkib bir heyet ile mahal münâzaun-fih gidilerek keyfiyetin tahkîk ve tedkîkiyle netice-i karar üzerine îcâb eden hükmün itası mûcib teshîlât olacağı hakkında dîvân-ı temyîz vilayetten la-hak olan karar mûcibince memur mûmâileyh ve meclis-i temyîz heyeti ve Vidin defter-i hakani memuru ile meclis idare-i liva âzâsından üç zatın mahal münâzaun-fih üzerinde müctemian icrâ eyledikleri muhakemede müteveffâ Ayşe Hanım bint kara Mehmed'in sagîr oğlu Halil'in vasî-i mensûbi Halil Ağa ve kebir oğlu Mehmed ile Vidin ahâlisinden Ahmed ve zatı marufa ve Şerife Emine Hanım'ın vekili misbiti ve zevci Boşnak Yakup Lağşifçe karyesi ahâlisinden olup bi'l nefis asâleten ve diğer ahali cânibinden vekâleten muhâsamaya hazır olan on bir nefer şahıs muvacehesinde ibrâz eyledikleri on bir kıt'a tapu senedi muktezasınca tasarruflarında bulunan papatya arazisinde vâki altı kıt'a çayır ve üç kıt'a tarla ve iki kıt'a değirmen arsa ve bahçesinin tapularında muharrer huduttan dülger grubu ve bir top potuğu ve bir tarîk ile mahdud olan mahaller ve değirmenden bida' ile dülger grubuna müntehi şurûka padina tarikine kadar açılıp tarla heyetine konulan ve henüz çalılık ve pırnallık bulunan yerlerini ve değirmen arsasından bir miktarını fuzûlî tabta kıyâm eden karye-i merkûme ahâlisinin men' müdahalelerine 25 Rebiyyülâhir sene 288 tarihli i'lâm mantığınca bade'l terafü hükm-i şer'î sâdır olmuşken yine müdahaleden hali olmadıklarından bahsle diğer ahali-i karyeye bâlâ saffa sâlif-üz-zikr vekillerin men' müdahalelerini bi'l asale ve bi'l vekale ve bi'l vesâyâ iddia ve suret-i müddeâlarına mutabık on bir kıt'a tapusundan mâadâ mezkûr i'lâm-ı şer'î ile çayır ve tarla ve arsalardan bir miktarının ahali-i merkûmeye îcâr olunduğunu nâtık Vidin kontrato idaresinden verilmiş ve ahâlidin dört kişi tarafından [730] dahi imza kılınmış olan 3 Rebiyyülevvel sene 75 tarihli bir kıt'a kontratoyu irâe ve î'tâ eylemeleri üzerine ahali vekilleri arazi ve arsa-i mahduda-i mezkûreyi vaz' yedlerini ikrâr ile beraber işbu arazi ve arsa papatya arazisinden olmayıp sakin bulundukları Lağşifçe karyesi arazisinden idüğünü beyan ve tezkâr eylemiş ise de müddeâlar iddia-yı vakıalarını mahal münâzaun-fihden intifâları ve kizb üzerine ittifakları mutasavver olmayan yirmi yedi nefer şühudun şahadet vakıalarıyla tevatüren ispat eylemiş olduklarından ve şu vech-i mütevatire munkaz olarak ahali vekillerinin vuku bulan iddialarını müsebbit olmak üzere ikâme eyledikleri şahitler Vidin müftüsü faziletli efendinin şahid-i ikâmesi müddeâyâ ait olduğuna ve meşhur-ı mütevatırın hilafesine ikâme-i beyne evvelinse mesmû olmayacağına dair î'tâ eylediği iki kıt'a fetva-i şerif ve

mecelle-i ahkam-ı adliyenin yetmiş altıncı maddesi mantığı icabetince gayr-ı muteber bulunduğundan arazi ve arsa-i mahdude-i mezkûrenin sâlifü'l-beyân i'lâm-ı şer'î vechle Lağşifçe karyesi ahalisine bi'l izâfe vekillerin müdahaleleri husûsuna ve işbu arazinin tapularda muharrer dönümlerden fazlası çalılık ve pırnallık hakkında muamele-i kanuniye icrâsına kabîl istinaf olmak üzere karar verildiğinden sonra işbu kararı hâvî tanzîm edilen 4 Cemaziyelevvel sene 89 tarihli mazbata ve bunun mündericatı hilafına olarak memuru Sadi Bey'in terkim eylediği layiha ve mahal nizânın vaz' mevkini mutazammın verdiği harita dîvân-ı temyîz vilayetçe mütalaa ve iktizâsı müzakere olundukta layiha-i merkûmede muharrer tahkîkâtâ göre Halil Ağa ve şürekâsının aradığı tarla mevcut iken taht-ı ikrârında bulunan hududu tecâvüzle tapu senedinde sınırdan madûd olmayan Ercar? nehrine kadar bir saatten ziyade mesafedeki arazi-i vâsiyi ve çayır ve arsa ve koruluk ve meşelik ve pırnallıkları dört yüz elli kıyye tohum istî'âb eder bir küçük tarla senediyle zabt-ı taarruza tasaddîsi vâhî ve meclis-i temyîz mazbatasının siyâkı sibakını münakız bulunmuş ve cây-ı münâzaa bir kıt'a tapu senedinde muharrer sınırlardan ibaret iken on bir kıt'a tapu senedinin mazbataya derç eylemiş olması ve beyan olunan şahitlerin şahâdet-i vâkıalarının kabulü mugayir şer'î şerif olacağı dahi hususat-ı mezkûre delâletiyle anlaşılmış ve Halil Ağa ve şürekâsı yedlerinde i'lâm-ı şer'î ile bir kıt'a kontrato bulunduğu münfehim olmuş ise de bu babda icrâ edilen keşf ve tahkikten maksat hükm-i şer'îyi nakz ve cerh olmayıp mücerred i'lâm-ı mezkûrda bulunan hududu Halil Ağa ve şürekâsı tevsî' etmek istemeleriyle mevâkı hududu bihak tahkike münhasır ve kontratoda muharrer dört kişinin imzası karye-i mezkûre heyet-i umumiyesinin ıskât hukukuna gayr-ı müessir bulunması mûlabeseleriyle mukaddemâ ahali-i karyenin arzuhaline yazılan i'lâm vechle dülger mezarı sınırını tecâvüz etmeksizin ve bir top potunu ucuna alâmet-i mahsûsa vaz ve ahalinin arazi ve koru ve çayır ve meşelik ve bataklıklarına ve Halil ve şürekâsının müdahalelerinin kaviyyen men'i ile arazi ve koru ve sâireyi ahali-i merkûmenin tasarruf ve ziraatlerine izin verilmesi husûslarına hükm edildiğini münfehim olmuştur .

Müstedî-i temyîz Mehmed'in layiha-i itiraziyesinin hülâsa-i meali arazi-i münâzaun-fihe ba-tapu kendisiyle [731] şürekâsının abenanced taht-ı tasarruflarında bulunduğu mahalince bila-izraf tahkik olunarak ahkam-ı mükerrere tahtına alınmış iken memur Sadi Bey'in hial vâkıa olarak tersîm eylediği harita ve ol-babda olan layihası üzerine hak tasarruflarının çürütülmesi kabul olunmayacağını ve fazlası zuhûr ettiği beyan kılınan arazi-i merkûmenin kaide-i külliyesi vechle hudutlarına itibar olunması hakkında defterhane-i hakani nezaretinden mahaline tahrirat-ı istâr kılınmış idüğünü ityândan ve ahali tarafından gönderilen layiha-i cevabiyenin müfâdı dahi mahal münâzaun-fihe Halil Ağa ve şürekâsının hakları olmayıp ikâme eyledikleri şahitlerin dahi kizb üzerine şahadet etmiş olduklarını ve mahal münâzaun-fihden ahalinin taht-ı tasarruflarında bulunduğu dair kurâ mütecavize ahalisinin şahadetname-i mahsusu mevcut bulunduğunu beyandan ibarettir.

Ahali vekili Mehmed Rifat Ağa'nın daireye î'tâ eylediği dört kıt'a evraktan ikisi münazaa-i mebhûsü'n anhadan dolayı zarar ve ziyan mütâlebe olunacağı hakkında

müstedî-i temyîz Mehmed'in ahaliye ve ahalinin dahi cevaben merkûme gönderdiği protestoname diğer ikisi dahi bâlâsı Vidin mutasarrıflığı vekaletinden derkenarlı ahalinin arzuhalıyla kırk yedi mühürlü şahadetname olup işbu şahadetnamede dahi Lağşifçe karyesinde seyrân yaydı demekle maruf arazinin minel kadim karye-i merkûme arazisinden bulunduğu beyan kılınmıştır.

Müstedî-i temyîzin nezdinde bulunan on bir kıt'a tapu senedi bila ahz tedkik ve muayene olunduktan sonra îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilat-ı mebsâtadan münfehim olduğu vechle müstedî-i temyîz ve şürekâsıyla Lağşifçe karyesi ahalsi vekillerinin Vidin meclis-i temyîz heyetiyle sâireden mürekkeb komisyon tarafından terafüleri bi'l icrâ kâbil istinaf olmak üzere tanzîm kılınmış olan mazbata üzerine tedkîkât-ı istinafiye icrâsı kâ'ide-i ehad tarafeynden usûl ve nizamına tevfikân istinaf-ı dava olunmasına mütevakkıf iken işbu mazbatanın bir minvâl meşrûh dîvân-ı temyîz vilayetinden tarafeyn-i muhasımeyn celb ve isticvab olunmaksızın doğrudan doğruya fakat memur Sadi Bey'in layihasına ibtinâ fesh edilmesi usûl-i muhakemeyi ihlâl eder ahvâlden görüldüğüne binaen Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin üçüncü fıkrası mûcibince dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmı nakz edilmekle i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet menkûziyetin nizamname-i mezbûrun altmış dokuzuncu maddesi mantığınca bila sene şerh verilmesiyle beraber komisyonun mazbata-i mezkûresi evvelce usûl-i muhakeme nizamnamesinde mûnderic ahkâm-ı mahsûsaya tatbîkân Halil Ağa ve şürekâsıyla Lağşifçe karyesi ahalsine tebliğ ve î'tâ olunmamış ise buna göre bir mûcib nizamname bi'l tebliğ işbu tebliğ tarihinden itibaren ve eğer evvelce ol-vechle tebliğ vuku bulmuş ise şimdiye kadar güzëran eden müddetin müddet-i kanuniye-i istinafiyeye mahsubi caiz olmayacağından bu takdirce dahi daireden nakzı hâvî verilen işbu i'lâmın tarafeyne tebliğ ve itası tarihinden ibtidaen hakk-ı istinafin müddet-i kanuniyesi bulunan yüz yirmi gün zarfında ehad tarafeyn-i muhasımeynenden usûl ve nizamına tatbiken istinaf-ı dava olunur ise evvel halde dîvân-ı temyîz vilayetçe tarafeynin celb ve isticvabıyla mazbata-i mezkûre hakkında usûlü vechle [732] tedkîkât istinafiye bade'l icrâ hasıl olacak netice-i hakkaniyete göre hükmü hâvî i'lâmının tanzîm ve tarafeyne tebliğ kılınması ve şu suretle dîvân-ı temyîzden tanzîm ve tebliğ kılınacak ilam hakkında ehad tarafına müddet-i kanuniyesi içinde bir güne itiraz vuku bulacak olur ise ol-vakit yine Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyyece keyfiyetin temyîzen îcâbına bakılması lazım geleceğinin Tuna vilayetine iş'ar buyurulmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin ileride haksız çıkacak tarafa râci olmak üzere evvel emrde müstedî bulunan Mehmed'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar müstedî merkûme dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sanayi komisyonu a'zâsından Anistaş Ligoryadi Efendi'nin baltacı saadetli Arastidi Bey hazretlerinden talep ve iddia eylediği mebalîğe dair mahkeme-i istinafiyeden î'tâ olunmuş olan 11 Cemaziyelâhir sene 290 tarihli i'lâmın temyîzen rü'yet ve tedkikini mir müşârün-ileyh Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale olunan 28 Recep sene 290 tarihli arzuhal ve layihasında istidâ etmiş ve efendi-i mûmâileyh

dahi ol-babda bir kıt'a layiha-i cevabiye vermiş olduğundan bir ay muhakeme tarafeyne gönderilen birinci celb ve pusulaları üzerine mir müşârün-ileyh tarafından davet-i vakıaya icabet olunmadığı gibi ikinci defa olarak yazılan celb pusulasında muayyen olan 28 Şaban sene 290 tarihinde dahi Hasan Fehmi Efendi bi'l vekale gelerek maliye hazine-i celîlesinden alınarak bazı evrak olduğunu beyan ve muhakemenin te'hîriyle münasib mehl itasını talep ve ityân eylemesine mebni evrak-ı merkûme ibrâz olunamaz ise usûlü vechle muamele-i ihzariye icrâ edilmek üzere tayin ve tahdîd kılınan yirmi gün mehl zarfında ve gerek mehl-i mezkûrun inkızâsından sonra gönderilen varaka-i ihzâriyedeki yevm-i muayende Arastidi Bey tarafından bir gûna müracaat vuku bulmamasıyla Anistaş Ligoryadi Efendi'nin istidâsı üzerine usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi medlûlüne tatbiken bir kıt'a i'lâm-ı gıyabi tanzîm ve î'tâ kılınmıştı.

Muahharan mir müşârün-ileyh müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz-ı âlî-ül hükmü hâvî ve 10 Ziljade sene 290 tarihli bir kıt'a arzuhal î'tâ etmiş ve birinci ve ikinci defa olarak gönderilen celb pusulalarına icabet etmediği cihetle bi'l kâide yazılan varaka-i ihzariye üzerine mir müşârün-ileyh tarafından sened-i musaddakla Hasan Fehmi Efendi vekâleten ve Anistaş Ligoryadi Efendi'nin asâleten 18 Zilhicce sene 290 tarihinde daireye gelmeleriyle tarafeyn i'lâm-ı gıyabiden evvel bulundukları hale bi'l ircâ' mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla layihalar muvacehelerinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mealî Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinde icrâ kılınan muhakemede Anistaş Ligoryadi Efendi kendisiyle refiki Todori'nin yetmiş beş ve yetmiş altı senelerinde Arabistan gümrükleri müfettişlik hidematlarından dolayı maaş ve masrafları olan iki yük dört bin şu kadar kuruşu Arastidi Bey vâridât muhasebesinin derkenarı mûcibince cânib hazineden [733] ahz ederek bunun ancak bir yük dört bin şu kadar kurşunu teslim eylediğinden bahsle mütebâki doksan dokuz bin yedi yüz kırk sekiz kurşun tahsilini iddia ve Todori veled Dimitri imzasını hâvî ve iki yüz yetmiş beş ve altı senelerinde Beriyetül Şam ve tevâbi gümrüklerinde müfettiş-i sâni bulunduğu zamanın maaş ve masarîfini Anistaş Efendi'den kâmilan ahz ile bu babda Arastidi Bey'in bir diyeceği olur ise îcâb eden mehakim ve mecâlîste tarafından efendi-i mûmâileyhi tevkil eylediği ifadesini muhtevî 27 Mart sene 87 tarihli bir kıt'a musaddak vekâletname irâe ve î'tâ edip Arastidi Bey'in vekili mösyö Edvarid dahi cevabında müvekkili hazine-i celîleden ol-miktar akça alarak gayr-az teslim mükdar-ı mezkûr meblağ nezdinde kalmış ise de müvekkilinin dahi yedinde olan ilm-ü haberler mûcibince yirmi dokuz bin şu kadar kurşun medfuatı vaz mir gümrüklerinden dolayı bâsenet kâime olarak doksan beş bin şu kadar kurşun matlubatı olmasıyla bunlardan Anistaş Efendi'nin hakk-ı mütebâkisi tenzîl olundukta yirmi dört bin iki yüz altmış iki buçuk kurşun fazla deyni zuhûr eylediği beyanıyla bunun tahsilini ifade ve Anistaş Efendi'nin İzmir gümrüğüne tâbi güyuh mülhakatı vâridâtından zimmetine geçen doksan beş bin şu kadar kurşun mezkûr gümrük idaresine tediye olunacağını nâtik 21 Mayıs sene 1859 tarihli senet tercümesini irâe etmesi üzerine Anistaş Efendi mezkûr ilm-ü haberler Hazine-i celîlede olan matlubuna mahsuben

alınan akça için verilen ilm-ü haberlerden ibaret idüğünü ve sened-i mezkûr muvâza'alı ve Cüstiyanî'ye ait olup Arabistan gümrükleri hesabına müteallik olduğunu beyan etmesine mukabeleten mösyö Edvarayed mü'kili şürekâsıyla Arabistan ve İzmir gümrüklerini iltizâm ve taahhüd etmiş olduklarından müddeî mûmâileyhin iddiasını dahi o sıfatla kabul eylediği misillü o kumpanyaya ait deyn hesabü'l şerike müvekkiline ait demek olduğu ve alel husus alacak kumpanyadan olduğuna mükarin deyn dahi kumpanyaya idüğü cihetle bunun icrâ-yı mahsubi lazım geleceğini ityân eylediğinden ve bu işin cüstiyanî'ye şümüllü olmasıyla muhakemede onun dahi huzuru iktizâ edeceği ve ol-babda îcâb eden malûmatın çend günd zarfında daireye bildirileceği müvekkil müşârünileyh tarafından ba-tezkere izbar kılındıktan sonra işbu tezkereden evvelce olunan davete icabet olunmadığı gibi tezkere üzerine tayin olunan müddetin iki üç misli munkafiye olmuş ve bi'l tekrar vuku bulan davete icabet kılınmamak hasebiyle Arastidi Bey'in gıyabından rü'yet davaya lede'l ibtidar Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye ve Maliye Nezaret-i Celîleleri beyninde cereyan etmiş olan muhaberâtı şâmil tezakir ve evrak-ı sâire mefâhîme nazaran hazinece kabulü mukarrer bulunan Anistaş Efendi ve Todori'nin maaş ve harcrâhı namıyla iki kalem iki yük dört bin yüz kırk sekiz kuruş dahil bulunduğu ve bundan Anistaş Efendi ve Todori'nin bir yük dört bin beş yüz kuruş makbuzları olup üst tarafının Aratidi Bey zimmetine geçtiği sabit olarak bu akçanın İzmir gümrüklerinde direktörlüğü hikaye olunan Cüstiyanî ile Anistaş Efendi beynindeki muameleye şümüllü olup olmaması bahsine gelince Anistaş Efendi ve Todori'nin işbu alacakları mîr-i müşârün-ileyhin zatına râci ve İzmir gümrükleri muamelatıse kumpanyaya ait bulunduğu gibi [734] kumpanyanın Beriyyetül Şam gümrüklerine şümüllü olduğuna dair meydanda bir emâre görülemeyip zaten ve zamânen ittihâdî olmadığı müsteban olmuş ve işin hakikatine gidildiği halde Beriyyetül Şam gümrükleri iltizamâtı muahharan bazı esbâba mebni lağv olunarak hazinece hâsılıyla hesabı alınmasına irade-i seniyye müteallik buyurulmasından nâşî ol-babda vuku bulan taahhüd ve mukavelat-ı fesh ve Anistaş Efendi ve Todori'nin alacakları hazinece tasdik edilerek fakat müteahhidi mir-i müşârün-ileyh bulunmak mûlabesesiyle muamele doğrudan doğruya mir-i müşârün-ileyhle cereyân etmesine bakılır ise eriyetül Şam gümrükleri muamelatı ol-vakit münkati olup İzmir gümrüğüne asla şümüllü olduğu tahakkuk etmiş olduğuna Todori'nin hisse-i musibesini Anistaş Efendi'nin iddiaya istihkakı mârr-üz zikr ibrâ-i vekâletnâme varaka-i musaddaka ile müsebbit bulunduğu mebni usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesine tevfiikan dava-yı vâkıanın sıhhatine kesb-i emniyet edilerek bi'l tabî hazine-i celîleden müteallik olarak alınmış olan doksan dokuz bin yedi yüz kırk sekiz kuruşun arzuhal havalesi tarihinden seksen dokuz senesi Rebiyyülevvelinin on altısına kadar güzestesini bulunan kırk dokuz bin sekiz yüz yetmiş dört kuruş ile beraber mir-i müşârün-ileyhden tahsiline gıyaben hükm olunmuş ve müteakiben olunan itiraz-ı âlî-ül hükm üzerine tekrar edilen muhakemede Arastidi Bey'in vekili mösyö Edvarid Cüstiyanî'nin muhakemede huzuru lazım geleceğini ve müvekkili müteahhid ve kefil olduğundan ol-emrde mültezim olan şahsın mahkum tutulması iktizâ edeceğini ve Arabistan gümrüklerinden dolayı Anistaş Efendi tarafından verilen hesap varakasına nazaran efendi-i mûmâileyhin beşer binden

yirmi üç aylık maaşıyla otuz bin kuruş mesâfiye cem'an yüz kırk beş bin kuruş matlubu olması ve bundan fazla alacağı olsa onun dahi varaka-i mezkûreye derç edileceği bedîhî bulunması cihetle işbu matlub ile mârr-üz zikr yüz dört bin şu kadar kuruş muvazene olunur ise efendi-i mûmâileyhin baki matlubu kırk bir bin şu kadar kuruşa maksur olması îcâb eyleyeceğini dermeyân eylemiş ise de Anıtaş Efendi'nin iddiası Arabistan gümrüğünden dolayı hazineden kabulü mukarrer ve mir-i müşârün-ileyh zimmetinde olan akçanın istirdâdına münhasır olduğu ve İzmir gümrüğünden mösyö Cüstiyanî ile Anıtaş Efendi beyinde tehaddüs edip Cüstiyanî'nin istidâsı üzerine mahkeme-i ticaretin birinci meclisinde derdest bulunan münazaanın bu maddeye şümûllü olmadığı evvel ve ahîr vuku bulan tahkîkâtan anlaşılmasıyla Cüstiyanî'nin hiçbir sıfatla cübne lüzum görülememesine ve Anıtaş Efendi'nin bizzat mir-i müşârün-ileyh cânibinden i'zâm kılınmış olduğu Maliye Nezaret Celîlesinin tezkere-i resmiyesinden müstefad olup meblağ-ı müddeâ dahi esasen mir-i müşârün-ileyh gibi müteahhidler iltizamata müteferri mevadın mecmûuna bizzat mesul bulunmasına ve sâlif-üz-zikr hesap ve varakası yalnız evkât-i muayyenede vuku bulan makbuzat ve masarifâtı mübeyyin olmasıyla buna hasır hesap edilmesi mümkün olamayacağı gibi mösyö Edvarid'in ifadesi vechle varaka-i mezkûre mecmu muhasebeyi şâmil farz olunmasına bile yine Anıtaş Efendi'nin mahkûmun bih miktarı alacaklı çıkacağı [735] bedîhî görünmesine binaen hükm-i evvel mezkûr tasdik kılınmış olduğu misillü mahkeme-i istinafiyece cereyân eden muhakemede olunan istîzâh cevaben Anıtaş Efendi müddet memuriyeti muhasebesinin rû'yetini teklif eylediğinde Arastidi Bey gümrükler cânib hazineden zabt olunup kendisiyle maiyyetinde bulunanlar devlet memuriyetinden madûd oldukları cihetle maaş ve masarifi hazine-i celîlleden verileceğini beyan eylediğinden ol-babda takdim eylediği arzuhale maliye hazinesinde n yazılan derkenârda kendisiyle maiyyetinde bulunan Todorî'nin maaş ve masarifleri olmak üzere iki yük dört bin şu kadar kuruşun Arastidi Bey'e verildiği ve fakat gümrüklerin hîn-i zaptında cânib hazineden Arastidi Bey'e verilen akçadan Meclis-i Vâlâ kararıyla vuku bulan tenzîlâtın bunlara dahi şümûllü olduğundan mezkûr iki yük otuz şu kadar bin kuruştan yirmi sekiz bin şu kadar kuruşun tenzîli lüzumu gösterilmesiyle şu tenzîlâtın icrâsı layık olamayacağı hakkında Meclis-i Vâl'ya takdim ettiği arzuhal üzerine iş muhabereye düşerek bir netice bulamamış ve bi'l ahîre kendisi Arastidi Bey aleyhinde dava dermeyânına mecbur olmuş olduğunu ifade ederek müste'nif Arastidi Bey'in vekili mösyö Edvarayed dahi layiha-i itiraziyesinde derece-i evvelide Cüstiyanî'nin celbinden istinkâf olunması kanuna muhalif hareket olup husûs-ı münâzaun-fihde müvekkili hesabü'l taahhüd yalnız hazinece mesul bulunduğuna ve iltizamatta Cüstiyanî müdür umûr olmasıyla Anıtaş Efendi'nin müvekkilinden davaya salâhiyeti olamayacağına ve sâireye dair muharrer olan ifâdâtı tekrar ile beraber Anıtaş Efendi'nin Cüstiyanî'ye verdiği deftere dahil makbuzatından mâadâ on dört kalem yirmi dokuz bin şu kadar kuruş mehûzâtı bulunduğunu ve buna mukabellen Anıtaş Efendi'nin mehûzat-ı mezkûresi Cüstiyanî'nin zatına ait olup Arabistan gümrükleri hesabına müteallik olmadığına ve mir-i müşârün-ileyh Arabistan gümrüklerinde hem hissedar ve hem de ihalenin feshinden sonra gümrükleri emaneten idareye taraf hazineden memur

bulunduğundan davası mir-i müşârün-ileyh aleyhinde olmak lazım geleceğine mütedair vuku bulan ifâdâtı üzerine dahi müvekkilinin hem hissedar ve hem de ihalenin feshinden sonra emaneten idareye memur olduğunu tezkâr eylemesiyle mahkemece Anıstaş Efendi'nin mir-i müşârün-ileyhden iddiaya salâhiyeti olacağına karar verilip suret-i karar bade'l tefhîm mösyö Edvarayed müvekkilinin yüz dört bin şu kadar kuruş medfuatı ve mârr-üz zikr on dört kalem teslimatı ile Anıstaş Efendi'nin Cüstiyanî'ye verdiği defterde mürakkam otuz bin kuruş masarifatı ve beşer binden yirmi dört aylık maaşatı mecmu muvazene olunur ise müvekkilinin on yedi bin kuruş kadar deyni görüneceği ve Anıstaş Efendi'nin Cüstiyanî'ye verdiği defterde mürakkam yüz dört bin kuruş makbuzatı hazineye verilen defterdeki yüz dört bin kuruş makbuzatından başka olduğunu ve İzmir gümrüklerinde hem müteahhid ve hem de mültezim olması mûlabesesiyle müvekkilinin sâlifü'l-beyân doksan beş bin kuruşun takas ve mahsûbunu iddiaya salâhiyeti bulunduğunu dermeyân eylediği halde makbuzat-ı merkûmenin başka başka olduğunu ispattan aczini izhâr etmiş ve muahharan dahi vekâletnâmesi ibrâz olunan Todori'nin bizzat celbini talep eylemiş ise de elde resmen musaddak vekâletnâme mevcut olmaıyla mürakkam[736] Todori'nin celbine lüzum görünmemiş olduğundan ve mârr-üz zikr doksan beş bin kuruş maddesi mahkeme-i ticaret birinci meclisinde bidâyeten rü'yet olunmakta olduğu gibi yirmi dokuz bin şu kadar kuruş maddesi dahi bidâyeten rü'yete mütevakkıf ve mahkeme-i istinafiyeye gayr-ı müteallik bulunmuş idüğünden derece-i evveli hükmü bi'l tasdik münâzaun-fih olan doksan dokuz bin yedi yüz kırk sekiz kuruşun 16 Rebiyyülâhir sene 90 tarihine kadar hesap edilen altmış üç aylık alınmış iki bin altı yüz kırk bir kuruş yirmi dokuz para faiziyle me'an Arastidi Bey'den tahsiline karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Arastidi Bey'in layiha-i itiraziyesi iki bendi şâmil olup bunların birincisinde Cüstiyanî'nin celbinden derece-i evvelide istinkâf olunmasından dolayı şikayet olunduğunu ve bu babda mahkeme-i istinafiyece bir karar hukuku takdirinde resmen istidâ olunarak Cüstiyanî'de olan ve maliye nezaret celîlesince kuyûdun sehv ve hatasına dair bulunan ispatların mahkemeye ityânına mübaderet olunacağı derkar bulunduğu halde işbu itiraz ve şikayet için mahkemece bir güne cevap verilip meskûtun anha bırakılmış ve şu suretle davanın derece-i kifayede tedkîkâtı icrâ olunmaksızın muhakemesine hitâm verilmiş olduğunu ikincisinde dahi hazine-i celile Beriyyetül Şam gümrüklerinin hesabını aldığı vakit memuriyet maaş ve masarifinin yüzde elli miktarını tenzîl etmiş iken Anıstaş Efendi'nin yalnız yirmi sekiz bin şu kadar kuruş tenzîl vuku bulduğu hakkındaki ifadesinin sehv-i sarîhden ibaret olduğu ve buna dair evrak Cüstiyanî'nin celbiyle vücuda geleceği Maliye Nezaret Celîlesinden lede'l tahkik verilecek cevap ile sabit olacağına ve Todori nam müste'âr olacağından merkûmun celbi istenmişken bunu mahkeme-i istinafiye celb etmediğine nazaran mahkeme-i istinafiyece ikmâl-i tedkîkâttan sarf-ı nazar kılınmış idüğü muharrerdir.

Anıstaş Efendi'nin layiha-i cevabiyesi müfadı dahi Arastidi Bey'in itirazat-ı vâkıa-i vâhîsi şimdiye kadar bi'l defaat tedkîk olunarak ol-babda ahkâm-ı mükerrere tala-ı hak

etmiş ve tafsilatı mahkeme-i istinafiye i'lâmında münderic bulunmuş olduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûrun tasdikini müş'ardır.

Tarafeynden iddia ve ifadelerinin îzâhı talep olundukta müddeî vekili Hasan Fehmi Efendi Cüstiyanî'nin celb olunmasından dolayı vuku bulan itiraz hakkında mahkeme-i istinafiyece bir karar-ı lâhik olduğu müvekkili dahi hazine-i celileden yüzde elli tenzîlat icrâ olunduğunu ispat edecek evraka iktizâ eden mahalla bi'l müracaa dest res olacağı derkar idüğünü ve buna göre evrak-ı mezkûre mahkeme-i ibtidâiyyede bulunarak itası talep olunmuş ise de kendilerine verilemeyeceği ve her ne vakit daireden istenilir ise gönderileceği cevabı î'tâ kılındığını beyan eyledi müddeî aleyh Anışaş Efendi dahi cevabında Hasan Fehmi Efendi'nin mahkeme-i ibtidâiyyede evrak bulunduğu ifadesi hilaf olup kendisinin dahi mahkeme-i istinafiye i'lâmı mündericatı haricinde bir diyeceği olmadığını dermeyân etti.

Bunun üzerine Hasan Fehmi Efendi'nin beyan ettiği gibi evrak olup olmadığı mahkeme-i ibtidâiyyeden lede'l istifsar öyle sened makamında evrak olmadığı ve daireden talep vukû'unda iddia olunan evrakın[737] gönderileceğine dair cânib-i mahkemeden bir gûna cevap dahi verilmemiş ve Beriyetül Şam gümrüklerinden dolayı Arastidi Bey hizmetkarlarıyla beyninde tehaddüs eden münaza'aya mütedair bir arzuhal verilip ikinci hukuk dairesine gönderildiği tahattur olunmuş idüğü ifade olunup bu dahi bir istidâ-i kabilinden olduğu anlaşıldı.

Keyfiyet dairece lede'l müzakere Arastidi Bey'in hülâsa-i itirazatı Cüstiyanî'nin derece-i evveliye celb olunmadığına dair olan itiraz mahkeme-i istinafiyece meskûtun anı bırakılarak davanın derece-i kifayede tedkîkâtı icrâ olunmaksızın muhakemesine hitâm verilmiş ve gerek Cüstiyanî'nin ve gerek Todori'nin celbinden sarf-ı nazarla ikmâl-i tedkîkât kılınmamış olmasından ibaret olup ve köylü Hasan Fehmi Efendi dahi itiraz-ı mezkûr üzerine mahkemece bir karar lâhik olsaydı hazine-i celileden yüzde elli tenzîlat-ı vukûnu müsebbit olan evrakın bi'l taharrî mahkemeye î'tâ olunacağı derkar olmasına ve evrak-ı merkûmenin buna göre mahkeme-i ibtidâiyyede bulunduğunu ve itası talep olundukta her ne vakit istenilir ise daireye gönderileceği beyan kılındığını tahkiye ve ityân eylemiş ise de mahkeme-i istinafiye i'lâmı mütalaasından müstefad olacağı vechle derece-i evvelide dava-yı vâkıanın Cüstiyanî'ye adem-i şümûllü hasebiyle merkûmun celbine lüzum görülemeyerek birtakım evrak-ı resmiyyeye bi'listinad doğrudan doğruya Arastidi Bey mesul ve mahkum tutulmuş olduğu gibi mahkeme-i istinafiyece dahi tedkîkat-ı kafiye bade'l icrâ derece-i evveli i'lâmı tasdik kılınmasına ve Cüstiyanî'nin celb olunmadığı hakkındaki itirazın mahkeme-i istinafiyece meskûtun anı bırakılmış olması farz olursa bile Arastidi Bey'in Cüstiyanî'nin celbiyle vücuda geleceğini beyan eylediği evrakın Cüstiyanî'nin zatıyla kâim olması gayr-ı mâkul olup bunları gayr-ı müşârûn-ileyh Cüstiyanî celb olunmaksızın tehiyye ve î'tâ edebileceği ve elde resmen musaddak vekâletnâme mevcut ve bunun hükmünü cerh edecek delâil-i makbule gayr-ı mesrud oldukça Todori'nin dahi celbine lüzum görünemeyeceği bedihî bulunmasına nazaran mahkeme-i istinafiyece derece-i kifayede icrâ-yı tedkîkat olunmaksızın davanın muhakemesine hitâm verildiği ve Cüstiyanî'yle Todori'nin celbinden sarf-ı nazarla

ikmâl-i tedkîkât kılınmadığı iddiaları bî-vech görünmüş olduğuna ve maa-hazâ Cüstiyanî'nin celb olunmamasından nâşî ibrâz edilemediği dermeyân olunan ispatların yüzde altı tenzîlat vukûnu müsebbit olan evraktan ibaret idüğü siyak-ı iddiadan münfehim olup halbuki işbu evrakın ispatı Cüstiyanî'nin celbine ve abeste ve menût olamayacağı şöyle dursun bunların mütealliki denilen tenzîlat maddesinin hîn-i muhakemede beyanına dahi bir mani yokken gerek derece-i evvelide ve gerek mahkeme-i istinafiyede Arastidi Bey'in öyle bir iddiası sebk etmeyip şu iddia şimdi suret-i ibtidâiyyede olarak mahkeme-i temyîzde meydana konulmuş olmakla beraber evrak-ı merkûmenin ibrâzı için gerek dairenin ve hükm-i giyabisinden evvele istimhâl olunarak ve gerek ahîren i'lâm-ı mezkûrun sudûruna ve itiraz-ı âlî-ül hükm üzerine dahi muamele-i ihzârîyye icrasına sebebiyet verilerek bir hayli vakit kazanıldığı halde yine evrak-ı merkûme ibrâz olunamamış ve ber minvâl-i muharrer mahkeme-i ibtidâiyyede öyle evrak olup olmadığı mahkeme-i merkûmeden istifsar olundukta Arastidi Bey'in hizmetkârıyla [738] beyninde mütehaddis münazaaya dair bir arzuhalî olup ikinci hukuk dairesine gönderildiği beyan kılındığı ve şu halde arzuhal-i mezkûrun bir istidâ-i kabilinden olduğu anlaşıldığı cihetle Hasan Fehmi Efendi'nin bu babda olan ifadesinin adem-i sıhhati dahi tebeyyün etmiş olduğuna binaen itirazat-ı vâkıa Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin mahkeme-i istinafiye i'lâmı tekrar bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan bin altı yüz yirmi dört kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdidi ile sâir masarif-i muhakemenin ol- emrde Anistaş Ligoryadi Efendi'den alınmasına karar verilip suret-i karar müdtedî vekili Hasan Fehmi Efendi ile Anistaş Ligoryadi Efendi'ye dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

İncesulu müteveffâ İliya veresesi ile Yakof beyninde olan alacak davası ikinci meclis ticarete bi'l rü'ye hükm-i kat'î altına alınmış ve temyîzen rü'yeti Yakof tarafından istidâ olunarak evrakı 18 Ramazan sene 90 tarihinde Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye hukuk dairesine havale kılınmış olmakla mütalaa olundu.

Meclis-i mezkûrun 23 Cemaziyelevvel sene 290 tarihli i'lâmında verese vekili Kiryako müteveffâ İliya'nın Yakof zimmetinde bâsenet üç bin kuruş alacağı olduğu beyanıyla meblağ-ı mezbûrun bi'l tahsil veresesine tavsîlini istidâ ederek ibrâz ve irâe eylediği 15 Mayıs sene 1860 tarihli ve Yakof imzalı senet dahi sekiz yüz altmış sene-i miladiyesi Mayıs'ın on beşinci gününden itibaren ilî sene vade ile İliya'dan bila faiz üç bin kuruş istidâne edildiği ibaresini mübeyyin olmasına ve merkûm Yakof sened-i mezkûru tasdîk ile beraber İliya'nın Mehmed Talip nam kaptan cihet-i kefaletten dolayı üç bin iki yüz elli kuruş deyni olup hal-i hayatında işbu deynin tesviyesini kendisine emr ve havale etmesi üzerine kendisi dahi bi'l kabul deyn-i mezbûru îfâ ile İliya'nın Mehmed Talip'te olan kefaletnamesini kurtarmış ve deyn-i mezkûrun tesviyesinden sonra kendi senedinin red ve iade kılınacağına dair İliya ile beyninde mukaddemâ bir mukavelename yapılmış ise de işbu mukavelename Kasım Paşa harîkinde muhterik olduğu ve bu maddeye gerek esnafın ve gerek verese-i merkûmenin malûmatu bulunduğunu beyan ile 23 Şaban sene 35 tarihli ve İsak oğlu İliya imzalı bir kıt'a senet dermeyân ederek işbu senette dahi

Emin Ağa'nın Mehmed Talip'e olan üç bin iki yüz elli kuruş deyninin tediyesine kefâlet olunduğu mestûr ve zahrında iki yüz yetmiş senesi Ramazan-ı şerifinden itibaren şehri iki yüz altışar kuruş itasıyla on üç ay zarfında deyn-i mezkûrun tediye kılındığı mürakkam görünmüş ise de vekil-i merkûm sened-i mezkûr müteveffâ İliya'nın olmadığını ve buna müekkillerinin malûmatı bulunmadığını söylemiş ve bunun üzerine Yakof sened-i mezkûr İliya'nın olup meblağ-ı mezbûrun tediyesine kefâlet eylediğini ve İliya tarafından kendisine havale olunup kendi tarafından îfâ edildiğini bilmediklerine veresenin icrâ-yı tahlifini talep ve istidâ ve buna vekil-i merkûm cânibinden dahi muvafakat olunarak verese [739] merkûmenin ol-vechle tahlîfi kılınmış olmakla sâlifü'l-beyân üç bin kuruşun istidâ tarihinden itibaren hesap edilen altı yüz kırk kuruş faiz nizamiyesi ve muhakeme mesarifi ile beraber Yakof'tan bi'l tahsil vekil-i merkûm Kiryako'ya itasına karar verildiği gösterilmiştir.

Yakof'un selh-i Ramazan sene 90 tarihli itiraz layihası mealî sâlifü'l-beyân kefâlet senedini verese-i vekilinin red ve inkar etmesi üzerine ispat-ı müddeâ vekil-i merkûme ait iken mahkemenin verese-i merkûmeye tahlif ile ol-vechle hükm ve i'lâm etmesi mugayir kanun olduğu ve zât-ı dava mevad-i şer'îyyeden olup mehakim-i ticarette rü'yeti mugayir vazife idüğü ve İliya'nın hal-i hayatında meblağ-ı müddeâyı inkar olunan kefâlet senedinin sıhhatine delil-i kâfi bulunduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzıyla zarar ve ziyanın tazmîni istidâsından ibarettir.

Vekil Kiryako'nun 7 Şevval sene 90 tarihli cevap layihası müfadı dahi müvekkillerine verilen yemin meclis tarafından teklif olunmayıp müddeî cânibinden talep ve istidâ olunduğu ve müteveffânın tüccardan olması ve Yakof'un dahi o yolda ahz-ı itada bulunması cihetle davanın meclis-i ticarette rü'eyti zeyl-i kanun-ı ticaretin yirmi sekizinci maddesine muvafık bulunduğu ve merkûm Yakof kefâlet senedini yetmiş beş tarihinde kurtardığını iddia etmekte olup yedlerinde bulunan deyn senedinin yetmiş sekiz tarihiyle müverrah olması dahi merkûmun butlân iddiasına delil olduğu velhâsıl i'lâm-ı mezkûrun her suretle yolunda idüğü beyanıyla tasdîki istidâsını mutazammındır.

Tarafeyn 14 Muharrem sene 91 tarihinde daireye gelerek müstedî temyîz Yakof Vasil nam kimesneyi tevkîl etmiş veresenin vekili Kiryako dahi bir kıt'a sohbet-i şer'îye ile ispat vekâlet eylemiş idüğünden lede'l isticvab her biri i'lâmda ve layihasında muharrer ifadesini tekrar etmiştir.

Îcâb-ı lede'l müzakere merkûm Yakof'un hülâsa-i iddia ve itirazı müteveffâ İliya'nın kefaletten dolayı Mehmed Talip kaptana olan üç bin iki yüz elli kuruş borcunun tesviyesini kendisine havale etmesi ve kendisinin dahi İliya'nın üç bin kuruş deyni olması cihetle ileride takas ve mahsûb olunmak üzere İliya'nın teklif-i mezkûrunu kabul ve deyni mezbûru Mehmed Talip kaptana îfâ ile tahvîlini kurtarmış olduğu halde keyfiyetin mahkeme-i ticarette bi'l rü'ye ol-vechle ve hükm-i i'lâm olunması mugayir usûl ve nizam olduğu kazıyyesinden ibaret olup ancak gerek i'lâmın mütalaasından ve gerek tarafeynin ifâdâtından anlaşılmadığı vechle verese-i merkûmenin mezbûr Yakof'tan aradıkları akça murislerinden karzan alındığı şâmil olan senete müstenid

olmakla bunun diğer davaya ta'liki caiz olamayacağı misillü merkûm Yakof bu babda ifade ve iddiasını ispat edememesi üzerine zikrolunan kefâlet maddesine malûmatları olmadığına dair kendisinin talebiyle veresenin tahlîfi icrâ kılınmış ve işin mevâd ve iddiası dahi sebkât etmemiş olduğuna ve şu halde merkûmun itirazat-ı vâkıası kanunen esbâb-ı nakziyyeden görülemediğine binaen i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icraasına ve i'lâm harcı olan otuz altı kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç adet beyaz mecidinin Yakof'a rücû [740] etmek üzere Kırako'dan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Ticaret nezaret celilesinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 26 Zilhicce sene 90 tarihli tezkeresiyle melfufatı kırâat olundu.

Tezkere-i merkûmede hükm-i i'lâmlarının dava ve vekillerine dahi tebliği kaidesi şimdiye kadar meriyülicra bulunduğu halde vekillerin tebliğ usûlünde istifadeye adem-i salâhiyetini mübeyyin olmak üzere Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'den î'tâ kılınmış olan bir kıt'a i'lâm üzerine izbar kılındığından ve i'lâm-ı mezkûr usûl-i muhakeme nizamnamesinde tebliğ hakkında mevadından dava vekillerine i'lâm tebliğine dair sarâhat bulunmamasından neş'et etmek lazım gelip ancak ticaret mahkemelerinde i'lâmatın vekillere tebliği usûlü cârî iken i'lâm mebhûsun anı bu usûlün cevâzını nakîza ad ederek bu ise mesele-i kanuniyece bir ihtilâf demek olduğundan bahisle işbu ihtilâfın hal ve temyîzini lüzumu gösterilmiştir.

Hükm-i i'lâmları suretlerinin dava vekillerine istedikleri halde tebliğ ve itası muamelesine bir şey denilemez ise de i'lâmat-ı mezkûrenin tarih-i tebliğ derecât mahâkim iktizâsınca tarafeyn-i muhasımeynin tekrar mahâkim ve tedkîkât için teşebbüs edecekleri muamelatı tayin eden nizamı müddetlerin mebd'e cereyânı bulunmuş ve nizamname-i mezkûrun tebliğ hakkındaki mevadında hükm-i i'lâmlarının şahs-ı mahkumun bizzat kendisine itası sarâhaten derc ve takyid kılınmış olduğuna ve bir davada vekilin asil makamında tutulması evvel davanın hitâm-ı muhakemesiyle i'lâm-ı rabtına kadar olabilip bundan ileriye tecâvüz edemeyeceği icrâ-yı hükm için habs olunmasının veya o gibi muamele görmesinin adem-i cevâzıyla dahi muhakkak bulunduğu binaen tebliğ i'lâm husûsunda vekilin asil makamına ikamesiyle kendisine vuku bulan tebliğ tarihinden nizamı müddetin itibarı hükm-i kanuna muhalif olacağından ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinin i'lâm-ı mebhûsun anı dahi i'lâmın vekile tebliğini suret-i mutallakada men etmeyip fakat vekile olunan tebliğ tarihinden müdde-i nizamiyenin itibarı mugayir nizam idüğünü mübeyyin olduğundan ticaret mahkemelerinde meriyülicra idüğü beyan olunan vekile tebliğ i'lâm-ı kâidesinin cereyânında beîs olmayıp fakat nizamı müddetlerin bu tebliğden itibar olunmayarak i'lâmın asilin zatına veyahut ikâmetgahına tebliği tarihinden itibar olunması lazım geleceğinin mehâkim-i mezkûreye ta'mîmentavsiye olunmak üzere ticaret nezaret celilesine iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Cezaiye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Safra karyeli müteveffâ Toma'nın kızı Desbino'nun vekili tarafından bi'l î'tâ temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan arzuhal lede'l mütalaa malı müteveffâ-yı merkûmun emvâl-i metrukesinden dolayı beyne'l verese[741] tekevvün eden dava mahalinde bidayeten ve istinafen rü'yet olunarak yalnız temyîz hakkı kalmış iken meclis-i idare-i zabtiyede bir gûna istidâ vâki olmaksızın mugayir nizam olarak tekrar bi'l istinaf mahalli hükmü fesh olunduğu beyanıyla icrâ-yı îcâbını nezaret celîlesinden isti'lâm olunmuştu.

Buna göre nezaret müşârün-ileyheden varid olan cevap ile meclis-i mezkûrun mezkûresi ve melfufatı mündericatına nazaran müteveffâ-yı merkûm Toma'nın zimmet-i miriyesi olmak cihetle taraf-ı hükümetten sekvestro altında bulunan emlâkının fûrûhtuna meclis-i mezkûrca karar verilerek icrâ-yı müzayedesı dahi mahaline iş'ar olunmuş olduğu anlaşılmış ve bu babda vâki olan şikayet ve iddia karar-ı mezkûrdan münbais olarak mecâlis-i idare kararlarının tedkîk ve temyîzi ise muhâkemat dairesine ait bulunmuş olmasıyla bu husûsa dair olan evrakın daire-i merkûmeye havale buyurulması tezekkür kılındı.

(Mahkeme-i İstinafiyeden Verilen İ'lâmın Suretidir)

Sarraf Zenbeoğlu Yorgi Efendi ile Petraki beyinde olan davaya dair temyîz-i hukuk dairesinden verilen 9 Rebiyyülâhir sene 290 tarihli i'lâmdan dolayı iade-i muhakeme istidâsını hâvî merkûm Petraki'nin şerâiti bi'l icrâ î'tâ eylediği arzuhal ve layiha diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Merkûm Petraki layihasında iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere beş nev' itiraz beyan ederek bunlardan birincisi hasmının iddiası kendisinin İzmirade hükümete teslim etmediği maddesi iken temyîz-i hukuk dairesi mezbûre teslim olunmuş olsa bile yine kefâletten halâs olamayacağını beyan ederek şu suretle istidâ olunmayan şey ile istidâ olunan fazlaya hükm-i î'tâ eylemiş olması usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları îcâbınca iade-i muhakemeyi mevcut olacağını ikincisi münâzaun-fih olan senet hükümete verilmiş ve bunu mahkeme-i nizamiye i'lâmı mantığınca Yorgi Efendi dahi makarr-ı muterif bulunmuş olduğu halde temyîz-i hukuk dairesince şûrâsına atf-ı nazar olunamayarak i'lâm-ı mezkûr mündericatı haricinde senedin müddeî Yorgi Efendi'ye î'tâ eylemiş olmasına hükm verilmesi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin üçüncü ve yüz dördüncü maddesinin beşinci fıkralarıyla Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin sekizinci maddesi mefâhîmince iade-i muhakemeyi müstelzim bulunduğunu üçüncü istinaf ve husûsuyla temyîz mahkemesinde yeni bir iddianın istimâ kanunen gayr-ı caiz olduğu ve Yorgi Efendi'nin bidayeten iddiası yalnız İzmirade'nin teslim olunmadığına mütedair olup yoksa mezbûre teslim olursa bile kefâletin münfesihi olamayacağı iddiası sebkât etmemiş olduğu halde semm'ül tedarik meydana konulan fıkra-i ahire-i mezkûre üzerine temyîz-i hukuk dairesinin hükm vermesi kanuna

mugayir ve iade-i muhakemeyi mûcib bulunduğunu dördüncüsü temyîz-i hukuk dairesince senedin ibaresine verilen manaya mukarrin bidayeten bir idda vuku bulmamış ve sened-i mezkûr Yorgi Efendi yedine verilmemiş olduğu ve kefâlet-i nefsiye senetlerinin el ân mevzû-i bahs olan senet ibaresi[742] vechle alınmakta olduğunun ve kefâlet bi'l nefsin hükmü fakat mekful aleyhi ihzâr ve teslimden ibaret bulunduğunun icrâ cemiyetiyle Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin altı yüz elli bir ve altı yüz elli dokuz ve altı yüz altmış beşinci ve kefâlet nizamnamesinin dördüncü maddelerine lede'l mürâca'a anlaşılabacağı umûr-ı vâzihadan bulunduğu halde temyîz-i hukuk dairesince senet mebhûsü'n-anhda teslim şartı olmadığına hükm eylemesi nizam ve muaddiline mugayir idüğünü beşincisi mekful aleyh İzmirade'nin zevcini görmek için kefaletten on üç sene sonra Hoca Bey'e gitmesi karar ad olunamaz ve karar kastı olsa yine Dersaadet'e gelmiş iken el ân Dersaadet'te bulunan mezbûr İzmirade'ye kararı denilmesi mugayir akıl ve adalet bulunduğunu müş'ardır.

Zenbeoğlu Yorgi Efendi'nin layiha-i cevabiyesi dahi beş bendi şâmil olup bunların birincisi mahkeme-i nizamiye i'lâmında mahki arzuhal ile layihalar mütalaasından müstefad olacağı vechle Petraki İzmirade'nin nefesine ve karar eder ise deyninin edâsına kefâlet eylemiş ve mezbûre dahi karar etmiş olduğundan nâşî meblağ-ı mezbûrun hesabü'l kefalet merkumdan tahsilini iddia eylediğine ve arzuhalinde bir gûna İzmirade'nin teslimi sözü muharrer olmayıp Petraki'nin meblağ-ı mezbûrun edâsına kefil olduğunu iddia eylediği meydanda bulunduğuna binaen merkûmun temyîz-i hukuk dairesinin talep olunmamış şey üzerine hükm verdiğini beyan etmesi bî-vech olduğunun ikincisi kefâlet senedinde mekful-ün anhanın teslimi meşrût olup olmadığı tebeyyün eylediğine ve sene-i mezkûr hükümet-i seniyye tarafına verilmiş olsa şimdi kendisinin yedinde bulunması gayr-ı mümkün olup işbu kavî-i mücerredin kezb-i sarîh idüğü mahkeme-i nizamiye tarafından vuku bulan isti'lâm üzerine komisyon heyeti cânibinden varid olan cevap ile dahi tebeyyün ettiğine mebni bu babda olan iddianın iade-i muhakemeyi mûcib olamayacağını üçüncüsü mahkeme-i nizamiyeye takdim olunan arzuhalde İzmirade'nin teslimi iddia olunmayıp bilakis meblağ-ı mahkûmun bihin hesab'ül kefalet tahsili dava olunmuş ve temyîz-i hukuk dairesinin ol-babda olan mezkûreye i'tâ olunan layiha-i itiraziye dava-yı asliyi müeyyed şeyler bulunmuş olduğundan ve bu cihetle Petraki'nin iade-i muhakeme talebine hakkı olmadığını dördüncüsü Petraki'nin iddiası gibi bi'l farz bir aralık İzmirade kadın hükümet-i seniyye cânibine teslim olunmak şartıyla kefâlet senedinin ahz olunduğu tarafına gidilse senedin istihlası lazım geleceğinden (ve matlubatının temîni zamanında) ibaresi musarrah ve kanuna muvafık surette olarak yedinde bulunan bir senedin hükmü icrâ cemiyetine i'tâ olunan senetlere emsal tutularak fesh ve iptal olunamayacağını icrâ cemiyetine ve makam-ı sâireye verilen senetlerde fülân mahalle i'tâ olunmuştur ibareleri mûnderic ve işbu senedin âdi kağıt üzerine yazılması dahi hükümet-i seniyyeye verildiğine bir delil kavî idüğünden ve senette teslim sözü olmayıp kefâlet-i nefsiye ile beraber firar şartıyla edâ-yı deyn muharrer olduğu ve mûcibince kendisinin iddiası dahi öteden beri meblağ-ı mekfulün bihin tahsili maddesi bulunduğu gibi temyîz-i hukuk dairesinin sened-i mezkûrun hükm-i sarîhi teşrih ile ona göre mahkeme-i nizamiye [743] i'lâmını tasdik

veyahut nakz etmesi vezâif-i nizamiyesi cümlesinden bulunduğundan Petraki'nin dördüncü itirazı dahi iade-i muhakemeyi istilzâm edemeyeceğini beşincisi mekfulün anhanın istenildiği vakit buldurulamayacağı anda şart karar tahakkuk etmiş denileceği emr-i tab'î olduğu gibi aradan bunca vakit mürûr eylediği halde müddeî merkûm taht hükmünde bulunmak mûlabesebiyle şimdi mezbûrenin Dersaadet'e avdet etmesiyle kefaletten halâs olamayacağından ve zaten temyîz-i hukuk dairesinden verilen i'lâmda ve gerek kendisinin iddiasında mezbûreyi teslim eder ise kefilin kefaletten halâs olacağına dair bir kayıt ve istisna bulunmadığından ve madem ki müddeî merkûm mezbûre firar eder ise meblağ-ı mahkûmun bihin edâsına kefil olup mezbûre dahi firar etmiş ve avdet etse bile firari tahakkuk ettiği için tanımayacağı protesto ile kendisi beyan eylemiştir ve mezbûrenin şimdi Dersaadet'te bulunmasının hükmü ve i'lâma tesîri olamayacağından merkûm Petraki'nin beşinci itirazının dahi iade-i muhakeme esbâbından bulunmadığını muhtırdır.

Tarafeyn daireye davet olundukta merkûm Petraki tarafından Nikola Makri vekaleten ve müddeî aleyh Yorgi Efendi asaleten 5 Zilkade sene 90 tarihinde gelmeleriyle layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta vekil-i merkûm Makri layiha-i itiraziye-i müfadi dairesinden tasvir-i dava ile beraber hasmı Yorgi Efendi'nin mukaddemâ temyîz dava zımnında vermiş olduğu layiha-i itiraziyesinin beşinci bendinden bir mani çıkaramadığından bunun teşrîhiyle lazım gelen cevabını ol-vakit vereceği akdemce iddia eylediği halde buna dair temyîz-i hukuk dairesi i'lâmında bir gûna kayıt ve işaret bulunmadığından şurasının dahi her halde iade-i muhakemeyi mûcib olacağını beyan eyledi Yorgi Efendi dahi cevabında layihası mealini tekrar Makri'nin ifade-i mezkûresinin vâhî ve semm'ül tedarik bir şey bulunduğunu tezkâr etti.

Bunun üzerine îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere müstedî Petraki'nin iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere serd eylediği itirazat-ı mebsûtanın birincisi hasmının iddiası kendisinin İzmirade'yi hükûmete teslim etmediği maddesi iken temyîz-i hukuk dairesi teslim olmuş olsa bile kefaletten halâs olamayacağını beyan ederek şu suretle istidâ olunmayan şey ile istidâ olunan şeyden fazla hükm-i î'tâ eylemiş olması usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları îcâbınca iade-i muhakemeyi mûcib iştir.

Temyîz-i hukuk dairesi i'lâmının karar fıkrasında öyle teslim olunmuş olsa bile ibaresi mürakkam olmayıp ancak kefâlet senedinde İzmirade'nin nefesine ve firar eder ise deyninin edâsına kefâlet olduğu muharrer olarak teslim şartı olmadığı gibi mahkeme-i nizamiye merkûmenin bade'l karar teslim olup olunmadığı tedkikâtına girişerek ve onun üzerine hükmü vererek senedin müfadi sarîhi dairesinden çıkmış ve müstedî-i temyîz Yorgi Efendi'nin itirazatı bu merkezde olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilinin üçüncü maddesi hükmünce bir senedin müfad-ı sarîhine başka türlü mana verilmesi dahi esbâb-ı nakziyyeden bulunmuş olmasıyla mahkeme-i nizamiyenin bu babdaki i'lâmı [744] olvechle nakz olduğuna ve şu hâlde istidâ

olunan şeyden fazlaya hükm verilmiş demek olmadığına binaen mezkûr birinci itiraz iade-i muhakemeyi müstelzim görülememiştir.

İkincisi münâzaun-fih olan senet hükümete verilmiş ve bunu mahkeme-i nizamiye i'lâmı mantığınca Yorgi Efendi dahi makarr-ı muterif bulunmuş olduğu halde temyîz-i hukuk dairesince şûrâsına atf-ı nazar olunmayarak i'lâm-ı mezkûr mündericatı haricinde senedin müddeî Yorgi Efendi'ye î'tâ eylemiş olmasına hükm verilmesi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin üçüncü ve yüz yirmi dördüncü maddesinin beşinci fıkralarıyla Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin sekizinci maddesi mefâhîmince îâdeten muhakemeyi müstelzim olacaktır.

Kefâlet senedinin hükümete verildiği hakkında Yorgi Efendi'nin mahkeme-i nizamiye i'lâmında bir gûna ikrârı olmadığı ve sened-i mezkûrun hükümete verilmiş senedat-ı kabilinden olmadığına el ân Yorgi Efendi'nin yedinde olması ve hükümete verilen senedat misillü Türkçe olmayıp Rumi'ül ibare yazılması delil-i vâzih bulunduğu eelden Petraki'nin itiraz-ı vâkiyi gayr-ı mesmûdur.

Üçüncüsü istinaf ve husûsuyla temyîz mahkemesinde yeni bir iddianın istimâi kanunen gayr-ı caiz olduğu ve Yorgi Efendi'nin bidâyeten iddiası yalnız İzmirade'nin teslim olunmadığına mütedair olup yoksa mezbûre teslim olursa bile kefâletin münfesih olamayacağı iddiası sebkât etmemiş bulunduğu halde semm'ül tedarik meydana konulan fıkra-i ahîre-i mezkûre üzerine temyîz-i hukuk dairesinin hükm verilmesi kanuna mugayir olmasıyla iade-i muhakemeyi mûcib bulunduğu mahkeme-i nizamiyede bidâyeten cereyân eden muhakemede (Bakiyyesi sonra).

İ'lân

Dinso'nun? 6 Rebiyyülevvel sene 291 tarihli bir kıt'a i'lâm mûcibince Deruhi kadın zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için medyûnenin koru çeşmede mahalle sokağında vâki kırk dört numrolu bir bab hanesi bundan mukaddem mezada verilerek on sekiz bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş şehir-i Rebiyyülâhîrin ikinci pazartesi günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarre bulunmuş olduğundan vakit mezkûre kadar zabadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Hariciye kitâbeti muavin-i sanisi izzetli Edhem Bey'in Tıngırzâde Petro Efendi'ye ticaret i'lâmıyla deyni bulunan mebalîğ-i malumenin tesviyesi için mir-i mûmâileyh uhdesinde bulunan Selanik vilayeti dahilinde Siroz sancağında kâin bir kıt'a çiftlik buraca mahalince müzayede olarak beş yük kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür eymiş ve mâh-ı hâlin yirmi dokuzuncu günü müzayedesıkararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat etmeleri i'lân olunur.

2.16. Cerîde-i Mehakim 51. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülevvel	Sene (Pazartesi)	Nisan	Sene	Sahife
51	10	1291	15	1290	745

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır)

İzmirade'nin hükümete teslim olunduğunun iddia olunması üzerine Yorgi Efendi her ne kadar bu iddiayı cerh ve tekzîbe kıyâm etti ise de mûmâileyhin esas iddiası mahkeme-i mezbûre i'âmında muharrer olduğu cihetle senedin mündericatından ve mezbûrenin firarından bahisle meblağ-ı mekfûlün bihin tahsili kaziyesinden ibaret bulunduğu gibi ol-babda verilen karar aleyhinde itiraz etmesi ve karar-ı mezkûrun itiraz-ı evvel cevabında beyan olunduğu vechle mugayir nizam bulunması cihetiyle nakz edilmiş idüğünden bu itiraz dahi gayr-ı varid bulunmuştu.

Dördüncüsü temyîz-i hukuk dairesince senedin ibaresine verilen manaya bidâyeten iddia vuku bulmamış ve sened-i mezkûr Yorgi Efendi yedine verilmemiş olduğu ve kefâlet-i nefsiyye senetlerinin el ân mevzu-i bahis olan senedin ibaresi vechle alınmakta olduğunun ve kefâlet bi'l nefsinin hükmü fakat mekful aleyhi ihzar ve teslimden ibaret bulunduğu icrâ cemiyetiyle mecelle-i ahkam-ı adliyye'nin altı yüz elli bir ve altı yüz elli dokuz ve altı yüz altmış beşinci maddeleriyle kefâlet nizamnamesinin maddelerine lede'l mürâca'a anlaşılacağı umûr-ı vâzihadan bulunduğu halde temyîz-i hukuk dairesince sened-i mebhûsü'n-anhın teslim şartı olmadığına hükm edilmeseydi Yorgi Efendi'nin evvel ve ahîr senede istinaden dava ettiği ve senedin müfad-ı sarîhi meydanda iken senedin manasına mûkarin bidâyeten bir iddia vuku bulmamış sözü vâhî bulunduğu misillü kefâlet senedinin hükümete î'tâ olunan senadat-ı kabilinden olmayıp doğrudan doğruya Yorgi Efendi'ye verildiği sâlif-üz-zikr ikinci itiraz cevabında beyan olunduğu vechle muhakkak olmasıyla Petraki'nin dördüncü itirazı dahi şâyân-ı iltifat değildir beşincisi mekful aleyh İzmirade'nin zevcini[746] görmek için kefâletten on üç sene sonra Hoca Bey'e gitmesi firar ad olunamaz ve firar kastı ile gitmiş olsa yine Dersaadet'e gelmiş iken el ân Dersaadet'te bulunan mezbûre İzmirade'ye firari denilmesi maddesidir.

Mebhûsü'n anı kefâlet senedinde mekful bihin edâsına mademki İzmirade'nin firari yani Dersaadet'ten taşraya azîmeti şart kılınmış ve mezbûre dahi Hoca Bey'e azîmet ederek şart-ı karar tahakkuk eylemiştir şimdi minval-i meşruh üzere itiraz olunması nabâdir müstedî vekili bervech-i muharrer dairede Yorgi Efendi'nin beşinci itirazından bir şey anlayamadığından bahisle bunun cevabını vermek üzere Yorgi Efendi'ye teşrîh ettirilmesini ifade eylediği halde şu ifadesinin meskûtun anı bırakılmış olduğunu şifahen ispat eyledi ise de dairenin gerek i'âmında ve gerek zabt-ı cerîdesinde öyle bir ifade vukuuna dair bir işaret görülememiş ve şu iddianın sıhhati halinde ifade-i

mezkûrenin vekil-i merkûmun layiha-i cevabiyesinde muharrer olması tabî'î iken layihada dahi ona dair bir kayıt bulunmamış olduğundan vekil-i merkûmun iddia-yı mezkûru dahi gayr-ı müveccehdır.

Binâen aleyh zalike müstedî Petraki tarafından ber minval meşruh dermeyân olunan itirazat kanunen iade-i muhakemeyi mûcib esas ve ilelden görülemeyerek merkûmun bu babda olan istidâsının reddiyle vezneye bırakmış olduğu on beş liradan on lirasının îrâd kayıt ve küsur beş lirasından Yorgi Efendi'nin ispat edeceği? zarar ve ziyan miktarının kendisine î'tâ olunup geriye bir şey kalır ise onun dahi Petraki'ye red edilmesi lüzumuna ekseriyet-i ârâ ile karar verilip suret-i karar vekil-i merkûm Makri ile Yorgi Efendi'ye tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kanto kumpanyası ile Kayalıoğlu Yorgi beyninde olan davaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 16 Cemaziyelâhir sene 90 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî Kanto kumpanyası vekili mösyö Edvarayed tarafından î'tâ olunan 8 Şaban sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîz-i istid'a olunan i'lâmın hülâsa-i mûndericatı Kayalıoğlu Yorgi'nin duhân ruhsatiyye resminden dolayı işbu ruhsatiyyenin müteahhidi kanto bezirgândan aramakta olduğu on dört bin dokuz yüz on dokuz kuruşun müteahhid mûmâileyhten tahsili ile Yorgi'ye itasına dair mefsûh-i meclis-i muhasebe-i maliyeden lâhik olan karar üzerine vâridât-i muhasebesinden yazılan 18 Recep sene 89 tarihli ilm-ü habere mûmâileyh Kanto tarafından bi'l itiraz ol-babda Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne takdim kılınan layiha tercümesi mezkûr ilm-ü haber ve evrak-ı müteferria-i sâiresi ile beraber mahkeme-i istinafiyeye havale olunmakla müste'nif mûmâileyh mösyö Kanto'nun sened-i musaddakla tevkil eylediği mösyö Edvarayed ve müste'nif aleyh merkûm Yorgi'nin kezâlik bâsenet musaddak vekili olan Esnadaraki? mahkemeye celb ile meclis-i muhasebe mazbatasını hâkî olan mezkûr ilm-ü haber yetmiş dokuz senesinde tanzîm olduğundan ol-vakitten beri müvekkiline tebliğ olunup olunmadığı müste'nif vekili Edvarayed'den mesul olundukta işbu ilm-ü haber bir kıt'a sureti tarih [747] tanziminden sekiz sene (*silik olduğundan bir kelime okunamadı*) hariciye kitabet behiyyesinden müvekkile gönderildiği ve müvekkili tarafından dahi mezkûr suretin yedine ve vusûlundan on beş gün sonra itiraz olduğunu ve ilm-ü haber yetmiş dokuz tarihinde tanzîm kılınmışken suretinin müvekkiline tarih-i mezkûrdan sekiz sene sonra gönderilmesinin ve alacak iddiasında bulunan müvekkil-i merkûm Yorgi'nin şu kadar müddet meskût eylemesinin sebepleri ne idüğünü bilemediğini ve müvekkili bu maddede mültezim olmayıp müteahhid bulunduğunu ifade ve beyan ve müste'nif aleyh vekili Estadaraki dahi ilm-ü haberin bir sureti bundan dört beş sene mukaddem kitabet mûmâileyhanın bâtezkere mösyö Kanto'ya tebliğ kılınmış olduğunu ve müddet-i istinaf mürûr eyledikten iki üç sene sonra Kanto'nun istinaf-ı davaya kıyâm eylemesi nizamen muteber olmayacağı ve bir kumpanya olmak hasebiyle müvekkili Yorgi Efendi

Kanto'ya hem müteahhid ve hem de mültezim sıfatıyla tanımış ve meblağ-ı mezbûru dahi kendisine vermiş olduğundan işbu akçayı yine Kanto'dan mütâlebede haklı bulunduğu serd ve ityân eylemiş oldukları gibi ilm-ı haber suretinin müste'nif Kanto'ya ne zaman tebliğ olduğu hariciye kitabet behiyyesinden lede'l istifsar 26 Şaban sene 79 ve 2 Şubat sene 78 tarihinde müzekkere ile Avusturya sefaretine gönderilmiş olduğu ba-müzekkere beyan olunmuş ve sefaret müşârün-ileyheye gönderilen müzekkere-i mezkûre cevabının gelip gelmediğine dair bir gûna kayıt ve malûmat olmadığı dahi tahrirat hariciye odasından şifahen ifade kılınmış olmasıyla müzekkere-i cevabiye-i müzekkere müfadı mösyö Edvarayed'e tefhîm olunması üzerine ilm-ü haberin sefarete gönderildiği tarihte mösyö Kanto kumpanyası âzâsı maliyece tebaa-i Devlet-i Aliyye'den ad olunarak mahkum edilmiş olacağına nazaran tebliğ maddesinin sefaret vasıtasıyla icrâsı lazım gelmeyip tabiyet-i Devlet-i Aliyye'de bulunanlara olunan tebliğ misillü icrâ olunması iktizâ edeceğini ve bununla beraber sefaret tarafından kendisine verilen varakada beyan kılındığı vechle böyle bir ilm-ü haber Sefarethaneye vürûd etmediğini ifade ve tezkâr eylemiş ise de münazaa-i mebhûsa müvekkil-i merkûm Yorgi ile mösyö Kanto kumpanyası beyninde tahaddüs eylemiş hukuk-ı şahsiyye davası olup hazine-i celîle ile kumpanya beyninde iltizam husûsundan tevellüdetmiş bir dava olmadığı cihetle bu babda mösyö Edvarayed'in kumpanya âzâsının tebaa-i Devlet-i Aliyye'den ad olunması lazım geleceği ve emr-i tebliğin sefaret vasıtasıyla icrâsı iktizâ etmeyeceği hakkında olan iddiasına mahal görülemediğinden ve sâlif-üz-zikr ilm-ü haberin 26 Şaban sene 79 ve 2 Şubat sene 78 tarihinde sefaret müşârün-ileyheye gönderildiği kitabet mûmâileyh enin zikr olunan müzekkeresiyle müsebbit olup istinaf-ı dava hakkında olan layiha-i itiraziye ise tarih-i mezkûrdan sekiz seneyi mütecâviz müddet mürûr ettikten sonra î'tâ olunmuş olduğundan şu halde Kanto kumpanyasının dava-yı istinafiye salâhiyetleri olmadığına ve binâberin tarafeynden verilen itiraz ve cevap layihaları mündericatinın tedkîki ile meallerinin derç ve hikayesine dahi mahal kalmadığına karar verildiğini mübeyyindir.

Mösyö Edvarayed tarafından verilen layiha-i itiraziyenin hülâsa-i meali müvekkillerine tebaa-i saltanat-ı seniyye nazarıyla bakılacak ise mebhûsü'n anı olan ilm-ü haberin tebliğ-i keyfiyetin usûl-i muhakeme nizamnamesinin on üçüncü maddesinden on sekizinci maddesine kadara olan mevâd-ı ahkâmına tatabbuku muktezi iken ahkam-ı mezkûrunun hiçbirine riâyet olunmamış ve bu cihetle [748] mehl-i istinaf henüz inkizâ etmemiş olduğunu ve müvekkillerine Avusturya tebaası nazarıyla bakılacak ise nizamname-i mezkûrun on yedinci maddesi mûcibince ilm-ü haber mezkûrun devlet-i müşârünileyhe konsolosuna ve tercümanına tebliğ ve mukâbilinde mukavvaz ilm-ü haberi ahz olunması lazım gelir iken şu şarta tevkif-i muamele kılınmamış olduğundan bu cihetle dahi mahl-i istinafın münkazı olduğunu ve ilm-ü haber sefarete ve tebliği mehl-i istinafa mebdeler ise bu halde cânib sefaretten ilamın ahz olunduğu kaviyyen ispat olunmak lazım ve ispat dahi hariciye kitabetine râci' idüğünü ve sefaretin makbuz senedi gayr-ı mevcut iken mahkeme-i istinafiye Yorgi'nin itirazını cerh etmeyerek usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesine muhalefet etmiş ve davanın

istinafen rü'yeti halinde Kayalı oğluna hiçbir mazarrat-ı terattüb etmeyeceğinin derkar bulunmuş olduğunu beyandan ibarettir Estevaraki tarafından verilen layiha-i cevabiye müfadi dahi mârr-üz zikr ilm-ü haberin tebliği keyfiyetinin asla kanuna dokunur yeri olmayıp her ne suretle olur ise olsun mehl-i istinaf tebliği tarihinden muteber olacağını ve dava-yı mezkûre bundan sekiz sene akdemce taht-ı hükme alınmış ve ol esnada tebliğ i'lâm hakkında birtakım mevcut olmayıp ecnebilerin mahkumiyetlerine dair olan i'lâmat hariciye nezaret celilesinden icrâ evveline olunagelmiş olduğundan mârr-üz zikr ilm-ü haberin tebliği dahi ol-vakit cârî olan usûle tevfiğ edildiğini mutazammındır tarafeyn daireye davet olundukta müstedî Kanto kumpanyası tarafından mösyö Edvarayed ve müddeî aleyh Yorgi cânibinden dahi Kahya oğlu İstavraki musaddak senetleriyle 28 Şevval sene 90 tarihinde gelmeleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri mesul olundukta mösyö Edvarayed müvekkilleri yetmiş dokuz tarihinde mefsûh meclis muhasebe-i maliyece cereyân eden muhakemede tebaa-i Devlet-i Aliyye sıfatıyla muhakeme edilmiş ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin ta'rîf eylediği usûl vechle emr-i tebliğin o yolda icrâ edilmesi iktizâ edeceğini ve eğer Avusturya Devleti tebaası sıfatıyla muhakeme olunmuş ise tebliğ maddesinin usûl-i muhakeme nizamnamesinin on dördüncü maddesi mûcibince sefaret veyahut konsolato marifetiyle icrâ ve cânib sefaretten makbuz senedi ahz olunması îcâb eyleyeceğini ve öyle ilm-ü haberin vürûd etmediği Avusturya konsolatosundan verilen varakada beyan olduğunu ifade varaka-i mezkûreyi irâe ederek lede'l mütalaa mösyö Edvarayed'in ifade-i ahîre-i mezkûresini müeyyed görülmüş ve Yorgi'nin vekili İstavraki dahi ilm-ü haberin verildiği tarihi de i'lâmlar hükmü hariciye kitabeti tarafından icrâ olduğunu ve tebliğ maddesi dahi i'lâmı yalnız sefarete göndermekten ibaret bulunduğunu dahi ilm-ü haber mezkûrun icrâ-yı hükmü zımnında çend defa kitabete müracaat olduğu halde Kanto'nun Avrupa cânibinde bulunduğu haber verilmesi ve bazen dahi meblağ-ı mahkumun İzmir mal sandığından verileceği gibi birtakım ifâdâtta bulunulması ilm-ü haberin Kanto kumpanyasına tebliğini müeyyed idüğünü ve ahîren ilm-ü haberin hükmü i'lâma rabt olunması için Kanto bâzirgânın vuku bulan istidâsı meclis-i muhasebe-i maliye yerine kâim olan ikinci hukuk dairesine havale olundukta ilm-ü haber denilen varakanın hükmü hâvî i'lâm olmadığı daire-i mezkûrenin beyan olunmuş ve bunun üzerine istinaf istidâsıyla mahkeme-i istinafiyeye müracaat eylediği halde[749] oraca dahi bercevh meşrûh usûl ve nizam dairesinde i'lâm keyfiyet kılınmış idüğünü hikaye ve ityân etmiş olmasıyla hariciye kitabeti memurlarından Yakup Efendi daireye celb olunarak ilm-ü haber mezkûr tarihinde meblağ maddesinin ne yolda icrâ kılındığı ve tebliği müş'ar ilm-ü haber alınıp alınmadığı lede'l sual efendi-i mûmâileyh dahi tebliğ maddesi i'lâmların hademeler marifetiyle yalnız cânib sefarete irsâlinden ibaret olarak yoksa tebliğ ilm-ü haberi ve sâire ahzı mesbuk olmadığını enbâ eylediğinden ve mösyö Edvarayed ise ilm-ü haberin konsolatoya gönderildiğini iddia etmekte bulunduğundan filhakika evvel tarihte ilm-ü haberin vusul bulup bulmadığının cânib sefaretten istifsarı hariciye kitabet-i behiyyesine beyan kılınmış idi.

Muahharan kitabet müşârün-ileyheden Avusturya sefaretinin gönderdiği takrîr ile mukaddemâ hariciye nezaret celîlesinden sefaret müşârün-ileyheye gönderilmiş olan müzekkerenin suret-i daireye gönderilmekle lede'l mütalaa mezkûr takrîrde bu iş hakkında sefaretçe bir gûna malûmat olmadığı lede'l tahkik anlaşıldığı beyan kılınmış ve 26 Şaban sene 79 tarihiyle müverrah müzekkere-i mezbûre suretinde dahi mebhûsü'n-anh olan ilm-ü haber suretinin leffen görüldüğünden bahisle meblağ-ı mahkumun tediyesi husûsunun mösyö Kanto'ya kaviyyen tenbîhi muharrer bulunmuş olmasıyla keyfiyet lede'l müzakere mösyö Edvarayed'in itirazat vâkıası müvekkillerine saltanat-ı seniyye tebaası nazırıyla bakılacak ise mebhûsü'n-anh olan ilm-ü haber tebliği keyfiyetinin usûl-i muhakeme nizamnamesinin on üçüncü maddesinden on sekizinci maddesine kadar olan mevâd-ı ahkâmına tatbîki muktezî iken bu babda ahkâm-ı mezkûrenin hiçbirine riâyet olunmaması ve Avusturya tebaası nazarıyla bakılacak ise nizamname-i mezkûrun on yedinci maddesi mûcibince ilm-ü haberin devlet-i müşârün-ileyhe konsolotosuna veyahut tercümanına tebliğ ve mukâbilinde makbuz ilm-ü haberi ahz olunması lazım gelirken şu şarta tevfiq muamele kılınmaması cihetle mehl-i istinafin inkizâ etmemiş olacağı gibi ilm-ü haberin sefarete tebliği mehl-i istinafa mebden tutulduğu halde cânib sefareten i'lâmın ahz olunduğu hariciye kitabet behiyyesi cânibinden ityân olunmak lazım geleceği ve sefaretin makbuz senedi gayr-ı mevcut iken mahkeme-i istinafiye Yorgi'nin itirazı cerh etmeyerek usûl-i muhakeme nizamnamesinin on altıncı maddesine muhalefet eylediği kaziyyelerinden ibaret bulunmuş ise de sâlif-üz-zikr 26 Şaban sene 79 tarihli müzekkerede Kanto bezirgânın duhân resm-i ruhsatıyesinden dolayı Yorgi'ye red ve iadesi lazım gelen on dört bin şu kadar kuruşun itası husûsunun bezirgân-ı merkûme tembih olunması bu babda olan ilm-ü haberin irsâl kılındığı muharrer bulunduğundan işbu müzekkere-i resmiyye mûcibince cânib sefarete malûmat î'tâ olunduğu ve ilm-ü haberin dahi gönderildiği anlaşılmış ve işbu ilm-ü haberin hîn-i tanzîm ve irsâlinde mösyö Edvarayed'in istinad eylediği usûl-i muhakeme nizamnamesi yalnız mehakim-i ticariyede meriyülicra olarak mecâlis-i nizamiye-i sâirece nizamname-i mezkûr ahkâmına tevfiq muamele merût olmadığı ve ber minvâl meşrûh ilm-ü haberin sefarete gönderilmesi ol-vakit usûl-i cariyesi iktizâsınca tebliğ hükmünde bulunduğu derkar bulunmuş olduğuna binaen vekil mösyö Edvarayed'in tebliğin adem-i vukuu hakkında olan itirazat mesudesi vâhî olup mahkeme-i istinafiye i'lâmı yolunda görülmekle i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdîk hükmünün [750] icrâsına ve i'lâm harcı olan beş be tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidi ile sâir masârif-i muhakemenin haksız çıkan Kanto kumpanyasına râci' olmak üzere evvel emrde haklı çıkan Kayalı oğlu Yorgi'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Bayram Çavuş ile Rumeli Timur yolu imalat mültezimlerinden Şirinyan ve Aleksan kumpanyası beyninde mütehaddis münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden 12 Cemaziyelâhir sene 90 tarihiyle î'tâ kılınmış olan i'lâmın temyîzen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil mezkûr kumpanya vekili Revin Bilgoryan imzasıyla verilen 26 Recep

sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyîzleri istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i mûndericatı Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinde cereyân eden muhakemede Bayram Çavuş Yarımbergos tarafında tesviye olunacak tarikin toprak mahalinde beher metrûkiyi beşer ve taş mahalinin beher metrûkiyi on üçer kuruş olmak üzere tesviyesini Şirinyan kumpanyasından deruhde eylediği mahalli ber mûcib mukavele ikmâl ederek bundan ez gayr-ı teslim yedi bin seksen dokuz kuruş on para muahharan kumpanyanın emriyle istihdâm olunan amelenin beş haftalık yevmiyesinden dahi on iki bin kuruş ki cem'an on dokuz bin kuruş alacağı olduğundan bahisle tahsilini istidâ ve bir kıt'a mukavelename ile Liver? imzalı bir de muhasebe pusulası ibrâz ve î'tâ ve mezkûr pusula müddeîye irâe ile isticvab olundukta imza kendilerinin olup derûnunda gösterilen miktar makbulleri ise de merkûm Liver'in muahharan vermiş olduğu pusulaya nazaran mûmâileyh Bayram Çavuşun matlubu kırk sekiz bin bu kadar kuruş olduğunu ve bu hesap üzerine her ne teslimatları var ise müddeînin imzasıyla makbuzname bi'l ibrâz rû'yet muhasebeye hazır bulunduklarını ve amele yevmiyesinden dolayı kumpanyalarının bir gûna emri olmadığından şu iddiayı kabul edeceklerini ve eğer keşfettirilerek mukavelenamede mûnderic miktardan ziyade imalat vuku bulduğu anlaşılır ise mukavelename mûcibince ücreti î'tâ olunacağını beyan ve enbâ etmeleri üzerine şehremaneti marifetiyle icrâ ettirilen ve mezkûr kumpanyanın bulundurduğu mühendis Corci'nin taht-ı tasdikinde bulunan keşifte Bayram Çavuş'un tarik-i mezkûrun toprak mahalinden beş bin altı yüz doksan yedi metre ve doksan santimetre ve taşlık mahalinden iki bin sekiz yüz kırk dört metre ve seksen iki santimetre imalat vuku bulduğu anlaşılıp eğer ki tarafeyn hazır oldukları halde kırâat olunmuş ise de bir müddeî aleyh kendilerinin vâki olan istidâlarının nâfia nezaretinden keşfettirilip keşifname dahi Dersaadet î'tâ olduğundan bir kere ona bakılarak Bayram Çavuş'un fazla imalatı olmadığı anda dahi zuhûr eder ise tediye edeceklerini beyan eylemiş ise de tayin olunan bir hafta mehl zarfında gerek nâfia nezaretinin keşfini ve gerek Bayram Çavuş'un fazla makbuzatı müş'ar bir gûna evrak ibrâz edememiş ve müddeî aleyhin iddiası ve Bayram Çavuş marifetiyle i'mâl edilen tarik asıl şimendifer kumpanyası tarafından tasdik ve kabul olunmak şûrutu mukavelenamede musarrah bulunduğu cihetle Bayram Çavuş kumpanyasının [751] kabulünü hâvî ilm-ü haber ibrâzına mecbur ise de bu babda tarafeynin vâki olan ifade ve tasdikleriyle tedkikât sâireye nazaran i'mâl olunan tarikin keşfnamede gösterilen miktarının kumpanya tarafından kabul olunduğu dahi el ân arabalar mürûr-u ubûr etmesiyle tahakkuk eylemiş olduğundan şehremanetinin keşf-i mezkûru mûcibince Bayram Çavuş'un imalat vâkiasından dolayı matlubu olup irâe eylediği hesap pusulasındaki medfuat mecmûnun takaz ve mahsublarından sonra baki kalan on dokuz bin sekiz yüz yetmiş üç kuruş otuz paranın Şirinyan kumpanyasından bi'l tahsil Bayram Çavuş'a itasına karar verilmiş olduğu misillü mahkeme-i istinafiyece dahi şehremanet behiyye ve nâfia nezaret celîlesi ile icrâ-yı muhabere ve şehremaneti tarafından keşfe memur küçük İbrahim Bey'den istifsar madde olunduktan ve tarafeynin bi'l defaât celbiyle isticvab ve muvaceheleri ifâ

ve ikmal kılındıktan sonra îcâbı lede'l müzakere müste'nif Şirinyan ve Aleksan kumpanyasının vekili Revin Bilgoryan'ın esas itiraz ve iddiası merkûm Bayram çavul i'mâl etmiş olduğu mahalleri şimendüfer kumpanyası tarafından alınması meşrût olan pusulaları ibrâz etmedikçe müvekkili kumpanyasından ücret talebine hakkı olamayacağı mukaveleleri iktizâsından iken bunun hilâfı olarak mühendis tayibinye daire-i mezkûreden işin keşfe havale edilmesinin ve bu keşifte dahi bir mahal iki kere dahil hesap edildiği cihetle bu keşf üzerine hükm ve i'lâm olunmasını adem-i kabulden ibaret bulunmuş ise de vekil-i merkûm işbu iddiasını ispata muktedir olamadığından bu babda mahkemece icrâ kılınan tedkîkât ve muhaberatın neticesinden tarafeynin iddia ve ifadesi üzerine ilamat-ı mezkûrenin keşf ve mesâhasına daire-i mezkûrece karar verilerek emanet mûmâileyhe tarafından tayin kılınan memur marifetiyle keşfi icrâ edilmiş ve mezkûr keşfnamede eğer ki merkûm Corci'nin imzası yoksa da hîn-i mesâhada kendisi dahi hazır bulunmuş ve merkûm Bayram Çavuş'un imalatını kendisi irâe ve tayin eylemiş idüğü memur mûmâileyhin ifadesinden anlaşılmış olduğuna binaen vekil-i merkûm Bilgoryan'ın serd eylediği itiraz iddiası şâyân-ı kabul görülememiş ve falz teslimat iddiası hakkında vuku bulan teklifi üzerine mahkemece Bayram Çavuş'un usûlü vechle tahlîfi icrâ eylediği cihetle işb'u ziyade teslimat iddiasında dahş hakkı kalmamış olmaktan nâşî derece-i evveli i'lâmının fıkra-i hesabiyesindeki sehv bade'l tashih Bayram Çavuş'un matlubu görünen on sekiz bin seksne bir kuruş otuz paranın Şerinyan kumpanyasından tahsiline hükm olunduğunu mübeyyindir.

Müstedî-i temyîz Şirinyan ve Aleksan kumpanyası vekili Revin Bilgoryan'ın layiha-i itiraziyesi altı bendi hâvî olup bunların birincisi müvekkilleri Rumeli Timur yolu imalatının bir kısmını maktuan bade'l iltizam bunun cüz'i olan mahalin ameliyât-ı tarabya ve hafriyesini Bayram Çavuş'a ba-kontrato ihale eylemiş ve şimendifer kumpanyası ise anonim şirketi bulunmuş olduğundan Bayram Çavuş ile olan münazaanın mercî rü'yeti ticaret mahkemesi iken Beyoğlu hukuk dairesiyle mahkeme-i istinafiyede vazâife harcında olarak rü'yet ve hükmeder ikincisi şehremaneti tarafından icrâ edilen keşifte müvekkillerinin mühendisi tasdik olmadıktan

[752] başka şehremaneti mühendisinin şimendifer usûlü vechle mesâhaya ehliyeti Bayram Çavuş'un ihrâcî zımnında hafer ettiği mahalli imlâ eylediği mahal gibi mesâha etmesine mebni kendi mühendislerinin mektubu üzerine müvekkillerinin arzuhal takdimiyle istidâya teşebbüsleri keşf-i mezkûru kabul etmediklerine delil-i kâfi bulunduğunu üçüncüsü mahkeme-i istinafiyece nâfia nezaretinin keşfine itibar olunmadığı gibi şehremanetinin keşfinin dahi müvekkillerinin istidâsı mûcibince sıhhatine hükm olunmaması îcâb edeceğini dördüncüsü şehremaneti mühendisi müvekkillerinin mühendisi tarafından vuku bulan ifâdâtı istimâ ve Bayram Çavuş'un suret taahhüdüne dikkat etmeyerek kendi bildiği gibi bi'l mesâha taşlık mahali dokuz yüz doksan iki metre ve elli dokuz santimetre fazla göstermiş ve Bayram Çavuş'un tesviye ettiği mahal şimendifer kumpanyasına teslim olunduktan sonra bunun bazı ciheti tesviye ve hafr edilmekle bu dahi keşfe dahil ad olursa miktar-ı mezkûr fazla zuhûr etmeyeceği derkar bulunmuş olduğunu beşincisi şehremaneti mühendisinin ifade-i

vâkıası vechle keşifte müvekkillerinin mühendisi bir gün bulunup ferdâsı hazır olmadığından mahkeme-i istinafiyece tekrar keşf-i icrâ ettirilmek lazım gelir iken müvekkillerinden ispat talep olunması usûl-i muhakemeye muhalif idüğünü altıncısı şimendifer kumpanyasıyla akd edilmiş olan kontratonun on sekizinci bendine tevfiikan yeniden mesâhası icrâ ettirildiği veyahut Bayram Çavuş tarafından ispat olunmak lazım geldiği halde merkûm Bayram Çavuş'un imalatı dört bin dört yüz altmış iki metre ve otuz yedi santimetre ve toprak mahal ile bin elli iki metre yirmi santimetre taşlıktan ibaret demek olacağı cihetle bu hesapça müvekkillerinin fakat iki bin şu kadar kuruş deyni zuhûr edeceğini müş'ardır.

Müddeî aleyh Bayram Çavuş'un vekili Lazarakı Macarinus'un? layiha-i cevabiyesi müfadi dahi layiha-i itiraziye'nin birinci bendinden hükmü olmadığı kitab'ül icârenin dördüncü faslının mütalaasıyla anlaşılacağından ve diğer bentlerine gelince bunlarda muharrer ifâdât yekdiğere münakız ve el-fütâta gayr-ı şâyân bulunduğundan bahsle mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdîkini muhtırdır.

Tarafeyn daireye davet olundukta Şirinyan asaleten ve müddeî Bayram Çavuş tarafından dahi sened-i musaddakla Lazarakı Macarinus vekâleten 22 Zilhicce sene 90 tarihinde daireye gelmeleriyle suret-i istidâ ve ifadeleri istifar olundukta merkûm Şirinyan layiha-i itiraziye mündericatı tekrar ile mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzını istidâ ve müddeî aleyh vekili dahi itirazat-ı vâkıa gayr-ı müveccih geleceğini ifade ve enbâ eyledi.

Bunun üzerine îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilat-ı mebsûtadan münfehîm olduğu vechle Şirinyan ve Alendan kumpanyasının itirazat vâkıası kumpanya Timur yolu imalatının bir kısmını maktûan bade'l iltizam bunun bir cüz'i olan mahalin ameliyât-ı tarabya ve hafriyesini Bayram Çavuş'a ba-kontrato ihale eylemiş ve şimendifer kumpanyası ise Anonim şirketi bulunmuş olduğundan merkûm Bayram Çavuş'la olan münazaanın merci rû'yeti ticaret mahkemesi iken Beyoğlu hukuk dairesiyle mahkeme-i istinafiyede vazife haricinde [753] olarak rû'yet ve hükm edildiğini ve şehremaneti tarafından ecra edilen keşifte kumpanyanın mühendisinin tasdîki olmadıktan başka şehremaneti mühendisinin Bayram Çavuş'un toprak ihraco zımnında hazır ettiği mahalli emla eylediği mahal gibi mesâha etmiş olduğu ve mahkeme-i istinafiyece nâfia nezaretinin keşfine itibar olunmadığı ve şehremaneti keşfinin dahi kumpanyanın istidâsı mûcibince sıhhatine hükm olunmaması îcâb edeceği ve şehremaneti mühendisi kumpanyanın mühendis tarafından vuku bulan ifâdâtı istimâ ve Bayram Çavuş'un suret-i taahhüdüne dikkat etmeyerek kendi bildiği gibi bi'l mesâha taşlık mahalli dokuz yüz doksan iki metre ve elli santimetre fazla göstermiş olduğu ve Bayram Çavuş'un tesviye ettiği mahal şimendifer kumpanyasına teslim olunduktan sonra buun bazı ciheti tesviye ve hafr edilmekle bu dahi keşfe dahil ad olursa miktar-ı mezkûr falz zuhûr etmeyeceği ve şehremaneti mühendisinin ifadesi vechle keşifte kumpanyanın mühendisi bir gün bulunup ferdâsı hazır olmadığından mahkeme-i tekrar keşf icrâ ettirilmek lazım gelir iken kumpanyadan ispat talep olunduğunu ve şimendifer kumpanyasıyla akd edilmiş olan kontratonun on sekizinci bendine tevfiikan yeniden

mesâhası icrâ ettirildiği veyahut Bayram Çavuş tarafından ispat olunmak lazım geldiği halde merkûm Bayram Çavuş'un imalatı dört bin dört yüz altmış iki metre ve otuz yedi santimetre ve toprak mahal ile iki bin elli iki metre ve yirmi santimetre taşlıktan ibaret demek olacağı cihetle bu hesapça kumpanyanın fakat iki bin şu kadar kuruş deyni zuhûr edeceği hususatından ibaret ise de davanın merci rü'yeti ticaret mahkemesi olduğuna dair mezkûr kumpanya cânibinden gerek derece-i evveli mahkemesinde ve gerek mahkeme-i istinafiyede bir gûna ifade ve iddia vuku bulmayıp muhakeme ve murâfaa girişildikten başka mahkeme-i istinafiyede mezkûr kumpanya ispat-ı müddeâ edememesi üzerine Bayram Çavuş'un tahlîfi dahi icrâ ettirilmiş olduğundan şimdi mahkeme-i temyîzce böyle bir itirazın mesmû olamayacağı gibi itirazat-ı sâire mesruda dahi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbea-i nakziyyeden görülemediğine binaen mahkeme-i istinafiye i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan yüz seksen sekiz kuruş otuz para ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidi ile sâir-i masârif muhakemenin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere evvel emrde Bayram Çavuş'tan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

**(Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Tanzîm Olunan 5 Rebiyyülevvel Sene 91
Tarihli ve 148 Numaralı Mazbatanın Suretidir)**

Üsküb kazasına tabi'î Arnavut karyeli Selman bin Ramazan'ın katli olan biraderzâdesi iş bin İsmail hakkında icrâ kılınan tedkîkât nizamiye ve murâfaa-i şer'îyyeyi hâvî Prizren vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 20 Şevval sene 90 tarihli ve yüz otuz dokuz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis-i temyîz mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı nizamiye muhâkemat-ı cezaiyye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı nizamiye meallerinde doksan senesi rücûunun [754] yirmi birinci cumartesi günü saat on bir raddelerinde merkûm Selman kabak koparmak üzere eve tabir olunur mahalde vâkıa mısır tarlasına giderek işin orada ra'y etmek etmekte olduğu o gözleri mezkûr mısır tarlasına salıverdiğini görmesinden dolayı miyanelerinde tehdâd eden münazaada merkûm İbiş? Selman'ın asıl kulağı yanına çalı baltasıyla vurup yere düşürdükten sonra arkasına dahi birkaç defa darp ederek bi'l tesir vefat eylediği verese cânibinden iddia olunması ve keşf ettirildikte merkûm Selman'ın asıl kulağının yan tarafıyla kürekleri üzerinde alâmet-i darp müşâhede olunduğu haber verilmesi üzerine tedkîkât-ı istinafiyeye lede'l ibtidar merkûm İbiş kendisi tarlasında öküz ra'y ederken biraderinin kızı Gülşah gelip Selman'ın mısır tarlasında yatmakta olduğunu söylemesiyle merkûmun yanına giderek istifsa-ı hal eylediğinde bir cevap alamamasına mebni hanesine gidip keyfiyeti haber verdiğini beyan ile fiil-i mezkûrda medhalini inkar eylemiş ise de karye-i mezbûreli Yakup Bin Bilal ve Halil nam kimesneler katl-i mezbûrun iddia olunduğu vechle merkûm İbiş'den sudûrunu an-ı müşâhedeten gıyaben ve vicâhen mae'l kasem haber vermelerine nazaran merkûm İbiş'in inkârı vâhî olarak katl-i mezbûrun münazaa üzerine min gayr-ı taammüd kendisinden sudûr ettiği tebeyyün eylediğinden yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyeye tevfiğ on beş sene

müddetle küreğe konulmasına karar verilerek kendisine tebliğ edildiğinde inkârda ihrâr ile mazbata sureti istemediği iş‘ar kılınmıştır.

İ‘lâm-ı şer‘î malı dahi mezbûr İbiş’in merkûm Selman’ı mûcibi diyet olan katl ile katl eylediği şahâdet-i şahideyn ile bade’l sübût mûcibince bade’l ahkâm vereseden asâleten ve vekâleten müddeî bulunan Ramazan ve Salih rızalarıyla bi’l asâle ve bi’l vekâle davalarından mecana ferâğ olup husûs-ı mezkûre murisleri müteveffânın dem ve diyetine müteallika davadan katilin zimmetini ibrâ ve ıskât etmeleriyle kazıyyeden diyet-i ricl olan on bin dirhem-i şer‘îden hisseleri sâkıt olup diyet-i mezkûreden ancak vâris-i gâib Selman’ın hissesini tarih-i i‘lâmdan itibaren müddeî müvekkile Şevket Bey’e mukassten edâ eylemesi dahi katil-i merkûme tebniye olduğunu beyandan ibaret olup lakin gâib Selman’ın gaybet-i munkata ile gâib olup olmadığına taarruz olunmamakla bu halde gâib-i mezbûra li-ecli’l husûsa vasi ve kayyım nasbı caiz olup olmadığı şüpheden hali olmadığından başka müddeî vekil Salih ibrâ-i mezkûrini müvekkillerine izâfet ederek ibrâ etmiş olduğu tasrîh olunmadığından sebk-i i‘lâm noksan ve halelden hali olmamayı bu surette husûs-ı mezkûrun sebk-i muvafık son şer‘î ve kuyûd-ı lazıme yi hâvî i‘lâm ile inha olunmasının mahaline emr ve iş‘arı menût rey-i ali idüğü cânib fetvahaneden zahr-ı i‘lâm-ı mezkûre işaret kılınmıştır.

Medlûl iş‘ara nazaran katl-i mezkûrun münazaa üzerine min gayr-ı taammüd merkûm İbiş’ten sudûr ettiği ihbârât-ı vâkıa ve emârât-ı mevcude ile tebeyyün eylediğine ve zıkr olunan yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğu binaen merkûm İbiş’in bu hükme tevfi kan hapsi idüğü evrak-ı merkûmede gösterilen doksan senesi Recep’inin yirmi ikinci gününden itibaren emr-i teşhiri[755] on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye bade’l tevfi on beş sene müddetle Niş’te küreğe konulması ve i‘lâm-ı mezbûrun dahi iadesiyle işaret-i mezkûre vechle tebdîl ve ıslâh ettirilmesi husûsunun vilayet-i müşârün-ileyheye emr ve iş‘ar buyurulmasına karar verildi ol-babda emr-ü ferman.

(Fi Rebiyyülâhir Sene 281 Tarihli ve İki Yüz İki Adetiyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Tekfur Dağı sancağı dahilinde vâkı bir Bergos kazasına tabi’î Alpullu karyeli bakkal Dimitri’nin dükkânı duvarını gece delerek derûnunda bazı emvâlini sirkat eden karye-i mezkûreli Hristo ve Hristo Deyli? ve Kostanti nam şahıslar haklarında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiyeyi mutazammın Edirne vilayetinin vârid olan 5 Muharrem sene 91 tarihli ve sekiz yüz on yedi numaralı tahriratla meclis-i temyîz livanın dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezâiyye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre mündericatında doksan senesi Şevval’ının on ikinci salı gecesi merkûm Dimitri kendisi şarap almak üzere kırkkilisede bulunduğu halde dükkânı duvarını delinip yüz elli kuruş kıymetli emvâl ve eşya ve yirmi altı Osmanlı lirasıyla bir mahmudiye ve bir pul altını ve bir pul çeyreği sirkat olunduğunu ve şeriki Şükkaoğlu

Dimitri'nin hanesi dükkanına muttasıl olduğu cihetle merkûm Leyla öküzlere bakmak üzere kalktığında dükkanında aydınlık görüp sâriklerden Hristo'yu teşhis ederek komşular ile tutup ferdâsı dahi arkadaşlarını derdest ettiklerini ve Kostantin'in hanesinde bir torba sabun ve üzüm ve fındık ve lebli zuhûr ettiğininve Hristo Deyli'nin hanesinde dahi ip ile iki kıyye miktarı sabun çıktığını şeriki Şükkaoglu Dimitri'den rivâyeten bi'l beyan icrâ-yı îcâbını iddia etmek mûlabesebiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidar eşhâs-ı merkumdan Hristo yevm-i mezbûrede kâin karyede Papadopi'nin? meyhanesinde işret ederek tahminen saat on iki kararlarında merkûman Hristo Deyli ve Kostanti üçü birlikte kalkıp hanelerine giderler iken mezbûr Dimitri'nin dükkanı önüne geldiklerinde girip şarap almaya kararlaştırarak ittisâlinde bulunan nalbant dükkanından bir ekser alıp Kostanti ile beraber bervech-i iddia dükkanının duvarını delerek derûnunda bi'l duhûl şarap taharrî etmiş iseler de bulamadıklarından mâlum'ül miktar emvâl ve eşya sirkat ettiklerini ve merkûm Deyli ziyadece sarhoş olduğundan dükkanına girdiğinde dışarıda yatıp kaldığını ve dükkanından çıktıklarında merkumu kaldırıp hisse-i musibesini î'tâ ile hanesine gönderdiklerini eşya-ı sâireyi bâdehu taksim etmek üzere Kostanti'nin hanesinde ihtifâ ettiklerini ve kaziyeye köylüler mudalla olmakla gelip hanelerinden eşya-yı mesrukayı istirdâd ile beraber kendilerini hükûmete gönderdiklerini ikrar ile akça aldıklarını inkar ve Kostanti dahi merkûmun kavlini tasdîk etmiş olduğundan ve Hristo Deyli akşam kendisi begayet sarhoş olduğundan refiklerinin ne yaptıklarını bilmediğini ve kendisine hisse olarak iki ip ile kıyye sabun verdiklerini muahharan refikleri söylemiş iseler de kat'a der-hâtır edemediğini ifade eylemiş ise de refiklerinin ifadesine ve mahaline merkûman [756] Kostanti ve Hristo ol-vechle dükkan-ı mezkûre girerek kendisi dışarıda tevakkufla sirkat ettikleri eşyadan bervech-i muharrer hisse alıp hanesine gittiğini itiraf etmesine nazaran onun dahi fiil-i sirkatte müdahili tebeyyün eylediğinden ve eşya-yı mesrukadan zâhire çıkarılan miktarı sahib-i merkûma teslim kılındığından eşhâs-ı merkûmenin iki yüz yirminci madde-i kanuniye hükümüne tevfikân üç sene müddetle küreğe konulmasına karar verilerek suret-i karar kendilerine tebliğ edildiğinde fiil-i mezkûre mücaseratlarından dolayı terattüb edecek cezayı çekeceklerini beyan ettikleri iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran merkûmun Hristo ve Hristo Deyli ve Konstanti bi'l ittifâk gece dükkan-ı mezkûrun ekser ile delerek derûnuna bi'l duhûl bazı emvâl sirkat ettiklerini ikrarları ve delâil-i mevcûde ile sabit olacağına ve zikr olunan iki yüz yirminci madde-i kanuniyece her ne kadar insan ikamet eder olmasa veyahut meskûn mahalle müteallik bulunmasa bile kapalı ve duvar ile mahdud olan mahallerin duvarını delerek veya merdiven aşarak veya alt mahsûsa ile kapısını açarak hırsızlık edenler muvakkaten küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğu mebni merkûmun Hristo ile Hristo Deyli ve Kostanti'nin bu hükme tevfikân ve tarih-i hapisleri olduğu evrak-ı merkûmede mûnderic olan doksan senesi Şevval'inin on beşinci gününden itibaren emr-i teşhirleri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mûrakkam kaideye tevfikân bade'l teşhir mahalli kararı vechle üçer sene müddetle merkez livada küreğe konulmaları husûsunun ve meyan-ı iddia ve inkarda kalan nukud ve eşyadan dolayı müddeî Dimitri ve talip olduğu

halde liec'ül teraffü tarafeynin şer'î şerife lüzum müracaatlarının vilayet müşârûn-ileyheye iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Mehâkim-i ibtidâiyyede meblağ-ı muayyen üzerine tekevvün edip taht-ı hükme alınan deâvîden yüzde iki buçuk kuruş harc-ı i'lâm alınmakta ise de davanın adem-i sübutuna mebni reddi hâvî verilmesi lazım gelen i'lâmlar için dahi ol-miktar harc-ı talep olunduğundan ve bu ise adalete ve mehâkim-i sâire usûlüne muvafık olmadığından bahisle icrâ-yı îcâbı bazı dava vekilleri tarafından istidâ olunmuş ve ol-babda devâir-i ibtidâiyye ile cereyân eden muhaberat ve temyîz-i hukuk dairesince icrâ olunan tedkîkâtta dahi şimdiye kadar gerek münfesi mahkeme-i nizamiyede ve gerek mehâkim-i mezbûrede deâvî mebhûsü'n-anhedan bir nispette harc alındığı ve bu da Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'de istifa olunan harc ve rûsûmun miktarına dair düstûrda mûnderic olan tarifede hükm veyahut red olunan deâvî tefrik olunmayıp alelîtlak rû'yet olunan deâvî tabiri muharrer olmasından mûnbais olduğu anlaşılmış olup ancak mezkûr tarife Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'nin bidayet teşkilinde tanzîm ve te'sîs olunmuş ve ol-vakit mahkeme-i nizamiye divan-ı muhâkemat ve ebniye meclisi gibimehâkim-i müteferrikada görülen deâvînin istinafen ve Bidayet mahkemesi olmayan bazı Mevâd-ı mühimme ve cismiyyenin bidayete-i rû'yetine memur olduğundan meblağ-ı muayyen üzerine tekevvün edip de red olunan davalar nadiren vuku bulup şimdi ise hukuk-ı adiyeh mahkemelerinin ta'addi cihetiyle alacak ve verecek davalarında red olunan mevad tekessür etmekte bulunmuş olduğuna ve mehâkim-i ticarete red olunan davalardan akçanın miktarına bakılarak [757] mütesâviyen yüz kuruş ve mehâkim -i şer'îyyede dahi nizamname-i mahsusunun yirmi dokuzuncu maddesinde muharrer olduğu üzere yirmi bin kuruşa kadar olanlardan yüz kuruşta kırk para ve yirmi bin kuruştan her ne miktar ziyade olur ise olsun ol ziyade için yüz kuruşta yirmi para harc alınmakta idüğüne ve alelhusus gerek münfesi mahkeme-i nizamiyede ve gerek mehâkim-i ibtidâiyyede mesela elli bin kuruş üzerine bir dava tekevvün edip de yalnız yirmi bin kuruşu sabit olsa harc-ı i'lâmı hükm olunan yirmi bin kuruşa nispetle ahz olunup sabit olmayan otuz bin kuruş için harc alındığı dahi cümle-i tahkikattan bulunduğu nazaran zikr olunan red davayı hâvî i'lâmlar hakkında şimdiye kadar cârî olan muamelenin îfâsı veyahut 7 Muharrem sene 88 tarihinde sâdır olan müzekkere-i samiye mûcibince mehâkim-i mezbûrenin i'lâm harcı mehâkim-i şer'îyye nizamnamesine tevfikân yüzde iki buçuk kuruşa iblâğ olunduğu misillü i'lâmat mebhûsü'n-anhdan dahi nizamname-i mezkûr hükmüne tevfikân harc alınması veya aher bir kaide vaz' ve ittihâzı Şûrâ-yı Devlet'te mütalaa ve müzakereye mütevakıf görünmekle icrâ-yı îcâbı babında.

(Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Divan-ı muhasebat mazbata odası hulefasından Azmi ve hassa yoklama odası kitabesinden Ali Beyler ile sarraf Frenkoğlu Agop beyninde tehdâdüs eden güzeşte ve sâire mûnazaasına dair Dersaadet Merkez Bidayet Mahkemesi birinci hukuk dairesinden î'tâ olunan 26 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın temyîzini müstedî sarraf-ı merkûm

cânibinden verilip temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 2 Zilhicce sene 90 tarihli arzuhal ile layiha diğer taraftan alınan cevap layihasıyla birleştirilerek mütalaa olundukta esas istidâ mîr-i mûmâileyhanın sarraf-ı merkûm zimmetinde ba-i'lâm mahkûmun bih alacakları olan otuz üç bin kûsur kuruşun üç dört senelik faizinin tahsili maddesi olup bu ise beş bin kuruşu mütecaviz bulunduğuna ve bu misillü beş bin kuruşu mütecaviz bulunan iddia nizamen kâbil-i istînâf olduğuna mebni keyfiyetin istinafen rû'yeti zımnında mahkeme-i istinafiyeye havalesi için evrak-ı merkûmenin havale cemiyetine iadesi tezekkür kılındı

(Fi 8 Rebiyyülevveli Sene 291 Tarihinde Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Tolçı/Tulca sancağında kâin Kili nahiyesi ahalisinden ve kızak taifesinden Matfi'nin? katili denilen Nikola nam şahıs hakkında icrâ olunan tedkîkât-ı nizamiyeyi hâvî Tuna vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 2 Muharrem sene 291 tarihli ve yüz yetmiş beş numaralı tahriratiyla meclis-i temyîz livanın dîvân-ı temyîz-i vilayetten müzeyyel mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezâiyye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûre mefâhîminde seksen dokuz senesi Eylûl'ünün üçüncü pazartesi günü merkûm Nikolay mezbûr Matfi'nin başına kürek vurarak katl eylediği istihbâr olunmaktan nâşî Nikolay derdest olunarak tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr [758] kendisi Kili nahiyesi ahalisinden İstamat'ın? yanında balıkçı olduğu halde merkûmun Matise kavlinde olan Bulgar hanesine gitmek üzere merkûm Matfi ve Yoda ve Todori ve Gregor'u ve Fedro nam kimesneler birlikte yola çıkıp Kupaya? Balta nam mahale vardıklarında refikleri merkûmun arabada ve mahal-i mezbûrda işaret ederek araklarını bitirdikten sonra kendisinin yanında bulunan arakı isteyip vermemekle merkûmlar kendisini tutup dövmeye başlamalarıyla firara tasaddî etmiş ise de arkasını bırakmadıkları cihetle lunka tabir olunur balıkçı kayığına gelip bir kürek alarak kendisini muhafaza için mezkûr küreği etrafına salarken nasılsa Matfi'nin başına dokunmasıyla yere düşerek etmeye başlamış olduğundan mahal-i mezkûra gelen bir Tatar arabasına merkûm Matfi'yi koyup ve Kili nahiyesine götürmüş olduklarını mu'riz ikrârda hikaye etmiş ve refikleri merkûmundan Fedor ile Gregor yevm-i mezkûrda cümlesi sarhoş oldukları halde araba ile Kili'den giderler iken maktul Matfi yolda Nikola'ya söverek seni döveceğim demekte olduğunu işittikleri gibi Tuna kenarına vardıklarında merkûm Matfi mezbûr Nikolay'a tekrar seni döveceğim diyerek şetm etmesiyle Nikola dahi bir kürek alıp Matfi'nin başına vurarak üç gün mürûrunda müteessiren fevt olduğunu ve bu darbın müdâfaa ve muhafaza-i nefsi yolunda vukuuna dair Nikolay'ın vuku bulan ifadesinin aslı olmadığını tezkâr etmiş olmalarına nazaran katl-i mezkûrun min gayr-ı taammüd mezbûr Nikolay'dan sudûru tebeyyün ettiğinden bahisle merkûmun yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisi hükmüne tevfiқан on beş sene müddetle küreğe konulması istişar ve verese-i maktul henüz vürûd etmediklerinden hîn-i vürûdlarından muhakeme-i şer'üyyeleri icrâ olunacağı iş'ar olunmuştur.

Müfad iş'ara nazaran katl-i mezkûrun esnâ-yı münazaada min gayr-ı taammüd merkûm Nikolay'dan sudûru ihbârât-ı vâkıa ile tebeyyün ettiğine ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulacak diye muharrer bulunduğuna binaen merkûmun bu hükme tevfiikan ve tarih-i hapsi olan doksan senesi Recep'inin yirmi dördüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kaideye bade'l tevfiik on beş sene müddetle Vidin'de küreğe konulması ve verese-i maktulün hîn-i vürûdlarında murâfaa-i şer'îyye iddia eyledikleri halde o cihetin dahi icrâ ettirilmesi husûslarının vilayet-i müşârûn-ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi ol-babda emr-ü ferman hazret-i men lehül emrindir.

(Fi 8 Rebiyyülevvel'i Sene 91 Tarihli Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Lefsisaray? kasabası mahallâtından Gerdani Hacı Hüseyin mahalleli Kazazo Bey Ali bin Süleyman'ın katili denilen yine mahalle-i mezbûreli Acabo? Bey Osman hakkında icrâ kılınan tahkikat-ı nizamiye ve muhakeme-i şer'îyyeyi mutazammın Bosna vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 6 Zilhicce sene 90 tarihli ve 194 numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis-i temyiz-i liva mazbatası ve evrak-ı istintakıyye ve i'lâm-ı şer'î muhâkemat-ı cezaiye [759] dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre meallerinde seksen dokuz senesi Zilhiccesinin ikinci günü merkûm Ali sarayda Taşlıhan civarında kâin Bevo'nun meyhanesinde merkûm Osman ve Azizo Bey Mehmed ile işret edip akşamüzeri hanesine gelir iken Yakoç? nam mahalde beynlerinde zuhûr eden münazaa üzerine merkûm Osman'ın karındaşı Salih ile Mubçik? dahi gelerek merkûm Ali bıçak ile cerh olunup derhal müteessiren vefat eylediği beyanıyla katili merkûmlardan hangisi ise zâhire haracı verese-i maktul tarafından iddia olunması ve keşf raportu yoksa da icrâ olunan tahkîkatta maktul merkûmun sol kasiğından cerh olduğu anlaşılması mülabesesiyle tedkîkât-ı istintakıyyeye lede'l ibtidâr merkûm Osman fiil-i katilde medhalini külliye inkâr etmiş ise de merkûmun karındaşı Salih Mubçik? ileride ve kendisi arkada olarak sâlif-üz-zikr geldiklerinde Ali ile Osman'ın münazaa etmekte olduklarını görüp merkûmanı ayırmak üzere yanlarına vardıkları halde karındaşı merkûm Osman elinde bulunan bıçağı Ali'nin karnına soktuğunu ve sebep-i münazaayı Ali'den sorduğuna Osman'da olan on üç kuruş alacağımı istediğim için bizde münazaa vuku bulmasıyla beni bıçak ile cerh eyledi deyip yere düştüğünü ve karındaşı merkûm Osman'ın elinden bıçağı almakla uğraşırlar iken kendisinin sargı ile fesi ve Mubçik'in yemenisi düşüp orada kaldığını ifade ve merkûm Mubçik dahi merkûm Salih'in dahi bu kavli tasdik etmelerine ve merkûm Osman'ın maktul-i merkûmun na'sı yanında dolaşır iken asâkir-i zaptiye tarafından derdest olunmasına nazaran inkârı vâhî olup bi'l münazaa min gayr-ı taammüd merkûm Ali'yi cerh ve itlâf eylediği tebeyyün etmiş olduğundan kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesine tevfiikan on beş sene müddetle küreğe konulmasına karar verildiği ve Salih ile Mubçik'nin maktelde ve yeminlerinin kalmasından nâşî fiil-i katilde onların dahi

muavenetleri maznun ise de bu eşyanın kendi ifadeleri vechle bıçağı merkûm Osman'ın elinden almaya uğraştıkları esnada düşüp kalması dahi muhtemel olmasına ve maktul-i merkûmun vücudunun bir yerinde cerh bulunmasına ve madde-i katilin vukuunu hariçten gören olmamasına binaen fiil-i katilde merkûmanın muavenetlerine hükm-i kabil olamayacağından kefâleten rabtıyla sebilleri tahliye kılındığı ve Azizo Bey Mehmed dahi maktele vürûdundan evvelce kaçıp karakolhanesi önüne geldiğinde merkûm Osman arkasından yetişip Yakvaca? gidelim demiş ise de muvafakat etmeyip Şerukac? tarikiyle hanesine gitmiş olduğu karakolhane-i mezbûrda nöbetçi olan Mehmed'in ihbarıyla anlaşıldığına mebni bu cihetiyle esnâ-yı katilde orada bulunmadığı tebeyyün ettiğinden olvakit sebili tahliye olduğu ve hükm-i mezkûrun merkûm Osman'a tebliğ kılındığı iş'ar olunmuştur.

İ'lâm-ı şer'î müfadı dahi müddeîyan asıl ve revîşe ve mahrem müddeî aleyhim Salih ve Osman ve Mubçik denilen Mustafa'nın inkarlarına mükarin tasaddî eyledikleri davayı ispattan izhâr-ı acz edip talepleriyle müddeî aleyhim mezbûre yemin verilmeyen mûcibince müddeîyan asıl ve vasi-i mezbûran dava-yı mezkûreleriyle müddeî aleyhim mezbûrune bilabeyne muârazadan men'olduklarını ve sagîr için [760] erbâb-ı kasâmeden kasâme ve diyet davası derdest icrâ olduğunu beyandan ibaret olmakla tahlîf-i bi'l muvacehe icrâ olunmuş ise de müddeîyan asıl ve vasi-i mezbûran fimâba'd husûs-ı mezkûr hakkında müddeî aleyhim mezbûruna bila beyne muârazaya kadar olmayıp ancak katl-i mezkûrun mahal-i mezkûrda vuku-ı sübut olduğu ve maktul-i mezbûrun katili beyyine veya kimesnenin ikrârıyla sabit olmadığı ve bu takdirce sagire-i mezbûreye kabl-i şer'î şerifinden aher vasi tasabbübla men aleyhül kasâm oldukları siyak-ı iş'ardan münfehim olan küçük katip mahallesi ahalisinden kassam ve diyet davasına kıyâm ettirilmesi re'y-i aliye menût idüğü cânib fetvahaneden i'lâm-ı mezkûr zahrına işaret kılınmıştır.

Medlûl-i iş'ara nazaran merkûm Osman'ın bervech-i meşruh merkûm Ali'yi bi'l münazaa min gayr-ı taammüd cerh ve itlâf eylediği merkûm Osman'ın biraderi Salih ve Mubçik'nin? vâki olan ihbarlarıyla tahakkuk eylediğine ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğu binaen merkûm Osman'ın bu hükmü tevfiikan ibtidâ-yı tevkîfi olan seksen dokuz senesi Zilhiccesinin üçüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede mûnderic kaideye bade'l tevfiik on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Vidin'e i'zâmı ve merkûm Salih ile Mubçik'nin medhallerine medâr hükm olmadığından kefaletlerinin feshi husûslarının vilayet-i müşârün-ileyheye ve merkûm Osman'ın vürûdunda ol-vechle küreğe konulması cihetinin dahi Tuna vilayetine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verilmiş ve katl-i mezkûrun fâili nizamen tebeyyün ederek hakkında kanunen tayin ceza olduğu halde fetvahane işareti mûcibince verese-i sagîra aher vasi tasabbülle kassam Vidin davasına kıyâm ettirilmesi re'y-i aliye menût bulunmuş olmakla ol-babda emr-ü ferman.

(İ'lân)

Salih Ağa'nın 27 Rebiyyülevvel sene 90 tarihli i'lâm mûcibince Hatice Hanım'a matlubu olan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde merhun olan Hacı Paşa'da mutasarrıf olduğu bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek elli bir bin yedi yüz kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Rebiyyülâhir'in onuncu günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur Fatımatün Zehra Hanım'ın 28 Şaban sene 89 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince Meryem nam Hatun zimmetinde matlubu bulunan mebalğın tesviyesi için medyûnun uhdesinde bulunan Samatya'da yüz yirmi beş numaralı kasap dükkanı ile yüz yirmi numaralı berber dükkanı bundan mukaddem mezda verilerek mezkûr kasap dükkanı iki bin beş yüz berber dükkanı dahi altı bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Rebiülehir'in on dördüncü günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.17. Cerîde-i Mehakim 52. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülevvel	Sene (Pazartesi)	Nisan Rumi	Sene	Sahife
52	17	1291	22	1290	761

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Manukoğlu Manuk ile Tarsuslu Kıyyecioğlu Agop beyinde olan münazaaya dair temyiz-i hukuk dairesinden î'tâ olunan 14 Cemazielevvel sene 90 tarihli ilsm üzerine iade-i muhakemeyi müstedî merkûm Agop'un bâsenet musaddak vekili Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ ve şerâit nizamiyesini icrâ etmiş olduğu arzuhal ve layiha diğer taraftan alınan cevap layihasıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi'nin arzuhal ve layihasında iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere serd eylediği esbâb üç kaziyeden ibaret olup birincisi mûmâileyh Manuk Ağa'nın müvekkiline fûrûht etmiş olduğu şey menkul ve gayr-ı menkul bir mal olmayıp Tarsus kazası a'şarından birtakım kesân zimmetlerinde olan bakâyâ ve matlubattan ibaret olarak buun fûrûhtu havale demek olduğuna ve havalenin sıhhati muhîl ve muhâl ile muhalûn aleyhin kabulüne mütevakıf olarak bunda ise muhalûn aleyh olan medyûnlar berâet zimmetlerini iddia ile deynlerini idare-i sabıka memurlarına tediye eylediklerini mübeyyin ilm-ü haber ibrâz etmekte olduklarına ve şu hale göre hîn-i bey'

ve havalede matlubat merkûme gayr-ı mevcut olup kavâid-i umumiye ve ahkâm-ı şer'îyye ve nizamiye iktizasınca bir bâyi veya muhîl-i mevcut zan ve füzuzuyla bir şey bey' ve havale ve müşteri ve muhâlle dahi o itikâd ile iştirâ ve kabul eder de muahharan mübi' ve muhalûn bihin vücudî olmadığı veyahut mukaddemâ mevcut ise de hîn-i bey' ve havalede kalmamış idüğü tebeyyün eder ise akd-i bey' ve havale fâsid olacağına binaen bir husûsta mücerred mukavele senedine istinaden böyle sahih ve tamam olmamyan havale bedelinin mütâlebesi kitabü'l havalenin altı yüz sekseninci maddesi ahkâmına mugayir bulunduğu maddesidir ikincisi merkûm Agop eğer ki i'lâm-ı mezkûrda direktör olduğu gösterilmiş ise de merkûm Agop direktör olmayıp maşerlerin tahsilat vâkıalarının ahz [762] ve kabzına memur kabzımal olarak ne ahvâl-i idare ve ne de bakâyâya malûmatı olmadığı ve her ne kadar direktörler tarafından memur bulunan müş'arların yazmış oldukları defterler üzerine Yusuf Ağa'nın tanzîm edip derûnunda kendisinin me'huzat ve medfuat vâkısı dahi mürakkam bulunan defteri tahtim etmiş ise de defter-i mezkûru mühürlemesi bakâyâ-yı mezkûrunun müş'arlar tarafından tahsil olunmayıp da ahali-i zimmetinde bulunduğunu temin manasına haml olunamayacağı gibi şirketin memurları şirkete hıyânet ile tahsil etmiş oldukları bedelât aşarı na tahsil makamında göstermiş oldukları takdirde dahi şu hiyel ve hıyânetten müvekkilinin mesul olamayacağı keyfiyettir üçüncüsü husûs-ı mezkûrun kitabü'l buyu' ile kitabü'l havalenin mevâd-ı muhtelifesine tatbîk olunması hakkında vâki olan istidâsı red ile tatbîk-i meseleye hacet olmadığına karar verilmiş ve bu babda olan ilm-ü haberler ile evrak-ı saire dairece tedkîk edilmeksizin bunların ispat-ı müddeâyâ kâfi olmadığı mahkeme-i istinafiye i'lâmında mûnderic olduğunun gösterilmesiyle iktifâ edilmiş ve mahkeme-i istinafiye i'lâmı esbâb-ı meşrûhadan dolayı nakz olunacak iken tasdik olunmuş ve bu ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin üçüncü fıkrasıyla yüz yirmi dördüncü maddesinin dördüncü fıkrası mûcibince iade-i muhakemeyi mûcib bulunmuş olduğundan bu babda olan istidâsının kabulüyle yeniden muhakemelerinin icrâsı lüzumunu mübeyyindir.

Mûmâileyh Manuk Ağa'nın layiha-i cevabiyesinin hûlâsa-i mûndericatı dahi vekil mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi tarafından ber minval meşrûh dermeyân olunan itirazat gerek mahkeme-i istinafiye ve gerek hukuk dairesi i'lâmlarında tedkîkâtıla mufassalan-ı zikr ve beyan olunup meskûtun anı bir şey bırakılmamış olduğu ve itirazat-ı mebhûsü'n-anha esas davaya müteferri olarak iade-i muhakemeyi mûcib esbâb-ı malume-i nizamiyeden olmadığı beyanı ile itirazat-ı mezkûrenin reddiyle i'lâm-ı sâbıkın tasdîki istidâsından ibarettir.

Vekil-i mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi ile Manuk Ağa daireye celb ve isticvab olundukta her biri layihasında ve i'lâmda muharrer ifadesini tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere dairenin mademki i'lâmında tafsîlen-i muharrer olduğu üzere mûmâileyh Hoca Manuk seksen senesine mahsuben ve eşhâs-ı maluma ile müştereken red uhde eylediği Tarsus kazası aşarı hâsılatından müştereken merkûme tarafından tedkîk-i muhasebeye tayin kılınan Yusuf Ağa marifetiyle tanzîm edilen ve merkûm Agop'un imzasıyla mûmzi bulunan bir kıt'a hûlâsa defteri mûcibince bakâyâ olan üç

yük otuz yedi bin bu kadar kuruşu yüzde kırk beş noksanına olarak toptan kendisine ihale ve fûrûhtunu ba-mektup iş'ar etmiş ve Hoca Manuk dahi şürekâ-yı sâire hissesini üzerine alarak ve ağa-yı merkûmun defterini esas tutarak beynlerinde teâtî olunan kontrat senedi mûcibince merkûm Agop'a satmış ve bedeli için merkûm Agop tarafından başka bir kıt'a deyn senedi dahi verilmiş ve mukavele senedinde zimemattan tahsil olunmuş ve na-tahsil kalmış sağ ve çürük kâr ve ziyân kendiye ait olacağı beyanıyla bi'l rıza kabul edip tarafeynin yekdiğerinde bu babda bir gûna iddiaya salâhiyeti olmayacağı dahi muharrer olduktan başka merkûm [763] bakâyâ-yı mezkûreyi kabledevr altı yedi ay kadar müstakilleni idare ettiği halde tahsilat-ı vukuuna dair bir gûna iddiada bulunmadığı sâlifü'l-beyân mektupları mündericatıyla tebeyyün etmiş ve şu hale göre bakâyâ-yı mezkûrenin miktar ve kemmiyetine ve vücut ve adem-i vücuduna memuriyeti hasebiyle Manuk'tan ziyade Agop'un malûmatı olacağı umûr-ı tabî'îyeden bulunmak mûlabesesiyle tahsila-ı vukuu ve bakâyânın adem-i vücudu hakkında olan iddia vâhî görünmüş olduğundan ve bu misillü vâridât-ı öşriyenin her türlü adare ve ihale ve istifası hazine-i celilenin usûl-i mevzû ve mahsûsuna tabî'î olarak yoksa kitab'ül havalenin zikr olunan altı yüz seksen ikinci maddesi mûcibince bir vilayet veya sancak halkına ali ü'l neferât i'lâm ile muvafakatlarının istihsâl derece-i istihsâle olmasıyla bundan neş'et eden münazaanın ahkâm-ı havaleye tatbiki kâbil olamayacağına ve ilm-ü haber ve evrak-ı sâire dahi zikr olunan mukavele senedinin ahkâmını fesh ve tabire salih ve ispat-ı müddeâya kâfi şeyler olmayıp efendi-i mûmâileyhin bu babda olan iddiaları mahkeme-i istinafiye daire-i temyizde dermeyân ettiği ifâdâtın tekrar ve îzâhından ibaret ve esas meseleye müteferri olarak usûl-i muhakeme nizamnamesi mûcibince iade-i muhakemeyi mûcib esbâb-ı malûme-i kanuniyeden görülemediğine binaen iade muhakeme istidâsının reddine ve bunun için vezneye bırakılmış olan on beş liradan ber mûcib nizam on liranın zabtıyla kûsûr beş liranın Manuk Ağa tarafından istidâ olunduğu halde îcâbına bakılmak üzere şimdilik veznede tevkîfine karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Halep vilayeti dîvân-ı temyîz'den verilen 1 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Şükrü Bilit'e? imzasıyla verilen arzuhal 19 Şaban 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa kılındı.

Temyiz-i istidâ olunan dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının mündericatı Bilal Ağa ve Nikkos'un merkûm Şükrü Bilit'e ile beynlerinde mütehaddis Kurtbey Hanı îcârı münazaası hakkında meclis-i deâvînin î'tâ eylediği mazbata hükmünden dolayı istinaf dava ve mezkûr hanın üç rub' hissesinin seksen dokuz senedinden itibaren üç seneliğini Şükrü Bilit'in vekili Hristaki Madridi'den isticar eylediklerinden bunu feshâ müvekkil-i merkûmun hakkı olamayacağını Bilal Ağa ve Nikkos iddia etmiş olmalarına ve deâvî meclis mazbatasında Şükrü Bilit'e mezkûr Han'ın üç rub' hissesinin seksen sekiz senesi bedel-i îcârını müste'cir sabıkandan talep ve tahsile merkûm Hristaki'yi vekil ettiğini

ikrâr ve icâra mezuniyeti hakkındaki vekaletini inkâr ederek teferru eylediği diğer rub' hisse ile beraber Han'ın tamamını doksan senesi Muharremi guresinden itibaren ba-kontrato âhire icâr eylediğini ve Hristaki'nin yedinde olan ve seksen yedi tarihinde terkim edilen vekaletnamenin tarafından verilmediğini dermeyân etmiş ise de vekaletnameyi[764] tahrir eylediği mekâtîb-i sâirede olan hat ve imzasına mutabakatla müsebbit ve meal vekâletnâme müddet-i mâziyye bedel icârını müstecirlerden bi'l tahsil müstakbili icâr etmeye ve olmadığı halde emaneten idare eylemekle ita-yı mezuniyetten ibaret olmakla beraber Hristaki'nin seksen sekiz senesi icâr etmesi lazım gelir iken müstakbili icâra vekaletini serrişte ittihâz ederek seksen dokuz senesinden itibaren bir seneliğini Bilal Ağa'ya icâr etmiş olduğu eelden muahharan üç seneliğini icâr eyledim demesi kabule gayr-ı şâyân olmasına ve ahkâm-ı adliyenin kitabü'l icaresi hükmünce müşâ' ve müşterek akarın şerikin gayraya icârı sahih olmamasına mebni mûmâileyhe Bilal Ağa ve Nikkos'un han-ı mezbûru zabt ve tasarrufa salâhiyetleri olamayıp men' müdahaleleri lazım geleceğine hükm olunmasına mebni dîvân-ı temyîzce tedkîkât-ı lazıme mübaderet ve elde bulunan evraka müracaat olundukta vekâletnâme han-ı mezbûrdaki hissesinin ve müştemelâttan olan üç dükkanın seksen yedi senesi bedel-i icârını ahz ve kabz ile seksen sekiz senesi Muharrem'i guresinden itibaren icâra veya tarafından bir adam vaz'îyle îrâdını zabta merkûm Şükrü Bilit'in vekaletini mutazammın olarak mebdâyı musarraha ise de müntehası tayin edilmemesine nazaran mûmâileyhin vekaleti mutlak ve nizami dairesinde istediği müddeti icâra salâhiyeti muhakkak olmasıyla vekaletnameye istinaden üç seneyi icâre hakkı bu kadar denilemeyeceği ve mukavele senedi meydanda iken Bilal Ağa ile şeriki Nikkos han'ı üç sene zabt ve tasarruftan men' edilemeyeceği derkar olup ancak kitabü'l icârenin dört yüz yirmi dokuzuncu maddesinde gerek kâbil-i taksim olsun ve gerek olmasın bir kimse hisse-i şâyiasını şerikine icâr edebilir ise de ahire icâr edemeyeceği muharrer ve hîn-i icârda hanın rub' hissesine Zeki Bey'in müşareketi bulunduğundan ve Nikkos olbabda mûmâileyh Zeki Be'in istinkâfını beyan eylediği cihetle işbu istinkâf maddesinin icâbı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'den lede'l istifsar-ı şerikin evvela kimse hisse-i şâyiasını isticardan istinkâf eylediği takdirde zamânen muhâyet usûlü bade'l icrâ tarafeynden her birinin nevbet tasarrufunu ahire icâr etmeye salâhiyeti olacağı ba-telgraf beyan olduğundan Zeki Bey'le muhâyeten edilip edilmediği vekil-i merkûm Hristaki'den mesul olundukta hanın dokuz ay kendi taraflarından ve üç ayda Zeki Bey tarafından idare olunmasına mîr-i müşârün-ileyh ile bi'l ittifak karar verildiğini ifade eylediği halde buna dair bir senet şer'î ve nizami ibrâz edememesine ve şu ifadesinin sümme't tedârik olduğu bir gün evvel mîr-i mûmâileyhin bu usûle riâyet ve muvafakat etmediğini imzası tahtında beyan etmesiyle istidlâl olunmasına binaen beynlerinde muhayeten usûlü icrâ olunmadığı ve icârın esasen fesâdı mûlabesebiyle müstecirlerin mezkûr hanı zabt ve tasarrufa hak ve salâhiyetleri olamayacağı tebeyyün ederek kifayet etmelerine karar verildiğini müteakib Nikkos dîvân-ı temyîze müracaatla kitabü'l icarenin beş yüz doksanıncı maddesinin dördüncü fıkrası mûcibince verdiği bedel-i icârı almadıkça hanı teslim etmeyeceğini beyan etmiş ve vâkıan fıkra-i mezkûrede müstecirlerin bervech peşin vermiş olduğu bedel icâreden istifa etmediği miktar eline ve

vâsıl olmadıkça mecûrat [765] elinden alınamaz diye muharrer olması mûlabesesiyle bedel-i îcârdan istifa etmediği miktarı almaksızın isticar ettiği üç rub' hissenin teslimi için merkûme cebr olunamayacağı derkar bulunmuş olduğundan burası Şükrü Bilit'e tebliğ ve tefhîm kılındığını mübeyyindir müstedî-i temyiz Şükrü Bilit'in layiha-i itiraziyesi dört bendi hâvî olup bunların birincisi husûs-u mezkûrun rû'yeti şer-i şerîfe râcî ve meclis-i deâvî ile dîvân-ı temyîz'in vazifesinden hariç olduğunu ikincisi davanın şer'an fasl ve hasmı hakkında makam-ı vilayete emirname-i samî gönderilmiş ve taraf-ı hakimden dahi davanın şer-i şerîfe müteallik idüğü beyan olunmuş olmaktan nâşî dava-yı mezkûrenin evrakı dîvân-ı temyîzden bi'l ahz şer-i şerîfe havale olunmuş iken meclis-i deâvî ve dîvân-ı temyîz'den hariç ez vazife hanın îcârı husûsunda Hristaki'nin vekil ad olunması kabul edilemeyeceğini üçüncüsü dîvân-ı temyîz i'lâmında îcârın fesâdı mûlabesesiyle handan Bilal Ağa ve şerikin kifayet etmelerine karar verilmiş ve bedl-i îcârın kime ve ne miktar î'tâ olunduğu inde'l şer'î sübut bulmamış iken zeyl-i i'lâmında îcâreden iade olunmayan miktarı kable'l istifa hanın teslimi için cebr olunamayacağı fıkrasının ilave edilmesi münafi-i adalet idüğünü dördüncüsü evvel emrde hanın tarafına teslim edilmesi ve davanın dahi şer-i şerîfe havalesi lazım geleceğini müş'ardır

Merkûman Bilal ve Nikkos taraflarından müştereken gönderilen layiha-i cevabiye müfadi dahi Şükrü Bilit'in temyiz-i istidâsı nizami dairesinde olmamakla beraber merkûmun meclis-i deâvîde muhakeme-i nizamiye icrâsını kabul eylemiş ve meclis-i mezkûrun mazbatası harcını vererek hükmünün icrâsını talep etmiş olması ve dava-yı mebhûsü'n anhanın meclis-i deâvî ve dîvân-ı temyîzce rû'yet dahi caiz zevâten olnababda sudûr eden ahkâm-ı mecelle-i ahkâm-ı adliyye mebni olup muhâkemat-ı vâkıasa dahi Hristaki'nin vekaletini subût bulması ve bedel-i îcârından miktarı ve Şükrü Bilit'e tarafına verildiği muhakkak bulunması cihetleriyle itirazat-ı vâkıanın vâhî idüğünü muhtırdır.

Îcâb-ı lede'l müzakere taslilat-ı mebsutadan münfehîm olduğu üzere müstedî temyiz Şükrü Bilit'in hûlasa-ı itirazatı husûs-ı mezkûrun rû'yeti şer-i şerîfe râcî' olduğu ve dava-yı mezkûre evrakı dîvân-ı temyîz'den bi'l ahz şer-i şerîfe havale olmuş iken meclis-i deâvî ve dîvân-ı temyîzce hariç ez vazife hanın îcârı husûsunda Hristaki'nin vekil addedilmesi kabul olunamayacağı ve dîvân-ı temyîz i'lâmında Bilal Ağa ve Nikkos'un handan keff-i yed etmelerine karar verilmiş ve bedel-i îcârın kime ve ne miktar î'tâ kılındığı inde'l şer'î subût bulmamış iken zeyl-i i'lâmında bedel-i îcârdan iade olunmayan miktarı almaksızın han-ı mezbûrun tesliminde cebr olunamayacağı fıkrasını ilave edilmiş idüğünü ve hanın evvel emrde kendisine teslimiyle davanın dahi şer-i şerîfe havalesi lazım geleceğini beyandan ibaret ise de dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının karar-ı evveli usûlü ve vazifesi dairesinde ve kitabü'l îcârenin madde-i mezkûresi müfadinâ suret-i mutabıkında olarak [766] işbu karar aleyhinde Şükrü Bilit'in ber minval-i meşrûh vâkî olan itirazatı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinde muharrer esbâb erba'a-ı nakdiyyeden görülemediği gibi dîvân-ı temyîz i'lâmının karar-ı ahîri tarafeynin isticvab ve muvacehesi bade'i icrâ lâhik olmuş

bir karar olmayıp Nikkos'un ifade-i mücerredesi üzerine Şükrü Bilit'in gıyabından sudûr etmiş olduğu cihetle bundan dolayı dahi Şükrü Bilit'in ister ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin itiraz alel hükm veyahut itirazü'l gayr hakkında olan mevâd mahsûsası ahkâmına tevfikân dîvân-ı temyîzce muhakeme icrâsı talebinde bulunabileceği derkar ve karar-ı ahirin dahi bervech meşrûh tasdîk olunan hükm-i evvele cihet taalluku olmadığı âşikâr bulunmuş olduğundan merkûm Şükrü Bilit'in temyiz-i istidâsının reddiyle bervech-i meşrûh dîvân-ı temyîz i'lâmında mûnderic karar-ı evvelin tasdîkine ve karar-ı sâniiden dolayı ister ise bervech-i muharrer dîvân-ı temyîzce muhakeme talep elmesi lazım geleceğine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin temyiz davasında haksız çıkan merkûm Şükrü Bilit'ten alınmasına karar verildi ve suret-i karar merkûm Şükrü Bilit'in bâ-sened-i musaddak vekili Nasrullah Efendi'ye tefhîm kılındı.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ekmekçi Kiryako ile tuğlacı Karabet Mühendisyan beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 20 Muharrem sene 290 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm Kiryako'nun vermiş olduğu 13 Rebiyyülevvel sene 290 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrda bu davaya dair ikinci meclis ticaretten iki kıt'a i'lâm verilip birincisinin meali merkûman beyninde olan tuğla fabrikası muhasebesinin rû'yeti tarafından kompromeso senediyle mûntehit mümeyyizlere havale olunarak mümeyyizler cânibinden ekseriyetle tanzîm ve î'tâ olunan raport mûcibince Kiryako'nun Karabet'e ma-faiz on bir bin altı yüz kuruş deyni görünmüş ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz dokuzuncu maddesi mûcibince mezkûr raportun tasdîki lazım gelmiş olduğundan meblağ-ı mezbûrun Kiryako'dan tahsiline hükm olunduğunu mübeyyin ve ikinci i'lâmın müfadı dahi merkûm Kiryako mümeyyizlerinden birinin diğer mümeyyizler cânibinden iğfâl olunarak sâlifü'l-beyân raportu imza eylediği ve kendisinin on bin kuruş alacaklı bulunduğu dair yedine başkaca raport verildiği beyanıyla icrâ-yı îcâbını istdâ eylemiş ise de işbu iddiası şikayet alel ahkâm kabilinden olup mevâd-ı ticariyeden olmadığından ait olduğu mahalle havalesi tezekkür kılındığını mutazammın bulunmuş ve merkûm Kiryako'nun dîvân-ı istînâfta vâki olan itiraz ve iddiası dahi mümeyyiz Begos'un raporu sehven imza eylediğinden ve işin içine fesat karışmış olduğundan bahisle muhasebenin yeniden rû'yeti kaziyeden ibaret görünmüş olup ancak merkûm Kiryako mümeyyizlerin verecekleri raportun hükm vekararı aleyhine dava etmemk şartıyla vaktiyle tanzîm olunan kompromeso senedini kabul etmiş ve raport dahi ekseriyet ile yapılmış olmasıyla usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin [767] otuz sekizinci maddesi mûcibince merkûmun bu babda olan iddiasının iltifata şâyân olmayacağı gibi zeyl kanun-ı ticaretin otuz altıncı maddesi mûcibince kompromeso senedine müstenid bulunan i'lâm kâbil-i istinaf görülememiş olduğuna ve ikincisi i'lâm bahsine gelince merkûm Kiryako bunun için usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin yüz altıncı

maddesine tevfiikan ad olunamadığına binaen istinaf istidâsının reddine karar verilmiş olduğu muharrerdir.

Merkûm Kırako'nun 23 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli itiraz layihası mündericatı esas davanın hikayesiyle dîvân-ı istînâf i'lâmında muharrer iddiasını tekrardan ve i'lâmın nakzı istidâsından ibarettir.

Karabet'in 23 Cemazielevveli sene 90 tarihli cevap layihası meali dahi Kırako'nun itirazat vâkıası bidâyet-i davada imzası altına aldığı kompromeso senedinin hükmü aleyhine olup bunun kabulü ise nizamen caiz olmadığı gibi olbabda olan raportu hükmünün dahi istinaf ve temyizi kâbil olamayacağı ve ikincisi i'lâm hakkında şerâit-i istinafiye icrâ olunmadığı cihetle istinaf istidâsının reddi muvafık usûl bulunduğu beyanıyla istinaf i'lâmının tasdîki ifadesini hâvîdir.

Tarafeyn bi'l defaât daireye istenildiğinde müstedî-i temyiz Kırako'nun evvela hasta olduğu ve muahharan vefat eylediği beyan olunması üzerine keyfiyet ikâmetgahından mesul olundukta Kartal kasabası Rum milleti tarafından irsâl olunan ilm-ü haberde merkûmun fîlhakika vefat eylediği ve kendisi Ereğli kasabasında kâin Labo karyesi ahalisinden olup Kartal'da kimesnesi olmadığı gösterilmiş olduğundan dîvân-ı istînâf i'lâmı ve tarafeynin layihaları bade'l kırâe îcâbı müzakere olundukta dîvân-ı istînâfın netice-i hükmü tarafeyn beyinde olan muhasebe davası kompromeso senediyle tarafeynden müntahab mümeyyizler marifetiyle rû'yet ve tedkîk ve rapotosu dahi ekseriyet-i ârâ ile tanzîm ve tenmik olunmakla merkûm Kırako'nun raportoyu kabul etmemek iddiası nizamen istimâ olunamayacağı gibi zeyl-i kanun ticaretin otuz altıncı maddesi îcâbınca kompromeso senedine müstenid olan raport mûcibince tanzîm olunan i'lâmlar kâbil-i istinaf olmadığından merkûmun ol-babda olan derece-i evveli i'lâmını kabule mecbur olduğu ve şikayet ane'l hakime dair i'lâmın dahi istinafını istidâ etmiş ise de ol-babda olan istidâsı şerâit-i istinafiyeyi câmi olmadığından bunun dahi reddine karar verildiğini husûsatına mübeyyin bulunmuş ve merkûmun layihasında muharrer itirazat ise dîvân-ı istînâfta îrâd olunan sözlerden ibaret olup kanunen i'lâm-ı mezkûrun nakzını mûcib esbâbdan görülememiş olmakla i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan yüz on altı kuruş ile tebliğ ve suret harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin Kırako'ya ait olmak üzere Karabet'ten alınmasına karar verilmiştir.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Muhâkemat dairesinden makdem takdim olup hukuk dairesine havale buyurulan 13 Muharrem sene 90 tarihli müzekkere mütalaa olundu. [768] Meali seksen senesinde bazı mahkumlardan Tuna sevâhilinde kâin miri ambarında tuz naklini taahhüd eden saadetlü Osman Remzi Efendi'nin Enderyakpuri? kaptanın sefinesine tahminen göndermiş olduğu tuzdan dolayı merkûm ile beynlerinde mütehaddis dava üzerine Tolci mahkeme-i ticaretinden verilen i'lâmın temyiz-i hukuk dairesi marifetiyle temyizini istidâ etmiş olduğu halde bazı ilel ve esbâb serdiyle avk ve tehire devşirilmekte olduğu ba-arzuhal beyan olunmuş ve mezkûr tuzdan dolayı efendi-i mûmâileyh ile rûsûmat emânet celîlesi beyinde tehaddüs eden diğer bir davanın muhâkemat dairesince

istinafen icrâ kılınan tedkîkâtta maslahatın bir karar-ı sahih altına alınması evvel emrde sâlifü'l-beyân i'lâmın temyizine müteveffîk idüğü anlaşılmakla fasl-ı dava olvakite kadar tehîr ile beraber i'lâm-ı mezkûrun lüzum temyizini şâmil 8 Şevval sene 90 tarihiyle bir kıt'a mazbata tanzîm edilmiş olduğundan ve i'lâm-ı mezkûrun tehîr-i temyizi mîr-i hukukuna râci' bir maddenin ukde-i tehir ve eşkâle griftar olmasını istilzâm edeceğinden bahsle i'lâm-ı mezkûrun sürat temyizi zımnında temyiz-i hukuk dairesine havale olunmasının tezekkür kılındığı ifadesinden ibarettir kuyûda müracaat ve muhâkemat dairesinin 8 Şevval sene 90 tarihli mazbatasını havale cemiyetinden celb ve kırâat olundukta efendi-i mûmâileyhin kaptan-ı merkûmun sefinesine tahmîl ettiği tuzun levh-i ambarına vusûluna ahz ve kabızıyla sefinenin nev ve masârif sâiresinin tesviyesinde muvafakat olunmasından dolayı beyinlerinden tehaddüs eden münazaa Tolci ticaret mahkemesinde bi'l rû'ye kaptan-ı merkûmun iddia eylediği mebalîğin tesviyesi zımnında mezkûr tuzun fûrûhtuna hükm-i i'lâm olunarak ol-vechle icbâbı icrâ kılınmış ve binaen aleyh mezkûr tuz esmanının efendi-i mûmâileyhten tahsili hakkında rûsumat emaneti cânibinden açılan dava dahi mahkeme-i ibtidâiyede rû'yet olunarak efendi-i mûmâileyh aleyhine hükm olunmuş olduğu halde efendi-i mûmâileyh bu hükmün istinafinı istidâ ederek muhâkemat dairesinde icrâ kılınan tedkîkâtın neticesinde dahi efendi-i mûmâileyh in mahkumiyeti esasen Tolci ticaret mahkemesi i'lâmına müstenid olup bu i'lâmın mugayir nizam olduğunu iddia etmekte olduğuna ve i'lâm-ı mezkûr ise hükm-i gıyabiyi mutazammın olarak efendi-i mûmâileyh dahi tebliğ olunması cihetle efendi-i mûmâileyhin itiraz-ı âlî-ül hükm ve onun müddeti mürûr etmiş ise iade-i muhakeme istidâsına salâhiyeti baki olduğuna ve hükm-i mezbûrun butlânı tebeyyün eder ise dava suret-i aher kesb edeceğine mebni istinaf davası badehu hasm olunmak üzere evvel emrde kaptan ile olan davasının mahkeme-i mahsûsunda tedkîki lüzumuna karar verildiği anlaşılmıştır işbu mazbatanın havale cemiyetine verildiğini müteakib efendi-i mûmâileyhin vekili Hasan Fehmi Efendi tarafından verilen arzuhalde i'lâm-ı mezkûrun usûl-i muhakeme ve gerek ticaret-i bahriye nizamnâme-i dahilisi mûcibince kavânîn-i mevzûanın temîn hüsn-ü cereyânı temyiz-i hukuk dairesinin vezâif-i esasiyesinden olmak hasebiyle hilâf-ı kanun ve nizam verilen i'lâm-ı mezbûrun üçüncü maddesi mûcibince nakz olunmakta idüğü beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun dahi olvechle tedkîki istidâ olunmaktan nâşi keyfiyet 17 Şevval 90 sene tarihinde **[769]** temyiz-i hukuk dairesine havale olunmuş ise de dairenin dairenin vezâifî mahâkim-i istinafiyede suret-i kat'îyede verilen i'lâmata müddet-i kanuniyesi zarfında nizami vechle istidâ vuku bulur ise tarafeyn istifade etmek üzere rû'yet ve tedkîkâtın ve nizamname-i dahilinin üçüncü maddesi ahkâmınca bir i'lâm hakkında nakz-ı hükm istidâsı için muayyen olan mehlîn inkızâsıyla bir taraftan şikayet-i zuhûr etmezse bile ol hükmün esbâb-ı nakziyyeden hali olmadığı malum oldukta ahz tarafeynin ihzârına hacet olmaksızın hıfzen li'l-nizâm ve tarafeynden biri bundan istifade edememek şartıyla nakza mübaderet eylemekten ibaret olup i'lâm-ı mezkûr ise Tolci mahkeme-i ticaret kaptan Enderya'nın tebaa-i ecnebiyeden bulunması hasebiyle meclis-i muhtelitçe verilen kararı mutazammın bulunduğu ve tedkîkât-ı temyiz icrâsının mecâlis-i muhteliteden verilen i'lâmata şümüllü olduğundan vekil-i mûmâileyhe Hasan Fehmi

Efendi'nin istidâ-yı mezkûrunun temyiz dairesince tervîc müfâdına mahal olduğuna 29 Zilkade sene 90 tarihinde karar verilerek suret-i halin efendi-i mûmâileyhe tefhîm olunmuş olduğu müsteban olmuştur.

Tafsilat-ı mebsutadan rehin ilm-u âlî-i nezâret penâhilerî buyurulacağı vechle muhâkemat dairesinin bu defa verdiği müzekkerede husûs-ı mezkûrun Tolci ticaret mahkemesi i'lâmının temyizine mütevakkıf olduğu ve efendi-i mûmâileyh in ifadesine nazaran hukuk dairesince salâhiyet-i ukde-i avk ve tehire devşirilip bu ise mîr-i hukukuna ait bir maddenin ukde-i tehîr eşkâle giriftar olmasını müstelzim olacağı beyanıyla i'lâm-ı mezkûr sûrat temyiz-i lüzumu gösterilmiş ise de muhâkemat dairesinden mukaddemâ tanzîm olunan bâlâda zikri sebkât eden mazbatada i'lâm-ı mezkûrun temyizi husûsunun hukuk dairesine havalesine dair bir kayıt ve işaret olmayıp ber minvâl-i muharrer efendi-i mûmâileyh in itiraz-ı âlî-ül hükm veyahut iade-i muhakeme istidâsına kıyâm etmesi lüzumuna karar verildiği musarrah bulunmuş ve bunun ile beraber efendi-i mûmâileyh kararı mezkûr adem-i imtisal ile i'lâm-ı mezkûrun temyizini istidâ edip i'lâm-ı mezkûr un ise kâbil-i temyiz olmadığı vekile dahi tefhîm ve beyan kılınmış olmakla bir mahkeme-i ticaret heyet muhtelitesinde gıyaben görülmüş olan davanın hükmü aleyhine itiraz var ise muhâkemat dairesinin mazbatasında musarrah karar vechle mahkeme-i mahsûsasında veyahut iade-i muhakeme suretiyle tekrar tedkîkinden başka çaresi olmadığı ve mûmâileyhin bu kararının hilâfı olarak i'lâmın temyizinde itiraz etmesine hak ve salâhiyeti olmayacağı muhât ilm-u âlî buyuruldukta olbabda.

(8 Rebiyyülevveli Sene 291 Tarihli ve İki Yüz Adediyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Hudeyde sancağına tabî'î Zeydiyye? kazasına mülhak zamî karyeli Afiye nam kızın katili olan kaza-i mezbûre tabî'î Cerabca karyesi ahalisinden zevci Zabliyan? nam kimesne hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiye ve murâfaa-i şer'îyyeyi hâvî Yemen vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 23 Şaban sene 290 tarihli ve kırk dört numaralı tahriratıyla meclis-i temyiz liva mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istinafiye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı nizamiye mündericâtında mezbûre Afiye [770] on yaşında olup muamele-i zevciyeye tahmîli olmadığı halde kendilerinin fakir ve ihtiyaçlarından dolayı mezbûreyi infâk ve iksa etmek ve bir sene takarrüb eylemek şartıyla merkûm Zabliyan'a akd eylediğikten sonra merkûm Zabliyan mezbûreyi kendilerinden bi'l tefrîk aher mahale götürmek üzere ısrar edip mezbûre dahi imtinâ eylediğinden bi'l tehevür mezbûreyi sol böğründen bıçak ile cerh ve katil eylediği ve vâlideyni tarafından iddia olduğuna mebni tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidar merkûm Zabliyan leyle-i mezkûrede bade'l mağrib karye-i mezkûre ihtiyarlarından Câbir arabî nam kimesnenin odasında saat dörde kadar oturup hanesine gittiğinde zevcesi mezbûrenin kız karındaşı Harire nam hatun kapının yanında dururken kendisini görüp kaçtığı ve zevcesinin dahi benî Mehmed kabilesinden hâdim Musa nam kimesne ile oturmakta olduğunu gördüğünde ve merkûm ile beyinlerinde husûmet olduğundan merkûm Mehmed Musa kendisine

teşhîr-i silâh etmekle kendisi de mahsen tabir olunur bir nev alt câriha ile merkûm Musa'ya vurmaya kıyâm ettiğinde hata-i zevcesine isabetle bi'l tesir vefat ettiğini beyan ve keyfiyet mahalinden isti'lâm olduğu halde ifadesinin sıhhati zâhir olacağını ve eğer sıhhat-i ifadesi tasdik olunmadığı surette cezasına razı idüğünü ityân eylemesi üzerine mahaline isti'lâmname yazılarak cevaben vârid olan mazbatada karye-i mezkûrede öyle Cabir arabi namında kimesne olmayıp maktulenin liam kız karındaşı mezbûre Harire Beni Sa'd kabilesinden ve Musa hâdim dahi Beni Mehmed kabilesinden olup yekdiğerini bilmedikleri ve görüşmedikleri ve evvel gün karye-i mezkûrede bulunmadıkları kendi ifadeleriyle tahkîkât-ı vâkıadan istinbât olduğu iş'ar olunmasına ve suret-i iş'ar merkûm Zabliyan'a tebliğ olundukta bu sözleri tekzîb edememiş olmasına nazaran fiil-i katilin min gayr-ı taammüd merkumdan sudûru sabit olduğundan yüz yetmiş dördüncü maddeye tevfiikan on beş sene müddetle küreğe vaz'î veyahut mezbûrenin itlâfına sebep olmasından dolayı yüz seksen ikinci madde hükmünce icrâ-yı mücazatı istîzân olunmuştur.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi mukavele-i mezbûrenin pederi Merzok ve validesi kabule müddeî aleyh Zabliyan'ın inkârına mükarin tasaddî eyledikleri katl-i amd davasını ispattan izhâr-ı acz edip talepleriyle merkûm Zabliyan bi'l muvacehe vech-i şer'î üzere tahlif olunmayan mûcibince müddeîyan mezbûran dava-yı mezkûreleri ile müddeî aleyh mezbûre bilâ beyne muârazadan bade'l men' müddeî aleyh zevc-i mezbûrun bervech-i muharrer ikrârı mûcibince kazıyyeden diyet-i merât olan beş bin dirhem şer'îyye müddeîyan mezbûrana mukasseten edâ eylemesi mezbûr Zabliyan'a tembih olduğunu beyandan ibaret olup ancak ihzâr-ı verâsete şهادet eden kimesnelerin usûl-i vechle sırran ve badehu alenen tezkiyelerine ve müzekkillerinin isim ve şöhetlerine ve katil-i mezbûrun fiil-i katli nefsine izâfet ederek ikrâr etmiş olduğuna taarruz olunmadığından başka diyet-i mezkûrenin hangi tarihten itibaren teslimi tembih olduğu dahi beyan ve îzâh olunmamakla sebk-i i'lâm noksan ve helalden hali olmayan bu surette husûs-ı mezkûrun kuyûd-ı lazıme-yi hâvî ve sebk-i noksandan hali i'lâm ile inha olmasının mahaline emr ve iş'arı lazım geleceği i'lâm-ı mezkûr zahrına cânib [771] fetvahaneden işaret olunmuştur.

Suret-i iş'ara nazaran merkûm Zabliyan-ı mezbûre Afiye'yi kuran gazapla min gayr-ı teammüd katl eylediği ikrârı ve emaret ile tebeyyün eylediğinden ve zikr olunan yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı teammüd bir şahıs itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe vaz' olunur diye muharrer bulunduğu merkûm Zabliyan'ın madde-i kanuniyede muharrer usûle bade'l tevfiik tarih-i hapsi olduğu evrak-ı vâride iş'ar olunan seksen dokuz senesi Temmuz'unun birinci gününe tesadüf eden doksan Cemazievvelisinin sekizinci gününden itibaren on beş sene müddetle küreğe vaz' olunmak üzere Cidde'ye irsâl olunması ve i'lâm-ı şer'înin dahi fetvahane işareti mûcibince ıslah edilmesi husûsunun vilayet-i müşârün ileyheye ve merkûmun vusulünde ol vechle küreğe konulmasının dahi Hicaz vilayetine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman hazret-i men lehül emrindir.

(8 Rebiyyülevvel Sene 291 Tarihiyle Muhâkemat-ı Cezaîyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Vidin kasabasında vâki Rabco? mahalleli bakkal ve Velkon'un? kasaba-i mezkûrede Rusebbioğlu çarşısında olan dükkanın asma kilidini ihrâc ile derûnundan yirmi altı kıyye kahvesini sirkat eyleyen Yakovalı kahveci Hamza hakkında icrâ olunan tedkîkât-ı nizamiyeyi mutazammın Tuna vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye havale buyurulan 5 Muharrem sene 291 tarihli ve üç yüz yetmiş beş numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten müzeyyel meclis liva mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûre mûndericatında doksan senesi Şaban'ının yirmi dokuzuncu gecesi merkûm Velkon'un çarşı-yı mezkûrede olan dükkanının asma kilidi ihrâc ile derûnundan yirmi altı kıyye kahvesi sirkat olduğunu ale's sabah dükkanına gelerek müşâhede eylediğinden keyfiyeti cânib zabıtaya beyan ve merkûm Hamza'dan şüphesi olduğunu ityân etmesiyle Hamza'nın kahvehanesi taharrî edildiğinde mezkûr kahve odası derûnunda zuhûr ederek Hamza dahi âvârelik firar eylediği halde derdest olduğundan icrâ-yı iktizasını merkûm Velko'nun iddia etmesine mebni tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidar mezbûr Hamza kale haricinde Pazar câmi-i şerifi ittisâlinde olan kahvehanede kahvecilik ve geceleri dahi bekçilik eylediği ve kahvehanesinde bulunan kahveyi vaka gecesi sabaha karşı Pazar kapısı ittisâlinde darağacı yanında bir gürültü istimâ etmesiyle oraya doğru gidip seslendiğinde tanımadığı üç nefer piyade askeri ellerinden bir çuval kahveyi yere atıp Ak Cami tarafına firar etmeleriyle zuhûr edecek sahibine vermek üzere olup kendi kahvehanesine getirdiğini ve ferdâsı bekçi başı Yusuf Ağa'nın dükkanına gittiğinde Rusebbioğlu çarşısında bir bakkalın dükkanı açılıp bir çuval kahvesi alınmış olduğunu hikaye ile kendisinin malûmatına müracaat etmiş ise de bahşış almak için mezkûr kahvenin kendisinde olduğunu söylemeyip saat iki [772] raddelerinde merkûm Velko'nun dükkanına giderek merkûm Velko'yu bulamadığını ve leyle-i mezkûrede asâkir merkûmeye bağırdığını Pazar yerinde bakkallık eden Kuru Hasan ile sâirelerinin işittiklerini bi'l beyan sirkat-ı merkûmede müdahilini inkâr etmiş ise de bekçi başı Yusuf Ağa vaka gecesi bütün çarşıyı dolaşıp sabahleyin saat dokuz raddelerinde dükkanına gittiğinde merkûm Velko gelerek dükkanının kilidi açılıp derûnundan yirmi altı kıyye kahvesi çuvalıyla beraber sirkat olduğu ve merkûm Hamza vakaadan evvel dükkanına gelip kahvenin kıyyesine on yedi kuruş vererek talip olmuş ise de vermediğinden merkumdan iştibâh eylediğini söylemesi ve badehu Hamza dahi ale's silah saat ikide dükkanına gelmesi üzerine leyle-i merkûmede vukûât olup olmadığını Hamza'dan mesul eylediğinde bir gûna vukûât olmadığı cevabını vermesiyle velko'nun dükkanı açılıp bir çuval kahvesi sirkat olunmuş senden şüphe ediyor dediğinde Velko'nun dükkanına kahve mübâyaa için gitmiş ise de kahvenin sirkatından haberi olmadığını beyan eylediğinden sonra dükkanına bir zabıta gelerek onunla beraber mezkûr kahveyi çuvalıyla Hamza'nın kahvehanesinde bulduklarını ve merkûm Kuru Hasan dahi hariç kalede Pazar yerinde sebzevatçılık edip Ramazan-ı Şerif'ten birkaç gün evvel mezkûr sebzevatın yanında yaymış ise de

Hamza'nın ifadesi vechle o gece öyle ses işitmediğini ve Hamza'yı tanımadığını gıyaben ve vicâhen ihbar etmelerine nazaran merkûmun inkârı vâhî olup sirkat-ı merkûmeye ictisârı nizamen mertebe-i sübûta varmış olduğundan merkûm Hamza'nın iki yüz yirminci madde-i kanuniyeye tevfikân üç sene müddetle küreğe konulması kararlaştırılarak karar-ı mezkûr kendisine tefhîm edildiğinde karar-ı mezkûra adem-ı rızasını ba-müzekkere beyan eylediği iş'ar kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Hamza'nın mezkûr dükkanı leyle açıp fiil-i sirkate ictisârı tahkîkât-ı cariyeye ve emaret-i mevcuda ile tebeyyün ettiğinden ve mezkûr iki yüz yirminci madde-i kanuniyede her ne kadar insan ikâmet eder mahal olmasa veyahut meskûn mahalle müteallik bulunmasa bile kapalı ve duvar ile mahdud olan mahallerin dîvârını delerek veya merdiven ile aşarak veya alt mahsûsa ile kapısını açarak hırsızlık edenler müvekkaten küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğu mebni bu hükme tevfikân ve evrak-ı mezkûrede muharrer tarih-i hapsi olan doksan senesi Şaban'ının yirmi dokuzuncu gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle bade'l tatbîk üç sene müddetle küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârûn ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(27 Rebiyyülevvel Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır)

Hristo Tabcelişte ile tüccardan İsmail Ağa beyinde olan hinta davasına dair dîvân-ı istînâftan verilmiş olan 28 Şaban sene 90 tarihli i'lâm geçende temyiz-i hukuk dairesinde temyizen bi'l rû'ye tasdîk olunarak olbabda 9 Rebiyyülâhir sene 90 tarihiyle bir kıt'a i'lâm [773] î'tâ kılınmış idi.

Bunun üzerine merkûm Tabcelişte'nin vekili Cebrail Gregor Efendi iade-i muhakeme istidâ ve şerâit lazımesini icrâ etmiş ve mûmâileyhin olbabda olan arzuhal ve kayıhası havale cemiyetinden temyiz-i hukuk dairesine havale kılınmış olduğundan işbu arzuhal ve layiha diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek ve kırâat mütalaa olundu vekil-i mûmâileyh Gregor Efendi layihasında iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere iki nev' itiraz beyan ederek bunun birincisi Tabcelişte'nin yazıcısı İsmail Ağa ile altı bin iki yüz kile çürük buğdayın beher kilesi on ikişer kuruşa olmak üzer ibtidâ pazarlığa dair bazı söz etmiş ve olbabda bir varaka dahi tanzîm olunmuş ise de işbu varakanın tanzîmini muakkib meclis bey' bozulmaksızın buğdayın esmânından dolayı müvekkili Tabcelişte kaîde-i İsmail Ağa'dan kefil talep eylemiş ve o da kefil göstereceğine kaviyyen söz vermiş olmasına mebni Horoszâde Hasan Efendi kefil-i irâe olunmak üzere akd-ı bey' kefaletle ta'lîk olunmuş ve tarafeyn dahi pazarlık kefaletle muallak olduğunu makır ve mu'terif bulunmuş olduğundan işbu birinci pazarlık meclis bey' bozulmaksızın ikincisi pazarlık hükmünce kefaletle ta'lîk olunarak birinci pazarlığın asla hükmü kalmamış iken gerek derece-i evveli mahkemesi ile dîvân-ı istînâfta ve gerek mahkeme-i temyizde yanlış zehâb olunarak kanunen hükmü sâkıt olmayacak mevâdın sâkıt hükmünde tutulması hasebiyle usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkrası hükmünce iade-i muhakeme muktezî ve bir de

husûs-ı mezkûrdan dolayı mahkemenin şahid-i istimâyı lazımeden iki buna ehemmiyet verilmemiş ve temyiz-i hukuk dairesi i'âmında dahi şurasına dikkat olunmamış olması usûl-i muhakemeye münafi bulunduğunu mübeyyindir.

İkincisi müvekkilinin layihası dîvân-ı istînâf i'âmında aynen muharrer iken müste'nif aleyh tarafından verilen cevap layihası derc olunmayıp yalnız mealî itirazatının reddini hâvîdir denilmesi ve hîn-i muhakemede dahi müvekkili tarafından dermeyân olunan iddialar bilâ noksan derc olunmuş iken müste'nif aleyh tarafından îrâd olunan ecvibenin yine reddi hâvî olduğunun hikaye edilmesi kâide muhakemeye muhalif bulunmuş ve dîvân-ı istînâfın iddiayı yazıp da cevabı yazmamaya salâhiyet-i kanuniyesi olduğuna dair usûl-i muhakeme nizamnamesinde hiçbir bahs ve sarâhat olmayıp tarafeynin îrâd eyledikleri sözlerin gerek zabıtlara ve gerek i'âmata derciyle bunların üzerine hükm verilmesi usûl-i muhakeme nizamnamesinin mevâd malûmesinde gösterilmiş olduğu halde dîvân-ı istînâfın şu hatasına mahkeme-i temyiz dikkat etmemesi iade-i muhakemeyi müstevcib olacağını müş'ardır.

İsmail Ağa'nın vekili Hasan Fehmi Efendi tarafından î'tâ olunan layiha-i cevabiyede dahi öyle müteaddid pazarlıklara müteallik bir iddia gayr-ı vâki ve bu cihetle birinci ve ikinci pazarlık sözleri sem'-i tedarik olmasıyla beraber esas davaya müteallik olarak iade-i muhakeme istidâsının kabulüne medâr olamayacağı gibi derece-i evveli mahkemesinde İsmail Ağa'nın iddiasına karşı Tabcelişte'nin vuku bulan defî İsmail Ağa'nın mukavelenamenin icrâsına muktedir olmadığını istihbâr ettiğinden Horoszâde Hacı Hasan Efendi'nin kefâlet [774] etmesini talep etmiş ise de efendi-i mûmâileyh dahi kefâlet etmemiş olduğuna binaen kontratonun imzasını şu eylemiş idüğünü beyandan ibaret bulunduğu ve buğdayın çürüklüğüyle ikincisi pazarlığa dair bir iddia dermeyân kılınmamış olduğu ve ikincisi bey'diye sem'-i tedarik bir iddianın ispatına çalışılıp hilâf-ı vâki olarak bunu İsmail Ağa dahi ikrâr eylemiştir denilmesi gayr-ı caiz olduğu ve dîvân-ı istînâf i'âmında Tabcelişte'nin layihası tafsîlen mûnderic iken İsmail Ağa'nın kâmilan derc olunmasından arz-ı şikayet İsmail Ağa'ya ait olup bunun Tabcelişte'ye cihet taalliki olmamasına ve İsmail Ağa'nın olbabda hiçbir şikayeti ve arz-ı şikayete Tabcelişte'nin vekilinin dahi İsmail Ağa tarafından bir gûna vekaleti bulunmamasına mebni bundan dolayı Tabcelişte'nin vekilinin şikayete kıyâm etmesine mahal olmadıktan başka işbu şikayetin temyiz-i hukuk dairesi i'âmı aleyhindeki iade-i muhakeme istidâsına bir gûna münasebeti bulunmadığı cihetlerle Tabcelişte vekilinin itirazat-ı vâkıası gayr-ı vârid ve temyiz-i hukuk dairesi i'âmı iade-i muhakeme esbâbından sâlim olup Tabcelişte'nin iade-i muhakeme istidâsının reddiyle masârif-i sâireye mahkum edilmes lazım geleceği beyan olunmuştur.

Tarafeyn daireye davet olunduktan Tabcelişte tarafından Gregor Efendi ve İsmail Ağa cânibinden dahi Hasan Fehmi Efendi vekaleten 14 Haziran sene 90 tarihinde daireye gelmiş ve geçen de temyiz-i muhakemesinde îbrâz olunan musaddak senet mûcibince Hasan Fehmi Efendi'nin İsmail Ağa tarafından vekaleti muhakkak olduğu gibi Tabcelişte dahi bu kere mûmâileyh Gregor Efendi'yi dairede şifâhen tevkil eylemiş olduğundan muvacehelerinde itiraz ve cevap layihaları kırâat olunduktan sonra suret-i

iddia ve ifadeleri lede'l sual müstedî vekili ifade-i şifâhiyesini mübeyyin olmak üzere bir kıt'a varaka ile bir de şahâdetname irâe ve î'tâ etmesiyle varaka-i mezkûra kırâat olundukta hûlasa-i meali mahkûmun bih olan buğdayın çürük olduğu ve râyic-i vakt üzere Rusçuk buğdayı denilen buğdayın beher İstanbul keylî şahâdetname-i mezbûr mantığınca yirmi üç kuruşa iken mârr-üz zikr buğdayın çürük olması mûlabesesiyle on ikişer kuruşa satıldığı hakkında serd olunmuş olan itirazatın dîvân-ı istînâf ile temyiz-i hukuk dairesi i'lâmatında meskûtun anı bırakılması ve buğdayın sağıyla çürüğünün esmânî tefrîk olunmaksızın altı bin iki yüz keyl buğdayın hemen tahsiline hükm olunması usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları mefâhîmince iade-i muhakemeyi mûcib esbâbdan bulunduğu cihetle iade-i muhakeme istidâsının kabul ve bu maddeden dolayı vezna ile icrâ cemiyetinde mevkuf olan mebaliğin iade olunması lazım geleceğini beyandan ibaret görüldüğü gibi İsmail Ağa'nın vekili Hasan Fehmi Efendi dahi cevabında derece-i evveli mahkemesinde buğdayın çürük olduğu hakkında Tabcelişte tarafından bir gûna iddia sebkât etmemiş olduğundan ahîren ihdâs olunan iddia-yı mezkûrun dîvân-ı istînâfta ve bitrik evveli temyiz-i hukuk dairesinde mesmû olamayacağı umûr-ı bedihiyyeden ve serd olunan diğer esbâb dahi mukavelat vâhiyyeden olup yoksa temyiz-i hukuk dairesi i'lâmının [775] iade-i muhakemeyi istilzâm eder ciheti olmadığını ve bir de Gregor Efendi'nin iddiası vechle kendisinin müvekkili İsmail Ağa'nın layiha-i cevabiyesi dîvân-ı istînâf i'lâmında tafsîlen-i derç olunmamış olsa bile bundan dolayı arz-ı şikâyet mutlaka müvekkiline ait olarak bu babda hiçbir vechle diğer tarafın söz söylemeye hakkı olamayacağı ifade ve enba eyledi.

Bunun üzerine icâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere merkûm Tabcelişte'nin vekili Gregor Efendi'nin iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere serd eylediği esbâb meşrûhadan başlıca müvekkili Tabcelişte'nin dîvân-ı istînâfa î'tâ eylediği layiha-ı meali i'lâmında mufasssalan-ı mûnderic bulunduğu halde hasmı İsmail Ağa'nın layiha-i cevabiyesi meali derç olunmayıp yalnız redd-ü cerhten ibarettir ve hîn-i muhakemede ecvibe-i şifâhiyesini dahi kezâlik reddi havidir denilmesi usûl-i muhakemeye muhalif ve bunun tedkîki lazım iken şurasına temyiz-i hukuk dairesince dikkat olunmaması kazıyyesi olmasıyla evvel emrde dîvân-ı istînâf i'lâmının cihetine nazar olunmakta filhakika Gregor Efendi'nin iddiası vechle İsmail Ağa'nın layiha-i cevabiyesi me'aliyle ifade-i şifâhiyesi yalnız redd-ü cerhten ibarettir diye gösterildiği görülmüş ve bunun usûl-i muhakemeye muhalif idüğü derkar bulunmuş olduğu halde mukaddemâ her nasılsa temyiz-i hukuk dairesince burasına dikkat edilmeyerek hükm verilmiş ve bu ise usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları medlûlünce iade-i muhakemeye müstevcib esbâbdan görünmüş olduğuna ve şu surette esbâb-ı sâirenin tedkîkine mahal kalmadığı gibi İsmail Ağa'nın layiha-i cevabiyesiyle ifade-i şifâhiyesinin dîvân-ı istînâf i'lâmında sarîhan derc ve tahrir edilmemesinden dolayı icâb edecek şikâyeti İsmail Ağa edebilip yoksa bu şikâyeti ispata Tabcelişte'nin hak ve salâhiyeti olmadığı hakkında Hasan Fehmi Efendi'nin ber minvâl meşrûh vâki olan itirazı dahi usûl-i muhakemece gayr-ı müvecceh bulunduğu ve bir de derece-i evvelide İsmail Ağa ber mûcib mukavele hintanın teslimini ve vuku

bulan zarar ve ziyanının tazmîni iddia etmesi üzerine zarar ve ziyan meselesi mahkemece müsebbit olduğundan burasının ispatına teşebbüs olunduğu halde ayrıca icâbına bakılacağı derece-i evveli i'lâmında mûnderic bulunduğundan buna dair dîvân-ı istînâf (Bakiyyesi sonra).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Vidin sancağı dahilinde kâin Lağşifçe karyesi ahalisiyle hancı Halil Ağa beyninde cârî arazi davasından dolayı ahali-i merkûmenin vekili bulunan Mahmud Rıfat tarafından verilen 3 Muharrem sene 91 tarihli arzuhal ve layiha Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu netice-i mevâdı zaptiye büyükbaşısı Osman Bey ve iş'ar memuru Hacı Osman Ağa ve müftü Mustafa Efendi ile a'zâ Sivastaki'nin emvâl-i mîriyece vuku bulan irtikâblarını meydana çıkarması üzerine hâsıl ettikleri garaz ve noksaniyete binaen kendisi bi gayrı hak hapsedtirildiği beyanıyla olbabda arz ve şikayetten ibaret görünmüş ve bu muhâkemat dairesince [776] tedkîk olunacak mevâd kabilinden bulunmuş olacağı gibi sâlif-üz-zıkr arazi davasının dahi geçende temyiz-i hukuk dairesinde tedkîkât-ı lazımesi bade'l icrâ iktizâsı i'lâma rabt edildiği eelden hukuk dairesince şimdilik bir ilişkisi kalmamış olmakla muamele-i mukteziyyesi îfâ buyurulmak üzere mezkûr arzuhal ve layihanın muhâkemat dairesine havalesi lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Yanya vilayetinin 6 Şubat sene 89 tarihli telgrafnamesinde mazbata suretinin ihracıyla mahkûm aleyhe itasında Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye muamelatına kıyasen alınmakta olan üç beyaz mecidi harc tebliğin kime ait olacağı istfsar olunmuştur.

Harc-ı mezkûr i'lâm harcıyla beraber haklı çıkan taraftan alınıp mahkemenin hâsılâtına îrâd-ı kayd olunmak ve i'lâm hükmünün icrâsında haksız çıkan taraftan bi'l tahsil haklı çıkana î'tâ edilmek nizamı iktizâsından olmakla olvechle icrâ-yı icâbı zımnında vilayet-i müşârün-ileyheye tahrirat-ı aliyeye-i nezaret penahiye tastiri tezekkür kılındı.

(İ'lân)

Fesçi Ali Efendi'nin 5 Zilhicce sene 89 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince müteveffâ Ağya vereseşi zimmetinde matlubu bulunan mebalığın tesviyesi için verese uhdesinde bulunan çarşı-yı kebirde Kazazlar içinde kâin yüz numaralı bir bab dükkanı bundan mukaddem mezada verilerek yedi bin altı yüz kuruşa çıkmış ve şehir-i halin yirmi ikinci günü müzayedesi kararı verilip talibine ferâğı bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye'ye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Hüdaverdioğlu Oseb'in 5 Zilkade sene 290 tarihli i'lâm mûcibince İskenderyan Oseb zimmetinde matlubu bulunan mebalığın tesviyesi zımnında medyûn mûmâileyhin uhdesinde olup fûrûhtuna hükm olunan Beyoğlu'nda Valideçeşmesi caddesinde kâin yüz elli arşın arsa bundan mukaddem mezada verilerek altı bin beş yüz kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Rebiyyülâhir'in ikinci Pazartesi günü

müzayedesı karar verılip talıbıne ferâğı mukarrer bulunmuş olduğından vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talıp olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'ân olunur .

Osman Nuri Efendi'nin 14 Ramazan sene 290 tarihli bir kıt'a i'âm-ı şer'î mûcibince İsmail Ağa zimmetinde matlubu olan mebalığın tesviyesi için mukâbilinde vekalet devriye ile müstagal olan Hoca Hayreddin mahallesinde Kazancılar sokağında vâki bir bab kazancı dükkanı bundan mukaddem mezda verilerek altı bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Rebiyyülâhir'in yirmi birinci günü müzayedesı kararı verılip talıbe ferâğı mukarrer bulunmuş olduğından vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talıp olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'ân olunur.

2.18. Cerîde-i Mehakim 53. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülevvel	Sene (Pazartesi)	Nisan Rumi	Sene	Sahife
53	23	1291	29	1290	777

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âmın Suretinin Mâbadıdır)

İ'âmında bir fıkra görülememesi dahi bütün bütün usûl-i muhakemeye mugayir idüğüne binaen iade-i muhakeme istidâsının kabulüyle tarafeynin temyiz-i hukuk dairesi i'âmından evvel bulundukları hale ircâ edilmesi ve Tabcelişte'nin iade-i muhakeme zımnında vezneye bırakmış olduğı on beş liranın tarafına red ve î'tâ edilmesi ve icrâ cemiyetinde mevkuf bulunan akça için dahi cemiyet-i mezkûreye müracaat etmesi husûsuna karar verılip suret-i karar vekil mûmâileyh Gregor Efendi ile müvekkil mûmâileyh İsmail Ağa'ya tefhîm olunduktan sonra Tabcelişte tarafından Cebraıl Gregor Efendi ve İsmail Ağa cânibinden dahi Hasan Fehmi Efendi ve İsmail bi'l vekale 16 Muharrem sene 91 tarihinde daireye gelmeleriyle yeniden tedkikât temyiziye icrâsına bi'l ibtidar dîvân-ı istînâf i'âmıyla layihalar kırâat ve mütalaa olundu.

İ'âm-ı mezkûrun hûlasa-i mündericatı mahkeme-i ticaret birinci meclisinde cereyân eden muhakemede İsmail Ağa'nın vekili vasil müvekkili bin sekiz yüz yetmiş bir sene-i miladiyesi temmuzunun yirmi sekizinci günü Hristo Tabcelişte bâzırgândan yumuşak Rusçuk buğdayının beher İstanbul kîlesini on iki buçuk kuruş fiyat katıyla altı bin iki yüz kîle hinta almak üzere mukavele etmiş ve mukavele-i vak'ayı hâvî senet yazılıp tarafeynden bi'l imza simsarın yedinde teslim olunmuş iken bey' merkûm Tabcelişte mukaveleden nükûl ile mukavele namede muharrer imza-yı şık eylemiş ve usûlü üzere protesto icrâ kılınmış olduğından bahsle mukavele name mûcibince altı iki yüz keyl yumuşak Rusçuk buğdayının müvekkile ait olmak üzere tarafına teslim ettirilmesini dava edip mûmâileyh Tabcelişte'nin vekili dahi cevabında kontratosu muahharan

yapılmak üzere simsar marifetiyle muvakkat tanzîm edilerek mukavelenameyi müvekkili Tabcelişte'nin yazıcısına imza ettirmiş ise de mukavelenamede muharrer şerâiti ifâyâ İsmail Ağa'nın kudreti olmadığını isticar eylemiş ve kapan-ı dakik tüccarından müracaat edildiği Horoszâde Hasan Efendi İsmail Ağa'ya kefâlet etmemiş olduğundan mukavelenamenin icrâ-yı hükmünden sarf-ı nazarla imzasını şakk eylediğini [778] cevaben serd eylemiş ise de mezkûr mukavelename nizamın muteber olup derûnunda dahi mûmâileyh Hasan Efendi'nin kefâlet etmesi meşrû olmaması hasebiyle mûcibince altı bin iki yüz keyl yumuşak Rusçuk buğdayının maa-masârif muhakeme merkûm Tabcelişte'den bi'l tahsil İsmail Ağa'ya teslimi ve zarar ve ziyan meselesinin müddeî taraftan ispatına teşebbüs olunur ise ileride icâbına bakılması husûslarına karar verilmiş olduğu gibi işbu karardan dolayı istinaf iddiasında bulunan Tabcelişte'nin vekili Petrokryan layihasında mukavelename-i mezkûrun delale mahsûs bir varaka olup muteber olmayacağı ve müşterinin kabulünü hâvî senet ahzından ol itiraza delâlet eder bir şey vukuunda bey'in bâtil olacağını ve şart-ı kefaleti bertaraf inkâr eder ise diğer taraftan ispat aranılmak lazım geleceğini ve bir tacirin müşterisinden emniyeti münselib olur ise kefil istemeye hakkı olabileceğini ve birinci meclis hükmünün bu madde-i kanuniyeye müstenid olmadığını ve nizamı vechle numunenin mühürlendirildiğine ve hıntanın hangi sene mahsulü olduğuna dair i'lâmda sarâhat bulunmadığı ve İsmail Ağanın (kaparo) bıraktığı on beş liradan başka zara ve ziyan davasına salâhiyeti olmadığını ve Horoszâde Hasan Fehmi efendi kefaletten imtina ettirildiğinden tayian imzasını İsmail Ağa'nın iade eylediğini ve mukavele esnasında buğday gemide olup bahasına dikkat edilmemiş (ve avarya) vuku bulmuş idüğünü iddia ve delaleti Dimitri isticvab olunduktan sonra tarafeynin hîn-i muvacehesinde dahi vekil-i merkûm hsamının mukavelename dediği varaka delale verilmiş bir varaka olduğu ve kontrat tanzîm olunduğu cihetle bey'in mün'akid olmadığını beyan ve enba etmiş ise de dîvân-ı istînâfça mukavelenamelerin iki nüsha olmaklığı meşrû olmayıp tarafeyn veya ahz tarafeyn imza eder ise imza edenlerin ahkâm mûndericası icrâyâ mecbur bulunması ve mûnâzaun-fih olan mukavelenamenin ise delale mahsus ve muvakkat olduğuna dair derûnunda bir sarâhat olmaması ve kefâlet talebinin bey'in akdından ve senedin teâtisinden sonra vuku tarafeynin itirafı tahtında bulunması ve kefaletin meşrû olduğu hakkında olan davayı usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesi mûcibince Tabcelişte ispat etmek lazım gelir iken ispat edememesi ve insilâb-ı emniyet husûsunun şahs-ı vâhide hasrında salâhiyet görülememesi ve birinci meclis ticaret mukavelename mûcibince hükm edildiğinden bu hükmün kanuna müstenid demek olmak ve hıntanın mukavelenamede cinsi musarrah ve on lira kaparonun ahzı bey'in vukuunu müekkid bulunmasını ve mukavelenamedeki imzayı Tabcelişte'nin şakk eylediğini derece-i evvelide vekili söylemişken muahharan İsmail Ağa'nın iade eylediği iddiası kavlı-i mücerred olmakla beraber iddialarının yekdiğere mübayin görünmesi ve birinci meclis mukavele mûcibince hükm etmiş olduğundan buğdayın nerede ve bahasının nr raddede bulunduğu dair icrâ-yı tahkîkâtâ mecbur olmadığı gibi bu babdaki iddia derece-i evvelide dermeyân edilmiş ve mamafih medâr-ı hükm dahi görülememiş olması velhasıl bey'-i mezkûr hîn-i akdında

tarafeynden mümzisinde rabt edilmiş olduğundan kanun-ı ticaretin altmış dokuzuncu maddesi ahkâmına göre muteber bulunması cihetleriyle vekil Petrokyan'ın istinaf istidâsının reddiyle birinci meclis i'lâmında tasdikine ve şu kadar ki buğdayın esmânı maksaten tediye olunacağından olbabda kefil-i ahzıyla altı bin iki yüz keyl yumuşak Rusçuk buğdayının [779] merkûm Tabcelişte 'den bi'l tahsil İsmail Ağa'ya teslim kılınması fikrasının i'lâm-ı mezkûr hükmüne ilave edilmesine karar verilmiştir müstedi temyiz Tabcelişte 'nin vekili Nikola Ümidi'nin 1 Muharrem sene 90 tarihini şâmil olan layiha-i itiraziyesinde Horoszâde Hasan Efendi'yi kefil irâe etmek şartıyla hintanın bey' ve şurası için müvekkili Tabcelişte İsmail Ağa ile mukavele etmiş varaka-i muvakkataya müvekkili Tabcelişte zaten imza vaz' etmeyip yazıcısı bila mezuniyet imza eylemiş olduğu ve şu suretle yazılan varaka-i mezkûreyi delal müstehab ve Tabcelişte'nin oğlu dahi birlikte olarak icrâ-yı şart kefâlet zımnında Horoszâde Hasan Efendi'ye gittiği halde efendi-i mûmâileyhin kefaletten imtinâi hasebiyle yazıcı dahi varaka-i muvakkatada olan imzası üzerinden çıkarmış ve müteakiben İsmail Ağa'ya on beş adet lirasını ahz etmek için haber göndermiş ve hal bu merkezde bulunmuş iken evvela derece-i evvelide ve muahharan dîvân-ı istînâfta şakk-ı imza kaziyesine cünha davası rengi verilmiş verilmiş olmasıyla bunun rû'yeti gerek birinci meclisin ve gerek dîvân-ı istînâfın daire-i vezâifinden haric olacağı ve eğer ikrara müsteniden dîvân-ı istînâfta varaka-i mezkûre kabule şâyân tutulmuş ise esnâ-yı muhakemede sebkât eden ikrâr gayr-ı münkasım olup ya tamamen kabul veya kamiken red edilmek iktizâ edeceği ve hasmının ikrar ve itirafından ve delal ile Horoszâde'nin şahâdetinden müstefad olduğu vechle muamele-i mebhûsa Horoszâde'nin kefaleti imza tahtında istihsal olunmak şartına mübtenî bulunmuş idüğü ve kitabü'l buyûnun yüz seksen yedinci maddesinde kefâlet verilmek şartıyla akd olunan bey'in kefaleti olmaz ise hükümsüz ve mefsûh tutulması sarahaten mûnderic olduğundan ve hasmı tarafından dahi şart-ı kefâlet icrâ edilmediğinden artık varaka-i mezkûrenin ihticâca salih olamayacağı ve dîvân-ı istînâf i'lâmında meskûtun anı ve gayr-ı mûnderic olan delal ile Hasan Efendi'nin şehadeti vechle dahi varaka-i muvakkatının hîn-i rabtında müvekkili tarafından güya kefâlet talep olunmayarak yarım saat sonra istediğinin kale alınması makrun sıhhat olmayıp çünkü yazıcı imzasını vaz' etmeksizin Horoszâde kefaletinin icrâ olunması maddesi teklif ve ibrâm ve hasmı tarafından dahi kabul olunmuş olmayan hasmının iddiası gibi talep olunması kefâlet farz olursa bile kitabü'l buyûnun yüz altıncı maddesi hükmünce şart-ı mezkûr dahi hükme şâyân ve müessir olacağı ve dîvân-ı istînâfta nazar-ı dikkate alınmayan liman odasının varaka-i resmiyyesi mantığınca sefinenin zedelenmesiyle hintanın hamulesiyle beraber zıyâ' memul idüğünden müvekkili kuvve-i ceberiyeye ile hintanın boşaltmasına mecbur olduğu ve müvekkilinin nükûlû farz olursa bile kavânî-i umumiye ve meriyülcra olan âdât-i kadime iktizâsınca pey ile münakid olan bey'-u şiranın mukavelesi kâmilten tanzîm ve tesviye olunmazdan evvel tarafeynden birinin nükûlû vuku bulduğu surette pey vermiş ise peyin terkine ve pey almış ise iki mislini vermeye mecbur olmayıp hasmı ise hilesinden nâşî gerek protestosunda ve gerek derece-i evvelide verdiği peye dair bir şey beyan ve ifade etmemiş iken dîvân-ı istînâfta açıktan açığa irâd ve dermeyân eylediği ve hasmının

protestosunda eğer hinta teslim edilmez ise yalnız zarar ve ziyana tazmini iddia olunup derece-i evvelide ve dîvân-ı istînâfta ise iddia olunan miktardan [780] fazla şeylerin hükm edildiği ve mezkûr hinta nân-ı aziz için kâbil isti'mâl olup kule imaline mahsûs olmak için İngiltere cânibine gönderilmiş ve çürüyecek dereceye vermiş olduğu ve bunun piyaçada râyic cârîsi yirmi sekiz kuruşa olduğu halde on iki kuruşa mukavele olduğundan müvekkilinin îfâ-yı taahhüdünde bilâ-özü-i şer'î tekâsülü tahakkuk etse bile ancak akal-i fiyat ile tazminat hükm olunabileceği ve zeyl-i kanun-ı ticaretin doksan üç ve doksan dört ve beş ve doksan altı ve doksan yedinci maddeleri ahkâmınca dahi mukavelenin adem-i icrâsı müteahhidinden birinin kendi tekâsül ve desîsesinden dolayı zuhûr etmiş ise o halde zarar ve ziyan îfâsıyla mesul olacağı ve mesele-i mebsûtaya taalluku olmayan zeyl-i kanunun doksan yedinci maddesi ahkâmınca dahi bir kontrat hükmünü infaz etmeyen kimse adem-i infazdan dolayı taraf-ı diğere terettüb eden zararın ve ticaretinden mahrum kaldığı miktarın tazmîn edilmesi mahkemeden hükm olunamayacağı ve dîvân-ı istînâfta liman odasının evrak-ı resmiyyesinin nazar-ı tedkîke alınmamış ve Horoszâde Hasan Efendi'nin şهادet-ı muteberesinin dahi külliyyen meskûtun anı bırakılmış olduğu cihetlerle dîvân-ı istînâf i'lâmının nizamname-i dahilinin dokuz ve on ve on bir ve on ikinci iddia olunmuştur müddeî aleyh İsmail Ağa'nın vekili Hasan Fehmi Efendi tarafından verilen layiha-i cevabiyede Tabcelişte'nin gerek derece-i evveli mahkemesinde ve gerek dîvân-ı istînâfta müvekkili İsmail Ağa'nın iddiasını def'a beyan eylediği cevapları zikr olunan hinta bey'-ı şirasının in'ikâdından ve sened-i mezbûr yazıldıktan sonra müşteri İsmail Ağa'dan emniyeti münselib olup kefil istemiş ise de ağa-yı mûmâileyh kefâlet irâesine muktedir olamamış olduğundan imzayı yırtmış olduğu ityândan ibaret iken şimdi layiha-i itiraziyede zikr olunan bey'-u şira Hacı Hasan Efendi kefil olmak şartıyla vukua geldiği ve senete imza vaz' etmesine yazıcısı mezun olduğu ve Hacı Hasan Efendi kefâlet etmediğinden delalin rızasıyla imza çıkarılmış idüğü cihetle müvekkilinin mesuliyetten biri olduğuna dair olan iddia vâhî olup zira bir kimesne huzûr-ı mahkemede vuku bulacak ikrârını tağyîr edemeyeceği ve tağyîrine çalışsa da hiçbir kâide vermeyeceği ve binâberin bey'-u şiranın in'ikâdından ve senet yazıldıktan sonra emniyeti münselib olup kefil istediğine dair olan ikrâr-ı resmiyyesi meydanda dururken temyiz-i hukuk dairesinde güya şu bey'-u şiranın müşterinin kefil vermesiyle meşrût ve mukayyed idüğü iddiasına düşmesi kabul olunamayacağı ve yazıcının imza vermesine mezun olduğuna ve bu cihetle sened-i mezbûru kabul etmeyeceğine dair derece-i evvelide bir söz söylememiş iken şimdi yeni bir iddiaya kıyâm olunması ve tarafeynin îcâb ve kabulüyle bey'-u şira münakid olduktan sonra yazılan senet muvakkat varakadır veya notadır denilerek itiraza kalkışması kabul edilemeyeceği ve çünkü bu babda tarafeynin maksadı hinta bey'-u şira olup bu da münakid olmuştur Tabcelişte malumü'l miktar hintayı yüz elli lirayı peşin ve bakisini vade ile almak şartıyla semen-i malum mukâbilinde satmış ve müvekkili İsmail Ağa dahi mübâyaa ve iştirâ eylemiş olduğu ve sened-i kontrato ve mektup ve emsali evrak vukua gelecek bey'-u şira veya sâir bir taahhüd münakid olduğunu ispat eder bir delil ve bir han olup [781] yoksa zat mukavele ve taahhüd tarafeynin hîn-i îcâb ve kabulünde münakid olacağı vekil mûmâileyhin muvakkat varakadır dediği kağıtta işte

mahkum olan hintanın bey'-u şirasının in'ikâdını müsebbit bir delil olduğu gibi şu bey'-u şira Tabcelişte'nin ikrârıyla sabit idüğü velhasıl ikrârıyla sabit olan bir mukavele-i münakidenin vücudunu müsebbit senedin ismini tayîriyle muvakkat varaka namıyla yad etmeye çalışmaktan musaddıkına idüğü bilinemediği ve şu bey'-u şirada âkidin münhasıran Tabcelişte ile müvekkili İsmail Ağa iken hariçten birinin veya irade-i vasıta olan delalin zامıyla bey'in ikalesi caiz olmayıp imzanın şakk olunması husûsunun zaptiyeye ait idüğü ve ikrâr-ı vakini kabîl taksim olmadığına dair olan itiraza gelince Tabcelişte imzayı yırtıp aldığını inkâr etmediğinden keyfiyetin tahkîkine ve bu tahkîkât-ı icrâsının dahi zaptiyeye havale olunmasına lüzum görünmediği ve halbuki Tabcelişte evvela bey'-u şiranın in'ikâdıyla senedin yazıldığını ve muahharan hûdbe-hûd imzayı yırtıp aldığını ikrâr edip tahkîkât-ı istintakiyyeye hacet bırakmamış ve maslahatın yalnız hukuk ciheti kalmış olduğundan arada senet olmamış ve Tabcelişte bey'-u şiranın in'ikâdıyla senet yazıldıktan sonra emniyet-i münselib olup kefâlet istediğini ikrâr etmemiş olbabda tarafeynin iddia ve cevapları kavî-i mücerred üzerine mübtenî bulunmuş olsa idi vâki ikrâr kabîl taksim olamayacağı iddiasına kıyâm olabilir ise de müvekkilinin iddiası senet ve ikrârına müstenid iken artık bey'-u şira mukavelesinin haricinde kefâlet iddiası kabul olunamayıp reddedileceği emr-i tabî'î bulunmuş idüğü ve kitabü'l buyûnun yüz seksen yedinci maddesi kefâlet verilmek şartıyla akd olunan bey'-u şirada kefâlet verildiği halde mukavele münfesih olacağına dair olup yoksa bila kefâletin akd olunan bey'-u şirada muahharan kefâlet talep olunabileceği mutazammın olmadığından bu davada madde-i mezkûreye istinad olunamayacağı ve senet ve ikrâr meydanda iken şehadete ve bedahete karşı ispat taharrîsine hacet olmadığı misillü kitab-ı mezkûrun yüz yetmiş altıncı maddesi akd-ı saniye mütedair olup mevzu-i bahis olan davada ise öyle bir hal ve iddia olmadığı cihetle bu sırada madde-i mezkûrenin îrâdına da bir münasebet bulunamayacağı ve bu dava sefine hamulesinin ihracına veya istalyasına veyahut meali müvekkilinin kabz etmesini resmen ihzâr etmişken sefineden ihrac ve teslim olunmadığına müteallik olmadığı cihetle liman odasının evrakından bahs olunmak abes olduğu gibi dîvân-ı istînâf i'lâmının gerek mahkeme ve gerek mahkeme yerinde bir söz olmadığından yeni bir iddianın kabul olunamayacağı ve on beş lira ise pey olmayıp yüz elli liraya mahsuben verilmiş idüğü i'lâmda mûnderic olduğu ve derece-i evveli ve dîvân-ı istînâf i'lâmları mütalaasından malum olduğu üzere müvekkili kendisinden aynen hinta talep ve iddia etmiş olduğu halde kendisi bey'-u şiranın in'ikâdından sonra ikale-i bey' olunduğu dâiyesine düşmüş ve derece-i evvelide mahkum olunduktan sonra dîvân-ı istînâfta nakl-i dava eylemiş ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesinin hilâfında yeni iddia dermeyân ile beraber kemafissabık infisah mukavele iddiasını beyan eylemiş ve divan-ı mezkûr dahi esbâb-ı iştikâ ve itirazatı ne ise onu tedkîk ederek itirazat vâkiasını kabule şâyân görmemiş olduğundan derece-i evveli i'lâmını tasdîk ve tediye [782] olunması tabî'î olan hinta esmânının îfâ olunması lüzumunu ilave etmiş olduğu halde bidayeten asla iddia ve dermeyân olunmayan ve binâberin bir hükm altında ve i'lâmların hiçbir yerinde bulunmayan yeni izirazlarınbidayeten rû'yet-i maddeye mütedair olmayan mevâdın hukuk dairesinde îrâd

ve beyana kıyâm olunması usûlenve nizamen gayr-ı caiz olduğu beyanıyla itirazat-ı mezkûre külliyyen vâhî ve dîvân-ı istînâf i'âmının nakzını mecib esbâbdan ârî ve berî olduğuna ve zikr olunan bey'-u şiranın sılhathı kanunname-i ticaretin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince senet ve bâyi mûmâileyh Tabcelişte'nin ikrârıyla sabit idüğüne ve esas itiraz olmak üzere dermeyân olunmakta olan bey'-u şiranın in'ikâddan sonra kefâlet aranması maddesi ise nizamen gayr-ı caiz idüğüne ve ikale-i bey' tarafeynin rızasına mütevakıf olup akidinden birinin hôte-hôte fesh-i mukaveleye muktedir olmadığı müsellemler bulunduğuna binaen dîvân-ı istînâf i'âmının tasdîkiyle beraber masârif-i muhakeme ve zarar ve ziyanın Tabcelişte'ye tahmîl edilmesi istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn bir kâide şifâhen dahi isticvab olundukta müstedî-i temyiz Tabcelişte'nin vekili Gregor Efendi bir kıt'a varaka ibrâz derek lede'l kırâe hülasa-i meali kefâlet talebine dair tarafeynin dîvân-ı istînâf i'âmında mahki ikrâr ve itirafına nazaran müşteri İsmail Ağa kefâlet itasına muvafak etmiş ve Horoszâde Hasan Efendi'ye icrâyı kefâlet için teklif vuku bulmuş olmasıyla efendi-i mûmâileyhin kefâletine meşrût olarak bir akd-ı sâni zuhûra gelmiş demek olduğu ve bunu tekrar ispata hacet mess etmeyeceği cihetle dîvân-ı istînâfın kefâlet maddesinin adem-i sübutuna hükmetmesi vâhî ve dîvân-ı istînâf i'âmında kefâletin bir şahsa hasrına salâhiyet olmadığına gösterilmesi kitabü'l buyûnun yüz seksen yedinci müfâd sarihine mübayin bulunduğunu ve dîvân-ı istînâfça kaparo hakkında beyne'l tüccar câri teâmülü beyandan ve buğdayın çürük olup olmadığına tedkîkinden sarf-ı nazar kılındığını ve İsmail Ağa ber mûcib-i mukavele hıntanın teslimini vuku bulan zarar ve ziyanın tazminini iddia etmesi üzerine zarar ve ziyan meselesi mahkemece müsebbit olduğundan bahsle burasının ispatına teşebbüs olduğu takdirde ayrıca icâbına bakılacağı derece-i evveli i'âmında munderic iken buna dair dîvân-ı istînâf i'âmında bir fıkra olmaması dahi usûl-i muhakemeye bütün bütün muhalif idüğünü ityândan ibaret idüğü münfehim oldu İsmail Ağa'nın vekili Hasan Fehmi Efendi dahi Gregor Efendi'nin ifadesi vechle bey'in iki defade münakid olması ve akd-ı evvelin mücerred ve akd-ı sânin kefâletle meşrût bulunması ve bunun İsmail Ağa tarafından dahi kabul kılınması keyfiyatı gerek derece-i evveli ve gerek dîvân-ı istînâfta dermeyân olunan iddialara mübayin olduğunu ve mukavelenamede bey'in kefâletle münakid olması meşrût olmadığı cihetle kitabü'l buyûnun mezkûr yüz seksen yedinci maddesine istinad olunamayacağı ve derûn mukavelenamede muharrer senet tanzîm ve yüz elli liraya mahsuben on beş lira î'tâ edilerek bey' münakid olmasıyla şimdi kaparodan bahs olunması bi asl ve kaparo hakkındaki teâmül mevzu-i bahis olan meseleye gayr-ı şâmil bulunduğunu ve buğdayın çürük olduğu iddiası derece-i evvelide dermeyân olunacak deâvîden iken şimdiye kadar bundan sükût olunup da buna göre mahkeme-i temyizde bahs edilmesi yolsuz idüğünü ve bir taahhüdün adem-i [783] icrasından veya te'hîr icrasından dolayı zarar ve ziyan iddiasına hak salâhiyet derkar ve bunun dahi bade'l tedkîk taht-ı mahkeme alınması lüzumu âşikâr olmakla beraber bu babda derece-i evvelinin hükmü gayr-ı vâki olduğu halde dîvân-ı istînâfın beyan-ı efkâr etmemesi yolunda olduğunu serd ve ityân eyledi bunun üzerine icâb-ı keyfiyet lede'l müzakere dairenin iade-i muhakeme kararında ityân olduğu vechle dîvân-ı istînâf i'âmında İsmail Ağa'nın layiha-i cevabiyesi mealiyle

ifade-i şifahiyesi yalnız redd-ü cerhten ibarettir denilmesi ve bir de İsmail Ağa derece-i evvelide ber mûcib-i mukavele hintanın teslimini iddia eylediğine zarar ve ziyan meselesi mahkemece müsebbit olmadığından bahsle burasının ispatına teşebbüs olunur ise ayrıca îcâbına bakılacağı derece-i evveli i'lâmında münderic iken buna dair dîvân-ı istînâf i'lâmında bir fıkra görülememesi usûl-i muhakemeye muhalif bulunduğu binaen dîvân-ı istînâf i'lâmı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesi mûcibince nakz edilmiş ve itirazat-ı sâire dîvân-ı istînâfça tedkîk olunacak mevâddan bulunmuş olmayan i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet menkûziyyeti nizamname-i dahilinin altmış dokuzuncu maddesine tevfikân kaydı bila sene şerh verildikten sonra dava-yı mezkûrenin usûl-i muhakemeye tatbîkan ez ser-i nev istinafen rû'yet edilmesi husûsunun ticaret ve nezaret celîlesine iş'ar olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan iç beyaz mecidinin İsmail Ağa'ya rücû etmek üzere Tabcelişte'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(25 Rebiyyülâhir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tütüncü Nikola ile beynlerinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 17 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Mihalaki ve şeriki Yorgaki'nin? î'tâ ettikleri 25 Recep sene 290 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali ikinci meclis ticarete cereyân eden muhakemede Nikola'nın vekili Nikkos müvekkilinin Mihalaki Yorgaki'den mübâyaa eylediği bin dokuz yüz yetmiş altı buçuk kıyye duhânın beher kıyyesine birer adet sîm mecdi duhûliye resmi zam olunmuş ve esmândan teslimatı bade'l tenzîl bâkî iki yüz altmış üç lira için bir kıt'a senet verip muahharan sekiz kalem dokuz bin beş yüz seksen dokuz kuruş teslimatı vuku bulmuş iken merkûman resm-i duhûliyyeyi vermekten başka teslimatın yalnız dört kalemini zahr-ı senede kayd ve imlâ ile kusûrunu Misakyan Bedros'a havale ederek Bedros dahi kusûr-ı mebalîğin tahsili hakkında bir kıt'a i'lâm almış olduğu beyanıyla senede kayıt olunmayan teslimatla bin dokuz yüz yetmiş altı buçuk sîm mecdi resm-i duhûliyenin istirdâdını ve bunun için müddeî aleyhenin defterlerinin celb be muayene olunmasını dava ve merkûmanın vekili Ohannes dahi sened-i zahrında muharrer teslimattan başka teslimat olmadığını ve resm-i duhûliyyeyi müvekkilleri îfâ ettikleri cihetle rıza-yı tarafeyn ile duhânın fiyatı arttırıldığını ve müddeî ile müvekkilleri beyninden hayli muamele sebkât etmiş ise de müddeî de alacakları kalmadığını ve müddeînin müvekkilleri ile şerik olmadığından defterleri istemeye [784] hakkı olamayıp müddeâsını ispat etmesi lazım geleceğini ifade ve enba etmesi üzerine müddeînin vekili merkûm Nikola müddeî aleyhimanın bin yedi yüz yirmi adet sîm mecdi duhûliyyeyi hükûmete verip tevkif etmediklerine ve senedin zahrında mürakkam teslimattan başka dört kalem altmış lira almadıklarına yemin etmelerini talep ederek merkûmanın vekili dahi kabul etmiş olduğu halde müddeî Nikola bizzat meclise gelip yemin verdirmekten imtinâ' butlân davasına delil görünerek nesne talebine hakkı aleyhimanın vekili duhûliyenin müvekkilleri cânibinden îfâ olunduğu cihetle rıza-yı tarafeyn ile duhânın

fiyatının indirildiğini beyan ile def' davasında bulunduğuna mebni bu davasını ispata mecbur iken meclis-i merkûmece ispatının Nikola'ya tahmîli ve binâberin yemin teklifinin kabul olunması usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesine mugayir görmekle meclis-i mezkûrun i'lâmı dîvân-ı istînâfça fesh ile duhûliyenin kendilerinden îfâ olunduğunu merkûmanın ispat etmeleri lüzumuna karar verilerek keyfiyet vekillerine tefhîm olundukta kendisi meclisin i'lâmında muharrer olduğu üzere duhûliyenin müvekkilleri cânibinden îfâ olduğu cihetle duhân fiyatının arttırıldığını söyleyip bu fıkra mahkeme cânibinden yazıldığını ve binaen aleyh kendisine ispat-ı teveccüh etmeyeceğini ifade etmiş ise de merkûmun ikrâr-ı meşrûhu meclisin i'lâmıyla zabt-ı dava varakasında muharrer olarak inkârı ispattan izhâr-ı acz demek olduğundan ve müddeî vekilinin altmış lira fazla teslimat iddiasını ispat edemeyip taleple müddeî aleyhime tahlif kılındığından yalnız duhâliyenameyle zam olunmuş olan bin yedi yüz yirmi adet mecidinin Mihalaki ve Yorgaki'den maa-faiz bi'l tahsil Nikola'ya î'tâ olunmasına karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Mihalaki ve Yorgaki'nin 15 Recep sene 90 tarihli itiraz layihasında ikinci mecliste cereyân eden muhakemede vekilleri senette muharrer teslimattan başka teslimat olmadığını ve duhânın duhûliyesi müvekkilleri cânibinden îfâ olunarak duhân fiyatı rıza-yı tarafeyn ile gidildiğini söylemiş olduğu halde zabıt katibinin geldiği lafzını arttırıldı yazmasından dolayı vâki olan sehv ve hatası cihetle ispatının kendilerine teveccüh etmeyeceğini dîvân-ı istînâfta dermeyân eylemiş ise de işin bu cihetine ihâle-i nazar-ı ehemmiyet olunmayarak ispat maddesinin kendisine düşürülmesi ve muahharan ispatından izhâr-ı acz olundu denilip ber minvâl-i muharrer hükm-i i'lâm olunması mugayir kanun olduğu gibi meclis-i mezkûrda kendilerine teklif olunan yemini vermekten müddeînin nükûl etmesi haksızlığını ve ispattan aczini meydana koyup istinaf hakkını iskât eylemiş iken divan-ı mezkûrca buna dahi dikkat olunmayarak hasmlarının derece-i evvelide nükûl ettiği yemini sonradan dîvân-ı istînâfta kendilerine teklif etmesi haksız idüğü ve meclis-i mezkûrun i'lâmın kendilerine î'tâ ve suret-i musaddakası Nikola'ya tebliğ olunmak lazım gelir iken aks-i muamele olduğu ve i'lâm-ı mezkûrun mündericatı tedkîk olunmadıktan başka dîvân-ı istînâfın i'lâmına aynen dahi derç ve hikaye kılınmadığı beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzı istidâ olunmuştur.

Müddeî aleyh Nikola'nın cevap layihasında dahi zabıt kâtibi hakkında olan rivâyetin hilâf-ı vâki [785] idüğü ve duhûliyenin miriye tediye olduğuna dair olan iddiasının ispatı nizam nizamnamesine tevfi kan icrâ edildiği ve yemin hakkındaki itirazın cevaba şâyân olmadığı ve itirazat-ı mesrudenin cümlesi vâhî bulunduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun tasdîki istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn 4 Muharrem sene 91 tarihinde daireye gelerek müstedî-i temyiz Yorgaki ve Mihalaki tarafından Misakoğlu Ohannes Mardirosyan ve Nikola cânibinden Michel? devrinde tevkîl olunmuş olduğundan dîvân-ı istînâf i'lâmı ile layihalar muvacehelerinde

kırâat olundukta Nikola'nın vekili Michel müstedîlerin arzuhalinde isim ve şöhet ve mahal-i ikamet beyan olunduğu ve temyiz için kefil-i irâe eyledikleri Misak kendince mecul olduktan başka meblağ-ı mahkûmun bihi tediye iktidarı olmadığı cihetle temyiz istidâsının reddi lazım geleceğini beyan ve diğer tarafın vekili dîvân-ı istînâfa verilen layiha-i cevabiyede müvekkillerinin isim ve şöhet ve mahal-i ikameti gösterilmiş olduğundan temyiz için takdîm olunan arzuhal ve layihada ihtisar kılındığı ve mebhûsü'n-anh fih isimleriyle ikametgahları muharrer bulunduğu ve kefil olan Misak kendisi olup hazine-i celîlece taahhüdünün kabul edilmekte olması kefaletinin şâyân-ı kabul ve emniyet olduğuna delil-i kâfi olduktan başka müvekkillerinin cihet-i aherden dolayı müddeî aleyhden ba-i'lâm iki yüz bu kadar lira matlubları olup bu dahi başkaca bir temînât demek olduğunu ityân etmeleriyle evvel emrde burası lede'l tedkîk temyiz için verilen arzuhalde müstedîlerin isim ve mahal-i ikametleri gösterildiği misillü arzuhal mezkûre merbutan î'tâ olunan dîvân-ı istînâf i'lâmında dahi tarafeynin sanat ve isim ve şöheti muharrer olduğu ve kefâlet senedi usûl-i vechle deâvî kaleminden bade'l tasdîk veznece kabul edilmiş idüğü anlaşıldığına mebni merkûm Michel'in bu babda olan itirazatı vâhî olduğu tarafeyne tefhîm ile zât-ı dava hakkında ne diyecekleri sual olundukta merkûm Ohannes ikinci mecliste duhuliye mukavelesiyle müddeî aleyh Nikola'ya bir gûna mal satılmayıp verilen duhân duhuliye ve sâireden ârî olarak merkûma fûrûht olunmuş ve fiyatı rıza-yı tarafeyn ile kesilmiş olduğunu söylemiş ise de zabıt katibinin sehv ve hatasına mebni kesildi lafzı yerine zabıt ceridesinde arttırıldı yazılmış idüğünden burasının tedkîk ve sahibini ve bir de bu hataya mebni ispatın kendilerine teveccühüne zehâb olunmakta ise de sehv-i mezkûrun tashih olunduğu surette ispat kendilerine teveccüh etmeyip bilakis hasmına ait ve râci' olacağını dîvân-ı istînâfta musirrane iddia ve beyan etmiş olduğu halde ifâdât vakıası piş-i nazar dikkat ve ehemmiyete alınmadığını ve bu ise usûl-i muhakemeye mugayir bulunduğundan i'lâmın nakzı îcâb edeceğini beyan ile beraber Nikola tarafından müvekkillerine verilmiş ve âdi varakaya muharrer bulunmuş olan 21 Teşrinievvel sene 87 tarihli rumi el ibare bir kıt'a mukavelenameyi ibrâz eylemekle bade'l tercüme mütalaa olundukta (zirde muharrer'ül imza Nikola veled-i vasil işbu ilm-ü haber ile beyan ederim resm-i duhûliyenin icrâsı hengamında ve bunun lağvında Mihalaki Yevanidi'den? mal işтира edip bundan üç yüz seksen beş fih duhân alde bulunmuştu bu hesabından dolayı Mihalaki elli Osmanlı lirasını borcumdan tenzîl etti ve işbu elli lira tenzîli olunarak bugün kendisine iki yüz altmış üç [786] lira borçlu kaldım ve işbu liralara için kendisine bugünkü tarih ile bir tahvil verdim ki tebliğ-i mezbûrun tamamen ifasına kadar haftada on ikişer lira tediye edeceğim bunun için işbu ilm-ü haber yedine verilip beyan ederim ki bundan böyle kendisinden gerek duhuliye ve gerek cihât-ı sâireden bir gûna matlub ve muârızım kalmayıp fakat deyn-i mezkûrumu hibe-i vahidesine kadar tediye edeceğimi taahhüd ederim bunun için imzası vaz' ederim) ibarelerini hâvî bulunmuş ve işbu senedin zirinde muharrer olan imza kendi imzası olduğunu müddeî aleyh Nikola ikrâr ve itiraf eylemiş idüğünden buna ne diyeceği vekili Michel'in soruldukta mezkûr senedin derece-i evveli mahkemesinde ve dîvân-ı istînâfta ibrâzı lazım gelir iken hasmlarının bu dakikadan zühul ile şimdi daire-i temyize ibrâz

eylemleri kabul olunur mevaddan olmadığını ve müstedîlerin vekili esas madde ve teferruattan bahsetmekte olarak halbuki mahkeme-i temyiz bu misillü hususatta vazifesi bir dava üzerine cereyân eden muhakemeyi tedkîk ve yolunda olup olmadığını kavânîn ve nizamât-ı mevcudeye bi'l tatbîk tayin ve tefrîk etmekten ibaret olup yoksa esas davaya girişmek olmadığından Ohannes'in ifâdât-ı meşrûhasını kabul edemeyeceğini ve bununla beraber müvekkili Nikola müddeîlerden iştirâ eylediği malumü'l miktar duhânın resm-i duhûliyesi için meblağ-ı mahkûmun bihi merkûmana vererek muahharan resm-i duhûliyenin muafiyetini istihbar etmesi üzerine mablağ-ı mezbûrun tarafına reddini talep eylemiş ise de merkûman muvafakat etmediklerinden ikâme-i davaya mecbur olarak cereyân muhakemelerinde hak kazandığını ve binâberin dîvân-ı istînâf i'lâmının her suretle yolunda bulunmadığını ifade ve tezkâr eylemiştir.

Bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere tarafeynin revîş ifadesine ve marr'ül beyan 21 Teşrinievvel sene 1871 tarihli senet mealine nazaran esas dava Nikola'nın Yoraki ve Mihalaki'den mübâyaa ettiği malumü'l miktar duhânın fiyatını resm-i duhûliye ile beraber kat' eylemiş olduğu halde resm-i duhûliyenin merkûman tarafından cânib rûsûmata tediye olunmadığını kaziyesinden ibaret olarak resm-i mezkûrun tediye olunmadığı hakkında Nikola'nın dîvân-ı istînâfta vâki olan iddiasının ispatı ise nizamem kendisine ait iken sâlifü'l-beyân senedin merkûman tarafından divan-ı mezkûra ibrâz olunmaması ve bu babda vekilleri cânibinden dermeyân edilen itirazata tedkîk ve tahkiki tarafına gidilmemesi cihetleriyle ispatın merkûmana devşirildiği anlaşılmış ve bu ise usûl-i muhakemeye külliyyen mugayir ve muhalif bulunmuş idüğünden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin üçüncü fıkrası mûcibince dîvân-ı istînâf i'lâmı nakz olunarak keyfiyet menkuziyeti nizamname-i mezkûrun altmış dokuzuncu maddesinde muharrer kâideye tevfi kan kaydı bila sene şerh verildikten sonra nizamıvechle rû'yet ve faslı zımnında keyfiyetin divan-ı mezkûra iadesine ve i'lâm harcı olan üç yüz altmış üç kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç adet beyaz mecidinin haksız çıkan müddeî aleyh Nikola'ya rücû etmek üzere haklı çıkan müddeîlerden alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Travnik sancağında vâki Yayçe kazasına tabi'î Şeyhköy karyeli İliya Belago'ya? Eslado? Bey'in katli denilen karye-i merkûmeli Lokaç? David [787] ve katli-i mezkûra muavenet eden Lokaç Pujev? ve Lokaç Şujev ve haklarında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiyyeyi mutazammın Bosna vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye havale buyurulan 6 Zilhicce sene 90 tarihli ve iki yüz doksan altı numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten müzeyyel meclis temyiz-i liva mazbatası ve evrak-ı müteferriasi muhakemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı merkûme meallerinde seksen beş senesi Rebiülavvelinin guresi olan pazartesi günü merkûm İliya kaza-i mezkûra tabi'î Darçar? pazarına gidip avdet etmediğinden ertesi gün li-ecli'l taharrî Varçar'a? giderler iken Plebçe? karyesine yarım saat mesafede bulunan Mehmed Bey'in Kuluçki? Devl? nam mahalde vâki tarlası civarında merkûm

İliya'nın fesiyle bir pabucunu ve daha ileri vardıklarında altı yerinde mecrûh ve boğazından mezbuh ve üç dişi meksur olduğu halde İliya'nın meytini bulduklarını ve merkûm İliya mezkûr pazardan avdetinde esna-yı rahda Podpolevce? nam mahalde kâin Düşablı? İliya'nın meyhanesine uğrayıp merkûmun David ve Pujev ve Şujev ve Lokaç Üstvan ile birleşerek mezkûr meyhaneden çıkıp gelirler iken mezbûr David tarafından katil olunduğu haber aldığını bi'l beyan îcâbının icrası zevcesi Savniyet? cânibinden iddia olunduğuna ve keşfettirildikte merkûm İliya'nın küçük bıçak ile boğazından ve alt dudağıyla boynunun sol tarafından ve sağ yüzünden ve kulağından cerh ve katl olunduğu ba i'lâm haber verildiğine mebnî tedkîkât-ı istintakiyeye lede'l ibtidar merkûm David yevm-i mezkûrda Darçar pazarına gidip merkûmun Pujev ve Şujev ve Üstvan'ı bularak birlikte avdet ve mezkûr meyhaneye müvasalet ederek işret ederler iken mezbûr İliya dahi gelerek hayvan üzerinde bir kadeh işret içip gittiğini ve arkası sıra Pujev ve Şujev çıkıp kendisi dahi Üstvan ile arkalarından giderlerken Lokaç Peter ile Dabrice karyeli Pavlo nam kimesneler dahi yetişip ileride ve karşılarında bulunan Kaplınce? nam tarla merkûmun İliya ve Pujev ve Şujev'in yekdiğeriyle muâraza etmekte olduklarını görmeleriyle yanlarına vardıklarında Pujev ayağıyla İliya'nın karnına basıp üstünde durmakta ve Şujev dahi bıçağı katlı olarak elinde tutmakta ve İliya mezbuhen yerde yatmakta olduğunu gördüklerini ve Pujev'in emri üzerine kendisi barkirleri/beygirleri tutmakta iken Üstvan ve Peter ve Pujev ve Şujev ve İliya'yı alıp bir çalılık içine bıraktıktan sonra Peter oraya civar bulunan Kösbek Paro'nun hanesine gittiğini ve Şujev'in dahi bıçağı çalı içine attığını ve muahhar an kendileri hayvanlara binip hanelerine gittiklerini ve parmaklarında görülen yaralar Varçar'da Gali'nin Peter'in meyhanesinde düşmesinden hasıl olduğunu ve muahharan tahvil-i lisan ile hayvanları tutmadığını ve Şujev İliya'yı katlettikten sonra Peter ve Üstvan ve Pujev ve Şujev birlikte ceset-i maktulü çalı içine bıraktıklarını beyan ve merkûm Pujev yevm-i mezkûrda Varçar pazarına azîmet ve yalnızca avdet ile sarhoş olduğu cihetle orada kimler olduğunu bilemediğini ve kendisi orada iken mezbûr İliya gelerek birlikte meyhaneden çıkıp beygirleriyle giderler ve arkalarından David ile Şujev gelirler iken [788] beynlerinde vuku bulan gürültüye mebnî David'in Şujev'i yere düşürdüğünü gördüğü ve Şujev'in feryadı üzerine İliya'nın geri dönerek kendisi dahi hanesine müteveccihen giderken maktelden bir saat ileriye vardıkta David ile Şujev yetişip birlikte hanelerine gittiklerini ve İliya'nın ne vechle kimin tarafından katil olduğunu görmediğini beyan etmiş iken muahharan işbu ifadesinden nükûl ederek Şujev'in li-ecli'l istimdâd çağırmasıyla İliya yanlarına vardıkta David Şujev'i bırakıp İliya'yı yere yatırıp bıçakla boğazladığını gördüğünü ve sonra kendisi yola devam ederek arkasından David ile Şujev yetişip bu babda kendisine bir şey söylemedikleri gibi kendisi dahi bir şey sormadığını ve Şujev David'in hanesine uğrayıp kendisi içeri girmediğini ve kaşında görülen yara sekr haliyle vukua geldiğini dermeyân ve merkûm Şujev dahi kendileri mezkûr meyhanede iken İliya gelip bir kadeh işret içerek Pujev ile çıkıp gittiklerini ve Pujev'in Üstvan'a bıraktığı beygirden kendisi alarak hareket edildiği esnada David ve Üstvan'ın orada kaldıklarını ve muahharan arkadan David yetişip mezkûr beygiri alarak götürür gibi kendisi dolup ve tekrar beygiri alıp yola düzeldiği

halde yine David yetişip binmek istemesiyle muvafakat etmediğinden münazaa tehdadüs ederek gittikleri halde önlerince giden İliya ve Pujev'e yetiştiklerinde David kendisi yere düşüp ayağı kaldığı halde boğazından tutup boğmaya başlayınca kendisi İliya'dan istiâne ederek İliya dönüp yanlarına gelmekle ihâfe niyetiyle tabancasını David'e çektiğinde David dahi kendisini bırakıp İliya'nın üstüne çıkarak bıçakla boğazlayıp cesedini bir çalılığa bıraktıktan sonra kendisini dahi atıp bir dere içine îsâl ile boğazlamaya tasaddî etmiş ise de madde-i katli kimseye feşa etmeyeceğine yemin ederek Mahlis Güriban? ile beygire binip hanesine giderken Pujev'e yetişerek David dahi önlerine çıkıp Pujev'in rakip beygirin sağrısına binerek üçü birlikte David'in hanesine azîmet ve orada bir miktar ikamet ettikten sonra kendi hanesine gittiğini ve ertesi gün maktulün keşfine vardıklarında vakayı Kulunzâde Salih Bey'e haber verdiğini ityân ile madde-i katle medhallerini külliye inkâr etmiş iseler de merkûm Peter yevm-i mezkûr akşamı Rayko'nun Boğdan ve Rayko'nun Simo ve Deraştrev Yevan ile Varça'dan avdet İliya'nın ve meyhanesine müvasaletle içeri girmeksizin merkûman Rayko'nun Boğdan ve hanelerine ve kendisi dahi mezbûran Simo ve Rayko'nun Rayko Simo ile Kösbek Paro'nun hanesine gidip gece orada beytûtet ettiklerini bi'l beyan ber minval meşrûh David'in ifadesini red etmiş ve merkûm Üstvan dahi yevm-i mezkûrda merkûman Pujev ve Şujev ve Pavlavek Çord? ve Varçar'dan ile İliya'nın çıkıp merkûm meyhanesine gelerek işret ettikten sonra orada bulunan Kalverin Aston ve Nevafevk yevm ve Pavlavek Simo ve Pavlavek Çord ile çıkıp yarım saat kadar birlikte gittikten sonra kendisi ve Pavlavek Çord kendisi hanelerine ve diğerleri dahi evlerine gittiklerini bi'l beyan madde-i katle malûmatı olmadığını takrîr eylemiş oldukları halde merkûman [789] iki Simo'larla Boğdan ve Yevan ve Kösbek ve Paro ve Üstvan ve Çord merkûman Peter ve Üstvan'ın ifade-i vâkıalarını mae'l kasem tasdik ve David'in ifadesini tekzîb etmelerine ve merkûm meyhaneci İliya dahi yevm-i mezkûr akşamı merkûmun Pujev ve Şujev ve Üstvan ve David meyhanesine gelerek işret ederler iken İliya dahi beygir ile bi'l vürûd Pujev'in verdiği arakı içip Pujev ile birlikte ve arkalarından dahi David ile Şujev ve Üstvan yarım saat sonra çıkıp gittiklerini ve merkûman Peter ile Dabrice karyeli Çedro'yu görmediğini David'in muvacehesinde yemin ile söylemesine ve merkûm Gali'nin Peter dahi yevm-i mezkûrda David meyhanesine gelmiş ise de merkûmun ifadesi vechle meyhanede düşüp yaralandığının aslı olmadığını bi'l muvacehe mae'l kasem ifade etmesine ve merkûm Salih Bey ile Sulu karyeli Hacı Fehim Bey dahi maktelde tecemmu'eden eşhâs-ı meyanında merkûm David'in boynunun alt tarafında ve göğsünde kan ve parmakları yaralı idüğüne ve pazartesi günü lâbis olduğu elbiseyi tebdîl etmiş olduğunu görmeleriyle merkumu kayd-u bend ile bi'l mahrâ mezkûr bıçağı dahi toprağa sokulmuş olduğu halde bulup üzerinde âsâr-ı dem müşâhede olunduğunu ve Pujev'in kaşında taze yara gördüklerini vicâhen bi'l tahlîf ihbar eylemelerine ve merkûm David kaşında görülen yaranın nereden hasıl olduğunu tayin edememesine ve ifadelerinde görülen mübayenete nazaran merkûm David ile Şujev ve Pujev'in inkârları vâhî olarak Pujev'in Üstvan'a bırakmış olduğu beygiri Şujev alıp David buna adem-i muvafakatla Şujev'i yere yıkarak boğmak istemiş ve İliya David'i tabanca ile ihâfe eylemesi cihetle beynlerinde tehdadüs eden

münazaadan dolayı katl-i mezkûrun min gayr-ı taahhüd David'den sudûru zâhir ise de İliya'nın elinde tabanca olduğu halde David'in İliya'yı yalnız olarak boğazlayabilmesi akla baîd olup merkûman Şujev ve Pujev'in maktulü belki de çalılığa atmış olmalarına ve üzerlerinde kan ve cerh-i sâri bulunmasına ve bade'l katil David'in hanesine gitmelerine göre bunların dahi katl-i mezkûra muavenetleri tefhîm olduğundan merkûm David'in yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisi hükmünce on beş ve merkûman Şujev ve Pujev'in dahi yüz yetmiş beşinci madde mûcibince altışar sene müddetle küreğe konulması kararlaştırılarak keyfiyet kendilerine tebliğ kılındığı ve mezbûran Peter ve Üstvan'ın katl-i mezbûrda bi medhal oldukları tebeyyün ettiğinden sebilleri tahliye olunduğu ve icrâ olunan murâfaa-i şer'îyyeye dair tanzîm edilen i'lâm li-ecli'l ıslah iade olunduğu halde bulunmamış ve sicilde dahi görülememiş olmakla ve maktul-i merkûmun zevcesinden mâadâ diyâr aherde diğer-ı irsleri dahi olup celbleri müteassir bulunmakla cihet-i şer'îyyesi ikmâl edilemediği iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun esnâ-yı münazaada min gayr-i taahhüd merkûm David'den sudûr eylediği merkûman Şujev ve Pujev'in dahi muayyen katil oldukları ihbârât ve emârât ile sabit olduğuna ve zikr olunan yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taahhüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe vaz' olunur ve yüz yetmiş beşinci maddede dahi muayyen katil olan kimse muvakkaten küreğe konulur diye muharrer [790] bulunduğu binaen mevâd-ı mezbûre ahkâmına tevfikân ve tarih-i hapisleri olan seksen beş senesi Rebiyyülevveli'nin on sekizinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic kâideye bade'l tatbîk David'in on beş ve merkûman Şujev ve Pujev'in altışar sene müddetle küreğe konulmak üzere tahte'l hıfz Vidin'e i'zâm olunmaları ve verese-i sâirenin zuhuruyla iddia-yı hukuk eyledikleri halde keyfiyetin mahkeme-i şer'îyyeye havale edilmesi husûslarının vilayet-i müşârûn ileyhey ve merkuamların hîn-i vusûllarında olvechle küreğe konulmaları cihetinin dahi Tuna vilayetine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Azap Kapısı Cami-i şerifi hatibi Hasan Tahsin Efendi ile mahkeme-i istinafiye azasından saadetli Vartan Bey beyninde tekevvün eden münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 28 Muharrem sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî-i mûmâileyh Hasan Tahsin Efendi'nin î'tâ eylediği arzuhal ve layiha 14 Cemaziyelevvel sene 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr mahkeme-i istinafiye i'lâmının hülasa-i meali bu husûs hakkında Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinden verilen i'lâma Vartan Bey tarafından itiraz ile istinaf-ı dava olunması üzerine mezkûr i'lâm lede'l mütalaa fezleke-i müfâdı Hasan Tahsin Efendi Rusya Devleti tebaasından Çubukçuoğlu Andriyas? mahkûmun bih alacağı olan yüz elli bin kuruştan dolayı Adriyas'ın Vartan Bey'de matlubu bulunan yirmi iki bin kuruşu 16 Muharrem sene 86 tarihinde sekvestro etmiş ve işbu sekvestroyu

mîr-i mûmâileyh kabul ederek otuz lira dahi Hariciye kitâbetine î'tâ etmiş ise de kusûrunu henüz tediye etmemiş olduğu beyanıyla bunun tahsilini iddia ve mîr-i mûmâileyhin vekili Kigork dahi müvekkilinin mezkûr sekvestroyu kabulü kâffe-i düyûnun tesviyesi zımnında tahriren vuku bulan irade-i aleyh ile mukaddemâ teşekkül eden komisyonun vereceği karar ile meşrût olduğundan ve mezkûr komisyon dahi kararını raporto ile beyan etmiş idüğünden şu vechle müvekkilinin Andriyas'a ne miktar akça vermesi lazım gelir ise olmiktarının î'tâ kılınacağını enbâ eylemeleri üzerine Hasan Tahsin Efendi komisyonun teşekkülü kendisince mechûl olduğu gibi teşekkülü muhakkak ad olursa dahi öteden beri memûriyetten bulunan bir zatın şerâit-i lazimesi icrâ olunmaksızın dilhâhı üzere komisyon teşekkül olunarak garamete tesviye-i deyne nizamen salâhiyeti olmayacağı cihetle bunu kabul edemeyeceğini beyan ve mebhûsü'n-anh olan irade-i aleyh ile raporto suretlerinin ibrâzı vekil-i merkûma teklif olundukta o dahi bir varaka ibrâz edemeyerek zikr olunan raportonun bir sureti olvakit merhum Ali Paşa'ya verilmiş olduğu gibi bir nüshası dahi Kasbar Bey'in Beyoğlu'nda muhterik olan hanesinde yanmış olduğu beyanıyla muahharan saded-i ahire sülûk ile mezkûr komisyonun teşekkülü merhum müşârün-ileyhin emr-i şifahisiyle olduğunu ve müvekkilinin merkûm Andriyas'a fakat otuz lira vermesi lazım gelip bu miktar dahi bervech-i muharrer Hariciye kitâbetine verilmiş olduğu cihetle mâadâsı hakkında olan iddiayı kabul edemeyeceğini dermeyân etmiş [791] ise de Vartan Bey'in Andriyas'a yirmi iki bin beş yüz kuruş deyni bulunduğu imzasıyla tebeyyün etmiş ve mîr-i mûmâileyhin tesviye-i düyûnu hakkında teşekkül etmiş olduğu hikaye kılınan komisyon bahsine gelince böyle bir komisyonun vücudu ispat edilemediğinden başka olsa bile memurunun bu suretle tesviye-i deyn edebilmesine nizamen mesâğ olup bilâistisnâ tecviz kılındığı takdirde dahi resmen alacaklıların celbiyle tedkîk-i madde olunmak lazımeden iken bunların birisi icrâ edilmemiş olduğuna ve şu cihetle şart-ı mezkûr haksız kalarak vekil Kigork'un def' meşrûhu kabule şâyân görülememesine mebni mezkûr yirmi iki bin beş yüz kuruştan Hariciye kitâbetine verilen otuz liranın tenzîliyle bakisinin sekvestro mûcibince Vartan Bey'den tahsiline karar verildiğini mutazammın olup mahkeme-i istinafiyede dahitarafeynin muhakemelerine ibtidar olundukta Vartan Bey'in vekili Kirgor sekvestronun müvekkiline tebliğinden bir hafta sonra Hasan Tahsin Efendi'nin iddiaya kıyâm ile sekvestronun kabulü komisyon kararıyla meşrût olduğunu görür görmezbu cihetin dahi istîzâhına kıyâm eylemesi lazım gelir iken buralara riâyet etmemesine sekvestroyu tesîrden düşürmüş olduğu gibi mezkûr komisyon Mısırlızâde müteveffâ Begos ve saadetli Andon ve Kasbar Beylerle Tıngırzâde Bozik Efendi'den mürekkeb olarak Ali Paşa merhumun emr-i şifahisiyle teşekkül etmiş ve komisyon tarafından verilecek karara razı olacağına dair Andriyas'ı bir kıt'a senet î'tâ eylemiş ve komisyonca alacağının otuz liraya tenzîline muvafakat ettirilerek mezkûr otuz lira dahi muahharan Hariciye kitâbetine verilmiş idüğünü ve müvekkili tarafından verilen layiha evvelki vekili Kigork'un komisyon kararının otuz lira olduğu hakkında olan ifadesi sehven i'lâma derç olduğu muharrer olup bundan murad dahi hakikaten derece-i evvelide öyle bir şey söylememiş olduğunu îmâdan ibaret olduğu iddia ve mûmâileyh Tahsin Efendi dahi kendisinin icrâ eylediği

sekvestro Hariciye kitabetinden tasdik olunarak hatta otuz lira dahi tahsil kılınmış ve Vartan Bey tarafından sekvestronun komisyon kararıyla meşrû olarak kabul edilmiş olduğuna dair malûmatı olmayıp olsa bile öyle komisyon teşekkül etmemiş olduğunu ve komisyonun vücudunu ispat etmek evvela Ali Paşa merhumun emr-i tahririsi ve sâniyen komisyonun teşekkülüne dair olvakit gazetelere derç edilmiş i'lâm mahsusu ve sâniyen alacakları tarafından komisyonun tayin eylediği miktara muvafakat eylediğine dair imzalanmış bir defteri meydana konulmakla olabileceğini ifade ve enbâ eylemiş ve mûmâileyh Tahsin Efendi'nin tevkil edildiği Hasan Fehmi Efendi sekvestronun bir mahal-i resmiden teyit ettirilmesi lüzumu hakkında Vartan Bey'in vekilinin dermeyân etmiş olduğu iddiasına cevaben sekvestro eden kimesnenin malı sekvestro olunan kimseden iddia eylediği alacak mahkum olmayıp da yalnız senede müstenid ise o halde sekvestronun teyidi lazım olup yoksa malı sekvestro olunan kimesnenin medyûnu bulunan şahs-ı sâlis Vartan Bey sekvestroyu şart ile kabul etmesinden dolayı teyidin lüzumu kaziyyesinin mîr-i mûmâileyh hakkında dahi cârî olması teslim olunsa bile mademki mîr-i mûmâileyhe Andriyası'ya olan deynini itiraf eylediği ve mevki-i icrâ marifetiyle otuz lira dahi kendisinden tahsil olunarak müvekkiline î'tâ kılındığı cihetle artık işbu muamelenin teyit makamına kâim [792] olması tabî'î idüğünü söylemiş olmalarıyla icâbı lede'l müzakere Beyoğlu mahkemesi i'lâmında Vartan Bey'in Andriyası'ya yirmi iki bin beş yüz kuruş borcu olduğu Tahsin Efendi sekvestronamesi üzerine verdiği mümzi cevabıyla tebeyyün edildiğinden ve bu babda beyan olunan komisyonun vücudu ispat edilemediğinden ve dilse bile hükmü olmayacağından bahsle sekvestro mûcibince meblağ-ı mûnafi-i mezkûrun Vartan Bey'den tahsili gösterilmiş ise de Hasan Tahsin Efendi sekvestroyu Vartan Bey'e tebliğ ettirdiğini müteakib-i meri olan usûl üzere bir mahkemeye müracaatla Andriyas'ı hazır olduğu halde sekvestro ettirdiği meblağı taht-ı hükme aldırarak alacağına mahsuben kendi namına naklettirmesi lazımeden olup yalnız Hasan Tahsin Efendi'nin Andriyas'ta olan alacağının mahkum olması Vartan Bey'in Hasan Tahsin Efendi'ye medyûniyetini icâb ettirmeyeceğini cihetle Hasan Tahsin Efendi'nin bervech-i muharrer sekvestroya ve sekvestro ettirdiğini iddia eylediği meblağdan bir miktarının tahsil ve kendisine î'tâ edilmiş olmasına meblağ-ı mütebakinin evvela mîr-i mûmâileyh zimmetinde bulunmasına ve Andriyas'daki matlubunun mahkum olunmasına istinaden meblağ-ı baki-i mezkûru Vartan Bey'den talep ve iddiaya hakkı olamayacağından i'lâm-ı mezkûr hükmünün feshine karar verildiğini mutazammındır.

Hasan Tahsin Efendi'nin fi 14 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli layihasında mücerred itiraz mahkeme-i istinafiyede derece-i evvelide dermeyân olunmayan davanın ihdâsı caiz olmadığı mahkeme-i nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesinde olduğu ve Vartan Bey'in bidâyet mahkemesindeki def' davası sekvestronun kabulü komisyonun kararıyla meşrû olduğundan ve komisyonun raporto verip ona göre icâbına bakılması iddiasından ibaret bulunduğu halde istinaf mahkemesinde sekvestronun tasdikî için haftasında arzuhalin takaddüm olunmaması sekvestro istidâsının butlânı müstelzim idüğüne dair olan iddianın medâr-ı hüküm ittihâz olunması iki suretle usûl-i muhakeme nizamnamesine mugayir olup olunmayan birincisi derece-i evvelide dermeyân öyle bir

iddia-yı cedidin istimâ olunması ve ikincisi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin hamışinde suret-i mahkemenin ve evrak-ı resmiyenin butlânına dair olan iddia ve şikayetin her türlü muhasımeden evvel îrâd olunması lazım gelip tarafeyn bu makûle iddialarını vaktiyle îrâd ve beyan etmedikleri halde hakk-ı şikayette sâkıt olacağı musarrah olduğuna nazaran esasen sekvestronun tasdiki (Bakiyyesi sonra).

(İ'lân)

Tıngırzâde müteveffâ Ohannes Efendi veresesinin Hazine-i Celîleye zimmetleri bulunan meblağ-ı malumeye mahsûb olmak üzere verese-i uhdelerinde olan Beşiktaş'ta Maçka mahallesinde kâin bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek yüz yirmi altı bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Rebiyyülâhir'in yirmi altıncı günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.19. Cerîde-i Mehakim 54. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyülevvel	Sene (Pazartesi)	Nisan Rumi	Sene	Sahife
54	23	1291	29	1290	793

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliğı bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadı)

Hakkında kendisi arzuhal takdimine mecbur olsa bile sekvestro istidâsının butlânına dair Vartan Bey'in derece-i evvelide bir gûna iddia dermeyân etmemesi hasebiyle olbabda hak-ı iddiası sâkıt olduğu derkar iken mahkeme-i istinafiyece şurasına dikkat olunmaması meselelerinden ibaret olduğu ve hasmının olbabda hak-ı şikayeti baki olsa bile mahkeme-i istinafiye sekvestro hakkında müddeî olan usûl ve nizamı yanlış tefsir edip çünkü sekvestro iki nev' olarak biri alacağı mahkum olmayan bir dâyin temin-i hukuku için medyûnun aher kimesne de olan matlubunu hacz ve tevkîf etmesi ve diğeri dâyine mahkum olan matlubunun istifası için sekvestro eylemesi suretleri olarak birincide dâyin bir hafta zarfında arzuhal takdimiyle alacağının sıhhati bi'l ispat sekvestroyu mahkemece tasdik ettirmesi lazım gelir ise de ikinci surette olunan sekvestro kabul olunur ise tekrar tasdik için medyûn ile muhakeme olmak lazım gelmeyip mevki-i icrâ meblağ-ı mevkufu tahsil edeceğinden ve kendisinin sekvestrosu ise ikinci surette vukua geldiğinden medyûn ile tekrar mahkemeye gelmeye mecbur olmadığı ve bir de bir sekvestronun hakkında istidâ takdimiyle tasdiki talep olunmak maddesi bir kimse iddia-yı mücerred ile aherin parasını tevkif ile ihrâr etmemesi maksadına mebni olup yoksa bir dâyinin alinde i'lâmı olduğu ve sekvestro dahi kabul edildiğı surette arada mutazarrır olacak kimesne kalmayacağından ve medyûnun deyni

ba i'lâm müsebbit ve musaddak olduğu gibi şahs-ı sâlis dahi sekvestroyu Hasan rızasıyla kabul edince arada mahzur tasavvur olunamayacağından kendisinin mevki-i icrâ marifetiyle tevkif edildiği bir akçanın tasdîki için arzuhal vermediğinden dolayı hak mütalebesi sâkıt olamayacağı ve husûsuyla mîr-i mûmâileyh ale'l hesap otuz lira vermiş olduğu gibi elân meblağ-ı mezbûru bir tarafa tediye etmiş bulunduğu halde vaktiyle arzuhal verip de hasmının kendisine medyûn bulunduğu hükm altına [794] aldırması olduğundan bahsle hukukundan mahrumiyetine hükm verilmesi gayr-ı caiz ve hatta otuz lira maddesinin ve ifâdât-ı sâirenin nazar-ı dikkate alınması usûl-i muhakemeye mugayir idüğü ve hasmının vekili Kigork Çacenk tarafından irâe olunan Andriyas'ın senedi ile sâir-i ifâdât ve komisyonun kararıyla raportosuna dair sözlere gelince mahkeme-i istinafiye i'lâmının hükm yerinde şunlar nazar-ı dikkate alınmamış olduğundan olbabda beyaz-ı itiraz mahal görülemediği beyanıyla mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzı istidâ olunmuştur Vartan Bey'in vekilinin layiha-i cevabiyesinde istinaf-ı davada bidâyete asla kaleme alınmayan bir iddianın ihdâsı nizamen caiz olmaması eğer ki derkar ise de evvel davaya müteferri olup bidâyet-i davada meskûtun anıh filân delâilin hîn-i istinafta ibrâzı caiz olacağı yine nizamname-i mezkûrun işbu yüz on üçüncü maddesi müfâdından anlaşılmadığından mezkûr sekvestronun teyidi maddesi bidâyet-i davada dermeyân olunmamış olsa bile istinaf-ı davada bu iddiayı meydana koymakla yine dava kıyâm olunmayıp murğ-ı davadan hariçte kalan kura hakkında dahi emr-i muhakemeye girişilmiş olduğundan Hasan Tahsin Efendi'nin birinci itirazı esbâb-ı nakziyyeden olmadığı sâniyen hasmının itirazı gibi sekvestronun yeni olduğuna dair tefsirât-ı kanuniye olmadığından bu babda cevap vermeye hacet görülemez ise de bu makule nakl-i zimmet tabir olunan sekvestro maddelerinde mutlaka hakim emrine müracaata mecbur olacağı ale'l ıtlak emr-i bedîhî olduğu şöyle durdun işbu sekvestro istidâsı mîr-i mûmâileyh tarafından bervech-i muharrer şart-ı mahsûs ile kabul olunmuş idüğünden Hasan Tahsin Efendi şu şartı görmediği anda ba-kabul veyahut vakit ve zamanıyla hakime müracaatla Vartan Bey'in meşrût yirmi iki bin beş yüz kuruş zimmetini tahsile Andriyas'a ve ondan kendisine nakl ettirmeye mecbur iken bu halde sükutu ihtiyar eylemesi zımnem hem komisyon-ı mebhûsun vücudunu tanımış ve hem meşrutu kavlı eylemiş olduğuna asla şekk ve şüphe kalmayacağından buna dair dermeyân olunan itiraz-ı istimâ şâyân olmadığı ve bir de layiha-i mezbûrede dermeyân olunan usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesi iade-i muhakeme faslına dair ve buna mahsûs olup umûr-ı istinafiyeye şümüllü ve bu babda isti'mali caiz olmayacağından hasmının bu itirazı dahi vâhî idüğü ve mahzâ Hasan Tahsin Efendi'nin Hasan rızası ve vakit ve zamanıyla tesviye olunmuş ve deynin nizamen hükmü bâtil tutulan bir sekvestro istidâsına istinaden yeniden kıyâm-ı davaya salâhiyeti olmayacağından ve Hariciye kitâbet behiyyesi ise ve mevki-i icrâ olup î'tâ olunan arzuhallerin havalesine ve i'lâmların icrâ-yı ahkâmına memur bulunduğu umûr-ı vâzıhadan olup işbu sekvestro istidâsının takdim ve havalesinden sonra kitâbet-i mûmâileyhaya bir i'lâm nüshası gönderilmiş olduğundan meydanda kabil-i icrâ bir şey yokken hasmının kitâbet-i mûmâileyh enin bu babda müdahalesi mühim bir muamele-i resmiye diye gösterip de işbu itirazın nakza medâr araması hükümsüz olduğu beyanıyla

i'lâm-ı mezkûrun tasdîki gösterilmiştir tarafeyn daireye istenildiğinde Hasan Tahsin Efendi tarafından Hasan Fehmi Efendi ve Vartan Bey ile hizmetkârı Kigork Mardiroşyan gelerek Hasan Fehmi Efendi musaddak vekaletnamesini ibrâz eyledikten ve mîr-i mûmâileyhe dahi merkûm Kigork'u şifahen [795] tevkil eyledikten sonra suret-i iddia ve ifadeleri mesul olundukta iki taraf dahi layihaları meallerini ve derece-i evveli ve istinafiye i'lâmlarında münderic olan ifadelerini beyan ve tekrar eylediler îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere mahkeme-i istinafiye i'lâmında Hasan Tahsin Efendi sekvestroyu Vartan Bey'e tebliğ ettirdiğini müteakip mer'i olan usûl üzere bir mahkemeye müracaatla merkûm Andriyas hazır olduğu halde sekvestro ettirdiği bâliğ taht-ı hükme aldırarak alacağına mahsûben kendi namına nakl ettirmesi lazımeden olup yalnız Hasan Tahsin Efendi'nin Andriyas'ta alacağının mahkum olması Vartan Bey'in Hasan Tahsin Efendi'ye medyûn bulunduğu îcâb ettireceği cihetle Hasan Tahsin Efendi'nin sekvestro ettirdiğini iddia eylediği meblağdan bir miktarının tahsil ve kendisine î'tâ edilmiş olmasına ve meblağ-ı mütebakinin mîr-i muamileyh zimmetinde bulunmuş ve Andriyas'daki alacağının mahkum idüğüne istinaden meblağ-ı mütebaki-i mezkûrun Vartan Bey'den talep ve davaya hakkı olamayacağından derece-i evveli i'lâmı hükmünün feshine karar verildiği gösterilmiş ise de Hasan Tahsin Efendi'nin Andriyas'da alacağı bi'l i'lâm mahkum olduğu ve Vartan Bey Andriyas'a olan yirmi iki bin beş yüz kuruş borcunu mukarrer bulunmasıyla beraber sekvestroyu dahi komisyon kararınca Andriyas'a her ne verilmek lazım gelir ise olmiktarı için kabul etmiş ve Hasan Tahsin Efendi'nin davaya kıyâmından mukaddem Vartan Bey Hasan rızasıyla ale'l hesap olarak otuz lira dahi vermiş idüğü cihetle artık Hasan Tahsin Efendi'nin sekvestro ettirdiği meblağı taht-ı hükme aldırarak alacağına mahsûben kendi namına nakl ettirmesi îcâb etmeyeceği misillü zaten Vartan Bey'in vekili Kigork derece-i evvelide yalnız sekvestronun şart ile kabul olunduğunu ol aher iddia ve dermeyân edip sekvestronun hükmü olduğuna dair bir gûna itirazda bulunmamış olduğuna ve mezkûr sekvestro resmen icrâ kılınıp bu makûle evrak-ı resmiyyenin butlânına dair olan iddia evvel be evvel dermeyân olunmadığı surette usûl-i mahkeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin hamîşi vechle hak-ı şikayet sâkıt olacağına ve yine mezkûr nizamnamenin yüz on üçüncü maddesi mûcibince istinafta derece-i evvelide dermeyân bulunmuş olan iddiadan başka dava ihdâsı caiz olamayıp eğer ki iddia-yı asliyi cerh ve iptal ve ya teyit edecek ve delâil-i cedide ibrâzı makbul olabilir ise de Vartan Bey'in vekilinin mahkeme-i istinafiyede sekvestronun hükmü olduğuna dair vuku bulan itirazı bu kabîlden ve bu halde zikr olunan komisyonun vücudu Vartan Bey tarafından usûlü vechle ispat olunmak lazım gelir iken derece-i evveli i'lâmında gösterildiği vechle bunu dahi ispat edememesi üzerine mahkum olmuş olmasına nazaran mahkeme-i istinafiyenin mücerred Hasan Tahsin Efendi'nin sekvestro eylediği meblağı taht-ı hükme aldırarak alacağına mahsuben kendi namına naklettirmemesinden dolayı derece-i evveli i'lâmını fesh eylemesi yolsuz ve nizama mugayir görüldüğünden mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzına ve keyfiyet menkuziyyeti kaydı bila sene şerh verilerek hükmün tashihi zımnında keyfiyetin yine mahkeme-i istinafiye havalesine ve i'lâm harcı olan iki yüz yirmi beş kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Vartan

Bey'e ait olmak [796] üzere Hasan Tahsin Efendi'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı .

(7 Rebiyyülevvel Sene 91 Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kürekçibaşı Agop Efendi'yle Haçator Han Efendi beynindeki hisse-i ticaret münazaasına dair mahkeme-i istinafiyeden 16 Şaban sene 90 tarihli verilmiş olan i'lâmın temyizini müstedî mûmâileyh Agop Efendi vekili Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ eylediği 14 Şevval sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan mahkeme-i istinafiye i'lâmının hûlasa-i mündericatı Erzurum gümrüğünün yetmiş beş ve altı seneleri rûsumu hisse-i ticaretinden Haçatur Han Efendi'ye ait olan yüz kırk beş bin yüz elli kuruşun Agop Efendi'den istihsali hakkında Dersaadet Merkez Bidâyet mahkemesi ikinci hukuk dairesinden î'tâ olunan hükm-i gıyabiye efendi-i mûmâileyhin vekili Hasan Fehmi Efendi itiraz etmesiyle daire-i mezkûrece tarafeyn hal-i sabıkına bi'l ircâ icrâ kılınan muhakemede Hasan Fehmi Efendi Erzurum gümrüğü yetmiş beş ve altı senelerinde müştereken deruhde olunarak ve müvekkili hissesinden iki ve şurakâ-i sâire hissesinden üç ve muahharan muvafakat şürekâ ile diğer başka cem'an on hisse Haçator Han Efendi'ye verilerek bade'l idare gümrüğün hâsılat-ı vâkiasından kâffe-i makbuzat ve medfuatın hesabını mübeyyin bâlâsı defterler tanzîm edilmiş ve umûm-ı şürekâ tarafından bi'l asale ve bi'l vekale ve tasdîki muhasebat-ı mezkûreden dolayı ehadü hüma' aher zimmetini ammetan ibrâyı mutazammın verilip Haçator Han Efendi'nin vekili marifetiyle kabulü tahtına girmiş olan ibraname mûcibince mûmâileyhin bir akça aramaya salâhiyeti olmadığını ifade ve 18 Ağustos sene 1862 tarih miladiyesi ve Agop ve Han vekili Ohannes Kilikyan? ve Anof Timurcu? Başyan ve Artin Timurcu Başyan ve Peştemalciyan Ağton imzalarını şâmil ve fıkrası Erzurum gümrüğünün yetmiş beş ve altı senelerinin temettü olan bir milyon iki yüz on bir bin beş yüz on üç kuruştan Agop ve Han Efendiler'in hissesine isabet eden üç yüz altmış şu kadar bin kuruş Agop Efendi'nin zimmetinde kalıp üst tarafı olan sekiz yük kırk sekiz bin altmış kuruştan maaş ve bedel-i masârifi namıyla bir yük on yedi bin sekiz yüz otuz kuruş aşağı varılarak küsur yedi yük otuz bin iki yüz yirmi bir kuruşun Dersaadet'teki şürekâyâ tevzî' olunduğunu müstemel bir kıt'a ibraname sureti irâe edip Haçator Han Efendi'nin vekili Diğeran? Dahi cevabında 6 Mayıs sene 1859 tarihli kontrato ve 27 Nisan sene 75 tarihli mukavele senedi mûcibince müvekkilinin on iki hissesi olarak bunlar Agop Efendi'nin evvelki vekili tarafından kabul olunduğunu ve ibranamede müvekkilinin matlubatı Agop Efendi zimmetinde kaldığı musarrah olduğunu ve vaktiyle merkûm Ohannes'in müvekkiline irsâlini itirafla mukaddemce zâyî oldu ve buna göre ele geçirildi dendiği ibranamede vekili merkûm Ohannes'in imzası olmadığını enba ve mezkûr ibranameyi î'tâ etmekle nazar oldukça filvaki vekil-i merkûm Ohannes'in imzası mevzu olduğu ve ibaresi [797] sâlif-üz-zikr ibranamenin aynı idüğü görülmüş ve mârr-üz zikr Hasan Fehmi Efendi'nin ifadesi gibi ibraname def'-i davaya kâfi ad olunamamış olmasına mebni meblağ-ı matlubenin tesviyesini mübeyyin diğer evrak var ise ibrâz eylemesi teklif olundukta cihât-ı

malumeden beş kalem cem'an bir yük on altı bin dokuz yüz altmış üç kuruş Han Efendi'nin hissesine mahsup olduğunu söyleyip Diğëran dahi mahsûbât-ı muharrerinin sıhhati pederinin imzasıyla mümzi olarak ibrazıyla ispat olunur ise icâbına bakılacağını ve işbu akçalar Agop Efendi'nin bir kıt'a protesto ile talep edip müvekkili tarafından cevabı verilen mebalîğ meyanında bulunduğunu beyan etmesine mukabele Hasan Fehmi Efendi müvekkili Agop Efendi'nin rûsumat cihât sâireden dolayı Han Efendi zimmetinde pek çok matlubatı bulunduğunu serd ederek beynlerinde olan muhasebenin rû'yetiyle tebeyyün edecek alacağından mezkûr hisse-i temettü miktarı bi'l tenzîl üst tarafın maa- faiz ve masârif-i muhakeme Han Efendi'den tahsil olunmasını ve yeminü'l şürekâ her türlü zuhûr edecek münazaanın tarafeynden müntahab mümeyyizler marifetiyle fasl ve rû'yeti şirket kontratosu nizamnamesinin on yedinci maddesinde muharrer olmasıyla müvekkilinin ibraz edeceği muhasebe defteriyle evrak-ı sâire muayene ve tarafeynin iddia ve ifadeleri istimâ olunarak neticesinin raportuyla bildirilmesinin mümeyyizlere havale kılınmasını dermeyân eylemiş ise de ibrâname direktör bulunan mûmâileyh Agop Efendi tarafından vekili tayin olunan Kelekoğlu Ohannes marifeyiyle yeminü's şürekâ bi'l terkim tasdik olunmuş ve hesab'ül vekale merkûm Kelekoğlu tarafından mühürlenerek teâtî kılınmış olduğundan bu muhasebenin iadesi caiz olamayıp ibrânamede Han Efendi'ye müfrez hisse-i temettüa karşılık tutulmak istenilen akçanın derece-i sübûta gösterilmesi ifade olundukta sâlif-üz-zıkr beş kalemden başka üç kalem dahi müvekkilinin alacağı var ise de bunların ilm-ü haberi olmayıp fakat üç kalemi Dersaadet'te ve Erzurum'da bulunan gümrük defterleri kayıtlarına itimâd olunmadığı halde cümlesi hakkında Han Efendi'nin vicdanına müracaatla yemin teklif edebileceğini vekil-i mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi ve şu iddiayı redd-ü cerh edecek delâil îrâda vekaletnamesi mûcibince mezuniyeti olmadığı halde müddeî tarafından vekil sıfatıyla tanılır ise tevakkuf etmeyeceğini ve tanılmadığı halde Erzurum'da sakın pederine yazıp getireceği vekâletnâme üzerine muhakemeden geri durmayacağı cihetle yemin teklifine mahal olmadığını ve müvekkilinin matlub sahihi idüğü tebeyyün eden meblağ-ı mezkûra yeminü'i şürekâ kat' muamele tarihinden itibaren güzeştesinin zammıyla i'lâm-ı evvelde tasdik edilmesini dahi merkûm Diğëran ifade eylemeleri üzerine icâbı lede'l müzakere bir medyûnun dâyni zimmetinde olan alacağını düyûn-ı vâkiasına mahsup etmeye salâhiyeti var ise de böyle matlub sıahih idüğü tahakkuk eden meblağ-ı mezkûrun istihsalini inkara mükarin ve hayr-ı sübûta gayr-i devin olan ve kavî-i mücerredinde kalan bir iddia te'hîr edemeyeceği gibi pederinden getireceği vekâletnâmenin vürudunda muhakemeye girişeceğini merkûm Diğëran taahhüd eylediği cihetle yemin verilemeyeceğinden iddia-yı meşrûh inde'l muhakeme derece-i sübûta vâsıl olur ise icrâ-yı mahsuba salâhiyeti olmak ve merkûm Diğëran'ın istediği güzeştenin o sırada icâbına bakılmak üzere mezkûr bir yük kırk beş bin üç yüz **[798]** seksen bir kuruşun mûmâileyh Agop Efendi'den bi'l tahsil merkûm Diğëran'a verilmesine karar verilmiş olduğu misillü mahkeme-i istinafiye cereyân eden muhakemenin neticesinde dahi müste'nif vekili Hasan Fehmi Efendi'nin itirazat vâkiası iki maddeden ibaret görünerek bunların birincisi Erzurum gümrük iltizam olduğu vakit müste'nif aleyh Haçator Han

Efendi kendisine bir miktar hisse verilmesini talep etmekle müvekkili dahi kendi hissesinden iki hisse bi'l tefrîk senedini müste'nif aleyh irsâl eylemiş ve efendi-i mûmâileyhin muahharan vuku bulan talep ve iş'arı hasebiyle umûm-ı şürekâ hisselerinden mezkûr iki hisse üzerine sekiz daha zam ile on hisseye iblâğ edilmiş ve on hisse için tanzîm olunan kontrato müste'nif aleyhe verildiği sırada iki hissenin senedi her nasılsa müste'nif aleyhde kalmış olduğundan müste'nif aleyhin iddiası gibi şirkette on iki hissesi olmayıp on hissesi olduğu iddiası bulunmuş ve işbu iddiasını Hasan Fehmi Efendi ispat edemeyerek iki hissesnin on hissede dahil olmadığına müste'nif aleyhin yemin etmesini talep etmiş ise de vekil-i mûmâileyh müste'nif aleyh vekili Diğeran Efendi'nin ibrâz eylediği senedin hükmünü delil-i aherle iptale muktedir olamayıp sened-i mezkûr mûcibince Haçator Han Efendi'nin ayrıca iki hissesi olmadığı mütebeyyin iken bu husûsta yemin teklifine salâhiyet görülememesine ve ikincisi ayrıca Haçator Han Efendi'de sekiz kalem bir yük yirmi sekiz bin üç yüz altmış dört kuruş alacağı olduğundan ve müste'nif aleyhin iddia eylediği akça on iki on üç senelik bir muameleden mütevellid olduğu gibi müvekkilinin matlubu dahi ol-muameleden ve cihât-ı sâireden zuhûra geldiğinden ve husûsuyla şirket kontratosunun bend-i âhiride beyne'l şürekâ zuhûr edecek münazaanın mümeyyizler marifetiyle rü'yeti meşrût bulunduğundan daire-i mezbûrece iki tarafın iddiası birden fasl ve rü'yet olunarak hangi tarafın alacağı zuhûr eder ise ona göre bir hükm verilmek izzizâ eder iken yalnız müste'nif aleyhin iddiası hükm altına alınıp kendi iddiası açık bırakılmış olduğu kazıyyesi olup işbu mahsubi iddia olunan sekiz kalem mebalîğın üç kalemi olan cem'an yetmiş sekiz bin yüz otuz üç kuruş seneteyn merkumteyn rûsumuna müteallik olup seneteyn merkûmeteyn rûsumundan dolayı Haçator Han Efendi'nin Agop Efendi'den iddia eylediği mebalîğ hakkında merkûm Diğeran'ın vekaleti olduğu cihetle mezkûr üç kalem için ayrıca vekâletnâme götürmeye hacet olmadığından işbu yetmiş sekiz bin yüz otuz kuruşun müste'nif aleyh zarfından dermeyân olunan iddiasının rü'yet ve tedkîki sırada ve baki beş kalem kırk dokuz bin yüz seksen bir kuruşun dahi ayrıca vekâletnâme ile rü'yet ve tedkîki lazımeden bulunmasına binaen ikinci hukuk dairesinin müste'nif merkûmun sekiz kalem iddiasının vekâletnâme vüruduna değin te'hîri hakkında vermiş olduğu kararı mezkûr sekiz kalemden üç kalem yetmiş sekiz bin yüz otuz üç kuruş için fesh ve beş kalem kırk dokuz bin şu kadar kuruş için tasdîk olunarak ileride hasıl olacak neticeye göre icâbı icrâ kılınmak üzere mezkûr yetmiş sekiz bin yüz otuz üç kuruşun meblağ-ı mahkûmun bihden tenzîliyle mütebaki altmış yedi bin iki yüz kırk sekiz kuruşun derece-i evveli kararı mûcibince Agop Efendi'den tahsiline ve sâlifü'l-beyân sekiz kalem mebalîğ hakkında [799] ikinci hukuk dairesinden verilmiş ve istinafen rü'yeti Agop Efendi tarafından istidâ kılınmış olan 3 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli bir kıt'a hükm-i giyabi i'lâmının dahi feshine hükm olunduğunu müş'ardır.

Müstedî-i temyiz vekili Hasan Fehmi Efendi'nin layıhası iki bend itirazı hâvî olup bendin birincisi mahkeme-i istinafiyede sâlifü'l-beyân iki hissenin on hisse dahilinde bulunduğunu ispata ibrâname ve karâin-i sâirenin delil-i kâfi ad olunmaması muvafık rıza farz olursa bile bu babda yemin teklifine hak ve salâhiyet gösterilmemesi mugayir nizam olacağı ikincisi tarafeyn-i muhasımının yekdiğeri aleyhindeki müstedîyatının

birden tedkîk ve hükmü iktiza eder iken mahkeme-i istinafiyece müvekkili Agop Efendi'nin iddiagerdesi olan matlubanın bazı kalemlerinin ayrıca vekâletnâme ile rü'yeti lüzumundan bahs olunması usûl-i muhakemeye külliyyen mugayir bulunduğunu mübeyyindir müddeî aleyh vekili Diğeran layiha-i cevabiyesi müfadı dahi Hasan Fehmi Efendi iki hissenin on hisse dahilinde olmadığına dair derece-i evvelide yemin teklif etmeyerek şu teklif hakkında bi'l tabi'î hîn-i istinafta sâkıt olmuş ve müddeâ-yı mezkûrunu evvel ve ahir hiçbir suretle ispat edemeyip bi'l ahir bidâyet ve istinaf mahkemelerinde müddeâ-yı mezkûrun aksı tebeyyün etmiş ve iddia olunan matlubat Erzurum gümrüğü rûsûmatından mütevellid hukuka gayr-ı müteallik ve zaten esassız olarak hukuk-ı mezkûrenin te'hîr-i istifasını istilzâm edeceği bedîhî bulunmuş olduğundan bahsle mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla mahkum olan mebalîğin maa-faiz tahsiline hükm olunması istidâsını mutazammındır.

Birinci ve ikinci celb pusulalarına icabet olunmaması cihetle ale'l usûl terkim olunan varaka-i ihzariye üzerine müstedî-i temyiz Agop Efendi tarafından Hasan Fehmi Efendi ve müdde'i aleyh Haçator Han Efendi cânibinden dahi Diğeran Efendi musaddak senetlerle vekaleten 23 Muharrem sene 91 tarihinden daireye gelmeleriyle muvacehelerinde i'lâm ile layihalar bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri mesul olundukta Hasan Fehmi Efendi meydanda olan ibrânamede Haçator Han Efendi'nin şirkette on hissesi bulunduğunun gösterilmesi ve iddia olduğu gibi on iki hissesi olsa bunun ibrânameye derci derkar bulunması karâin iki hissenin on hissede dahil idüğünü ispata gayr-ı kâfi farz olursa bile bu babda yemin teklifine hak ve salâhiyet olacağı bedîhî iken buna mahkeme-i istinafiyece salâhiyet gösterilmemesi mugayir nizam olduğu ve Haçator Han Efendi'nin iddiagerdesi olan mebalîge mukabil Agop Efendi'nin dermeyân ettiği matlubat iddiasının bir cihetinin ayrıca vekâletnâme ile rü'yet-i lüzumeden bahs olunması dahi usûl-i muhakemeye muhalif bulunduğunu iddia ve diğer taraf vekili Diğeran dahi cevabında ibrâname denilen ve meşrût muhasebe-i umûmiyesini ve müvekkili Haçator Han Efendi'den mâadâ şerikler hakkında ibrâyı mutazammın olan varakada müvekkil-i merkûmun on hissesi bulunduğunun gösterilmesi ve iki hisseye dair bir gûna işaret olmaması iki hissenin on hissede dahil bulunduğuna bir karîne bile olamayıp çünkü varaka-i merkûmenin nâtık olduğu ve şirket ve kontratosunda muharrer bulunduğu üzere müvekkili Haçator Han Efendi'nin şirkette on hissesi olduğu gibi diğer iki hisseyi Agop Efendi bir kıt'a mukavele senedi mûcibince şirkette olan yirmi hissesinden bi'l tefrîk ayrıca ve ikinci **[800]** derecede Haçator Han Efendi'ye î'tâ etmiş olduğu ve işbu iki hisse ile varaka-i mezkûre mantığınca asıl şirkette olan on hisseye ait mebalîğ el ân Agop Efendi zimmetinde bulunduğu ve mahkeme-i istinafiye i'lâmında gösterildiği vechle Hasan Fehmi Efendi'nin gerek iki hisse için yemin teklifine ve gerek Agop Efendi'nin matlubat gayr-ı hak mütebeyyinin istifası te'hîre salâhiyeti olamayacağını ifade ve enba eylediği iki hisseyi mübeyyin olan mukavele senedi şirket kontratosundan muahhar tarihiyle müverrah idüğü anlaşılmasıyla bunun için ne diyeceği Hasan Fehmi Efendi'den lede'l istifsar her ne kadar tarihi muahhar ise de şirket kontratosundan evvelce terkim kılınmış ve bu gibi mukaddem ve muahhar tarih mültezimler beynindeki muamelatta kesîrû'l

vuku bulunmuş idüğünü ve şirket kontratosunun esası yani şirketin kaç hisseye inhisârı ibtidâ-i iltizamda cümle şürekâ indinde malum olmak mûlabesesiyle mukavele senedinin evvelce yazılıp da kontratonun sonradan tanzîm edilmesi dahi istib'âd olunamayacağını dermeyân etti ve Agop Efendi'nin iddiagerdesi olan matlubat maddesinin Diğeran'ın muahharan Erzurum'dan getirttiği vekâletnâme üzerine derdest muhakeme idüğü vekilan mûmâileyhanın ifâdât-ı vâkıasından münfehim oldu.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilat-ı mebsutadan müstefad olduğu üzere müstedî-i temyiz Agop Efendi vekili Hasan Fehmi Efendi'nin itirazat-ı mesrudasinin hûlasası ibrânamede Haçator Han Efendi'nin on hissesi olduğu gösterilmesi ve ayrıca iki hissesi olduğuna dair işaret bulunmaması karâini iki hissenin on hissede dahil idüğünü ispata gayr-ı kâfi olsa bile bu babda yemin teklifine hak ve salâhiyet olacağı ve mahkeme-i istinafiyece müvekkili Agop Efendi'nin matlubatı ddiasının bir cihetinin ayrıca vekâletnâme ile rü'yeti lüzumundan bahsedilmesi usûl-i muhakemeye muhalif bulunduğu kazıyyeleri oluyor ise de mahkeme-i istinafiye i'lâmı mûndericatına nazaran iki hisse hakkında olan mukavele senedini Hasan Fehmi Efendi cerha muktedir olamamış ve umûm-ı şürekâ beyinde şirketinin umûm-ı muhasebesini mübeyyin ibrânamede ayrıca senetle şürekâdan Agop Efendi'nin kendi hissesinden bi'l tefrîk Haçator Han Efendi'ye î'tâ eylediği ber mûcib-i mütebeyyin olan iki hisseye dair işaret olmaması işbu iki hissenin Haçator Han Efendi'nin kontrato mantığınca doğrudan doğruya şirkette bulunan on hissesi dahilinde olduğuna karîne ad edilemeyeceği derkar bulunmuş olduğundan ve bu makûle şirketlere mütedair dermeyân olunacak deâvînin ispatı için evrak-ı mutebere irâesi lazımeden iken Hasan Fehmi Efendi'nin öyle bir varaka-i makbuleye temessük etmeyerek bir kâide senetle mütebeyyin olan bir şeyden dolayı kendi kavlı-i mücerredine ibtinâ'en yemin teklifine salâhiyeti olamayacağı bedîhî olduğundan ve Haçator Han Efendi'nin derece-i evvelide olan alacağına Agop Efendi'nin takas etmek istemiş iken ileriye ta'lik olunan matlubat gayr-ı müsebitesinden Erzurum gümrük muamelatına müteallik görülen kalemleri muahharan mahkeme-i istinafiyece ber minvâl meşrût meblağ-ı mahkum mezkûrdan tenzîl kılınmıl ve diğer kalemlerin ise Erzurum gümrükleri muamelatına adem-i şümûlüyle beraber gayr-ı müsebbit olmak hasebiyle meblağ-ı mütebaki-i mahkumun te'hîr istifasını gayr-ı müeyyedi bulunmuş olduğundan başka tarafın verilerinin ifâdât [801] vâkıası îcâbınca matlubat-ı mezkûreden dolayı derece-i evvelide bu kere muhakemeye girilmiş idüğünden vekil-i mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi'nin itirazat vâkıası Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erba'a-i nakziyyeden görülemeyerek mahkeme-i istinafiye i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan altı yüz yetmiş iki buçuk kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidi ile sâir-i masârif-i muhakemenin evvel emrde mahkeme-i temyizce hakl çıkan Haçator Han Efendi'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyn vekillerine dahi tefhîm kılındı.

(25 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Müzekkere Suretidir)

Selanik tüccarından Sebatay Kastero kumpanyasıyla Bank-ı Osmani beyninde tekevvün eden münazaaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 26 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli i'lâmın temyizinin müstedî bank nazırı vekili Antol Bardo tarafından î'tâ olunan 14 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli arzuhal ve layiha ile i'lâm-i mezkûr sureti diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu

Mezkûr dîvân-ı istînâf i'lâmının hülâsa-i meali Selanik Mahkeme-i Ticaretinden bidâyeten verilen i'lâma Kastero kumpanyası tarafından itiraz ile istinaf dava olunması üzerine tarafeyn celb ile muhakemelerine ibtidâr olunacağı sırada vekil-i merkum Bardo davanın istinaf olunamayacağına dair iki sebep meydana koyup birincisi layihasında muharrer mebalîğ-i mahkûmenin ahzını şâmil i'lâm ve senedi iade eylediği fıkrası bulunmuş ise de bu tâbirat-ı murâdî senet ve i'lâmı Kastero'nun iade eylediği kaziyyesi ise suret-i i'lâm mahkûmun aleyh Kastero'ya verilmiş zahrında bir gûna kayıt ve işaret görülememiş olduğu gibi asıl i'lâm dâyin ve talip bulunan bank şubesi nazırının nezdinde olmak lazım gelerek i'lâmın iddiası vazifesi nazır-ı mûmâileyhe ait bulunduğundan ve eğer i'lâmı müvekkilinin red eylediği husûsu ise o halde i'lâmı Kastero kabul etmeyerek mahalli evrakından istinbât olunduğu üzere sandık emini nezdinde kalmış demek idüğünden alâ-kile't-takdireyn şu itiraz gayr-ı vârid bulunmuş ikincisi hükm-i i'lâmın icrasından evvel müste'nifin istinaf-ı dava edeceğini hâvî evrakta sarâhat olmadığı husûsi olup halbuki bank nazırının ifadesi üzerine akçanın banka teslimine dair ticaret-i nezaret celîlesinden Selanik vilayetine keşide olunan telgraf namede Kastero'nun istinaf davasında haksız çıktığı halde iade olunmak üzere akçanın banka itası muharrer bu telgraf nameyi nazır mûmâileyh kabul etmiş demek olduğundan ve şu halde bankanın akçayı ahzından evvel Kastero'nun varaka-i resmiyye mûcibince istinaf iddiasında bulunduğu bî-şekk olup hatta sandık emininin akçayı ahzını hâvî olan senedinde herhangi tarafa verilmek lazım gelir ise î'tâ olunmak üzere depozito olduğunun muharrer olması Kastero'nun hükm-i i'lâmı kabul etmediğini müeyyed olup çünkü kabul eylemiş olsa akçayı teklif doğrudan doğruya banka şubesine teslim edeceğinden ve mezkûr senetten [802] akçanın depozito tarihiyle ve istinaf etmek muradıyla î'tâ edildiğini tazammun eder mani istihrâc edilebileceğine mebni senedin hükmü bu cihete masrûf olmak lazım geldiğinden kat' nazar i'lâm-ı mezkûrda hükmün muvakkaten icrâsı musarrah ve usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin altmışıncı maddesinde (vâki olan iddia bir sened-i resmi veya medyûnun mu'terif olduğu bir hükm-i sâbık üzerine müesses olduğu halde buna dair hüküm lâhık olduktan sonra istinaf için istidâ olunsa bile iddia-yı mezkûrun hükm ve kararıyla beraber muvakkaten icrâsına hükm olunacağı ve fakat bu halde sahib-i iddiadan kefil ve ba-teminat kaviyye alınacağı ve vermediği surette mahkûmun bih olan akça bi'l tahsil ticaret mahkemesinde emaneten tevkîf edileceği ve altmış ikinci maddesinde mahkeme-i ticaret hükmünün muvakkaten icrâsına karar vermediği takdirde huzur-ı dîvân-ı istînâfta evvel be evvel icrâ-yı muvakkat talep edebileceği ve yüz dokuzuncu maddesinde bir hükm veya karar-ı

karîneyi şâmil olan icrâsı ol hükmün veya karar-ı karînenin muvakkaten icrâsı derc olunmamış ise aleyhinde olunan istinaf i'lâmının icrâsını te'hir edeceği) münezzeh olduğu cihetle ber mûcib-i kanun akça emaneten mal sandığında tevki'f edilmiş ve ahiren ticaret nezaret celilesinden çekilen telgraf teminat ad olunarak bankaya teslim kılınmış olduğu ve istinaf için istidâ olunmasa bile icrâ-yı muvakkatın tehhür ermeyeceği fıkrasından istinaf davasına icrâ-yı muvakkatın haylûlet edemeyeceği anlaşılarak bir hükmün icrâ-yı muvakkatından sonra dahi istinaf istidâsının kabul olunacağı ve icrâyı memur olan vali-i vilayetin 26 Muharrem sene 90 tarihli tahriratında resmen beyan olunduğu vechle icrâ-yı muvakkata hükm verilmesine mebni Kastero'nun akçanın mal sandığına teslimiyle beraber istinaf-ı dava emelinde bulunduğu tebeyyün eylemiş olmakla ve nizamname-i mezkûrun yüz onuncu maddesi ahkâmınca dahi müste'nif aleyhin işin istinafen içine girişilmezden evvel icrâ-yı muvakkatı talep edebileceği mûlabesiyle şu kayıtlardan kurtulmak için müste'nifin evvel emrde icrâ-yı muvakkata muvafakatla badehu istinaf dava etmesi icâb edeceği gibi istinaf kefaletinden akçanın depozito edildiği tahkik ve sened-i mezkûr için hükm veren mahkemeden bir şey denilerek tasdik olunmuş olduğundan icrâ-yı muvakkata hükm veren mahkemenin dahi Kastero'nun istinaf eylemek üzere akçayı depozito eylediğini tasdik etmiş idüğü şüpheden âzâde bulunmakla müste'nif Kastero kumpanyasının istinaf-ı davaya salâhiyeti olduğunu hâvîdir.

Merkûm Bardo'nun layiha-i itiraziyesinin hûlâsa-i mealî el ân Kastero kumpanyasının meblağ-ı mahkûmu şubeye bi'l teslim i'lâm ile bu nevlerini istirdâd etmesi ve sandık emini tarafından verilen ilm-ü haberde yalnız beş yüz otuz altı adet lira-yı Osmani'nin teslim kılındığı muharrer olup ileride istinaf davasına kıyâm olunacağına dair bir gûna sarâhat bulunmaması hükm-i i'lâmın kabulünü mutazammın ve müsebbit idüğü sâniyen ilm-ü haberde mûnderic depozito lafzının paranın istinaf için teslimi manasına şümüllü olamayacağı ve i'lâmda hükmün muvakkaten icrâsı mûnderic olduğundan paranın hîn-i tesliminde istinaf [803] dava olunacağını beyan edilmesi lazım geleceği sâlisen dîvân-ı istînâf i'lâmında mecrûh hükmünde gösterilen dillerinin cerhi zımnında irâd olunan usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmışıncı ve altmış ikinci ve yüz onuncu maddelerinin bu meseleye asla taalluku bulunmadığı iraben Kastero ve kumpanyası istinaf-ı dava niyetinde bulunmuş olsa evvel emrde istinaf- istidâsının itasıyla badehu karar muvakkatı icrâ etmesi iktizâ edeceği hususlarından ibarettir layiha-i cevabiyede merkûm Bardo'nun itirazatı i'lâmının nakzını mûcib esbâbdan olmadığı gibi zaten vâhî ve bi esas idüğünden temyiz istidâsının reddi istidâ olunmuştur.

Tarafeyn daireye istenildiğinde Bank-ı Osmani tarafından Antol Bardo ile Hokoçyan ve Kastero kumpasnyası cânibinden Hasan Fehmi Efendi musaddak senetlerle vekaleten gelmeleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta iki taraf dahi layihalarındaki itiraz ve ifâdâtı tekrar ile beraber merkûm Hokoçyan bir i'lâmın muvakkaten icrâsı yalnız meblağ-ı mahkûm için olabilip Kastero ve kumpanyası ise hem meblağ-ı mahkûmu ve hem faiz ve masârif-i muhakemeyi tamamen verdiğinden bu cihetle i'lâm-ı muvakkaten icrâ olunmayıp katiyyen ve

kâmilten icrâ olunduğundan ve meblağ-ı mahkum sandığa teslim olunmadan evvel istinaf dava olunacağına hasmının imzası tahtında tahrirat-ı beyan etmesi lazım geleceğinden bahsle Kastero ve kumpanyasının istinafa hakkı kalmadığını ifade ve beyan ve Hasan Fehmi Efendi Selanik Mahkemesi hilâf-ı nizam olarak masârif-i muhakemede muvakkaten tahsiline hükm etmesinden dolayı müvekkili mecburen onu dahi vermiş ise de bundan dolayı istinaf hakkı zâyî olmayacağı gibi müvekkili herhangi tarafa verilmek lazım gelir ise ol tarafa verilmek şartıyla parayı mal sandığına teslim etmiş ve istinaf hakkında vazgeçtiğini beyan etmemiş olduğundan istinaf hakkı baki idüğünü ve Ticaret-i Nezaret Celîlesiyle Selanik vilayeti beyninde cereyân eden muhaberat-ı resmiyye dahi bunu ispat edeceğini ve para sandık emini tarafından bank şubesine teslim olunduğu vaktinde senet alındığını ityân eylediler.

Keyfiyet lede'l müzakere merkûm Bardo'nun layihasında muharrer olan Hokoçyan'ın şifâhen vuku bulan itirazatı Kastero ve kumpanyası hükm-i i'lâmı kabul ile meblağ-ı mahkûmu maa-faiz ve masârif kâmilten î'tâ eylediği ve parayı verdiği vakit istinaf dava edeceğini tahriren beyan etmediği ve evvel emrde istinaf edip badehu karar muvakkati icrâ eylemesi lazım geleceğini hususlarından ibaret bulunmuş ise de dîvân-ı istînâf i'lâmında münderic tafsilattan müsteban olduğu üzere merkûm Kastero kumpanyasının Selanik Mahkeme-i Ticaret'inde mahkûm olması ve hükmün muvakkaten icrâsı dahi hükm tahtında bulunması üzerine istinaf-ı dava edeceğini bi'l beyan hükm olunan mebalîği ileride hangi tarafa verilmek lazım gelir ise ol tarafa verilmek şartıyla mahalli mal sandığına depozito ederek sandık eminden bir kıt'a ilm-ü haber almış ve müddet-i nizamiyesi tarafında istinaf-ı dava etmiş olmasına ve eğer ki meblağ-ı mahkûm depozito olunduktan sonra Bank-ı Osmani tarafından vuku bulan istidâya mebni işin

[804] istinafen rü'yetinde bank haksız çıkar ise yine iade eylemek üzere bank tarafından senet alınarak paranın itası hakkında Ticaret-i Nezaret Celîlesinden keşide olunan telgrafname mûcibince depozito bulunan mebalîğ bank şubesine verilmiş ise de meblağ-ı mezbûrun evvel suretle itası usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmışıncı maddesine muvafık olarak Kastero kumpanyası istinaf hakkından vazgeçtiğini ve hükm-i i'lâmı kabul eylediğini beyan etmedikçe vech-i meşrûh üzere depozitonun banka itası Kastero kumpanyasını istinaf hakkından ıskât edemeyeceğine ve Kastero kumpanyasının hükm-i i'lâmı kabul ettiği hakkında bankın vuku bulan iddiası kavlı-i mücerredde kalmış idüğüne nazaran itirazat-ı mezkûra dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzını mûcib görülememekle mezkûr i'lâmın tasdîkine ve i'lâm ve tebliğ harcı olan sekiz adet beyaz mecidinin Bank-ı Osmaniye rücû etmek üzere Kastero kumpanyasından alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm olundu.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm 5 Rebiyyülevvel Sene 91 Suretidir)

Bank-ı Osmani'nin Beyrut şubesi müdürü mösyö Maruti ile Beyrut ahalisinden Mansurtiyan? Ve şürekâsı beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 25 Cemaziyelâhir sene 88 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Mansurtiyan'ın vermiş olduğu

arzuhal Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun müfadı Beyrut Ticaret Mahkemesinde icrâ olunan muhakemede müdür mûmâileyh Hoca Musa ve Prosper Baminyo nam tacirler tarafından 9 Kanunusani sene 88 tarihiyle Mansurtiyan ve şürekâsı namına yazılıp mûmâileyhim cânibinden dahi bank şubesine ciro olunmuş olan yirmi bin yedi yüz kırk bir kuruşluk bir kıt'a sipariş tahvilini ibrâz ile meblağ-ı mezbûrun tahsilini veyahut Baminyo yedinde kaldığı müddetçe terziye olmak üzere bir imza verilmesini dava ve Mansurtiyan ve şürekâsı vekili Yüşare Melhem dahi tahvil-i mezkûrun cirosu nâkıs olduğundan bank şubesi kendilerinin vekili demek olup sahib-i deyn olmadığını ve senedin bank şubesinde bulunuşu bedelini tahsil için olup böyle olmadığını iddia olduğu takdirde meblağ-ı mezbûrun kendilerine îfâ olduğunun bank şubesi tarafından ispat olunması lazım geleceğini ifade ve enbâ etmesi üzerine müdür mûmâileyh cevaba bila ibtidâr mezkûr senet ibtidâ Hoca Nimetullah Kebabe tarafından Baminyo'ya ciro olunup mûmâileyh îfâyâ muktedir olamadığına mebni iskonto tarikiyle Mansurtiyan ve şürekâsının cirosuyla tebdil olunmuş ve muahharan bunların ricası üzerine ikinci defa olarak mezkûr cironun tabir edilmiş olduğu beyan ve buna cevaben Yüşare Melhem dahi birinci ve ikincisenetler dahi müvekkillerine ait olup müvekkilleri tarafından makbuz suretile şubeye teslim olduğunu ve mezkûr senetlerde mûnderic bulunan meblağın müvekkillerine îsâl edildiğini şubenin ispat edememesi musaddak ifadesini müeyyed idüğünü dermeyân etmiş ise de Mansurtiya ile Baminyo'bun bank şubesinin defteri mahkemeye celb ve muayene ve tedkîkât-ı mukteziyye icrâ [805] olundukta bunlardan şubenin defterinde mezkûr senetler suret-i muhtelifede olarak üç defa mütevaliyen kat' tarihiyle tecdîd olunup en sonra keyfiyetin Mansurtiyan ile şürekâsı taraflarından kat' ve suretiyle ciro olduğu ve eğer ki senet-i mebhûsü'n anhin cirosu nâkıs ise de bedelinin Baminyo'ya teslim kılındığının mukayyed idüğü tebeyyün eylemiş ve bu sırada ikinci snet bedelinin Mansurtiyan'ın zevcesi hesabına olarak Baminyo'ya îsâl olduğu vekil-i merkûm tarafından dermeyân olunmuş ise de buna dair bir delil îrâd olunamadıktan başka meblağ-ı mezbûru Hoca Baminyo'nun bizzat bankadan ahz eylediği mûmâileyhin takririnden ve zevce-i mûmâileyhanın hesabına tutulmamış olduğu dahi senedin şerhinden müsteban olmuş olmasıyla ve şu halde Mansurtiyan'ın ityân ile şürekâsı şubece kefil ad olunmuş demek bulunmasıyla meblağ-ı mezkûrun protestosu tarihinden itibaren zarar ve ziyarı ve bi'l cümle dava masârifi ile beraber Mansurtiyan ve şürekâsından bi'l tahsil şubeye teslimine hükm olunmuş olduğu halde Mansurtiyan ve şürekâsı hükm-i mezbûru adem-i kabul ile keyfiyetin istinafen rû'yetini istidâ ederek dîvân-ı istînâfça dahi tarafeynin muvacehe ve isticvabı icrâ ve itiraz ve cevap layihaları kırâat ve mütalaa olunduktan ve mûnâzaun-fih olan tahvilin sureti lede'l muayene 10 Nisan sene 1868 tarihli ve Musa Prosper Baminyo imzalı olup metninde (9 Kanunusani sene 68 tarihinden üç ay mezbûrunda Hoca Yusuf ve Mansurtiyan ve şürekâsı emrine bâlâda mürakkam yirmi beş bin yedi yüz kırk bir kuruş cârî olan fiyat üzere tediye edeceği ve kıymeti yirmi beş bin kuruşluk Kambal karşılığı olarak bu tarihinde banka emrine müstahak olup ve onun kıymeti nakden alınmıştır)

ibaresi muharrer ve ciro su noksan olduğu gibi müdür mûmâileyhin vekili mösyö Edvarid Tarafından ibrâz olunan 17 Mayıs sene 384 tarihli protestonamede (Bank-ı Osmani istidâsına tevîkan Beyrut Mahkemesi'nden Prosper Baminyo'nun ahvâli mesul olundukta Prosper Baminyo çend gündür bir hayli düyûndan dolayı mahbus bulunduğu ve bankanın bir kıt'a Kambal'ı imza eden eşhâs aleyhine kendi hukukunun bekası için kanunen îcâbının icrâsını istidâ eylediği) ve 29 Haziran sene 84 tarihli protestonamede dahi (mezkûr Kambal bedelinin tediye olunmamasından nâşî sebebi anlaşılmak için imza eden Hoca Musa ile Prosper Baminyo Beyrut Mahkeme-i Ticaret'i marifetiyle taharrî olunmuş ise de bulunamamış ve Prosper dahi Halep'te bulunmuş ve Kambali'nin vadesi ise menkuziyye olup tediye olunmamış ve bunun hâmile bulunan bank dahi nizamının icrâsı istidâ etmiş olduğu beyanıyla îcâb eden kimesnenin gûzeşte ve masârifi ile zarar ve ziyandan dolayı mesul tutulması hakkında protesto olunduğu mürakkam bulunduktan sonra keyfiyet lede'l tezekkür müste'nif Mansurtiyan'ın vekili Musa o da mebhûsü'n anı olan poliçenin bedeli vekaleten tahsil olunmak üzere bankaya verilmiş olduğunu iddia etmekte olarak ancak bunun ol suretle defterinde kaydı olup olmadığı inde'l sual defterde kaydı olmadığını ve bu da poliçe bedeli zevcesinin evvelisinden neşet eylediğini beyan eylemiş ise de bu iddiasını ispat edememiş ve mezkûr poliçenin bedeli başka para olmayıp evvelki poliçeden müteselsile-i bedeli eylediği ve bedelinin dahi Baminyo'ya verildiğini Beyrut Mahkeme-i Ticaretinde müste'nif mûmâileyhin [806] vekili tarafından tasdîk kılınmış olduğu misillü bankın defterleri dahi bunu müeyyed bulunmuş ve Mansurtiyan'ın mezkûr poliçe kendi emirleriyle yazılmış olması ve bankadan ilm-ü haber gibi bir gûna ve kapora almaksızın ve defterinde kaydı olmaksızın ciro edilerek bankaya verilmesi bu babda kefil olduğuna delâlet eylemiş olduğundan müste'nifin bu babda olan itirazatı mecrûh olup ancak sâlifü'l-beyân protestoların müvekkillerine tebliğ olunup olunmadığı söylemiş ve bank şubesinin vekili Edvarid dahi tebliğ olunmadığını ispat edemediği gibi tebliğ olunduğu suretlerinden dahi anlaşılamamış olduğuna ve mezkûr protestoların vaktiyle tebliğ olunmaması cihetle faiz iddiasına salâhiyet olamayacağına binaen derece-i evveli mahkemesi i'lâmının zarar ve ziyan hakkında olan fıkrasının ıslahıyla kûsur hükmünün icrâsı ve binâberin Mansurtiyan şürekâsından yalnız asıl mal bulunan yirmi bin kuruşun bi'l tahsil bank şubesine itası husûslarına karar verildiğini mübeyyindir müstedî-i temyiz Mansurtiyan kumpanyasının layihasında muharrer itirazat hülasası kanunname-i ticaretin dördüncü va doksan beşinci maddeleri ahkâmınca bir poliçe ve ba-sipariş tahvilinin ciro su şerâit-i nizamiyeyi hâvî olmayıp da nâkıs olduğu halde hâmil bulunan kimseye alacaklı nazarıyla bakılamayıp senedi kendisine ciro eden adamın vekili nazarıyla bakılmak lazım gelir iken dîvân-ı istinâfta kendilerinin kefil hükmünde mesul ve bank şubesinin sahip deyn-i itibar olunması mugayir kanun idüğü ve münâzaun-fih olan senedin ciro su nâkıs olduğundan mücerred bedelinin tahsili için bankaya verildiğine dair kendilerine ispat düşmez iken bank cânibinden yedlerinde ilm-ü haber olmadığına ve bankanın defteriyle asıl medyûn bulunan Baminyo'nun şahadetine istinaden paranın kendilerinden tahsiline hükm olunup bu dahi kanuna münâfi olduğu ve kendilerinin filhakika kefaletleri olmuş

olsaydı bank tarafından kendilerine protesto tebliğ olunmak lazım gelip böyle bir protesto tebliğ olunmadığından bank şubesinin hukukundan sâkıt olduğu ve bir de dîvân-ı istînâfın i'lâmında mezkûr poliçenin şâmil olduğu meblağ başka para olmayıp evvelki poliçeden müteselsile-i tevellüd eylediğini ve bedelinin Baminyo'ya verildiğini Beyrut Mahkemesinde bank vekilinin söylemesi üzerine kendi vekillerinin tasdik eylemiş olduğu muharrer ise de bu tasdik aslı olmadıktan başka mahkeme-i merkûme i'lâmında dahi böyle bir ibare olmadığı kaziyyelerinden ibarettir bank şubesinin vekili mösyö Edvarid'in cevap layihası ile i'lâm-ı mezbûrun faiz hakkında olan cihetinin nakzı müstedî vermiş olduğu istidânamenin mündericatı dahi poliçe ve emr-i muharrer tahvilatı ciro edenlerin cirosunun adem-i intizâmından dolayı mesuliyetinden kurtulamayacakları ve misillü nâkız cirolu vahvilatın vekâletnâme hükmüne girmesi mücerred vekilin tahvilin sakâmetine dair dermeyân edebileceği her nev' itirazı ciro sahibinin dahi mebni ol itirazı hâmil tahvil hakkında dermeyân etmeye hakkı olabilmesine müteveffik idüğü ve Mansurtiyan kumpanyasının tahvili ciro ettiği meydanda olup kanun-ı ticaretin doksan yedinci maddesi mûcibince mesul olacağından mesul olup olmadığını ispat etmedikçe kefaletten tahlîs-i geriban edemeyeceği ve yalnız cironun suret [807] gayr-ı muntazamada icrâ olunması bankanın hukukundan sâkıt ıkmasına ispat ad olunamayacağı ve protestonun tebliği bahsine gelince mezkûr kumpanyanın protestosunun adem-i tebliğine dair olan itirazlarını derece-i evveli mahkemesinde îrâd etmeyip bu gibi itirazat ve şikayetin ise her güne muhasame ve mücavebeden evvel îrâd olunması ve bunlar vaktiyle îrâd olunmadığı takdirde oltarafın hak-ı şikayetten sâkıt olması ahkâm-ı kanuniye iktizâsından olmakla kumpanyanın ne dîvân-ı istînâfta ve ne de mahkeme-i temyizde dermeyân etmekle salâhiyeti olamayacağı gibi ticaret kanunnamesinin yüz yirmi beşinci maddesi muktezasınca protestonamenin ashâb-ı havâlâta tebliğ olunmaması poliçenin hâmilini ashâb-ı havâlât aleyhinde davadan sâkıt eden şerâitten olmamakla bank-ı mezkûr dahi nizamen ve sarâhaten sukût-ı davaya medâr istinâd olamayan adem-i tebliğden dolayı hakkından sâkıt olamayacağı ve mâmafih mezkûr protestonun kumpanyaya ikametgahında tebliğ olunamamış ise de Beyrut Mahkemesinde îbrâz olunur medâr-ı hükm ittihâz olunan evrak ve senedattan beride protestoname olup şu halde kumpanyaya kâide-i tebliğ edilmiş demek olacağından re's-ül mal mezbûrun faizini dahi talep etmeye hak ve salâhiyet olduğunu ve mezkûr tahvil âdi vekaletname hükmünde tutulacak olsa bile mutazammın olduğu meblağın Baminyo'ya bank tarafından edâ olunduğu Mansurtiyan'ın Beyrut Mahkemesinde vuku bulan itirafı ile müsebbit olup bir vekilinin müvekkili talep eylemeye hakkı olabildiği derkar olacağı mâmafih Mansurtiyan'ın sened-i mezkûru tahsil için verdiği dair olan iddiasını Usûl-i Muhakeme Nizamnamesinin otuz altıncı maddesi iktizâsınca ispat edemeyip defterlerinde dahi böyle bir kayıt bulunmadığının kendi ikrarlarıyla sabit olduğu ve tahvil-i mezkûrun zevcesine ait olduğuna dair vâki olan ifadesi dahi zeyl-i kanunun otuz beşinci maddesi ahkâmına mugayir ve vâhî olup ispat olunmadığı ve bank şubesinin mezkûr tahvili tahsil için almayıp iskonto tarikiyle aldığını mutazammın defatiriyle ispat ederek

Kanun-ı ticaretin sekizinci maddesi hükmünce defatirin beyne'l tüccar ispat makamında kabulü caiz bulunduğu fıkralarını mutazammındır.

Tarafeyn daireye istenildikte Mansurtiyan'ın kumpanyası tarafından Mansurtiyan ve bank şubesi cânibinden mösyö Edvarayd musaddak senetlerle vekâleten gelmeleriyle lede'l isticvab her biri layihası mündericatını tekrar etmiştir.

Bu husûsa dair gerek dîvân-ı istînâfta ve gerek mahalinde bulunan evrak-ı munkazıye celb ve mütalaa ve münâzaun-fih olan senet ve protestonamelerle Beyrut Mahkemesi i'lâmının mündericatı nazar-ı tedkîkâttan geçirildikten sonra keyfiyet lede'l müzakere Mansurtiyan kumpanyasının vekili tarafından ber minvâl-i muharrer dîvân-ı istînâf i'lâmında senet münâzaun-fihin şâmil olduğu meblağ başka para olmayıp evvelki senetlerden teselsülen tevellüd eylediğini ve bedelinin Baminyo'ya verildiğini derece-i evvelide bank-ı müvekkilinin söylemesi üzerine Mansurtiyan vekili tasdik eylemiş ve bu münderic bulunan ibareye itirazen böyle şeyin aslı olmadıktan başka derece-i evveli i'lâmında dahi böyle ibare olmadığı serd ve ityân olunmakta ise de derece-i evveli i'lâmında sened-i mezkûr bedelinin cirosu mûcibince kumpanyadan tahsilini bank vekilinin dava etmesi üzerine kumpanyanın vekili ciro nâkıs olduğundan bank müvekkilinin [808] vekili demek olup sahib-i deyn olmadığını ve senedin bankada bulunuşu bedelinin tahsili için olduğu beyan ile bunun bedeli bank tarafından verilmeyip doğrudan doğruya kumpanya cânibinden nakden Baminyo'ya tediye olunmuş gibi iddiada bulunmuş olduğu halde muahharan bank vekili tarafından sened-i mezkûrun Nimetullah Kebabe'nin cirosuyla Baminyo üzerine yazıldığı ve mûmâileyh ifâyâ muktedir olmadığına mebni sened-i mezkûr alâ tarik'ül kat' Hoca Mansur ile şürekâsının cirosuyla tebdil ve badehu mûmâileyhanın ricalarıyla ikinci defa olarak mezkûr cironun tağyir edilmiş olduğu dermeyân olundukta kumpanyanın vekili dahi sened-i evvel ve sâninin her ikisi müvekkillerine ait olmadığını söylemiş olduğu muharrer bulunduğu ve şu tafsîlâtın neticesi ise kumpanya cironun noksan olduğuna istinaden ibtidâki def'-i davasında sened-i mezkûrun bedelini bankadan ahz etmediğini ve bedelini kendisi Baminyo'ya tediye edip senedi dahi bankaya tahsil için vermiş olduğunu iddia ederken muahharan işbu def' davasına muhalif olarak birinci ve ikinci senedin kendisine ait demesi ikinci senet için Baminyo'ya bi'l tab' akça vermediğini ve sened-i sâni-i mezkûrun sened-i evvelinden müselsel bulunduğunu itiraf ve tasdik demek olduğu derkar idüğüne binaen dîvân-ı istînâfın bu babda olan mütalaa derece-i evveli i'lâmı müfadinâ mutabık olup kumpanyanın itiraz-ı meşrûhu vâhî ve gayr-ı vârid olduğu gibi deynin teselsülü hakkında kumpanyanın itirafı vuku bulmamış olsa bile sened-i sâninin sened-i evvelinden neşet ettiği sened-i sâninin müstenid sarâhaten münderic olduğundan kumpanyanın bu babda tasdikine dahi hacet görülememiş ve cironun nâkıs olması mûlabesesş bank-ı sahib-i deyn tutulamayıp kanunname-i ticaretin doksan beşinci maddesi mûcibince vekil ad olunmak lazım geleceğine dair olan (Mâbadı sonra).

İ'ân

Tingırzâde müteveffâ Ohannes Efendi veresesinin Hazine-i Celîleye zimmetleri bulunan mebalîğ-i malûmeye mahsûb olmak üzere verese uhdelerinde olan Beşiktaş'ta Maçka Mahallesi kâin bir bab hane bundan mukaddem mezada verilerek yüz yirmi altı bin kuruşa çıkmış ve şehir-i Rebiyyülâhirin yirmi altıncı günü müzayedesini kararı verilip talibine ferâğ mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olabların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'ân olunur.

Nişli Ali Ağa'nın 23 Zilkade sene 87 tarihli i'âm-ı şer'î mûcibince izzetli Akif Efendi zimmetinde matlubu olan mebalîğin tesviyesi için efendi-i mûmâileyhin Sultan Ahmed civarında kapı ağası mahallesinde Değirmen sokağında kâin sekiz yüz otuz ferâğ arsası bundan mukaddem mezada verilerek sekiz bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde tagarrur etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln beşinci günü müzayedesini olmadığından vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'ân olunur .

2.20. Cerîde-i Mehakim 55. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülâhir	Sene	(Pazartesi)	Mayıs Rumi	Sene	Sahife
55	9	1291		13	1290	809

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbâdı)

İtiraza gelince eğer ki kanunname-i mezkûrun doksan beşinci maddesi iktizâsınca poliçenin veya sipariş tahvilinin cirosu yine kanunname-i mezkûrun doksan dördüncü maddesinde beyan olunan şerâite tevâfuk etmediği halde evvel senetlerin intikal ve devri icrâ olunamayıp âdeta vekâletnâme kabilinden olacağı ve binaenaleyh nâkıs cirolu bir poliçenin hâmilî mademki poliçeye malın olamayıp bunu kendisine ciro eden şahsın vekili ad olunacaktır medyûn olan yani üzerine poliçe keşide olunan kimesneden veyahut sipariş tahvilini imza eden şahsın senet bedelini talep eylediğinde kendisi kanunen onun nazarında ciro eden adamın vekili ad olunarak şahs-ı sâlis itibar olunamayacağından medyûnun bedel-i senedinden dolayı ciro eden adam hakkında her ne gûna itirazı var ise dermeyân etmeye hak ve salâhiyeti ve o makule itirazatı hâmilin dahi vekaleten istimâmecburiyeti olduğu bu suretle kendisine poliçeye malın ve mutasarrıf bir şahs-ı sâlis nazarıyla bakılamayacağından kendisi ağerce ciro nâkıs ise de akçayı hakikaten ciro eden şahsa tediye eylediğini ispat dâiyesinde bulunacak olsa bile işbu iddiası asla mesmû olamayacağı derkar ise de nâkıs cirolu bir senedin hâmilî evvel

ciroyu eden şahıs beyinde cironun noksaniyyetine istinaden poliçe bedelinin adem-i tediyesinden dolayı münazaa vukuuna poliçenin hâmilî bulunan zat ancak vehle-i ûlâda vekil ad olunabilip yoksa mahkemece tahkîkata girişilip de cironun noksaniyetiyle beraber akçanın ismine ciro olunan ve senedi hâmil olan şahıs tarafından hakîkaten tediye olunduğu tebeyyün eylediği halde artık evvel poliçenin hâmilî vekil ad olunmayarak poliçenin malın ve mutasarrıfı ad olunacağı ve binâberin poliçenin bedelini nâkıs ciro eden adamdan mütalebeye kanunen hak ve salâhiyeti olacağı ve husûs-ı mebhûsü'n-anhda ise senedi [810] imza eden Baminyo bir gûna itiraz etmeyip bilakis poliçe senedini bankadan almadığını ifade ve ikrâr etmiş ve merkûm her ne kadar asıl medyûn ise de parayı bankaya olsun veyahut Mansurtiyan kumpanyasına olsun her halde vermeye mecbur olarak şu halde akçayı bankadan almadığını ikrâr etmesinde kendisine fâide hâmil olamayacağı cihetle ikrâr-ı vâki fâidesi olan bir şahısın şهادetine kıyas olunamayacağı âşikâr bulunmuş olduğu gibi gerek bidâyet mahkemesinde ve gerek dîvân-ı istînâfça cereyân eden tedkîkâtta ve mebhûsü'n anı olan sipariş tahviliyle evrak-ı sâire mütalaasından müsteban olduğu üzere bank şubesi Mansurtiyan kumpanyası cânibinden kendisine ciro olunarak yirmi beş bin yedi yüz kûsûr kuruşu hâvî ve alafranga 1 Nisan sene 86 tarihiyle müerrah bulunan üç ay vadeli senet ahz eyledikten sonra vadesi hulûl etmezden evvel poliçeyi imza eden medyûnlardan Prosper Baminyo'nun fiilen iflas halinde bulunup işine hâle geldiğini istihbâr etmesiyle muhafaza-i hukuk zımnında kanunname ticaretin yüz yirminci maddesine tevfikân birinci defa olarak tarih protestosundan bir buçuk mahkûmun aleyh sonra yani alafranga 29 Mayıs sene 84 tarihinde Beyrut Ticaret Mahkemesi marifetitle lazım gelen protestoyu icrâ ettirerek medyûn-ı merkûmun çend gününden beri dîvânattan dolayı mahbus bulunduğunu tasdik eyledikten sonra senedi havale eden Mansurtiyan kumpanyasından dava ve akçanın derhal itası yahud mezkûr akça medyûnan merkûmanın uhdesinde tevfik olunduğu müddetçe mezkûr kumpanya li-eclî'l temînkendisine bir imza verilmesini talep eylemeyip bu esnada senedin vadesi dahi hulûl etmekle akçanın adem-i tediyesinden dolayı lazım gelen protestoyu dahi kanunname-i ticaretin yüz on dokuzuncu ve yüz yirminci maddeleri ahkâmına tevfikân Alafranga 10 Temmuz sene 84 tarihinde icrâ ettiği ve sna-yı davada cironun noksaniyetinden bahs ve itiraf olunarak bedel-i poliçe hakikaten bank şubesi tarafından tediye olunduğunun ber minvâl-i muharrer medyûnlardan Prosper Baminyo'nun ikrârıyla sübût bulduğu ve mezkûr poliçenin tahsili zımnında bankaya verildiği kumpanyası tarafından iddia olunmuş iken muahharan sened-i mezkûrun diğer nir senetten teselsül ve tevellüd eylediği mezkûr kumpanya tarafından bervech bâlâ itiraf olunduğu şöyle dursun sened-i sâninin metninde hâvî olduğu meblağ-ı mezkûr kumpanyanın emrine olarak 9 Kanunusani sene 68 tarihinde yazılmış ve bu defa banka yedinde müddeti munkazıyye olmuş olan yirmi beş bin kuruşluk bir kıt'a Kampal bedeli olduğu sarahaten münderic bulunduğundan sened-i sâni-i mezkûrun Hüseyin imzasında kumpanya tarafından medyûnan merkûmana akça verilmediği ve işbu senede esas ittihaz olunan sened-i evvel ile banka alacaklı bulunup tecdîd senet olunduğu ve binaenaleyh mezkûr banka sened-i evvel mûcibince alacaklı bulunmuş iken tecdîd senet

olundukta bedelini bir defa daha kumpanyaya tediye etmesi îcâb etmeyeceği ve sened-i sâninin sened-i evveliden neş'et ettiğine sened-i evvel yirmi beş bin kuruşluk iken hîn-i tecdidinde üç aylık faiz ilave olunarak yirmi beş bin yedi yüz kırk bir kuruşa ibla olunması dahi delil-i kavi bulunduğu ve şu takdirde sened-i sâninin bankaya ciro olunduğu esnada kumpanya bedelini bankadan ahz etmek mümkün olamayacağından **[811]** cironun dahi bi'l tab'nâkıs yazılacağı yani mezkûr kumpanyanın senedi ciro ettiğine bedeli ahz olunmuştur ibaresini yazmayacağı ve şu halde mebhûsü'n anı olan ikinci senet eski senedin bedelini temîn zımında bankaya ciro edildiği ikinci senedin şerh ve ibaresinden müsteban iki banka şubesi bu paranın kendisi tarafından tediye olunduğunu ispat olunmaya lüzum olmayıp banka ise fazla olarak paranın kendi tarafından î'tâ olunduğu ifadesini ve senedin mealini defâtiri kuyudatla dahi kar daha teyit etmiş olduğundan yalnız lehine ispat olamayacak defâtiriyle ispat etmiş denilemeyeceği Mansurtiyan kumpanyası ise paranın kendi tarafından verildiği iddiasına dair kendi defâtirinde bir gûna kayıt ve işaret olunmadığını ikrâr ettiği gibi senedi tahsil için verdiği dair olan iddiasını dahi ispat edemediği cihetlerle kumpanya vekilinin bu babda olan kâffe-i itirazatı mecrûh ve esbâb-ı nakziyyeden ârî olup dîvân-ı istînâf i'lâmının yalnız sened-i mezkûr bedeli hakkında olan kararı nizami dairesinde görünmüş olmakla karar-ı mezkûrun tasdîkine ve fakat i'lâm-ı mezkûrda tahvil mezkûrun hitâm vade-i muayyenesinde banka tarafından Mansurtiyan kumpanyası aleyhinde protestonun tebliğ olup olunmadığının ispatı vekil-i merkûm Edvarayed'e teklif olunduğu halde ispat edemediği gibi evrakından dahi anlaşılamamış olduğundan bahsle derece-i evveli i'lâmının protesto hakkında olan kararının ıslahına karar verildiği gösterilmiş ise de bervecch-i muharrer ciro olunan tahvil 10 Nisan sene 868 tarihiyle müverrah olup işbu tarihinden itibaren üç mahkûmun aleyh hitâmında yani 11 Temmuz sene 1868 tarihinde banka tarafından resmen protesto olunarak tarafeynin mahkeme-i mukteziyyeleri bi'l icrâ 13 Temmuz sene 284 tarihinde i'lâm tanzîm olunduğu mezkûr senet ile protestoname ve derece-i evveli i'lâmı tarihlerinin tedkîk ve tatbikiyle mütehakkık olarak şu halde işbu protesto Mansurtiyan kumpanyasına tebliğ olunmadığı hakkında olan itirazı evvel be evvel bidâyet mahkemesinde dermeyân olunması lazım gelen itirazat kabilinden iken Mansurtiyan kumpanyası mezkûr itirazı Beyrut Mahkemesinde îrâd etmemiş olduğundan muahharan istinafta ve temyiz-i hukuk dairesinde îrâd olursa bile nizamen mesmû olamayacağı ve çünkü bidâyet mahkemesinde dermeyân olunmuş olsaydı mademki kanun-ı ticaretin yüz yirmi ikinci maddesi iktizâsınca protesto tarihinden itibaren hesap olunması lazım gelen beş günden yalnız iki gün mürûr edip kendisine mahkeme marifetiyle tebliğ edileceğinde asla şüphe olmadığı derkar bulunduğu şöyle dursun mezkûr protesto Mansurtiyan kumpanyasının ikametgahına tebliğ olduğuna dair gerekçe bir delil yoksa da mahkeme-i mezbûreye ibrâz olunarak hatta mezdâr-ı hükm bile ad olunmuş olduğu derece-i evveli i'lâmı mütalaasından anlaşılacak bu suretle ise mezkûr kumpanyaya protestonun mealinden resmen malûmat verilmiş demek olup protestonun yeniden kendisine tabliği hâsıl tahsil demek olacağı ve şayet dava on beş gün mürûrundan sonra vuku bulup protesto dahi müddet-i mezkûre zarfında tebliğ edilmemiş olsa kanunname-i mezkûrun **[812]** yüz

yirmi beşinci maddesi ahkâmı iktizâsınca senedin hâmilî hukukundan sâkıt olacağı derkar ise de bu husûsta dava-i müddet-i mezkûre içinde vuku bulup hatta i'lâm dahi müddetin inkızâsından pek çok evvel verildiği ve ber minvâl-i muharrer protesto mahkemeye ibrâz olunduğu zihetle bir kat daha tebliğine mecburiyet olmadığı derkar iken artık protestonun tebliğ olunmamış nazarıyla bakılarak bank-ı mezkûrun faiz hakkından ıskât edilmesi mârr-üz zikr yüz yirmi beşinci madde ahkâmına tevafuk etmeyeceğinden dîvân-ı istînâf i'lâmının yalnız faiz hakkında olan kararı nakz edilerek tashihi zımnında bu cihetinin dîvân-ı istînâfa iadesine ekseriyetle karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(3 Rebiyyûlâhir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Köçeoğullarından müteveffâ Artin Efendi veresiyle Agop Efendi beyinde olan şirket münazaasının fasl-u hasmı husûsunun mahkeme-i ticarete havalesi lüzumuna dair mahkeme-i istinafiyeden 9 Şevval sene 89 tarihiyle verilen i'lâmın temyizini vereseden Zenub Efendi istidâ eylediği halde li-eclî'l muhakeme vuku bulan davete icabet etmemesi ve diğer taraf gıyaben karar verilmesini talep etmesi üzerine usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi mûcibince Zenub Efendi'nin temyiz-i istidâsının reddine 17 Recep sene 90 tarihinde gıyaben karar verilmiş idi.

Zenub Efendi'nin işbu i'lâm-ı gıyabi hakkında itiraz-ı âlî-ül hükme hâvî î'tâ eylediği arzuhal 7 Recep sene 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesinde havale olunması üzerine tarafeyn daireye istenildiğinde muhtar Pekmez ve Aznavur Serupe gelerek merkûm muhtar Pekmez Zenub Efendi tarafından vekil olduğuna dair vekâletnâmesini ibrâz eyledikten ve Aznavur Serupe Agop ve Begos Efendiler cânibinden umûmi ve murahas vekil olduğuna dair vekâletnâmesi mahkeme-i istinafiyede olduğunu söyleyip mezkûr vekâletnâme dahi celb ve mütalaa olunarak temyize şümüllü olduğu anlaşıldıktan sonra Zenub Efendi'nin itiraz-ı âlî-ül hükme arzualı kırâat olunmasıyla beraber müddet-i nizamiyesi zarfında î'tâ kılındığı inde'l tedkîk tebeyyün eylediğinden tarafeyn 17 Recep sene 90 tarihli i'lâm-ı gıyabiden evvelki hale ric'at ettirilmiş ve bu babda evvel ve ahir tarafeynden verilen itiraz ve cevap layihaları bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta iki tarafın dahi vâki olan ifadeleri layihaları meallerini tekrardan ibaret bulunmuş olmasıyla îcâbı lede'l müzakere Zenub Efendi'nin vekili muhtar Pekmez'in layihasında muharrer itirazatın hülasası müteveffâ Artin Efendi'nin esas davası Agop Efendi'nin tanzîm eylediği sahte ibrânameyi kerhen kendisine imza ettirmesi ve bi'l cümle defâtir ve evrak ve senedat ve emlakı yed-i zaptına geçirmesi maddesi olduğu halde bunlar meskûtun anı bırakılarak üçüncü derecede bulunan ve olkadar ehemmiyeti olmayan şirket muhasebesi üzerine gidildiği maddesinden ibaret bulunmuş ise de Artin Efendi tarafından rikâb Kartab hazret-i mülûkâneye takdim olunmuş olan arzuhal ile merbût layiha Dersaadet Merkez Bidâyet [813] mahkemesi ikinci hukuk dairesinden celb ile mütalaa olunarak meallerine nazaran Artin Efendi'nin netice-i istidâsı bir komisyon teşkîliyle Agop Efendi ile olan şirket muhasebelerinin rü'yeti husûsundan ibaret olduğu anlaşılmasına ve zaten mahkeme-i istinafiye i'lâmının

hükmü zeyl-i kanun-ı ticaretin otuz ikinci maddesi mûcibince ashâb-ı davanın tüccar ve sarraf ve esnaf şirketi bulunup bulunmadığı münazaalarının hasm-ı faslı mahkeme-i ticarete ait olduğundan bu maddeye tevfikân işin mahkeme-i ticarete havalesine karar verildiği husûsundan ibaret olarak bu karar ise mezkûr otuz ikinci madde hükmüne tamamıyla muvafık bulunduğu mebni vekil-i merkûm muhtar Pekmez'in itirazı bi-esas görüldüğünden dairenin mademki i'lâmında gösterildiği vechle mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdîkine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Zenub Efendi'ye rücû etmek üzere Agop ve Begos Efendilerden alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyiz-i Hukuk 23 Rebiyyülevveli Sene 91 Tarihiyle Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

İstrati? Kalfa ile Aharon ve Bağdik beynlerinde olan davaya dair Dersaadet Merkez Bidâyet Mahkemesi birinci hukuk dairesinden verilen 24 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm İstrati'nin vermiş olduğu arzuhal i'lâm-ı mezbûr suretiyle beraber temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynden alınan layihalar ile birleştirilerek mütalaa olundu i'lâm-ı mezbûr mündericatına nazaran merkûm Aharon kendi tarafından bi'l asale ve şeriki Bağdik cânibinden sened-i musaddakla bi'l vekale İstrati ve Hacı Melkun muvacehesinde kendisiyle şeriki Bağdik namına mahsûs olan kumpanyadan bir kıt'a senet mûcibince İstrati kalfaya ikrâz ettiği otuz beş adet Osmanlı lirasının maa-faiz tahsilini dava ve İstrati mührünü şâmil bir kıt'a senet ibrâz etmiş ve sened-i mezkûr derûnunda yüzde bir faiz vermek şartıyla Aharon ve Bağdik kumpanyasından otuz beş lira ahz ve istikrâz olduğu mestur ve bâlâ-yı senette Hacı Melkun mühür ve imzasıyla meblağ-ı mezbûrun edâsına kefil olduğu meşrûh idüğü görüldüğü gibi müddeî aleyh İstrati cevabında senedi bi'l tasdik hâvî olduğu otuz beş lirayı almaksızın sened-i mezbûru emniyete vermiş ve beş altı defa gitmiş ise de alamamış ve protesto dahi keşide etmiş olduğundan senedin hükmü kalmadığını ifade ve protestonun musaddak suretini irâe eylemiş ve lede'l muayene meali hıyamiye kışla-yı hümayunu ile kapan-ı dakikte kâin vapur değirmeni inşaatından dolayı matlub olup destres olamadığı akçanın çend gün zarfında evrakın muamelatı icrâ ettirip teslim ettiği halde tediye olunmak üzere kapı çukadârı Ali Ağa'ya otuz beş Osmanlı lirası itası için Şahbazoğlu Parsih nam kimesneye senet vermiş ise de henüz evraklar kendisine teslim olunmamış ve mezkûr senet dahi merkûm yedinde kalmış olduğundan mezkûr senet on bir güne değin kendisine iade olunmadığı halde [814] istirdâd için vuku bulacak masârifini taraf-ı merkumdan telep edeceğini beyandan ibaret bulunmuş ve kefil-i merkûm Melkun dahi İstrati kalfa otuz beş lirayı aynen ahz ve istikrâz ettikten sonra sened-i mezkûru î'tâ ve kendisi dahi kefâlet eylediğini ve şimdiye değin teslimat vuku bulmadığını bi'l beyan müddeînin iddia-yı meşrûhunu tasdik ve müddeî dahi mezkûr protesto nam aherde muharrer olarak kendisine tebliğ olunmadığını ifade eylemiş olduğundan ve şu hâlde İstrati'nin muterif olduğu sened-i mezkûru hakkında dermeyân ettiği def'ini ihticâca salih evrak ile ispat edemediği gibi protesto dahi şahs-ı aher hakkında bulunmasına mebni ber mûcib-i senet otuz beş liranın faizi olan bir çend ve

bir çeyrek lira ile beraber İstrati'den bi'l tahsil şerikiyle kendisine ait olmak üzere müddeî Aharon'a teslimine hükm olunmuştur.

Müstedî-i temyiz İstrati'nin layihası iki bendi şâmil olup bunların birincisi kendisinin vapur değirmeni ve kışla-yı hümayun ebniyeleri inşaatından matlubu olan akçanın ahzına ve evrakın tesviyesine muvaffak olamadığından çend gün zarfında evrakı bi'l tesviye tarafına hîn-i tesliminde iade olunmak üzere kendi ismine on dört liralık bir kıt'a senet imza etmesini Parsih nam kimesne kendisine ifade ederek odasında bulunan merkûm Aharon Türkçe yazabildiğini cihetle senedin tahririni Aharon'a beyan etmiş ve Aharon dahi yazdığı senedi otuz beş liralık olarak Aharon Bağdik kumpanyası namına tahrir etmiş olduğu ve merkûman deyni olmayıp Parsih namına senet verdiğini ve muahharan aldığı malûmat üzerine Parsih hakkında protesto ettiği halde protestosunun cevapsız kaldığını mübeyyindir ikincisi sened-i mezbûra muahharan Melkun namında birinin kefaleti ilave olunduktan sonra dermeyân olunan iddia üzerine kendisi ne danilerini ve ne de kefil tanıdığını ve senedi Parsih namına verdiğini ve Parsih hakkında protestoicra eylediğini beyan ettiği halde protestosunun nam-ı ahare ve senedin dahi merkûman ismine yazılmış olmak serriştesiyle kendisinin ifâdât-ı vâkıası isga edilerek akçanın itasına dair verilmiş olan karar hakkında gadrı müstelzim olduğu gibi kendisi iddiasını ispat edemez ise hasmına yemin verdirmeye dahi salâhiyeti olacağını müş'ardır.

Müddeî aleyh Aharon ve Bağdik vekili İsmail Hakkı Efendi tarafından verilen layiha-i cevabiye müfadı dahi birinci hukuk dairesinde sened-i mebhûsü'n anlı İstrati tasdik eylemiş ve kefil Melkun dahi meblağ-ı mezbûrun aynen istikrâz olduktan sonra senet verildiğini ikrâr etmiş olduğundan şimdi İstrati'nin bervesh-i muharrer itiraz dermeyânına hakkı olamayacağını mutazammındır.

Tarafeyn daireye davet olunduktan müstedî-i temyiz İstrati kalfa tarafından kahveci Vasil ve Aharon ve Bağdik taraflarından İsmail Hakkı Efendi musaddak senetlerle vekaleten gelmeleriyle muvacehelerinde i'lâm-ı mezbûr ile tarafeynin layihaları kırâat ve mütalaa olunduktan sonra kendileri isticvâb olunduktan her biri layihası mündericatını tekrar ve başka bir diyecekleri olmadığını tezkâr eyledi keyfiyet lede'l müzakere müstedî-i temyiz İstrati'nin hûlasa-i itirazatı bâdî-i nizâ olan senedi **[815]** on dört lira için Parsih namına olmak üzere î'tâ eylemiş iken işbu senedi tahrir eden Aharon'un senedi otuz beş lira için olarak kendisiyle şeriki kumpanyası namına terkim eylemiş olduğuna ve bu babda Parsih'i protesto eylediği halde protestosunun cevapsız kaldığına ve Melkun'un kefaletinden malûmatı olmadığına dair vâki olan def' iddialarının birinci hukuk dairesince isga edilmediği ve İstrati'ye yemin verdirmeye salâhiyeti olacağını beyandan ibaret olup ancak daire-i mezbûre i'lâmının mütalaasından müstefad olduğu üzere marr'ül beyan senedin Aharonve Bağdik kumpanyaları namına olarak otuz beş lira için muharrer ve işbu sened-i merkûm İstrati cânibinden musaddak olması ve protesto Parsih hakkında bulunması mûlabeseleriyle İstrati'nin senedin suret-i tanzimi ve protestosunun cevapsız kaldığı hakkındaki akvâl-i mücerredesi mesmû tutulamayarak ber mûcib-i sened hükm verilmesi yolunda ve kanuna muvafık surette görünmüş ve İstrati'nin kefil

Melkun'u tanımadığına ve merkûmanın tahlifini talep ve iddia eylediğine dair i'lâm-ı mezkûrda bir gûna kayıt ve işaret olmadığı cihetle işbu talep ve iddianın hesabı'nı nizam suret-i ibtidâiyede olarak mahkeme-i temyizce mesmû olamayacağı derkar bulunmuş olduğuna mebni müstedî-i temyiz İstrati'nin itirazat-ı mezkûresi mûcib nakz olur esbâb ve ilel kanuniyeden görülemeyerek birinci hukuk dairesi i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan otuz sekiz kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiyenin sâir-i masârif-i muhakeme ile beraber haksız çıkan merkûm İstrati'ye rücû etmek üzere evvel emrde merkûman Aharon ve Bağdik'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine tefhîm kılındı.

(17 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Vidinli Papasoğlu Mihalaki ile boyacı Metraki? beynindeki davaya dair Tuna vilayeti dîvân-ı temyîzinden verilen 25 Recep sene 90 tarihli i'lâmın temyizden tedkîki istidâsını şâmil merkûm Mihalaki'nin î'tâ eylediği arzuhal ile tarafeynin layihaları ve evrak-ı sâire vilayet müşârûn ileyheden gönderilmekle Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i mündericatı Vidin meclis-i temyizinde cereyân eden muhakemede merkûm Mihal Metraki'nin yedinde olup ibrâz eylediği 5 Zilhicce sene 89 tarihli huccet-i şer'îye mantığınca Yanol mahallesinde vâki hudûd-ı malume ile hudûd-ı bir bab menzil er karındaşı Todoraki ile li-ebeveyn er karındaşı gâib ane'l abelde İstavro nam kimesnenin irsen ve seviyyen ve müşâen müşterek mülkleri olmak üzere otuz bin beş yüz kuruş semen-ı medfû ve makbuz mukâbilinde merkûm Dimitraki'ye bey' ve teslim olunmuş ise de menzil-i mezkûr Papas müteveffâ Neşola'nın terekesinden olup sâir terekesiyle defter kassamına bi'la idhâl dör sehm itibarıyla bir buçuk sehm gâib-i merkûm İstavro ve bir buçuk sehm hissesi dahi li-ebeveyn er karındaşı müteveffâ Manol ve bir sehm hissesi dahi validesi Metsa'ya isabet [816] edip olvechle mutasarrıflar iken evvela merkûme Metsa vefat ve verâseti kendisiyle merkûman İstavro? ve Todoraki ve Manol ve Çiko ve Anaklaki? ve Bonka? ve Sivastice'ye münhasır olup kable'l kassama merkûm Çiko dahi vefat olup verâseti zevce-i metrukesi Katrina ile oğlu Niyaki'ye ve badehu kable'l kassama merkûm Anaklaki vefat ederek verâseti zevce-i metrukesi Kine ve oğulları Mito ve Toma'ya ve badehu kezâlik kable'l kassama Sivastice dahi bila veled vefat ederek verâseti zevc-i metruki boyacı Dinko? veled Asvenko ile kendisine ve li-ebeveyn er ve kız karındaşları İstavro ve Todoraki ve Manol ve Yonka'ya ve badehu merkûm Manol dahi bila veled vefat olup verâseti kendisiyle li-ebeveyn er ve kız karındaşları İstavro ve Todoraki ve Yonka'ya münhasır olmakla validesi müteveffâ merkûmenin menzil-i mezbûrdan rub' hisse-i metrukesi bi-hükm'el münâsaha tashih mesele-i mirasları üzere iki bin üç yüz elli iki sehm bila itibar dört yüz altmış sekiz sehm hisse ile müteveffâ-yı merkûm Manol'un menzil-i mezkûrdan bir buçuk sehm hisse-i mezbûresinden tashih mesele-i mirasları üzere yedi sehmden iki hissesi kendiye mevrûs olduğunu iddia ve olbabda bâlâsı şerh ile meşrûh 11 Recep sene 59 tarihli bir kıt'a derfter-i kassam ibrâz edip

ancak karındaşı mezbûr Todoraki menzil-i mezkûrun nısf hisse-i şâyiası müteveffâ-yı merkûm Manol'un ve nısf-ı diğeri karındaşı İstavro'nun mülkleri olduğu halde Manol hayatında ve bin iki yüz seksen altı senesi hilâlinde Ahmedeyn Mustafa nam sagîrın malından ve vasisi Ali Efendi yedinden bir sene vade ile istidâne etmiş olduğu on beş bin kuruş mukâbilinde gâib merkûm İstavro'nun icâzeti ve vekalet-i devriye ile menzil-i mezkûru Ali Efendi'ye bade'l terhin deynini îfâ etmeksizin vefat etmesiyle mûmâileyh Ali Efendi'ye bihasebü'l vekale müteveffâ-yı merkûm Manol'un nısf hisse-i şâyiasının nısfını bedel-i misli olan yedi bin beş yüz kuruşu kendisine ve nısf-ı diğeri dahi merkûm İstavro'ya ba-marifet şer'î şerif bey' ve temlik ve teslim ettikten sonra semenleri olan yedişer bin beşer yüz kuruştan on beş kuruş mukâbilinde menzil-i mezkûru mûmâileyh Ali Efendi'ye vekalet-i devriye ile rehin ettiklerini ve müddeti hitâmında meblağ-ı mezbûru edâya muvaffak olamamalarına mebni mûmâileyh Ali Efendi'nin izni ve menadi marifetiyle bi'l müzayede bedel-i mukarrerı olan otuz beş bin beş yüz kuruş semen makbuz mukâbilinde gâib merkûm İstavro tarafından merkûm Metraki'ye bey' ve teslim olunarak semen-i mezbûrdan tesviye-i deyn ile üst tarafını merkûm İstavro nısf hisse-i atika-i ahırası için yedinde îfâ ettiğini suret-i def'de dermeyân ile Mihalaki'nin iddia-yı meşrûhunu inkar eylediği ve hane-i mezkûrun nısf hisse-i şâyiası müteveffâ-yı merkûm Manol'un ve nısf-ı diğeri merkûm İstavro'nun olduğu ve Manol'un deyn-i mezkûru için hisse-i mezkûresinin bervech-i muharrer on beş bin kuruşu merkûman İstavro ve Todoraki'ye vasi-i mûmâileyh Ali Efendi tarafından bi'l vekâle ber minvâl-i muharrer bey' ve teslim olunduğu ve merkûman İstavro ve Todoraki taraflarından dahi menzil-i mezbûrun cümlesini Metraki'ye ve deyn-i meclis temyizi marifetiyle bey' edilerek semenden Manol'un [817] deyni devren merkûm Ali Efendi'ye ihale kılındığı Mehmed ve Ceylan Efendilerle Rabko veled Yevanco ve Sivastaki veled ve Sivastaki Yevan ve Tako ve Çiko'nun ihbarlarıyla sübut bulmuş ve Manol hayatında menzil -i mezkûrdaki nısf hisse-i şâyiasıyla İstavro'nun nısf hisse-i aheri vekalet-i devriye ile Ali Efendi'ye terhin eyledikleri esbak Dvin naibi mekremetli Hasan Tahsin Efendi sicilinde mukayyed bulunmuş ve merkûm Mihalaki mârr-üz zikr kassam defteri şerhinden başka iddiasını ispat edecek şahit ve muhbir ikâmesinde izhâr-ı acz etmiş olmasına mebni merkûm mihalaki hane-i mezbûrun bir buçuk sehm hissesi müteveffâ Manol'un olduğu müddeâsıyla bî-vech ve bir sehm hissesi ünâsı müteveffâten merkûmenin olduğu iddiasıyla bilabeyne muârazadan men' olunmuş olduğu misillü dîvân-ı temyîz vilayetçe istinafen icrâ kılınan muhakemenin neticesinde dahi müste'nif Mihalaki'nin yedinde bulunan beyan iki yüz elli dokuz tarihli mezkûr defter kassamda münâzaun-fih olan hanenin dört sehm ve meşrûh olup hane-i mezkûrun muahharan ne suretle merkûman Manol ve İstavro üzerine geçtiği dahi müteveffâten merkûmenin terekesinin tahrir olunduğuna veyahut beynlerinde emlak vuku bulduğuna dair bir malûmat alınamamasıyla sabit olamamış ise de hane-i mezkûrun Rusya konsolosu Bayfoka'ya hîn-i isticarında merkûmanın münasefeten mülkleri olduğunu verese-i merkûma bi'l tasdîk konsolos mûmâileyh yedinde ilm-ü haber vermiş olduklarını Zayko ve Sivastaki ağalar ihbar etmiş ve vereseden Todoraki'nin ifâdât ve ihbârât mesrudeyi tasdîk ve Anaklaki'nin zevcesi olbabda bir

gûna iddiası olmadığını ifade ve tenmîk eylemiş olmalarına ve Mihalaki'nin menzil-i mezkûrun mükerreren vuku bulan müzayedesine şümul ıttılâ derkar iken ol vakitten beri tashih-i muameleden sükût eylemiş olmasına göre müteveffâten merkûmun defter-i kassam mezkûrede muharrer olan hissesi muahharan Manol ve İstavro üzerine geçtiği anlaşılmış ve merkûm Mihalaki'nin defter-i kassam mezkûrdan başka iddiasını ispata şahit olmadığı ifadesinden müstefad olmuş olmaktan nâşî Vidin meclis temyizinin karar-ı meşrûhun tasdîk kılındığını mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Mihalaki'nin layihası on yedi bend itirazı hâvî olup bunların birincisi hîn-i istinafta î'tâ eylediği layihanın Metraki'ye dîvân-ı temyîz tarafından tabliğ olunmaması mugayir nizam idüğünü ikincisi Sivastaki Zayko'nun Vidin meclis temyizindeki ihbarları kendisinin gıyabından vâki olup hasmı Metraki'nin dahi buna dair bir gûna talibi sebkât etmediğini üçüncüsü ve dördüncüsü Zayko ve Sivastaki ağaların ihbârâtında kizb vâki olduğunu beşincisi ve altıncısı şahidan merkûmanın dîvân-ı temyîzce tezkiyeleri icrâ kılınmadıktan başka şهادetlerinin suret-i istimâ dahi nizama mugayir bulunduğunu yedincisi Todoraki'nin Vidin meclis temyizi i'lâmında muharrer ifâdâtının dîvân-ı temyîzce tedkîk edilmediğini sekizincisi mübadele-i emlak muamele-i gayr-ı vâkıasının hiç olmaz ise ispatı Metraki'ye teklif olunmak lazımeden iken bundan dahi dîvân-ı temyîz vilayetçe sarf-ı nazar olunduğunu dokuzuncusu Rusya konsolosuna ilm-ü haber verildiği makalesi asılsız ve verilmiş olksa bile kiranın kime verileceği bilinmek için [818] verilmiş olacağından hükümsüz olup menzil-i mezkûrda valideleri müteveffâten merkûm Metsa'nın hissesinin vücudî defter-i kassam ile müsebbit bulunduğunu üçüncüsü müteveffâ Manol'un sâlif-üz-zikr akçayı istidane eylediğine dair imzası tahtında bir gûna senedi bile olmaması ve rehin-i hucceti denilen şeyin nizam ve kaidesi dairesinde bulunmaması meblağ-ı merkûm Manol'un borcu olmadığına ve hane-i mezkûrda kendisiyle verese-i sâirenin müteveffâten Metsa'dan müntakil hisseleri bulunduğuna delil-i kâfi olduğunu on birincisi vasi-i mûmâileyh Ali Efendi'nin müteveffâ Manol'un verese-i sâiresine kable'l müracaa doğrudan doğruya menzil-i mezkûru İstavro ve Todoraki'ye satması asla Manol tarafından terhin olunmadığına delil olmakla beraber bu satışta dahi gabn-ı fahiş bulunduğunu on ikinci ve on üçüncüsü rehin-i hucceti mugayir şer'î şerif ve mübayin nizam olduğu gibi sahihen Manol'un menzil-i terhin eylediği farz olursa bile bir adamın mutasarrıf olmadığı şey'î rehin etmesi fâsid ve gayr-ı nâfiz ve kendisinin olbabda sebkât eden ifâdâtının gerek meclis-i temyiz liva ve gerek dîvân-ı temyîz vilayetçe piş-i nazar mütalaaya alınması muhalif kanun idüğünü on dördüncüsü hanenin müzayedesî ednada kendisi iflak yakasında bulunduğundan müzayede-i vâkıaya ilm lahık olmadığını on beşincisi mezkûr hanenin müşterisi Metraki'ye hîn-i tesliminde Anaklaki'nin eytâmı vasisi Çiko tarafından takdîm olunmuş olan istidâya dair dîvân-ı temyîz i'lâmında mûnderic iş'arın mugayir nizam olduğunu on altıncısı Zayko ve Sivastaki ağaların şهادetlerine dair olan itirazın dîvân-ı temyîz i'lâmındaki suret reddi yolsuz bulunduğunu on yedincisi Anaklaki'nin zevcesinden mâadâ sâir verese dahi davada bulunmamış olsa bile onların davada bulunmamaları kendisinin hak verâsetini davadan sükûtunu îcâb etmeyeceğini müş'ardır.

Müddeî aleyh Metraki'nin vekili Vidinli Hristotel tarafından verilen layiha-i cevabiye müfadi dahi müstedî-i temyiz Mihalaki'nin ifâdâtı ve itirazatının kâffesi vâhî ve bi-esas olarak merkûmun bundan otuz sene mukaddem vefat eden pederi Netçula'nın bade'l vefat tereke-i sâiresiyle terk etmiş olduğu bir bab hane cânib şer'î şeriften bi'l tahrir verilen defter-i kassam mûcibince hane-i mezbûrun dört sehmden bir sehmine Metsa birer buçuk sehmlerine ve merkûman Manol ve İstavro seviyyan ve müştereken mutasarrıfa ve mutasarrıflar iken bundan on sekiz sene mukaddem Metsa vefat ederek hane-i mezbûr yalnız merkûmanın taht-ı tasarruf ve teliğinde kaldığı dîvân-ı temyîz i'lâmında beyan olunduğu vechle Zayko ve Sivastaki ağaların ve Todoraki'nin şهادetlerinden ve diğer varislerin hane-i mezkûrda merkûman Manol ve İstavro'nun gayrısının alakası olmadığına dair konsolosa vermiş oldukları ilm-ü haberden müsteban olmuş ve on sekiz sene zarfında gerek merkûm Mihalaki ve gerek sâir varisler taraflarından şimdiye kadar bir gûna dava sebkat etmemiş ve vereseden Todoraki müstedâ Mihalaki'nin iddiasını tekzip edip hanenin bade'l müzayede bey' ve teslimi dahi hükümet marifetiyle ve suret-i aleniyyede vuku bulmuş olduğundan ve Manol hanenin suret-i bey' ve fûrûhtunu mübeyyin olan huccet-i şer'îyye tarihinden üç sene mukaddem **[819]** vefat eylemiş ve Metsa'nın vefatından sonra dahi on sekiz sene müddet cereyâ etmiş iken Mihalaki hiçbir suretle davada bulunmayıp sükût etmesiyle bu kere İstavro'nun hîn-i firarında bi gayr-ı hak tasaddî eylediği davasından şer'an ve nizamen sâkıt bulunduğundan Mihalaki'nin haneden def' müdahalesi talebini mutazammındır.

İcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere müstedâ Mihalaki'nin layihasında muharrer itirazatından başlıcası mübadele-i emlak muamele-i gayr-ı vâkıasının hiç olmaz ise ispatı Metraki'ye teklif olunmak lazımeden iken bundan dahi dîvân-ı temyîz vilayetçe sarf-ı nazar olunduğu maddesi olup vâkıan dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmında mübadele-i emlaka dair kayda zafer bab olunamadığı ve bu babda senedat-ı şer'îyye verilmediğinin mahkeme-i şer'îyye katibi Ceylan Efendi tarafından ihbar olunduğu Vidin niyâbet şer'îyesinin iş'ar cevabisi iktizâsından bulunduğu gösterildikten sonra hanenin müştereken Manol ve İstavro uhdelerinde bulunduğu cânib vereseden konsolosa ilm-ü haber verildiğinin ihbar olunması ve vereseden Anaklaki zevcesinin iade bulunmayıp Todoraki'nin dahi ihbârât-ı vâkıayı tasdik etmesi ve Mihalaki'nin şimdiye kadar sükût eylemesi delâiliyle müteveffâten Metsa'nın defter-i kassamda muharrer menzil hissesinin muahharan Manol ve İstavro uhdelerine intikal eylemiş olmasına hükm verilmiş ise de Mihalaki mübadele-i emlak vuku bulmadığı ve Metsa'nın menzil hissesinde kendisinin dahi hisse-i irsîyesi bulunduğu iddiasıyla istinad etmekte olduğu defter-i kassam mantığı hilafına hükm itası mezbûre Metsa'nın ber mûcib-i defter-i kassam menzildeki hissesinin ne suretle Manol ve İstavro uhdelerine intikal eylediğinin defter-i kassam misillü ve sayek veya delâil ile sübut bulmasına mütevakkıf olduğuna ve dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmında istinad olunan delâil-i mezkûra ise beyan olunan derecede olamayacağı derkar bulunduğu binaen bu babda dîvân-ı temyîz vilayetçe tedkikât-ı amîke icrâ edilmeksizin ber minvâl-i muharrer hükm î'tâ edilerek defter-i kassamın hükmü sâkıt ad olunması usûl-i muhakemeye muhalif görüldüğünden i'lâm-ı

mezkûr Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesine tevfi kan nakz edilmiş ve binâberin itirazat-ı sâirenin tedkikine hacet kalmamış olmasıyla i' lām-ı mezkûrun keyfiyet menkuziyyeti nizamname-i mezkûrun altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bila sene şerh verildikten sonra merkûm Mihalaki'nin istinaf davasının dîvân-ı temyîz vilayetçe usûl ve kâide-i nizamiyesine tatbîkan yeniden rû'yet olunarak iktizâ eden tedkîkât-ı mükemmele-i istinafiyenin bade'l icrâ hasıl olacak netice-i adileye göre icâbının i' lâma rabt olunması lazım geleceğinin Tuna vilayetine iş'ar olunmasına ve i' lām ve tebliğ harcı olan sekiz beyaz mecidi ile sâir-i masârif muhakemenin haksız çıkan tarafa ait olmak üzere evvel emrde müstedâ-i temyiz Mihalaki'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar red saadette bulunan mütarekeye dahi tefhîm kılındı.

(Rebiyyülevvel sene 11 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

[820] Nusret ve şürekâsı imzasıyla bi'l î'tâ Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan arzuhalde kumpanyalarının bir iki şahısta olan matlubatından dolayı ikinci hukuk dairesine irâe etmiş oldukları nizamname için ceza-yı nakdi istenilmiş ise de mezkûr nizamname-i şirketinin muamelat ve şerâitini mübeyyin bir talimattan ibaret olup varaka-i sahîha-i maktûaya yazılan evraktan iken hîn-i tanziminde ticaret deâvî kalemine irâe varaka-i sahîha nesebiye kıymeti îfâ ve tediye olunarak gerek varaka harcının alındığı ve gerek hissedaranın mühür ve imzaları tasdik ettirilmiş ve binâberin varaka-i mezkûre şimdiye kadar birkaç mahkemeye irâesinde dahi bir gûna ceza-yı nakdi istenilmemiş olduğu halde şimdi daire-i merkûmenin deâvî kaleminin muamelat-ı meşrûhasını gayr-i resmi ad ile vaktiyle varaka-i sahîha bahâsı verilmiş olan bir varakadan ceza-yı nakdi istemesi mugayir nizam ve adalet bulunmuş olduğu beyanıyla icrâ-yı icâbı istidâ kılındığından varaka-i mezkûrenin li-ecli'l muayene irsâliyle beraber bundan ceza-yı nakdi mütalebesi ne esbâba mebni olduğunun iş'arı daire-i merkûmeye izbar olunmuştu.

Daire-i merkûme riyasetinden bu kere vârid olan 15 Safer sene 91 tarihli cevapta mezkûr kumpanyanın vekili tarafından ispat-ı müddeâ yolunda ibrâz edilen ve kumpanya beyninde münazaa tehdüdünde dahi temessük edilecek olan mukavelename-i âdi kağıda yazılı görüldüğü cihetle havi olduğu mebalîğ nispetle lazım gelen yirmi bir bin dört yüz kırk altı buçuk kuruş ceza-yı nakdi istenildiğinde mezkûr mukavelenameyi deâvî kalemi varaka-i nesebiye bahâsı olarak tasdik ettiği iddiasıyla itasından istinkâf edildiğinden ve bu suret nizamnamesi ahkâmına mugayir olduktan başka varaka bahâsı tamamıyla istifa edilmeyip tarifesine nazaran noksanı görüldüğünden mukavelename bi'l tevkîf mezkûr ceza-yı nakdinin tahsili hakkında 22 Muharrem sene 91 tarihiyle müzekkere tanzîm ve takdîm olunduğu ve zikr olunan mukavelenamenin li-ecli'l mütalaa gönderildiği beyan ve iş'ar olunmuş ve mezkûr mukavelename lede'l mütalaa sekiz on kişiden mürekkeb beyne'l şürekâ başkaca teâtî olunan senetler mûcibince yedi bin iki yüz yetmiş lira sermaye üzerine müesses bir şirketinin suret-i idare ve muamelatına ve şürekâ ve memuranın vezâif ve hareketine dair nizamname kalıklı bir varaka olduğu ve seksen altı senesi Teşrinievvelî'nin birinci

günü deâvî kalemine getirilerek üç yüz alymış üç buçuk kuruş varaka-i sahîha bahâsının alındığı bila sene terkim ve kalem-i mezkûrun mühür-i resmiyle tahtim olduktan sonra ziri şürekâ tarafından imza ve tahtim olunarak işbu mühür ve imzaların dahi kalem-i mezkûrdan tasdîk ettirildiği müşâhede kılınmış olup vâkıa evrak-ı sahîha tarifesine nazaran ol-miktar meblağı mutazammın bir senet dört yüz kuruşluk varaka-i nesebiyeye yazılmak ve tespitinden devn-i varakaya yazılan senedat evrak-ı sahîha nizamnamesinin on dokuzuncu maddesi mûcibince âdi varaka ad olunarak ceza-yı nakdisi alınmak iktizâ edeceği derkar ise de nizamname-i mezkûrun yedinci maddesi mûcibince bu makule evrakın âdi [821] kağıda tahririyle damga kalemine getirilerek harcı bi'l ifâ mühürlettirilmesi caiz olduğuna ve zikr olunan kumpanya varaka-i mebhûsü'n anhayı tarhrir ve terkim ettikten sonra şürekâ tarafından kabul ve tasdîk olunmaksızın deâvî kalemine ibrâz ve irâe ile icâb eden harcının ahz ile mühürlettirilmesini ifade ederek deâvî kalemi dahi ol-miktar harc-ı ahz ve kabul ile şerh ve tasdîk etmesine nazaran harcının nispetinden devn olmasındaki kusur ve kata deâvî kaleminden sâdır olup kumpanyaya atf ve isnâd olunamayacağı ve mâmafih varaka-i mezkûrede muharrer olan mebalîğ için beyne'l lürekâ başkaca senetler teâtî olunarak bu varaka şirketinin muamelat dahilisine dair bir talimattan ibaret olmakla varaka-i maktûaya bile yazılabileceği cihetlerle mezkûr kumpanyadan ceza-yı nakdi istenilmesi yolsuz görünmüş olduğundan ceza-yı nakdi mütalebesinden sarf-ı nazarla mezkûr varakanın kumpanyaya red ve iadesi husûsunun daire-i merkûmeye iş'ar ve varaka-i mezbûrenin iade-i tesyar buyurulması lüzumuna karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Halep tüccarından İlyas Makrina imzasıyla î'tâ olunup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan gurre Muharrem sene 91 tarihli arzuhal ile merbût-ı istidâ sureti kırâat olundu arzuhal-i mezkûr mealine nazaran İlyas'ın netice-i istidâsı Ayazpaşalı Ali Ağa'da olan matlubu hakkındaki sulh Zilhicce sene 90 tarihli dîvân-ı istînâf i'lâmında suret-i aleniyede olarak vuku bulan muhakemede sebkât etmeyen birtakım ifâdât derç ve ilave kılınmış ve divan-ı mezkûrdan istenilen zabt-ı dava suretinin dahi itasına müsaade edilmemiş olduğundan bahsle nizamname-i dahilinin birinci maddesine bi'l istinad dîvân-ı istînâf heyeti aleyhinde iştikadan ibaret görünmesiyle bu babda dîvân-ı istînâfça olan mütalaanın iş'arı Ticaret Nezaret Celîlesine bildirilmişti bu kere nezaret müşârün-ileyheden cevaben gönderilen dîvân-ı istînâf mezkûresinde İlyas Makrina'nın esbâb-ı şikayeti bervech tafsil tekzîb olunduktan sonra müstedâ-i merkûm hakkında terettüb edecek muamele-i kanuniyenin icrâsı talep edilmiş ve şu halde zât-ı meselece muhil-i namus bir cürm-i kabahat vukua iddiası zuhûra gelmiş idüğünden icrâ-yı icâbı zımında keyfiyetin merci bulunan muhâkemat cezaiye dairesine havalesi lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tuna vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nezaret celilesine vârid olup temyiz-i hukuk dairesine havale olunan 20 Zilhicce sene 90 tarihli tahrirat ile melfufatı mütalaa kılındı.

Hülâsa-i mealleri Rusçuk'ta Mustafa Paşa cami evkâfı mütevellisi Hacı Ahmed Efendi ile İtalyan [822] Devleti tebaasından Sebatay beyninde olan hane kirası münazaasına ibtidâ-yı emrde şer'an ve muahharan tarafeynin rızasıyla meclis-i temyizde bakılarak olbabda lahık olan hükmün icrâsı konsolatoya tebliğ olunmuş ise de esnâ-yı muhakemede tercüman bulunduğu beyanıyla itiraza kalkışıldığından ve halbuki tercüman bulunmuş idüğünden bahsle icrâ-yı icâbı inhasından ibarettir.

Dairenin vazifesi mahâkim-i nizamiyede bidâyeten ve istinafen rü'yet kılınan dava hakkında bir taraftan itiraz ve şikayet vuku bulur ise usûlüne tevfikân temyiz ve tedkikâtan ibaret olup şer'an fasl olunmuş olan bir maddenin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyyede rü'yeti caiz olmamakla beraber suret-i iş'ara nazaran husûs-ı mezkûr hakkında olan hükm ve kararlara tarafeynden hiç itiraz vuku bulmayıp yalnız mezkûr kararların konsolato cânibinden icrâ olunmakta olduğuna ve bu işin esnâ-yı rü'yetinde mezkûr konsolatonun tercümanı hazır idüğün i'lâm-ı şer'ide musarrah olduğuna binaen icrâ-yı icâbı zımnında evrak-ı mezkûrenin Hariciye Nezaret Celîlesine havalesi tezekkür olundu.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Mehmed Tordo Efendi'nin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan layiha bir kıt'a şukkasıyla Maraş Mahkeme-i Ticareti i'lâmının suret-i gayr-ı musaddakası kırâat ve mütalaa olundu şukka-i merkûmenin hülâsa-i mündericatı Kuyumcuoğlu Artin zimmetinde bâsenet alacağı olan akçadan dolayı Maraş Ticaret Mahkemesinde cereyân eden muhakeme üzerine verilen i'lâma bila itiraz iktizâ-yı nizamiyesinin icrâsını istidâdan ve suret-i mezbûrenin netice-i medlûlü dahi merkûm Tordo Efendi'nin iddia eylediği üç bin altı yüz kuruş için peşin verilmek üzere iki bin yüz kuruşa razı olduğunu ve Artin'in dahi bi'l rıza meblağ-ı mezbûru deyn eylediğini takrîr eyledikleri beyanıyla meblağ-ı mezbûrun tahsili lazım geleceğini enbadan ibaret olup ancak bu makûle derece-i evveli mehâkiminden kabil istinaf olmayarak verilip aleyhinde itiraz olunan i'lâmların temyiz-i hukuk dairesince rü'yet ve tedkiki Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin mevâd-ı mahsûsasında münderic şerâita tevfikân temyiz-i dava olunmasına mütevakıf ve Tordo Efendi'nin istidâ-yı vâki ise şerâit-i merkûmeyi gayr-ı câmi olduğundan burasının kendisine tefhimiyle şerâit-i mezkûreye tevfik-i istidâ eder ise layiha-i itiraziyesinin bir sureti Artin'e tebliğ olunarak merkûman dahi tarih-i tebliğden itibaren sekiz gün zarfında itası lazım gelen layiha-i cevabiye ile istidâsı evrakının mezkûr nizamname-i dahilide münderic ahkâm -ı mahsûsasına tatbiken bu tarafa irsâl kılınmasının Halep vilayetine iş'arı ve ol-vechle şerâit-i lazımesi icrâ ve ikmâl olunur ise ol-vakit daireye havalesi zımnında evrak-ı merkûmenin havale cemiyetine iadesine karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kaysarîye ahalisinden Keloğlan oğlu Manukla Kasap oğlu Bedros beynindeki münazaaya [823] dair Kaysarîye Mahkeme-i Ticaretinden verilmiş olan 10 Recep sene 89 tarihli i'lâmın temyizini müstedâ merkûm Kasap oğlu Bedros'un î'tâ eylediği itirazname ve müteferriâtı ile Manuk'un layiha-i cevabiyesi Ankara vilayetinden fi 20 Muharrem sene 90 ve fi 15 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli muharrerat ile gönderilmekle Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrda Keloğlan oğlu Manuk Varteroğlu Hacı Bedros zimmetinde bir kıt'a senet mûcibince alacağı olan bin yüz allı kuruşun tahsilini istidâ eylemesi üzerine medyûn merkûmun nefsiye ve fîrar eder ise meblağ-ı merkûmun edâsına Kasap oğlu Bedros kefil olduktan sonra mekfûlün aleyh merkez vilayete fîrar ve etmiş olduğundan bahsle alacağının ma-faiz kefâlet-i mezkûresi hasebiyle Kasap oğlu Bedros'dan tahsilini dava edip kefil-i merkûm dahi cevabında kefaletini ikrâr ile beraber kefaletnamesinin bir gün hükmü olup ondan sonra cârî olamayacağını beyan eylemiş ise de kefaletname bir yevm-i muayyende mekfûlün aleyhin bab-ı hükümete teslim olunacağını ve olunamaz ise meblağ-ı müddeâ-bihin tediye kılınacağını mübeyyin olup mekfûlün aleyhin resmen hükümete teslim olunmadığı dahi mahkemece malum olduğu ve Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin kitabü'l kefalesinin altı yüz elli birinci maddesi hükmünce kefilin mekfûlün aleyh olan şahsı vakt-i muayyeninde teslim edemediği halde onun deynini zâmin olması takazzi bulunduğu ecelden mekfûlle Keloğlanoğlu Manuk'un 22 Zilhicce sene 68 tarihli senetle müsebbit olan gûzeşte mukaveleli bin yüz elli kuruş alacağının seksen dokuz senesi Şevval'inin yirmi ikisine kadar iki yüz elli mahkûmun aleyh zarfında terâküm eden bin sekiz yüz yetmiş beş kuruş faiziyle me'an kefil-i merkûm Kasapoğlu Bedros'tan tahsiline hükm edildiği muharrerdir.

Müstedâ-i temyiz Kasapoğlu Bedros'un layiha-i itiraziyesi üç bentten ibaret olup bunların birincisi kendisinin î'tâ eylediği kefâlet-i nefsiye senedinin bir gün hükmü olduğu ve yevm-i mezkûrda mekfûlün aleyhi mahkemeye yeslim eylediği gibi mekfûlün aleyh dahi muahharan mahkeme-i ticaretin malûmatı tahtında olarak merkez vilayetine azîmet etmiş idüğünü ikincisi kendisi mekfûlün aleyhi bi'l farz mahkemeye teslim etmemiş olsa bile sened-i kefalette münderic müddetin iktizâsından sonra tecdîd-i kefâlet ettirilmesi lazım gelir iken bu ciheti icrâca mahkemenin vâki olan kusuru kendisine bi'l tahmîl mahkumiyetine dair i'lâm verildiğini üçüncüsü mekfûlün aleyhin müddet-i kefâlet içinde hükümete teslim olunmuş olması cihetle kitabü'l kefaletinin altı yüz kırk ikinci maddesi mûcibince kendisinin tazyîk olunması iktizâ etmeyeceğine dair Ankara dîvân-ı istînâftan yapılan i'lâm üzerine makam-ı vilayetten gönderilip mahkeme-i ticarete havale olunmuş olan tahriratla dahi mahkeme-i mezkûrece havale-i sem' itibar olunmadığını mübeyyindir.

Müddeâ-aleyh Keloğlanoğlu Manuk'un layiha-i cevabiyesi dahi üç bendi müştemel olarak bunların birincisi kefil Kasap oğlu Bedros'un kefâlet senedi hükmünü icrâ ederek sened-i mezkûru tahlîs etmedikçe evvel senedin cerh ve iptaline [824] hakkı

olamayacağı ikincisi kefil-i merkûm mekfûlün aleyhi müddet-i muayene zarfında hükümete teslim etmemiş olduğundan bervechle taht-ı mesuliyetten kurtulamayacağı üçüncüsü Ankara dîvân-ı istînâfinin karar-ı mebhûsü'n-anhı kefil-i merkûmun hilâf-ı vâki ifadesi üzerine verilmiş bir karar bulunduğu ifâdâtı mutazammındır.

Müsted'â-i merkûmun bir kıt'a musaddak vekâletnâme ile tevfik eylediği İspahoğlu Artin daireye celb ile mekfûlün aleyh Varteroğlu Bedros'un müddet-i muayenesi zarfında mahkemeye teslim olduğu müvekkili Kasap oğlu Bedros'un ne suretle ispat edeceği ve şu iddiasını Kaysariye Mahkeme-i Ticaretinde dahi dermeyân edip etmediği sual olundukta buraları müvekkilinin kendisine gönderdiği mektupta izah kılınmamış olduğunu ve müvekkil-i merkûma müracaatla alacağı cevap üzerine daireye gelip beyan keyfiyet edeceğini ifade etti.

Bunun üzerine mekfûlün aleyhin müddet-i muayenesi zarfında teslim olduğu mahkemece tasavvurâtla malum olmuştur ve mekfûlün aleyhin teslimi talep olunmuştur ve kefilin mekfûlün aleyhi teslim edememesi mekfûlün aleyhin veyahut mahkemenin teslim talebi üzerine müşârün-ileyh vuku bulmuştur buralarının dahi mahalinden istifsar ile alınacak cevap ve vekil-i merkûmun müvekkilinden bila ahz beyan edeceği malûmatı göre muktezâ-yı maslahatının müzakeresi kararlaştırılarak mûcibince vâki olan iş'ara cevaben vilayet-i müşârün-ileyheden bi'l tahrirat gönderilen 3 Eylül sene 89 tarihli Kaysariye Mahkeme-i Ticareti müzakersinde esnâ-yı rü'yet davada mekfûlün aleyh Varteroğlu Bedros'un gaybûbet etmesi cihetiyle teslim olunması resmen kefil Kasap oğlu Besros'dan mütâlebe olundukta mekfûlün aleyhin başka bir husûs için Ankara'ya gittiği cevabını vererek teslimden aczini beyan etmiş olmasına ve mekfûlle Manoğ'un vuku istidâsına mebni meblağ-ı müddeâ-bihin Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin altı yüz elli birinci maddesine tevfiikan kefil Kasap oğlu Bedros'dan tahsiline 10 Zilkade sene 89 tarihiyle hükm olduğu tahkiye ve ityân kılınmış olmasıyla müstedâ-i temyiz vekili Artin dahi daireye celb ve müvekkilinden istihsâl-i malûmat edip etmediği iş'ar olundukta ahz ettiği malûmat iktizâsınca (Mâbadı sonra).

İ'lân

Nişli Ali Ağa'nın 23 Zilkade sene 87 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince izzetli Akif Efendi zimmetinde matlubu olan mebaliğin tesviyesi için efendi-i mûmâileyhin Sultan Ahmed civarında kapı ağası mahallesinde değirmen sokağında kâin sekiz yüz otuz zirâ' arsası bundan mukaddem mezada verilerek sekiz bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln beşinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.21. Cerîde-i Mehakim 56. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülâhir	Sene (Pazartesi)	Mayıs Rumi	Sene	Sahife
56	16	1290	20	1289	825

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadı)

Müvekkilinin kefâlet vâkiasından sonra mekfûlün aleyh Varteroğlu Bedros firar etmeyip maslahata Ankara'ya azîmet eylemiş ve cânib hükümetten talep vuku bulmadığı cihetle mekfûlün aleyhi teslim etmemiş ve mâhâzâ müvekkilinin kefaleti fakat bir güna münhasır bulunmuş idüğünü ifade ve dermeyân etti.

Keyfiyet lede'l müzakere tafsilat-ı mesrudedden münfehîm olduğu üzere müstedâ-i temyiz layiha-i itiraziyesinde mekfûlün aleyhi hükümete teslim eylediğini ve ahiren dahi vekili talep vuku bulmadığı cihetle müvekkilinin mekfûlün aleyhi teslim etmediğini beyan etmiş ve mekfûlün aleyhin teslim olunduğu itirazı Kaysariye Mahkeme-i Ticareti i'âmının mündericatına muhalif olduğu ve mahkeme-i temyizde tedkîk olunan i'âmât mündericatının muhakkak addedilmesi nizami iktizâsından bulunduğu cihetlerle mahkeme-i temyizce gayr-ı mesmû bulunmuş olup ancak mahkeme-i ticaretin i'âm-ı mezkûrunda medâr-ı hükm ittihâz eylediği 27 Şaban sene 89 tarihli kefâletnamede (bugün Varteroğlu Hacı Bedros Ağa'yı ticarete teslim edeceği nefesine kefil teslim edemediği halde Keloğlan oğlunun addia eylediği akça borcumdur bir gün geçerse pusulam fâsihdir) ibareti mürekkam olmasına nazaran işbu kefâlette merkûm Kasapoğlu Bedros beraat zimmetini iki şarta ta'lîk ederek bunun birisi kefâletnamenin müverrah olduğu bunun geçmesi ve diğeri dahi mekfûlün aleyhi yevm-i mezkûrda teslim edememesi kaziyyeleri bulunmuş olduğu halde Kaysariye Mahkeme-i Ticareti i'âmında fakat mekfûlün aleyhin resmen hükümete teslim olunmadığı gösterilerek ahîren ba-müzekkere beyan olunan mütâlebe vekefilin mekfûlün [826] aleyhi teslim edememesi keyfiyatının kefaletname-i mezbûr tarihinde vuku bulup bulmadığına taarruz olunmamış ve bu ise usûl-i muhakemeye muhalif görünmüş olduğuna binaen i'âm-ı mezkûr nakz edilmekle keyfiyet menkuziyyeti kaydı bila sene şerh verildikten sonra husûs-ı mebhûs-ı n-anhın usûlüne tevfikân Kaysariye Mahkeme-i Ticaretinde yeniden rü'yet ve hükm olunmasına ve i'âm harcı olan kırk kuruş on para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdiyenin sâir-i masârif-i muhakeme ile beraber ileride haksız çıkacak tarafa râci' olmak üzere evvel emrde mahkeme-i temyizce haklı çıkan Kasap oğlu Bedros'dan alınmasına karar verilip suret-i karar merkûm Bedros'un vekili Artin'e dahi tefhîm kılındı.

**(Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Muhâkema-ı Cezaiye Dairesinden Verilen
Mazbata Suretidir)**

Ezornuk sancağında vâki Telbe kazasında tabi'î Province karyeli İliya veled Pantalya? nam kimesnenin katili olan karye-i mezbûreli Paro veled Ostod? nam şahıs hakkında icrâ kılınan tedkikât nizamiye ve murâfaa-i şer'îyeyi hâvî Bosna vilayetinin re'sen ve cevaben vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan biri Selh-i Safer sene sene 87 tarihli ve otuz yedi numaralı ve diğeri 20 Şaban sene 90 tarihli ve sekiz yüz altmış üç numaralı iki kıt'a tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayet ve meclis-i temyiz liva mazbataları ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı nizamiye mündericâtında seksen altı senesi Muharrem'inin birinci gecesi saat bir raddelerinde merkûm İliya karındaşı Simon ve Jifko Sokranik? ve Paro Mikonevik nam kimesneler ve Maraj Yevkobça nam hatun ve sâir birtakım kızlar ile birlikte karye-i mezbûreli İstanisaf Dimitri nam kimesnenin bahçesi karinde yakmış oldukları ateş yanında oturup kettân eğerler iken merkûm Paro bahçe-i mezkûr çitinin arka tarafından ateşin üzerine birkaç defa toprak atarak bu topraklardan bir parçası İliya'nın arkasına isabet etmekle İliya merkumu def' için çitten bahçeye atılarak miyânelerinde tehdâdüs eden münazaada Paro'nun İliya'ya hücum ettiğini ve merkûmun Simon ve Jifko Sokranik ve Paro Mikonevik görmeleriyle hemen çiti atlayıp bahçede derûnuna girdiklerinde merkûm Paro elinde bulunan ucu topuzlu sopa ile bir defa şedîden İliya'nın arkasına darp ile yere düşürüp firar ederek sekiz dakika mürûrunda İliya'nın bi'l tesir vefat eylediği ve badehu merkûm Paro elinde bir şey olmaksızın mahal-i mezkûra gelerek İliya'nın yatmakta olduğunu gördüğünde merkûma ne olduğunu sual ile orada düşürmüş olduğu şapkayı hafiyyen olup kaçır iken ahz-ü girift edilerek elindeki sopanın nerede olduğu soruldukta mezkûr sopayı Simon tarafından iddia olunması ve keşfettirildiğinde merkûm İliya'nın ensesinde [827] alâmet-i darp müşâhede olunduğu haber verilmesi üzerine tedkikât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Paro mahal-i mezkûra vardığında sâlif-üz-zikr Paro Mikonevik ve Simon ve Jifko Sokranik ile İstanisaf Dimitri ve sâir tanımadığı beş altı nefer kesânın ateş yanında oturmakta ve bir şahsın dahi orada yatmakta olduğunu görerek merkûmun kim olduğunu sual ettiğinde zikr olunan kesân şahs-ı mezbûr İliya olup kendisi katl ettiğini bi'l beyan kendisini ahz-ı girift eylediklerini beyan ile fiil-i mezkûrda medhalini inkâr eylemiş ise de zikr olunan Jifko Sokranik ve Mikonevik katl-i mezbûrun iddia olunduğu vechle merkûm Paro'dan sudûr ettiği an müşâhedeten mae'l kasem haber vermelerine ve İstanisaf Dimitri dahi vaka-yı bila istihbar mahal-i mezkûra vardığında İliya'nın maktûlen yatmakta ve Paro'nun dahi bağılı olarak görmekte olduğunu bi'l müşâhede orada bulunan sâir kesân ile beraber merkumu isticvab eylediklerinde İliya'yı topuz ile cüz'î darp ettiğine dair ikrar-ı sebki eylediğini an istimâ mae'l kasem ihbar edip bu kavli karye-i mezkûreli Kataz Yevan ve Vasevparik ve Paro Kalavik ve Aksenita ve Ustivo ve Ovebrad ve Belagovi ve Zivan nam kimesneler dahi tasdik etmelerine ve muhbir merkumların katil -i mezbûra bir güna husûmetleri bulunmadığı tahkik kılınmasına

nazaran merkûm Paro'nun inkarı vâhî olarak katl-i mezbûrun münazaa üzerine min gayr-ı taammüd kendisinden sudûr ettiği tebeyyün eylediğinden yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniye tevfikân on beş sene müddetle küreğe konulmasına karar verilerek kendisine tebliği edildiği iş'ar kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi müddeâ bulunan Pale ve Simon ve Antonya ve Simon ve Vaso ve Mato ve İstefan müddeâ-aleyh Paro'nun inkârına mükârin tasaddî eyledikleri davayı ispattan izhâr-ı acz edip talepleri müddeâ-aleyh bi'l müvacehe ber nehc-i şer'î tahlif olunarak dava-yı mezkûreleriyle bila beyne muârazadan men' olunduklarını beyandan ibaret olup bu surette verese-i merkûma fîmâba'd husûs-ı mezkûr hakkında müddeâ-aleyh Paro'ya bila beyne muârazaya kadir ölmeyecekleri cânib fetvahaneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûra işaret kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezbûrun münazaa üzerine min gayr-ı taammüd merkûm Paro'dan sudûr ettiği ihbârât-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eylediğine ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe vaz' olunur diye muharrer bulunduğu binaen merkûm Paro'nun bu hükme tevfikân evrak-ı merkûmede mûnderic tarih-i hapsi olan seksen altı senesi Muharrem'inin beşinci gününden itibaren emr-i şeşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevfik on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Vidin'e gönderilmesi husûsunun vilayet-i müşârûn-ileyheye ve merkûmun hîn ve Vidin'de olvechle küreğe vaz' olunması cihetinin dahi Tuna vilayet celîlesine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden 23 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Verilen İ'lâm Suretidir)

Müskirat mağazası icârından dolayı Linga'da sakin Karabetle beynlerinde mütehaddis davaya dair mahkeme-i istinafiyeden î'tâ kılınmış olan 29 Rebiyyülevvel sene 90 tarihli i'lâmın temyizini istidâ eden Civani Seriço'nun daireye gelmekten vuku-i imtinâna mebni i'lâm-ı mezkûrun gıyaben tasdik olunduğunu hâvî geçende Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinden tanzîm edilen ikam hükmüne ahîren merkûm Civani Serope'nin müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz ve birinci ve ikinci davete adem-i icabeti cihetiyle bir kâide gönderilen varaka-i ihzâriyede muayyen 26 Zilhicce sene 90 tarihinde müddeâ-aleyh Karabet'in bâ-sene musaddak vekili Antoan ile beraber daire-i mezkûreye gelmiş olduğundan tarafeyn i'lâm-ı gıyabiden evvel bulundukları hale bila ircâ mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla itiraz ve cevap layihaları muvacehelerinde kırâat olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i mûndericatı tarafeynin Fatih mevki bidâyet mahkemesinde cereyân muhakemelerinde müddeâ Karabet Linga'da kâin bir bab müskirat mağazasının iki seneliğini bir kıt'a kontrato mûcibince şehri yüz elli kuruş icâre ile Seriço ve şeriği İranlı Toma'ya icâr etmiş ve bedel-i icâra mahsuben kontrato zahrında gösterildiği vechle sekiz yüz yirmi kuruş ahz eylemiş olduğu beyanıyla mütebaki iki bin yedi yüz

seksen kuruşun tahsilini istidâ ve müddeâ-aleyh Civani Seriço'nun bâsenet musaddak vekili Mardiros sonra mütebaki bedel-i îcârın mucir Karabet Rumeli cânibine giderek birkaç sene gelöediği cihetle vekili bulunan yeni Kirkor'a teslim olunduğunu ifade ederek buna mukabeleten Karabet kendisi hakikaten taşraya gitmiş ise de kontrato zahrında muharrer meblağdan mâadâ bir akça almadığını ve bakiye-i matlubunun merkûm Kirkor'a itasına dair hiçbir emri sebkât etmediğini enba etmiş ve müddeâ-aleyh vekili tekrar isticvab olundukta Karabet taşraya gider iken Kirkor'u tevkil eylediğini mübeyyin bir kıt'a senet verdiğini ve sened-i mezkûr evrak-ı müteferriasiyla İran Sefarethanesinde bulunduğunu beyan eyleyip sened-i mezbûr ile evrak-ı müteferria-i sâireyi getirmek üzere kendisine iki gün mehl verilmiş ise de muahharan mahkemeye gelerek evrak-ı merkûmenin bulunamadığını ifade etmiş olmaları üzerine mahkeme-i mezkûrece dahi müddeâ-aleyh vekilinin makam defada îrâd eylediği makalât-ı mezkûresi şâyân-ı itibar görülemeyerek bedel-i îcârdan mütebaki mezkûr iki bin yedi yüz seksen kuruşun Civani Seriço'nun vekili Mardiros tarafından mucir teslimine dair verilen hükümden dolayı istinaf dava eden Civani Seriço'nun vekili Antoan müvekkili mârr-üz zikr mağazayı iki sene için Toma ile müştereken isticar ve mağazanın inşâ anıyla eşya-yı sâiresinin beş altı bin kuruş sarf ettikten ve bedel-i îcâra mahsuben peşin olarak sekiz yüz yirmi kuruş î'tâ eyledikten sonra mucir Karabet Toma ile yekdil olarak kendisini mağazadan çıkarttığı cihetle müvekkilinin kontratoda medhali kalmadığını ve bedel-i îcârın mabakisi İran sefaretî marifetiyle Toma'dan bi'l tahsil Kirkor'a î'tâ olunduğunu iddia ve olbabda İran Sefarethanesinden musaddak ilm-ü haberi îbrâz ve î'tâ etmiş ve işbu ilm-ü haberde müstecirlerinde merkûm Civani Seriço'nun mezkûr [829] mağazadan bir mahkûmun aleyh sonra tard ve ihrâc edildiği ve şehri kirası olan yüz elli kuruş dahi kançırîya marifetyle merkûm Karabet'in vekili Kirkor'a î'tâ olunarak Toma'nın yedinde bulunan kontratoya teslim yazıldığı gösterilmiş ise de mahkeme-i istinafiyece ilm-ü haber mezkûr müste'nif vekilinin dava-yı meşrûhası ispata kâfş görülemeyerek başka delili var ise dermeyân etmesi kendisine tefhîm olundukta müddeâsını ispat edecek başka delil ve cânib mahkemeden olunan sual üzerine bedel-i mütebaki-i îcârın nısfı şerik Toma'ya ait iken Fatih mevkii mahkemesinin mecmu bedel mütebakinin müvekkilinden tahsiline hükm etmesinden dolayı bir diyeceği olmadığını beyan eylemiş olmasına mebni Fatih mevkii mahkemesi i'lâmının tasdik kılındığını mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Civani Seripe layiha-i itiraziyesinde mahkeme-i istinafiyece sefaret ilm-ü haberinin mündericatına havale-i nazar olunmayıp ve vekili Antoan'ın ifâdât-ı şifahiyesi dahi muarriz kabulde tutulmayıp olbabda derece-i evveli hükmünü musaddak verilen i'lâm hükmüne kâil olmadığından bahisle keyfiyetin temyizden rü'yet ve fazlını istidâ eylemiştir.

Karabet'in vekili Antoan'ın dahi cevap layihasında Civani Seriço'nun iddia-yı vâki vâhî ve bi-esas bulunduğunu bi'l beyan mahkeme-i istinafiyedeki evrakın celbiyle îcâb-ı hakkaniyetin icrâsını talep olundukta müstedî-i temyiz Civani Seriço mahkeme-i istinafiyede dermeyân olunduğu vechle sâlif-üz-zikr mağazayı sahibi Karabet'ten îrânî

Toma ile müştereken isticar ettikten ve bedel-i îcâra mahsûben peşin olarak sekiz yüz yirmi kuruş î'tâ eyledikten sonra Toma mucir Karabeyle kendisini mağazadan çıkartmış ve mağazanın îcâresi İran Sefarethanesi marifetiyle mâh be mâh bi'l tahsil mucir Karabet'in taşrada bulunması mûlabesesiyle vekili bulunan Kirkor'a teslim ve teslimat-ı vâkıa şimdi taşrada bulunan Toma'nın yedindeki kontratonun zahrına terkim kılınmışken suret hali mübeyyin İran Sefaretinden verilen ilm-ü habere mahkeme-i istinafiyece ihale-i nazar-i itimâd kılınmadığını beyan ve müddeî aleyh vekili dahi cevabında müstedî merkûmun bir mâh sonra mağazadan çıkarıldığı hakkındaki iddiası vâhî ve buna kontratonun zahrında kendisinin hatt-ı destiyle muharrer teslim tarihi dahi delil-i kâfi bulunduğunu ve îcâreyi ahz-u kabza Kirkor'un bir güna vekaleti olmayıp maa-hâza bedel-i mütebakinin tediye kılındığını müş'ar olmak üzere merkûm Kirkor'un imzasını Civani Seriço ibrâz eder ise kabul olunacağını dermeyân etmeleriyle ilm-ü haber Civani Seriço'dan ve kontrato dahi müddeî aleyh vekilinden ahz olunarak lede'l kırâe ilm-ü haber mûndericatinın mahkeme-i istinafiye i'lâmında mahki olduğu üzere idüğü ve kontrato mealine nazaran mağazanın seksen iki senesi martının on beşinden itibaren merkûman Civani Seriço Toma'ya îcâr kılınmış olduğu münfehim olacak gibi kontratonun Ermeniyyül hurûf olan zahriyesi dahi Civani Seriço'ya irâe olundukta hat ve imzası kendisinin olduğunu tasdik eylediğinden kendisine kırâat ve tercüme ettirildiğinde işbu zahriyenin Eylül sene 1866 tarihini hâvî ve ta'mîr masârifi olan yedi yüz yetmiş kuruşun îcâreye mahsûben kabul ve nakden elli kuruş teslim edildiği ifâdâtını muhtevi [830] bulunduğu anlaşıldı.

Bunun üzerine Sefarethanenin ilm-ü haberi îcârenin Kirkor'a teslim olunduğunu ispata kâfi olamayacağı Civani Seriço'ya bi'l beyan bundan başka bir diyeceği olup olmadığı sual olundukta ilm-ü haber mezkûrdan başka delili mevcut ise de henüz istihzâr edemediğini ve fakat olbabda Hariciye Nezaret-i Celîlesine takdim eylediği müteaddid arzuahaller üzerine İran Sefaretine iş'ar keyfiyet kılınmış ve Civani dahi vürûd etmek üzere bulunmuş idüğünü hikaye eylediği cihetle birkaç güne kadar beyan ettiği delâili istihzâr etmesi lüzumu merkûma tenbîh ve binâberin keyfiyetin müzakeresi te'hîr kılınmış ve bir iki gün sonra Civani Seriço'nun sefaretten henüz cevap gelmediğini beyan etmesi üzerine dahi Hariciye kitabeti memuriyetinden Yakub Efendi daireye celb ile sefareten vukûnu efendi-i mûmâileyh dahi tasdik eylediği iş'ar cevabının isti'câlî husûsu kendisine ihtâr olunmuştu.

Bu kere kitâbet mûmâileyhadan gönderilen İran Sefaretinin 27 Muharrem sene 91 tarihli tahrir-i cevabisinde mağazanın îcâresinden mâh be mâh yüz ellişer kuruş mucir Karabet'in yeğeni tebaa-i devlet İraniyeden Kirkor'a teslim olunarak kontratonun zahrına işaret kılındığı ve î'tâ ve tesviye edilen îcârenin miktarına gelince zahr-ı kontratoda muharrer sekiz yüz yirmi kuruştan başka akça alınmayıp bunun sahibine teslim olduğu gösterilmekle Civani Seriço ile müddeî aleyh vekili Antoan'ın daireye celb olunarak takrir cevabi-i mezkûr muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra lede'l isticvâb her biri layıhası mûndericatinı ve ifâdât-ı şifahîye-i sâbıkasını tekrar eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere tafsilat-ı mebhûsadan münfehim olduğu üzere müstedî-i temyiz Civani Seriço'nun hûlâsa-i itirazatı mahkeme-i istinafiyece sefaretin ilm-ü haberine ve kendisinin vekilinin ifade-i şifahiyesine itibar olunmadığını ve îcâre-i mütebakiyenin ilm-ü haber mezkûr mûcibince sefaret marifetiyle bi'l tahsil vaktiyle mucir Karabet'in vekili Kirkor'a teslim kılınmış idüğünü beyandan ibaret olup ancak merkûm Civani Seriço derece-i evvelide îcâre-i mütebakiyenin verildiğine ve Kirkor Karabet'in vekili idüğüne mütedair olan def' devasını ispat edemediği gibi işbu müddeâsını ispat için mahkeme-i istinafiyede ibrâz eylediği ilm-ü haber mezkûr Kirkor'un vekâletini mübeyyin senet olmayıp îcârenin tahsil ve Kirkor'a bi'l teslim kontrato zahrına kayıt edildiği ifadesini hâvî bulunmasına mebni derece-i evveli hükmü tasdik kılınmış ve vâkıan ilm-ü haber mezkûr Kirkor'un vekâleti hakkında senet olamayacağı gibi bunda tahsil konturato zahrına teslim-i kayıt olunduğu gösterilen îcâre miktarının sekiz yüz yirmi kuruş aldığı sefaret müşârün-ileyhenin mârr-üz zıkr takrir-i cevabisiyle tahakkuk edip miktar-ı mezkûr teslim ise zaten tarafeynin taht-ı tasdikinde bulunmuş olduğuna ve gerçi Civani Seriço mağazanın isticarında Toma ile müştereken bulunması ve bunların yekdiğere kefâletleri olması hasebiyle derece-i evvelide mecmûnun Civani Seriço'dan tahsiline hükm olunan îcâre-i mütebakiyenin kâideten nisfı Civani Seriço ve nisf-ı diğeri şeriki Toma'ya ait olması îcâb eder ise de bundan dolayı [831] bir iddia ve itiraza bulunmayacağını Civani Seriço vekilinin mahkeme-i istinafiyede takrir eylediği meal i'lâmdan münfehim olmasıyla burasının dahi nizamen bahs götürür yeri kalmamış ve vaktiyle protesto gibi bir ihtar-ı resminin adem-i vukuu cihetiyle Civani Seriço'nun tarih îcârından bir mah sonra çıkarıldığı hakkındaki iddiası dahi iltifata gayr-ı şâyân görünmüş idüğünden Civani Seriço'nun itirazat vakıası Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbab erbaa-i nakziyyeden görülemeyerek mahkeme-i istinafiye i'lâmının vicâhen dahi tasdikine ve i'lâm harcı olan yirmi sekiz kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidî ile sâir-i masârif-i muhakemenin haksız çıkan tarafa râci' olmak üzere evvel emrde Karabat'ten alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(19 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ayşe andelîb Hanım ile sarraf Yazıcıoğlu Agop beyninde olan davaya dair mahkeme-i nizamiyeden fi 27 Zilhicce sene 88 tarihiyle verilen i'lâmın temyizini müstedî Hanım mûmâileyhanın î'tâ eylediği 9 Rebiyyülevvel sene 90 tarihli arzuhal ve layiha ile i'lâm-ı mezbûrun 27 Zilkade sene 89 tarihli suret musaddakası temyiz-i hukuk dairesine havale olmakla müddeî aleyhden alınan cevap layihasıyla birleştirilerek mütalaa olundu i'lâm-ı mezkûrun müfâdı bu husûs hakkında lağv olunan dava-yı nezaretinden bi'l takdim mahkeme-i mezbûreye havale buyurulan 23 Şevval sene 86 tarihli takrirden merkûm Agop'un Murad Menlazâde Mehmed Emin Efendi zimmetinde matlubu olan doksan altı bin bu kadar kuruşu alamadığından bir ay temn uhdesine katiyyen ferâğ olan konağın fûrûhtuyla hakkının istihsâli istidâ olunmuş ve efendi-i mûmâileyh bütün bütün tehî dest kalmamak için mezkûr konak her ne kadar emlak defterinde yüz otuz bin kuruş

kıymetle mukayyed ise de müzayedesı kararı nihayet seksen bin kuruş tutabileceğinden buna yüz on bin kuruş kıymet takdir ve deyn-i mezbûrun güzêştesi vakit ve saate tehîr ile efendi-i mûmâileyhe on üç bin dokuz yüz bu kadar kuruş vermek ve mûmâileyh efendi dahi konağı sarraf-ı merkûme teslim etmek sureti bi'l tensîb efendi-i mûmâileyhe beyan olunmuş ise de yüz otuzbin kuruştan aşağı muvafakat edemeyeceğini ifade etmekle beraber deyn-i merkûm dahi mezkûr konak suret kat'ıyyede uhdesinde ve senetleri dahi yedinde bulunmak hasebiyle bunun hükümet marifetiyle tarafına teslimini talep ve iddia etmiş olduğundan bahisle keyfiyetin bir kere Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyyece rû'yet ve tedkiki lüzumu gösterilmiş ve mezkûr konağın evkaf senedi hamîşi lede'l mütalaa 21 Rebiyyülâhir sene 81 tarihiyle müveraah olup meali dahi hamîş temessükte muharrer bir bab konağa mutasarrıf olan Murad Menlazâde Mehmed Emin Efendi İbn-i Mehmed Rıza ve Ayşe andelîb Hanım bint Abdullah taraflarından meclis-i vâlâ mazbata odası hulefasından Abdullah Behçet Efendi İbn-i Mehmed Emin ve tebaadan Şerif Abdülrezzak Ağa İbn-i Bekir şehadetleriyle ferâğa vekâleti sabit olan kapı çuhadarı elhâc Dervîş Ağa İbn-i Hasan bi'l vekâle konağ-ı mezkûrun der'ununda iskan etmemek ve akar suretine konulmayıp İslam'dan talibi [832] zuhûrunda fûrûht eylemek şartıyla tebaa-i devlet-i aliyyenin Ermeni milletinden büyük yeni handa mukîm sarraf Yazıcı oğlu Agop veled Ohannes'e kat'ıyyen ferâğ ve kasr-ı yed etmekle olvechle konağ-ı mezbûr şart-ı mezkûr üzerine defter-i vakıfta uhdesinde kayıt olunarak tasarrufuna izin verildiğini mübeyyin bulunmuş ve tarafeynin mahkemeye davet olunduğu sırada Mehmed Emin Efendi'nin vefatı vuku bulduğu ve evladı hazır olmadığı ve sarraf-ı merkûmun matlub-ı mezkûruna zevcesi mûmâileyhanın olduğu haber verilerek binaenaleyh sarraf-ı merkûm ile hanım mûmâileyhe celb ve isticvab olundukta müddeî merkûm Agop müteveffâ-yı mûmâileyh zimmetinde mahkûmun bih alacağı olan meblağ-ı maluma mukâbil hanım mûmâileyhe ile müştereken mutasarrıf oldukları mezkûr konağı senette muharrer olduğu vechle evkâfta huzur mütevellîde uhdesine suret-i kat'ıyyede geçirdiklerinden bunun tarafına teslimini dava ve hanım mûmâileyhe dahi konak-ı mezbûre zevci ile müştereken mutasarrıf olduğunu ve el-yevm derûnunda ikâmet etmekte idüğünü beyan ile beraber ferâğ maddesini külliyyen inkâr etmiş ise de bu babda icrâ kılınan tedkikâta ve câbi Tahir Efendi ile evkâf-ı senedat odasında defterci Tevfik Efendi ve haremeyni's-şerîfeyn câbilerinden İbrahim Şevket Efendi taraflarından vuku bulan ihbara nazaran konak-ı mezkûrun ber minvâl-i muharrer Ayşe andelîb Hanım ile müteveffâ zevci tarafından huzur-ı mütevellîde merkûm Agop'a kat'ıyyen ferâğ olunduğu tebeyyün eylemiş olmakla ve sarraf-ı merkûm mezkûr konağın li-ecli'l temîn uhdesinde olduğunu makar ve muterif bulunmakla müddeî aleyh Ayşe andelîb Hanım'ın konağ-ı mezkûrun nısf hissesini tahliye ve sarraf-ı merkuma teslim etmesi lüzumuna karar verilerek işbu karar tarafeyne tefhîm olunduktan sonra sarraf merkûm hanım mûmâileyhaya teberruan on bin kuruş vermeye taahhüd etmiş ve olbabda bir kıt'a senedt dahi vermiş olduğunu mutazammın bulunmuştur.

Ayşe andelîb Hanım'ın itiraz layihasının hûlâsa-i meali kendisi nısf menzil-i mezbûru sarrafa ferâğ etmediği ve Dervîş Ağa'yı tevki eylediği ve merkumu asla tanımadığı cihetlekimden ve nasıl vekalet aldığını merkûm Dervîş Ağa'nın ispat etmesi lazım

geleceği ve hasmının mahkeme-i mezbûreye ibrâz ettiği senette bulunan mühür kendisinin asıl mührüyle tatbîk olundukta kendi mührüne tevâfuk ettiği ve hasmını nizamen yemin teklifine hakkı olduğu ve zacinin deynine kat'an malûmatı olmadığı ve Agop'un yedinde ihticâca salih bir senet bulunmadığı beyanıyla i'lâm-ı mezbûrun nakzı istidâsını hâvîdir müddeî aleyh Agop'un cevap layihasının müfadı dahi mahkeme-i mezkûra i'lâmının suret-i musaddakası mübaşir Halil Ağa vasıtasıyla 20 Safer sene 89 tarihinde hanım mûmâileyhaya tebliğ olunarak kendisinden bir kıt'a ilm-ü haber alınmış ve işbu ilm-ü haber tarihine nazaran zaman-ı tebliğiden şimdiye değin on iki ay küzeran eylemiş olduğundan ve şu halde müddet-i temyiz mürûr eylediğinden bahsle hasmının layihasında cevap vermeye mahal kalmadığını beyandan ibarettir.

Tarafeyn daireye istenildiğinde hanım mûmâileyhe bizzat gelerek tarafından Hacı Ali Efendi nam kimseyi tevkil etmiş ve Agop cânibinden dahi [833] musaddak vekalet senediyle Yazıcıoğlu Körpe gelmiş olduğundan evvel emrde cevap layihasında müddet hakkında dermeyân olunan itirazın tedkikine girişilerek temyizi istidâ olunan mahkeme-i nizamiye i'lâmının hanım mûmâileyhaya tebliğ olduğunu mübeyyin olmak üzere Agop'un vekili Körpe tarafından ibrâz edilen bir kıt'a ilm-ü haber lede'l mütalaa hademedden Halil imzasıyla mümzi ve 22 Safer sene 89 tarihiyle müverrah olup metninde i'lâm-ı mezbûrun tebliğini kabul edemeyeceğini hanım mûmâileyhe beyan eylediğinden vuku-i hal Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin altmış ikinci maddesine tevfikân mahallesi tarafından tasdik ettirildiği muharrer bulunmuş ve zir'inde i'lâm-ı mezkûru kabul etmediğinden işbu mahalle şerh verildi ibaresi muharrer ve imam ve muhtar taraflarından mahtûm görülmüş ise de Ayşe Hanım'ın tebliği kabul etmemesi üzerine suret-i i'lâmın imam ve muhtara veya sâir nizamen bırakılabilecek olanlardan birine î'tâ olduğuna dair bir kaydı ve işaret bulunmadığına ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış altıncı maddesinde i'lâmâtın tebliği keyfiyeti ihzâr pusulalarının tebliği hakkında mevzu olan usûle tatbîken icrâ kılınacağı ve ihzâr pusulalarının tabliği hakkındaki nizamname-i mezkûrun on üçüncü maddesinden on yedinci maddesine kadar olan mevâd-ı mahsûsada dahi ihzâr pusulalarının nüshası ihzâr olacak kimesneye teslim ve î'tâ kılınacağı ve teslim ve itasını müş'ar diğer nüshasına imza ettirileceği ve ihzâr pusulası teslim olunacak şahs diğer nüshasını imza ve temhir eylediğinden istinkâf ederse o halde mahalle muhtarıyla komşusuna imza ettirileceği muharrer ve nizamname-i mezkûrun yüzüncü ve yüz altıncı maddelerinde dahi suret-i i'lâmın bizzat mahkûmun aleyh veyahut ikametgahında tebliğ olunacağı mürakkam olduğu gibi i'lâmâtın tebliğinden musaddak mahkûmun aleyhin ne cihetle mahkum olduğunu bilmesi kaziyyesi evrak şu halde mahkeme-i nizamiye i'lâmının sureti hanım mûmâileyhanın ikametgahına veya mahallesi imam ve muhtarıyla sâir lazım gelenlere teslim ve î'tâ olunmaksızın yalnız ahzından istinkâf olduğunun tasdikiyle iadesi mevâd-ı mezkûra ahkâmına muvafık görülememiş ve işbu ahkâma riâyet olunmaksızın vuku bulan tebliğâtın keenlemyekûn hükmünde ad olunması nizamname-i mezkûrun on sekizinci maddesi iktizâsından bulunmuş olduğuna ve bu husûsa dair icrâ cemiyetinden getirtirilmiş olan evrak meyanında bulunan cemiyet-i mezbûrenin zabt varakasında i'lâm-ı mezbûrun sureti hanım mûmâileyhanın vuku bulan talebi üzerine taraf

cemiyetinden 27 Zilkade sene 89 tarihinde î'tâ olunduğu mürakkam bulunduğuna binaen evvelce ber minv3al meşrûh vukui iddia olunan tebliğin keenlemeyekün hükmünde adıyla tebliğin suret-i i'lâmın cemiyet-i merkûme tarafından mahkûmun aleyhe Ayşe Hanım'a î'tâ olunduğu tarihten itibar edilmesi lazım gelmiş ve Ayşe Hanım'ın temyiz davası için kefâlet senedini 2 Safer sene 90 tarihinde ve temyiz istidâsını dahi 9 Rebiyyülevvel sene 90 tarihinde î'tâ eylediği istidâ-yı mezkûr ile kefâlet senedinden münfehim olmuş olduğundan ve şu hesapça şerâit-i temyiziyye almış beş gün zarfında ve müddet-i kanuniyesi içinde icrâ ve ikmâl edilmiş idüğünden ve bu babda Agop cânibinden dermeyân olunan itiraz [834] mezkûr reddiyle keyfiyetin temyizen rü'yet ve tedkiki lüzumuna olvechle icrâ-yı muhakemeleri zımnında doksan senesi Recep'inin beşinci Çarşamba günü daireye gelmeleri husûsuna karar verilerek suret-i hal tarafeyne tefhîm ve yevm-i mezkûra kadar esas maddeye dair olan itirazatın cevabını müş'ar layiha î'tâ etmiş ve vekil-i merkûm Körpe'ye vekaletten azl ile yerine bâsenet musaddak Nazaret Şahbazyan'ı tevkîl ile ve merkûm nezaret dahi birkaç gün istimhâl eylemiş olduğu halde imrâr-ı vakt ederek nihayet 25 Zilhicce sene 90 tarihinde bir kıt'a layiha-i cevabiye vermiş ve bunun hülâsa-i mündericatı Ayşe andelib Hanım nısf hissemiz buranın ferâğına kimesneyi tevkil etmemiş olduğunu iddia etmekte ise de ferâğ-ı mezbûr i'lâmın kararında isimleri hikaye ve tasrih kılınan kimesnelerin şهادet ve malûmatıyla hazine-i evkafça icrâ kılınmış ve hanenin tahliye kılınacağına dair bir kıt'a senet dahi verilmiş olmasına nazaran bu babda hanım mûmâileyhanın itirazı gayr-ı vârid olduğu gibi usûlüne tevkîfen icrâ kılınan bir ferâğın aleyhine vuku bulacak itirazının dahi şâyân-ı kabul olamayacağı ve yemin teklifinin ise daire-i temyizce istimâi gayr-ı caiz idüğü ve müvekkili hanım mûmâileyhanın vuku bulan iltimasına binaen her ne kadar hanenin tesliminden sonra on bin kuruş vermeyi ve addetmiş ise de tarih-i hükümden beri bir hayli zaman mürûr ettikten sonra bu kere tekrar davaya kıyâm edilmesi cihetle teberruan vad olunmuş olan tebliğ -i mezbûru dahi veremeyeceği ve itirazat-ı vâkıanın hiçbirisi i'lâmın nakzını mûcib esbâbdan bulunmadığına mebni i'lâmın tasdîki ve vâki olan masârif-i muhakeme ve zarar ve ziyanın tazmînine hanım mûmâileyhanın mahkum tutulması ifâdâtını mutazammın bulunmuş olduğundan tarafeyn 29 Muharrem sene 91 tarihinde bi-tekrar daireye celb ile muvacehelerinde i'lâm-ı mezkûr ve itiraz ve cevap layihaları kırâat edildikten sonra layihaları haricinde bir ifadeleri olup olmadığı sual olundukta müddeâ-i mûmâileyhe itirazat sabıkasını tekrar ile beraber kendisinin esas itirazı hazine-i evkafça ecra kılınan ferâğa dair olmayıp ancak Hacı derviş Ağa'yı tevkil etmediği gibi bu babda bir güne vekalet senedi veyahut mahallesi cânibinden ilm-ü haber bulunmadığını ve merkumu asla tanımadığını ve hatta zevcinin deynine bile malûmat ve vukûfu olmadığını mahkeme-i nizamiyede bi'l defaât dermeyân eylemiş olmasıyla burasını tedkiki lazımeden olduğu halde işbu ifâdâtına ehemmiyet verilmeyip birtakım eşhâs-ı mechûlenin ihbar ve şهادetleriyle Derviş Ağa'nın sıhhat-i vekaletine kanâat ve binâberin kendi aleyhine hükm-i i'lâm olunması kazıyyesi olduğundan bahsle i'lâmın nakzı lüzumunu beyan ve müddeâ aleyh vekili Nazaret Şahbazyan dahi hanım mûmâileyhanın zevci mütevfî Mehmed Emin Efendi'nin müvekkiline olan borcunu li-ecli'l temîn müteveffâ-yı mûmâileyh bizzat ve

hanım mûmâileyh e cânibinden Abdullah Behcet Efendi ve hidenetkârı Abdülrezzak Ağa şahadetleriyle vekil olan Hacı Derviş Ağa mezkûr konağı müvekkili uhdesinde kat'iyen ferâğ etmiş ve hanım mûmâileyh e buna göre madde-i ferâğı ve vekalet husûsunu inkâr eylemiş ise de işbu inkârı vâhî olduğu mahkeme-i mezbûrca icrâ kılınan tedkîkât-ı mahkemeden anlaşılacak konağ-ı mezkûrun tahliyesiyle müvekkiline teslimine hükm-i ilam olunmuş olduğunu ve hükm-i mezkur [835] muvafık usûl olduktan başka konağın az vakit içinde tahliye ve teslim kılınacağına dair mûmâileyhaya yedinden mahkemenin bir kıt'a senet dahi aldığını dermeyân ederek mûmâileyhe işbu senet fıkrasını külliye inkâr eylemiştir.

Bunun üzerine keyfiyet lede'l tezekkür tafsilat mesrudadan anlaşıldığı üzere hanım mûmâileyhanın esas iddia ve itirazı konak-ı mezkûrun uhdesinde bulunan nısf hissesini ferâğ eden Derviş ağa'nın icrâ-yı ferâğa vekaleti olup olmadığının bi-hak tedkîk ve tahkik olunmadığı husûsundan ibaret olarak filvâki hanım mûmâileyhanın merkûm Hacı Derviş Ağa'yı tevkil edip etmediği ve buna dair olvakit mahallesi cânibinden usûl ve emsâli vechle ilm-ü haber verilip verilmediği hakkında mahkeme-i mezbûrece bir gûna tedkîkât icrâ kılınmayıp yalnız câbi İbrahim Şevket Efendi namında bir kimseden ferâğın icrâ olunup olunmadığı isti'lâm ve şahit sırasında bazı eşhâsın yalnız esâmîsinin zikr ve beyanı ile bila iktifâ bunların mahkemeye bile celb ve isticvab olunmaksızın hükm-i i'lâm olunduğu gerek i'lâm-ı mezbûrun mündericatından ve gerek mahkeme-i mezbûreden celb ve mütalaa olunan evrak meallerinden müsteban olarak bu ise usûl-i muhakemeye muhalif bulunmuş ve müddeî aleyhin vekili Nazaret Şahbazyan tarafından konağın tahliyesine dair hanım mûmâileyhe tarafından verildiği iddia ve hikaye kılınan senet dahi evrak-ı mezbûra meyanında bulunmadıktan başka bilakis hanım mûmâileyhaya teberruan on bin kuruş vereceğine dair müvekkili Yazıcıoğlu Agop'un hatm ve imzasını ve 86 tarihini şâmil bir kıt'a tahvil bulunarak bu iddianın dahi hükümsüz olduğu anlaşılmış olmasıyla Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin üçüncü fıkrası mûcibince i'lâm-ı mezkûr nakz olunarak keyfiyet menkuziyyeti nizamname-i mezkûrun altmış dokuzuncu maddesi ahkâmınca kaydı bilasene şerh verildikten sonra husûs-u mezkûrun yeniden rû'yet ve tedkîki ve i'lâm harcı bulunan üç beyaz mecidinin işbu temyiz davasında haksız çıkan müddeî aleyh Yazıcıoğlu Agop'a rücû etmek üzere haklı çıkan Ayşe andelîb Hanım'dan alınması husûslarına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhim olundu.

(13 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Darende tüccarından Samiloğlu Karabet ile Kıbrıs sakinelerinden Marniyus? kadın ve oğlu Kigork beyninde tekevvün eden münazaaya dair Adana vilayeti dîvân-ı temyizden 7 Safer sene 90 tarihiyle verilen i'lâma itirazı hâvî merkûm Karabet'in vekili Harutcan? Selyan tarafından verilen layiha ve i'lâm-ı mezkûr sureti 28 Cemaziyelâhir sene 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesine havale olunmuş veya tahrirat vuku bulan iş'ar ve tebliğe cevaben merkûm Martiyus kadının vekili Mardiros cânibinden verilen layiha-i cevabiye Kıbrıs mutasarrıflığından ba-tahrirat irsâl kılınmış olmasıyla cümlesi

birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu Adana dîvân-ı temyîz'i i'lâmının hülâsa-i meali Kıbrıslı Marniyus kadının İçil sancağına tabî'î Gülnar [836] kazasında bulunan emlak ve matlubatını mezbûrenin oğlu Kigork üzerine Konya ticaret mahkemesinde hükm edilen bir yük beş yüz kuruşa bedel sekvestro ettirmiş olan Samiloğlu Karabet ile İçel meclis-i temyizde icrâ kılınan muhakemede mezbûre Marniyus aleyhine verilen hükm mezbûrenin vekilive diğer oğlu Mardiros tarafından itiraz ile istinaf dava olunması üzerine tarafeyn celb ile evrak-ı mevcude mütalaa ve kendileri isticvab olundukta Marniyus kadının vekili İçel meclis temyizinin i'lâmı hükmünü kabul edemeyeceğinden Karabet tarafından icrâ kılınan sekvestro feshiyle emlak ve matlubat-ı mezbûrenin tarafına terk ve teslim ettirilmesini iddia-yı merkûmum Karabet dahi yedinde bulunan Konya Ticaret Mahkemesi ve İçel Meclis-i temyizi i'lâmlarıyla evrak-ı sâiresini irâe ve muhakemelerinin suret-i cereyânını hikaye ile beraber merkûm Kigork'un yirmi üç seneden mütecâviz tasarruf edip î'tâ eylediği bilançoda imzası altına aldığı matlubatı ba-i'lâm ticaret hükm ve sekvestro ettirmiş olduğu ve İçel meclis-i temyizden ahîren verilen i'lâmda ashâb-ı düyûn merkûm Kigork'u tanıdıkları matlubat mezkûre merkûm Kigork marifetiyle ve kendisinden aldığı akça ile meydana geldiği mütevâtir bulunduğu muharrer idüğü ve kendisinin itibarı Kigork'un yedinde bulunan dolaba ait bulunduğu halde şimdi Mardiros'un mezkûr i'lâmlarda ve yedinde bulunan Korucuk cemâati şahadetnamesiyle daha birtakım muharrerata karşı mal Marniyus kadınıdır denilerek müdahaleye kıyâmı muteber olamayacağı gibi İçel'den olunan istifsar üzerine dîvân-ı temyîz tarafından verilmiş olan i'lâma dahi mugayir olacağından sâlif-üz-zıkr i'lâmat ve şahadetname mûcibince matlubat-ı mezkûrenin kendisine teslimiyle beraber zarar ve ziyanın tazmîn ettirilmesini istidâ eylemelerine mebni îcâb-ı ledel müzakere evrak-ı merkûme meallerinde müsteban olduğu üzere bu mal ve zimemat altmış beş tarihinde Gülnar kazasında vefat eden Tatos'tan? mezbûre Marniyus'a irsen intikal eylemekle mütalaa olunan altmış altı tarihli haceti's şer'îyye vechle mezbûrenin vekil tayin eylediği oğlu Manuk ve yetmiş tarihinde onun dahi vefatı vuku bulmakla kazaen mezkûrda ve merkûm Manuk maiyyetinde bulunmuş olan diğer oğlu mezbûr Kigork zimemat ve emvâl-i sâireye vaz' edilerek Marniyus kadın tarafından bazı husûs için vekâleten gönderilen Papasoğlu Bedros beraber bulunarak on iki sene kadar idare olunmuş ve muahharan merkûm Karabet dahi öyle bir bilanço Konya ticaretinde meblağ-ı mezbûru merkûm Kigork üzerine hükm ettirmiş ise de mezbûrenin kaza'an ahirde bulunarak oğlu Kigork'u vekil tanımaması ve ashâb-ı zimem ve erbâb-ı vukuf tarafından elhâlet hâzihi mevcut bulunan malın müteveffâ Tatos'tan intikâl eden maldan müdevvir idüğü ve Kigork'un müdahaleye hakkı bulunmadığı ba-şahadetname beyan olunması ve İçel meclisinin isti'lâmı üzerine Gülnar kazasından zıkr olunan şahadetnamenin tasdik ve tefile mazbata verilmesi ve İçel meclis-i temyizinden birinci ve ikinci defa verilen i'lâmlarda bu şahadetname ve mazbatanın tasdik olunmasıyla beraber mal ve zimematın Mardiros'a [837] teslim yazılması ve vilayetten telgraf ile vuku bulan isti'lâma cevaben Gülnar kazasından gelen 14 Muharrem sene 90 tarihli mazbatada zıkr olunan şahadetname ve mazbata mündericatının teyit kılınması ve bu işten dolayı celb ve intintakı Karabet tarafından ifade olunan ve merkûm Mardiros'tan

başka iddiası bulunan Papasoğlu Bedros eğer ki merkûm Kigork'un Manuk'un vefatından sonra on iki sene müstakillen idare-i umûr eylediğini ifade etmiş ise de elhâlet hâzihi meydanda bulunan zimematın Tatos'tan müdevvir matlubat idüğünü ve vekalet dair hiçbir senet ve evrak görmediğini tahriren beyan eylemesi ve şimdiye kadar gelip geçen vekillerin vekaletleri hacet ve senette müstenid olarak Kigork'un vekaletini nâtık bir varaka getirilememesi Marniyus kadının hakkını meydana koymuş ve hîn-i tebliğde merkûm Karabet'in henüz İçel'den geldi diyerek ibrâz ile kırâat ettirdiği diğer bir i'lâmda meclis-i mezkûrun hükm sâlif-üz-zikri teyit olunmasıyla beraber bir mahalinde vekil Kigork namının yazıldığı görüldüğünden olababda güzeste olunan telgrafnameye cevaben aranılan vekaletin müsebbit olamadığı beyan olunmuş ve İçel mutasarrıflığının tahrirat-ı vâridesi üzerine dîvân-ı temyîzden evvelce yazılan i'lâmın merkûm Mardiros'un hak istinafindan sukûtuna sebebiyet veremeyeceği derkar bulunmuş idüğüne binaen zimemat-ı mezkûrenin vekil-i merkûm Mardiros'a zabt ettirilmesine ve merkûm Karabet'in hakkını Kigork'tan aramasına karar verildiğini mutazammındır.

Karabet'in vekili Harutcan Selyan'ın layihası müfadı İçel meclisinin mazbatası Konya mahkeme-i ticareti i'lâmının suret-i icrâsına dair olup hükmü hâvî bir i'lâm olmadığı cihetle onun üzerine davanın istinafen rü'yeti caiz olamayacağı ve caiz olsa bile İçel meclisinde tarafeynin bidâyeten muhakemeleri vuku bulmamış idüğünden bunların dîvân-ı temyîz cânibinden yine İçel meclisine iddiası lazım geleceği ve Marniyus kadının vekili Mardiros'un İçel mazbatasında mûnderic olan istidâsı meali muhasebenin kendi muvacehesinde rü'yet olunmasından ibaret olduğu halde istinafta yeni dava ihdâs eylediği ve vekil Mardiros'un iddiası bir dava-yı aslî olmayıp ancak Konya mahkeme-i ticareti i'lâmına itiraz'ül gayrıdan ibaret olmasına nazaran bu iddianın usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen yedinci maddesi hükmünce davanın görüldüğü Konya Mahkeme-i Ticaretinde rü'yet olunması lazım geleceği ve dava-yı mezkûra esasen umûr-ı ticariyeden mütevellid olup rü'yeti mahkeme-i ticarete ait olacağı ve İçel meclis mazbatası kabil-i istinaf olsa bile bu davanın rü'yet olunduğu esnada İçel'de henüz ticaret mahkemesi teşkil olunmamış olduğu cihetle zeyl-i kanun-ı ticaretin birinci maddesi hükmünce İçel meclis temyizi bu maddede mahkeme-i ticaret makamına kâim olduğundan istinafı Adana mahkeme-i ticaretine ait olacağı ve dîvân-ı temyîz i'lâmında vekil Mardiros'un istidâsı tarihi gösterilmediğinden istinaf-ı davanın müddet-i nizamiyesi zarfında vuku bulup bulmadığı anlaşılamadığı itirazıyla zât-ı madde hakkında diğer birkaç itirazı hâvîdir.

Marniyus kadının vekili Mardiros imzalı layiha-i cevabiyenin hülâsa-i meali Adana dîvân-ı temyîzi i'lâmının tarihinden itibaren temyiz için verilen **[838]** arzuhalin havalesi tarihi olan 20 Cemazziyelaire sene 90 tarihine değin müddet-i temyizden güzeran ettiğini ve Marniyus kadın Kıbrıs'ta bulunması cihetle Darende'de irâe kılınan kefilî kabul edemeyeceği gibi zaten kefil-i merkûm hasmının şeriki olup zimmet miriyesi dahi bulunduğundan Dersaadet'te bir muteber kefil olunmasını ve merkûm Kigork ile Karabet ba-cenâh olması mülabesebiyle hafıyyen ittifâk ederek müvekkilesinin malını

kaçırmak için Konya mahkeme-i ticareti i'âmını tanzîm ettirdiklerini ve vekil Harutcan'ın layihasında muharrer itirazatı vâhî olduğu dîvân-ı temyîz i'âmı mütalaasından müstefad olacağını mutazammındır işbu layiha-i cevabiyede bahs olunan müddet kefâlet cihetlerinin evvel emrde tedkîkine ibtidar olundukta vekil-i merkûm Mardiros Adana dîvân-ı temyîzi i'âmının tarihinden itibaren temyiz arzuhalinin havalesi tarihine değin temyiz müddetinin geçtiğini iddia etmekte ise de temyiz müddetinin tarih-i tebliğiden itibaren hesap olunması nizami iktizâsından bulunmuş ve dîvân-ı temyîz vilayet i'âmı merkûm Karabet 12 Safer sene 90 tarihinde tebliğ kılındığı zahr-ı i'âmda muharrer işareten ve 18 Cemaziyelevvel sene 90 tarihine musadif olan 1 Temmuz sene 89 tarihinde mahalince musaddak kefâlet senedi î'tâ olduğu mezkûr kefâlet senedinden müstefad olmuş olmasına ve temyiz için verdiği arzuhalin 9 Cemaziyelâhire sene 90 tarihinde evrak odasınca muamele-i kuyûdiyesi icrâ eylediği mütebeyyin bulunmasına ve bu halde müddet-i nizamiyenin inkizâsına beş gün kalarak temyiz arzuhalî verilmesine nazaran müddet-i temyizîn güzeran etmediği anlaşılmış ve kefâlet maddesine gelince Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin yirmi yedinci maddesi hükmünce taşralarda temyiz için verilecek kefâlet senetlerinin mezlis-i temyiz hukuk veyahut mahkeme-i ticaret marifetiyle icrâ-yı tasdîki lazımeden olduğu halde merkûm Karabet'in î'tâ eylediği kefâlet senedi vezneden celb ile muayene olundukta Darende kazası deâvî meclisinden tasdik kılınmış ve diğer taraftan kefil-i merkûm hakkında bervecch-i muharrer itiraz olunmakta bulunmuş olduğundan vekil-i merkûm Harutcan celb ile mezkûr yirmi yedinci madde mûcibince mahalli meclis temyiz veya mahkeme-i ticaretinden musaddak diğer kefaletname getirtmesi veya buraca başka bir kefil irâe kılınması veyahut müvekkili dîvân-ı temyîz vilayette bir şey ile mahkum olmadığı cihetle verilecek kefil temyiz mahkemesi masârîfî için olacağından buna mukâbil dairece tensîb kılındığı üzere on lira depozito etmesi şıkklarından birinin ihtiyar ve icrâsı tefhîm olundukta şıkk-ı sâlis vechle on lira depozito edeceğini söyleyip mezkûrî'l miktar lira havale cemiyeti marifetiyle merkûm Harutcan tarafından Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye veznesine depoziyo ettirildiğinden kefâlet meselesine dair olan itirazın hükmü kalmamış ve bir de Harutcan'ın Karabet tarafından murahhas vekil olduğuna dair î'tâ eylediği vekâletnâme nizami mûcibince varaka-i maktûaya yazılmamış olduğu cihetle işin derece-i ehemmiyetine göre yüz elli kuruşluk bir kıt'a varaka-i sahihe aldırılıp mezkûr senede rabt ettirilmiş olmasıyla işin temyizen rû'yetine lede'l ibtidâr tafsilat-ı meşrûhadan müstefad olduğu üzere Marniyus kadının vekilinin İçel meclis temyizi mazbatasına itiraz ile istinaf-ı dava etmesi üzerine husûs-ı mezkûr dîvân-ı temyîz'de istinafen rû'yet olunarak sâlif-üz-zıkr i'âm tanzîm kılınmış ise de mezkûr [839] İçel meclis-i temyizi mazbatası Konya Mahkeme-i Ticareti i'âmının suret-i icrâsına dair olup usûlü vechle muhakeme icrâsını hâvî olmadığı misillü merkûm Karabet ile Kigork'un bu madde hakkında mukaddemâ Konya mahkeme-i ticaretinde icrâ olunan muhakemeleri üzerine Kigork aleyhine 31 Kanunusani sene 78 tarihiyle bir kıt'a i'âm verilmiş olduğu cihetle merkûm Marniyus kadının bu i'âma itirazı olduğu surette usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin itirazü'l gayr-ı şerâiti hakkında olan sekizinci faslında münderic ahkâma tevfi kan

itirazü'l gayr-ı suretiyle yine Konya Mahkeme-i Ticaretine müracaat eylemesinin gösterilmesi lazım gelir iken dîvân-ı temyîzin işi istinafen bi'l rû'ye bervech-i muharrer Karabet'in aleyhine derece-i saniyede hükm-i i'lâm eylemesi vazifesi haricinde bulunmuş ve vekil Harutcan'ın itirazatının bailıcası bu madde olduğu gibi diğer itirazatı dahi yolunda ve esbâb-ı nakziyyeden görünmüş idüğünden ve mezkûr i'lâmın esasen nakzı lazım gelmesiyle Marniyus kadının li-ecli'l muhakeme Dersaadet'e ihzarına havet görülemediğinden i'lâm-ı mezkûrun nakzına ve keyfiyet menkûziyetinin kaydı bila sene şerh verilmesi husûsunun Adana vilayetine ve bervech-i muharrer Marniyus kadının itirazü'l gayr-ı suretiyle Konya Mahkeme-i Ticaretine müracaat etmesi lazım geleceğinin kendisine tefhîmi husûsunun Kıbrıs mutasarrıflığına bildirilmesine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Marniyus kadına rücû etmek üzere Karabet'in vekili Harutcan'dan alınmasına karar verildi.

(25 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Havale cemiyetinden bi'l tanzîm 19 Recep sene 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan müzekkere ve melfûfâtı mütalaa olundu müzekkere-i merkûmede geçen seksen senesine mahsûben Karesi Sancağı vâridât-ı öşriyesi bedelinden dolayı Hayım Hatem bâzîrgân tarafında mukaddemâ kumpanyaları aleyhine açılan davadan ve olbabda mugayir nizam olarak verilen hükm üzerine Hariciye kitabet behiyyesi tarafından vuku bulan tazyîkattan bahisle keyfiyetin îcâb eden mahkemeye havalesiyle yeniden rû'yet olunması Alacacıoğlu Bedros ve Agop taraflarından istidâ olunmuş ve keyfiyet-i kitabet müşârün ileyheden lede'l istifsar merkûman hakkında vuku bulan tazyîkat mefsûh Meclis-i Vâlâ kararıyla tastir buyurulan Buyruldu-i Samî ahkâmına mübtenî olduğu beyan olarak işin esasen mahkum olması cihetiyle tekrar mahkemeye havalesinde tereddüt kılınmış olduğundan bu babda ne vechle muamele olunmak lazım geleceği istifsar olunmuştur.

Merkûm Bedros ve Agop'un müzekkere-i mezbûreye melfûf olan arzuhallerinin müfadı bu husûstan dolayı haklarında vâki olan muamelat na-merziye umûr-ı ahz-u italarını rahnedâr ve bila mûcib izhâr-ı iflas etmelerini istilzâm ederek muzmahıl'ül hal olduklarından merbûtan takdîm ettikleri layihada mûnderic mevadın bir komisyon-ı mahsûs teşkîliyle rû'yet ve tedkîki ifadesinden ibarettir layiha-i merkûmenin fezleke-i mûndericatı dahi Halil Efendi taahhüdüyle kumpanyalarından Haçikan? Karabet ve Hayım Hatem taahhüdüyle Ali Ağa uhdellerinde takarrür ettikten ve Hayım Hatem'in nısf hissesini dahi [840] Balzak kumpanyası taahhüdüyle kendileri deruhde eyledikten sonra mahalince bazı yerleri idar ve bazılarını mahalli mültezimlerine ihale etmiş iseler de sene-i merkûmede mevrûatın âfetzede olmasından nâşî dūçâr oldukları zarar ve ziyan ve müşkilâtının tesviye-i îcâbıyla meşgul oldukları halde merkûm Hayım Hatem matlubatının tahsili istidâsına kıyâm etmiş ise de kendi tarflarından vuku bulan istidâ üzerine ketfiyet divan-ı muhasebata havale olunarak olbabda derdest icrâ bulunan tedkîkatın neticesine değin zimmetlerinin tehhür-i istifasına karar verişmiş iken merkûm Hayım Hatem bi-tekrar iddiaya kıyâm ile istihsâl eylediği tezkere-i sâmiye

mûcibince keyfiyet divan-ı muhasebatta ve Meclis-i Vâlâda rû'yet olunarak matlubatının tahsiline hükm olunduktan başka olbabda tanzîm olunan mazbata ve Buyuruldu-i Sâmi mûcibince matlubat-ı mezbûre evvel be evvel Balzak kumpanyasından tahsil olunmak lazım gelir iken her nasılsa kendileri tazyîk edilmiş ve keyfiyetin bir mahalle havalesi hakkında vâki olan ifadelerine dahi havale-i sem' itibar olunmayıp muamelat vâkıaları taht-ı sekvestroya alınmış olduğundan ve muahharan mahalli mültezimlerinde olan matlubat ile duhân öşri hâsılatının Balzak kumpanyasına devr olunmasına beynlerinde karar verilerek tanzîm olunan senet imzalanmış ve ashâb-ı matlub taraflarından verilen arzuhal mesalih-i iflasiye komitesine havale ve defterler mümeyyizlere î'tâ olunarak olbabda bir kıt'a raport yapılmış ve Balzak kumpanyası kendilerinin protestosu haricinde olarak meblağ-ı müddeâyı Hayım Hatem'e tediye ile beraber kendilerinin mahalinde olan alacaklarını ve sâiresini zabt ile muhasebesini irâe etmemiş idüğünden ve daha bazı teferruattan bahsle Balzak kumpanyasıyla olan davalarının bir mahkemeye havale ve Hayım Hatem bâzîrgânıyla dahi muhakeme-i لازمelerinin icrâ olunması istidâlarını mutazammındır.

Bu maddeye dair Meclis-i Vâlâ'dan tanzîm olunan iki kıt'a mazbata ile sâlifü'l-beyân buyuruldu-i sâmi suretleri dahi buldurulup mütalaa olundukta bunlardan 18 Cemaziyelâhire sene 282 tarihli mazbatanın meali şahbender Halil Efendi'yle Mustafa Cezzar Bey ve Hayım Hatem bâzîrgân taahhütleriyle seksen senesine mahsuben ihale kılınmış olan Karesi ve Aydın sancakları vâridât-ı öşriyesine bazı esbâb ve ifâdattan dolayı terettüb eden zarar ve ziyan hakkında meydana konulan iddia eğer ki esbâb-ı erbâa-i nizamiyeye muvafık ve kabule şâyân değilse de mültezimeyn mûmâileyhim küllî zarar ve ziyana dûçâr olduklarından bahisle merhamet-i seniyyeye arz-ı ihtiyaç etmekte olduklarına ve aşar-ı mezkûre pamuk mahsulünün fevkalâde revacından nâşî Hayım külliye ile ihale olunmuş olduğu ve muahharan mahsul-i mezkûrun revacında tenezzülat-ı uzmâyâ vuku bulduğu malum olmasına mebni keyfiyetin encümen-i mahsûs-i vûkelâsı re'y-i aliye menût idüğü ifadesini hâvî ve Selh-i Cemaziyelâhire sene 282 tarihli mazbatanın müfadı dahi Hayım Hatem'in taht-ı taahhüdünde olup muahharan mültezimi tarafından Balzak bâzîrgân taahhüdüyle şahbender Halil Efendi'ye ve müştereklerine ilzâm olunan Karesi sancağı aşarının nısf bedelinden mebhûsü'n-anh-güzeşte Balzak bâzîrgânda matlubu olan sekiz yük bu kadar bin kuruşun istihsâli hakkında vuku bulan istidâsı divan-ı muhasebatta bi'l tedkîk olbabda tanzîm olunan mazbatanın mündericatına göre mültezimeyn mûmâileyhim (Mâbadı sonra).

2.22. Cerîde-i Mehakim 57. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülâhir	Sene	(Pazartesi)	Mayıs Rumi	Sene	Sahife
57	-	1290		27	1289	841

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretinin Mâbadıdır)

Şu davanın mesele-i ziyan için verilecek karara ta'likî efkârında oldukları anlaşılmış ise de mûmâileyh Hayım Hatem aşar-ı mezkûrenin nısfına hazinece müteahhid olduğu halde bunu kable'l idare efendi-i mûmâileyhin müştereklerine satarak işin içinden çıkmış ve kendi namına hazinenin arayacağı bedeli vaktiyle tediye ve îfâ edip şimdi ikinci elden alamamasıyla şu iddia meydana gelmiş olduğu misillü Balzak bâzîrgânın kendiye vermiş olduğu senedin hükmü hazine ile davaları zuhûr eder ise başkaca bakılmak üzere bedelin tamamen tediyesi dairesinde bulunmuş olmasıyla şimdi onun mültezimleriyle hazine beyninde cereyân eden iddiaya ta'lik maslahat etmekte kat'an hak ve salâhiyet görülemediğinden meblağ-ı mezbûrun mebhûsü'n-anh-güzeşte Balzak kumpanyasından tahsili husûsunun Hariciye kitabetine havalesi hükmünü ve buyuruldu-i sâmi dahi onun icrasına muhtevî bulunmuştur.

Keyfiyet dairece lede'l müzakere merkûman Bedros ve Agop arzuhallerinde husûs-ı mezkûrdan dolayı haklarında cereyân eden muamelat ve tazyîkat-ı mağduriyetlerini müntebih olduğundan bahsle bir komisyon-ı mahsûs teşkiliyle keyfiyetin rü'yet ve tedkîkini istidâ ve layihalarında dahi divan-ı muhasebat ve Meclis-i Vâlâ'dan verilen hüküm ve kararlara itiraz ederek ve müteahhid ve müşterekleri ile beynlerinde vuku bulan muamelat-ı sâireyi dahi karıştırarak merkumlarla yeniden muhakemelerinin icrâ olunması beyan ve enba etmekte iseler de iltizam-ı mezkûra müteallik olarak vaktiyle mevki-i istidâya konulan mevâd iki şeyden ibaret olup biri bazı mahsulatın afetzede olmasından dolayı mültezimeyn mûmâileyhin dûçâr oldukları zarar ve ziyan mukâbilinde hazine bedelinden bir miktarının afv-ı tenzîli ve diğeri aşar [842] mezkûrenin nısf hissesini hazineden iltizam ile müstedî-i merkûmanın kumpanyalarına ihale ve ilzâm eden Hayım Hatem'in bedelinden mütebaki matlubunun tahsili maddelerinden ibaret olduğu ve mevâd-ı mezkûra divan-ı muhasebatta ve badehu Meclis-i Vâlâ'da başka başka rü'yet ve tedkîki olunarak hazine bedelinden bir miktarın tenzîli keyfiyeti re'y-i aliye ta'lik ve Hayım Hatem'in tebeyyün eden matlubunun istihsâli lüzumuna hüküm olunmuş idüğü Meclis-i Vâlâ mazbatalarından müsteban olmuş ve eğer ki bedelinden bir miktarın tenzîli keyfiyetinin muahharan ne suret kesb eylediğine dair evrak-ı mevcudede bir kayıt ve işaret bulunmadığı gibi merkûmanın layihalarında Hayım Hatem'in kendilerinden aradığı mebalîğin tahsili husûsunun zarar ve ziyan meselesi kararına ta'lik olunmamasından dolayı birtakım itirazat bast-ı beyan olunmuş ise de bunlar bu iddialarını vaktiyle dermeyân ederek Meclis-i Vâlâ'dan dahi

redd-ü cerh bir leh Hayım Hatem matlubunun tahsili lüzumuna karar verildiği meclis-i mezkûrun ikinci mazbatasında musarrah bulunmuş olduğundan ve ol-vakit mevâd-ı iltizamiye divan-ı muhasebatında ve son derecede olarak Meclis-i Vâlâ'da rü'yet ve hükm olunagelip husûs-ı mezkûr dahi kâideye tevfikân rü'yet olunmuş ve olbabda verilen mazbata buyuruldu-i ali ile mevki-i icrâya verilmiş olduğundan bunun tekrar rü'yet ve tedkîki mugayir nizam bulunduğuna binaen şimdi merkûman Agop ve Bedros'un ahkâm-ı meşrûha mağduriyetlerini müntebih olduğu ve binâberin Hayım Hatem ile yeniden icrâ-yı muhakemeleri hakkındaki ifade ve iddiaları vâhî olmakla bundan dolayı kendilerine cevap itası ve fakat Meclis-i Vâlâ'nın netice-i hükmü matlub mezkûrun bunların müteahhidleri bulunan Balzak bâzîrgândan tahsilini mutazammın bulunmuş ve layihada Balzak ile beynlerinde vuku bulan bazı muamelatın hikayesiyle Balzak ile muhakemelerinin icrâsı dahi istidâ olunmuş olmasıyla Balzak ile beynlerinde henüz rü'yet ve hükm olunmamı bir münazaa ve dava var ise bidâyeten rü'yet olunmak üzere bir mahkemeye havalesi lazım gelir ise de merkûmanın arzu halleri ber minvâl-i muharrer vâhî surette nizam-ı hal ve layihaları mündericatında âtîf istidâ ve makâldan ibaret olarak mahkemece Balzak ile olacak muhakemelerine esas ittihâzı gayr-ı caiz görüldüğünden merkumdan iddiaları her ne ise onları mübeyyin bir arzuhal verdikleri takdirde ait olduğu mahkemeye havale olunması husûslarının havale cemiyetine tebliğ ve beyanına karar verildi.

(25 Rebiyyülevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda kâin gazonun müste'cir Daks? ile Çarmakyan Mıgırdıç beyninde olan münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden 17 Şevval 90 sene tarihiyle verilen i'lâmın temyizini müstedî merkûm Daks'ın î'tâ eylediği 51 Zilhicce 90 sene tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla itiraz cevap layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

Mahkeme-i istinafiye i'lâmında merkûm Daks'ın münazaa-i mezbûrenin istinafen rü'yetini istidâ ettiği halde [843] mahkemeye gelmekten imtinâ etmesi cihetyiyle derece-i evveli i'lâmı gıyaben tasdîk olup muahharan usûlüne tevfikân itiraz-ı âlî-ül hükm ettiğinden tarafeyn hükm-i gıyabiden evvel bulundukları hale ircâ edilmiş ve hükm-i gıyabiyi mutazammın olan i'lâm huzur-ı tarafeynde lede'l mütalaa meali merkûm Daks'ın müsteciren ikamet etmekte olduğu gazonoda bulunan bilardoyu müste'nif aleyh Mıgırdıç'ın biraderi müteveffâ Ohannes'ten hal-i hayatında isticar ederek vefatına kadar istimâl edip hin-i vefatında mezkûr bilardo Mıgırdıç'ın meali olduğu veresei tarafından ihbar olunması üzerine müteveffâ-yı merkûmun zuhûr eden deyninin tesviyesi için mezkûr bilardoyu dört aylığı dört liraya olmak ve hitâm müddetinde iade etmek üzere Mıgırdıç'tan isticar etmiş ise debu müddet içinde müteveffânın dâyinleri tarafından mezkûr bilardo sekvestro olunduğu cihetle red ve iade edemeyeceği meyanıyla keyfiyetin istinafen rü'yeti istidâsında bulunur ise de bilar donun Mıgırdıç'ın malı olduğuna dair verese tarafından olunan ihbar ve tasdîk üzerine Mıgırdıç'tan isticar olunduğu muhakkak iken müteveffânın dâyinleri tarafından

sekvestro olunduğundan dolayı Daks'ın bilardoyu red ve iadede imtinâ salâhiyeti olamadığından derece-i evveli i'lâmı vechle merkûm Daks'ın mezkûr bilardoyu Mıgırdıç'a red ve iade etmesine karar verildiğini beyandan ibaret görünerek merkûm Daks lede'l isticvâb mezkûr bilardo müteveffâ Ohannes'in malı olup vefatından sonra veresesine kalmış veresesı dahi kendi hisselerini Mıgırdıç'a isticar ve bir kıt'a senet ermiş ve hitâm-ı müddet icârda Mıgırdıç'a iade etmesi lazımeden bulunmuş ise de Ohannes'in dâyinleri bilardoyu sekvestro etmiş olduklarından iade edemeyeceğini beyan ve bir de müteveffâ-yı merkûmun cenazesinde sarf eylemiş olduğu meblağın Mıgırdıç'tan tahsilini istidâ ve ityân eylemiş olmasıyla icâbı lede'l müzakere merkûm Daks'ın ifâdât-ı meşrûhası derece-i evveli i'lâmının nakzını mûcib olmayıp mukaddemâdır olunan itirazatı tekrardan ibaret bulunduğu mebni hükm-i evvelin ifâsı ve cenazeye sarf olunduğu iade olunan akça keyfiyeti derece-i evveli mahkemesinde taht-ı hükme olunmadığından bunun bidâyeten rü'yetini başkaca istidâ etmesi lüzumuna karar verildiği muharrer bulunmuştur.

Müddeî Daks'ın 15 Zilhicce 90 sene tarihli itiraz layihasının hülâsa-ı meali mezkûr bilardoyu ber minvâl-i muharrer dört ay müddetle Mıgırdıç'tan isticar etmiş ve hitâm-ı müddet mukavelede bilardoyu red ve iade etmesi lazım gelmiş ise de müteveffânın dâyinleri tarafından sekvestro olunması ve zaten kendisinin cenaze masârifinden dolayı merkumdan matlubatı bulunması cihetle işbu matlubatının tesviyesiyle beraber zikr olunan sekvestronun olunmadıkça bilardoyu teslim ve iade edemeyeceğini gerek bidâyet mahkemesinde ve gerek mahkeme-i istinafiyede mükerreren iade ve beyan etmiş ise de ifâdâtına dikkat ve iltifat olunmayarak aleyhine hükm ve i'lâm olunduğu ve bu cihetle hükm-i mezkûr muhalif kanun bulunduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzı istidâsından ibarettir.

Müddeî aleyh Mıgırdıç'ın cevap layihasının fezleke-i muaddası dahi Daks'ın serd ve ityân eylediği itirazatın vâhî olduğu ve mahkeme-i mezkûra i'lâmı hükmünün her vechle muvafık usûl ve nizam bulunduğu beyanıyla temyiz istidâsının reddiyle i'lâmın tasdiki [844] istidâsını mübeyyindir.

Tarafeyn daireye istenildiğinde müstedî-i temyiz Daks beraberinde getirdiği Sarrafoğlu Ohannes'i tevkil etmiş ve müddeî aleyh Mıgırdıç dahi bizzat gelmiş idüğünden muvacehelerinde mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla itiraz ve cevap layihaları bade'l kırâe daha bir diyecekleri olup olmadığı sual olundukta her biri itirazat vâkiasını tekrar ve sekvestronun vuku bidâyet mahkemesindeki muhakemelerinde mukaddem olup olmadığı müddeî aleyhden sorulduktan evvel emrde muahhar olduğunu beyan etmiş ise de muahharan tahvil lisan ile makdem idüğünü tezkâr eyledi bunun üzerine keyfiyet lede'l tezekkür Daks'ın esas iddia ve itirazı münâzaun-fih olan bilardoyu her ne kadar mukavele müddetinin hitâmında müddeî aleyhe red ve teslim etmesi lazım gelmiş ise de mezkûr bilardo müteveffâ Ohannes'in dâyinleri tarafından sekvestro olunmuş ve sekvestro dahi gerek kendisine ve gerek müddeî aleyhe tebliğ edilmiş olduğundan usûlü vechle fek olunmadıkça bilardoyu teslim ve iade edemeyeceğini gerek derece-i evveli mahkemesinde ve gerek mahkeme-i istinafiyede her çend dermeyân ve iddia etmiş ise

de ifâdât vâkıası piş-i nazar dikkat ve ehemmiyete alınmadığı husûsundan ibaret olup derece-i evveli i'âmıyla mahkeme-i istinafiye i'âmı mütalaasından müsteban olduğu üzere filvaki müddeî merkûm işbu itirazını hûsn-i muhakemede dermeyân eylemiş ve sekvestronun vukû dahi müddeî aleyh cânibinden musaddak bulunmuş olduğundan evvel emrde sekvestronun fekinde veyahut ifâsına dair bir karar verilmek lazım gelir iken bu iddia bir gûna hükm-i karar altına alınmaksızın bilardonun teslimine hükm olunması usûl muhakemeye mugayir bulunduğu binaen Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin üçüncü fıkrası mûcibince mahkeme-i istinafiye i'âmı nakz olunmakla keyfiyet mezkuziyyeti usûlüne tevfikân kaydı bila sene şerh verildikten sonra husûs-ı müddeânın daire-i mezkûrede yeni baştan rü'yet olunmasına ve i'âm harcı olan beş beyaz mecidî ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin haksız çıkan Mıgırdıç'a rücû etmek üzere haklı çıkan Daks'tan istifasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(71 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Manastırlı Seyid oğullarıyla tabip İstefanaki beyninde tekevvün eden davaya dair Selanik vilayeti dîvân-ı temyîzinden verilen 11 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'âmın temyizini müstedî Seyid ve oğulları tarafından verilen layiha ile i'âm-ı mezkûr sureti vilayet müşârûn-ileyheden ba-tahrirat gönderilmekle müddeî aleyh mûmâileyhten alınan layiha-i cevabiye ile birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz istidâ olunan i'âm-ı mezkûrun hûlasa-i meali Seyid ve oğulları tabip Tayba'dan? istikrâz eyledikleri akça mukâbilinde merhun olan bir bab menzil ve değirmeni vekaleti devriye ile vekilleri bulunan üçüncü ordu-yı hümayun tabiplerinden İstefanaki devn-i bahâ ile satmış olduğundan [840] bahsle istinaf dava eylemiş ise de bu işin evveliyatı marifet-i şer'î şerif ile cereyân etmesi hasebiyle istinafi kabil olmayıp fakat Seyid ve oğullarının layihası mûndericatı gabn ve tağrir davasında bulunduklarını müeyyed olduğu ve bu dahi mahalinde şer'î şerif marifetiyle fasl-ı hasm olunacak mevaddan bulunduğu cihetle bunun olvechle mahalinde şer'an rü'yet olunmasına karar verilmiş ve şu surete tarafeyn vekilleri muvafakat eylemiş olduğu ve muahharan Seyid ve oğullarının Manastır'da gabn davasıyla mahkeme-i şer'î şerife müracaat etmedikleri inde'l sual anlaşılmasından ve tabip mûmâileyh İstefanaki'nin vekili Mehmed Efendi'nin ihzâran Selanik'e getirilmesinden dolayı azîmet ve avdetine ve Selanik'te bulunduğu müddette vuku bulup bi'l tahkîk tasdik kılınan dokuz yüz elli kuruş masârif-i seferiye ve sâiresinin dahi müste'niflerden istifa kılınması lazım geleceğini mübeyyindir.

Seyid ve oğullarının layihası yedi bend itirazı şâmil olup bunların birincisi medyûnun envâl-i menkulesinin fûrûhtu muamelesi bir i'lâma müstenid olmak iktiza eder iken menzil ve değirmenleri İstefanaki'nin hûd be hûd fûrûht eylemesi ve deyn-i mebhûsü'n-anha fahiş gûzeşte karışması cihetle kendilerinin iade-i muhasebeye hakları bulunmuş

idüğünü ikincisi İstefanaki'nin şerâit-i vekalet riâyet etmediğinden ve Manastır Meclis-i İdaresi'nin bir kıt'a mazbatasını mantığınca mârr-üz zıkr menzili ziyadeye talibi mevcut iken devn-i bedel ile zevcesine satması gabn-ı fâhiş demek olacağından bey'-i vâki nizamen keenlemyekün ad edileceğini üçüncü ve dördüncüsü menzilin semen hakikisi edâ-yı deyne kâfi iken değirmenin dahi fûrûhtu yolsuz ve gerek menzilin ve gerek değirmenin fûrûhtu nizamen haksız bulunduğunu beşincisi İstefanaki zevcesine fûrûht eylediği menzil-i mezkûrun istirdâdıyla rağbet etmez ise noksan bedelden dolayı kendisinden tazmin zarar iddiasında bulunacağını altıncısı İstefanaki'nin icrâ-yı vekaletçe vuku bulan nizamsızlığından dolayı muhakeme-i nizamiye îfâsı lazım geleceğini yedincisi dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmında masârif-i seferiye ve sâireye dair bir güna istidâ vuku bulmaksızın ve olbabda muvacehe ve muhakeme sebkât etmeksizin hükm olunması mugayir kanun olup kendilerinin vekillerinin mahalince icrâ-yı terâfu' şer'î hakkında hikaye olunan muvafakatı dahi gayr-i vâki olduğunu müş'ardır.

Müddeî aleyh tabip İstefanaki'nin layiha-i cevabiyesinin hülâsa-i müfadı dahi Seyid ve oğullarının deynleri miktarı senede müstenid ve bunun için fâhiş güzeşte ahzı gayr-ı vâki olup merhun olan menzil ve değirmen dahi hitâm-ı vadede îfâ-yı deyn olunmaması ve dâyin tabip Tayba'nın istifa-yı matlubu hakkında bir kıt'a emrname-i sâmi istihsâl eylemesi üzerine hükümet marifetiyle müzayede olunarak mütebeyyin olan bedelâtı hakikiyesi ile menzilin inde'l müzayede kendi zevcesi ve değirmenin dahi şahs-ı aher uhdelerinde takarrür eyleyip bey'-i vâki huccet-i şer'îyeye rabt edilmiş ve değirmenin fûrûhtu menzil-i mezbûr bedeli hakikisinin deyne vefa etmemesinden neş'et etmiş olduğu ve huccet-i şer'îyyeyi î'tâ eden naib efendinin Meclis-i İdare mazbatasını tahtim eylememiş ve Seyid ve oğullarının dîvân-ı temyîz i'lâmı mantığı vechle henüz gabn davasına teşebbüs etmemiş idüğünü [846] ve kendisinin vekilinin masârif-i seferiye ve sâiresi dîvân-ı temyîz i'lâmında mahkûmun bih olan miktardan ezyed bulunduğundan bunun için divan-ı mezbûra müracaat edeceğini tahkiye ve esniyandan ibarettir.

Bu madde hakkında Manastır sancağı meclis-i idareden î'tâ kılınmış olan 28 Şaban sene 89 tarihli mazbata sureti Selanik vilayetinden getirilerek lede'l mütalaa netice-i mealî münâzaun-fih olan mültezimin iki yüz on lira bedel mukâbilinde medyûnların vekil-i şer'îleri İstefanaki'nin zevcesi Kalyobi ve değirmenin dahi on bin kuruşa Hacı Seyid Ağa uhdelerinde ba-huccet şer'îye ferâğ olunduğunu ve Nikolaki doğa namında biri menzil-i mezkûre beş yüz on adet liraya talip olduğunu mükarin vasilin vuku bulan gabn davanın rü'yet kılınmadığını mübeyyin idüğü anlaşılıp şu halde vekil İstefanaki'nin menzil-i mezkûru zevcesine devn-i kıymet ile bey' ve ferâğ etmesi muhalif şer'î şerif olacağı derkar bulunmuş ve ferâğ-ı mezkûr ise huccet-i şer'îye ile vuku bulmuş olmasına nazaran bu madde hakkında teveccühle muamele olunmak lazım geleceği makam-ı sâmi-i cenâb irsâl buyurulan fetvahane mezkûresinde bir adam malını bey'e diğerini tevkil ettiğinde dilediğinin kimesneye bey' ile dememiş iken vekil evvel malı zevcesine ve o semîn misliyle olsun bey'e kadir olmayacağı misillü vekil evvel malı gerek zevcesine ve gerek ecnebiye semîn mislinden noksan fâhiş ile bey' ve teslim eylese müvekkil mücîz olmayıp mübî'müşteriden almaya kadir olacağı ketb-i fikhide

musarrah bulunduğundan ve meal evraka nazaran menzil-i mezkûru vekil-i merkûm İstefanaki'nin zevcesine ve değirmeni dahi ahire semîn misillerinden noksan fâhiş ile bey'eylediği münfehim olduğundan keyfiyetin ber nehc-i şer'î şerif sübûtu halinde merkûm Seyid ve oğullarının mezkûr menzil ve değirmeni istirdâda salâhiyetleri derkar olduğu beyan buyurulmuş olduğuna ve bu madde hakkında olan dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının netice-i medlûlü dahi Seyid ve oğulları vekilinin layiha-i itiraziyesi mûndericatı gabn ve tağrîr davasında bulunduklarını müş'ar olduğu ve zaten dava mahalince şer'an rü'yet olunduğu cihetle keyfiyetin kabil istinaf olmayıp şer'an rü'yet ve hükm olunması lazım geleceğini mutazammın olarak işbu i'lâm aleyhinde Seyid ve oğullarının layihalarında serd ettikleri itirazat ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbâa-i nakziyeden birine gayr-ı mükarin görüldüğüne binaen dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmı bi'l tasdîk husûs-ı mebhûsü'n-anhın mârr-üz zikr fervahane mezkûresi mantığına tevfiқан şer'î şerif marifetiyle bi'l rü'ye i'lâma rabt edilmesi lazım geleceğinin vilayet-i müşârün ileyhaya iş'ar buyurulmasına ve müddeîlerden divan-i i'lâm ahzına talip olunduğu cihetle ilam ve tebliğ harçları bulunan sekiz beyaz mecredi ile sâir masârif-i muhakemenin şimdiden merkumdan alınmasına karar verildi ve suret-i hal kendisine dahi tefhîm kılındı.

(22 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

[847] Hristo Cermani ile yani veresei beyinde olan davaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 10 Rebiyyülâhir sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm Cermani'nin vekili Yani Zeysi tarafından î'tâ olunan 21 Cemazielevvel sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu

Temyizi istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mûndericatı Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinde cereyân eden muhakemede Hristo Cermani'nin müsteciren ikamet etmekte olduğu bir bab dükkanın üç sene sekiz aylık kirasından gayr-ı ez havale küsur alacakları olan on altı bin yedi yüz kuruşun tahsilini mutasarrıfları Mihal veled Vasil ve diğer Mihal veled Stimat ve Hacı Mihal ve İstavri ve Andon ve Yani ve Marin? ve Marin Varini nam kimesneler iddia ve Hristo dahi bu davaya mukaddemâ mûlga Ebniye Meclisinde bakılarak verilen i'lâmın icrâ cemiyetinde bulunduğu beyan ve enba etmeleriyle i'lâm-ı mezkûr celb ve mütalaa olundukta 18 Safer sene 87 tarihini şamiş ve hûlasa-i mealî dükkanın dört seneliği ba- mukavele hristonun uhde-i isticarında olduğu halde bir seneliğini merkûm Hristo ayrıca mukavelename ahz ile Koçodari'ye ciro etmiş ve hitâm-ı müddet isticara bir sene kalmış iken iki seneliği sükkân sahipleri tarafından Koçodari'ye kontrato ile icâr olunması mukaveleye muhalif ve Hristo'nun itmâm-ı müddete hakkı görüldüğünden dükkan ashâbı tarafından icrâ olunan kontratonun feshiyle müstecir-i evvel Hristo Cermani ve müstecir-i sâni merkûm Koçodari'nin dükkan sahipleriyle kira ve sâireden dolayı olan muhasebeleri ayrıca tesviye olunmak üzere dükkanın 1 Temmuz sene 86 tarihinden Haziran sene 87 gayesine kadar müstecir-i evvel Hristo uhdesinde îfâsı ve

Koçodari'nin gerek kendisine devr olunan müskirat bahâsından ve gerek ceza-yı nakdi husûsundan gayr-ı ez teslim deyni olan beş bin üç yüz üç kuruşun bi'l tahsil Hristo'ya itası husûsuna karar verildiği ifadesini müştemel idüğü anlaşılması üzerine müddeîler enbiye meclisinin diğer i'lâmı mantığınca müstecir-i sâni Koçodari 1 Nisan sene 87 tarihinde çıkıp dükkan üç mahkûmun aleyh esnaf idaresinde bulunduktan ve 1 Temmuz sene 87 tarihinden itibaren kontrato ile Yani nam kimesneye icâr olunup Yani dahi dokuz mahkûmun aleyh ikamet eylediğikten sonra müstecir-i evvel Hristo'nun müstecir-i sâlis Yani'yi zabtiye marifetiyle çıkartmış ve dört senelik bedel-i icâr muhasebesini henüz rü'yet etmemiş olduğunu bi'l beyan merkûm Hristo'nun dikkandan ihracıyla muhasebelerinin rü'yetini iddia ve 15 Muharrem sene 88 tarihiyle müverrah bulunan i'lâm- mezkûru irâe ve î'tâ etmiş ve işbu i'lâmın netice-i medlûlü müstecir-i evvel merkûm Hristo dükkanı ciro eylediği misillü Koçodari tarafından devren kabulü teklif olunan eşyayı kâide-i esnafa tevfiikan kabul ve rü'yet mmuhasebeye muvafakat etmeyerek işi sürüncemede bıraktığı ve bu hal ile i'lâm-ı sâbıkta muharrer bir sene müddetin dokuz mahı inkizâ ederek baki üç mahkûmun aleyh müddetin dahi bu yolda güzzeran edeceği cihetle işbu müdde-i mütebakiyenin feshi ve eşya-yı mezkûrenin esnafa devr olunarak dükkanın bi'l tahliye ashâbına teslimi ile sâlif-üz-zikr dokuz [848] aylık kiranın dahi merkûm Hristo'ya itası lazımeden olup fakat dükkan sahipleriyle olan muhasebelerinin hitâm-ı rü'yetinde tebeyyün edecek hale göre icâbına bakılmak üzere icâre-i merkûmenin Koçodari'den bi'l tahsil şehremaneti veznesinde emanete-i tevfiik olunarak Koçodari ve Hristo ile dükkan sahipleri beynindeki muhasebenin ayrıca rü'yet olunmasına karar verildiğini mübeyyin olarak bununla i'lâm hükmü münfesihi olduğu anlaşılmış ise de müddeîler i'lâm-ı ahîr mezkûru vaktinde icrâ cemiyetine vermek ve ahkâmının tamamı-i icrâsıyla zikr olunan i'lâm-ı evvelin hükmünü fesh ettirmek tabiat-ı maslahat iktizâsından bulunmuşken cemiyete vermemiş ve merkûm Hristo'nun tekraren mezkûr dükkana dehâleti ise i'lâm-ı ahîr mezkûrun mevki-i icrâya irâe olunmayıp cümle-i ahkâmından bazı cihetlerinin beynlerince tesviyesiyle meskûtun anı bırakılmasından neş'et eylemiş olduğundan müddeî aleyh müstecir-i evvel Hristo ile olan bedel-i icâr muhasebeleri ayrıca rü'yet olununcaya değin müstecir-i sâni-i merkûm Koçodariden nakden ve masârife mukâbil alındığı dükkan sahipleri taraflarından itiraf olunan dokuz aylık lira evvel emrde bunlar tarafından şehremaneti veznesinde emaneten teslim olunmak üzere dükkan-ı mezkûr bi'l tahliye üçüncü derecede müstecir bulunan Yani'ye teslim olunmasına ve Hristo dükkana seksen sekiz senesi Mart'ının on birinde bi-tekrar girişmiş ve sene-i merkûma Haziran'ı nihayetine kadar üç mahkûmun aleyh on dokuz gün müddet ikameti müstecir lahık Yani'nin zaman isticarını tenkîs etmiş olmasıyla işbu müddet kirasını dahi kontratosu mûcibince bir seneliği olan yedi yüz elli kuruşu müstecir lahık merkûm Yani'ye edâ etmesine ve müddet-i isticarını ikmâl etmek üzere merkûm Hristo'nun bervech-i muharrer üç mahkûmun aleyh on dokuz gün zaman ikametinin müstecir lahık müddetine ilavesiyle mezkûr kontrato kaydının tashihi keyfiyetinin şehremanetine iş'ar kılınmasına karar verilmiş ve mahkeme-i istinafiyece cereyân eden muhakemenin neticesinde dahi müste'nif vekili Yani Zeysi'nin hülâsa-i iddiası müvekkili Hristo'nun kontrato müddeti hitâm bulunmaksızın mezkûr dükkandan

ihracına daire-i mezkûreden vâki olan hükm ve kararı kabul etmeyerek istinaf-ı davaya kıyâm etmiş iken icrâ cemiyeti tarafından müvekkili Hristo mezkûr dükkandan bi-gayr-ı hak ihrac olduğundan kontrato mûcibince müddeti ikmâl etmek üzere mezkûr dükkandan müvekkiline iade ve teslim ettirilmesini talepten ibaret ise de müstecir-i sâlis olup muahharan vefat eden Yani vereseşi vekilinin ifadesiyle müste'nif vekilinin tasdikinden müsteban olduğu üzere hükm-i i'lâm icrâ kılınmış ve merkûm Yani'nin vuku-i vefatıyla dükkandan mezkûr dahi diğer bir şahsa icâr edilmiş olduğundan mezkûr dükkandan müvekkiline iade ve teslim ber minvâl-i muharrer tasaddî eylediği davası mezkûr dükkanda ikamet etmekte bulunan müstecir-i ahîr aleyhine bir iddia demek olduğu cihetle bunun istinafen rü'yeti caiz olamadığı gibi verese vekilinin dermeyân eylediği zarar ve ziyan iddiası ve daire-i mezkûra i'lâmında gösterildiği üzere dükkandan sahiplerinin müvekkil-i merkûm Hristo ile olan bedel-i icâr muhasebeleri bidayeten rü'yet olunacak mevaddan idüğünden işbu mevaddın bidayeten rü'yetini ba-arzuhal istidâ eyledikleri [849] takdirde icâb eden mahalle havalesi tezekkür kılınmış olduğunu müş'ardır.

Müstedî-i temyiz Hristo Cermani'nin vekili Yani Zeysi'nin layihası üç bend itirazı hâvî olup bunların birincisi dükkandan sahiplerinin derece-i evveli mahkemesinde vuku bulan iddiaları bedel-i icâr muhasebesinin rü'yetinden ibaret iken müvekkilinin dükkandan ihracıyla kontrato kaydının tashihine karar verilmiş olduğundan olbabda olan i'lâmın usûl-i muhakeme nizamnamesinin doksan dördüncü maddesi icâbınca fesh ve ıslah veyahut tasdik kılındığının mahkeme-i istinafiye i'lâmında gösterilmemesi kanunen mûcib nakz idüğünü ikincisi derece-i evvelide dükkandan sahipleri müddeî sıfatında bulundukları cihetle mahkeme-i istinafiyede onların müste'nif aleyh makamında tutulması lazım gelir iken müstecir-i sâlis Yani veresesinin müste'nif aleyh makamında kaîm edilmesi yolsuz olduğunu üçüncüsü mahkeme-i istinafiye i'lâmında müsteniif aleyhimin cevaplarıyla muhâkemat vâkıalarının suret-i cereyânı tasrîh edilmeyerek zeyl-i kanun-ı ticaretin elli dördüncü maddesine muhalif olduğunu mübeyyindir.

Müstecir-i sâlis Yani vereseşi tarafından î'tâ olunan cevap layihası mealî müstedî Hristo'nun itirazat-ı mebsûtası dükkandan sahiplerine ait olduğu gibi murisleri Yani mezkûr dükkandan ba-kontrat müsteciri olduğu halde ikmâl-i müddet etmeksizin zabıta marifetiyle dükkandan ihrac ettirilmesinden dolayı vuku bulan zarar ve ziyan iddiasının yüzü üstüne bırakıldığından ve merkûmun kendilerinden iddiası olduğu halde o yolda kefâlet vermesi lazım geleceğinden bahsle mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdiki talebini mutazammındır.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyiz Hristo Cermani asâleten ve verese-i merkûme taraflarından bâsenet musaddak Aleksandros vekâleten gelmeleriyle lede'l isticvab her biri layihası mûndericatını tekrar eylediği sırada merkûm Hristo zikr olunan dükkandan dört seneliğini bir kıt'a mukavelename mûcibince icâr ve iki sene ikamet ettikten sonra bir seneliğini başkaca mukavelename ahzıyla Koçodari'ye ciro eylemiş ve kendisinin iktizâ-yı müddet isticarına bir sene kalmış olduğu halde merkûm Koçodari'nin dükkandan sahipleriyle bila ittifak iki senelik resmi kontrato icrâ eylemesi

cihetle olbabda vuku bulan istidâ üzerine ebniye meclisinde cereyân eden muhakemelerinde zikr olunan kontratonun feshiyle ikmâl-i müddet etmeksizin dükkanın kendisine teslimi hükm ve i'lâm olunmuş ve hükm-i mezkûr mûcibince zikr olunan dükkan hükümet marifetiyle kendisine teslim olunmuş ise de ikmâl-i müddet etmeksizin birinci hukuk dairesinden î'tâ olunan i'lâm üzerine kendisinin ihracıyla zikr olunan dükkanın Yani'ye teslim edilmesi mugayir-i adalet olduğundan mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzıyla dükkan-ı mezkûrun yine kendisine iade ve teslimini iddia ve verese-i merkûme dahi cevabında zikr olunan dükkan sahipleri taraflarından bir senelik olmak üzere müvekkillerinin murisleri Yani'ye ba-kontrato îcâr edilip merkûm dahi dokuz mahkûmun aleyh ikamet ettikten sonra Hristo tarafından cebren çıkarılmış olmasıyla bu babda cereyân eden muhâkemeleri üzerine ikmâl-i müddet etmek üzere mezkûr dükkan yine merkûma iade ve teslim ve kontrato [850] kaydı dahi tashih edilmiş ise de keyfiyetin kendilerine dokunur mahali olmadığından ve merkûm Hristo'nun müddet-i ikâmeti olan üç aylık bedeli îcârını ahz etmediklerinden bunun tahsilini ifade ve enba eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilât-ı mebsutadan müsteban olduğu üzere merkûm Hristo zikr olunan dükkanın dört seneliğini isticar edip derûnunda iki defada yirmi sekiz mahkûmun aleyh kadar ikâmet etmiş ve müddet isticarına yirmi ay kadar müddet kalmış olduğu halde kendisinin dükkan-ı mezkûrdan çıkarılması muhalif kanun olduğundan bahsle i'lâm-ı mezkûrun nakzını istidâ etmekte ise de i'lâm-ı mezkûr mündericatına nazaran mezkûr dükkan bir müddet muayene-i malume için merkûm Hristo'ya îcâr edilmiş ve merkûmun müddet-i isticarı munkaziyye olmasıyla Yani'ye ve Yani'nin dahi vuku-i vefatıyla aher bir şahsaicar olunarak olbabda birinci hukuk dairesinden verilen i'lâmın ahkâmı dahi icrâ kılınmış olup şu halde merkûm Hristo'nun mahkeme-i istinafiye i'lâmının nakzı hakkında olan itirazat-ı mezbûtası esbâb-ı nakziyyedenolmamakla mezkûr i'lâm bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm-ı mezkûrda gösterildiği üzere merkûm Hristo'nun mezkûr dükkanın kendisine iade ve teslimi hakkında olan iddiası mezkûr dükkanda ikamet etmekte bulunan müstecir-i ahîr aleyhine bir iddia demek olduğundan bunun ve verese-i merkûme vekilinin dahi dermeyân ettiği zarar ve ziyan maddesinin bidayeten rü'yeti zımında istedikleri halde yeniden istidâ etmeleri lazımına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Hristo'ya ait olmak üzere verese-i merkûmeden alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(8 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yenişehirli İbrahim Ağa ile Leskobey'li Ömer Bey beyninde tehaddüs eden aşar şirketi münazaasına dair Yanya dîvân-ı temyîzinden tanzîm olunan 18 Cemazielehire sene 290 tarihli i'lâmın temyizini müstedî mûmâileyh Ömer Bey'in vermiş olduğu arzuhal ile avrak-ı müteferriası Yanya vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye gönderilmekle temyiz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

Zikr olunan i'lâmın meali mûmâileyh İbrahim Ağa seksen yedi senesine mahsûben ve Ömer Yakub Beylerle müştereken deruhde eylediği nefis-i Çatalca kasabası ve Yukarı oba ve Kozlu Oba ile Vardarlı karyeli aşarının suret-i teşir ve iddiası hakkında meyanelerinde münakid şirket senedinde hazinenin matlubatı kâmilten tesviye eyledikçe hâsılat-ı mezkûreye hiçbir vaz' etmeyeceği ve tediye takasit için zahâirin fûrûhtu zımnında ittifak-ı şereka hâsıl olmaz ise herkes hissesine isabet eden taksiti tediye mecbur olacağı ve taksîm edilecek hâsılat-ı esmanî herhangi karye ve çiftlik malı ise ol karye ve çiftlik bedelâtına mahsup edileceği ve mezkûr kasaba ve kira kendi kefaletiyle Yakub Bey'in uhdesinde bulunduğu gibi [851] ayırıcılar ve Şeyh çiftliği ve Kara Bayram ve Hacı Bey Balama karyeli aşarı dahi Ömer Bey'in kefaletiyle Yakub Bey'in muhavvel uhdesi idüğü muharrer ve şirketin esasınca Ömer Bey kefaleti altında bulunan köylerde kendisinin alakası olmayıp her birerlerinin şirket ve kefaleti ayrıca mürakkam olmakla beraber taht-ı iştirakında bulunan zahâirin fûrûhtu hakkında beynlerinde ihtilaf-ı ara vukuuna mebni mûmâileyh Ömer Bey hisse-i musibesini bi'l tefrik aha ederek buna mukâbil hazine bedelinden hissesine isabet eden miktarı tediye etmesi lazım gelir iken etmeyip kendi kefaletiyle Yakub Beyle müşterek bulundukları aşar bedelâtına mahsubunu icrâ ile kefil ve şerik iltizamı bulunduğu kasaba ve kira bedellerini açıkta bırakıldığından mûmâileyh Ömer Bey'in mehûzatından dolayı zimmeti görünen elli altı bin üç yüz seksen üç kuruşun tahsili hakkında mahalince ve vuku bulan istidâsı üzerine rû'yet muhasebeleri husûsî komisyona havale olunmuş ise de komisyonun tanzîm eylediği muhasebe varakası hilaf-ı nizam bulunduğu gibi meclis-i temyiz livada dahi kendileri celb ve isticvâb olunmaksızın muhasebe-i mezkûrenin tasdikine dair bir kıt'a mazbata verilmiş olduğundan bahsle keyfiyetin istinafen rû'yet ve tedkîkini istidâ etmiş ve mazbata-i mezkûra mütalaa olundukta müfadi mûmâileyh İbrahim Ağa aşar-ı mezkûre iltizamında şeriki bulunan Ömer ve Yakub Beylerden Ömer Bey hissesine isabet eden bedel iltizamı maa-faiz mal sandığına tamamen î'tâ etmesinin kendisine tebniye? olunmasını istidâ eylediğinden nâşî tarafeyn beyninde olan muhasebenin rû'yeti husûsî tarafından müntahab ve dört zattan mürekkeb bir komisyona havale olunarak komisyonun verdiği raporda mûmâileyhe Ömer ve Yakub Beylerin uhde-i iştirakında bulunan Çatalca ve Yukarı oba ve Vardarlı oba bedelâtından inde'l hesap Yenişehir mal sandığından elli dokuz bin dokuz yüz on altı buçuk kuruş matlubu olup bunun on yedi bin kırk dört kuruş otuz beş parası Ömer Bey'in ve kırk iki bin sekiz yüz altmış kuruş yirmi beş parası Yakub Bey'in zimmeti bulunduğu cihetle takasit-i malumesi vechle maa-faiz mûmâileyhe taraflarından tesviyesi iktizâ ettiği gibi aşar-ı mezkûrenin vâridât-ı nakdiyesinden Hacı Bey çiftliğinde altı yüz seksen üç kuruş ve Kara Bayram çiftliğinde iki yüz yetmiş yedi ve Çatalca kasabasında üç bin elli iki kuruş on para ve Yukarı oba Vardar oba Kozlur? karyelerinde bin dört yüz yetmiş sekiz kuruş otuz para ki cem'an beş bin dört yüz doksan bir buçuk kuruş bakâyâ olduğundan bunun dahi hîn-i tahsilinde meyanelerinde taksim olunması icâb edeceği ve şu kadar ki Yakub Bey zimmetinde görünen mebalîğ-i mezbûrenin bir miktarı İbrahim Ağa'nın zimmetinde olup beş altı bin kuruşluk zahire dahi mevcut bulunduğunu mûmâileyh Yakub Bey beyan eylemiş ise de İbrahim Ağa ile Yakub Bey zimmetlerinin tefriki

beynlerince olan muhasebenin rü'yetine mütevakıf bulunduğu gösterilmiş ve eğer ki mûmâileyh İbrahim Ağa bu surete kâni olmamış ise de muhasebe-i mezkûrenin bervech-i hakkaniyet rü'yet olunduğu ve mûmâileyh İbrahim Ağa'nın Ömer Bey'den fazla iddiasında haksızlığı mecelce dahi anlaşılmış olduğu beyanıyla icâbının icrâsı ifadesini mutazammın bulunmuş olmasıyla dîvân-ı temyîz'de dahi [852] tarafeynin layihaları kırâat ve kendileri isticvâb olunduktan sonra tedkîkât-ı mukteziyeye lede'l ibtidar eğer ki derece-i evveli mahkemesinde muhasebe-i mezbûrenin rü'yeti husûsu usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz sekizinci maddesi mûcibince hükümlere havale olunmuş hükümler tarafından î'tâ olunan raporto nizamname-i mezkûrun otuz dokuzuncu maddesine tevfikan mahkemeye verildikten sonra tarafeynin celbiyle iktizâyı nizamisinin icrâsı lazım gelir iken hilaf-ı nizam olarak celb ve isticvâb olunmaksızın raportonun tasdîkine dair mazbata verildiği anlaşıldığından mazbata-i mezkûre hükmünün feshi ve tarafeynin ifâdât vâkıasına nazaran işin evvel emrde hal olunacak ciheti mûmâileyh İbrahim Ağa'nın mezkûr iltizamda şerik olduğunun Ömer Bey tarafından inkâr olunması maddesi olup halbuki mûmâileyhin vekili Kostantin'in dahi ikrârı altında bulunan kontrat senedinde musarrah olup Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin yetmiş dokuzuncu ve yüzüncü maddeleri ahkâmınca bu babda olan inkârı vâhî bulunduğuna binaen dîvân-ı temyîzce kontratları ahkâmına tevfikan muhasebelerinin yeniden rü'yet olunması husûslarına karar verildiğini mübeyyindir.

Ömer Bey'in itiraz layihasının netice-i mündericatı dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmı usûl-i muhakeme nizamnamesine mugayir surette tanzîm olunduğu gibi Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin yetmiş dokuzuncu ve yüzüncü maddeleri ahkâmına tevfik muamele olunması hilaf-ı kanun bulunduğundan bahsle i'lâm-ı mezkûr hükmünün nakzı istidâsını şamildir.

İbrahim Ağa'nın cevap layihası mealı dahi esas davanın tafsîlâtıyla beraber itirazat vâkıasının vâhî olduğu ve i'lâm-ı mezkûr hükmünün yolunda olduğu ifâdâtını müştemeldir.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyiz Ömer Bey Hasan Fehmi Efendi ile beraber gelerek mûmâileyhi şifâhen tevkil eylemiş ve İbrahim Ağa cânibinden musaddak vekâletnâme ile mahdumu Mehmed Fehmi Efendi gelmiş olduğundan i'lâm-ı mezkûr ile layihaları kırâat olunduktan sonra isticvâb olundukta her biri layihası mealini tekrar eyledi.

Bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere müstedî-i temyiz Ömer Bey'in hülâsa-i itirazı ili şeyden ibaret olup biri dîvân-ı temyîzin Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye'nin yetmiş dokuzuncu ve yüzüncü maddeleri ahkâmına tatbîk-i maslahat etmemesi ve diğeri i'lâmının usûl ve nizami dairesinde tanzîm olunmaması kaziyeleri olup mecellenin birinci maddesinden yüzüncü maddesine kadar münderic olan mevâd-ı kavâid fikhiden ibaret olmakla ve dîvân-ı temyîz senetle sabit olan şirketin tahkikini te'yîd ve tenvîr için kavâid-i mezkûrenin bazısını ilave etmiş bulunmakla bu babda olan itiraz vâhî görünmüş ve i'lâm-ı mezkûrun usûl-i muhakemeye muhalif surette tanzîm olunup

olunmadığı bahsine gelince i'lâm-ı mezkûrun mündericatından anlaşıldığı üzere dîvân-ı temyîz vilayetinde tarafeynin layihaları alındıktan ve kendileri dahi celb ve isticvâb olunduktan sonra derece-i evveli i'lâmı fesh olunmuş olduğundan ve davanın esasi komisyon marifetiyle [853] rü'yet olduğundan komisyonun raporu hakkında gerek layihalarında ve gerek isticvâblarından tarafeynin iddia ve itirazları her ne ise bi'l tedkîk fasl olunmak ve olbabda tanzîm olunacak i'lâma dahi mevâd-ı meşruha sırasıyla derç olunduktan sonra meslisin kararı esbâb-ı mûcibe-i kanuniyesiyle beraber ilave edilmek usûl-i muhakeme nizamnamesi iktizâsından iken dîvân-ı temyîz bu usûle adem-i riâyette tarafeynin ifâdâtını keyndi re'y ve mütalaası aramasında hikâye ettiği misillü tarafeynin layihalarında münderic olduğu hikaye olunan ifâdât ve itirazatın kabul ve ba-adem-i kabulüne dair esbâb-ı kanuniye dahi derç ve beyan olunmamış ve bu ise usûl-i muhakemeye muhalif görünmüş olduğuna binaen Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin üçüncü fıkrası mûcibince i'lâm-ı mezkûrun usûl-i muhakemeye muhalif olmasından dolayı nakzı ile keyfiyet menkuziyyeti kaydı bila sebe şerh verildikten sonra işin yeniden rü'yet ve tedkîkinin divan-ı mezbûre havalesi husûslarına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olduğu sırada mûmâileyh Mehmed Fehmi Efendi gerek kendileri ve gerek hasımları şu aralık Dersaadet'te olduklarından şu işin tekrar mahalinde tedkîk ve rü'yeti üzerine verilecek karara bir taraf kâni olmayıp da temyiz-i dava etmesi melhûz bulunduğu tırhâleye azîmet ve tekrar davet etmekten ise keyfiyetin Dersaadet mahkemelerinin yerinde rü'yet ve faslı husûsunu istidâ ederek Ömer Bey dahi bu surete muvafakat etmiş ve temyiz dairesinde nakz olunan i'lâmâtın davayı i'lâm eden veyahut tarafeynin muvafakatı üzerine ve istinafa memur olan diğer bir mahkemeye havalesi nizamname-i dahili mûcibince caiz görünmüş olmakla husûs-ı mezkûrun karar-ı müşerrah dairesinde rü'yet olunmak üzere Dersaadet istinaf mahkemesine havalesi tezekkür ve tensîb olunarak burası tarafeyne dahi beyan olunmuş ve i'lâm ve tebliğ harcı bulunan sekiz adet beyaz mecidiye ileride haksız çıkacak tarafa ait olmak üzere şimdilik Ömer Bey'den alınmıştır.

(Fi 23 Rebiyyûlâhir Sene 291 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Sekiz Adediyle Makdem Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Mazbatanın Suretidir)

Kaysariye sancağında kâin Fehmel? karyeli Hacı İbrahim'in eşyasını sirkat etmiş olan Çimenli Karyeli Osman oğlu Halil ve Zemin? karyeli Papaoğlu Mustafa nam kimesneler haklarında icrâ kılınan tedkîkâtı hâvî Ankara vilayetinin vârid olan 28 Safer sene 290 tarihli ve on iki numaralı tahriratiyla dîvân-ı temyîz vilayetinden müzeyyel meclis-i temyiz liva mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaiye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı merkûme mündericatında seksen dokuz senesi Temmuz'unun yedinci Cumartesi gecesi merkûm Hacı İbrahim davarları yanında iken merkûm üan Halil ile Mustafa hanesinin duvarını delerek duhûl ile üç yüz kuruşluk miktarı eşyasını sirkat eyledikleri iddia olunması mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr

merkûman Halil [854] ve Mustafa Uzun Yayla nam mahalden gelirler iken leyle-i mezkûrede saat dört raddelerinde mezkûr Fehmel karyesine vürûd ile ekmek aramış iseler de herkes yatmış olduğu cihetle bulamayıp orada bir hanenin duvarında ufak bir delik gördüklerinden mezkûr deliği tevsi' ederek duhûl eylediklerini ve hane-i mezkûr derûnunda bulmuş oldukları sandık kilidini kırarak yedi sekiz yazma yemeni ve altı adet tütün kesesini sirkate eylediklerini ikrâr eylemelerine ve eşya-yı mesruka aynen ve tamamen istirdâd olunmuş olmasına nazaran merkûmanın leyle-i duvar delerek fiil-i sirkate cür'et eyledikleri sabit olmakla iki yüz yirminci madde-i kanuniyeye tevfiikan üçer sene müddetle küreğe vaz' olunmaları istişat ve suret-i karar kendilerine tefhîm olunarak bir güne itiraz edemedikleri iş'ar olunmuştur.

Suret-i iş'ara nazaran merkûman Halil ve Mustafa leyle-i mezbûr Hacı İbrahim'in hanesi duvarını delerek fazîha-i sirkate ictisâr eyledikleri ikrârlarıyla sabit olduğundan ve mezkûr yirminci maddede her ne kadar insan ikamet eder mahal olmasa veyahut meskût bulunmasına bile kapalı ve duvarlar ile mahdud olan mahallerin duvarını delerek veya merdiven ile aşarak veya alt mahsûsa ile kapısını açarak hırsızlık edenler muvakkaten küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğu merkûman Halil ve Mustafa'nın madde-i mezkûreye tevfiikan emr-i teşhirleri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle bade'l tevfiik evrak-ı vâridede münderic tarih hapisleri olan iki yüz doksan senesi Cemaziyelâhiresinin birinci gününden itibaren üçer sene müddetle küreğe vaz' olunmalarının vilayet müşarünileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Fi 23 Rebiyyülâhire Sene 91 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Altı Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Zaza? Cedid kazasına tabi'i Cumali karyeli Abdi oğlu Süleyman'ın katili denilen Çalığışu oğlu Halil ile bu babda muavenetleri sebk eden Kayalı oğlu Hüseyin ve Manav Ali oğlu Mehmed haklarında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiyeyi mutazammın Edirne vilayetinin vârid 26 Rebiyyülâhir sene 291 tarihli ve iki yüz on numaralı tahriratıyla divân-ı temyîz vilayetten müzeyyel meclis-i temyiz livâ mazbatası ve evrak-ı istintakiye-i muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı nizamiye meallerinde seksen yedi senesi Şevval'ının ikinci Pazar gecesi saat iki buçuk raddelerinde mezbûr Süleyman komşularından Odalı oğlu Süleyman ve karındaşı Mehmed ve Koca Hüseyin oğlu Mustafa oğlu Ali ve Halil oğlu Salih ile anlaşıp âdet-i karye üzere hanelerden ekmek ve sâir mekûlât talep etmek üzere sokağa çıkarak mahalâtı dolaştıkları sırada merkûm Çalığışu oğlu Halil ile refikleri Kayalı oğlu Hüseyin ve manav Ali oğlu Mehmed ve Abdi oğlu Ahmed ve Hacı Ahmed oğlu diğer Hüseyin ve daha sâir eşhâsa tesadûf ederek bunlardan merkûm Çalığışu oğlu [855] Halil mezbûr Abdioğlu Süleyman'a bizim mahallemizde niçin gezer ve ne salâhiyetle ekmek talep edersiniz diyerek yedlerinde bulunan söğüt dalı ile bir defa başına vurup yere düşürdükten sonra merkûman Kayalıoğlu Hüseyin ve manav Alioğlu Mehmed dahi darp ederek Süleyman'ın müteessiren vefat eylediği iddia kılınması ve keşfettirildiğinde

sol kulağı söğüt ile şediden darp olunup içeriye çöktüğü ve arkasından kuyruk sokumuna kadar darp olunup serâpâ yaralandığı ve başının ön tarafı bıçak ile cüzice cerh olunduğu halde kulağı tozunda olan darp eserinden vefat eylediği haber verilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyeye lede'l ibtidâr merkûm Halil leyle-i mezkûrede Hacı Mustafa'nın hanesine gitmek üzere ondan çıkıp cami-i şerif yanına kadar giderek o aralık karanlık olduğu cihetle daha ileriye gitmeye cesaret edemeyip hanesine ric'at eylemiş ve Kayalı oğlu Hüseyin dahi o gece merkûm Mustafa'nın hanesine gidip bir miktar ikamet ettikten sonra doğruca hanesine gelmiş olduklarını ve manav Ali oğlu Mehmed ise vefat-ı mezkûrda merkûm Halil ve Kayalı oğlu Hüseyin ve Hacı Ahmed oğlu diğer Hüseyin ve Abdi oğlu Ahmed ve daha sâir refikleriyle mahalâtı geşt-ü güzâr eyledikleri esnada Süleyman ile rûfekasına bi'l tesadûf içlerinden halil yedinde bulunan söğüt ile Süleyman'ın kulağı tozuna şediden darp eyleyerek Süleyman'ı yere düşürmüş ve ne duruyorsunuz siz de vurunuz demiş olduğundan refiklerinden merkûmun Kayalı oğlu Hüseyin ve hacı Ahmed oğlu diğer Hüseyin ve Abdi Ahmed dahi darp eylediklerini mahalinde beyan eylediği halde meclis-i temyiz livaca tekrar edilen isticvâbında bu ifadesini bazı mertebe adû teşvîke bina ederek bu babda malûmatı olmadığını musirran tezkâr eylemiş ise de maktul merkûmun refiklerinden Sadullah oğlu Mehmed ve İbrahim oğlu İsmail leyle-i mezkûrede ber minvâl-i muharrer mahalâtı dolaştıkları esnada Hacı Ahmed nam kimesnenin hanesi önüne gelerek refikleri ekmek almak üzere derûn haneye girip kendileri maktul Süleyman ile orada olan musalla yanında bekler iken merkûm Halil birtakım rûfekasıyla bi'l vürûd Süleyman'a bizim mahallemizde niçin gezer ve etmek istersin diyerek yedinde bulunan söğüt ile Süleyman'ın kulağı tozuna vurup yere düşürülmesiyle kendileri korkup karar eylediklerini ve fakat karanlık olduğu cihetle refiklerinin kimler olduğunu fark edemediklerini ve Korcu oğlu Salih ve manav Ali oğlu Hüseyin ve diğer Hüseyin dahi o gece merkûm Mustafa'nın odasında oturdukları esnada merkûm Halil merkûman Kayalı oğlu Hüseyin ve manav Ali oğlu Mehmed ile yanlarına gelip oturarak Süleyman'ı dövdük dediklerini maalhîlaf vicâhen ihbar eylemelerine ve Mehmed dahi madde-i katli bir dereceye kadar hikaye etmesine nazaran bunlardan Halil'in fevaran gazapla Süleyman'ı darp ve itlâf eylediği ve merkûman Kayalı oğlu Hüseyin ve manav oğlu Mehmed'in dahi muavenet eyledikleri tahakkuk etmiş ve merkûman Hacı Ahmed oğlu diğer Hüseyin ve Abdi oğlu Ahmed ile İbrahim kahya oğlu Mehmed ve Halil çavuş oğlu İsmail ve dede İbrahim oğlu Mehmed ve Oyalı oğlu Haşmet dahi bu hadiseden (Bakiyyesi sonra).

İ'lân

Şerife Hanım'ın 14 Zilkade sene 290 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince Hacı Eyüb Ağa zimmetinde matlubu bulunan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde vekalet-i devriye ile merhun bulunan Hoca Paşa gurbunda Hubyar mahallesinde vâki nısf nalbend geddiği bundan mukaddem mezada verilerek altı bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln yirmi beşinci günü müzayedesi kararı verilip talibine

ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûre kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Hacı Yorgi'nin 6 Cemaziyelevvel sene 88 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince Kris? Hristosyuz? zimmetinde matlubu bulunan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde vekalet-i devriye ile merhun Kartal'da Meşeli Ayazma nam mahalde vâki tahmînen on keyl tahm istî'âb eder bir kıt'a bostan bundan mukaddem mezada verilerek yirmi beş bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln yirmi beşinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Davud Paşa çarşısında vâki seksen altı ve seksen sekiz numaralarıyla mürakkam na'lîceci fırının ve değirmenin nısf-ı gediği ve yine Davud Paşa caddesinde vâki yüz yedi numara ile mürakkam bir bab tenbakücü dükkanı ve üzerinde iki bab odaların nısf-ı hisseleri ve avdet pazarı caddesinde vâki yirmi dokuz numara ile mürakkam bir bab muhallebici dükkanının nısf-ı hissesiyle un kapanında iki yüz zerrâ kadar arsa bundan evvel emrde verilerek yetmiş bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln on yedinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

Çaremsaz? Hanım'ın 6 Zilhicce sene 87 tarihli i'lâm-ı şer'î mûcibince Tatar Ahmed Ağa zimmetinde matlubu bulunan mebalîğin tesviyesi için mukâbilinde velt devriye ile merhun olan Saraçhane karebinde Mimar Ayas mahallesinde Sucular caddesinde kâin bin kuruş bedel ile talibi uhdesinde takarrür etmiş ve şehir-i Cemaziyelevveln on yedinci günü müzayedesı kararı verilip talibine ferâğı mukarrer bulunmuş olduğundan vakt-i mezkûra kadar ziyadeye talip olanların Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye icrâ cemiyetine müracaat eylemeleri i'lân olunur.

2.23. Cerîde-i Mehakim 58. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Rebiyyülahir	Sene (Pazartesi)	Haziran Rumi	Sene	Sahife
58	30	1291	4	1290	857

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbadıdır)

Dolayı zan ve şüphe üzerine taht-ı tevkîfe alınmış iseler de inde'l tedkîk bunların medhallerini hükme medâr olur emare bulunamayıp sebepleri tahliye kılınmış olduğundan merkûm Çalığışuoğlu Halil'in yüz yetmiş dördüncü ve Hüseyin ile Mehmed'in yüz yetmiş beşinci mevâd-ı kanuniye mûcibince tahdîd-i cezaları istiş'âr kılınmıştır.

Meal iş'ara göre fiil-i katlin feveran gazabıyla merkûm Çalığışuoğlu Halil'den sudûru ve merkûman Kayalıoğlu Hüseyin ve manav Alioğlu Mehmed'in bu babda muavenetleri sebk eylediği inde'l tedkîk ihbârât-ı vâkıa ve emârât-i mevcude ile tahakkuk etmiş olduğuna ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı katletmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur yüz yetmiş beşinci maddede dahi muayyen katil olan kimse muvakkaten küreğe vaz' edilir diye muharrer bulunduğu binaen merkûm Halil'in hükm-i evvele tevfiikan ve evrak-ı merkûmede mûnderic tarih-i hapsi olan seksen yedi senesi Şevval'ının ikinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu maddede mûnderic kâideye bade'l tevfiik on beş sene müddetle Edirne'de küreğe konulması ve merkûman Kayalıoğlu Hasan ve manav Alioğlu Mehmed'in dahi hükm-i ahire tevfiikan ve tarih-i mezkûrdan itibaren kezâlik bade'l teşhir üçer sene müddetle mezkûr livada küreğe vaz' olunmaları husûslarının vilayet-i müşârûn ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(13 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

[858] kasap esnafından Zevyi? ile Yani beynlerinde tekevvün eden münazaaya dair Üsküdar Merkez Bidâyet Mahkemesi hukuk dairesinden î'tâ olunan 13 Cemaziyelâhir 90 sene tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm Yani'nin vermiş olduğu 11 Zilkade 90 sene tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i malı merkûm Zevyi Yani ile müştereken mutasarrıf olduğu iki bab dükkanın bedel-i îcârından hissesine isabet eden iki bin yedi yüz elli kuruşun müsteciri bulunan merkûm Yani'den tahsilini veyahut merkûmun ihracıyla zikr olunan dükkanın kendisine teslimini istidâ ve Yani dahi eğer ki zikr olunan iki bab dükkanın altmış sehm hissesine Zevyi namında biri mutasarrıf ise de başkası olup merkûm Zevyi'nin bir gûna alakası olmadığını dermeuân etmesi üzerine müddeî merkûm mezkûr hissenin mutasarrıfı kendisi olup hatta sinîn-i mâziye bedel îcârını meddeî aleyhten aldığını ve mezkûr dükkanlar muhterik olup yapıldığı vakt-i masârif vâkıadan hissesine isabet eden akçayı bi'l îfâ Yani'den bir kıt'a ibrâname aldığını beyan ile zikr olunan ibrânameyi irâe etmekle mütalaa olundukta 27 Ağustos sene 1867 tarihini ve Zevyi Yanablos ve Yevans Yaslo Yanablos'u imzasını hâvî olarak mealî dahi gerek mutasarrıf oldukları mülklerden ve gerek ahz-u itaya dair beynlerinde teâtî olunan evrak ve senedât müteveffadan dolayı vuku bulan münazaalarsan yekdiğeri ibrâ ve iskât

ettiklerini mübeyyin görüldüğüne ve esnaf verilen raportta dahi müddeî-i merkûm Zevyi mezkûr iki bab dükkanın altmış hissesine mutasarrıf olup sene-i sabıka kirasından Yani zimmetinde iki bin yedi yüz elli kuruş matlubu olduğu hikaye olduğu misillü merkûm Zevyi'nin Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn'a takdîm ettiği arzuhal bila sene yazılan derkenarda merkûm Zevyi'nin hisse-i mezkûreye mutasarrıf olduğu gösterildiğine ve merkûm Yani zikr olunan iki bab dükkanın altmış sehm hissesine Zevyi namında birinin mutasarrıf olduğunu mükerrer ve mu'terif bulunduğuna binaen hisse-i merkûmeye mutasarrıf olan Zevyi'ye müddeî-i merkûmun kendisi aldığı anlaşılmış olduğundan mezkûr iki bin yedi yüz elli kuruşun müddeî aleyh Yani'den tahsiline veyahut hisse-i mezkûrenin Zevyi'ye teslimine hükmolunduğunu mutazammındır.

Merkûm Yani'nin itiraz layihasında mezkûr hissenin ceda müteveffâ Yani Sodenoğlu Yorgi'ye intikal ederek merkûm Yorgi dahi muhtellü'l iş'ar olduğundan vasi-i şer'îsi validesi tarafından hisse-i mezkûra elyevm maslahata Rusya'da bulunan Zevyi Yani nam kimesneye fûrûht olunmuş ve müddeî Zevyi'nin müdahalesi ise muvafakat ismiyyeden neşâet ederek Üskûdar hukuk dairesi bu babda ta'mîk-i tedkîkât etmemiş olduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun mumza istidâ olunmuştur.

Müddeî aleyhin layiha-i cevabiyesinde dahi zikr olunan dükkanların yüz beş sehm hissesi müteveffâ Yani Sodenoğlu Yorgi'ye intikal ettikten sonra rekînin validesi tarafından müddeî aleyh Yani marifetiyle Rusya'da bulunan Zevyi Dimo'ya satmış [859] Zevyi Dimo dahi alınmış sehmini kendisine ve kırk beş sehmini dahi müddeî aleyh Yani'ye fûrûht eylemiş olduğu ve buna evkâf-ı hümâyûn temessükü ile öteden beri müstecirler tarafından tanılıp kendine hisse-i îcâra verilmesi delil-i kâfi bulunduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun tasdîki murakkamdır.

Tarafeyn bizzat daireye gelerek Zevyi tarafından oğlu Mihalil şifâhen tevkil edilmiş olduğundan lede'l isticvab merkûm Yani layihası mûndericatı tekrar ile beraber zikr olunan hissesnin mutasarrıfı Rusya'dan bulunan Zevyi olduğu ve bedel-i îcârı dahi seniyyesine mahbûn merkûm Yorgi'ye göndermeye bulunduğu ve müddeî Zevyi'nin bir gûna alakası olmadığını ifade ve vekil-i merkûm dahi zikr olunan yüz beş sehm hisse Zevyi Dimo'ya fûrûht edilmiş ise de muahharan merkûm Dimo altmış hissesini pederi merkûma ve kırk beş hissesini dahi müddeî merkûma satmış olduğundan altmış hissenin mutasarrıfı pederi olduğunu ve sinîn-i sabıka îcârlarını pederine teslim eylediğini ifade ve zikr olunan temessüğü irâe etmekle lede'l mütalaa zikr olunan dükkanlar yüz beş hisse itibarıyla müteveffâ-yı merkûm Sodenoğlu Yorgi'ye intikâl etmiş ve muahharan Zevyi Dimo nam kimseye fûrûht edilmiş ve merkûm dahi altmış sehm hissesini müddeî Zevyi Yani'ye ve kırk hissesini dahi Yani'ye satmış olduğu anlaşılmıştır.

Keyfiyet lede'l tezekkür merkûm Yani'nin hülâsa-i itirazı zikr olunan altmış sehm hissenin mutasarrıfı Rusya'da bulunan Zevyi Dimo olup müddeî merkûmun bir gûna alakası olmadığı kazıyyesinde ibaret bulunmuşsa da i'lâmda mûnderic tedkîkât ile mezkûr temessükün müfâdına göre zikr olunan altmış sehm hisse merkûm Zevyi Dimo tarafından müddeî merkûm Zevyi Yani'ye satılmış olduğu ve mutasarrıfı kendisi olduğu

anlaşılmış ve şu halde merkûmun itiraz mebhûsu i'lâm-ı mezkûrun nakzını mûcib esbâb-ı kanuniyeden görülememiş olmakla i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve işbu i'lâm harcı olan yirmi yedi buçuk kuruş ile suret ve tebliğ harcı bulunan üç adet yirmilik mecdiyenin müddeî Yani'ye rücû etmek üzere Zevyi Yani'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(23 Rebiyyülâhire Sene 91 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Üç Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Bursa kazasına tabi'î Balat Yunus karyesi sakinelerinden Desbonika nam Hatun'un gece müsellehan hanesine girip muamele-i cebr ve şiddet icrâsıyla gasb-ı mal eden Harputlu rençber gürûhundan Alioğlu Resul ve Mustafa oğlu diğer Resul ve Hüseyin oğlu Mehmed ve Mehmed Ali oğlu Süleyman haklarında icrâ kılınan tedkikât-ı nizamiyeyi müştemil Hüdavendigar vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye havale buyurulan 6 Safer sene 91 tarihli devleti timurlu tahriratıyla meclis-i temyiz livanının dîvân-ı temyiz vilayetten müzayyel mazbatası ve evrak-ı istintakiye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre mündericatında doksan senesi [860] Safer'inin on dokuzuncu Pazar gününe musadif Paskalya gecesi kızları Libari ve Seblince ile bunların çocukları ve kendisi beraber bir odada yatmakta oldukları halde saat altı raddelerinde mezkûr odaya üç müselleh şahıs duhûl ile ikisi kızları mezbûratın başları ucunda ve birisi dahi kapının önünde durup kaldığını ve ses çıkarmayınız sizi telef ederiz diye ihâfe etmiş ise de mezbûran isgâ etmeyerek feryad ve figane âğâz etmeleriyle yedlerinde bulunan bıçaklar ile kendilerini darp ve cerh ve hane-i mezkûrun sondurmasında vâki Meryem ananın yanında çekmece derûnunda bulunan malumü'l miktar ecnâs-ı altınlar ile mücevherat ve eşyayı gasp ederek firar eylediklerini ve bu surete komşularının dahi malûmatı bulunduğunu mezbûre Sebonika'nın iddia ve bu kavli mezbûranın dahi tasdik ile gasplardan üç şahsın Girit tâifesinden olduklarını lisanlarından fark eylediklerini enba etmeleri ve fazîhanın mütecasirleri Ali oğlu Resul ve Hüseyin oğlu Mehmed ve Mehmed Ali oğlu Süleyman ve Mustafa oğlu diğer Resul ve diğer Mehmed ve Küçük Ali olduğu isticar olunarak ve bunlardan Küçük Bekir ve Ali'den mâadâsının ahz-u girift olunması mûlabese tedkikât-ı istintakiyeye lede'l ibtidar eşhâs-ı merkûmeden Ali oğlu Resul kendisini sekiz nefer arkadaşıyla bahçıvan kümesinde ikamet eylediğini ve hadise-i mezbûre gecesi bir tarafa gitmeyip kümede olduğunu beyan ile fazîha-i mezbûrede medhalini inkâr etmiş ise de Mustafa oğlu Resul leyle-i mezkûrede zikr olunan kümede uyumakta oldukları halde Ali oğlu Resul gelerek karye-i mezbûrese bulunan dostuma gidelim demesiyle Yahudiler maşatlığına kadar birlikte gittiklerini ve orada hazır bulunan merkûman Süleyman ve Mehmed ile firarda bulunan Küçük Bekir ve diğer Mehmed'i alarak altı kişi oldukları ve müselleh bulundukları halde zamparalık efkârıyla karye-i mezkûreye gidip orada bulunan tarlanın kenarında beş neferi gözcü kalarak Ali oğlu Resul yalnızca hane-i mezkûre duhûl ile bir saat miktarı ârâm yaptıktan sonra hane-i mezbûrdan bir feryat zuhûr edip müteakiben merkûm Resul koltuğu altında bir bohça ile çıkarak Mehmed ile beraber firar eylediğini ve kendileri dahi Kemal havfla

kaçtıklarını ifade etmiş ve Hüseyin oğlu dahi Mustafa oğlu Resul'un ifade-i meşrûhasını bi'l tasdik fakat altı kişi gelip firarda bulunan Ali ile yedi nefer oldukları halde karye-i mezkûreye azîmetle hane-i mezkûre Ali oğlu Resul ve firarda bulunan Mehmed ve Bekir bi'l duhûl kûsurları kapı önünde gözcü kaldıkları halde zuhûr eden feryad üzerine Ali oğlu Resul firarda bulunan Mehmed ile ve kendileri dahi beş kişi ayrıca firar ettiklerini ve Mehmed Ali oğlu Süleyman dahii kendisiyle Mustafa oğlu ve Ali oğlu Resuller kahvehanede otururlar iken Ali oğlu Resul o gece kendilerini bir yere getirmek üzere Yahudi Maşatlığına gelmelerini ifade etmekle binaenaleyh mahal-i mezkûrede cümlesi birleştirilerek içlerinden Ali oğlu Resul ve firarda bulunan Mehmed müsellehan karye-i mezbûreye gidip Ali oğlu Resul firarda bulunan Mehmed ve Küçük Bekir ile üçkişi hane-i mezbûra girdiklerini ve kendileri dahi kapı önünde gözcü kaldıklarını ve arayı yarım saat mezbûrunda bir görüldü zuhûr etmesiyle [861] Ali oğlu Resul'ün kolunda bir bohça olduğu halde refikleri merkûman Mehmed ve Bekir ile firar ettikleri gibi kendileri dahi kaçtıklarını ve zikr olunan maşatlıkta tekrar birleşerek merkûman Ali oğlu Resul ve Mehmed ve Bekir bir bohça sözü ettiklerinden nereye koydukları mesul olundukta öyle şey görmedik dediklerini aynen ve yekdiğeriyle müvaceheten muarriz ikrârda beyan etmelerine ve müddeîye-i mezbûre ile kızları merkûmanın ehl-i afv bulunduğu ve kendilerinde alamet-i darp olduğu tahkikat-ı vâkıadan anlaşılmasına nazaran Ali oğlu Resul'ün inkârı ve diğerlerinin te'vîlleri vâhî olarak cümlesi bila ittifâk müsellehan o gece karye-i mezkûreye giderek içlerinden bazısı mezbûrenin hanesi kapısında gözcü kalıp bazısı bi'l duhûl muamele-i cebir ve şiddet icrâsıyla fiil-i gaspa ictisârını mütehakkık olduğundan elde bulunan Mustafa oğlu Resul ve Hüseyin oğlu Mehmed ve Mehmed Ali oğlu Süleyman ve Ali oğlu diğer Resul'ün iki yüz on sekizinci madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisine tevfiқан üçer sene müddetle küreğe konulmalarına karar verilerek suret-i karar kendilerine tebliğ edildiği ve firarda bulunan refikleri ve Bekir Mehmed ve Küçük Bekir ve Ali'nin bi'l taharrî ile geçirilmelerine imtinâ olunduğu iş'ar olunmuştur.

Medlûl iş'ara göre merkûman Ali oğlu Resul ve Mustafa oğlu diğer Resul ve Hüseyin oğlu Mehmed ve Mehmed Ali oğlu Süleyman firarda bulunan diğer Mehmed ve oğlu ve Küçük Bekir ile bi'l ittifâk müsellehan mezbûre Desbonika'nın hanesine azîmetle içlerinden bazısı içeriye girip bazısı kapı önünde gözcü kalıp muamele-i cebir ve şiddet icrâsıyla malumü'l miktar nukud ve eşya gasp ve mezbûreleri dahi darp ve cerh eyledikleri kendilerinin bi'l te'vîl vâki olan ikrârları ve emaret-i mevcude ile tahakkuk ettiğine ve iki yüz on sekizinci madde-i kanuniyede gece vakti iki yahut daha ziyade eşhâs birlikte bulunarak muamele-i cebir ve şiddet icrâsıyla hırsızlık ederler ise muvakkatan küreğe konulurlar ve eğer böyle hırsızlığa icrâsında vuku bulan muamele-i şedideden eser-i cerh zuhûr etmiş ise bu halde böyle hırsızlığa mütecasir olanlar müeyyeden küreğe vaz' olunurlar diye muharrer bulunduğu mebni merkûmların hareketleri madde-i mezbûrenin fıkra-i ahiresine temas eder ise de bu misillü müeyyed kürek cezasının muvakkaten küreğe tahvili 21 Muharrem sene 91 tarihinde müteallik buyurulan irade-i seniyy-i hazret-i padişahi iktizâ-yı celilinden bulunduğu binaen merkûm ların evrak-ı vâridede mûnderic tarih-i hapisleri olan doksan senesi

Rebiyyülevvelinin on üçüncü gününden itibaren emr-i teşhirleri on dokuzuncu madde-i kanuniyede musarrah kâideye bade'l tatbik on beşer sene müddetle hapishane-i umumiyede küreğe konulmak üzere bab-ı zaptiyeye irsâlleri ve gasp ettikleri emvâlin tedkîkât-ı nizamiye ve şer'îyye icrâsıyla zâhire ihracıyla ihkâk-ı hakka ikdâm olunması husûslarının vilayet-i müşârün ileyheyeye ve merkûmların hîn-i vürûdlarında küreğe vaz olunmaları cihetinin dahi zabtiye nezâret-i celîlesine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(Fi 23 Rebiyyülâhir Sene 91 Tarihi ve Üç Yüz Seksen Sekiz Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîyye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Biga kazasına tabi'î Caferli karyesi ahalisinden kendi zevcesi Zinet Hatunu katleden Yusuf Efendi'nin oğlu İbrahim nam şahıs hakkında icrâ olunan tedkîkât-ı nizamiye ve murâfaa-i şer'îyyeyi hâvî Cezâyir-i Bahr-i Sefid vilayetinin vârid olan 25 Zilkade sene 90 tarihli yüz on dört numaralı tahriratıyla meclis-i temyiz livanının dîvân-ı temyîz vilayetten müzeyyel mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiye muhâkemat-ı cezaîyye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı nizamiye mündericatında seksen dokuz senesi Ağustos'unun üçüncü Cuma gecesi saat bir raddelerinde İbrahim zevcesi mezbûre ile miyânelerinde tahaddüs eden münazaa üzerine elinde bulunan bilekten kalınca tarla söğüdünü mezbûrenin sağ kulağı üzerinde darp ederek iki gün mürûrunda müteessiren vefat ettiği pederi veli tarafından iddia olunması ve keşfettirildikte sağ kulağının dört parmak yukarısından söğüt ile darp ve cerh olduğu ba i'lâm bildirilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyeye lede'l ibtidâr merkûm İbrahim çubuktan kalınca değnek ile mezbûrenin başın vurduğunu ikrâr etmiş ve kaziyenin bervecch-i iddia vukuu Karno? oğlu Hacı Ahmed Ağa ile Keremzâde Mustafa Efendi taraflarından dahi an müşâhedeten haber vermiş idüğü meclis-i deâvî kazadan ba-mazbata iş'ar olduğu halde meclis-i temyiz livaca tekrar edilen tedkîkât-ı istintakiyede merkûm İbrahim köylerine yeni gelen yabancı imamın biraderi ile zevcesi mezbûreyi fiil-i şenî icrâ ederlerken görmesiyle terbiye etmek üzere baş parmaktan kalınca değnek ile dövdüğünü takarrür etmiş olduğu halde mezbûrenin bir gûna sû-i hali olduğu tahkik kılınmış olmasına nazaran merkûm İbrahim'in şu ifadesi vâhî sem-i tedarik olup katl-i mezkûrun münazaa esnasında min gayr-ı taammüd kendisinden sudûru anlaşıldığından merkûmun yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniye ahkâmına tevfikân on beş sene müddetle küreğe konulmasına hükm olunarak kendisine tebliğ olundukta kabule şâyân defa miktar olduğu iş'ar olunmuştur.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi mezbûr İbrahim'in zevcesi mezbûre Zinet mûcib diyet ve hırman irs olan katl ilen katl eylediği şahidat şehadetleriyle bade'l şevt mûcibince kazadan diyet-i merât olan beş bin sehm şer'îyî ab ve ay edâ eylemesi katl-i mezbûre tembih olduğunu beyandan ibaret olmakla bu surette müddeî aleyh mezbûr hür ve akl-ı bâliğ ise bir mantık i'lâm diyet-i mezbûreyi tarih i'lâmından itibaren sinîn-i selâsede üç taksit ile müddeî ab mezbûre tediye eylemesi lazım geldiği gibi katl-i

mezbûr zevcesi maktule-i mezbûrenin mirasından dahi mahrum olacağı zahr-ı i'lâm-ı mezkûra cânib fetvahaneden işaret kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun esnâ-yı münzaada min gayr-ı taammüd merkûm İbrahim'den sudûru sabık eden ikrârı ve ihbârât-ı vâkıa ile tebeyyün ettiğine ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimseye min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğuna [863] binaen merkûmun bu hükme tevfikân evrak-ı mezkûrede münderic tarih hapsi olan doksan senesi Cemaziyelâhiresinin yirmi beşinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tevfik on beş sene müddetle küreğe konulmak üzere Kıbrıs'a i'zâm olunması husûsunun vilayet-i müşârûn ileyheye ve merkûmun vusûlunda olvechle küreğe konulması cihetinin Kıbrıs mutasarrıflığı emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Nefs-i Şam-ı Şerifte kâin Meydan mahalleli İlyas veled Tahle'nin katli olan mahalle-i mezkûre sakinlerinden İbrahim veled İlyas hakkında icrâ olunan tedkîkât-ı nizamiyeyi ve murâfaa-i şer'îyeyi hâvî Suriye vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan birisi 13 Şaban sene 86 tarihli ve altmış üç numaralı ve diğeri 6 Rebiyyülâhîr sene 290 tarihli ve yüz numaralı tahriratla dîvân-ı temyîz vilayet mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre ellerinde seksen altı senesi Cemaziyelâhiresi'nin ikinci Çarşamba günü akşamüstü saat on bir raddelerinde mahalle-i mezkûre kurbunda vâki Tavile? nam mahalde Hristiyan'dan birtakım Çubuklar meyanesinde tekevvün eden münazaa üzerine mezbûr İlyas tefrik etmek üzere aralarına girdiğinde İbrahim kama ile İlyas'ın sol kolu üzerinden darp ve cerh ederek yirmi iki gün mürûrunda bi'l tesir vefat eylediği maktul merkûmun veznesi tarafından iddia kılınması ve keşfettirildiğinde İlyas'ın olvechle kama cerihasından vefat eylediği bildirilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyeye lede'l ibtidar merkûm İbrahim yevm-i mezkûrda kendisi mezkûr Tavile denilen mahale gitmiş olduğu halde mecrûh-ı merkûm başına topladığı çocuklar ile kendisine itâle-i lisan ederek ve arkasına taş atarak kendisini mahal-i mezkûra girip hamamyan bahçesine kaçırması olduklarını ifade ile madde-i darp ve cerhte medhalini münker bulunmuş ise de maktul İlyas kendisinin darib ve carihi mezbûr İbrahim veled İlyas idüğünü ifade etmesine ve Katolik milletinden Habib veled Halil Co ve Abdullah veled Mihail Mehavi ve Halil Ferih nam kimesneler dahi fiil-i cerhin bervecch-i iddia İbrahim'den sudûrunu in müşahedeten mae'l kasem ihbar eylemelerine nazaran merkûm İbrahim'in inkârı vâhî olup mezbûr İlyas'ı min gayr-ı taammüd katl eylediği tebeyyün ve tahakkuk etmiş olduğundan icrâ-yı icâbı iş'ar olunmuştur.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi müddeî Acel ve vekil Halil müddeî aleyh merkûm İbrahim'in inkârına mükârin mukaddem ve muahhar tasaddî eylediği davadan rızasıyla bi'l asale ve bi'l vekale fâriğ ve husûs-ı mezkûra ve murisleri müteveffâ-yı merkûm İlyas'ın dem ve

diyetine müteallike davadan müddeî aleyh zimmetini bi'l asale ve vekilleri tarafından bi'l vekale ibrâ ve ıskât eylediğinin beyandan ibaret olmakla bu surette verese-i katil fîmâba'd husûs-ı mezkûr hakkında müddeî aleyh [864] merhumdan nesne davasına kadir olmayacakları cânib fetvahaneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûra işaret kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm İlyas birtakım Hristiyan çocukları beyinde tekevvün eden münazaayı bastırmak üzere aralarına girmesinden dolayı merkûm İbrahim bi'l tehevür min gayr-ı taammüd kama ile mezbûr İlyas'ı cerh ve katl eylediği ihbârât-ı vâkıa ile tebeyyün etmiş olduğuna ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğu mebni merkûm İbrahim'in bu hükme tevfiқан ve evrak-ı merkûmede mûnderic tarih hapsi olan seksen altı senesi Cemaziyelâhiresinin ikinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle bade'l tevfiқ on beş sene müddetle küreğe konulması husûsunun vilayet-i müşârûn ileyhe emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Islaviko ile hakâyık matbaası makinesini Agop beyinde evvela alacak davasına dair mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden ikinci defa olarak gıyaben verilen 19 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın temyizen tedkîki istidâsını şâmil merkûm Islaviko tarafından î'tâ olunan 19 Zilhicce sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde bade'l kırâe muvacehe ve muhakemeleri icrâ kılınmak üzere müstedî Islaviko'nun temyiz istidânamesinde ikametgahı idüğünü beyan eyledi Katar'da vâki Bulgar Kilisesine celb pusulası gönderildiği halde merkûmun on beş gün mukaddem Selanik târıkıyla Köprülü cânibine azîmet eylediği pusulanın zahrına Bulgar milleti muhtarı tarafından terkim ve işaret kılınmış ve bunun üzerine müddeî aleyh Agop î'tâ eylediği arzuhal mantıkça hükm-i gıyabi icrâsını daireye gelerek şifâhen dahi talep ve istidâ eylemiş olduğuna ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesinde mahkemeye gelmekten imtinâ eden taraf müddeî olduğu halde müddeî aleyh kendi aleyhine olan iddiaya cevap vermeye mecbur olmaksızın kendisinden bir şey lazım gelmeyeceğine dair bir hükm-i gıyabi talep ve tahsil edeceğidir diye muharrer olup müstedî Islaviko'nun temyiz-i iddia ve şerâit-i lazımeği icrâ eylediği halde daireye müracaat etmemesi ve muahharan dahi vekil tayin etmeksizin Köprülü cânibine azîmet eylemesi muhakemeden imtinâ demek olacağına binean tedkîkât temyizine icrâ kılınmaksızın müstedî-i merkûm Islaviko'nun temyiz istidâsının reddine ve işbu i'lâmın tebliği tarihinden itibaren müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz-ı âlî-ül hükm olunmazsa üçüncü meclis i'lâmı hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan kırk sekiz kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Islaviko'ya ait olmak üzere Agop'tan alınmasına karar verilerek suret-i karar Agop'a dahi tefhîm kılındı.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Edirne vilayetinden vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale olunan 5 Muharrem sene 91 tarihli tahrirat muahharan çolak Todoraki tarafından î'tâ olunan arzuhal ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Tahrirat-ı merkûmenin hülâsa-i meali merkûm Todoraki'nin saadetli Şerif ve biraderi Hakan Beylerle beyinlerinde olan mera ağıl çiftliği münazalarından dolayı keyfiyetin tekrar ber nehc-i şer'î şerif fasl-ı hasmıyla lahık olacak hükme göre iktizâsının icrâsı hakkında mukaddem vilayet-i müşârün ileyheye 27 Ramazan sene 90 tarihiyle tastir kılınmış olan tahrirat-ı aleyh üzerine merkûm Todoraki iğdâr-ı vâhîye serdiyle muhakemeden istinkâf ederek Dersaadet'e savıştığından ikmâl muhâkeme için merkûmun Edirne'ye i'zâmı lüzumunu beyan ve Todoraki'nin arzuhal-i mezkûru müfâdı dahi münazaa-i mezkûreye dair olan i'lâm-ı şer'î evvel fetvahaneye tasdik buyurulmuş iken muahharan işbu tasdik sehve mebni olup i'lâm-ı mezkûrun sebki noksan idüğünün gösterilmesini kabul edemeyeceğini ityândan ibaret bulunmuş ve işbu münazaa hakkında bade'l tedkîk nakz olunup keyfiyetin yeniden ber nehc-i şer'î şerif fasl-u hasm olunmasının mahaline iş'ar edildiği kayden tebeyyün etmiş olduğundan şimdi bu madde hakkında dairece icrâ-yı tedkîkâta mahal olmayıp merkûm Todoraki'nin arzuhal-i mündericatıyla mahalli iş'arından bi'l bahs bu babda iktiza edecek muamele-i makam-ı sâmi-i meşihat-penahiden istifsar ve alınacak cevaba göre icâbının icrâ olunması lüzumunun havale cemiyetine tebliği tezekkür kılındı.

(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ergani madeni müdürü Mehmed Efendi ile Zenbe oğlu Yorgi Efendi beyinde olan alacak davasına dair mahkeme-i ticaret birinci meclisinden î'tâ olunan 26 Zilhicce sene 88 tarihli i'lâmın temyizini müstedî mûmâileyh Mehmed Efendi'nin vermiş olduğu 17 Şevval sene 90 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i meali mûmâileyh Yorgi Efendi'nin bir kıt'a senet mûcibince Mehmed Efendi zimmetinde alacağı olduğu mütehakkık olan yirmi liranın faizi olan dört yüz seksen kuruş ile beraber tahsiline hükm olunduğunu mübeyyindir.

Tarafeynin layihaları tedkîk ve kendileri dahi celb ve isticvab olunduktan sonra keyfiyet-i müzakere olunacağı sırada tarafeyn tekrar daireye gelerek mûmâileyh Mehmed Efendi zikr olunan yirmi lira dört yüz seksen kuruş ile meblağ-ı mezbûrun şimdiye değin mürûr eden eyyâm-ı güzêştesi [866] ve masârif-i sâiresi mukâbilinde olarak yirmi beş liraya sulh olup bu babda muhâkeme ve muhasameden fâriğ oldukları ifade ve Yorgi Efendi dahi olvechle sulh olduklarını tasdik eylemekle şu halde keyfiyetin temyizen rû'yetine mahal kalmadığından bedel-i sulh mezkûr olan yirmi beş liranın Mehmed Efendi'den bi'l tahsil Yorgi Efendi'ye itasına ve bedel-i sulha nispetle i'lâm harcı olan yirmi beş kuruş ile suret ve tebliğ harcı olan üç beyaz mecdidiyenin münasefeten tarafeynden alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Müteveffâ Ali Zevbe varisleri Seher ve Fatma Hanımların bakırcı Lazaraki ile yirmi bir sene müddetle mutasarrıf oldukları Sarıyer’de vâki Mahas madenleri imtiyâzından dolayı Manol nam kimesne ile beynlerinde tahaddüs eden davaya dair birinci hukuk dairesinden ve mahkeme-i istinafiyede verilen üç kıt’a i’lâm ile tarafeynin icrâ cemiyetinde vuku bulan ifadeleri ve maliye Nezâret-i Celîlesiyle cereyân eden muhabere üzerine cemiyet-i merkûmeden kaleme alınan 25 Muharrem sene 91 tarihli mezkûre ile Manol’un vekili Hasan Fehmi Efendi tarafından verilen arzuhal ve layiha temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Müzekkere-i mezkûre tafsîlâtından istinbât olunduğuna mezkûre münazaa-i vâkıa üç nev devasından ibaret olarak bunlardan birincisi hanım mûmâileyhe maden-i mezkûrdan olan hisse-i mütebakiyelerini vekilleri Şerif Ağa marifeti ve bazı şerâit ve mukavele ile Manol’a fûrûht ettikten sonra Fatma Hanım mukavele-i vâkıa haricinde olarak müdahale etmesi maddesi olup bundan dolayı tarafeynin birinci hukuk dairesinde icrâ olunan muhakemelerinde Fatma Hanım tarafından talep olunan kırk liranın itasına Manol muvafakat ederek olvechle verilen i’lâmın hükmü dahi icrâ olunmasına ve ikinci Seher Hanım’ın hükm-i mezkûru adem-i kabul ile müste’nif dava eylemesi kaziyesi olup bu dahi istinaf mahkemesinde bi’l rû’ye mûmâileyhe derece-i evveli mahkemesinde bulunan tarafeyn-i mahasameden olmamasına mebni istinafa hakkı görülemeyerek istidâsının îcâb eden mahale havalesine karar verilmiş ve üçüncüsü maden-i mezkûr imtiyazının diğer Manol’a terk etmiş olduğu halde muahharan ferâğında vuku bulan muhalefetine mebni tahaddüs eden davadır ki bunun için dahi tarafeynin bidâyeten ve istinafen muhakemeleri bila icrâ Lazaraki’nin haksızlığına dair verilen i’lâmın temyizi davasında bulunmuş olduğu ve fakat Seher Hanım’ın bidâyet mahkemesinde müracaat edip etmediği hakkında müzekkere-i merkûmede sarâhat olmayıp şu kadarki icrâ cemiyetince vâki olan isticvâbda ferâğın icrâsına olduğu anlaşılmıştır.

Ccemiyet-i mezkûrca husûs-ı mezkûrdan dolayı iki şeyden tereddüt olup biri Fatma Hanım’ın [867] meblağ-ı mezkûr hakkında yekdiğerine mübayin ifade ve iddiasına ihale-i sem’ itibar olunmak lazım gelir ise de Maliye Nezâret-i Celîlesiyle icrâ olunan muhabere üzerine mûmâileyhanın rızası olmaksızın imtiyazın Manol uhdesine havale ve tefvizi irâe-i aleyheye mütevakkıf olduğu cevaben iş’ar olunmuş olduğu gibi bidâyet mahkemesi i’lâmında dahi ferâğın icrâsı Fatma Hanım’ın takririne binaen edilip takrirden imtinâ halinde takririne bakılmamasına dair sarâhat olmadığından bu babda ne vechle muamele- olunması lazım geleceği ve diğeri dahi Lazaraki’nin temyiz-i davaya salâhiyeti olup olmayacağı maddeleri idüğü müstefad olmuştur Hasan Fehmi Efendi’nin hûlasa-i itirazı iki şeyden ibaret olup biri Fatma Hanım’ın mukaveleleri haricinde birinci hukuk dairesi i’lâmı ve müvekilleri Manol’un muvafakat ve rızası ile cemiyet-i merkûme marifetiyle kırk altın alındıktan ve istinafve temyiz müddetleri mürûr edildikten sonra mûmâileyha Fatma Hanım’ın yekdiğerine mübayin iddiası üzerine imtiyaz- mezkûrun Manol’a icrâ-yı ferâğında muhafetine mebni tereddüt olunması

hilaf-i nizam idüğü ve diğeri Manol ile Lazarakı beyninde olan davadan dolayı Lazarakı'nın aleyhine verilen bidâyet ve istinaf i'lâmlarının eğer ki temyizini istidâ edeceği beyan etmekte ise de müddet-i temyiz mürûr eylediği ve bi'l farz temyiz dava etse bile temyiz ettiğine dair müddet-i kanuniyesi zarfında ilm-ü haber ibrâz olunmadıkça i'lâmın icrâsında tereddüt olunamayacağı husûsları oluyor evrak-ı merkûme arasında bulunup Fatma Hanım'ın vekil-i sabık Tunuslu Salih imzalı bir kıt'a arzuhalde dahi mûmâileyha Fatma Hanım zaten Manisalı olup verâsetine dair istihsâl eylediği huccet-i şer'îyye cânib beytûlmaldan red olunmuş iki mezkûr huccet ile bi gayr-ı hak bidâyet mahkemesinden kırk lira ahzına dair i'lâm almış olacağından bahsle keyfiyetle cânib beytûlmaldan isti'lâmı beyan olunmuştur.

Tafsilât-ı mesruda üzerine keyfiyet müzakere olundukta Fatma Hanım lehine verilen i'lâmda muharrer kırk lirayı ahz eyledikten sonra muahharan yekdiğerine mübayin vuku bulan ifadesi gayr-ı mesmû ise de mûmâileyh enin vekilinin zikr olunan arzuhalî şekk ve şüpheyi câlib idüğünden şurası tedkîk olundukça mûmâileyhanın hissesince olan ferâûin icrâsı tarafına gidilmemesine ve Seher Hanım dahi makdem ki davasına ısrar eder ise ferâğın icrâsına teşebbüs edilmek lazım geleceğine ve Lazarakı'nın temyiz-i davaya salâhiyeti olup olamayacağı bahsine gelince temyiz istidâsının kabul veya reddi inde'l tedkîk anlaşılacağından merkûm Lazarakı'nın temyiz dava eylediği halde şerâit-i temyiziyeinin icrâsıyla evrakının nizamı vechle daireye havalesi iktizâ edeceğine karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Hasan Lütî Efendi ile Kal'a-i Sultaniye'de mukîm Fransız Konsolosu tercümanı tebaa-i devlet-i aliyyeden Isakocu beyninde olan zeytinlik münazaasından dolayı Cezâyir-i Bahr-i Sefîd vilayeti dîvân-ı temyîz'de [868] icrâ kılınan muhakemede merkûm Isakocu tebaa-i devlet-i aliyye sıfatıyla bulunacağı ve olbabda divan-ı mezkûrede verilen i'lâm temyiz-i hukuk dairesinde temyizen bi'l rû'ye nakz olunmasına mebni ahiran dîvân-ı temyîzce cereyân eden muhâkemede kemafissabık tebaa-i devlet-i aliyye sıfatıyla hazır ve zaten dava-yı vâkıa dahi emlaktan madûd bir zeytinliğin keyfiyet tasarruf ve temellüküne mütedair olacağı halde muhakeme-i ahîreyi müştemil olan dîvân-ı temyîz i'lâmının temyizen rû'yet ve tedkîkini Hasan Lütî Efendi'nin geçende istidâ ve usûlüne tevfiқан bir kıt'a layiha-i itiraziye î'tâ etmesi üzerine layiha-i merkûme suretinin tebliğiyle layiha-i cevabiye alınmış ve merkûm Isakocu'nun Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye i'zâmı hakkında vilayet-i müşârûn ileyheye vâki olan iş'ara cevaben vürûd eden muharrerata layiha-i merkûme sureti Fransa konsolatosu marifetiyle makbuz senedi mukâbilinde tebliğ kılınmış ise de merkûm Isakocu'nun kendisini ecnebi adıyla layiha-i cevabiye itasında izhâr-ı ilel eylediği ve Fransa konsolatosu cânibinden dahi sefaretin emri olmaksızın merkûmun Dersaadet'e i'zâmına muvafakat edilmediği beyan olunduğuna ve halbuki Isakocu konsolato tarafından Fransa mahmiyesi sıfatında tutularak sefaretin emri olmaksızın bu tarafa i'zâmına veya bir vekil-i musaddak tayinine adem-i muvafakt mugayir usûl olacağı gibi bi'l farz öteden beri merkûm Isakocu Fransa mahmiyesi olsa bile mademki dava-yı mezkûresinin muhâkemat-ı

sabıkasında tebaa-i aliyye sıfatıyla bulunmuştur ve davası dahi emlak davasıdır kâideten bu defaki temyiz muhâkemesini dahi yine evvel sıfatla kabul etmesi muktezî bulunduğuna binaen merkûm Isakocu'nun Fransa mahmiyesi tanılıp tanılamayacağını ve suret cereyânına nazaran münazaa-i mezkûre hakkında teveccühle muamele olunmak lazım geleceğinin istifsarına dair 27 Ramazan sene 90 tarihiyle Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinden takdîm olunan müzekkereye cevaben Hariciye Nezâret-i Celîlesinden tastir buyurulan müzekkerede böyle emlâka müteallik olan bir davada hukuk dairesinin ettiği halde Isakocu'nun ya kendisini veyahut tarafından bir vekilini ihzâr etmeye hak ve salâhiyeti olup şu kadar ki merkûmun Fransa konsolatosunca câiz olduğu tercümanlık memuriyeti mûlabesesiyle kendisinin bizzat ihzârına teşebbüs ve kıyâm etmekten ise tarafından bir vekil tayin ve irsâlini talep eylemek daha ziyade muvafık maslahat olacağı gösterilmesiyle mûcibince merkûm Isakocu'nun usûl ve nizamına tevfikân yirmi bir gün zarfında bir vekil tayin ve Dersaadet'e i'zâm etmesi için yazılan davetnamenin kendisine tebliğiyle beraber layiha-i itiraziyeye mukâbil itası lazım gelen cevap layihasının merkûmdan bi'l ahz bu tarafa tesar ve böyle layiha itasından ve müddet-i mezkûre zarfında bir vekil tayin ve i'zâmından imtinâ halinde gıyaben hükm olunmak üzere suret-i halin ve davetnamenin tebliği tarihinin ezber kılınması vilayet-i müşârün ileyheye bildirilmişti buna göre vârid olan tahrirat-ı cevabiyede davetname-i mezkûr Isakocu'ya bir ay tebliğ 18 Şubat sene 89 tarihinde Fransa konsolatosunda gönderilmiş ise de konsolato tarafından Fransa mahmiyelerinin sefaret marifetiyle Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye daveti [869] iktizâ eder iken bu kâideye riâyet olunmasından nâşî mezkûr davetnamenin tebliğ olunmaksızın iade ve sefaret müşârün ileyheye beyan keyfiyet olunarak henüz bir cevap alınmadığının ifade olunduğu tahkiye ve izbâr kılınmakla ve tafsîlât-ı mebsûtasan müstefâd olacağı üzere merkûm Isakocu'nun Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye bizzat gelmesi veyahut bir vekil göndermesi îcâb-ı maslahattan bulunmakla bu babda iktizâ eden muamelenin ittihâz ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye dahi ita-yı malûmat olunmasının Nezaret-i Celîle-i Hariciye tebliği lüzumu tezekkür kılındı.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Bahçıvan oğlu saadetli Kigork Efendi taahhüdüyle Kololoğlu Avedis Efendi'nin seksen üç senesine mahsûben ve efendi-i mûmâileyhe ile müştereken deruhde ve iltizâm eylediği Ma'mûretü'l Azîz sancağı ağnâm rûsumu bedelinden dolayı beynlerinde tahaddüs eden münazaa hakkında mahkeme-i istinafiyeden aza olunan 17 Ramazan sene 89 tarihli i'lâmın nakz edildiğine dair Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye hukuk dairesinden verilen 14 Cemzaiyelevveli sene 90 tarihli i'lâm üzerine mûmâileyha Avedis tarafından vuku bulan iade-i muhakeme istidâsı nizama şâyân-ı kabul görülerek tarafeyn hukuk dairesi i'lâmından mukaddem bulundukları hale irsa edilmiş idüğünden olbabda olan karar tarafeyne tefhîm olunduktan sonra mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla tarafeynin layihaları yeniden mûtalaa olundu mahkeme-i istinafiye i'lâmı mûndericatı mealine nazaran bu dava divan-ı muhâkemat-ı maliyede bidâyeten bi'l rû'ye Avedis Efendi'nin istidâsı üzerine mahkeme-i istinafiyede istinafen tedkîk ve hükm olunmuştur divan-ı

muhâkemat-ı maliyeden verilen mazbatanın meali rûsum-ı mezkûra beş yük altmış bin kuruş bedel ve mûmâileyh Kigork Efendi taahhüdüyle Avedis Efendi'ye ihale olunmuş ve senesi hitâmında muhasebesibi'l rû'ye bedel ve kabule şâyân masâriften mâadâ tebeyyün edecek kâr ve zarar münasefeten tarafeyne ait olmak ve mûmâileyh Avedis Efendi'nin biraderi Ohannes ve adamı Kigork marifetiyle bila ücret idare ettirilmek ve şayet merkûman zimmetlerine akça geçirirler ise Avedis Efendi tarafından tazammun edilmek ve bedeli mezbûrun Avedis Efendi'ye râci' olan tasaffi sene-i merkûme Mayıs ve Haziran ve Temmuz gayelerinde mukasseten müteahhid mûmâileyhe verilmeyip de eyyâm-ı mürûr eder ise kesesi yedi buçuk kuruştan güzeşesiyle beraber verilmek mukavelesiyle beyinlerinde bâsenet münasefeten akd-ı şirket kılınmış olduğu halde idare memurları merkûman Ohannes ve Kigork hâsılat-ı vâkıayı ketm ile birtakım masârif-ı zâide meydana koyarak ve tahsilat-ı vâkıadan cüz'i şey ederek külliyyetli akça tevkîf ile bakayı gösterilmekte olduklarından bahsle li-ecli'l tedkîk mahaline gönderildiği Nikogos? hakkında teshîlât ve muavenet-i mukteziye îfâsıyla hakikat-ı halin zâhire ihracı hakkında müteahhid mûmâileyh tarafından vuku bulan istidâya mebni olabada Maliye Nezâret-i Celîlesinden Diyarbakır vilayeti valiliğine tastir kılınan tahrirat üzerine [870] Rûsum-ı mezkûrenin hâsılat ve masârifi miktarına dair mukaddem ve muahhar mahalinden marid olan mazbata ve defterler yekdiğerine mübayin ve muallel görüldüğünden keyfiyet bi-tekrar mahalinde tedkîk rûsum-ı mezkûreden idare olunanlar hâsılatının erbâb-ı vukufun malûmata ve ihale olunanların şartnamelerinde muharrer bedelâta müracaatla yeniden tahkik olunarak netice-i tedkîkatı mutazammın gelecek cevaba göre îcâbına bakılmak üzere evvel emrde Avedis Efendi'nin ifadesi vechle muhasebelerinin rû'ye bi'l tensîb keyfiyet mûmâileyh Avedis Efendi'ye beyan olundukta î'tâ eylediği defterde rûsum-ı mezkûrenin kâffe salâhiyeti beş yük doksan iki bin dört yüz ve gayr-ı mütehassıl bakâyâsı altmış beş bin beş yüz on bir ve seksen üç senesi Teşrinievvel ibtidâsına kadar mahal-i masârifi seksen bir bin sekiz yüz elli üç ve tahsilat meyandır alınan sikke-i nühâsiye farkından zararı otuz bir bin üç yüz yetmiş iki kuruş olduğu ve mezkûr Teşrinievvel evvel ibtidâsından sonra vâki olan mahal-imasârifi yirmi üç bin sekiz yüz otuz dokuz ve idare memurlarından Kigork'un maaşı yirmi beş bin beş yüz ve Ohannes'in maaşı otuz dört bin ve Dersaadet masârifi beş bin sekiz yüz otuz üç kuruş idüğü gösterilmiş olduğundan mezkûr'ül miktar hâsılattan alınmış beş bin bu kadar kuruş bakâyânın hîn-i istihsâlinde hesabü'l şeriki münasefeten tarafeyne ait olmak üzere müvekkaten tenzîli ve Teşrinievveline kadar vuku beyan olunan seksen bir bin sekiz yüz elli üç kuruş mahalli masârifinden mevcut olan erzak ve eşya bahasıyla maaş ve sâire olarak verildiği tahkik olunan ve mahal-i sarfı olmadığı halde Kigork Efendi'ninadamı Nikogoz tarafından kabul kılınan kırk iki bin kûsur kuruştan mâadâsının mahal-i sarfı bulunamadığı mahalinden vârid olan sâlifü'l-beyân mazbatada beyan olunduktan başka masârif-i mezkûre filhakika hazine bedeline ve varidatın miktarına nispetle ziyade görüldüğünden bunun dahi mahalince miktar-ı sahihi meydana çıkarılmak üzere netice-i tahkîkata taliken ve tamamen icrâ-yı mahsûbi ve sikke-i nühâsiye farkı bahsine gelince eğer ki sâlifü'l-beyân mahalli mazbatasında tahsilatın külliyyen beyaz akça olduğu musarraah olduğu gibi hazine bedeline ve varidatın

tutarına nispetle alınamayacak nuhâs akçadan bu miktar ziyade zuhûru tahmin edilemezse de idare memurlarının imzasıyla mûmzi olup irê olunan defterde bir miktar sikke-i nuhâsiye tahsilatı muharrer bulunduğundan ve mûmâileyh Avedis Efendi dahi o hulûlu da tedâvül eden akça sikke-i nuhâsiyeden ibaret olup idareye falan kazalardan nuhâs tahsil olunduğu misillü ihale olunanların bedelinin dahi tasaffî nuhâs verilmek şartı tahvillerinde mûnderic olduğu ve memurlarının defterlerinde ise aldıkları akçalar kuruş itibariyle cinsleri gösterilerek zeytinin miktarı görünemeyeceği hasebiyle ziyânın tedkîk kemmiyeti hakikat-i tahsilatın alınmasına merhun idüğünü iddia eylediğinden bu dahi mahalinden bi'l istilâm tebeyyün edecek netice-i sahiheye göre îcâbına bakılmak üzere mezkûr otuz bir bin şu kadar kuruş nuhâs farkının def'en kezâlik vakten ithal muhasebe kılınmış ve Dersaadet masârifi denilen beş bin sekiz yüz küsur kuruşun müfredatı meyanında iki bin yedi yüz altmış kuruş bu taraftan gönderilen memur harcırah verildiği [871] muharrer olduğuna ve yine bu memur için mârr-üz zikr mazbatada muharrer seksen bir bin küsur kuruş masârif meyanında iki bin beş yüz kuruş bedel masrafı mûnderic bullunduğuna mebni mükerrer demek olduğundan ve bunun mükerrerliğini Avedis Efendi dahi tasdik ederek memur-ı merkûmdan istirdâdı lüzumunu beyan eylediğinden zikr olunan beş bin küsur kuruştan yalnız kağıt bahâsı ve posta ve telgraf ücretleri ve polîçe masrafı olan iki bin dört yüz kuruşun dahil hesap edilmesi ve mûmâileyhin Teşrinievvelinden sonra vukunu iddia eylediği yirmi üç bin sekiz yüz küsur kuruş mahalli masârifiyle idare memurları Ki'ork'un yirmi beş bin beş yüz ve Ohannes'in otuz dört bin kuruş maaşlarının kabulü esas makuleye mugayir olup ağerce mûmâileyh bunları dava etmesi akd-ı şirket senedinde muharrer olan sene-i ahîrinde rû'yet muhasabe olunması şartının ihlâl iyle sene ortasında muhasebeye teşebbüs olunmak husûsuyla selb-i emniyetle mahaline adam gönderilmek meselelerine müstenid olduğunu dermeyân etmekte ise de Kigork Efendi'nin müteahhitlik sıfatıyla zamanı hulûl eden taksiti mütâlebe ve istihzâr etmesi ve işin suret-i cereyânını anlamak için mahaline memur irsâl etmesi mukavele senedinin hükmü ihlâl etmeyeceğinden ve ağnâm rûsumunun vakt-i îfâsı ise Mart ve Nisan ve Mayıs mâhları olup nihayet Teşrinievvele kadar arkası alınarak Teşrinievvelden sonra idare edecek bir şey kalmayacağından zikr olunan masârif ve memur maaşı için mûmâileyh cevap itası kararlaştırılarak olvechle tanzîm olunan hülasada beyan olduğu vechle Avedis Efendi'nin müteahhid mûmâileyh mağûzeşte bir yük kırk altı bin dört yüz otuz dokuz kuruş zimmeti görünmekle meblağ-ı mezbûrun tahsiline hükm olunduğunu mübeyyin bulunmuştur.

Tarafeynin mahkeme-i istinafiyeye vermiş oldukları layihalar mütalaa ve kendileri dahi celb ve isticvab olundukta mûmâileyh Avedis Efendi rûsûm-ı mezkûreyi müştereken deruhde ettikten sonra ber mûcib-i mukavele biraderi Ohannes ve adamı Kigork'u mahaline gönderip idare ve ihâlesiyle uğraşmakta ve meydanda doksan bin kuruş ziyân görünmekte iken mûmâileyh Kigork Efendi sene ortasında gûyâ merkûmandan selb-i emniyet ettiği beyanıyla Maliye Nezâret-i Celîlesinden istihsâl eylediği bir kıt'a tahrirat ile mahaline memur-i mahsûs göndermesi ve memur-ı merkûm dahi yanına bir binbaşı alarak karye karye tedkîkâta kalkışması emr-i idareye ihlâl ile doksan şu kadar bin

kuruş ziyan vukuuna sebebiyet vermiş olduğundan ve halbuki evvel vakit asıl bedelden yüz on bin kuruş kadar bakâyâ görünmekte olmasıyla ya elli bin kuruş olup terk-i şirket etmesini veyahut elli bin kuruş verip işten kendisinin çıkarılmasını efendi-i mûmâileyh teklif eylemiş ise de kabul etmediğinden elli bin kuruş kadar akça vererek doksan bin kuruş ziyandan hissesine isabet eden akçayı bila îfâ tebriye-i zimmet eylemiş ve ol vakte kadar vuku bulmuş ve badehu vuku bulacak ziyanın kâffesi mûmâileyh [872] Kigork Efendi'ye ait olmak üzere protesto edip yere çalmış ve fakat merkûmana olan kefaleti cihetle idarenin arkası alınarak hesapları rü'yet oluncaya değin merkûmanın yine orada bırakılmasına mecburiyeti derkar olmakla merkûman muahharan yine orada kalarak bakâyâ-yı mezkûreden vuku bulan tahsilatı bu yolda sarf etmiş ve memur-ı merkûmun kimesneden nâşî iş başka suret kesb ederek doksan bin kuruş ziyan iki yüz elli bin kuruşa bâliğ olmuş ve el-yevm elli yedi bin kuruş kadar bakâyâ var ise de efendi-i mûmâileyhin hilaf-ı makule vuku bulan hareketinden nâşî mümteni'ül husul hükmüne girmiş olmasıyla bunun ve sâir kâffe-i ziyan ve masârifin protestoları mûcibince Kigork Efendi'ye râci' olması iktizâsından olduğu halde divan-ı muhâkemat maliye i'lâmında bunun aksi olarak doksan bin kuruştan fazlası için dahi kendisinin mahkum edildiğini ve birtakım tedkikât icrâ edilmek şöyle dursun mukavelenin hilâfı bir kararda bulunduğunu ve Ma'mûretü'l Azîz sancağıyla Kigork Efendi'nin başkaca mahal uhdesi olan Erzincan sancağı rûsumatı bedellerinin nısfı suret ve sergileri tesviye olunmak şart-ı ihale iktizâsından olduğu halde mûmâileyh Kigork Efendi nakdi Ma'mûretü'l Azîz'e tahsil etmiş olduğundan hesab'ül şürekâ bu babda hasıl olan fark ve temettüden hissesine ait olacak miktarın dahi mafaiz dahili muhasebe edilmesi lazım gelir iken edilmediğini beyan ile istinafen tedkik-i madde olunmasını ifade ve Kigork Efendi'nin vekili mahdumu Karabet Efendi dahi tarih-i ihaleden sekiz mâh müddet içinde ancak yüz seksen bin kuruş müste'nif mûmâileyh tarafından teslim olunarak küsurunun takasiti mürûr eylediği halde îfâ edilmemiş ve halbuki mahalinden aldıkları malûmata nazaran ol vakte kadar dört yükü mütecâviz akça mahalince mültezimler tarafından istihsâl edilmiş olmasıyla buraca mûmâileyh Avedis Efendi'den mütâlebe olundukta envâ' müşkilât gösterilmesi ve divan-ı muhâkemat-ı maliyede bundan dolayı tûl-i müddet muhakemeleri cereyân eylemesi üzerine kefil verilir ise iki yük kuruş verebileceğini teklif edip kendileri de bir kefil irâesiyle ol vakit güç hal ile iki yüz bin kuruş alabilmiş ve küsuru istenildikçe mahalinde bakâyâdır cevabı verilmiş olduğundan ve mûmâileyhin şu hareketi selb-i emniyeti mu'da bulunduğu müteahhid sıfatıyla olmayıp yalnız şerik sıfatıyla mahalce işin derecesi anlaşılmak ve envâl-i hazineyi ve hukuk muayenelerini vikâye etmek üzere Maliye Nezâret-i Celîlesinden almış oldukları tahriratı müsteshiben mahaline memur-ı mahsûs irsâline mecbur olup bu suretle memur irsâline bir gûna ziyan terettüb etmeyeceğini ve ağnâm maddesi ise iki üç mahda arkası alınabilir bir rûsumat iken vaktiyle idare olunamayıp meydana olan ziyan dahi mültezimler zamanında zuhûr etmiş bir şey olduğundan bu babda kendileri sebebiyet vermediğini ve Avedis Efendi'nin protestosuna dahi bu yolda cevap vermiş olduklarını ityân ve hikaye etmesi üzerine Avedis Efendi dahi vâridât-ı mezkûrenin (Bakiyyesi sonra).

2.24. Cerîde-i Mehakim 59. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelevvel	Sene (Pazartesi)	Haziran Rumi	Sene	Sahife
59	7	1291	11	1290	873

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretinin Mâbadıdır)

Emir idaresi kontratoları mûcibince biraderine muhavvel bulunmasıyla şu halde selb-i emniyeti mûcib olan halleri resmi bir mahkemede tebeyyün ettirip de kendisini usûlû üzere te'mîn edemediğinin Kigork Efendi tarafından ispat olunması lazım geleceğini ve çünkü emniyeti selb edecek bir hal zuhûrunda nizamem lazım gelen muamelenin icrâsı tarafına gidilmeyip de hod be hod idareye sekte îrâs edecek bir halde bulunulmak ziyan-ı vâkinin tezyidinin bâdî olmuş idüğünden evvel be evvel emniyeti selb eden halin mevki sübûta konulmasını tezkâr ve Karabet efendi dahi ifâdât-ı sabıkasını tekrar eylemiş ve bu husûsa dair Hazine-i Celîle-i Maliye'de olan evrak dahi celb ve mütalaa olunduktan ve memur-ı merkûmanın seksen üç senesi hitâmından sonra ne kadar müddet ikamet ettikleri ve müddet ikametlerinde ne miktar tahsilat vuku bulup kaçır kuruş maaşla istihdâm olundukları mahalinden bila isti'lâm mahalincede meçhul idüğû cevabı alındıktan sonra tarafeyn tekrar mahkemeye celb ve isticvab olunduktan mûmâileyh Karabet Efendi sene içinde olan seksen bin kuruş masârif muvakkaten maliye mazbatasında dahil hesap edilmiş ise de gerek bu masârifin ve gerek sene hitâmından sonra vuku-i iddia olunan maaş ve masârifin miktarı fahiş olduğundan kabul edemeyeceği ifade ve Avedis Efendi dahi şu iltizamın tahsilinde bulunan memurlar bu uğurda mahalincede sene içinde ve sene hitâmından sonra sebkât eden hitâmları mukâbilinde maaş namıyla elli yedi bin kuruş almış olduklarından evvel emrde meblağ-ı mezbûr kâmilten tarafeynden tesviye kılınarak bunun miktarına şürekâdan herhangi itiraz eder ise şu itiraz memurlar aleyhine demek olduğundan onlar ile muhakeme [874] olunmak lazım geleceği sözlerini ilave eylemiş olmasıyla keyfiyet-i mahkemece lede'l tezekkür gerek masârif ve gerek bakâyâ münasefe-i tarafeynden tesviye olunmak lazım geleceği gibi eğer ki iltizam-ı mezkûrda bir sene hitâmına kadar istihdâm olunacak memurin için maaş î'tâ olunması beynlerinde teâtî olunan senette meşrûte ise de memurin-i merkûmesine hitâmından sonra ne kadar müddet hizmet eylemişler ise kitâbu'l icârenin beş yüz altmış üçüncü maddesi mûcibince kendilerine maaş itası ve bu maaşın tarafından tesviyesi lazım gelip ancak masârif ve maâşât-ı mezkûrenin miktarı hakkında Karabet Efendi tarafından dermeyân olunan itirazın tedkîki memuran-ı merkûman hakkı oldukları halde icrâ-yı muhakemeye mütevakkıf bulunduğu binaen tarafeynden hangisi itiraz eder ise memuran-ı merkûman ile bi'l muhakeme ecr-i misil ve masârifin miktarı tebeyyün ettiğinde ona göre icâî icrâ olunmak üzere memuran-ı merkûmanın nâmîyle tevkîf ettikleri elli dokuz bin beş yüz kuruş bedel ile masârif nâmîyle alıkoydukları bir yük on beş bin iki yüz elli iki kuruşun idhâl-i muhasebe

olunmasına karar verildiğinden sonra rûsum-ı mezbûrenin sergi ile tesviye olunmasından dolayı hasıl olan temettü maddesinin dahi tedkîkâtına girişilerek mûmâileyh Avedis Efendi Kigork Efendi tarafından evvelce hem Ma'mûretü'l Azîz ve hem de Erzincan sancakları deruhde olunmuş ve muahharan Ma'mûretü'l Azîz'e kendisiyle şerik olarak halbuki bunların nısfı sergi ve nısf-ı diğeri nakit olmak üzere deruhde etmiş iken kendisine kâmilten nakit diye haber vermiş ve ol vechle nakit gibi şerik olmuş ise de nısfı sergi olarak tesviye olunmak üzere deruhde etmiş olduğu cihetle nısfının yani farkının temettü olarak şirkete ait olması lazım geleceği beyan ve Karabet Efendi dahi eğer ki evvelce Maliye Nezâret-i Celîlesinin emr ve müsaadesiyle nısfı sergi olarak tediye olunmak üzere deruhde olunmuş ise de sonradan bankaya havale verilip ve kendilerinin verile işaretli olarak dört yüz elli bin kuruş tuz bahasından ba-sergi hazineinden alacakları olup ve elli bin kuruş maaş bedeli bulunup bila temettü bankaca îrâd ve masraf edildiğini ve burası Avedis Efendi'nin malumu olup hatta şirket senedinde takarrür tabiri derç edildiğini ityân etmesi üzerine Avedis Efendi dahi mezkûr sergi tuz bedelinden olmayıp maaş ve sâire bedelinden dolayı idüğünü Hazine-i celîle ve bank kuyûduyla ispat edeceğini tezkâr ederek muahharan dahi cereyân eden muhakemelerinde mûmâileyh Avedis Efendi Ma'mûretü'l Azîz ve Erzincan sancakları rûsumu nısfı nakit ve nısfı suret ve sergi ile tediye olunmak üzere deruhde olunmuş olduğu halde Kigork Efendi sergi ve suret temettünü zatına hasr etmek üzere Erzincan sancağı rûsumu bedelinden mecmûunu sergi ile tesviye edip kendisiyle müştereken olduğu Ma'mûretü'l Azîz bedelinden fakat elli beş bin kuruş sergi olarak tesviye eylediğini ve zikr olunan sergi tuz bedelinden olmayıp maaş ve sâire bedeli olarak bunun temettüünden kendi hissesine kırk yedi bin kuruş isabet edeceğini ve mâmafih mûmâileyh Kigork Efendi bedel-i mezkûrun nısfını [875] her ne cins suret ve sergi ile tediye etmiş ise kendisi dahi o bedelden borçlu olduğu akçanın nısfını ol cins suret ve sergi ile tediye etmesini Kigork Efendi kabul eylediği halde bu babda bir itiraz kalmayacağını beyan ile zikr olunan Erzincan ve Ma'mûretü'l Azîz sancaklarının nısfı nakit ve nısf-ı diğeri îrâd ve masraf vechle teslim-i hazine olunmak üzere ihale olunmuş olduğu halde Kigork Efendi tarafından Erzincan sancağı bedelinin tamamı ve Ma'mûretü'l Azîz sancağı bedelinin fakat elli beş bin kuruş îrâd ve masrafa bırakıldığını mübeyyin derkenar ibrâz ve irâe ve Karabet Efendi dahi kendilerinin tuz bedelinden dolayı Hazine-i Celîlede güzeşte mukaveleli suret ile on dört yük kuruş matlubları olup mezkûr tuz bedelinden derkenarda gösterildiği üzere dört yük elli bin kuruş Erzincan ve elli bin kuruş Ma'mûretü'l Azîz rûsumu bedellerine Bank-ı Osmani muhasebesince mahsûb olunarak Ma'mûretü'l Azîz bedelinden küsur kalan akçanın kâmilten nakit olarak tediye kılındığını ve mezkûr suretin nâtık olduğu akça güzeşte mukaveleli bir akça olmasıyla temettü verir sergi kabilinden olmadığı gibi Avedis Efendi'nin böyle olduğunu bilerek nakit olmak üzere şirket senedini mühürlemiş olduğundan şimdi temettü aramaya hakkı olmadığını ifade etmiş ve keyfiyet Maliye Nezâret-i Celîlesinden lede'l isti'lâm vârid olan tezkere-i cevabiyede zikr olunan Erzincan ve Ma'mûretü'l Azîz sancakları rûsumu bedeli nakden hazineye tediye olunmak şartıyla ihale kılındığını ve işbu iki kalem vâridâtın bedeli olan bir milyon on

bin kuruşun nısfı bulunan beş yük beş bin kuruş Ma'mûretü'l Azîz sancağı bedeline mahsuben ve nakden teslim-i hazine olunarak Erzincan'dan gelen dört yük elli bin ve Ma'mûretü'l Azîz'den gelen elli beş bin kuruş ki nısf-ı diğeri bulunan beş yük beş bin kuruş dahi Kigork Efendi'nin tuz bedelinden bir kıt'a suret mûcibince Hazine-i Celîlede matlubu olup üzerinde Maliye Nezâreti'nden verile işareti bulunan ve îrâd ve masrafına müsaade edilen bir milyon dört yüz bu kadar bin ve başkaca yedinde olan eshâm ve maaş için verilmiş sergi ve suretlerin hâvî olduğu yüz on bin yüz seksen beş kuruş ki cem'an bir milyon beş yüz on beş bin kuruş alacağından bi'l mahsûb bunun küsuru de mûmâileyhin hazineye olan diğeri bir borcuna mahsûb olunduğunu ve zikr olunan tuz bedeli dahi vaktiyle bila güzeşte mahsûb edilmiken muahharan Kigork Efendi tarafından vuku bulan istidâ ve divan-ı muhâkemat-ı maliyeden verilen karar üzerine müddet-i maluma güzeştesi bi'l hesap efendi-i mûmâileyhin hazinece olan muhasebe-i umûmiyesine zam ve ilave edildiği iş'ar olunmuş olmasıyla bunun dahi îcâbı bi'l tezekkür zikr olunan Ma'mûretü'l Azîz ve Erzincan sancakları ağnâm rûsumu bedelinin nısfı nakden ve nısf-ı diğeri îrâd ve masraf vechle tesviye olunmak üzere ihale olunarak olvechle tesviye kılındığını bank muhasebesinin sâlifü'l-beyân derkenarında muharrer olduğu gibi mûmâileyh Karabet Efendi dahi Maliye Nezaret-i Celîlesinin emr ve müsaadesiyle rûsum-ı mezkûre bedelinin nısfı suret ve sergi olarak tediye olunmak üzere deruhde edildiğini mukaddem ki isticvabında ikrâr ve itiraf eylemiş olduğuna ve her nev'-i suret ve sergisi sırada kaç [876] kuruş iskonto ile alınıp verildiği Karagöz oğullarıyla Berberoğulları ve Mısırlızâde Begos Bey kumpanyalarından lede'l sual Berberoğlu kumpanyasından vârid olan cevapta kaldırım ve ebniye ve nân-ı aziz bedeli sergileri yirmi sekiz kuruştan otuz bir kuruş kadar iskonto edildiği beyan kılındığına binaen mezkûr Ma'mûretü'l Azîz sancağı bedeli olan beş yük altmış kuruşun nısfı olup sergi ve suretle tesviye olunan iki yük seksen bin kuruşun yüzde yirmi sekiz hesabıyla iskontosu olan yetmiş sekiz bin dört yüz kuruşun nısfı olan otuz dokuz bin iki yüz kuruşu müste'nif Avedis Efendi'ye ait olmak üzere idhâl-i muhasebe olunmasına karar verilmiş ve binâberin müceddeden tanzîm olunan hûlasada gösterildiği vechle mûmâileyh Avedis Efendi'nin divan-ı muhâkemat maliye mazbatasında gösterilen zimmeti yirmi bir bin üç yüz altı kuruşa tenzîl etmekle yalnız meblağ-ı mezbûrun tahsiline hükm olunduğu anlaşılmıştır.

Mûmâileyh Avedis Efendi'nin layiha-i itiraziyesinde rûsum-ı mezkûra merkûman Ohannes ve Kigork marifetleriyle bila ücret idare olunmak ve senesi ahirinde muhasebesi görülüp kabule şâyân masârifi bade'l tenzîl kâr ve zararı münâsafeten tarafeyne ait olmak ve memuran-ı merkûman zimmetlerine akça geçirir ise kendi tarafından tazmîn edilmek şartıyla müştereken deruhde olduğu halde senenin ortasında ve tamam işin biteceği vakitte mûmâileyh Kigork Efendi'nin memur irsâline teşebbüs ettiğini istihbâr ederek işbu memurun irsâli maslahatı sektedâr olup maznun olan zararın tezyîdine sebep olacağından ve zaten memuran-ı merkûmanın iş'arına nazaran işin bir mâha kadar arkası olunmak memûl bulunduğu bahsle bu efkârdan sarf-ı nazaran eylemesini ve etmediği takdirde elli bin kuruş alıp işten çekilmesini veyahut elli bin kuruş verip kendisinin çıkarılmasını Kigork Efendi'ye teklif eylemiş ise

de muvafakat etmediğinden mûmâileyhi protesto etmiş ve mûmâileyhin hareket-i meşrâhası mukaveleye mugayir bulunmuş olmasıyla bu babda vâki olan zarar ve ziyanın cümlesi Kigork Efendi'ye ait olarak kendisinin şirket ve kefâleti keenlemeyekün hükmünde bulunduğu halde muahharan zuhûra gelen zarara kendisinin dahi şerik edilmesi mugayir nizam olduğu gibi efendi-i mûmâileyhin sene ortasında müteahhid sıfatıyla adam göndermeye hakkı olduğunu ifade etmesi dahi varda öşriye ve rüsumiye nizamnamesinin on üçüncü maddesine mugayir olup mahkeme-i istinafiyede buna dahi dikkat olunmadığı ve rüsum-ı mezkûre bedelinin suret ve sergi ile tesviyesi maddesinin dahi ketm olunması zarar ve ziyanın tezyîdine sebep olduğu beyanıyla muhasebelerinin yeniden rü'yeti istidâ olunmuştur.

Kigork Efendi'nin bâsenet musaddak vekili nezaret Şehbazyan'ın vermiş olduğu layiha-i itiraziyenin hûlasa-i meali dahi üç maddeden ibaret olup birincisi memuran-ı merkûman Ohannes ve Kigork'a maaş ve sâire namıyla bir gûna masârif verilmemesi şart-ı mukavele iktizâsından iken bunların maaş namıyla alıkoydukları elli dokuz bin beş yüz [877] kuruşun dahil muhasebe edilmesi hükm-i mukaveleye mugayir olduğu ikincisi badema bilinecek miktar-ı sahihe göre îcâbı icrâ olunmak şartıyla muvakkaten mahsûbi icrâ edilen seksen bin yüz kuruşun mahkeme-i mezkûrece bir yük on beş bin kuruşa iblâğ olunarak mahsûbi icrâ olunmuş ise de meblağ-ı mezbûr meyanında bulunan mekûlât masârifinin kabulü şirket snedi ahkâmında muhalif ve idarece olunan masârif dahi hazinece ittihâz olunan kâideye mugayir bulunduğu gibi mahalinden mevrud mazbata mûcibince kabul ve adem-i kabulü şürekanın re'ýine muhavvel bulunan on sekiz bin kuruşun dahi masârif-i sâire meyanında olarak idhâl-i muhasebe olunması kezâlik mugayir nizam olduğu üçüncüsü i'âm-ı mezkûrda beyan olunan sergi tuz bedelinden dolayı kendilerinin hazine-i celîlede matlublarına mukbil güzeşteli ve verile işaretli ve her zaman nakit makamında bir sergi olup bunun temettü husule getirir sergi kabilinden olmadığı halde yetmiş sekiz bin bu kadar kuruş temettü hükm olunması dahi caiz olmadığı kaziyeleridir tarafeyn daireye celb ve isticvab olundukta müddeî Avedis Efendi layihası mûndericatını tekrarıyla beraber Kigork Efendi'nin ber minvâl-i muharrer Ma'mûretü'l Azîz memur göndereceği esnada memuran-ı merkûmanın göndermiş oldukları defter mûcibince doksan bu kadar bin kuruş hasar görünmekte olduğundan elli bin kuruş olup işten çekilmesini veyahut elli bin verip kendisinin çıkarılmasını Kigork Efendi'ye teklif ve araya bazı muteber zevâtı dahi tevsit eylemiş ise de muvafakat etmediğinden mûmâileyhi protesto etmiş ve mûmâileyhin hareket meşrûhası mukaveleye mugayir bulunmuş olmasıyla bu babda vâki olan zarar ve ziyanın cümlesi Kigork Efendi'ye ait olarak kendisinin şirket kefâleti münfesih olduğunu mahkeme-i istinafiyede dermeyân etmiş ise de bu meselenin bir gûna hükm-i karar altına olunması usûl-i muhâkemeye mugayir bulunmuş olduğundan rüsum-i mezkûre bedelinin suret ve sergi ile tesviyesi maddesi badehu tedkîk olunmak üzere evvel emrde ber minval meşrûh efendi-i mûmâileyhin hilaf-ı makule memur irsâl etmesinden dolayı vukua gelen zarar ve ziyana kendisinin şerik edilip edilmemesi meselesinin tedkîk ve müzakeresi iktizâ edeceğini ifade ve nezaret Şehbazyan dahi rüsum-ı mezkûre bedelinin nısfı olup Avedis Efendi'ye ait olan meblağın takasit-i

muayenesi mürûr edildiği halde Avedis Efendi tarafından cüzü şey teslim edilerek küsurunun mahalinde bakâyâ olduğundan bahisle îfâ edilmemesi ve ağnâm ise iki üç ayda arkası alınır bie vâridât iken altı yedi mâh geçip arkasının alınmaması Avedis Efendi tarafından her ne kadar yekdiğere ellişer bin kuruş vererek fesh-i şirket edilmek yolunda bir teklif vuku bulmuş ise de rûsum-ı mezkûrenin mahalli tutarı altı yük bu kadar bin kuruş olduğunun hariçten işitilmesi cihetle bu babda hasıl olan iştibâh üzerine göndermiş oldukları memuran merkûmanın umûr-ı idarelerine müdahale etmeyip yalnız icrâ-yı tahkikat ile davet etmesinden dolayı bir gûna zarar tertîb etmeyeceği gibi memur-ı merkûmun Ohannes ve Kigork'un imzalarıyla mûmzi [878] olarak almış olduğu bir kıt'a defterden merkûmanın otuz bin bu kadar kuruş zimmetlerine geçirmiş olduklarının anlaşıldığını ve teklif-i mezkûru kabul edip etmemekte mu'killerinin muhtar bulunduğunu ve zikr olunan dfetere nazaran ziyan-ı vâki doksan bin kuruş olmayıp elli altı bin kuruş idüğünü beyan ve mûmâileyh Avedis Efendi dahi kendisi memuran-ı merkûmana kefâlet etmiş olduğundan şayet zimmetlerine akça geçirmişler ise kendisine müracaat olunması lazım geleceğini ve Ma'mûretü'l Azîz sancağı ağnâm rûsumunun bir seneden evvel arkası alınamayacağından muhasebenin sene hitâmında rû'yet olunması kaydının mukavelenameye derci sebebe mebni idüğünü ve otuz bin bu kadar kuruş memuran-ı merkûman zimmetlerinde olup maaş ve masârifat meyanında olduğunu ve poliçe ve posta ücretleriyle beraber meblağ-ı mezbûr ilave olunduğu surette zuhûra gelen zararın doksan bin kuruşa bâliğ olacağını ve Kigork Efendi tarafından gönderilen Nikogos mahaline ve vürudunda yanına bir binbaşı olarak ve cânib-i hükümetten dahi buyuruldu istihsâl ederek kaza be kaza dolaşıp icrâ-yı tahkikat etmesi merkûmanın umûr-ı idarelerini bi'l tab' sektedar edeceği gibi senesi hitâmından sonra yirmi üç ay orada kalmalarına ve bu mûlabese ile birtakım masârif-i zaide vukuuna sebebiyet verdiğini ve sâlif-üz-zikr doksan bin kuruş zararın ol vakit iki tarafça malum olunduğunun Kigork Efendi'nin mahdumu Karabet Efendi'nin mahkeme-i istinafiye i'lâmında münderic olan karar ve itirafından anlaşıldığını ityân etmiştir Kigork lede'l müzakere mûmâileyh Avedis Efendi'nin başlıca itirazı rûsum-ı mezkûre kendi tarafından idare ettirilmek ve senesi ahirinde muhasebesi bi'l rû'ye kâr ve zarar tarafeyne ait olmak mukavelesiyle müştereken deruhde olunmuş olduğu halde Kigork Efendi tarafından işbu mukaveleye muhalif olarak senenin ortasında ve işin biteceği vakitte memur irsâliyle maslahata müdahale olunmak zarar ve ziyanın tezyîdine sebebiyet vermiş olduğundan efendi-i mûmâileyh göndermiş olduğu protesto mûcibince bu babda vâki olan zarar ve ziyandan hissedar edilmemesi iktizâ edeceğine dair mahkeme-i istinafiyede dermeyân eylediği iddiaya bir hükm-i karar verilmemesi maddesi olup bâlâda beyan olunduğu vechle filvâki efendi-i mûmâileyhin işbu iddiası mahkeme-i istinafiye i'lâmında tafsîlât-ı münderic olduğu halde i'lâmın hükm yerlerinde buna dair bir karar görülememiş ve bu kaziyye davanın esası hükmünde olmakla evvel emrde bir hükm ve karar altına alınmak ve badehu tarafeynden vâki olan iddiaların tedkîk-i sahihine girişilmek lazım gelir iken mahkeme-i istinafiyenin buna riâyet etmemesi usûl-i muhâkemeye muhalif olarak esbâb-ı nakziyyeden bulunmuş olduğuna ve her ne kadar mûmâileyh Avedis Efendi'nin diğer itirazları olduğu gibi

Kigork Efendi'nin dahi sergi farkı ve sâire hakkında itirazı var ise de Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin on üçüncü maddesinde muharrer olduğu vechle bir i'lâm usûl-i muhâkemeye mugâyeretinden dolayı nakz ile onu î'tâ eden muhâkemeye iade olundukta mûcib nakz olan hatanın vukuundan sonra ittihâz olunmuş olan kararlar kâmilten malum olup mahkeme-i istinafiyenin zikr olunan hatası ise işin ibtidâsından vuku bulmuş [879] ve şu cihetle gerek Avedis Efendi'nin sâir iddialarına ve gerek sergi maddesine dair olan tedkîkât ve kararların bi'l tab' hükmü kalmayıp işin yeniden rü'yet ve hükmü tabi'î bulunmuş olduğundan dairece bunlara mütedair olan itirazların tedkîk ve temyizine mahal görülemediğine binaen i'lâm-ı mezkûr nakz olunarak keyfiyet meznkuziyyeti kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra husûs-ı mezkûr yeniden bi'l tedkîk evvel emrde Avedis Efendi'nin iddia-yı mezkûru hakkında bir hükm-i karar verilmesi ve ona göre tarafeynden vâki olacak iddiaların hal ve hısm olunması husûslarının mahkeme-i istinafiyeye havalesine karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(25 Rebiyyülevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Timurcu başı Anof ile Moral oğlu Celal Bey beynindeki davaya dair dîvân-ı istînâftan 29 Şaban sene 90 tarihiyle lahık olan kararın temyizen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil merkûm Anof'un î'tâ eylediği arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Karar-ı mezkûru hâvî zabıtnamenin suret musaddakasında Anof ile Celal Bey beyninde mütehaddis davadan dolayı sekvestro olunan emlâka dair olmak üzere müste'nif Anof'un ibrâz eylediği ve kendisi yazdırmış olacağı gayr-ı musaddak pusulada malumü'l kıtaat emlakın husûs-ı müstakile ve şâyiasından bir miktarının mir-i mûmâileyh ile müteveffâ biraderi Mehmed Bey'in uhdelerine tefviz edildiği ve bir miktarını dahi mûmâileyhin bâ-buyuruldu-i ali taht-ı hacize alacağı ve bunlardan birinci numaradan beşinci numaraya kadar olanlarının bâbuyuruldu-ali ahire satılacağı sırada mir mûmâileyh bi'l istidâ ferâğını tevkiף ettirdiği ve protesto etmeye hakkı bulunacağı ve müste'nif aleyh Celal Bey'in ifadesi üzerine havale cemiyetinden celb olunan ve müfady Yusuf ve Mehmed imzalarını hâvî bulunan pusulada Galata ve Kurşunlu mahzende kâin bir bab yağcı dükkânı nısfının on bin ve Üsküdar'da bağ arsasının yirmi bin ve Hasköy'de vâki bağın nısf hissesinin on beş bin ve üç bab dükkânının nısf hissesinin kezâlik on beş bin ve arsanın on bin ve Galata'da Havyar Hanında nısf peykenin on iki bin kuruş ki cem'an seksen iki bin kuruş değeri bulunan emlâkın Anof'un uhdesinde olup deyni mukâbili ferâğ edecek olduğu ve müste'nif Anof'un istinaf arzuhalinde dahi Havyar Hanında bir bab kargir mağaza ve kürkçü hanında bir bab odanın merhun bulunduğu mûnderic bulunmuş ve hükmü aleyhine istinaf olunan i'lâmda rehinlerin Havyar Hanında kâin bir bab yağcı mağazası gediği ve üzerinde olan ebniye ve dört bab oda ve yine han-ı mezkûrda iki bab mağazadan ibaret idüğü tasrîh kılınmış olması ve tarafeyn isticvab olundukta müste'nif Anof gösterdiği pusula mûcibince sekvestro olunan ve rehin tahtında bulunan emlâkın kefâlete kâfi idüğünü söyleyerek pusulasında gösterdiği gibi mir-i mûmâileyhin te'hîr ferâğ eylediği hakkında

olan ifadesini müeyyed bir gûna evrak göstermemesi ve mir-i mûmâileyh kanunen [880] kefil talebine hakkı olup bundan başka bir diyeceği olduğunu musirrane beyan etmesi ve tezkere-i samiyede mûnderic olup müzayede edilen merhunatın i'âm-ı mebhûsta muharrer şeylerden ibaret idüğü tarafeynin ifâdâtından anlaşılması üzerine lede'l tezekkür emlak-ı merhunanın mukaddemâ zımnen kefâlete mukâbil tutulmuş olacağının anlaşılmasına mebni işin istinafen rû'yetine karar verilmiş ise de rihân-ı mezkûra kıymetlerinin mebalîğ mahkûmun bihenin rubuna bile tekabül edemeyeceği muahharan tezkere-i samiye ile resmen tebeyyün etmiş ve istinaf için verilen bir kefilin şâyân-ı vûsûk olacağına karar verildikten bir müddet sonra itimâd-ı vâkinin zıyâ'ını mûcib ahvâl zuhûr edip de mekfûlün aleyh diğer kefil itasına karar verildiği halde evvelki karar kefilin hal sabıkına ve karar-ı sâni hâl-i hâzırına ait olarak bundan yekdiğerine mübayin karar zuhûr etmeyeceğinden râhin-i mezkûre hakkında dahi kefâlet muamelesinin icrâsı lazım gelmiş ve sekvestronun mukaddemâ kefalet karşılık ad edilmediğinden ve tarafeynden dermeyân olunmadığından mevzu-i bahis edilmediği gibi kefâlet şartını şâmil olan usûl-i muhâkeme nizamnamesinin yüz altıncı maddesinde emval-i mahcûzenin kefâlet yerine kabul olunamayacağı hakkında bir fıkra görülememiş idüğüne ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezaret-i Celîlesinden 13 Şaban 90 sene tarihli tezkerelerinde dahi müste'niflerin müste'nif aleyhim taraflarından haciz olunmuş emval ve emlâkının kefâlete mukâbil tutulmasına rû-yi rıza gösterilmediği takdirde haciz fekk olunmak üzere kefâlet vermelerinin lazım geleceği musarrah bulunduğu ve tezkere-i samiye-i mezkûre ile havale cemiyetinden gelen pusulaya nazaran Anof'un gösterdiği pusulanın karin isabet olmadığı dahi tebeyyün eylediğine ve emval ve emlâkın mahcûze ve merhunenin kefalet mukâbil tutulmasına mir-i mûmâileyh razı olmadığına binaen emval ve emlâkın mahcûzesinin haczi fekk ve rehnler red ettirmek üzere Anof'un kefil vermesine ittifakla karar verildiği muharrerdir.

Müstedî-i temyiz layiha-i itiraziyesi dört bendi şâmil olup bunların birincisi Peştamalcı oğlu Kigork ile münasefeten Celal Bey'le biraderi müteveffâ Mehmed Bey'den istikrâz edildiği beş bin adet hazine tahviline mukâbil müştereken mutasarrıf oldukları Havyar Hanında bir bab-ı mağaza-i fevkinde dört bab oda ve yine kürkçü hanında kâin iki bab odalarını vefa mûmâileyha uhdelerine ferâğ edildikten sonra dört bin adedini bi'l teslim yalnız bin adet deynleri kalmış iken dîvân-ı istinâf emlâkın merhune-i mezkûre deynlerinin rubuna bile kefâlet etmeyeceğine karar verildiğini ikincisi emlâk-ı mezkûre bidâyet maslahatından beri mûmâileyhe uhdelerinde olup muahharan dahi Celal Bey'in taht-ı hacze aldığı on üç kıt'a emlâk ve akardan yalnız sekiz kıt'asının beş yüz bin kuruş kıymeti olduğu kendi imzası tahtında mütebeyyin ve şu suret Evkâf-ı Hümâyün Nezâret-i Celîlesinden dahi musaddak bulunduğu halde emlâk ve akar-ı mezkûrenin deynlerinin rubuna bile kifayet etmeyeceğine dair olan karar-ı mebhûs kabul olunamayacağını üçüncüsü Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'nin tezkeresi ale'l ıtlak haciz olunmuş olan [881] emlâk hakkında olup yoksa esası ikrâz olunan mebalîğe mukâbil mevcut emval ve emlâk hakkında olmadığından hiçbir gûna tezkere-i mezkûreye istinad edilemeyeceğini dördüncüsü bir meblağ-ı müstakraza mukâbil emvâl ve emlâk-ı tefrîk

olunur ise buna gerek tarafından ve gerek mahâkimden hiçbir mani verilemeyeceği gibi muahharan taht-ı haciz ve sekvestroya alınmış olan emlâk ve akarın vakt-i zamanıyla fûrûhtuna Celal Bey hâil olmasından nâşî kâffe-i zarar ve ziyanın kendisinden aranılacağını dîvân-ı istînâfa evvelce bildirildiği halde buralarından bahs olunamamış ve emlâk-ı merhuna kıymetlerinin noksanına mir-i mûmâileyh tarafından muahharan taht-ı hacze alınan sâir birtakım emlâk ve akarın maaziyâdeten mukâbil edeceği meydanda bulunmuş ve dîvân-ı istînâf cânibinden dahi akdemce verilen hükm mücibince emvâl ve emlâkın mahcûze rehn makamında tutularak ve şimdiye değin bila kefâlet işe bi'l defaât bakılmış iken şimdi minvâl-i meşrûh üzere karar verilmesi usûl-i muhâkeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin fıkra-i rabiasına mübayin olunduğunu mübeyyindir.

Celal Bey ve biraderzâdeleri imzalarıyla mûmzi olarak î'tâ olunan layiha-i cevabiye müfadi dahi evvelâ Peştamalcı oğlu Kigork Rusya ve Anof dahi İran tabiiyyetini kabul eylediklerinden bunların ecnebi sıfatıyla istinaf-ı davaya hakkı olmadığını sâniyen Meclis-i Vâlâ hükmünün kabil istinaf olamayacağını sâlisen müddet-i istinaf dört mâh iken bu işte on mâh sonra istinaf davasına beda olunmuş olmakla beraber husûs-ı mezkûr kabil-i istinaf olsa bile mahkûmun bih mebalîğ ve zarar ve ziyan için ya depozito vaz' olunmak veyahut kefâlet-i mutebere gösterilmek lazım geleceğini ve vefâ-i ferâğ olunan ve taht-ı hacizde bulunan emlâk ve akarın kendilerinin matlubatı öşrüne vefâ etmeyeceği tebeyyün eylediğini ve matlubat mahkûmelerinin îfâsı sureti şimdiye kadar birer vechle avk-ı te'hîre düşürüldüğünden matlubat-ı mezkûrenin sûrat-i istihsâli iktizâ edeceğini muhtırdır.

Olunan davet üzerine müstedî-i temyiz Anof ile müddeî aleyhimden Celal Bey 11 Recep sene 90 tarihinde daireye gelmeleriyle i'lâm ile layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta her biri layihası mündericatı tekrar eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mesrudedden müsteban olacağı üzere dîvân-ı istînâfın temyizi istidâ olunan karar mebhûsü'n anhdâ eğer ki emvâl ve emlâkın mahcûzenin haczi fekk ve rehinler red ettirilmek üzere Anof'un kefil-i î'tâ etmesi gösterilmiş ise de sekvestro tahtında bulunan emlâk ile rehinlerin şerâit-i istinafiyeye kâfi tutularak mukaddemâ dîvân-ı istînâfça tarafeynin muhakemelerine şürû olunmuş ve işin bir dereceye kadar tedkîkâtı icrâ kılınmış iken muahharan Celal Bey tarafından olunan itiraz üzerine emvâl-i merhunenin meblağ-ı mahkumun rub'na bile kifayet etmeyeceği beyanıyla meblağ-ı mahkumun miktarı gösterilmeyerek şerâit-i istinafiyenin müceddeden icrâsına karar verilmesi ve bu maddeye dair temyiz-i hukuk dairesinin 28 Cemaziyelevvel sene 90 tarihli i'lâmından bahs olunmadıktan başka mücibince icrâ-yı tedkîkât olunduğuna dair [882] bir fıkra olmaması usûl-i muhâkemeye muhalif görünenin karar-ı mebhûsü'n anhdâ nakz olunmakla keyfiyet menkûziyyeti nizamname-i dahilinin altmış dokuzuncu maddesi mücibince kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra mârr-üz zikr şerâit-i nizânın usûl ve nizami dairesinde bi'l etraf tedkîkiyle taht-ı karara alınması lazım geleceğinin Ticaret-i Nezâret-i Celîlesine iş'ar buyurulmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin sâir-i masâirif-i muhakeme ile

beraber Celal Bey'le rücû etmek üzere evvel emrde Anof'tan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(3 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Süzebolu'lu Tanaşaki ile Kengiri kaymakamı esbak Hacı Mehmed Efendi beyinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 16 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Tanaşaki'nin î'tâ eylediği 16 Muahrrem sene 91 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i meali mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde cereyân eden muhakemede mûmâileyh Hacı Mehmed Efendi'nin vekili Yani Zeysi müvekkilinin Süzebolu'lu Tanaşaki'ye borcu olan elli yedi bin küsur kuruşun bir miktarını teslim ederek i'lâmın zahrına işaret ettirmiş ise de açıktan verdiği on sekiz bin üç yüz altmış kuruşun ilm-ü haberi kaza-i zâyî olduğundan merkûm Tanaşaki mezkûr on sekiz bin kuruşu inkâr eylemekte ve ve rehinlerin dahi iadesinden ebâ etmekte olduğuna mebni şer'an rü'yet madde olunmasını istidâ eylemesi üzerine Tanaşaki zahr-ı i'lâmda miktar-ı mezkûr teslimattan başka açıktan yalnız iki bin kuruş ahz eyleyip başka makbûzâtı bulunmadığını söylemiş ve müddeî aleyh Tanaşaki'nin inkâr eylediği teslimatın bed-i aherle vuku bulduğu müddeî Hacı Mehmed Efendi'nin ifadesinden istinbât olunmuş olmakla beraber esas münazaa umûr-ı ticaretten olmayıp hukuk-ı âdiyye müteallik bulunmuş ve arzuhalinde dahi şer'an rü'yet olunması gösterilmiş idüğünden keyfiyetin îcâb eden mahlle havalesine karar verilmiş olduğu misillü dîvân-ı istînâfta dahi müste'nif Tanaşaki işin şer'î şerife ait olmadığını ve kendisi li-ecli'l terafü mahkeme-i şer'îyyeye gitmediğini serd ve ityân edip ancak müste'nif merkûmun davanın şer'î şerife ait olmadığı hakkındaki itirazının üçüncü meclis kararına şümüllü olmadıktan kat'-ı nazar keyfiyet resmen şer'î şerife havale buyurularak ve tarafeyn huzur-ı şer'e giderek davanın îcâb eden mahalle havalesini mübeyyin olan karar-ı mezkûr icrâ kılınmış ve şu suretle Tanaşaki derece-i sâniyye müracaat ve şikayetçe olan salâhiyetini ıskât eylemiş olmasına ve merkûmun mahkeme-i şer'îyyeye gittiği İstanbul kazılığının resmi olan iş'ar-ı cevabisiyle muhakkak bulunmasına mebni karar-ı mebhûsü'n anı ın kabil-i istinaf olamayacağına karar verildiğini mübeyyindir müstedî-i temyiz Tanaşaki'nin layiha-i itiraziyesi üç bendi şâmil olup bunların birincisi Hacı [883] Mehmed Efendi'nin vekili Yani Zeysi'nin? ifade-i şifahiyesi üzerine evrak-ı mevcude kable'l tedkîk icrâ cemiyeti tarafından keyfiyetin ticarethaneye havale edildiğini ikincisi mahkeme-i ticarete teslimat iddiasının evrak ile ispatı vekil-i merkûm Yani'ye teklif ve edemediği surette dâyin olan taraf tahlif ettirilmek iktizâ eder iken buralarına riâyet edilmeyip keyfiyetin muhalif-i kanun bulunduğunu üçüncüsü mahkemeye gitmek muhakemeyi kabul demek olmadığı ve mûmâileyh Mehmed Efendi'nin damadı Ali Ağa vekaletini ispat için mahkemeye gitmiş ise de hucet-i şer'îyesi nezdinde olmadığından tekrar avdet olmadığı cihetle hakk-ı istinafin sukûtu hakkında dîvân-ı istînâfin î'tâ eylediği hükm yolsuz idüğünü mübeyyindir.

Hacı Mehmed Efendi'nin vekili Yani Zeysi tarafından verilen layiha-i cevabiyede dava-yı mezkûrenin havale cemiyeti tarafından havale olunduğu müsellim iken Tanaşaki'nin vakinin hilafına olarak icrâ cemiyeti aleyhine şikayet etmiş ve dîvân-ı istînâf i'lâmını temyiz ettireceği bir de derece-i evveli i'lâmından dolayı bi'l itiraz sadedin haricine çıkmış olduğundan ve merkûmun mahkeme-i şer'îyeye giderek hükm-i i'lâmın icrâsına tâbian rû-yi rıza gösterdiği dîvân-ı istînâfça İstanbul kadılığının cevab-ı resmisiyle tebeyyün etmiş ve ilm-ü haber resmide bu husûsa dair ve icrâ cemiyetinde mahfuz bulunan i'lâmın İstanbul mahkeme-i şer'îyesine irsâli diye yazılması müstedî-i temyiz Tanaşaki'nin üçüncü meclis i'lâmını kabul eylediğine delil bulunmuş idüğünden bahsle dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdîki lazım geleceği istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyiz Tanaşaki'nin asâleten ve müddeî aleyh Mehmed Efendi'nin aherini tevkile mezun vekili Ahmed Ağa cânibinden dahi bâsenet musaddak Yani Zeysi vekâleten 27 Safer sene 91 tarihinde gelmeleriyle i'lâm ile layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta merkûm Tanaşaki layihasında muharrer ifâdâtı tekrar ile beraber meblağ-ı mahkûma dair olan i'lâm icrâ cemiyetinde olup buna mahsûben vuku bulan teslimat dahi zahr-ı i'lâma işaret kılınmakta olduğundan iddia olunan on sekiz bin kuruş keyfiyeti hilaf-ı vâki olup sahih olsa zahr-ı i'lâmda mûnderic bulunacağını ve meblağ-ı mezkûra mahsûben Hariciye kitabeti marifetiyle mahiyye ikişer bin kuruş tahsil edilerek ve i'lâma dahi zahriye yazılarak kırk altı bin kuruş teslimat vuku bulmuş ise de aradan bir buçuk sene mürûr eylediği halde küsuruna destres olamaması üzerine vuku bulan istidâsına mebni mûmâileyhe yazılan muharreratı cevaben mûmâileyh in Yozgat'tan göndermiş olduğu tahrirat-ı cevabiyesinde kemâ fi's sâbık mahiyye ikişer bin kuruş verileceği gösterilmiş ve işbu cevapname dahi el ân icrâ cemiyetinde evrakı meyanında mevcut bulunmuş olduğu halde buralarına dikkat olunmayarak keyfiyetin mahkeme-i ticarete havale olunması yolsuz olup mezkûr cevapnamenin cemiyet-i merkûmeden celb olunduğu surette iddiasının sıhhati tebeyyün edeceğini ve mahkeme-i şer'îyeye gidilmiş ise de bir gûna zabt-ı dava vuku bulmadığını ifade ve beyan etti vekil-i merkûm Yani Zeysi dahi layiha-i cevabiyesinde atf-ı makâl [884] ederek merkûmun ifade-i vâkiasını tekzîb eyledi icâb-ı lede'l müzakere dîvân-ı istînâf i'lâmının netice-i hükmü husûs-ı mebhûsü'n anhin umûr-ı ticariyeden olmayıp hukuk-ı âdiyeden olduğuna dair mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden verilen karar üzerine tarafeynin mahkeme-i şer'îyeye gidip hükm-ı mezkûru bi'l terazi icrâ ettirmeleri mûlabesebiyle karar-ı mezkûrun kabl-i istinaf olamayacağını beyandan ibaret olup ancak i'lâm-ı mezkûrda hikaye olunduğu vechle İstanbul kazılığının cevabnamesinde havaleli bir kıt'a arzuhal ile merkûm Tanaşaki ve mûmâileyh Mehmed Efendi'nin damadı Ali Ağa mahkeme-i şer'îyeye gelmişler ise de ağa-yı mûmâileyh Mehmed Efendi cânibinden bâhuccet-i şer'îye vekil olduğunun ve huccet-i şer'îyenin nezdinde bulunduğunu beyan eyledi diye gösterilmesine nazaran şu iş'ardan tarafeynin mahkeme-i şer'îyece mürâfaalarına şürû olunduğunun anlaşılamayacağı ve tarafeynin yalnız mahkeme-i şer'îyeye müracaatı Tanaşaki'nin istinaf davasını ıskât edemeyeceği cihetle dîvân-ı istînâfça bu babda ber minvâl-i muharrer hükm verilmesi usûl-i muhâkemeye muhalif görünerek

Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilinin ikinci maddesi mûcibince dîvân-ı istînâf i'âmî nakz edilmekle i'âm-ı mezkûrun keyfiyet-i menkûziyeti nizamname-i mezkûrun altmış dokuzuncu maddesi mantığınca kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra merkûm Tanaşaki'nin dava-yı vâkıasının ez-ser-i nev istinafen rû'yet ve tedkîk olunması lazım geleceğinin Ticaret-i Nezâret Celîlesine iş'ar buyurulmasına ve i'âm ve tebliğ harcı bulunan sekiz beyaz mecidinin sâir-i masârif-i muhakeme ile beraber evvel emrde müstedî-i merkûm Tanaşaki'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Muhâkemat-ı Cezaîyye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Süzebolu'lu Tanaşaki ile Yorgaki Derlüblü? beyninde tekevvün eden davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 27 Zilkade sene 90 tarihli i'âmın temyizini müstedî merkûm Tanaşaki tarafından î'tâ olunan 3 Cemaziyelehire sene 90 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulmakla evrak-ı müteferriasıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu dîvân-ı istînâf i'âmında Tanaşaki'nin ikinci meclis-i ticaretten verilen i'lâma itiraz ile istinaf-ı dava eylemesi üzerine mezkûr i'âm lede'l mütalaa hülâsa-i meali merkûm Tanaşaki üç mâh vade ile tediye olunmak ve tediye olunmadığı surette bakır akça ile çekisi on iki kuruşa hatb verilmek şartıyla bakkal Hristo'ya yüz otuz adet Osmanlı lirası ikrâz edip vadenin mürûrunda meblağ-ı mezbûr îfâ olunmadığından kefilî Yorgaki'ye müracaat eylediğinden zarar ve ziyandan üç mâh için itası lazım gelen tazminat üç defa tediye olunmuş ise de son defa verilecek tazminat tarihinden on dokuz mâh mürûr eylediği halde ne tazminat ve ne de re'sülmâl î'tâ olunmadığından tazminat ile re'sülmâldan olan alacağı îfâ olunmadığı surette mukavele olunan hatbın tahsilini dava ve merkûm Yorgaki [885] dahi yüz otuz liralık sene için kefil olmuş ise de malûmatı olmaksızın merkûm medyûn Hristo ile müşterek vadesini temdîd eylemiş olmasına mebni kefaletten çıktığını beyan ve enba eylemeleri üzerine mezbûr senedin vadesinin temdîd olmasına Yorgaki'nin malûmat ve rızası bulunduğunu ne suretle ispat edeceği Tanaşaki'den sual olundukta malûmatı olmadığına dair kefil-i merkûm yemin teklif edip diğer tarafa dahi bunu kabul eylediğinden olvechle kefil-i merkûmun tahlifine karar verilmiş olduğu halde muahharan Tanaşaki istinaf-ı dava edeceğinden bahsle merkûmun tahlîf edilmemesini ihbar eylemiş ve müddeî tarafından teklif olunan yemini diğer taraf icrâya hazır iken müddeînin nûkul etmesi ifade-i vâkıasını kizbine delâlet etmiş olup bir mukavelenin icrâsına kefil olan şahsın re'yi munzam olmaksızın evvel mukavelenin ta'dîl ve tebdîli hakkında kefilin mesuliyet ve kefaletten kurtulması umûr-ı tabî'îyeden bulunduğundan Tanaşaki'nin kefil Yorgaki'den davaya hakkı olamayacağına ve asıl medyûn bulunan Hristo'ya müracaat etmesine karar verildiğini mutazammın bullunmuş olmasıyla tarafeyn dîvân-ı istînâfa celb ile müste'nif Tanaşaki müste'nif aleyh Yorgaki'nin kefâlet eylediği senedin mehli hulûlundan sonra şâmil olduğu mebaliğin doksan bir günde îfâsına dair üç defa medyûna şerh verilmiş ve mezkûr şerhler zirinde kefilin imzası olmadığından senette muharrer olan mehl mukavelesinin temdîdi bi'l tab kefaleti fesh etmiş olup şu halde müste'nif Tanaşaki'nin mezkûr şerhlere kefil Yorgaki'nin malûmat ve rızası olduğu hakkında vuku bulmuş olan

davasını usûl-i muhakeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesi mûcibince ispat eylemesi lazım geleceği kendisine tefhîm olundukta vuku bulan talebi vechle verilen yirmi bir gün mahl iktizâsında gelerek medyûn Hristo ile kefil Yorgaki beyninde bin ell, lira maddesinden dolayı tahaddüs eden dava için mahkeme-i Ticaret-i Bahriye’de vuku bulan muhakemeleri esnada Yorgaki imzasıyla mümzi olarak Hristo tarafından ibrâz edilmiş olan senet davasına ispat olduğundan bir kıt’a musaddak suretinin celb edilmesini istidâ eylemesi üzerine olbabda yazılan tezkerenin alınan cevabında mezkûr senedin Taşanak’ye cihet-i taalluku görülmediği ve âdi-i varakaya muharrer olduğundan ceza-yı nakdi için tevkîf edildiği bildirilmesine mebni olvechle mezkûr senedin merkûm Tanaşaki’ye dokunur yeri görülmemiş olduğundan tekrar celb ile ispat getirmesi beyan olunmuş ve bunun üzerine masâlih-i iflâsiye komitesinden bir defter getirmiş ise de defter-i mezkûrun ekserileri çizilmiş ve nizami mûcibince tanzîm kılınmamış olduğu gibi kendisinin isim ve matlubuna dair bir gûna kayıt görülememiş olduğundan ve Tanaşaki başka ispatı olmadığını beyan eylediğinden icâbı lede’l müzakere merkûm Tanaşaki davasını ispat edememiş ve hasmına yemin dahi verdirmemiş olduğundan ikinci meclis i’lâmının tasdîkine karar verildiği muharrerdir Tanaşaki’nin itiraz layihasından derece-i evvelide ve dîvân-ı istînâfta cereyân eden muamele bir tafsîl hikaye olunduktan sonra derece-i evveli [886] ve istinaf mahkemesinde mezkûr senede yanlış mana verildiği ve Yorgaki vadenin inkızâsında protesto etmemiş olduğu cihetle kefaletten kurtulamayacağı ve Bahriye meclisinde olan senedin suret musaddakasının celbini istidâ eylediği halde celb olunmaksızın karar verildiği beyanıyla dîvân-ı istînâf i’lâmının nakzı istidâ olunmuştur.

Yorgaki’nin cevap layihasında merkûm Tanaşaki vadenin inkızâsında protesto etmemiş ve malûmatı olmaksızın medyûnla mukaveleyi ta’dîl ve tebdîl etmiş olduğu ve teklif ettiği yemini dahi verdiremekten istinaf eylediği cihetle kendisinden parayı aramaya hakkı kalmadığı beyanıyla mezkûr i’lâmın tasdîki gösterilmiştir tarafeyn daireye istenildikte merkûman Tanaşaki ve Yorgaki bizzat gelmeleriyle i’lâm ve layihaları bade’l kırâe bir diyecekleri olup olmadığı sual olundukta iki taraf layihaları meallerini tekrar ile beraber merkûm Tanaşaki derece-i evveli ve istinaf i’lâmları hükmü kanun ve nizama müstenid olmadığını ve Bahriye Meclisi’nde olan senedin celbini ifade ve Yorgaki dahi mezkûr senedin bu işe taalluku bulunduğunu ve Tanaşaki’nin kendisinden parayı aramaya hakkı kalmadığını beyan ve hikaye eylediklerinden ve muahharan mezkûr senedin ceza-yı nakdisi î’tâ olunduğu tarafeynin ifadelerinden anlaşıldığından mezkûr senedin sureti mahkeme-i ticaret bahriyeden celb ile muvacehelerinde kırâat olundukta hûlâsa-i mealî Hristo bir kıt’a sefînesini müvazaaten uhdesinde ferâğ edildiğinden merkûm zimmetinde olan yüz liradan mütecâviz matlubu edâ olunduktan birtakım mahllerinde bulunan imzaları kurtulduktan sonra Hristo ne zaman ister ise iade-i ferâğına hazır olduğunu mutazammın ve Ağustos 1871 tarihile müverrah bulunduğundan bunun kendi işine taalluk eden ciheti Tanaşaki’den sorulduktan Yorgaki’nin mezkûr senette kurtarılması muharrer olan imzalardan biri hâmil olduğu senetteki Yorgaki’nin kefâlet imzası olduğunu ifade ve Yorgaki dahi Tanaşaki’nin yedinde bulunan senetteki kefâlet tarihi olan 7 Mart sene 1869 seneden itibaren iki

buçuk ve Tanaşaki'nin Hristo'ya ahîren vermiş olduğu mehlînk inkızâsından bir buçuk sene sonra Hristo'ya mezkûr müvazaa senedinin verildiği esnada mirî ve sâire ile dahi kendi taahhûdî tahtında olarak hatb-ı kontrato olunduğundan senette gösterilen imzalardan murad bu gibi şeyler olduğu cihetle bunun Tanaşaki'nin işine taalluku olmayacağını ve kafaletinin mefsûh idüğünü ve sefine uhdesinde rehin edildiğini müteakib gark olduğunu beyan ve hikaye eylediler icâb-ı keyfiyet lede'l müzakere dîvân-ı istînâf i'lâmının netice-i hükmü Tanaşaki aslı medyûn Hristo ile evvel ve aher ecra eylediği mehl-i mukavelesine kefil Yorgaki'nin malûmat ve rızası olduğunu ispat edememiş ve hasmına yemin dahi verdirmemiş olduğundan ikinci meclis i'lâmı hükmü mûcibince Yorgaki'den davaya hakkı olamayıp asıl medyûn Hristo'ya müracaat etmesine karar verildiğini mutazammın olup merkûm Tanaşaki'nin işbu i'lâma olan itirazları dahi yedinde bulunan senede yanlış mana verildiği ve Yorgaki vadenin inkızâsında protesto etmediği cihetle kefaletten [887] kurtulamayacağı ve Mahkeme-i Ticaret-i Bahriye'de olan senet celb olunmaksızın karar verildiği maddelerinden ibaret bulunmuş ise de Tanaşaki'nin yedinde bulunan senede bakıldıkta emre muharrer olarak kanun-ı ticaretin yüz kırk dördüncü maddesi mûcibince vade ve ciro yekdiğere tekeffül ve ihtiyaten haricinden kefil itası misillü poliçe temessüklerine müteallik bi'l cümle nizâmâtbu makule emre muharrer senetler hakkında meriyülcra olduğu gibi yüz on sekizinci ve yüz on dokuzuncu ve yüz yirmi beşinci maddelerde poliçenin vadesi hulûl ettiği gün poliçe akçasının istenilmesi ve verildiği surette protesto edilmesi lazım geleceği ve bunlara riâyet olunmaz ise poliçenin hâmilinin ashâb-ı havâlât aleyhinde davaya hakkı kalmayacağı musarrah olup merkûm Tanaşaki ise mezkûr senette bulunan vadenin inkızâsında kefil-i merkûm Yorgaki'den parayı talep etmedikten başka medyûn Hristo ile yeni mukaveleye girişerek ve tazmînât namıyla paralar alarak üç defa alacağını imhal eylemiş olmasına nazaran mezkûr senede yanlış mana verilmemiş olduğu gibi mezkûr yüz on dokuzuncu madde mûcibince protesto etmek kendisine ait olup Yorgaki'nin bir gûna mecburiyeti olmayacağından ve lâlâda beyan kılındığını ve dîvân-ı istînâf i'lâmında gösterildiği üzere mezkûr müvazaa senedinin Tanaşaki'nin iddiasına taalluku görülemediğinden itirazat-ı vakıa iltifata şayan olmamakla dîvân-ı istînâf i'lâmı hükmünün tasdikine ve i'lâm harcı olan bir lira ve otuz kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Tanaşaki'ye ait olmak üzere Yorgaki'den tahsiline ekseriyetle karar verilerek keyfiyet tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(Fi 28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yanyalı Şehrizâde Abdurrahim ve mahdumu Mehmed Şehri Efendiler ile Yanyalı Musazâde Abdullah Efendi ve Ali Beyzâde Ömer Bey beynlerinde olan davaya dair Yanya vilayeti dîvân-ı istînâftan verilen 26 Zilhicce sene 86 tarihli i'lâma itirazı hâvî mûmâileyhe Abdurrahim ve Şehri Efendiler tarafından î'tâ olunan iki kıt'a arzuhal ve layiha ve i'lâm-ı mezkûr ve evrak-ı sâire hukuk dairesine havale kılınmakla kırâat ve mütalaa olundu marr'ül beyan iki kıt'a arzuhalde mûmâileyh Abdurrahim Efendi'nin zevcesiyle bi'l iştirâk mutasarrıf oldukları Korondusu? nahiyesine tabîî Beraye çiftliği

arazisiyle Mehmed Şehri Efendi'nin mezkûr çiftlikte kâin bi'l cümle emlâkını Abdullah Efendi ile Ömer Bey'den üç sene müddetle istikrâz etmiş oldukları mafaiz üç bin dokuz yüz Osmanlı lirası mukâbilinde her birerleri ayrıca vefaen ferâğve müddetin inkızâsından mebalîğ-i merkûma tediye olunmaz ise mezkûr çiftlik değeriyle ahire fûrûht olunarak bedelinden tesviye-i deyn olunmak üzere dâyin mûmâileyh eyi tevkil etmiş iseler de çiftlik bunlara teslim olunmayıp hâsılat-ı vâkıa yine kendi taraflarından ahz olunmakta olduğu ve mûmâileyh Mehmed Şehri Efendi Dersaadet'te bulunduğu halde mebalîğ-i merkûmeye mahsûben pederi Abdurrahim Efendi tarafından mûmâileyh Abdullah [888] Efendi'ye teslim kılınan altı yüz altmış üç adet lirayı mûmâileyh Abdullah Efendi müddet-i mezkûrenin iktizâsından sonra tecdîd-i mukavele olunmaksızın mürûr eden iki buçuk sene güzêştesine mahsûb etmek sevdasından bulunmasından nâşî mûmâileyh Mehmed Şehri Efendi'nin vekili tarafından olunan istidâ üzerine Yanya sancağı meclis-i temyizinde bidâyeten ve dîvân-ı temyîz vilayette istinafen cereyân eden muhakemelerinde kendilerine ne haklı ne de haksız bir şey denilmemiş ve işbu ferâğ bi'l vefadan dolayı ne miktar alacakları kaldığı dahi dâyinler tarafından ifade kılınmamış olduğundan ve dâyinlerin tecdîd mukavelesiz güzêşte almaya hak ve salâhiyetleri olamayacağından bahsle husûs-ı mezkûrun temyizen rû'yeti istidâ olunmuştur dîvân-ı temyîz vilayetin mezkûr 26 Zilhicce sene 86 tarihli ilamında mûmâileyh Mehmed Şehri Efendi'nin vekilinin Yanya meclis-i temyizden verilen i'lâma itiraz ile istinaf-ı dava eylemesi üzerine tarafeyn celb ile mezkûr i'lâm lede'l mütalaa netice-i hükmü mûmâileyh Mehmed Şehri Efendi'nin bin yüz altmış yedi adet mecdiye altını mukâbilinde bâhuccet-i şer'îye ve sene-i resmi Abdullah Efendi'ye vefaen ferâğ eylediği Beraye çiftliğindeki hisse-i emlâk ve arazisinin inkızâ-yı müddetinde sened-i resmide mûnderic mukavele hükmünce arazi-i mezbûreyi Abdullah Efendi ahire ferâğ ile bedelinden istifa-yı matlub etmek lazım gelir iken buna riâyet etmediği cihetle mûmâileyhin vekalet-i devriyeden azli iktizâ etmekle beraber müddet-i mezbûra inkızâsından seksen beş senesi Eylûl'ü nihayetine değin güzêran eden iki senelik güzêştesinin ahzına kat'an salâhiyeti olmadığını Şehri Efendi'nin vekili iddia eylemiş ise de Abdullah Efendi'nin huccet ve sened-i resmi mantığınca çiftliğin müştemel olduğu kâffe-i emlâk ve araziyi üç bin dokuz yüz adet mecdiye altını mukâbilinde Şehri Efendi ile pederi Abdurrahim Efendi ve zevcesi Behiye Hanım'dan Ömer Beyle müştereken ve vefaen teferru ederek hitâm müddetinde arazi ve emlâk-ı mezbûrenin icrâ-yı müzayedesine kıyâm eylediği sırada daha iki sene tahdîd-i müddet eylemek için Abdurrahim Efendi'nin vuku bulan iltimasını kabul ile seneteyn-i mezkûriyetinin güzêştesine mukâbil işbu çiftliğin hâsılatını Abdurrahim Efendi'ye îcâr ile güzêştesini tamamen ahz eylediğine dair dâyin mûmâileyhadan Abdullah Efendi'nin vuku bulan ifadesi makrun sıhhati olduğu ve Şehri Efendi'nin vekilinin iddiasının bahs götürür yeri olmadığı beyanıyla vekil-i merkûma cevap itası kaziyesinden ibaret olmasıyla tarafeynin muhakemelerine lede'l ibtidâr vekil-i merkûm iddia-yı meşrûhunu tekrar ve hisse-i hâsılat mezbûrenin iltizam ve isticarına ve güzêşte itasına Şehri Efendi tarafından Abdurrahim Efendi'ye bir gûna vekalet ve mezuniyet verilmediğini ilaveten tezkâr eylemiş ve dâyin Abdullah Efendi cevabında arazi kanunnamesinin yüz on altıncı

ve tapu nizamnamesinin yirmi sekizinci maddeleri ahkâmınca alacağını istifa etmedikçe arazi-i mefrûğa-i mezbûre istirdâd olunamayacağı ve sened-i resmide dâyinın muvakkaten mutasarrıf olacağı muharrer bulunduğuna binaen hak-ı tasarruf ile hâsılatından intifâ' meseleleri kendisine ait bulunduğundan kanun-ı mezkûrun onuncu maddesi hükmünce işbu çiftliğin hâsılatını seneteyn-i mezkûriyenin

2.25. Cerîde-i Mehakim 60. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelevvel	Sene (Pazartesi)	Haziran Rumi	Sene	Sahife
60	14	1291	18	1290	889

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretinin Mâbadıdır)

Îcâresine mukâbil Abdurrahim Efendi'ye îcâr ve bedel-i îcâresini ahz eylediğini ve bu makule mahsûlât bedelinin istirdâd olunamayacağı yedinde bulunan fetva-yı şer'îfe hükmü iktizâsından bulunduğunu beyan ve izbar eylemiş olmaları üzerine îcâbı lede'l müzakere sened-i resmide muharrer muvakkaten mutasarrıf ve hâsılatından intifâ keyfiyeti manen müteferria ait ise de hakikaten tasarruf maddesi hâsılatı vaz'-ı yed etmeye mübtenî olarak müteferriğ Abdullah Efendi ise işbu hâsılatı vaz'-ı yed etmeyip mücerred beynerince bir îcâr ve isticar vuku bulduğu iddia olunduğundan ve bir senelk hâsılatın îcâr olunduğu Abdurrahim Efendi tarafından irâe olunan Abdullah Efendi'nin bir kıt'a senedi müfâdından anlaşıldığından ikinci senenin hâsılatı için beynerince akd-ı îcâre olunduğunu hâvî elde bir gûna senet olmadığı inde'l istîzâh tebeyyün eylemiş ve bu sureti müteferriğ Abdullah Efendi ispat etmeye mecbur bulunmuş iken bu husûsun nizam-ı mevzu'na tatbikânrü'yetini şâmil dahiliye nezaretinden vârid olan tahrirat-ı aleyh ile fâriğ mûmâileyhin arzuhalleri bade'l mütalaa bazı itirazatı hâvî Şehri Efendi'nin ve kefilini verdiği mümzi bir takririn hülâsa-i mealinde Şehri Efendi'nin Abdullah Efendi'ye ferâğ eylediği sened-i resmide muharrer hisse-i müfreze-i arazisine ait olan akça için güzeşte verilmek mukavelesi müddetin hitâmında arazinin müzayedeye verilmesiyle mukayyed olmadığına ve dahil huccet-i şer'îye olan emlâk bedelinden güzeşte itasına dair hiçbir mukavele bulunmadığına ve vekaletsiz güzeşte itasına pederinin kat'an salâhiyeti olmadığı misillü işbu iltizam bedeli denilen akça dahi iki yüz altmış adet mecidiye altını olup vefa müddetinin inkızâsından evvelce [890] mûmâileyh Abdullah Efendi'ye verilen altmış altı ve bir müddetten sonra poliçe olarak diğer iki yüz altmış ki cem'an üç yüz yirmi adet mecidiye altını Abdurrahim Efendi'nin hisse-i deynine mahsûben verilmiş olacağına binaen fetva-yı şerife mazmununca tecdîd akd îcâre olunmayan seneler için aynen mahsûl veyahut bedelen ücret namına nesne almaya dâyinın kadir olamayacağı iş'ar olunması üzerine tarafeyn tekrar muvacehe edildikte Şehri Efendi'nin vekili Abdullah Efendi'ye verildiği bâlâda beyan olunan iki

senelik güzeşteyi mûmâileyh Abdurrahim Efendi kendi malından verip Şehri Efendi'nin buna mukabeleten bir para vermemiş ve hatta seneteyn-i mezkûriyetine mahsûben hisse-i mezbûra hâsılatını tamamen ahz eylemiş olduğunu ifade edip işbu ifadesi ise mukaddem ve muahhar vuku bulan iddiasına mübeyin ve münâkız görünmekle ve bu surette tevkil-i merkûmun ber minvâl-i muharrer iki iddiası şer'an ve nizamen mesmû ve iltifata şâyân olmamakla tarafeyn cevap itası gösterilmiştir mûmâileyh Abdurrahim Efendi imzasını ve 23 Nisan sene 86 tarihli hâvî olan layiha-i itiraziyenin netice-i medlûlü sened-i resmide üç sene vadenin hitâmında tediye-i deyn olunmadığı surette arazi-i merkûmenin bi'l müzayede fûrûhtuyla esmanından tesviye-i deyn olunması meşrût ve muharrer olduğu halde dâyin mûmâileyh Abdullah Efendi ve Ömer Bey müddet-i mezkûre inkızâsında hareketlerini mukavele olunan şerâite tevkîf etmedikleri ve bu babda bir gûna protesto dahi eyledikleri cihetle bila mukavele güzeşte almaya hakları olmadığını ve dîvân-ı temyîz vilayet mazbatasında beyan olunan hâsılat maddesine gelince mezkûr arazi dâyin mûmâileyhaya teslim olunmadığı ve arazide dahi bir gûna hak tasarrufları bulunmadığı halde fâriğin izni olmaksızın dâyin-i mûmâileyhanın kabz-ı istihlâk eyledikleri hâsılatı tazmin etmeleri şer'an ve nizamen iktizâ edeceği ve bu surette mûmâileyhanın iltizam suretiyle hâsılatıdan intifâ edebilmelerine dair olan hükmün neyse müstenid olduğu mezkûr mazbatadan anlaşılamayıp şu kadar ki bir adam-ı dâyine deyni mukabelesinde bir mülkünü vefaen bey' ve teslim ettikten sonra dâyin-i ahire îcâr ve bedelini ahz -ı istihlâk edip medyûn edâ-i deyn ettikte ücret merkûmeyi dâyinine tazmine şer'an kadir olamazsa da mezkûr mücerred temîn deyn için bilateslim dâyin-i mûmâileyhaya vefaen ferâğ olduğu ve hâsılatı dahi kendi taraflarından bilaisticar ahz olduğundan hâsılat-ı merkûma kimesneye îcâr olunmayıp ke'l evvel yedlerinde bulunduğu halde hâsılat makbuza istirdâd olunamaz diye olunan hükm dâyin mûmâileyh Abdullah Efendi'nin kavlı-i mücerredini tervîcten ibaret bulunduğu ve müddet-i mezkûre hitâmında faiz için tecdîd-i akd ve mukavele olunmadığından bilamukavele güzeşte almaları mugayir-i nizam idüğü beyanıla husûs-ı mezkûrun temyiz ve tedkîki husûsundan ve muahharan yani 20 Haziran sene 87 tarihli ve Mehmed Şehri Efendi imzalı verilen diğer layiha meali dahi ânifen beyan olunan itirazatın tekrarından ibaret bulunmuştur.

Husûs-ı mezkûrun temyizi ve tedkîki evvel emrde [891] çiftliğinin hîn-i ferâğında verilen sened-i resmi ile hucet-i şer'îye ve dâyin mûmâileyh Abdullah Efendi tarafından verildiği Mehmed Şehri Efendi'nin pederi mûmâileyh Abdurrahim Efendi'nin mezkûr layihasında hikaye olunan ilm-ü haberin asıllarının veya musaddak suretlerinin görülmesine mütevakkıf görüldüğünden evrak-ı merkûme getirilerek ve dâyin mûmâileyhe Abdullah Efendi ile Ömer Bey mahalinde bulunduklarından mezkûr itiraz layihaları Yanya vilayeti marifetiyle dâyinlere bâtebliğ layiha-i cevabiyeleri alınarak cümlesi birleştirilip dairece lede'l mütalaa mezkûr layiha-i cevabiyelerinin hûlâsa-i meallerinde müddeî Şehri Efendi ile Abdurrahim Efendi'nin haksızlıklarından ve zaten hükm-i i'âm icrâ kılınmış olduğundan bahsle müddeîlere cevap itası muharrer ve ferâğ hakkında olan sened-i resminin bâlâsına yazılan şerhte dahi müddeî mûmâileyhanın dâyin Abdullah Efendi ve Ömer Bey'den bervech bâlâ üç sene vade ile

istikrâz etmiş oldukları mebalîge mukâbil uhde-i tasarruflarında bulunan çiftlik arazisini vefaen ferâğ eyledikleri cihetle müddet-i mezkûre inkızâsında faizi olan yedi yüz elli adet Osmanlı lirası verdikleri halde arazi-i mezkûra red olunmak ve vermedikleri takdirde nizam-ı mukavele iktizâsınca zikr olunan araziye bi'l müzayede talibine fûrûht eylemek ve satılınca kadar mürûr edecek eyyâmın güzêştesi başkaca verilmek ve bi'l cümle rûsum ve mutâlebâtta mûteferri mûmâileyhe âzâde olmak şerâitiyle dâyin mûmâileyhadan her birisi vekalet-i devriye vekil oldukları misillü başkaları dahi tevkil etmeleri tarafeynin mukaveleleri icâbından idüğü mürakkam bulunmuştur.

Bunun üzerine keyfiyet lede'l müzakere müddeî mûmâileyhe Mehmed Şehri ve Abdurrahim Efendiler netice-i iddia ve itirazları sâlifü'l-beyân üç sene vadenin inkızâsından sonra mürûr eden eyyâm için dâyin mûmâileyhanın güzêşte ahzına hakları olmadığı kaziyesinden ibaret olup ancak vade-i mezbûre inkızâsında tediye-i deyn etmedikleri halde zikr olunan arazi bi'l müzayede satılmak ve satılınca kadar mürûr edecek eyyâmın güzêştesi verilmek mukaveleleri iktizâsından olduğu ber minvâl-i muharrer ferâğ sened-i resmisinde mürakkam bulunduğu gibi müddet-i mezkûrenin hitâmında ber mûcib-i mukavele arazi-i merkûmenin müzayedesinde teşebbüs olduğu sırada mûmâileyh Abdurrahim Efendi iki sene daha emhâlini iltimas eylemesi üzerine bu surete muvafakat edildiği dahi derece-i evveli i'lâmında mûnderic bulunduğu binaen bu babdaki iddia ve itirazları vâhî görünmekle i'lâm-ı mezbûr bi'l tasdik mûmâileyhaya cevap itası ve eğer ki mûmâileyh Mehmed Şehri Efendi'nin muahharan dahi daireye havale olunan 23 Kanunuevvel sene 87 tarihli arzuhalinde Abdullah Efendi ile Ömer Bey muharrer ifâdâtını cerh ve tekzîbe muktedir olmasıyla işbu layiha-i cevabiyeler tarafına tebliğ kılınmadıkça dairece bir karar-ı kat'î verilmemesini dermeyân eylemiş ise de böyle layiha-i cevabiyelerin tekrar müddeîye tebliği muvafakat usûl olmadığından bunun için dahi mûmâileyh Şehri Efendi'ye cevap red verilmesi husûslarına [892] ve işbu i'lâm ve tebliğ harcı olan altı yüz altmış üç kuruş ile üç adet yirmilik mecidiyenin haksız çıkan Abdurrahim ve Şehri Efendilerle rücû etmek üzere haklı çıkan Abdullah Efendi ile Ömer Bey'den alınmasına husûslarına karar verildi.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Asâkir-i şahane tabip kaymakamlarından İskender Bey ile bahçe kapısında Şekerci Ahmed Efendi beyinde olan davasına dair mahkeme-i istinafiyeden tanzîm ve î'tâ olunan 17 Zilhicce sene 89 tarihli i'lâmın temyizini müstedî mir-i mûmâileyhin vekili Karaba? İmzasıyla verilen arzuhal ile i'lâm sureti tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde mütalaa olunduktan sonra usûlü vechle muhakeme muvaceheleri icrâ olunmak üzere tarafeyne iki defa celb pusulası irsâl olunmuş ve tayin olunan yevm-i mahsûsta geleceklerine dair pusulalar zirine vaz' imza etmiş oldukları halde müstedî-i temyiz vekili gelmemiş olduğundan şehir-i saferin dokuzuncu Cumartesi günü gelmediği takdirde gıyaben rû'yet-i davaya ibtidâr olunacağını mübeyyin ihzâr varakası gönderilmiş ve işbu varakayı dahi mir-i mûmâileyhin vekili imza etmiş iken yine gelmemiş olduğuna ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesinde mahkemeye gelmekten imtinâ eden müddeî olduğu halde müddeî aleyh

kendi aleyhine olan iddiaya cevap vermeksizin kendisinden bir şey lazım gelmeyeceğine dair bir hükm-igıyabi talep ve tahsil edecektir diye muharrer olup müddeî aleyh şekerci Ahmed Efendi'nin vekili Ohannes Maridroşyan ise husûs-ı mezkûrun gıyaben rü'yetini bâarzuhal istidâ eylediğine binaen tedkikât-ı temyiziye icrâ kılınmaksızın mîr-i mûmâileyhin gıyabından temyiz istidâsının reddine ve müddet-i kanuniyesi zarfında itiraz-ı âlî-ül hükm olunmaz ise mahkeme-i istinafiye i'lâmı hükmünün icrâsına karar verildi.

(13 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinden 23 Şaban sene 90 tarihiyle verilen i'lâmın temyizini müstedî koltukçu esnafından Osman Ağa'nın verdiği arzuhal evrak-ı müteferriasıyla birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali Dâr-ı Şûrâ-yı çavuşlarından Eyüb Ağa'nın Osman Ağa zimmetinde bâsenet matlubu olan bin beş yüz altmış kuruş ile açıktan verdiği üç yüz seksen beş kuruşun tahsilini dava etmesi üzerine Osman Ağa olmiktar deyni olduğunu ikrâr ile beraber dâyin-i merkûmun bazı husûsatına bin yüz üç buçuk kuruş masrafı olduğundan meblağ-ı mezbûrla ücretinin tesviyesi lüzumunu dermeyân eylemiş ise de beyan eylediği masâriften yirmi üç buçuk kuruşu Eyüp çavuş ikrâr ve küsurunu inkâr ederek Osman dahi ispat edememiş olduğundan masârif-i mezkûre [893] için şer'î şerife müracaat etmek üzere deyn-i mezbûrdan yirmi üç buçuk kuruş bi'l tenzîl küsur bin dokuz yüz yirmi bir buçuk kuruşun tahsiline karar verilmiş olduğunu mübeyyindir.

Osman Ağa'nın itiraz layihasında meblağ-ı müddeâyı her ne kadar hasmından almış ise de buna karşı kendisinin dahi masârifi olup bunu her vakit ispaten muktedir bulunduğunu birinci hukuk dairesinde iddia ve dermeyân etmiş ise de ifâdâtına atf-ı nazar ehemmiyet olunmadığı ve hasmıyla muhasebenin rü'yetini talep ettiği halde hasmı buralara dahi yanaşmadığı ve iddiasını şer'an ispat etmek lazım gelir ise husûs-ı mezkûr taht-ı hükme alınmayarak şer'î şerife havalesi îcâb ederken bu suretle muamele olunmadığı beyanıyla keyfiyetin temyizden rü'yeti istidâ olunmuşturEyüp çavuşun cevap layihasında dahi Osman Ağa'nın itirazı vâhî olup masârif hakkında olan davasını huzur-ı şer'de dahi ispat edemediği beyan olunmuştur.

Tarafeyn daireye celb ve isticavab olundukta her biri layihası mündericatını tekrar eyledi. Keyfiyet lede'l müzakere müstedî Osman Ağa'nın hülâsa-i iddia ve itirazı deyn-i mezkûruna mukâbil dermeyân eylediği masârifin ispatı şer'an olmak lazım gelir ise dâyin'in davası taht-ı hükme alınmayarak keyfiyetin şer'î şerife havalesi îcâb eder iken bu suretle muamele olunmaması yolsuz ve mugayir nizam olduğu husûsundan ibaret olup ancak merkûmun deyni senet ve ikrârına müstenid bulunduğu ve dermeyân eylediği masârifi deynine takas etmek isteyerek halbuki bunlar müsebbit olmadıktan başka deyn-i mezkûre taalluku olmadığından olvechle hükm-i karar verildiği i'lâm-ı mezbûrdan anlaşılmış ve şu halde itiraz-ı mezbûr Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyeden görülememiş olmakla

i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on dokuz kuruş yirmi para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin haksız çıkan Osman Ağa'ya rücû etmek üzere haklı çıkan Eyüp çavuştan istifasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tedhîm olundu.

(21 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tophane'de sakin bakkal İliya Galata mevki mahkemesinin 5 Şubat sene 289 tarihli i'lâmın temyizini istidâ ve şerâit-i nizamiyesini dahi îfâ etmiştir.

İ'lâm-ı mezkûrun meali Tophane'de sakin bakkal Foti (her ne vakit talep olunur ise şehri yüz kuruşta elli para faiziyle beraber tediye olunmak üzere kendisinden sekiz adet Osmanlı lirası istidane olunduğunu ve 20 Ağustos sene 1269 tarihli İliya veled Hacı Kostanti imzasını hâvî) bir kıt'a senet ibrâz ile mûcibince matlubun tahsilini dava etmiş ve merkûm İliya dahi senet ve imzasını bade'l tasdîk yalnız re'sûlmâl olan sekiz lira deyni olup güzeşteyi mâh be mâh îfâ ettiğini tezkâr eylemiş ise de müddeînin inkârına mûkarin işbu teslim iddiasını [894] ispat edememiş olmasıyla meblağ-ı mezbûrun ber mûcib-i nizam yüzde birden zam olunarak bâliğ olduğu on iki lira on altı kuruşun İliya'dan bi'l tahsil Foti'ye itasına hükm olunduğunu mübeyyindir merkûm İliya 17 Muharrem sene 91 tarihli itiraz layihasında deyninin güzeştesini mâh be mâh îfâ etmiş iken buna dair olan ifadesini ehemmiyet verilmeyip mükerrer olarak faiz hükmü olunmuş olduğundan keyfiyetin tedkikiyle Foti tarafından yemin edilemesi iktizâ edeceğini beyan eylemiştir Foti'nin Safer 3 sene 91 tarihli cevap layihasında itiraz layihası mûndericatı esas nakziyeden olmadığından i'lâmın tasdîki istidâ olunmuştur tarafeyn daireye celb ve isticvab olundukta her biri layihası mûndericâtını tekrar ve layihasında muharrer temîn sözlerinden maksadı ne olduğu İliya'dan lede'l sual hasmının îfâ ettiği güzeşte için yemin etmesi kaziyesi olduğunu tezkâr eyledi.

İcâb-ı lede'l tezekkür İliya'nın itiraz layihasında esbâb-ı nakziden bir şey olmadığı gibi îfâ ettiğini ispat edemediği güzeşte hakkında hasmının icrâyı tahlifini talep etmiş ise de tahlîf maddesi esnâ-yı muhakemede dermeyân olunur hususattan olup daire-i temyizce mesmû olmamakla i'lâm-ı mezbûr bâtasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on iki kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin İliya'ya rücû etmek üzere tarafeynden alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Fi 23 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

İzmir Gurebâ Hastanesi nazırı Hacı Mehmed Efendi ile Rabia ve Saliha Hanımlar beynindeki münazaaya dair Aydın vilayeti temyiz divanından 13 Safer sene 89 tarihiyle verilen i'lâmın temyizini müstedî mûmâileyhe vekili Toros Saraçyan'ın î'tâ eylediği 28 Zilhicce sene 90 tarihli arzuhal ve layiha ile i'lâm-ı mezkûr suret musaddakası olunan tebliğât-ı mükerrere üzerine vilayet-i müşârünileyheden gönderilen mezkûr hastane müdüriyetinin layiha-i cevabiyesi ile birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mündericatı Giridîzâde Şakir Bey ve Hatice Hanım ve Halil Bey veresesinin dîvân-ı temyîze havale olunan arzuhalleri üzerine divan-ı mezkûrdan tayin olunan memurîn ve sâir erbâb-ı vukuf hazır oldukları halde verese-i merkûmenin tasarrufunu iddia eyledikleri arsa üzerinde icrâ edilen keşf ve muayenede veresenin vekil-i Murahhası Boyli gurre Cemaziyelevvel sene 247 tarihiyle müverrah ve İzmir ve yodası Mehmed Tahir Bey'in imza mührüyle mûmzi ve mahtûm bir kıt'a senet ibrâz ederek mûcibince ber'an yirmi beş ve bahr'an elli zir'a ki cem'an yetmiş beş zir'a arsa-i mezkûrekendilerinin taht-ı tasarruflarında olmak iktizâ eder iken hastane nazırı tarafından fuzuli zabt olunduğundan bahsle müdahale-i vâkıanın men'ni iddia [895] eylemiş ise de arsanın senetten beri bir gûna tasarruf olunduğunu ispat edememiş ve olbabda ibrâz eyleyip mealî mezkûr arsa üzerinde oda inşasıyla kahvecilik eden Ali dedenin veresenin müddeâsını ikrâr eylediğini mübeyyin ve bin iki yüz yetmiş iki tarihiyle müverrah olan i'lâm ile hak-ı tasarruf sabit olamayacağı gibi sened-i mezkûr dahi mazmunun adem-i sübûtu cihetiyle gayr-i muteber bulunmuş olmasına ve arsanın kırk altı sene evvel memleket mahsûs süprüntü mahali iken elli dokuz tarihinde Ali Paşazâde Hamdi Bey tarafından bi'l tazhir üzerine bir köşk bina edildiğini ve muahharan altmış altı tarihinde Halil Paşa marifetiyle hedm olunup hastanenin inşası hengamında dahi ahali-i memleket cânibinden hastaneye terk olunduğunu malulü'l esami kesân-ı ihbar eylesine mebni arsa-i mezkûrenin miriye ait mahlul idüğü anlaşıp bunda veresenin alakaları olmadığının kendilere tefhîm kılındığını mübeyyindir.

Mûmâileyhe Rabia ve Saliha Hanımların vekâletnâme-i musaddakla aherini tevkile mezun vekilleri Yusuf Ziya Efendi'nin bâsenet musaddak tevkil eylediği Toros Saraçyan'ın layıhası yedi bend itirazı şâmil olup bunların birincisi dîvân-ı temyîz vilayet dava-yı mezkûru salâhiyet ve vazifesi haricinde rû'yet etmiş olduğunu ikincisi mahkeme-i vâkıada huzuru beyan olunan bu yanının Rabia ve Saliha Hanımlar taraflarından tevkil kılınmadığını üçüncüsü dîvân-ı temyîz usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin fıkra-i evvelisine muhalif olarak esas davadan bahs etmeyerek istidâ olunmayan mahlul keyfiyetini meydana çıkardığını dördüncüsü Rabia ve Saliha Hanımların kırk üç seneden beri mutasarrıf olduklarını ispata yedinde bulunan senet ile i'lâm-ı şer'î kâfi bulunduğunu beşincisi arazi ve mahlul deâvîsi arazi memurlarıyla evkâf müdürlerinin rû'yet edeceği mevâddan iken husûs-ı mezbûru dîvân-ı temyîzin rû'yet etmesi mugayir kanun idüğünü altıncı ve yedincisi dîvân-ı temyîzin husûs-ı mezkûru yolsuz ve usûl-i muhakemeye muhalif rû'yet ve hükm ettiğini müş'ardır İzmir Gurebâ Hastanesi müdüriyetinin layiha-i cevabiyesi müfadı dahi verese-i merkûmenin mahal-i münâzaun-fihe tasarruf iddiasıyla vukua gelen müdahaleleri üzerine keyfiyet dîvân-ı temyîz vilayete havale olunarak oraca tahkikat-ı şer'îye ve nizamiye bi'l icrâ veresenin mahal-i mezkûrahak tasarrufları olmadığı tahakkuk etmiş ve olsa bile imlâ etmek üzere cânib-i miriden tefevvüz olunan bu misillü mahaller üç sene imla edilmeyip terk olunursa hukuk-ı tasarrufiyesinin sukûtu arazi-yi kanunname-i hümayunun yüz otuz ikinci maddesi ahkamı iktizâsından bulunmuş

olduğu beyanyula verese-i merkûmenin bu babda itiraz ve iddiaya salâhiyetleri olunduğunu muhtırdır.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehîm olduğu üzere temyiz istidâsında bulunan Rabia ve Saliha Hanımlar vekili Toros Saraçyan'ın itirazat vâkıasından birincisi dîvân-ı temyîz vilayetın davaya salâhiyet ve vazifesi haricinde olarak rü'yet ve fasl eylediği maddesi olduğuna ve vâkıan dîvân-ı temyîz vilayetın bidâyeten rü'yet dava [896] eylediği i'lâmı mealinden müsteban olmuş ve i'lâm-ı mezkûr tarihinde ise mahâkim-i nizamiye nizamnamesi hükmünce vilayet temyiz divanının vazife-i mahdudesi deâvî-i hukukiyede fakat istinafa maksur bulunmuş idüğüne binaen i'lâm-ı mebhûsü'n anı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesine tevfiķan nakz edilmiş ve bu cihetle itirazat-ı sâirenin tedkîkine hacet kalmamış olmakla nizamname-i dahilinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet menkûziyeti kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra husûs-ı mezkûrun mahalincede ait olduğu meclis deâvî veya meclis-i temyizde bidâyeten ve usûl ve nizamına tevfiķan rü'yet ve hükm olunması lazım geleceğinin Aydın vilayetına iş'ar olunmasına ve i'lâm ve tebliğ harçları olan sekiz mecdi ile sâir masârif-i muhakemenin evvel emrde temyiz istidâsında bulunanlardan alınmasına karar verildi ve suret-i karar Toros Saraçyan'a dahi tefhîm kılındı.

(15 Rebiyyülahir 91 Sene Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Kömürcü Ahmed Ağa ile tüccardan Lazaraki beyninde tehadüs eden davaya dair Mahkeme-i Ticaret-i Bahriye'den î'tâ olunan 22 Rebiyyülevvel sene 87 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Ahmed Ağa'nın vermiş olduğu 9 Zilhicce sene 89 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin itiraz ve cevap layihalarıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali merkûm Lazaraki Andon kaptanın süvar olduğu bir kıt'a sefinesiyle Ahmed Ağa için Midye iskelesinden Dersaadet'e nakletmiş olduğu on altı bin bu kadar kıyye kömür nevli olan bin yedi yüz kuruş alacağının tahsilini istidâ ve Ahmed Ağa dahi meblağ-ı mezkûr deyni olduğunu ikrâ ile beraber zikr olunan kömür bâyi ve mürsili İsmail Ağa'dan kendisine vârid olan mektup mûcibince yirmi dört bin bu kadar kıyye olduğu halde Lazaraki kendisine on altı bin iki yüz elli kıyye teslim edip küsurunu sefine-i merkûmede kömürü bulunan Mehmed Efendi'ye vermiş olduğundan bu babda ettiği protesto mûcibince zararının tazmînini ifade ve enba etmesi üzerine merkûm Lazaraki kendisi Mehmed Efendi'nin kömürünü nakletmek üzere Mehmed Efendi ile mukavele ederek sefinesini göndermiş ve avdette mahmul bulunan kömür meyanında Ahmed Ağa'nın yalnız on altı bin bu kadar kömür zuhûr ederek kendisine teslim etmiş olduğundan Ahmed Ağa'nın kendisinden iddiaya hakkı olmayıp Mehmed Efendi'ye müracaat etmesi iktizâ edeceğini ityân ederek zikr olunan mektup dahi lede'l mütalaa müfadı yirmi dört bin bu kadar kıyye kömürden dolayı Mehmed Efendi tarafından ilişik vuku bulur ise mûmâileyh borcu olduğu cihetle işbu mektubun esnafa

irâesiyle olmiktar kömürün mecmu'nu ahz eylemesi ibaresini mutazammın görünmüş ise de Ahmed Ağa'nın iddiası vechle mezkûr'ı miktar kömürün kendisine ait olacağına dair Lazarakı ile bir mukavelesi vâkıa olmadığı tarafeynin ikrârıyla mütehakkık bulunmuş olduğundan zikr olunan [897] on altı bin iki yüz elli kıyye kömürün nevli bulunan bin altı yüz yirmi beş kuruşun Ahmed Ağa'dan bi'l tahsil Lazarakı'ye itası ve küsur sekiz bin kıyye kömür iddiasından dolayı Ahmed Ağa'nın Mehmed Efendi'ye müracaat etmesi husûsuna karar verildiğini beyandan ibarettir.

Merkûm Ahmed Ağa'nın 19 Zilhicce sene 89 tarihli itiraz layihasından Mahkeme-i Ticaret-i Bahriye'nin İsmail Ağa'nın mektubuna itibar etmemesi ve zât-ı maddeye malûmatı bulunan esnaf kethüda ve muteberanından tahkik-i keyfiyet olunmaksızın hükm-i i'lâm etmesi muhalif kanun olduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûrun nakzı muharrerdir.

Merkûm Lazarakı'nın cevap layihasında dahi Ahmed Ağa ile kömür nakline dair beynlerinde bir gûna mukavele sebkat etmeyip Mehmed Efendi için bi'lmukavele nakl eylediği doksan bin kıyye kömür meyanında Ahmed Ağa'nın dahi on altı bin bu kadar kıyye kömürü zuhûr ederek Mehmed Efendi'nin ifadesi mûcibince Ahmed Ağa'ya teslim etmiş olduğundan merkûmun bu babda kendisinden bir şey istemeye hakkı olamayacağı mürakkamdır.

Tarafeyn 19 Recep sene 90 tarihinde daireye gelmeleriyle lede'l isticvab her biri layihası mündericatinı tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l tezekkür müstedî temyiz Ahmed Ağa'nın iddia ve itirazı İsmail Ağa tarafından gönderilmiş olan kömür yirmi dört bin bu kadar kıyye olduğu halde Lazarakı cânibinden kendisine on altı bin bu kadar kıyye ve küsuru sefine-i merkûmede kömürü bulunan Mehmed Efendi'ye verilmiş olduğundan bahsle i'lâm-ı mezkûrun nakzıyla küsur kömürün istirdâdı kaziyesinden ibaret olup ancak merkûm Lazarakı Mehmed Efendi'nin midye iskelesinde bulunan kömürünü sefinesiyle Dersaadet'e nakletmek üzere Mehmed Efendi ile akd-ı mukavele etmiş ve efendi-i mûmâileyhin kömürü meyanında müddeî merkûmun dahi on altı bin iki yüz elli kıyye kömür zuhûr ederek kendisine teslim edilmiş ve iddiası vechle mezkûr'ı miktar kömürün kendisine ait olacağına dair merkûm Lazarakı ile bir gûna mukaveleleri sebkat etmemiş olduğu gibi ol-miktar kömürün sefineye tahmîl ve teslim olunduğuna dair sefine-i merkûme kaptanı tarafından verilmiş yedinde bir gûna hamûle senedi olup olmadığı Ahmed Ağa'dan soruldukta böyle bir senet olmadığını ifade eylemiş olduğuna ve şu halde müddeî merkûm Ahmed Ağa'nın zikr olunan sekiz bin kıyye küsur kömürden dolayı istediği halde Mehmed Efendi'ye müracaat etmesi lazım gelip itirazat meşrûhası esbâb-ı nakziyeden görülemediğine binaen Mahkeme-i Bahriye i'lâmı bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve Ahmed Ağa'nın istediği halde Mehmed Efendi'den dava etmesine ve i'lâm harcı olan on altı buçuk kuruş ile suret ve tebliğ harçları olan üç adet beyaz mecidiyenin Ahmed Ağa'ya ait olmak üzere Lazarakı'den alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

[898] Edirne vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nezaretine vârid olup temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan 12 Şevval sene 90 tarihli tahriratta Avusturya Devleti tebaasından Edirne’de mukîm Ohannes ile müteveffâ Karabet zevcesi Aksebet beyninde olan alacak davası mukaddemâ konsolatonun talebi vechle meclis-i deâvîde hükm-i i’lâma rabt olunmuş ve meclis-i mezkûrda bidâyeten görülen deâvînin istinafi hesabü’l nizam dîvân-ı temyîz vilayete ait bulunmuş iken şimdi tebaa-i ecnebiyeye müteallik olarak taşrada tehdûs eden bi’l cümle deâvînin Ticaret Mahkemesi’nde rü’yeti uhûd-ı düveliye iktizâsından idüğü beyanıyla husûs-ı mezkûrun Dersaadet mahkeme-i istinafiyesine nakli mezkûr konsolato tarafından talep olduğundan bahsle bunda ve emsalinde destûrû’l amel tutulmak üzere düvel-i ecnebiye ile mün’akid muâhedenâme suretlerinin tesyar iş’ar olunmuş olduğundan îcâbı vilayet müşârûn ileyheye tebliğ olunmak üzere evvel emrde ber minvâl-i muharrer taşrada saltanat-ı seniyye tebaasıyla düvel-i sâire tebaası beyninde tehdûs eden hukuk-ı âdiye davalarının gerek bidâyet ve gerek istinaf suretiyle hangi mahkemelerde görölmesi lazım geleceğinin ve bu babda olan ahkâm-ı ahdiye ve usûl-i meriye merkezde bulunduğunun iş’arı ile beraber bu husûsa dair olan fıkârât-ı ahdiye suretinin bi’l ihrac daireye î’tâ buyurulması zımında Hariciye Nezaret-i Celîlesine 1 Zilhicce sene 90 tarihiyle müzekkere î’tâ olunmuş ise de henüz cevap alınamamakla te’kîd keyfiyete ibtidâr kılındı.

(17 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ’lâm Suretidir)

Anisti kalfa ile Dimitri Kaytanaki? kalfa beyninde olan ebniye şirketi davasına dair temyiz-i hukuk dairesinden 26 Cemaziyelâhire sene 90 tarihiyle verilen i’lâm üzerine iade-i muhakemeye müstedî Dimitri Kaytanaki’nin vekili Civani Efkâr imzasıyla î’tâ olup temyiz-i hukuk dairesine havale olunan 26 Şaban sene 90 tarihli arzuhal ve layiha olbabda olan evrak ile birleştirilerek mütalaa olundu.

Civani Efkâr layihasında iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere dermeyân eylediği itirazatın hülasası temyiz-i hukuk dairesi bu davayı mevâd-ı ticariyeden olmadığından bahsle olbabda olan dîvân-ı istînâf i’lâmını nakz ederek keyfiyetin bidâyet mahkemesi hukuk dairesine havalesine karar verilmiş ise de mehakim-i ibtidâiye teşekkül edeli henüz iki sene olup bu makule teşkilatın mâkabline şümûllü olamayacağı yani bir mahkemenin teşekkülünden akdem mevki muhakemeye konulan bir davanın muahharan ol mahkemede rü’yet ve hükm usûle tevafuk etmeyeceği derkar olduğuna ve dava-yı mezkûr ise mehakim-i ibtidâiye teşekkülünden pek çok evvel zuhûr edip olvakit bu misillü davalar şehremanet behiyyesinde rü’yet olunageldiğine mebni husûs-ı mezbûrun dahi kâide-i meşrûha iktizasınca hal ve hasmı şehremanetine ait olduğu gibi keyfiyetin mahkemeye ticarete rü’yeti tarafeynin rızasına müstenid iken hukuk dairesi bu cihetlerden zühûl ile işin rü’yet ve hükmünden sonra şimdi [899] vazife meselesini meydana koyması mugayir hakkaniyet mü’kili hakkında mûcib mağduriyet olacağı kaziyelerinden ibaret olup ancak bu misillü enbiye davalarının rü’yet ve faslı

mukaddemâ Ticaret-i Nezaret-i Celîlesi maiyyetinde bulunan enbiye müdüriyetine ve muahharan müdüriyet mezkûrenin lağvıyla yerine şehremaneti behiyyesi dahilinde teşkil olunan ebniye meclisine ait olarak iki sene mukaddem dahi meclis-i mezkûrun feshiyle vezâîfi mehakim-i ibtidâîyeye verilmiş ve bir mahkeme veya dairenin feshinden sonra evvel mahkeme veya dairenin rü'yet edeceği mevâdın yerine teşekkül eden mahkemeye havalesi tabî'î bulunmuş olmasına ve husûs-ı mezkûr mehakim-i ibtidâîyenin teşkilinden evvel şehremaneti meclisinde rü'yet ve faslı olunmuş idüğüne nazaran işbu davanın rü'yet ve hükmü dahi mehakim-i ibtidâîyeye ait olarak bu babda olan itiraz iltifata şâyân olduğu misillü bu makule evbiye davalarının rü'yeti mukaddem ve muahharan ticaret-i mehakimi vezâîfinden müsteşar bulunmak ve bir mahkemenin vezâîfi dairesinden hariç olan bir davayı tarafeyn istidâ etse bile rü'yet eylemesi nizamden caiz olmamak hasebiyle husûs-ı mebhûsü'n anı ın mahkeme-i ticarete rü'yeti tarafeynin rızasına müstenid olsa dahi kanunen bir gûna hükm ve tesiri olamayacağı bedîhî bulunmuş ve şu halde gerek itirazat-ı meşrûha ve gerek merkûmun ifâdât-ı sâiresi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü ve yüz yirmi dördüncü maddelerinde muharrer ahkâm mûcibince iade-i muhakemeyi müstelzim esbâb-ı kanuniyeden görülememiş olduğundan olbabda olan iade-i muhakeme istidâsının reddiyle hükm-i evvelin tasdik ve te'yîd olunmasına ve vezneye bırakmış olan on beş liradan on liranın ceza-yı nakdi olarak îrâd kaydıyla beş liranın Anisti kalfaya itasına i'lâm ve tebliğ harcı olan sekiz adet beyaz mecidinin Dimitri'ye ait olmak üzere Anisti kalfadan alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(9 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Fatih mevki mahkemesinden 21 Muharrem sene 90 tarihiyle aleyhine verilen i'lâmın temyizini müstedî Tombakçı Manuk'un verdiği arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun mealî Samatya sakinelerinden Ağya nam kadın zâyî' olan bir kıt'a hane temeskünü kadından çıkartmak üzere Manuk'a yedi buçuk lira vermiş olduğu halde merkûm senedi ihrac ve î'tâ ettiğinden mezkûr liralara veyahut senedin red ve î'tâ ettirilmesi istidâ ve Manuk dahi temessüğü çıkartmış ise de aldığı yedi buçuk lira haricine kefâlet etmeyerek müddeîyenin izniyle temessüğü bi'l terhîn beş lira daha istikrâz ve î'tâ ettiğinden beş lira verilir ise senedi kurtarıp vereceğini ifade eylemiş ise de müddeîye-i mezbûre merkumu bi'l tekzîb hanenin kıymeti on bin kuruştan ibaret olmakla temessük harcına yedi buçuk lira bile gitmeyeceğini ve mamafih merkûmun kabule şâyân masrafı var ise [900] kabul edeceğini enba etmesi üzerine sarfiyatı mübeyyin defter îbrâz etmesi merkûma tefhîm olundukta defter îrâesinden istinkâf ile beş lira verildikçe senedi teslim edemeyeceğini söylemiş olduğundan ve hanenin kıymetine nazaran temessük ihracı için yedi buçuk lira kâfi olup bundan ziyade masraf vukuunu merkûm ispat edemediğinden zikr olunan senedin kendisinden bi'l ahz mezbûreye itasına karar verildiğini mübeyyindir.

Merkûm Manuk'un 14 Safer sene 91 tarihli itiraz layihası müfadı bâdefter vâki olan sekiz yüz doksan dört kuruş masârifi olunmadıktan başka kendisinin acra misli dahi kaleme alınmamış olduğundan keyfiyetin temyiz ve tedkîki muharrerdir.

Ağya'nın 28 Safer sene 91 tarihli cevap layihasında dahi merkûma verilen yedi buçuk lira ücret ve masraf mukâbili olup hanenin kıymetine nazaran temessük harcı yüz elli kuruştan ibaret olduğu ve merkûm iddiasında bulunduğu masârifi beyan ile ispat edemediği cihetle i'lâm-ı mezkûr yolunda olduğundan bahisle tasdîki istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn 23 Rebiyyülevvel sene 90 tarihinde daireye celb ve isticvab olundukta her biri layihası mündericatını tekrar ile beraber merkûm Manuk dokuz yüz doksan dört kuruş masârifi mübeyyin bir kıt'a pusula ibrâz ederek müfredatı lede'l tedkîk bazı muhtârâna ve keşf memurlarına şuna buna verildi diye gösterilen akçanın ekserisi mükerrer görüldüğünden miktar-ı sahihinin beyan olunması kendisine ifade olundukta bunların bazısı sehven mükerrer yazılmış ise de temessük ihracından dolayı kendisine ücret verilmediğinden ücreti verilmedikçe temessükü veremeyeceğini ifade eyledi.

Keyfiyet lede'l müzakere merkûm Manok'un hülâsa-i iddia ve itirazı mezbûre Ağya'nın vermiş olduğu yedi buçuk liranın masârif vâkiasına tekabül etmediği ve kendisine ücret dahi verilmediği hususlarından ibaret olup ancak i'lâm-ı mezkûr müeddâsına ve dairece dahi vâki olan isticvabına nazaran zikr olunan iddia ve itirazı vâhî olup kanunen esbâb-ı nakziyeden görülememekle i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve tebliğ ve i'lâm harcı olan yirmi üç buçuk kuruşun merkûm Manok'a rücû etmek üzere Ağya Hatun'dan alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Ticaret Nezâret-i Celîlesinden vârid olan Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 3 Zilhicce sene 90 tarihli tezkere ile melfuf birinci meclis ticaret müzekkeresi temyiz-i hukuk dairesinde lede'l mütalaa meallerinde nizamiye ekmekçisi esbak Hacik'in izhâr-ı iflas etmesinden dolayı düyûn-ı mevcudesinin tesviyesi için fûrûhtuna teşebbüs edilen emlâkın hariciye kitabet behiyyesi marifetiyle Rusyalı mösyö Zaharof'un matlubuna mukâbil Agop Mıgıryan ile Feruşti bint Avram kadın uhdelerine geçirilmiş olduğundan emlâk-ı mezkûrenin taht-ı sekvestroya alınmasıyla beraber [901] icrâ-yı muhakemeleri husûs-ı senediyekleri tarafından istidâ olunmuş ise de müşterilerin muhakeme edilmemesi bâtezkere-i samiye emr ve iş'ar buyurulduğunu ve mezkûr sekvestronun tasdîki tarafeynin heyet-i muhasamesini teşkil mütevakıf olup teşkil olunamadığı surette tesviye-i maslahat mümkün olamayacağı beyanıyla icâbı istifsar olunmuş ve mezkûr tezkere-i samiyenin kitabet müşârûn ileyhe marifetiyle testit buyurulduğu suret-i halden münfehîm olmuş olduğundan işin suret cereyânı kitabet-i müşârûn ileyheden sual olunmuştu kitabet-i müşârûn ileyheden bu kere cevaben terkîm olunan 3 Rebiyyülahir sene 91 tarihli tahrirde münderic tafsilâta nazaran bu madde hakkında evvel ve ahir cereyân eden muamelat Meclis-i Vâlâ kararıyla emr- i aliye buyuruldu-i samiye mübtenî bulunmuş ve şu halde muamele-i mukteziyesinin icrâsı yine re'y-i aliye menût mevâddan götünmüş olmakla olbabda.

(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinin 12 Safer sene 91 tarihli mazbatası üzerine tastir buyurulup divan-ı mezkûr temyzi dairesine havale olunan 22 Safer sene 91 tarihiyle müzekkere-i samiye kırâat ve mütalaa olundu.

Hülâsa-i mealinde Bursalı tacir Bedros Ağa'nın mağazasından eşya sirkat etmesinden dolayı ber mûcib-i kanun-ı ceza üç sene küreğe vaz'na hükm olunan İran tebaasından attar menâsik emval-i mesruk akçasından aldığı tahakkuk eden hane ile mukaddem olup kendisi ecnebi bulunduğu cihetle zevcesi uhdesine geçirtmiş olduğu mağazanın kanun-ı ticaretin iki yüz altmış üçüncü maddesine tevfi kan fûrûhtuyla mahalincede istirdâd olunandan mâadâ kûsur emval-i mesruka bedelinin bunların esmanından tazmin ettirilmesi cümle-i iş'ar mahalliyeden olup ancak sârik-i merkûmdan hükm olunan tazminat için zevcesi uhdesine geçirtmiş olduğu hane ile mağazanın fûrûhtu hakkında meriyûlicra olan tanzîm ve muamelenin sâlif-üz-zikr mazbata mûcibince temyiz-i hukuk dairesince tayin olması ve keyfiyetin teferruay-ı sâiresi Hüdavendigâr vilayet celîlesine bildirildiği gösterilmiştir suret-i iş'ara nazaran merkûm Hacı Manas'tan bervech-i muharrer hükm olunan emval-i mesrukenin tesviye-i esmanı zımnında sâlifü'l-beyân hane ve mağazanın fûrûhtu maddesi mahalincede ait olduğu mecliste nizamât-ı mevzuasına tevfi kan suret-i ibtidâiyede olarak hükm olunacak mevaddan görünmekle maslahatın şu cihetinin mahalincede alt olduğu meclis-i deâvî veya meclis-i temyizce nizamât-ı mevzuası ahkâmına tevfi kan taht-ı hükm-i karara aldırılarak işbu hükm-i karara göre icrâ-yı iktizâsı husûsunun vilayet-i müşârûn ileyheye emr ve iş'ar buyurulması lüzumu tezekkür kılındı.

(Fi 13 Cemaziyelevvel Sene 291 Tarihli 461 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)

Niğde tüccarından ve Ermeni milletinden Mauloğlu? Hacı Markar'ın nehalen dükkanının duvarını delerek dokuz yaşında bulunan kalfası Bahri vasıtasıyla eşyasını sirkat eden berber esnafından Niğdeli [902] İbrahim hakkında icrâ olunan tedkikât-ı nizamiyeyi hâvî Konya vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 3 Rebiyyülevvel sene 91 tarihli ve on beş numaralı tahriratıyla meclis-i temyiz livanının divan vilayetten müzeyyel mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı merkûme mefâhîminde seksen dokuz senesi Şubat'ının yirmi dördüncü Pazar günü nehalen merkûm Markar'ın dükkanının duvarı ittisâlinde bulunan mezbûr İbrahim'in dükkanı tarafından delinerek eşyası sirkat olunduğu merkûm Markar tarafından iddia kılınmış ve lede'l taharrî eşya-yı mesruke İbrahim'in dükkanında vâki kilitli dolap derûnunda zuhûr edip dükkada dahi delik görülmüş olmakla tedkikât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm İbrahim dükkan-ı mezkûru duvarını delerek şâkirdı sagîr Bahri'yi idhâl ile eşya-yı mezkûreyi çıkartıp dolaba vaz' eylediğini ve merkûm Bahri dahi kaziyenin bervech-i muharrer vukuunu ikrâr etmiş olduklarından merkûm İbrahim'in iki yüz yirminci madde-i kanuniye hükmüne tevfi kan iç sene müddetle habs

olunması istiş‘ar ve merkûm kuvve-i mümeyyizeashabından olmadığı cihetle kırkınıc madde-i kanuniye mücibince bâkefalet pederine teslim olunduğı ve hükmi-i mezbûr merkûm İbrahim’e tebliğ olundukta bir diyecek bulamadığı iş‘ar olunmuştur.

Müfad-ı iş‘ara nazaran merkûm İbrahim’in duvar delerek sagîr-i mezbûr Bahri vasıtasıyla fiil-i sirkate ictisârı ikrârı ve eşya-yı mesrukenin dükkanda zuhûr etmesi delaleti ile tebeyyün ettiğine ve zikr olunan iki yüz yirminci madde-i kanuniyede her ne kadar insan ikamet eder mahal olmasa veyahut meskûn mahalle müteallik bulunmasa bile kapalı duvar ile mahdud olan mahallerin duvarını delerek veya merdiven ile aşarak veya alet-i mahsûsa ile kapısını açarak hırsızlık edenler muvakketen küreğe konulur diye muharrer bulunduğuna binaen merkûm bu hükme tevfi kan ve tarih-i hapsi olduğu evrak-ı mezkûrede gösterilen doksan bir senesi Muharrem’inin yirmi birinci gününden itibaren emri-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade’l tevfi üç sene müddetle küreğe konulması ve mezkûr kırkınıc madde-i kanuniyede hadd-ı bülûğa vâsıl olmayan mücrim işlediğı cürme müterettib cezaya müstahak olmayıp kuvve-i mümeyyize ashabından dahi olmadığı surette kefalet-i kaviyyeye rabtla peder ve veled ve akrabasına teslim olunur diye muharrer olup merkûm Bahri’nin dahi bu madde mücibince pederine teslim olunduğı yolunda idüğünün vilayet-i müşârün ileyheye emri ve iş‘ar buyurulmasına karar verildi emri-ü ferman.

**(13 Cemaziyelevvel 291 ve 15 Haziran 290 Sene Tarihi ve 463 Adediyle
Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)**

Kıbrıs cezaresinde Nakala? nahiyesine tabi’î Ayanikoli karyeli Kontanti veled Nikoli’nin katili olan nahiye-i mezkûreye muzâfe Aya Yorgi karyeli Mehmed Salih hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiye ve mürafaa-i şer’îyeyi hâvî ceza-i mezkûre mutasarrıflığının Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye’ye vârid olan 5 Cemaziyelevvel [903] sene 290 tarihli ve dört numaralı tahriratıyla istintâklı meclis-i temyiz liva mazbatası ve i’lâm-ı şer’î ve evrak-ı sâire muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre meallerinde seksen yedi senesi Şubat’ının on birinci Cuma günü ikinci vakti merkûm Kostanti köyün haricinde kâin Yasumi tarlası nam mahalde öküzlerini bekler iken merkûm Salih gelip öküzler mezzûana girdi diyerek beyinlerde tekevvün eden münazaa esnasında merkûm Kostanti’nin sol memesi üstüne bıçak sokup merkûmun bi’l teessür vefat eylediğı iddia ve vâkıayı orada hazır bulunan Ayanikoli Yani ve Çamlı köylü Nigofido nam kimesnelerin mütenahide ettikleri ibnâ olunması ve keşfettirildikte bervech iddia merkûmun sol memesi üstüne sokulmuş olan bıçak cerîhasından müteessir vefat eylediğı i’lâm ile bildirilmesi mûlabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede’l ibtidâr merkûm Salih yevm-i mezbûr sabahisi Lefke’ye gidip öğleye yakın oradan avdetle Çamlı köye gitmiş ve orada dahi yarım saat miktarı eğlenip muahharan Mehmed Efendi ve kahveci Hüseyin validli Ömer Köklü ile beraber kendi karyesine gelip Mehmed Efendi oğlu Osman ve muhtar Selim ve Çerkafo ve Apostol ile beraber akşama kadar birlikte oturup konuştuklarını beyan ve tezkâr ile madde-i cerh ve katli külliyyen inkâr eylemiş ise de merkûman Yani ve Nigofido yevm-i mezkûrda ikinci

vakti mahal-i mezkûrda tarla içinde merkûm Konstanti öküzlerini bekler iken merkûm Mehmed Salih gelip mezbûr Kostanti'ye öküzlerini tarladan çıkarmasını tembih eylediğinde isga etmemesi üzerine merkûm Mehmed yedinde bulunan değnek ile iki defa darp eylediği için merkûm Kostanti dahi merkûm Mehmed Salih'in elinden değneği almakla merkûm Mehmed Salih siyah kabzalı tahmînen bir karış tavlında bıçağını çekip mezbûr Kostanti'nin sol memesi üzerine soktuğunu ve derhal mezbûr Kostanti'nin sît ve sadâsı çıkmayarak yere düşüp vefat eylediğini in-müşâhedeten mae'l kısm vicâhen ihbar etmelerine ve mezbûr Mehmed Salih o gün birlikte olduklarını beyan ettiği eşhasın Hüseyin merkûm Mehmed Salih ile ikindiye kadar sokak içinde oturup konuştuğunu ve ondan sonra kendisi o yöne gidip Mehmed Salih'in dahi o yöne doğru gittiğini ve mezbûr Osman dahi merkûm Mehmed Salih'in öğleden sonra yanına gidip çok oturmuyarak kalkıp gittiğini ve muhtar Selim dahi merkûm Mehmed Salih ile o gün hiç görüşmeyip ikindi vakti kendisi bahçede iken merkûm Mehmed Salih'in köyün haricinde vâki dağdan komayınız diye sesini işittiğini ve Çerkafo ve Apostol dahi merkûm Mehmed Salih ile öğleden sonra sokak içinde oturup konuşmuş iseler de çokluk eğlenmediklerini ve ondan sonra bir daha merkumu köyde görmediklerini maalcübün vicâhen haber vermelerine ve muhtaran merkûman ile merkûm Mehmed Salih meyanelerinde bir gûna muâdât olmadığı cümle-i tahkikattan bulunmasına ve merkûmun karyesinde kâin bahçesinde muhtefi iken ahz-ü girift olunmasına nazaran inkârı vâhî olarak min gayr-ı taammüd mezbûr Kostanti'yi darp ve katl eylediği tebeyyün eylediğinden kanun-ı cezanın yüz yetmiş dördüncü maddesine tatbîkan on beş sene [904] müddetle küreğe konulması istîzân kılınmıştır.

İ'lâm-ı şer'î meali müddeîyan Mariko ve Penai'den her biri müddeî aleyh Mehmed Salih'in inkârına mükarın tasaddî ettikleri davayı ispattan izhâr-ı acz edip tahlîfe dahi talip olmalarıyla mûcibince medde'ıyan merkûmun dava-yı mezkûreleriyle müddeî aleyh merkûme belâyâna muârazadan men olunduklarını beyandan ibaret olup bu surette medde'ıyan-ı merkûman tahlîfe talip olmadıkları halde dava-yı mezkûreleriyle müddeî aleyh merkûme belâyâna muârazaya kadir olmayacakları cabin fetvahaneden zahr-ı i'lâm-ı mezkûre tahrir ve işaret olunmuştur.

Medlûl-i iş'ara nazaran katl-i mezkûrun esnâ-yı münazaada min gayr-ı taammüd merkûm Mehmed Salih'ten sudûr eylediği ihbârât-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün etmiş olduğuna ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur diye muharrer bulunduğuna binaen merkûm Mehmed Salih'in bu hükme tatbîken ve evrak-ı mezkûrede mûnderic tarih habsi olan seksen dokuz senesi Rebiyyülevvelinin yedinci gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu maddede muharrer kâideye bade'l tevfiğ on beş sene müddetle Kıbrıs'ta küreğe konulması husûsunun mutasarrıflık cânibine emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman hazret-i men lehül emrindir.

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Selanikli Abdülkerim Efendi ile Numan Efendi beyninde tehdâd eden iltizam davasına dair Selanik dîvân-ı temyîzinden î'tâ olunan 9 Recep sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî mûmâileyh Kerim Efendi'nin vermiş olduğu arzuhal ile evrak-ı müteferriası Selanik vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye gönderilmekle hukuk dairesinde mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlasa-meali tarafeynin Selanik meclis-i temyizinde bidâyeten cereyân eden muhakemelerinde mûmâileyh Kerim Efendi seksen beş senesine mahsuben taahhüd etmiş olduğu a'sâr bedelinden Numan Efendi zimmetinde bâsenet matlubu olan otuz altı bin kûsur kuruşun ma-gûzeşte tahsilini istidâ ve sened-i mezkûru ibrâz ve irâe ederek lede'l mütalaa Numan sabit cihetiyle mahtûm ve 3 Eylûl sene 85 tarihiyle muerrah olup meali Kirkot Şekerli ve sersemli ve ma-kokarca İmarlı ve Işıklı ve Sehve Maalcek? karyelerinin sene-i merkûmeye mahsuben aşar bedelatı olan yüz yedi bin yedi yüz kuruştan İsmail Hakkı Efendi'nin üç rub' hissesine ait bulunan seksen bin yedi yüz yetmiş beş kuruş bade'l tenzîl mütebaki yirmi altı bin dokuz yüz yirmi beş kuruş üzerine iki yüz altmış yedi kuruş taahhüd ve yüz kırk beş kuruş harc-ı bab ve varaka bahâsı zam olunarak yekûnû olan yirmi yedi bin üç yüz otuz yedi kuruşun sene-i merkûme Eylûl nihayetinden itibaren altı taksitte ve takasiti mürûr eder ise magûzeşte Abdülkerim Efendi'nin emr ve havalesine tediye edileceğini müş'ar bulunmuş ve mûmâileyh Numan Efendi (Bakiyyesi sonra).

2.26. Cerîde-i Mehakim 61. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyevvel	Sene (Pazartesi)	Haziran Rum	Sene	Sahife
61	21	1291	25	1289	905

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir.)

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır)

Dahi eğer ki işbu senette yalnız İsmail Hakkı Efendi müşterek gösterilmiş ise de Abdülkerim Efendi'nin dahi şirketi olduğu ve hâsılat-ı vâkıya kendi tarafından müdahale olunmayıp şürekâsı tarafından bi'l ta'sir Abdülkerim Efendi'ye teslim olduğu ve müşterekleriyle muhasebeleri derdest-i rü'yet bulunduğu beyanıyla bade'l rü'ye ne miktar deyni tebeyyün eder ise îfâ edeceğini söylemiş ise de sened-i mezkûrda Abdülkerim Efendi'nin şirketine dair bir gûna sarâhat olmayıp aşar-ı mezkûrenin üç rub' hissesi yalnız İsmail Hakkı Efendi uhdesinde olduğu gösterilerek kûsur bir rub' hissesi bedelinin dahi kendi tarafından îfâsı taahhüd olunmuş ve buna mahsuben meblağ-ı mezbûr dahi deyni olduğu anlaşılmış olduğundan meblağ-ı mezbûrun tahsiline hükm-i i'lâm olunması ve mûmâileyh Numan Efendi hükm-i mezbûre adem-i kanâatle

istinaf dava etmesi üzerine dîvân-ı temyîz vilayette icrâ kılınan muhakemelerinde dahi mûmâileyh Numan Efendi beynlerinde olan şirket emniyet üzere cereyân edip Kerim Efendi'nin şerik olduğu defteriyle dahi sabit olacağını beyan ve Kerim Efendi'nin vekili hâsılat-ı öşriye muhasebesinin rû'yeti lüzumunu tasdik ve ityân etmesiyle zikr olunan defterin ibrâz ve irâe edilmesi Kerim Efendi'nin vekiline tembih olunmuş ve bu babda birkaç defa mehl dahi verilmiş iken getirilememiş ve Numan Efendi'nin vekili dahi gıyaben rû'yet-i dava olunmasını istidâ eylemiş olduğundan meclis-i temyiz i'lâmının feshiyle vekil-i merkûmun irâe etmiş olduğu hesap pusulası mûcibince aşar-ı mezkûre zarar ve ziyanından magûzeşte ve masârif hissesine ait görünen beş bin yedi yüz yirmi beş kuruşun Numan Efendi'den tahsiline gıyaben hükm olunduğunu müteakib mûmâileyh Kerim Efendi'nin itiraz-ı âlî-ül hükm etmiş ve muamelat ve taahhüdât [906] vâkıasına mahsûs olan defteri ibrâz edeceğini söyleyip bir kıt'a defter getirmiş ise de işbu defter-i matlub olduğu vechle hâsılat-ı öşriyeyi câmi olmayıp taahhüd senedinin mukayyed bulunduğu bir defter olduktan başka bedelât hanesi ve mahal-i şekk olan yerleri hem mahkûk ve hem de kalem karışmış olduğundan kabule gayr-ı şâyân bulunduğu ve evvelki muhakemede Kerim Efendi vekilinin hâsılat-ı öşriye defterinin irâesiyle beynlerinde rû'yet-i muhasebeye izhâr -ı muvafakat eylemesi işi taahhüd cihetinden çıkararak şirket davasının makrun-ı sıhhat idüğüne vücut verdirmiş idüğüne binaen defter-i matlubun getirilip getirilmeyeceği lede'l istifsar tezlerinde bulunamadığının hükm-i gıyabının tasdîkiyle muvakkaten icrâsına karar verilmiş olduğunu mutazammındır.

Müsted'î-i temyiz Kerim Efendi'nin layihasında muharrer itirazı iki şeyden ibaret olup birincisi mûmâileyh Numan Efendi zimmetinde bâsenet alacağı olan mebalîğin tahsili hakkında vuku bulan iddiasına karşı kendisinin şerik olduğu dava olunmuş ve usûl-i muhâkeme nizamnamesinin otuz altıncı maddesi mûcibince bu davanın ispatı Numan Efendi'ye ait olarak mûmâileyh ise bunu ispat eder bir gûna evrak ve delâil-i mutebere-i makbule dermeyân edememiş olduğundan dava-yı mezkûrun reddi lazım gelir iken edilmeyip de kendisinin defter ibrâzına mecbur edilmesi mugayir kanun olduğu ve ikincisi efendi-i mûmâileyh zimmetinde olan alacağı taahhüd cihetinden olup defterinde olan kayır dayı bundan ibaret bulunması emr-i tabî'î olduğu halde dîvân-ı temyîz vilayet zikr olunan defterde yalnız taahhüd senedi mukayyed olarak hâsılat-ı öşriye mürakkam olmadığından ve bedelât hanesi dahi mahkûk bulunmasından dolayı şerikinin vücuduna ve efendi-i mûmâileyhin irâe eylediği hesap pusulası üzerine icrâyı muameleye karar verilmesi ve halbuki defter-i mezkûrda münderic efendi-i mûmâileyhin hesabı asla mahkûk olmadığından dîvân-ı temyîz vilayetinin buralarına dikkat etmemesi yolsuz ve usûl-i muhâkemeye muhalif bulunduğu husûsatından ibarettir.

Numan Efendi'nin cevap layihasında dahi zikrolunan i'lâmın temyizen rû'yeti istidâsına dair Kerim Efendi'nin î'tâ etmiş olduğu arzuhal ile layiha sureti kendisine tebliğ olunmuş ise de bundan birtakım itirazat-ı muhtasaradan sonra bu babda vereceği layiha üzerine temyizen rû'yet olunması münderic bulunmuş ve itirazatı hâvî olan layiha henüz

kendisine tebliğ olunmamış olduğundan esas maddeye cevap vermeyeceğinden bahsle temyiz istidâsının reddi istidâ olunmuştur.

Keyfiyet lede'l müzakere dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmında Kerim Efendi'nin vekilinin hâsılat-ı öşriye muhasebesinin rû'yetine muvafakatetmesi işi taahhüd suretinden çıkararak şirket davasının makrun-ı sıhhat olduğunu te'yîd etmiş ve irâe olunan defterde yalnız taahhüd senedi muharrer olup hâsılat-ı öşriyeye dair bir kayıt bulunamadıktan başka bunun bazı mahali mahkûk olarak kabule şâyân görülememiş olduğundan meclis-i temyiz i'lâmının nakzıyla Kerim Efendi'nin Numan Efendi zimmetinde olan otuz yedi bin kuruş alacağı beş bin bu kadar kuruşa tenzîl ettiğine dair evvelce verilen hükm-i gıyabının tasdîk kılındığı gösterilmiş ise de Numan [907] Efendi'nin vermiş olduğu senette malûma aşarı dört hisse itibarıyla üçü İsmail Hakkı Efendi'nin ve diğer bir hissesi kendisinin olup asıl bedelden kendi hissesine isabet eden yirmi yedi bin bu kadar kuruşu takasit muayyenesinde îfâya medyûn olduğu muharrer olarak Kerim Efendi'nin şerik olduğuna dair bir gûna kayıt ve işaret olduğundan ve mûmâileyh Kerim Efendi dahi madde-i şerikini külliye münker bulunduğu ve mûmâileyhin şerik olduğu Numan Efendi tarafından bir senet ve hod edille-i mutebere ile ispat olunmak lazım gelir yoksa Kerim Efendi'nin vekilinin hâsılat-ı öşriye muhasebesinin rû'yeti lüzumunu tasdîk etmesi sened-i mezkûr kuvvetini ihlâl etmeyeceği gibi hod defter-i mezkûrun mahkûk olması dahi medar-ı hükm olamayacağı bedîhî bulunmuş ve şu halde meclis-i temyiz i'lâmının feshiyle olvechle hükmedilmek yolsuz ve usûl ve nizamına tevfi kan kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra nizamname-i mebhûsun madde-i mahsûs mûcibince ıslâh ve tashih ettirilmesine ve mûmâileyh Kerim Efendi'nin temyizi hâvî verdiği layihası Numan Efendi'ye tebliğ olunan layihanın aynı olduğundan Numan Efendi'nin olbabda olan itirazının vâhî olduğuna ve i'lâm harcı olan üç yüz elli kuruş ile suret ve tebliğ harcı olan üç beyaz mecidinin Numan Efendi'ye rücû etmek üzere Kerim Efendi'den alınarak vezneye irsâli zımında vilayet müşârûn ileyheye tahrirat-ı aleyh tastirine karar verildi.

(18 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Fatih mevki mahkemesinden aleyhine verilen 20 Ramazan sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî koltukçu Mahmud Ağa'nın î'tâ eylediği arzuhal ve layiha 20 Zilhicce sene 90 tarihinde temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla layiha-i cevabiye ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr i'lâmın mealî Asâkir-i Nizâmiyye neferâtından Kengirili Mehmed koltukçu Mahmud Ağa zimmetinde alacağı olan beş buçuk lira-yı Osmani ile dört buçuk sîm-i mecidinin tahsilini iddia ve Mahmud Ağa dahi mebalîğ-i merkûma borcu idüğünü ikrâr ile enba eylediklerinden Mahmud Ağa'nın ikrârı mûcibince mebalîğ-i merkûmenin mamasârif-i muhakeme kendisinden tahsiline karar verildiğini mübeyyindir.

Mahmud Ağa'nın layihasında Fatih mevki mahkemesi i'lâmında meblağ-ı mezbûru ikrâr eylediği gösterilmiş ise de bunu mukaddemâ merkûm Mehmed'in emrine tediye

eylediği cihetle borcu kalmadığını ve burasını hîn-i muhakemede dahi ifade eylediğini bi'l beyan mezkûr i'lâmın nakzı istidâ olunmuştur layiha-i cevabiyede merkûmun ifade ve itiraz vâhî ve biesas idüğünden i'lâmın tasdîki istidâ kılınmıştır.

Tarafeyn evvel ve ahir daireye istenildikte merkûm Mehmed gelip koltukçu Mahmud Ağa gelmemiş ve muahharan gönderilen ihzârpusulasını dahi imza eylediği halde yine gelmekten istinkâf eylemiş [908] olmasına ve merkûm Mehmed ise gıyaben bakılmasını bâarzuhal istidâ eylemesine mebni îcâb-ı lede'l müzakere Mahmud Ağa müddeî olduğu halde bervech-i muharrer gelmekten imtinâ eylediğinden usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi hükmüne tevfikân temyiz istidâsının reddine ve i'lâm ve tebliğ harcı olan bir adet beyaz mecidinin sâir-i muhâkeme masârifîyle beraber Mahmud Ağa'ya rücû etmek üzere merkûm Mehmed'den alınmasına gıyaben karar verildi.

(7 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Dersaadet Bidâyet Mahkemesi ikinci hukuk dairesinden aleyhine 5 Şevval sene 90 ve 12 Şevval sene 90 tarihli iki kıt'a i'lâmın temyizini müstedî telgraf nezareti ticaret müdürü Abdurrahman Efendi'nin î'tâ eylediği 29 Zilhicce sene 90 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

5 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın meali mûmâileyh Abdurrahman Efendi'nin erzak ve eşya bahâsından dolayı iki kıt'a pusula mûcibince Hacı Hüseyin Efendi'ye deyni olduğu tebeyyün eden iki bin yüz yetmiş sekiz kuruş otuz paranın tahsiline dair verilen hükm-i gıyabiye itiraz etmekle tarafeyn hal-i sâbıkına bade'l ircâ muteriz mûmâileyhin vekili Faik Efendi isticvab olundukta mezkûru'l miktar deyni mukaddemce tediye eylediğini beyan ile almadığına müddeî aleyhin tahlifine talep edip mûmâileyh dahi olvechle yemin ettiğinden hükm-i evvelin tasdîk kılındığını mübeyyindir 13 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın müfadı dahi mûmâileyh Hacı Hüseyin Efendi'nin başkaca matlubu olan bin yedi yüz küsur kuruşun tahsilini istidâ etmesi üzerine Abdurrahman Efendi mahkemeye gelmekten imtinâ etmekle meblağ-ı müddeânın tahsiline gıyaben verildiğini mutazammındır.

Abdurrahman Efendi layiha-i itiraziyesinde Hüseyin Efendi'nin matlubat-ı mezkûresinden birini mukaddemâ nakden vermiş ve diğerini dahi berber esnafı kethüdası İsmail Efendi üzerine havale etmiş ve bir aralık Hüseyin Efendi bunları inkâr ile iddiaya kıyâm ederek Rumeli Sadâret aleyhesi dairesinde icrâ olunan muhâkemelerinde İsmail Efendi bizzat gelip havale-i mezkûreyi tesviye ettiğini vicâhen ifade ve bir kıt'a makbuz senedini dahi irâe ederek merkûmun butlân davasını tebeyyün etmiş iken muahharan İsmail Efendi'nin vukû-ı vefatını fırsat addederek tekrar iddiaya kıyâm eylemiş olduğu ve nezdinde bulunan makbuz senedi ifade-i meşrûhasını müeyyed bulunduğu beyanıyla icrâ-yı îcâbı istidâ olunmuştur.

Layihâ-i cevabiyede dahi Abdurrahman Efendi'nin itirazatı vâhî ve desîseden ibaret olduğundan bahsle i'lâmat-ı mezkûre ahkâmının icrâsı istidâ olunmuştur.

Tarafeyn daireye celb ve isticvab olundukta layihaları meallerini tekrar eylediler keyfiyet lede'l müzakere 5 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın hükmü Abdurrahman Efendi'nin vekili Faik Efendi'nin talebiyle icrâ olunan tahlife müstenid bulunduğu ve yemin ile hasm olunan deâvî hakkında itiraz nizamen mesmû olamayacağına mebni i'lâm-ı mezkûr [909] bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve 12 Şevval sene 90 tarihli i'lâm dahi hükm-i gıyabiyi mutazammın bu misillü i'lâmlar aleyhine itiraz-ı âlî-ül hükm olundukça veyahut itiraz-ı âlî-ül hükm müddeti münkaziyye olmadıkça temyiz davasına bakılamayacağından işbu i'lâmdan dolayı evvel emrde Abdurrahman Efendi'nin itiraz-ı âlî-ül hükm tarikiyle daire-i mezkûreye müracaat etmesi lüzumuna ve i'lâm harcı bulunan kırk dokuz buçuk kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Abdurrahman Efendi'ye rücû etmek üzere Hacı Hüseyin Efendi'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(18 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Fatih mevki mahkemesinden gurre Zilkade sene 90 tarihiyle aleyhine verilen i'lâmın temyizini müstedî bedelci Laz Ali'nin vermiş olduğu arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu i'lâm-ı mezkûrun meali merkûm Laz Ali 21 Rebiyyülahir 90 sene tarihinden itibaren on beş gün müddet zarfında yetmiş dört adet lira-yı Osmanini ile bir nefer bedel şahsı bi'l tedarik Amasralı Hacı Halid'in yerine tersaneye teslim etmek üzere bâsenet akd-ı mukavele ederek meblağ-ı mezbûre mahsuben bervech-i peşin İsmail ve Hasan Ağaların kefaletleriyle on beş lira almış ise de müddet-i mezbûre zarfında îfâ-yı taahhüd etmemiş olduğundan mezkûr on beş liranın tahsili istidâ olunmuş ve icrâ kılınan muhakemede kefilan merkûman kefaletlerini itifar eyledikleri gibi müddeî aleyh Laz Ali dahi mukavele-i meşrûhayı bade'l tasdik kendisi bedeli müddet-i mezbûre zarfında tehiyye edip ancak bazı husûstan dolayı bab-ı zabtiyede taht-ı tevkîfe alınması bedelin mahaline teslimiyle mukavele hükmünün icrâsına hail olduğunu ve mehûz olan on beş lirayı bedelin tedariki yolunda sarf eylediğini dermeyân eylemiş ise de merkûmun mahbusiyyeti mukavele müddetinin mürûrundan sonra vukû bulunduğu müddeî tarafından ibrâz olunan hapishanenin kaydından müsteban olmuş olduğundan zikrolunan on beş liranın merkûm Laz Ali'den ve olmadığı halde kefilan merkûmandan bi'l tahsil Hacı Halid'e itasına hükm olunmuş olduğunu mübeyyindir.

Merkûm Ali'nin 11 Muharrem sene 91 tarihli layihâ-i itiraziyesinde kefilan merkûman kendisinin şerikleri olup meblağ-ı mezbûru mukaddemâ beynlerinde taksim eylemiş olduğundan keyfiyetin temyizen rü'yetiyle meblağ-ı mezbûrun eslasen taksimi muharrerdir.

Hacı Halid'in cevap layihasında itiraz-ı mezkûr esbâb-ı nâkziyyeden olmadığı gibi kendisi mecellenin altı yüz yirmi birinci maddesi mûcibince matlubunun medyûndan

tahsili iddiasında bulunacağından hükm-i mezkûrun muvafık kanun olduğu murakkamdır.

Tarafeyn daireye davet olundukta Bab-ı Vâlâ-yı Seraskeri kavvaslarından Arif Ağa ile birlikte gelerek Hacı Halid Arif Ağa'yı şifâhen tevkîl etmekle lede'l isticvab her biri i'lâmda ve layihasında muharrer ifâdâtını tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere merkûm Ali'nin itirazı kendisi bu işte kefilan merkûman ile müşterek olmasıyla meblağ-ı mezbûrun kendilerinden eslasen tahsili iktizâ edeceğinden ibaret olup ancak bu iddiası mukavele senedine mübayin olduktan başka bidâyet [910] mahkemesinde dermeyân olunarak hususattan olarak orada ise öyle bir iddiada bulunmadığından ve binâberin mahkeme-i mezbûrenin hükmü yolunda olup iddia-yı mezkûr mahkeme-i temyizde mûcib nakz olamayacağından i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on beş kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Laz Ali'ye rücû etmek üzere Hacı Halid'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm olundu.

(13 Cemaziyelevvel 291 Sene Tarihli ve 445 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîyye Dairesi Kararıyla Yazılan Mazbatanın Suretidir)

Vulçitrın? kazasına tabi'î Bacık? karyeli Krisman veled Damyan ile Miline bint Dase Hatun Priştine kazasında vâki Priççe? karyesine giderler iken beş nefer firari rûfekasıyla müsellehan önlerine çıkarak mallarını gasp eden Kurşunlu kazasına tabi'î Nevik karyeli Hariz bin İslam hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiyeyi muhtevî Prizren vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 22 Zilhicce sene 90 tarihli ve yüz seksen beş numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten müzeyyel meclis-i temyiz liva mazbatası ve evrak-ı müteferriası muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa kılındı.

Evrak-ı mezkûre meallerinde merkûm Krisman ile mezbûre mübeyyin refîkaları Radosava ve Dostan nam kadınlarla Paskalya esnasında Recica karyesinde bulunan kiliseye giderler iken merkûm Cezar beş nefer müsellehan refîkasıyla nam mahalde önlerine çıkıp kendileri havf ederek firara tasaddî etmeleriyle eşhâs-ı mezbûre meallerinde bulunan uzun tüfekleri üzerine endaht edip çıkan kurşun tanelerinden biri Krisman'ın aba hırkasının yakasını ve sağ omzunu delmiş ve merkûm Hariz elinde bulunan yatağan bıçağıyla mezbûre Miline'nin saçlarını keserek bağlı bulunan yirmi beş adet ahz etmiş ve merkûm Krisman'ın kısırağıyla üzerinde bulunan iki yüz kuruş kıymetli eşyası gasp eylemiş oldukları ve ahali karyeden birtakım kesân çoban Abdülhalim ile eşkiyâ-yı merkûmeyi takip ederek kısırağı istirdâd etmiş ise de küsuru eşkiyâ-yı merkûmede kaldığı merkûm Krisman ile mezbûr Miline taraflarından iddia olunması ve eşhâs-ı merkûmeden Hariz'in ahz-ü girift edilmesi mülabesesiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Hariz fazîha-i mezkûrede medhalini ve eşhâs-ı merkûmeye refâkatini külliye inkâr etmiş ve merkûm Abdülhalim dahi kendisi davar ra'y etmekte olduğu halde gasb-ı vukuunu tutarak diğer kesân ile iki saat kadar takip eyledikleri esnada balkonda mezkûr kısırağı bağlı olarak bulup oradan ahz ederek avdetle sahibine î'tâ eylediğini beyan ile esna-yı takipte eşkiyaya musallatı olduğunu ve

kısrâğı onlardan aldığını ketm eylemiş ise de merkûm Kahman ile mezbûre Miline'nin karye-i mezbûreye giderler iken refikaları bulunan merkûman Radosava ve Dostan fiil-i gaspın bervech iddia-ı mezbûr Harz ve refikasından sudûr ettiğini mael kasem ihbar etmelerine ve karye-i mezkûreli Yevan İliya nam kimesneler karyelerine üç saat mesafede bulunan Osoy? yaylasına kadar eşhâs-ı merkûmeyi takip ederek yetişip içlerinden Abdülhalim eşhâs-ı merkûmeden Hariz'i çağırması üzerine merkûm [911] Hariz kalıp Abdülhalim yanına vararak merkumla bir müddet söyleşerek yalnız bedellerinden kısrâğı alıp yanlarına geldiğini ve eşhâs-ı merkûmenin durmayıp firar ettiklerini mae'l hulf ifade eylemelerine nazaran merkûm Hariz'in inkârı vâhî olarak fiil-i gaspın firari refikasıyla kendisinden sudûru tebeyyün eylediğinden altmış ikinci madde-i kanuniye i'lâmına tevfikân üç sene müddetle küreğe konulmasına Meclis-i Temyiz Liva'da karar verilip dîvân-ı temyîz vilayette merkûmun bir sene daha zammıyla dört sene müddetle küreğe konulması isti'şar kılınmıştır.

Medlûl iş'ara nazaran merkûm Hariz'in firarı refikasıyla merkûm Krisman ile mezbûr Miline'nin önüne geçerek mallarını gasp eylediği ihbârât-ı vâkıa ve emaret-i mevcude ile tebeyyün eylediğinden ve mezkûr altmış ikinci madde-i kanuniye ilavesinin fıkra-i evvelisinde dağlarda ve karalarda müsellâh oldukları halde gezerek rast geldikleri yolcuları tutup soymak fazîhasını irtikâb eden eşhâs-ı hal ve sıfat ve derece-i şekâvetlerine göre muvakkaten yahut müeyyeden küreğe konulurlar diye muharrer olup merkûmun refikasıyla münhasır oldukları harekâta nazaran dört sene müddet-i cezaîye dahi hafif görüldüğüne binaen ilave-i mezkûre hükmüne tevfikân ve evrak-ı merkûmede münderic tarih-i hapisleri olan doksan senesi Rebiyyülahiri'nin üçüncü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede münderic usûle bade'l tevfik beş sene müddetle küreğe konulması ve merkûmun firarda bulunan refikâsının dahi ele geçirilmelerine itinâ edilmesi husûslarının vilayet müşârûn ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Eğribozlu Hasan Paşazâde Yahya Bey'in kerîmeleri Aliye ve Cemile Hanımlarla saadetli Arastidi Bey hazretleri beyninde tekevvün eden münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden 20 Rebiyyülahir sene 290 tarihiyle verilen i'lâmın temyizen rû'yet ve tedkîki istidâsını şâmil hanım mûmâileyhanın î'tâ eyledikleri 26 Recep sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrde Beyoğlu hukuk dairesinde bidâyeten cereyân eden muhâkemede Aliye ve Cemile Hanımlar Eğriboz cezaresinde irsen mutasarrıfa oldukları çiftliklerin hâsılatını getirmek ve talibi zuhûr eder ise satılması husûsunda iktizâ edecek muamelata vâsıta-i icraîye olmak üzere yedi sene kadar saadetli Arastidi Bey hazretlerini tevkil ederek yedlerinde bulunan senedât ve evrak-ı sâireyi kendisine teslim edip muahharan karabet namında birini bularak tevkil etmelerini tavsiye eylemiş

olmasına mebni merkumu bi'l tevkil emlâk-ı mezkûrenin bulunduğu mahalle sevk ile muayene ettirdikten sonra bir aralık çiftliklerin iki bin liraya kendisine satılmasını ve sonradan tevellüd melhûz bulunan bi'l cümle deâvî ve münaza'ât tarafına râci' olarak akçasını dahi altı mâh zarfında verecek ise de karındaşı Epaminondas ismine ferâğ olunmasını maliye müsteşarlığı hengâmında teklif ve iknâ ve altı mâha kadar akçayı tediye edeceğini müş'ar tanzim eylediği senedi ibrâz ve kendilerine ve mukavele-i şifahîye vechle karındaşı ile beraber Yunan Kañçılaryasına gidip takrîr vermeleri [912] lüzumunu beyan etmesi ve huzurlarında senedi temhir ile yedlerine teslim eylemesi üzerine kendileri evvelki gün mezkûr kañçılaryaya giderek takrîr verip yedlerinde bedel ferâğının deyn edildiğini mutazammın senet bulunduğu mebni akçasını kâmilan aldık demişler ise de bir para almamış olduklarından bahsle mezkûr çiftliklerin bahası olan iki bin Osmanlı lirasının tahsilini dava ve 9 Nisan sene 84 tarihi ve mösyö Epaminondas imzasıyla Türkçe kazdırmış baltacı mührünü şâmil bir kıt'a kezâlik 9 Nisan sene 1868 tarihi ve Yunan General konsolosu ve tercüman ve müşteri Epaminondas ve sâir malumu'l esâmî kesân imzalarını hâvî diğer bir kıt'a senet sureti ibrâz edip işbu senedattan birincisi mezkûr çiftlik Yunan Devleti memâlikinden Eğriboz ceziyesinde vâki olup mûmâileyhime hanımlar validelerinden irsen intikal etmiş ise de pek çok zamanlar uğraştıkları halde bir türlü uhdedar olamayıp artık yok makamında bilmiş olduklarından yalnız huccet ve tapu senediyle mutasarrıfa olarak çiftlik mezkûrun zâhire ihrâcıyla tebeyyün edecek hukuka destres olunmak ve tarih-i senetten itibaren altı mâh mürûrunda bedeli olan bin lira mûmâileyhaya îfâ kılınmak mukavelesini mutazammın ve ikincisi dahi hanım mûmâileyhe ile vekilleri Karabet Kefciyan ve ashâb-ı emlaktan şövalye Epaminondas baltacı nam kimseler Dersaadet Yunan Konsoloshanesinde hazır oldukları halde mûmâileyhe hanımlar mezkûr çiftlik ve göle ve manya ile bunların hâvî olduğu arazilerini ve derûnunda bulunan bi'l cümle emlak ve hayvanatı ve bununla beraber çiftliklerin haricindeki emvâl müteferria-i sâireyi elli bin derâhim mukâbilinde Epaminondas baltacıya fûrûht ile meblağ-ı mezbûru temiz akça olarak tamamen merkûm tarafından ahz eylediklerinden emlak-ı mebhûsayı merkûmun yed tasarrufuna terk ve bundan böyle gerek kendilerinin ve gerek varislerinin bunlarda bir gûna alakaları kalmadığını tercüman vasıtasıyla ifade ve karar etmiş Epaminondas baltacı dahi kendisine fûrûht olunan mezkûr emlak hakkında zuhurları muhtemel olan kâffe-i müdâhalât ve itirazat ve deâvî kendisine ait olmak üzere kabul ederek hanım mûmâileyhe ba'demâ emlak-ı mezkûre husûsunda her türlü taahhüdâttan âzâde olup ancak işbu senet işe iştirâ eylediği emlakın hukuk temlik ve tasarrufunu deruhde eylediğini ifade etmesi üzerine ferâğ nizamnamesi ahkâmına tevfiKAN işbu senedi ferâğ defterine kaydettirmeye mecbur idüğünü nâtik bulunmuştur müddeî aleyh vekili mösyö Edvarid isticvab olundukta davanın müste'id olacağı mukavele senedi müvekkilinin olmadığından başka bu husûsta bir gûna medhali bulunmadığını ve sened-i mezkûrda koyulan baltacı mührüne gelince asıl müşteri bulunan Epaminondas mührü yanında olmadığından ve kadın kısmı yalnız imzaya inanmayıp senet üzerine mühür görmek istediklerinden mûmâileyh Epaminondas mûmâileyhayı müvekkili müşârûn ileyhin maliye hazinesinde bulunan memuriyet

odasına götürüp müşârün ileyhin mührünü bastırmak istediğinde müvekkili müşârün ileyh dahi baltacı namıyla mahkûk mührünü zarf üzerine kullanılır bir şey olduğundan ve baltacı lafzının umûmen baltacı familyasına şümüllü olmak olmak zan ve inkârına binaen karındaşı Epaminondas tarafından olmak üzere bu senedin imzası Epaminondas olduğu cihetle mühür dahi Epaminondas baltacı demeye mutasaarîf idüğünü ifade ve beyan ve bununla beraber müvekkili ile bu babda [913] mûmâileyhanın iddiaları vechle hesabu'l taahhüd medyûn farz olursa bile evvel emrde Epaminondas'un mahkûm olması lazım geleceğini ve ale'l husûs mezkûr çiftlikler Yunan Devleti tarafından zabt edilmiş olduğundan tebeyyün eden hukuka destres olduğu halde meblağ-ı mebhûsun verilmesi iktizâ edeceğini dermeyân eylemiştir dairece îcâb-ı lede'l müzakere dava-yı mezkûrenin muhtaç bahs ve tedkîk olan mahalleri sâlif-üz-zikr deyn senedine borçlu olduğu iddia olunan medyûnun ism-i zâtîsiyle mahkûk bir mühür basmak lazım gelir iken zaten isme taalluku olmayan böyle bir mühür ile temhir olunması ve bir de bu mühür asalet ve kefâlet cihetlerinden hangi cihet ve sıfat üzerine basılmış olması ve vekil-i mûmâileyh mösyö Edvarid'in ifadesi vechle müvekkili mîr-i müşârün ileyh bi'l farz kefil olunmuş olsa bile asıl medyûn bulunan Epaminondas'tan dava eyledikten sonra kefaleti iddia olunan zata müracaat kılınması iktizâ edeceği misillü sened-i mezkûrda tebeyyün eden hukuk-ı kaziyesinin derç edilmesine mebni böyle gayr-ı mütebeyyün madde üzerine müvekkili mesul olamayacağı hususlarından ibaret olup tafsilât-ı meşrûhadan anlaşıldığı üzere sened-i mezkûr yalnız baltacı unvanını hâvî mühür ile tahtim edilmesi mûmâileyhanın tâife-i nisâdan ve okumak bilmez takımdan bulundukları cihetle her nasılsa ileride deyn-i mezkûrun sened-i mezkûra vaz' imza eden müşteri Epaminondas üzerine teslîti mütalaasından ibaret bulunmak lâbûd ve bedîhî olduğu ve vekili müşârün ileyhin bu akçaya medyûn bulunmadığı vekil-i merkûm tarafından ısrar olunurken bir taraftan da müşârün ileyh nezdinde bulunan baltacı mührünü Epaminondas'un deyn senedine basılmış olması o familya azasına şümüllü olamayacağı cihetle Epaminondas'a dahi şâmildir zannıyla müvekkili müşârün ileyhin vaz' eylediğini ikrâr etmesiyle tebeyyün edip çünkü böyle kendisinin zarf üzerine basılmak için diyerek bilhassa ettirmiş ve bi'l nefis isti'mal etmekte bulunmuş olduğu mührün karındaşı Epaminondas namına te'sîr edeceğini müvekkili müşârün ileyhin bilmekten aczi vechen minel vücûh kabul olunur mevâddan olmadığı gibi böyle okuyup yazmak bilmeyen kadınlara karşı hesabu'l usûl unvan senedi ikmâl ve itmâm eden bir mührü her kim basmış ve bastırmış ise ol senedin mantık ve mazmunundan tamamıyla mesul tutulmak nizamem bir kâide-i katiyye bulunmasına ve sıfat vaz'i ise sâlif-üz-zikr baltacı mührü muamelat-ı umûmiye vechle kefâlet mahaline basılmayıp asıl medyûn makamında basılmış olduğundan vekil-i mûmâileyhin farziyyet kabilinden olarak bast ve beyan eylediği kefâlet ve asalet cihetlerinin tedkîkine hacet bırakılmadığından ve sâlif-üz-zikr çiftlikler hakkında tebeyyün eden hukuka destres olundukta bedeli olan iki bin liranın vadesi tamamında verileceği kaziiyesi deyn senedinde mûnderic bulunduğu halde mezkûr çiftliklere el an destres olunmadığını bi'l beyan bu cihetle dahi iddia-yı vâki tanımayacağına dair îrâd eylediği def-i bahsine gelince müddeîyan mûmâileyhe mezkûr çiftliklerin sahihan mutasarrıfaları bulunacağı

yedlerinde bulunan ve mukaddemâ Epaminondas'a terk edilen temessük ve senedat ile mütebeyyin olup bunlarla beraber Yunan Devleti Kançılaryasında tanzîm olunan mübâyaa senedinde dahi hukukları musaddak ve zuhûru muhtemel olan kâffe-i müdâhalât ve itirazat ve deâvî müşteriye ait olmak şartıyla musarrah [914] bulunmak takrîbiyle zikr olunan itirazlar nizaman şâyân-ı kabul olmayıp bu bahsler dahi mevki-i müdafaada hükümsüz kalmış olmakla bu surette vech meşrûh üzere verilmiş olan deyn senedine müvekkil müşârün ileyh tarafından müdde'îyan mûmâileyhayı temin için medyûn makamına basılmış olan mezkûr mühür ile sened-i mezbûr hükmünü icrâyâ müşârün ileyh Arastidi Bey nizamen mükellef bulunacağına binaen mârr-üz zikr çiftlik bedeli olan iki bin Osmanlı lirasının mûmâileyhe taraflarından tebliğ olunan protesto cevap tarihinden itibaren faizi zam ile cem'an iki bin kırk liranın Arastidi Bey'den bi'l tahsil mûmâileyhe Aliye ve Cemile Hanımlara teslimine karar verilmiştir mahkeme-i istinafiyece tarafeynin layihaları kırâat ve kendileri ile Epaminondas'u isticvab olundukta ve mezkûr senet lede'l mütalaa (münâzaun-fih çiftliklerin zahire ihracıyla mütebeyyin hukuka destres olduğu halde) ibaresi muharrer ve işbu ibare ile sened-i mezkûr meşrût görölerek mezkûr çiftliklere müvekkil müşârün ileyh veya sened-i mezkûrda imzası bulunan Epaminondas'un vaz'-ı yed edip etmedikleri müste'nif aleyhden bi'l sual buna asla malûmatları olmadığı cevabı alındıktan sonra vuku bulan müzakerede Beyoğlu hukuk dairesi i'lâmında sâlif-üz-zikr senette müşârün ileyh Arastidi Bey'in medyûn makamına baltacı mührünü basmış olmasına ve her ne kadar sened-i mezkûrda çiftlikler hakkında mütebeyyin hukuka destres olacağı halde bedeli olan iki bin liranın vadesi tamamında verileceği kaziyyesi mûnderic ise de muahharan Yunan Konsolatosunda tanzîm olunan mübâyaa senedinde zuhûru muhtemel olan kâffe-i müdâhalât ve itirazat müşteriye ait olacağı muharrer bulunmasına binaen mezkûr iki bin liranın maafaiz müşârün ileyhden tahsili lüzumuna karar verildiği gösterilmiş olup halbuki mezkûr baltacı mührünü hâvî bulunup dairece mîr-i müşârün ileyh'in tanımış ve medar-ı hükm ittihâz olunmuş olan senet ber minvâl-i muharrer meşrût ve mukayyed olduğu ve işbu şart ve kaydın vücudı dahi müddeîyeler cânibinden iddia olunmadığı ve müddeîyeler ile mûmâileyh Epaminondas beynlerinde vuku bulan bey' ve şıra muamelesi üzerine kançılaryada tanzîm kılınan mârr-üz zikr senette zuhûru muhtemel olan kâffe-i müdâhalât ve itirazatın müşteriye ait olacağı tabiri baltacı mührü basılmış olan senedin hâvî olduğu şart ve kaydı ilgâ edemeyeceği cihetlerle daire-i mezkûreden verilen hükm-i kararın feshine ve müddeîyan mûmâileyhin mezkûr senetlere istinaden müvekkil müşârün ileyh aleyhine ikâme eyledikleri davada hakları görülemediğine karar verilmiştir diye muharrerdir.

Temyiz istidâsında bulunan Aliye ve Cemile Hanımların î'tâ eyledikleri layiha beş bend itirazı hâvî olup bunların birincisi deyn senedinden Arastidi Bey'in baltacı mührüyle tahtim olunduğunu vekili Edvarid derece-i evvelide ikrâr etmiş ve işbu ikrârını mahkeme-i istinafiyede inkâr ile müvekkili tarafından mühr-i mezbûrun licelü'l temin basıldığını beyan eylemiş olmasıyla mahkeme-i istinafiyece işbu iki nev'ikrârın derece ve kuvveti tedkîk olunmaksızın kendilerinin davaya salâhiyetleri olmadığına

karar verilmesi külliye mugayir usûl ve nizam olduğunu müş'ardır ikincisi deyn senedi ile bey' ve şira senedine mahkeme-i istinafiyece yanlış mana verilmiş olduğundan bunun nizamname-i dahilisinin onuncu [915] maddesi mûcibince esbâb-ı nakziyyeden bulunduğunu muhtırdır üçüncüsü deyn senedinde şart-ı ittihâz olduğu beyan olunan tâbirat layıkıyla tedkik olunursa kendilerinin çiftliklere mütesarrife olduklarını tasdik ile beraber bunların mübâyaa olunmuş olacağı anlaşılacağından ve şayet bir gûna müdahale vukua gelmiş ve zabt olunamamış ve burası sahihen şart-ı ittihâz kılınmış ise derhal protesto olunarak keyfiyet taraflarına ihbar edilmek lazımeden iken vadesi mürûr ettiği halde öyle bir ihzâr vuku bulmadığından mahkeme-i istinafiyece bu babda serd olunan mütalaanın muvafık usûl ve nizam olmadığını mu'lindir dördüncüsü bey' şira senedini temin için Arastidi Bey tahtim eylediğini ve müşârün ileyh müracaat olunmak lazım geleceği vekil mösyö Edvarid ikrâr etmiş ve şu halde bi'l farz sahihen şimdiden Arastidi Bey'den iddia-yı mahal olsa bile Epaminondas'tan bi'l iddia hükmettirilecek akça alınamaz ise mîr-i müşârün ileyh müracaat etmeye salâhiyet olacağı derkar bulunmuş olduğundan ve kendisinin mahkeme-i istinafiyede çiftliklerin zabt olunup olunmadığı hakkında malûmatları bulunmadığını beyan etmeleri mücerred o cihetin bilinmesine hacet olmaksızın sened-i mezbûr ile iddia-yı hakka hakları bulunduğu itikâdına mebni idüğünden mahkeme-i istinafiyece hiç olmaz ise meblağ-ı müddeânın hükm olunması senetteki şartın vücuda geldiğini ispata muhtaç idüğü beyan olunmak iktizâ ederken şuna dahi meydan verilmeyerek hemen senet hükmünün iptal edilmesi muhalif usûl ve nizam idüğü mübeyyindir beşincisi senete mührünü tab' etmesinden dolayı Arastidi Bey bidâyet mahkemesinde mesul tutulmuş ve bu babda mahkeme-i istinafiyede dahi hayli makalât cereyân etmişken deyn senedi ile müşârün ileyh mesul ise de şartın vücuda geldiği iddia olunmadığından başımı kendileri haksız çıkmıştır yahut müşârün ileyh esasen sened-i mezbûr ile mesulü ad olunmamıştır buraları mahkeme-i istinafiye i'lâmında beyan olunmayıp meskûtun anı bırakılmış ve kefâlet ve teminat ile mührün suret tab'ı hakkında olan ifâdâtın kabul olunup olunmadığı ifadesini mutazammındır.

Arastidi Bey'in vekili mösyö Edvarid'in lahiyasında hal ve mûmâileyhin itirazat hamse-i mezkûresine mukâbil serd eylediği cevapların birincisi temyiz-i hukuk dairesi fakat mahkeme-i istinafiye i'lâmını tahkik ve aksi ispat olunmadıkça i'lâm-ı mezkûr mündericatı muhakkak addetmesi lazımeden olduğu ve kendisi mahkeme-i istinafiyede sebep münazaa olan mührün müvekkili tarafından vaz' olduğunu bidâyet mahkemesinde beyan etmediğini katiyyen ifade ve mezkûr mühür müvekkilinin biraderi Epaminondas'un alıp senette vaz' ettiğini öteden beri daima ve musıran serd ve hikaye eylemiş bulunduğu misillü mührü Arastidi Bey'in vaz' ettiği sahih olsa bile şu suret meselenin tabirini müstelzim olamayıp çünkü kendisi gerek mahkeme-i istinafiye ve gerek mahal-i sâirede müvekkili Arastidi Bey'in husûs münâzaun-fihde ne kefâleti ve ne de bir gûna müdahalesi olduğunu müstemirren beyan etmiş ve kendisi müvekkilinin kefâletini ikrâr eylese mesele-i hitâm bularak bahs-i kefâletin nev'ni tahkike intikal edeceği derkar olup bunu bidâyet mahkemesinde müvekkilinin mahkûm edilmesi için asıl medyûn hakkında tutulduğu dahi müeyyed bulunmuş olduğu ikincisi mebhûsü'n anı olan mukavele senedi meşrû ve mukayyed olup olmasa bile münâzaun-fih olan

çiftlikler ne Arastidi Bey ve ne de Epaminondas'un bahs tasarruflarına geçmiş ve bu cihetle Aliye ve Cemile Hanımlar mürûr zaman ile hak tasarrufundan sâkıt oldukları bir şey sanmış olmasıyla işbu bey'in mahall-i [916] ahkâm-ı adliyenin iki yüz beşinci ve iki yüz dokuzuncu maddeleri ahkâmınca fâsid ve bey' ve şir asenedi dahi Yunan Kançılaryasında hanımlar ile Epaminondas beynlerinde yapıldığı cihetle işbu mukavelenin müvekkili Arastidi Bey'e gayr-ı ait bulunduğunu üçüncüsü Aliye ve Cemile Hanımların iddia-yı îcâbınca müvekkil Arastidi Bey vekil olduğu ve asıl müşteri Epaminondas bulunduğunu ecilden Epaminondas'a çiftliklerin teslim olunmamasından dolayı Arastidi Bey'e resmen ihtara mecbur olduğunu dördüncüsü kendisi esna-yı muhakemede iddia olduğu gibi mührü Arastidi Bey tarafından vaz' olunduğunu veyahut işbu mühür vaz'ının li ecli'l temîn vuku bulduğunu ikrâr ve beyan etmeyip yalnız bervech müddeâ müvekkili Arastidi Bey sahihen kefil ise Ayla ve Cemile Hanımların asıl medyûna müracaatla onun tebriye-i zimmet edemediğini ispat ettikten sonra müvekkili aleyhinde davaya salâhiyetleri olacağını söylemiş ve mahkeme-i istinafiye i'lâmında senedin hükümsüz tutulduğu hakkında bir fıkra gayr-ı muharrer bulunmuş idüğünü beşincisi mahkeme-i istinafiye i'lâmında esbâb-ı lazime ityân olunmadığına hanım mûmâileyhe tarafından taarruz olunmuş ise de bunun hilaf-ı vâki bulunduğunu beyandan ibarettir işbu layihaya vekil-i merkûm Edvarid bir mütalaa ilave etmiş ve hülâsa-i müfâdı Aliye ve Cemile Hanımlar bidâyet mahkemesine î'tâ eyledikleri arzuhallerinde Arastidi Bey'in kefil olduğunu iddia ile bir medyûnun bulunduğunu ikrâr ve enba eyledikleri ve asıl medyûn olup Yunan Kançılaryasında tanzîm olunan sened mûcibince çiftlikleri iştirâ eden Epaminondas'un bir kıt'a mahkeme-i ticaret i'lâmında imza ettiği senedin hükmü lağv eylediği cihetle kefilin asıl medyûndan ziyade mesul tutulması muktezî olduğu misillü bidâyet mahkemesi i'lâmı mûcibince Arastidi Bey'e asıl medyûn nazarıyla bakılmak lazım gelse bile hanımlar tarafından mütâlebe olunan iki bin adet Osmanlı lirasının bedelini mîr-i mûmâileyh ahz-u habz etmediğinden ve olbabdaki senet ber minval meşrûh hükümsüz ve keenlemyükn ad olduğundan hanım mûmâileyhanın asıl medyûn itibarıyla dahi Arastidi Bey'den iddiaya hakları olamayacağını mübeyyindir.

Tarafeyn daireye davet olundukta temyiz istidâsında bulunan Aliye ve Cemile Hanımlar bizzat ve mûmâileyh Arastidi Bey tarafından bir kıt'a senet mûcibince mösyö Edvarid bi'l vekalet daireye gelmiş ve mösyö Edvarid'in vekalet senedi her ne kadar gayr-ı musaddak ise de mahkeme-i istinafiyede olan vekaletnamesi temyize dahi şâmil bulunması eclden sened-i mezkûrun musaddak olmamasında bir be's görülememiş olmasına mebni mahkeme-i istinafiye i'lâmıyla itiraz ve cevap layihaları muvacehelerinde kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri lede'l istifsar Aliye ve Cemile Hanımlar kendilerinin iddiaları ve layihalarında mûnderic idüğünü ve mûnâzaun-fih olan maddeden dolayı gadr-dîde olduklarını beyan ettiler mösyö Edvarid dahi mûmâileyhe taraflarından vuku bulan iddia müvekkili Arastidi Bey'in kefaleti husûsuna mütedair olduğundan bu babda medyûn bulunmak ve müvekkili mîr-i mûmâileyh kable'l muhaseme ol medyûna müracaat olunmak lazımeden iken Beyoğlu

hukuk dairesinde müvekkil müşârün ileyh asil sıfatında bulundurularak bu cihetle istidâ olunmayan bir sıfat müvekkiline tevcih kılınmış olduğu ve bey'de teslim meşrû olup olup mebhûsü'n anı olan çiftliklerin ise teslim olunup olunmadığını bilmediklerini hanım mûmâileyhe mahkeme-i istinafiyede dermeyân etmiş olduklarını ve asıl senette olan [917] imza Epaminondas'un imzası olup Yunan Kançılaryasında yapılan senedin tanziminde dahi Epaminondas bulunmuş ve çiftliklerin Yunan hükûmeti tarafından zabt olduğu mahkeme-i ticarette evrak-ı resmiye ile ispat olunarak binâberin sened-i mezkûrun hükmü olmadığı i'lâm kılınmış olduğu cihetle hanım mûmâileyhanın dava-yı vâkialarının esasen hükmü olmadığını ifade ve bir kıt'a mahkeme-i ticaret i'lâmıyla iki kıt'a varaka ibrâz ve irâe eyledi bunun üzerine mahkeme-i ticaret i'lâmı lede'l kırâe hûlâsa-i müfâdı çiftliklerin hak tasarrufu mürûr-ı zaman ve uhud iktizâsınca mefsûh olduğu Avusturya Devleti tebaasından Epaminondas Baltacı'nın vekilinin ibrâz eylediği evrak-ı resmîyeden anlaşıldığına binaen mûnâzaun-fih olan senedin merkûm Epaminondas için keenlemyekûn hükmünde ad olunarak bundan dolayı merkûme mesuliyet terettüb etmeyeceğine ekseriyetle karar verildiğini beyandan ibaret bulunduğu münfahim olduysa da işbu i'lâmda hak-ı tasarrufun infisahı mûcib görünen evrak-ı resmiye mealleri derç ve tasrîh kılınmamış olmaktan nâşî bunların mündericatı ne idüğünün anlaşılması iktizâ ederek mösyö Edvarid dahi evrak-ı mezkûreyi getireceğini ve bir de hanım mûmâileyhanın suret-i iddiaları anlaşılacak üzere Beyoğlu hukuk dairesinde olan arzuhallerinin getirtilmesini enba ve muahharan daireye gelerek Fransızca ve Türkçe tercümeleriyle marumel ibare iki kıt'a varaka î'tâ eylemiş ve Aliye ve Cemile Hanımların derece-i evvelide olan istidânamelerinin evvelce mahkeme-i istinafiyeye gönderildiği Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesi riyâsetinden cevaben iş'ar kılındığı cihetle mahkeme-i istinafiyedeki evrak getirtilerek meyanda istidâname mezkûr alınmış olduğundan vekil mösyö Edvarid ile hanım mûmâileyh e 4 Muharrem sene 91 tarihiyle daireye celb olunarak mezkûr iki kıt'a varakanın tercümeleriyle arzuhal muvacehelerinde lede'l kırâe nüsha-ı müterceme ve asliyeri mündericatına nazaran mezkûr iki kıt'a varaka her biri Halekisi? beldeinde mukîm Devlet-i Aliyye şehbenderi ali Halid Bey'in vekaletnamesi üzerine Dersaadet'te mukîm İbrahim Esad Bey'in kerimesi Fatmatüz Zehra Hanım vekili sıfatında bulunan İsmail muhtar bir metnin sekiz yüz altmış yedi sene-i rumiyesi Kânunusanisi'nin on dokuzunda müvekkilesine Zafet'le Eğriboz ceziresi dahilinde olunup da vâki Murtya? ismiyle ma'rûf bir kıt'a çiftliği altı bin adet dirhemi mukâbilinde Emanuel Tombazi hesap için Yani Tombazi'ye bey' ve fûrûht ve tapusunu teslim eylediğini mübeyyin bey' name ve diğeri gerek Yahya Bey zevcesi Hatice Hanım'ın ve gerek veresesi bulunan Aliye ve Cemile Hanımlar Eğriboz ceziresinde vâki olmasını Murtya çiftliklerinde hak-ı tasarruflarını tanımak üzere komisyon-ı mahsûsa müracaat etmediğini müş'ar olarak Atina mahkeme-i istinafiyesi katibi tarafından î'tâ kılınmış 12 Kânunusânî sene 1873 tarihli beyanname idüğü ve arzuhal-i mezkûr mealî dahi çiftlik bedeli olarak iki bin adet Osmanlı lirasının îfâsına mütekeffil bulunan Arastidi Bey'den senedi mûcibince tahsili istidâsından ibaret bulunduğu münfahim oldu mahkeme-i istinafiye evrakı meyanında bulunan sened-i mezkûr muayene olundukta 27 Zilhicce

sene 284 tarihleriyle müverrah ve Baltacı mührüyle mahtûm olup derûnunda dahi (Yunan Devleti memâlikinden Eğriboz sakinlerinden Hasan Bey zâde müteveffâ Yahya Bey'in zevcesi valideleri Hatice Hanım'dan irsen intikâl eden Eğriboz ceziyesinden Mandos nahiyesinden Mute çiftlikleriyle arazisi hakkında hala mutasarrıfesi bulunan Aliye ve Cemile Hanımlardan bin adet lira-yı [918] Osmani bedel ile tarafından ahz-ı kabul kılınmış ve pek çok zamanlar uğraşılmış ise de bir türlü uhdedar olamadıklarından artık yok makamında bilmiş olduklarından yalnız huccet ve tapu senediyle mutasarrıfalar olup çiftlikat-ı mezkûrun zahire ihracıyla mütebeyyin hukuka destres olunacağı halde tarih-i senetten itibaren altı mâh müddet mürûrunda bedel-i mezkûr iki bin lira hanım mûmâileyhaya tediye ve îfâ kılınmak mukavelesiyle işbu senedim tahriren amel ve i'tisâr olunmak üzere hanım mûmâileyhaya î'tâ kılındı) ibaresi mestur olduğu görülmesiyle işbu senetten sonra müvekkili Arastidi Bey'in mârr-üz zikr çiftliklerinden dolayı îcâb eden mahale müracaatla mütebeyyin hukuka destres olunmak için lazım gelen muamelata teşebbüs edip etmediği mösyö Edvarid'den ve sâlifü'l-beyân bey' name mantığı vechle Ali Bey'in vekaletnamesi üzerine Murtya çiftliklerinde bey' ve fûrûht olunmasından malûmatları olup olmadığı ve bey' namede isimleri muharrer İbrahim Esad Bey ile kerimesi kimler idüğü dahi Aliye ve Cemile Hanımlardan lede'l mesul mösyö Edvarid sene-i mezkûrden sonra çiftliklerin Yunan hükûmeti tarafından zabt olunduğu tahkik kılındığından sonra o ise mütebeyyin hukuka destres olmak için hiçbir tarafa müracaat ve muamelat-ı mukteziyye îfâsına mübaderet olunmayıp fakat Aliye ve Cemile Hanımların iddia-yı vâkıaları üzerine müvekkili Arastidi Bey mârr'ül beyan beyanname ve bey' nameyi getirtmiş olduğu ve çiftliklerin bey'i mukavelesi Yunan Kañçılaryasında tanzîm olunan senetten dahi anlaşılacağı üzere mösyö Epaminondas ile vuku bulmuş ve şu mukaveleyi mübeyyin olan birinci senette muharrer Epaminondas imzasına Aliye ve Cemile Hanımların hususiyet halleri cihetle kâni olamamaları mûlahazasına mebni li-ecli'l temîn müvekkili Arastidi Bey şahs-ı sâlis bulunduğundan çiftliklerin zahire ihracı mecburiyeti müvekkiline gayr-ı ait bulunduğunu ve çiftlikler Yunan hükûmeti taraflarında zabtı muamelesine Aliye ve Cemile Hanımlar malûmatı bulunduğu senet mebhûsü'n anının müddeti bir gûna protestoya kıyâm etmemelerinden dahi anlaşılacağı ve çiftliklerin hukuk tasarrufa sene sukûtu mukaddemâ daireye ibrâz eylediği iki kıt'a varakadan müstefad olacağını tahkiyeve Aliye ve Cemile Hanımlar dahi Murtya çiftliğinin ber minvâl-i muharrer fûrûhtu muamelesinden malûmatları olmadığını ve İbrahim Esad Bey'le kerimesini tanımadıklarını ve derece-i evveli mahkemesinden beyan olunduğu ve i'lâmında dahi mestur ve mukayyed bulunduğu üzere kendileri çiftlikleri Arastidi Bey bey' etmiş ve Yunan Kañçılaryasında vekil sıfatıyla Epaminondas ferâğ eylemiş olduklarından Arastidi Bey mukavele-i vâkıada şahs-ı sâlis olacağı ve mukaveleyi akd eden Epaminondas bulunduğu iddialarının hilaf-ı vâki idüğünü ifade ve beyan ve mösyö Edvarid'in beyan ettiği mezkûr iki kıt'a varaka kırâatla bunlardan biri bin iki yüz otuz iki sene-i miladiyesinde düvel-i sâlise murahhaslarıyla Devlet-i Aliyye vûkelâsı beyinde münakid olan mukavelenin emlâkını fûrûht etmek üzere edenler için hudut tahdîdi hakkında îcâb eden muamelatın hitâm-pezîr olacağı tarihinden itibaren on sekiz

mâh vade vaz olunduğuna ve fakat kazıyye-i mhsûsa ve gayr-ı melhûzaki bir hal zuhûru takdirinde işbu vadenin birkaç mâh daha temdîd olunacağına ve vade-i mezkûre Eğriboz ceziresi ve Attika kazası ahalisi hakkında cârî olduğu gibi bundan Pite? kazası ashâb-ı emlâkının dahi istifâd edeceklerine dair olan yedinci maddesinin tercümesi musaddak suret-i muhrecesi ve diğeri dahi Yunan kraliyetinden [919] 26 Haziran sene 1836 tarihiyle sâdır olan emirnamede emlâk ve emval gayr-ı menkulenin fûrûhtundan dolayı nizamnamesinin tanzimine veyahut sened-i mezkûre Teşrînisânîsi nihayetine değin hak-ı hicreti olan ehl-i İslam ile Yunanlar beyninde zuhûra gelip mehâkim-i daimaya havale olunan ve olunmayan bi'l cümle deâvî ve münâzaat-ı şahsiyenin düvel-i sâlis murahhasları beyninde ve bin sekiz yüz yirmi dokuz senesinde cereyân eden mukavelat ve sene-i merkûmede tanzîm olunan protokol meallerine tevfikân teşkil olunacak komisyona ihale olunacağına ve bu makule münâzaatı bulunanların bin sekiz yüz otuz altı senesinin Kânunuevvel nihayetine kadar şerâiti vechle komisyon-ı mezkûre müracaatla ifade-i hal edeceklerine ve mezkûr vade içinde bakmayanlar her hukuktan mahrum kalıp ne komisyonda ve ne de mehâkim-i dâimedede davaları kabul ve istimâ olunmayacağına mütedair olarak mürakkam bulunan birinci ve üçüncü maddesinin kezâlik tercümesi musaddak suret müstahrecesi idüğü anlaşıldıktan sonra diğeri ifadeleri olup olmadığı tarafeynden istifsar olundukta Aliye ve Cemile Hanımlarla mösyö Edvarid layihaları ve ahîren sebkât eden ifadeleri haricinde bir diyecekleri olmadığını beyan eylediler.

Bunun üzerine keyfiyet dairece lede'l tezekkür tafsilât-ı mebsûtaya nazaran vekil mösyö Edvarid'in ifadesi gibi çiftliklerin Yunan Devleti tarafından zabt olunduğu ibraz ettiği evrak anlaşılamayıp bi'l ahire Morita çiftliklerinin şehbenderi Ali Halid Bey'in vekaletnamesi üzerine Emanuel Tombazi hesap için Yani Tombazi'ye fûrûht edildiği istihfâm kılınmış ve Ali Halid Bey'in Dersaadet'te Eyüp ciheti tahrir memuriyetinde idüğü haber verilmiş olduğundan 11 Muharrem sene 91 tarihinde daireye celb olunarak lede'l isticvab Eğriboz'da şehbenderliği zamanında bazı muhacirinin Yunanistan'da olan emlâkın tahkik ve fûrûhtu kendisine havale olunarak o sırada şehremini bulunan saadetli Şevket Beyefendi hazretlerinin Eğriboz'da mutasarrıf olduğu Çeherz? çiftliğini Tombazi nam Yunani'ye fûrûht etmiş ve Morita denilen mahal-i muhacirinden İbrahim Said Bey familyasından Zehra Hanım uhdesinde olup Çeherz çiftliğiyle mahdud bulunduğu mübâyaaşıyla çiftlik-i mezbûra ilhâkı Tombazi tarafından arzu olunarak bunun dahi fûrûhtu zımnında hanım mûmâileyhe tarafından Dersaadet'te bulunan Yunan Kançılaryasından musaddak kendisine bir kıt'a vekâletnâme gönderilmiş olduğundan mahal-i mezkûru dahi altı bin derâhimi ile merkûm Tombazi'ye satmış olduğunu ve işbu Morita dahilinde olduğu gibi müstakil ve mamûr bir çiftlik olmayıp boz ve hali dere tepe birtakım araziden ibaret bulunduğunu ve olvakit Karabet namında biri dahi Eğriboz'a gelerek Dersaadet'te bulunan bazı kesanın arazi ve akarını fûrûht edeceği i'lân etmiş ve yanına gelip irâe ettiği pusulada Morita arazisi dahi muharrer bulunmuş ise de merkûmun yedinde vekâletnâme ve sâir evrak-ı mutebere olmadığından ifadesine havale-i sem' itibar etmediğini ifade ve beyan etmesi üzerine evrak-ı mevcude mündericatına nazaran arazi-i mebhûsü'n anıh ın Tombazi'ye ferâğı

kendi tarafından tevkil olunan İsmail Bermendi namında biri marifetiyle Atina'da icrâ olunmuş olduğundan kendisinin vekaletnamesinde aheri tevkile mezuniyet olup olmadığı ve mezkûr vekâletnâme nerde olduğu ve arazi Eğriboz'da iken Atina'da icrâyı ferâğ ne sebebe mebni idüğü ve bedel-i ferâğ olan altı bin derâhiminin burada kaldığı [920] ve müvekkilesi Zehra Hanım'ın elhâlet hâzihi nerede bulunduğu ve merkûm Karabet olvakit arazi-i merkûme için kimin tarafından olarak Eğriboz'a geldiğine dair malûmatı olup olmadığı ve bir de bu misillü arazinin fûrûhtu ne suretle cereyân edegeldiği bitekzar mîr-i mûmâileyhten soruldukta tarafından İsmail Bermendi'nin tevkili ve ferâğının Atina'da icrâsı kendisinin Eğriboz'da ve Tombazi'nin Atina'da bulunmasından neş'et eylediğini ve vekâletnâmesinde aher tevkile mezuniyet olmak lazım gelip mezkûr vekâletnâme Eğriboz şebenderhanesinde mahfuz olduğundan istenilir ise bir sureti getirtilebileceğini ve altı bin derâhiminin mîr-i müşârûn ileyh marifetiyle hanım mûmâileyhaya îsâl olunduğunu ve hanım mûmâileyh Beylerbeyi'nde sakın evkaf-ı mümeyyizlerinden birinin zevcesi olduğu hatırında ise zevcinin ismini ve ikâmetgahını bilmeyip istenilir ise bi'l tahkik haber vereceğini ve merkum Karabet'in olvakit baltacılar marifetiyle Eğriboz'a geldiğini işitip fakat muahharan Dersaadet'te vâki olan mesmûatına göre arazi-i merkûmeye diğer iki hanım tasarruf iddiasında bulunarak ve bunlar dahi Zehra Hanım'ın akrabasından olarak bundan dolayı hanım mûmâileyhe ile bab-ı fetvâpenahide muhakemeleri bi'l icrâ i'lâm-ı şer'î verilmiş olduğunu ve Yunanistan'da bu misillü çiftlik ve arazinin ekserisi ahali-i Yunaniye'nin yed-i zabt ve istilâsına geçmiş olduğundan fûrûhtu iki suretle cereyân edegelim bir sureti teferru edecek adem-i vazıu'l yed olanlarla olacak dava ve muhakemeyi üzerine olarak akarı kurtarmazsa bile bedelini istirdâda salâhiyeti olmamak ve diğeri bedel-i ferâğ bir mahale depozito edilip arazi tahlîs olur ise olmak ve tahlîs olmadığı halde istirdâd kılınmak şartlarıyla idüğünü ve 15 Muharrem sene 91 tarihinde dahi daireye gelerek Zehra Hanım evkaf mukâbile çiftliğinden mütekaid Beylerbeyi Atıf Bey zevcesi olup altı mâh mukaddem zevcinin vuku vefatı üzerine Dersaadet'te Ağa Yokuşuna nakil ile elhâlet hâzihi orada Mısırlı hanımın hanesinde mukime olduğunu ve mûmâileyhe elçi İbrahim Paşa'nın oğlu Osman Paşa'nın oğlu Mehmed Paşa'nın oğlu beyler paşanın kızı Gülsüm Hanım'ın oğlu sâlifü'l-beyân İbrahim Esad Bey'in kerimesi olup arazi mebhûsü'n anhaya tasarruf iddiasında bulunan hanım dahi müşârûn ileyh Bekir Paşa'nın mirasçı akrabasından Yanya Bey'in zevcesi Hatice Hanım'ın zevç-i aherden hasıl olan kerimesi idüğünü ve evvelki isticvabında beyan eylediği murâfaa-i şer'îyye iki yüz kırk yedi tarihinde vâki olarak olbabda verilen i'lâm-ı şer'î üzerine sene-i merkûme evâil Recep tarihiyle müverrah bir kıt'a emr-i ali sâdır olduğunu ve Karabet dahi postacı Karabet namıyla maruf olup elyevm Tunuslu Mahmud Paşa'nın büyük oğlunun yanında hizmetkâr bulunduğunu ifade ve ityân etmekle zikr olunan emr-i alinin bir kıt'a sureti Divan-ı Hümayûn kaleminden getirtilerek dairece lede'l mütalaa Eğriboz ve Eftefa? kazaları dahilinde vâki olup mevaliden İbrahim Bey ile Eğriboz'u Mehmed Bey kerimesi sağire Lebibe Hanım'ın iştiraken taht tasarruflarında bulunan malûmatü'l hudud çiftlik arazisinden dolayı mezbûrenin vuku vefatı üzerine validesi Hatice Hanım ile mîr-i mûmâileyh beyninde zuhûra gelmiş olan niza'ın suret hasmını müş'ar olduğu

gibi Aliye ve Cemile Hanımlar tarafından mukaddemâ î'tâ ve teslim olunup bu kere Aristidi Bey'in vekili mösyö Edvarid'den alınan üç kıt'a huccet ve temessükten (Bakiyyesi sonra).

2.27. Cerîde-i Mehakim 62. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelevvel	Sene	(Pazartesi)	Ağustos Rumi	Sene	Sahife
62	28	1291		1	1290	921

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadı)

2 Safer sene 1234 tarihli hüccet-i şer'îyyede Limni karyesi ahali ve kocabaşlarından malumu'l esami eşhâsın uhdelinde bulunan arazi ve emlâk ve sâireyi Hacı Ali Efendi'ye ale'l usûl ferâğ ve kasr-ı yed eyledikleri ve evâil-i Şevval sene 1209 tarihinde temessükte Eğriboz ceziresinde vali Limni tabir olunur nam çiftlik hududu dahilinde ve İbrahim Paşazâde Ebubekir Paşa ve Hacı Hasan Paşazâde Yahya Bey ile Halid Efendizâde Abdulhalim ve Abdurrahim Efendilerin ale'l iştirak uhdelinde bulunan arazive orman ve çayır ve yaylak ve otlak ve kışlaktaki hisselerini efendi-i mûmâileyhanın mûmâileyh Yahya Bey'e fâriğ oldukları ve 11 Şevval sene 1209 tarihli hüccet-i şer'îyyede dahi Limni'de kâin malumu'l adet menâzil ve âsiyâb-i dakîk ve sâiresdeki hisselerini mûmâileyhe Abdulhalim ve Abdurrahim Efendilerin mûmâileyh Yahya Bey'e bey' ve temlik ettikleri muharrerdir.

Mösyö Edvarid tarafından î'tâ olunan 25 Muharrem sene 91 tarihli mezkûrede dahi Arastidi Bey'e bi'l farz medyûn nazarıyla bakılsa veyahut kefil denilse dahi müstenid aleyh olan senette mûnderic şart mütehakkık olmamak ve medyûn bir şey alamayıp deyn-i muharrer olmak mûlabeseleriyle Aliye ve Cemile Hanımların gerek medyûn ve gerek kefil nazarıyla mîr-i müşârün ileyhden nesne mütalebesine hakları olmadığından bahsle mahkeme-i istinafiye i'lâmının tasdîki ve mûmâileyhanın zarar ve ziyan ve masâirif-i muhakemeye mahkûm tutulmaları lüzumu dermeyân olunmuştur.

Bu madde hakkında evvel ve ahîr dairece icrâ kılınan tahkikat-ı mesrûdeye nazaran mârr-üz zikr 27 Safer sene 84 tarihli senette mebhûsü'n anı olan çiftliklerden dolayı metin-i hukuka destres olunduğu halde tarih-i senetten itibaren altı mâh müddet mürûrunda iki bin adet Osmanlı lirası verileceği tahhüd olunmuş ise de işbu çiftliklerin hukuk-ı tasarrufiyesi Arastidi Bey'in destres [922] anlaşılamamakla sened-i mezkûrde mûnderic olan şart-ı tahakkuk edememiş ve şart-ı mezkûru lağveden ve Yunan Kançılaryasında yapılan muayene senedinin dahi Epaminondas namına muharrer olmak ve Epaminondas'un nam-ı müstaar idüğü nizamen derece-i sübût ve tahakkuka îsâl

olunamamak cihetleriyle sâlif-üz-zikr senet hükmüne tesiri olamayacağı derkar bulunmuş olduğundan mahkeme-i istinafiye i'lâmının hükmü yolunda ve muvafık kanun olup müsted'iyat mûmâileyhanın hükm-i mezkûr aleyhinde vâki olan itirazları ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde mestur esbâb erbaa-i nakziyyeden görülemediğine binaen i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik Aliye ve Cemile Hanımların temyiz istidâlarının red olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ ve suret harcı bulunan üç beyaz mecdi ile sâir masârif-i muhakemenin evvel emrde haklı çıkan Arastidi Bey'den alınmasına karar verilerek işbu kararın hîn-i tefhiminde Aliye ve Cemile Hanımlar münâzaun-fihe olan çiftliklerin Yunan Kañçılıryasında ferâğı takrir olunmuş ve olbabda Epaminondas namına sened-i tahrir olunacağı gibi kañçılıryaca dahi kayd-ı vuku bulmuş olacağı cihetle vaz'ıul yedlerinden iddia-yı hakka mani olmamak üzere çiftliklerin hukuk-ı tasarrufiyesi hâvî olan senedat ile Epaminondas namına muharrer bulunan senedin zahrına ferâğ mebhûsü'n anıh ın hükmü olmadığı şerh verilerek zarflarına iade olunmasını ve kañçılıryaca olan kayd-ı mezkûrun dahi terkin edildiğini müş'ar bir kıta ilm-ü haber istihşâl kılınmasını talep veistirhâm eylemeleriyle suret-i hal mösyö Edvarid'e bade'l tefhim Baltacı mührüyle mahtûm olan sâlif-üz-zikr senedi Aliye ve Cemile Hanımlar müvekkili Arastidi Bey'e iade ederler ise müvekkili müşârün ileyh dahi talep meşrûhları vechle ettikleri senedat-ı merkûmeile kañçılıryanın lazım gelen resmi ilm-ü haberinin mûmâileyhaya itasını taahhüd ve kabul edeceğini beyan etmiş ve sened-i mezkûrun iadesi teklifini Aliye ve Cemile Hanımlar dahi kabul eylemiş olduklarından şu halde çiftliklerin hukuk tasarrufiyesini havi olan senedat ile Epaminondas namına muharrer ve Yunaniel ibare bulunan senedin kâide-i meriyyesi vechle zahrına ferâğ vâkinin hükmü olmadığı meşrûh olarak kañçılıryadaki kaydın usûlü vechle terkin olunduğunu müş'ar ilm-ü haberlerle beraber Arastidi Bey tarafından Aliye ve Cemile Hanımlara iade ve î'tâ olunması ve Aliye ve Cemile Hanımlar cânibinden dahi Baltacı mührüyle mahtûm olan senedin zahrına kezâlik hükmü olduğuna dair şerh verilerek mîr-i müşârün ileyh iade kılınması lazım geleceği tezekkür kılındı.

(21 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yunan sefaretinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulan 10 Safer sene 291 tarihli takriiriyle melfufatı kırâat ve mütalaa olundu takrir-i mezkûrd Yunan Devleti tebaasından İzmir'de mukîm Pavlo Omiro? nam tacirin tebaa-i Devlet-i Aliyye'den Tologo? ve Panayot Yemandoblu zimmetlerinde bulunan alacağının tahsili zımnında bunların mallarını taht-ı hacze aldirdıktan sonra İngiltere ve Avusturya Devletleri tebaasından Revel? ve Emanuel İrfas bu maddeye müdahale ederek Manisa ve muahharan dahi İzmir Ticaret Mahkemeleri'nden [923] Yunani-i merkûm aleyhinde iki kıt'a i'lâm verilmiş olduğundan ve merkûmun layihâsından anlaşıldığı vechle iki ecnebi beyninde olan münazaa-i mezkûrenin kendilerinin mensup oldukları konsolatoya ait iken mehakim-i mezkûreden hariç ez vazife taht-ı hükme alınması nizamve uhde mugayir ve nazar-ı dikkati câlib bulunduğundan bahsle i'lâmat-ı mezkûrenin cerh ve

feshi zımnında diğ er bir mahkemeye havalesi lazım gelir ise evvel halde evrak-ı müteferria-i melfufenin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye itası gösterilmiştir.

Evrak-ı merkûme meyanında Yunani-i mezbûrun temyiz istid namesiyle temyiz dava zımnında verilmiş kefâletname mevcut olup ancak İzmir Ticaret Mahkemesi'nin iki kıt'a i' l mının m ndericatı hükmünce husûs-ı mebhûsü'n anı meclis muhtelitinde İngiltere ve Avusturya ve Yunan konsolatolarının tercümanları hazır olduğu halde taht karara alınmış olduğuna ve bu makule mecalis-i muhteliteden tebaa-i saltanat-ı seniyye aleyhine verilen i' l matın temyizi sefaretler cânibinden kabul olunmadığı cihetle tebaa-i ecnebiye aleyhine olarak i't  kılınan i' l mlar dahi temyiz olunamamakta bulunduğuna mebni Yunani-i merkûmun temyiz istidâsının kabulüne mesağ ve mahal olmadığı gibi sefaretin taktirinde İzmir ve Manisa Ticaret Mahkemesi'nden iki ecnebi beyninde olan m nzaa-i mezkûrenin hariç ez vazife r 'yet ve hükm olunması nizam ve uhde mugayir i' l mata nazaran tebaa-i Yunaniye'den bulunan merkûm Pavlo Omiro'nun tebaa-i saltanat-ı seniyyeden merkûman Tologo ve Panayot Yemandoblu'daki matlubatının temini için taht-ı hacze aldırđıėı emval-i menkule meyanında olan on bir bin kıyye şaraba Avusturya Devleti tebaasından Emanuel  rfas'ın ve malumü'l miktar pamuk kozalarına dahi İngiltere Devleti tebaasından Revel vekili Henri şınaydır iki kıt'a mübâyaa senedine istinaden iddia-yı sahabet etmeleri ve Pavlo Omiro'nun vekili dahi senadat- merkûmenin müvazaa ve sahte olduğunu dava eylemesi  zerine Manisa Ticaret Mahkemesi'nden m rr- z zikr şarap ve kozanın haczi ref olunmak iktizâ eder ise evvel emrde Pavlo Omiro vekilinin dermeyân ettiğı müvazaa ve tasn  müddeâsını Emanuel  rfas'a Henri şınaydır'ın mensup oldukları konsolatolarda isabet eylemesi lazım geleceği i'ölüm olunduktan sonra Yunani Pavlo Omiro istinaf-ı dava ve müvazaa ve tasn  maddesinin r 'yeti mahkeme-i ticaretin vazifesi dahilinde olup bunun konsolatoya havalesi icâb etmeyeceğini iddia etmiş ve İzmir Ticaret Mahkemesincelede'l tedkîk mezkûr müvazaa ve tasn  m dde sının mahkeme-i ticarete r 'yeti lüzumu tahakkuk eylemiş olmaktan nâşî mahkeme-i mezkûrece m dde -yı mezkûrun tahkikine girişilerek icrâ kılınan muhakemede Pavlo Omiro'nun vekilinin m dde -yı mezkûr usûlen ve nizamen ispat edemeyip ve bu hakkı kendisi dahi kabul ve tasdik edip tercümanlar hazır olduğu halde bi'l tab vâki olan teklifine binaen Henri şınaydır'la Emanuel  rfas'ın tahlifleri bade'l icrâ iktizâ-yı maslahatın i' l ma rabt olunduğu anlaşılmış ve şu halde deâvî-i mesrudenin esasen ve şeklen tebaa-i saltanat-ı seniyyeden bulunan Tologo ve Yemandoblu'ya taalluk ve münasebeti muhakkak ve bu cihetle deâvî-i mezkûre doğrudan doğruya iki ecnebi beyninde cârî ve konsolatoda r 'yeti muktez  deâvî kabilinden olmadığı malum olmakla beraber hatta Yunani-i merkûm dahi deâvî-i mezkûrenin konsolatoya ait olmadığını h n-i deâvî istinafta iddia ve tasdik edip bi'l tab müste'nif aleyhenin tahl flerini [924] dahi icrâ ettirmiş olduğundan bu babda İzmir Ticaret Mahkemesi dahi hariç ez vazife i'ölüm i't  ile mugayir ahd nizam harekette bulunmuş denilemeyeceğinin Hariciye Nezaret-i Cel lesinde tebliği tezekkür kılındı.

(28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ergirili kasap Yahya mûmâileyh ile tacir Mayko ve şeriki Dimitri beynlerinde olan davaya dair Ergirili mahkeme-i ticaretinden verilen 21 Kânunusani sene 88 tarihli i'lâmın temyizen rü'yet ve tedkîk istidâsını şamiş merkûm Yahya'nın î'tâ eylediği layiha diğer tarafın layiha-i cevabiyesiyle birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyizi istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mündericatı tacir Mayko bir kıt'a kontrato mûcibince kasap esnafından Yahya Musa nam kimesneden mübâyaa etmiş olduğu dört yüz çift kuzu derisi mukâbilinde peşin olarak beş bin yedi yüz yetmiş beş kuruş î'tâ etmişken Yahya Musa yüz yirmi bir çift deriyi tarafına henüz îfâ etmediğinden bahsle bunların esmânı olan bin üç yüz on dokuz kuruş ile uğradığı yedi yüz yirmi dokuz kuruş zararın tahsilini iddia edip Yahya Musa dahi kontratoda olan imza kendisinin olduğunu ikrâr ile beraber sâlif-üz-zıkr dört yüz çift deriden iki yüz yetmiş sekiz buçuk çifti müddeî merkûm Mayko'ya ve kırk altı çifti dahi merkûmun şeriki Dimitri Dono'ya teslim ederek Mayko'ya yüz elli kuruş kadar borcu olduğunu ve kırk altı çift derinin Dimitri'ye teslim edildiğine dair bir gûna ilm-ü haber olup olmadığı sualine cevaben yedinde bir gûna ilm-ü haber olmayıp fakat mezkûr derileri ahz etmediğine Dimitri'nin yemin eylemesini ifade etmesi üzerine kırk altı çift deriden dolayı kanun-ı ticaretin otuz altıncı maddesine tevfiikan merkûm Dimitri'ye yemin teklifine Yahya Musa'nın hakkı görünerek olvechle tarafeyn Ergirili metropolit hanesine i'zâm olduktan sonra metropolitin vârid olan tahriratında kırk altı çift deriyi tarafeynin rızalarıyla yarı yarıya taksim eyledikleri beyan kılınmasına mebni müddeî-i merkûm Mayko'nun vermiş olduğu sâlif-üz-zıkr beş bin yüz yetmiş beş kuruştan alacağı olan yedi yüz otuz altı ve derilerin adem-i tesliminden dolayı kanun-ı ticaretin doksan ikinci maddesine mutasarrıf olduğu iki yüz yetmiş beş ve sulhen taksim eyledikleri mezkûr kırk altı çift derinin nısfı olan yirmi üç çiftin bahası bulunan beş yüz on kuruş ki cem'an bin beş yüz yirmi bir kuruşun mafaiz merkûm Yahya'dan tahsiliyle Mayko'ya itasına hükm olunduğu mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Yahya'nın itiraznamesinde davanın hîn-i rü'yetinde meclisin nizamına tevfiikan hîn-i murâfaada ibrâz olunan cinsi ve miktarı ile tarafeynin hangi devlet tebaasından olduklarınınve esna-yı muhakemede söyledikleri sözlerin i'lâmda tasrîh kılınmadığı ve zeyl-i kanunun elli sekizinci maddesi mûcibince verilen i'lâm suretinin meclis katibi tarafından temhir edilmediği ve kontrato mûcibince üç yüz çift deri teslimine mecbur iken merkûmanın kontratoyu sahte olarak dört yüz çift diye tahrir etmiş olmalarına mebni işbu sahtekarlık maddesinin meclis-i cinayete havalesine dair vuku bulan iddiasına meclis-i [925] mezkûrce havale-i sem'olunmayıp mugayir nizam olarak hük-m-i î'tâ olunduğu serd ve ityân kılınmıştır Mayko ve şeriki Dimitri'nin layiha-i cevabiyelerinin hûlasa-i mealî dahi müstedî Yahya'nın itirazat vâkıası vâhî olduğundan ve mahkeme-i ticaret i'lâmı mantığınca kontratonun sahte olduğuna dair meclis-i mezkûrda bir gûna iddia sebkât etmeyip bilakis kontratoda olan imza

kendisinin olduğu merkûm Yahya'nın taht-ı ikrârında bulunduğundan bahisle i'lâm-ı mezkûr tasdîki talebini mutazammındır.

Îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere müstedî-i temyiz Yahya'nın layihasında muharrer olduğu vechle kontratoda sahte olarak deriler dört yüz çift gösterilip evvel emrde işbu sahtekarlık maddesinin ait olacağı mahkemeye havalesini iddia eylediğine dair Ergirili Ticaret Mahkemesi i'lâmında bir gûna kayıt ve işaret olmadıktan başka esna-yı muhakemede ibrâz olunan kontratoda muharrer imzanın kendi imzası olduğunu itiraf eylediği mürakkam olarak bu makule i'lâmında muharrer olan ahval ve keyfiyetin hîn-i temyizinde mukakkak ad edilmesinizami iktizâsından bulunmuş ve şu halde merkûm Yahya'nın bu babda olan itirazı mahkeme-i temyizce mesmû olamayacağı gibi itirazat-ı sâire-i mebsûtası dahi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyyeden görülememiş olduğundan Ergirili mahkeme ticareti i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on beş kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidi ile sâir-i masâirif-i muhakemenin merkûm Yahya'ya rücû etmek üzere evvel emrde ve merkûman Mayko ve şeriki Dimitri'den alınmasına karar verildi.

(13 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihi ve Dört Yüz Kırk Yedi Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir

Karesi sancağı dahilinde kâin Giresun nahiyesinde geşt-ü güzâr ve enba-yı sebile îsâl-i hasar eden Sarıbeyler karyesi ahalisinden Kırlioğlu Şerif ile Soma kazasında Kozanlı karyeli Mahmud oğlu Mustafa nam şahıslar haklarında icrâ olunan tedkîkât-ı nizamiyeyi hâvî Hüdavendigâr vilayetinin vârid olup Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 12 Safer sene 291 tarihli ve on altı numaralı tahriratıyla temyiz-i livanın dîvân-ı temyiz vilayetinden müzeyyel mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûre mündericatında merkûman Şerif ve Mustafa diğer beş nefer refikleriyle yedi nefer oldukları halde ebna-yı sebili soymak üzere geşt-ü güzâr ettikleri istihbar olunması üzerine merkûm derdest olunarak tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidâr merkûm Mustafa Elbeyli karyeli Yarimoğlu İsmail ve Pir Ali'nin kayını olan Ahmed ile üç kişi oldukları halde yolcuları soymak efkârıyla müsellehen on gün kadar geşt-ü güzâr ettikleri esnada karyesi altında bir Mala'ya tesadüf ederek bir çuka abdestliğiyle bir adet şalvarını gasp ettiklerini ve bundan başka kimseye rast gelmediklerini ve refikleri merkûman kendisinden müfarakat etmeleriyle kendisi Çeni? aşiretinden Hurşid ve Veli ve isimlerini bilmediği üç kişi ile altı nefer oldukları halde gezdikleri merkûm Şerif sakalını tıraş ettiğini ve onlarla gezdikleri esnada kimesneye rast gelmediklerini ikrâr [926] etmiş ve merkûm Şerif mezbûr Mustafa kendisine bir tüfek bulup teşvik ederek tarik şekâvet sülûk ettiğini ve merkûm Yarimoğlu İsmail kendilerine refik olmuş ise de bir saat birlikte gezip pişman olarak geriye döndüğünü ve mezbûr Mustafa ile sekiz gün geşt-ü güzâr etmiş iseler de hiç kimesneden bir şey almadıklarını ve sakalını Mustafa'nın ısrarı üzerine tıraş ettiğini ikrâr ve Mala'nın söylediğinde onlarla olmadığını tezkâr etmiş oldukları halde meclis-i temyiz livaca

tekrîr edilen istintaklarda sebk eden ikrârlarını külliyyen inkâr etmiş iseler de bu inkârları vâhî idüğünden bahsle altmış ikinci madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisine tevfikân üçer sene müddetle küreğe konulmaları istiş'ar ve refiklerinin dahi ele getirilmelerine ikdâm ve itinâ olunmakta idüğü iş'ar olunmuştur.

Müfad-ı iş'ara nazaran merkûman Şerif ve Mustafa firarda bulunan refikleriyle esna-yı sebili soymak için müsellahan dağlarda ve kırlarda gezdikleri ikrârlarıyla tebeyyün ettiklerine ve mezkûr altmış ikinci madde-i kanuniyenin fıkra-i evvelisinde dağlarda ve kırlarda müsellahan gezerek rast geldikleri yolcuları tutup soymak fazîhasını irtikâb eden eşhas-ı hal ve sıfat ve derece-i şekâvetlerine göre muvakkaten veyahut müeyyeden küreğe konulurlar diye muharrer bulunduğuna binaen merkûmanın bu hükme tevfikân ve evrak-ı mezkûrede münderic tarih-i hapisleri olan doksan senesi Rebiyyülahirinin onuncu gününden itibaren emr-i teşhirleri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade'l tatbîk üçer sene müddetle küreğe konulmaları ve firarda bulunan refiklerinin dahi ele getirilmelerine ikdâm olunması husûslarının vilayet-i müşârün ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

...? Silik olduğundan okunamadı) Cemaziyelâhir 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir

Kılıççıoğlu Corci ile Konyalı Avedis beyninde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan 20 Şevval sene 90 ve 9 Kânunuevvel sene 88 tarihiyle verilen i'lâmın temyizi istidâsını şâmil merkûm Corci'nin î'tâ eylediği28 Haziran sene 89 tarihli arzuhal ve layiha Konya'da bulunan Avedis'ten getirilen layiha-i cevabiye ile birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i mündericatı merkûm Corci ile Konyalı Avedis beynindeki şirket muhasebesi nizâ'ından dolayı Avedis'in mahkumiyetine dair Konya Mahkeme-i Ticaret'ten verilmiş olan 16 Muharrem sene 89 tarihli i'lâm-ı Corci kabul etmeyerek istinaf davasında bulunmuş ve gönderilen ihzârname üzerine Avedis tayin kılınan müddet zarfında gelemeyeceğini ve davanın kabil-i istinafolmadığını bir kıt'a itirazname irsâliyle beyan ve enba ederek mahkemeye gelmek veyahut bir vekil göndermekten imtinâ eylemiş olduğundan Avedis'in gıyabından rü'yet maddeye ibtidar ile müste'nif Corci'nin arzuhal ve layihası ve Konya mahkeme-i ticareti i'lâmı kırâat ve müste'nif merkûm isticvab olunduktan ve 5 Zilkade sene 88 tarihli ve vekil Corci'nin Hacı Begos ve Hacı Avedis Derarditinyan? imzalı senedin suret musaddakasında (Corci ile Avedis beyninde münâzaun-fih olan şirketliklerinin rü'yet muhasebeleri için tarafından intihâb ve tayin kılınan dört nefer komiserlerin verdiği iki kıt'a raporto yekdiğerine mübayin düştüğünden kanunname-i ticaret ahkâmınca beşinci namıyla bir komiserin tayini mahkeme-i ticaretten teklif olunmuş ise de tarafından muvafakat olunmayıp münazaa-i mezkûrenin mahkeme-i ticarete rü'yeti iltimâs olunmuş olunmuş olduğundan münazaa-i mezkûre üzerine mahkeme-i merkûmeden verilecek olan re'y ve karar tamamıyla kabul olacağını [927] mübeyyin işbu senet bi'l terkim mahkeme-i ticarete î'tâ kılındı) ibaresi muharrer idüğü görülerek işbu senedi Avedisle kendisinin vekili verdiğini ve sened-i mezkûrde istinaf olunmamak üzere tarafeynin mahkeme

kararını kabul edeceklerine dair şart olmadığı cihetle kendisinin istinafa hakkı olmadığını müste'nif Corci beyan eyledikten sonra evvel emrde keyfiyetin kabil-i istinaf olup olmadığı lede'l tedkik zeyl-i kanun-ı ticaretin otuz altıncı maddesinin fıkra-i saniyesinde dava asla beş bin kuruş mütecâviz olsa bile zaten ticaret mahkemelerinin vezâifine ait ve ashâb-ı fâil muhtar olbabda istinaf-ı dava olunmayarak suret-i kaziyyede rü'yete razı olduklarını mübeyyin senet verildiği halde kabil-i istinaf olamayacağı munderic bulunmuş mezkûr 5 Zilkade sene 88 tarihiyle senette istinaf olunmamak sözü yoksa da tarafeynin mahkemece verilecek hükmü kabul edeceklerinin ve i'lâmda dahi görülen muhasebeyi kabul ettiklerini tahrir eylediklerinin muharrer olunması sened-i mezkûrun suret-i kaziyyede yani istinaf olunmamak üzere î'tâ edildiği müeyyed görünmüş olduğuna binaen i'lâm-ı mezkûr hükmü aleyhinde itiraza hakkı olamadığına dair müste'nif Corci'ye cevap itasına karar verildiğini mübeyyindir müstedî-i temyiz Corci'nin layiha-i itiraziyesi müfadi zeyl-i kanunun otuz altıncı maddesinin fıkra-i sânisinde tarafeyn davanın suret-i kaziyyede rü'yetine razı olduklarını mübeyyin senet î'tâ eder ise o halde davanın mukâbilesinde delâlet gayr-ı muteber bulunduğu ve kendisinin vekili tarafından verilen senete istinaf – (silik kelime) kaydı olmayacağı halde – (silik kelime) mezkûrde tarafeynin mahkemece verilecek hükmü kabul edeceklerinin munderic olması senedin istinaf olunmamak üzere î'tâ olunduğunu müeyyed diyerek kabil-i tefsir olmayan hükm kanuna mana vermesi mugayir nizam olduğundan bahsle dîvân-ı istînâf i'lâmında nakzı ve davanın istinafen rü'yeti zımında divan-ı mezkûre ircâ' husûslarını istidâsından ibarettir müddeî aleyh Avedis'in layiha-i cevabiyesinin netice-i medlûlü dahi mârr-üz zikr senet mûcibince davanın kabil istinaf olmadığı iddiasını mutazammındır.

Keyfiyet lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu üzere müstedî-i temyiz Kılıççıoğlu Yorgi'nin vekili Hacı Begos mârr-üz zikr 5 Zilkade sene 88 tarihli senette Konya Mahkeme-i Ticaret'inin vereceği re'y ve kararı tamamıyla kabul edeceğini beyan ederek davanın mahkeme-i mezkûrece suret-i kat'ıyyede rü'yetine razı olmul ve şu halde dava-yı mezkûrun sâlif-üz-zikr otuz altıncı maddenin fıkra-i sâniyesi mantığınca kabil-i istinaf olmayacağı ve sened-i mezkûrdaki tamamıyla kabul ifadesinin mutasarrıfı davanın istinaf olmak üzere kat'ıyyen rü'yetini kaziyyesi olarak bunun haricinde ifade-i mezkûre mana-yı aher tazammun edemeyeceği cihetle dîvân-ı istînâfça senedin ibaresine verilen manada kanuna mugayir cihet olmadığı derkar bulunmuş olduğuna binaen merkûm Corci'nin dîvân-ı istînâf i'lâmı aleyhinde ber minvâl-i muharrer vâki olan itirazı kanunen mûcib nakz olur esbâb ve ilelden görülemeyerek i'lâm-ı mezkûrun tasdîkine ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdi ile sâir ... (silik olduğundan iki satır okunamadı).

[928] (Fi 13 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihi ve 465 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir)

Bağdat sancağında kâin Mendeli kazası ahalisinden Alin bin Kazım'ın katili olan Davud bin Mehmed divan ve muayyeni İbrahim bin Süleyman haklarında evvel ve ahir icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiye ve murâfaa-i şer'îyyeyi mutazammın Bağdat vilayetinin

vârid olan 18 Zilkade sene 290 tarihli ve kırk üç numaralı tahriratıyla iki kıt'a dîvân-ı temyîz vilayet mazbatası ve i'lâm-ı şer'î ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı nizamiye meallerinde seksen yedi senesi Haziran'ının on birinci Cumartesi gecesi mezbûr Ali Şaban bağı nam mahalde olduğu halde merkûman Davud bin Mehmed Divan ve İbrahim ile İbrahim'in karındaşı diğer Davud mezkûr bağa gelerek evvela nar isteyip getirmiş ve sâniyen hurma halâli talep ederek Ali hurma halâli toplamakta iken merkûm Davud bin Mehmed divan yedinde olan tabancayı endaht ederek kurşun arkasına isabetiyle cerh ve merkûm İbrahim dahi çomak ile birkaç yerinden darp etmiş ve diğer Davud Süleyman dahi orada hazır bulunmuş ise de bir şey yapmamış idüğünü mezbûr Ali kazâen mezkûr deâvî meclisinde takrir ve beyan ederek ertesi gün müteessiren vefat eylediğine mebni maktul merkûmun biraderi Hasan icâbının icrâsını iddia etmiş ve maktul-ı merkumu keşf ve muayene edenlerin verdikleri raportta merkûm Ali bin Kazım'ın arka tarafında kurşun yarası ve eliyle yüzünde çomak cerîhası olarak müteessiren vefat ettiği beyan kılınmış idüğünden eşhâs-ı merkûmenin icrâ kılınan istintaklarında merkûm Davud bin Mehmed divan-ı vâkıa günü merkûmana diğer Davud bin Süleyman ve karındaşı İbrahim birlikte olarak zikr olunan bağa getirdiklerini ve madde-i darp ve katlin merkûman diğer Davud bin Süleyman ve İbrahim taraflarından îkâ olunduğunu takrir ile kendisinin medhali inkâr etmiş ve merkûman Davud bin Süleyman ve İbrahim mezkûr bağa getirdiklerini bile bulunmuş oldukları kaza-i mezkûrden vârid olan meclis-i dava mazbatasında iş'ar kılınmış olmakla dîvân-ı temyîz vilayette tekrar edilen istintaklarından merkûmun Davud bin Mehmed divan ve İbrahim ve karındaşı Davud madde-i darp ve katilde medhallerini inkâr etmiş iseler de kaza-i mezkûr nâib-i sâbıkı Abdulkadir Efendi ile meclis-i deâvî mümeyyizlerinden Seyid Ali Efendi merkûm Davud bin Mehmed Divan tabanca kurşunuyla ve İbrahim dahi çomak ile kendisini birkaç yerinden darp ve cerh ettiklerini maktul-i mezbûr hayatta ve aklı ve şuuru yerinde iken mecliste kendileri hazır oldukları halde takrir ettiği gibi üçü birlikte bağa giderek Hüseyin darp ve katilde hazır olduklarını dahi merkûm Davud bin Mehmed Divan ikrâr ettiği gıyaben ve vicâhen ihbar eylemelerine ve Mehdi bin Salih dahi vak'a gecesi bağa gider iken İbrahim'in elinde çomak olduğu halde tesadüf ederek birlikte bağa getirdiklerini söylemesine nazaran merkûmunun ve vakitsiz bağa duhûl ile nar ve hurma isteyerek Ali'yi iz'ac etmelerinden nâşî beynlerinde bir münazaa tekebbünüyle katl-i mezbûru müntic olduğu münfehim olmakla asıl katil olan merkûm Davud bin Mehmed Divan'ın yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyeye tevfikân beş ve muayyeni İbrahim'in dahi yetmiş beşinci madde-i kanuniyeye tatbiken üç sene müddetle küreğe konulmaları istîzân ve karar-ı mezkûr merkûmana tebliğ olunduğu ve merkum Davud bin Süleyman esna-yı katilde orada hazır bulunmuş [929] ise de madde-i darp ve katilde müdahilini inkâr ederek hakkında medar-ı hükm olur emâre dahi bulunamadığından tahliye kılındığı iş'ar ve beyan olunmuştur.

İ'lâm-ı şer'î meali dahi müddeî şem'a ve cem'adiğer Hüseyin mükarin tasaddî eyledikleri davayı ispattan izhâr-ı acz edip tahlife dahi talib olmamalarıyla mûcibince müddeîyun-ı mezbûrunun dava-yı mezkûreleriyle müddeî aleyhime mezbûrane bilabeyne muârazadan men' olunduklarını beyandan ibaret olmakla bu surette müddeîyun-ı mezbûrun talip-i tahlif olmadıkları halde fimâba'd husûs-ı mezkûr hakkında müddeî aleyhima mezbûran Davud İbrahim bilabeyne muârazaya kadir olmayacakları zahr-ı i'lâm merkûma cânib fetvahaneden işaret kılınmıştır medlûl iş'ara nazaran katl-i mezkûrun esna-yı münazaada kurtar gazabla min gayr-ı taammüd Davud bin Mehmed divandan sudûru ve İbrahim'in dahi sebk muaveneti tahkikat-ı câriye ile tebyyün etmiş ve mezkûr yüz yetmiş dördüncü madde-i kanuniyede bir kimse min gayr-ı taammüd bir şahsı itlâf etmiş ise on beş sene müddetle küreğe konulur ve yüz yetmiş beşinci madde-i kanuniyede dahi muayyen katil olan kimse muvakkaten küreğe konulur diye muharrer bulunduğu mebni merkûm Davud bin Mehmed Divan'ın madde-i evvel hükmüne tevfiikan ve tarih-i hapsi olan seksen sekiz senesi Rebiyyülahirinin onuncu gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer usûle bade'l tathîk on beş sene ve muayyini İbrahim mukaddem on buçuk mâh kadar hapis olunarak muahharan taht-ı kefalet alınmış olduğundan güzeran eden hapsi mahsûb olmak üzere muahharan bidâyet tevkîfi olan doksan senesi Zilkadesinin üçüncü gününden itibaren ve madde-i sâniye hükmüne tevfiikan kezâlik bade'l teşhir üç sene müddetle Bağdat'ta küreğe konulmaları husûsunun vilayet-i müşârûn ileyheye emr ve iş'ar buyurulmasına karar verildi.

(14 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesine Verilen İ'lâm Suretidir)

Kaysariyeli Kelekoğlu Karabet ile Malhasoğlu Manuk beyninde olan davaya dair Ankara Mahkeme-i Ticaret'inden istinafen verilmiş olan 25 Recep sene 88 tarihli i'lâmın temyizen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil merkûm Karabet'in î'tâ eylediği arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i meali Kaysariye Mahkeme-i Ticaret'inde cereyân eden muhakemede Malhasoğlu Manok Dersaadet'te izhâr-ı iflas eden müteveffâ Serkiz'in? masalih vâkıası tüccardan Ohanyan Agop Ağa taahhüdüyle tesviye olunan ve kendi kumpanyasına terk edilmiş olan zimemat meyanında Kelekoğlu Karabet'in zimmeti bulunan iki bin sekiz yüz şu kadar kuruşun tahsilini iddia ve 17 Ramazan sene 87 tarihli ve Kelekoğlu imzası ile faiz mukavelesini hâvî iki bin sekiz yüz elli kuruşluk bir kıt'a deyn senedi irâe ve î'tâ etmesi üzerine müddeî aleyh Hacı Karabet isticvab olundukta senetteki imzasını bade'l tasdik meblağ-ı müddeînin yirmi beş lirasını Zambakçioğlu familyası ve müteveffâ-i merkûmun kayınvalidesi Sima Hatun'a müceddeden yaptığı zer burma semeninden ödeşilip kasv dahi ceste ceste î'tâ olunarak hemen altmış yetmiş kuruş miktarı deyni kaldığı beyanıyla teslimatını mübeyyin iki kıt'a defter ibrâz eylemiş ise de işbu defterler nizamsız bir halde bulunması [930] cihetle şâyân-ı i'timâd görülememiş ve ber minvâl-i muharrer Sima Hatun'a yapılan burma keyfiyeti tarafeynin

muvafakatı üzerine mezbûrenin Dersaadet'te bulunan oğlu Agop Ağa'dan bâtelgraf sual olunarak alınan cevapta mezkûr yirmi beş liradan yirmi lirası burma bedelinden sayılıp dört yüz küsur kuruş bakâyâ bulunduğu beyan olunmuş ve bu babda başka delâil dermeyân edilmemiş olduğundan ve fakat mukaddemâ rü'yet ve kat'î edilmiş olan sîm-ü zer muhasebesinden ileride sehvi görüldüğü halde iadei muhasebe olunacağını nâtik müflis müteceffânın imzasıyla gösterilen bir kıt'a ilm-ü habere binaen muhasebe-i mezkûre defterinde altın sehvi diye üç buçuk lira muharrer bulunduğu sened-i mezkûr tarihinden seksen yedi senesi Zilhiccesinin on yedinci gününe kadar ber mûcib-i kanun şehri yüzde birden dokuz sene üç mâh zarfında terâküm eden üç bin yüz yetmiş bir buçuk kuruş güzeştenin asıl mala zamlı hâsıl olan altı bin dört yüz kuruştan kabul edilen meblağ-ı merkûmun hesap edilen faiziyle me'an icrâ-yı mahsubundan sonra baki kalan beş bin iki yüz doksan kuruşun merkûm Karabet'ten bi'l tahsil müddeî-i merkûm Manok'a itasına karar verildiği misillü Ankara mahkeme-i ticaretinde istinafen cereyân eden muhakemede dahi mârr-üz zikr senedin zahrında ve taraf-ı aherinde teslimata müteallik bir emâre görülemediği gibi buna mahsûben teslimatını muayyen müste'nif Karabet Serkiz imzasıyla ilm-ü haber ibrâzından izhâr-ı acz eylemiş ve bu esnada müste'nif merkûmun talep ve iddiası üzerine li-ecli'l-i muayene müteveffâ Serkiz'in defterlerini getirmesi müste'nif aleyh vekiline tembih olunarak vekil-i merkûm dahi müteveffânın iki kıt'a defterini getirip irâe eylediği halde müste'nif merkûm mezkûr defterlerden başka bir defter daha bulunduğunu ve kendisinin teslimatı evvel defterde münderic idüğünü söyleyerek müste'nif aleyh vekili ise başka defter olduğunu serd ve ityân etmiş olmasına mebni derece-i evveli i'lâmı bi'l tasdik mahkûmun bih olan beş bin iki yüz doksan kuruşun müste'nif merkûm Karabet'in Kaysariye'de kefilî bulunan Filipos oğlu Kigork'tan bi'l tahsil müste'nif aleyh Malhasoğlu Manok'a itasına karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Kelekoğlu Karabet'in layiha-i itiraziyesi mündericatı Sima kadının müceddeden yapılmış olduğu altın burma esmanından sened bedelinin yirmi beş lirası ödeşildiği Agop Ağa'nın gönderdiği cevabıyla tahakkuk eylediği ve ibrâz olunan senette muharrer iki bin sekiz yüz elli sekiz kuruş karşılık çend kalem teslimatı kendi defterinde mukayyed olduğu gibi müflis-i merkûmun defterinde aynıyla muharrer bulunduğu defteri nizamem kabul olunamaz ise onun defterinin celbini istidâ eylemişken her nasılsa defter-i muayenesini icâb eder bu kadar diye tahkik ve tedkik maddeye girişilmediği ve meyanelerinde altın ve gümüş ahz-u itasına dair sebkât eden muamelenin hesabında ileride bir gûna sehvi görülür ise iade-i muhasebe olunmak üzere müflis-i merkûmun hattıyla muharrer bir kıta ilm-ü haber ibrâz ve bu husûsun nazar-ı dikkate alınmasını iddia ettiğinde defterde görünen altın sehvi olarak muharrer mebalîğden her ne nizamem mebni ise yalnız üç buçuk lirası kabul olup bakisi tanımamış ve halbuki mahkemece şâyân-ı kabul olan bir defterin sahifesinde muharrer mebalîğin bir miktarını tanımak ve ibrâzını tanımamak mugayir nizam bulunmuş iken Ankara dîvân-ı istînâfta altın ve gümüş sehvi muhasebeleri nazar-ı tedkîke alınmayıp heman hasmının ifâdâtı [931] ve Kaysariye ticaret mahkemesinin i'lâmı tasdik

olunduğu ve merkûmun defteri celb olunur ise musaddak iddiasını ve keyfiyet ticaret nezaret-i celîlesinde iflas komitesinden isti'lâm olunur ise kaç kıt'a defter olduğunun sıhhati tebeyyün edeceğini ifade etmiş iken bunun dahi asla tahkikine girişilmemiş ve gösterilen defterlerden başka defteri olduğuna yemin teklif eylediği halde ne tahlîf-i icrâ ve ne de şuraları derûn i'lâmında derc ve imla olunup meskûtun anı bırakılmış olduğu hususattan ibarettir.

Müddeî aleyh Manok tarafından verilen layiha-i cevabiyenin netice-i medlûlü dahi merkûmun itirazat mebsûtasından redd-ü cerhiyle beraber gerek Kaysariye ve gerek Ankara'da cereyân eden muhakemelerinde müteveffâ-yı merkûmun defterleri muayene olunarak iddiasının vâhî ve biesas olduğu tahakkuk ederek hükm-i mezkûrun î'tâ olunduğu ve müteveffâ-yı ticaret nezaret-i celîlesi iflas komitesinden defterinin celbine ve yemin teklifine dair merkûm Karabet'in bir gûna iddiada bulunmadığı ve merkûmun layiha-i itiraziyesine Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin yirmi üçüncü maddesi iktizâsınca icâb eden kefâlet senedi merbût olmadıktan başka ve o usûl kefâlet icrâ olunmuş olsa bile derece-i evveli i'lâmı tarihi 28 Şubat sene 86 ve istinaf i'lâmı dahi 28 Eylül sene 87 tarihli olup müddet-i itiraz munkaziyye olduğu ve mezkûr layihanın tarihine itibar olunmak lazım gelse nizamname-i mezkûrun yirmi altıncı ve yirmi yedinci maddelerinin hâvî olduğu şerâitin tamami-i icrâsıyla vakit ve zamanında itiraz etmemiş demek olacağı ve mâafih 20 Zilkade sene 88 tarihiyle merkûm Karabet'in i'lâmat suretlerini rabt ile Ankara vilayetine î'tâ edip Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye gönderilen istidâsı üzerine 4 Mart sene 88 tarihiyle makam-ı nezaretten irsâl buyurulan tahrirat-ı aleyhde bunların hükm-i i'lâmı te'hîr edici esbâb-ı kanuniyeden bir şey olmadığı ve mahalince dahi öyle bir şey mûcib değil ise tenfiz ve icrâ-yı hükm-i i'lâmı te'hîr edecek bir sebep görülememesi üzerine meblağ-ı mahkum mezbûr merkûm Karabet'in kefilinden bi'l tahsil keyfiyetin cevaben izbâr olunduğu ve binaenaleyh merkûmun Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye kararından beş mâh mukaddem vermiş olduğu layiha-i itiraziyesinin keenlemyekûn hükmünde ad edileceği ifâdâtını mutazammın bulunmuştur.

Müstedî-i merkum Kelekoğlu Karabet daireye celb ile itiraz ve iddiasının îzâhı talep olundukta meblağ-ı mahkûmun bihe mahsûben teslimatı olduğunu ve şu teslimat kendi defterinde mukayyed bulunduğu gibi müteveffâ-yı merkûmun defterinde dahi mukayyed idüğünü ve Ankara mahakeme-i istinafiyeden verilen i'lâmında müteveffâ-yı merkûmun celb olunan iki kıt'a defterinden başka defteri olmadığı her ne kadar zikr ve beyan olunmuş ise de merkûmun kaç kıt'a defteri olduğu ticaret nezareti iflas komitesince malum bulunduğunu ve sîm-ü zer muhasebelerine dair otuz beş lirayı hâvî müteveffâ-yı merkûmun kendi hatt-ı destiyle Ermeniyyül ibare yedinde bir kıt'a ilm-ü haber mevcut idüğünü bi'l beyan mezkûr ilm-ü haberi tercümesiyle beraber irâe etmekle lede'l muayene 17 Ramazan sene 78 tarihi ve Kaysariye'de Hacı Karabet Ağa ile Kürekçıyan Hacı Ohannes Ağa ile olan şirketlik İstanbul'a biraderim hoca Malhas'a

gönderdiğim iki yüz altmış altı dirhem gümüş altmış iki buçuk dirhem altını bedelini otuz beş lira muhasebe olundu.

[932] zikr olunan gümüş ve altını bedelinde buraca sehvin zuhûr eder ise muhasebe edeceğim ibaresini muhtevî olduğu görülmüş ve bu hesap ile meblağ-ı mahkuma karşı vuku bulan teslimatı müteveffâ-yı merkûmun defterinde mezkûr idüğünü merkûm Karabet iddia etmekte bulunmuş olduğundan merkûmun kaç kıt'a defteri olduğunun ve isimleri ne idüğünün komiteden bi'l tahkik iş'arı hakkında sebk eden isti'lâm üzerine müteveffâ-yı merkûmun defterleri on on bir kıt'adan ibaret olduğu ve isimlerinin ne idüğüne malûmatı bulunmadığını umûr-ı iflasiyesi senet yeni kazançyanın beyan eylediği ticaret nezaret celîlesi müsteşarlığından cevaben izbâr kılınmasıyla merkûm Karabet 13 Safer sene 90 tarihinde daireye celb edilerek cevap mezkûr muvacehesinde bade'l kırâe bir diyeceği olup olmadığı sual olundukta mebalğ-ı mezkûre mahsûben teslimatı ve sehv muhasebesi işbu defterlerden evfak ve çarkûşe/çarköşe bir defterde mukayyed bulunduğunu ve bunun için kendisi Kaysariye'ye bi'l azîme mezkûr defterlerin zâhire ihrac ve teslimat ve sehv muhasebe iddiasını ispat edeceğini dermeyân ile işin o vakte kadar tevkifini istidâ eylediği cihetle müracaat-ı vukua kadar evrak-ı merkûmenin tevkifine kadar verilmiş ve bir müddetten sonra merkûm Karabet defter-i mezkûrun zâhire ihracı zımında Kaysariye mahkeme-i ticareti tarafından icrâ-yı tahkikat olunması ifadesini şâmil tahrirat tastirini b,âarzuhâl istidâ eylemiş ise de olvechle tahrirat tastiri câiz olamayacağı gibi defter-i mezkûr bir müddet muayene zarfında zahire ihrac olunmak üzere temyiz evrakının dairece tevkîfi muktezî ve Kaysariye'nin Dersaadet'e olan derece-i bad-ı mesafesi icâbınca defter-i mezkûru zahire ahrac etmek için Karabet'e üç mâh mehl kâfi görünerek suret-i hal kendisine tefhîm olunduğunu mu'akkıb mehl-i mezkûrun altı mâha iblâğını daire-i itidalden hariç olmaktan nâşî tefhîm-i sâbık vechle dairenin olbabda olan zabtı suretinin tebliği tarihinden itibaren üç mâh müddetin hitâmına değin merkûm Karabet iddia eylediği defteri ibrâz etmek üzere temyiz evrakının dairece muvafakaten tevkîfi kararlaştırılmış ve zabt sureti dahi Karabet'e 7 Zilkade sene 290 tarihiyle tebliğ ve î'tâ kılınmıştı tebliğ-i mezkûr tarihinden şimdiye değin mehl-i muayyen inkızâ eylediği halde Karabet iddia-yı mebhûsü'n anı ispat edememiş ve zten kendisinin layihasında mûnderic itirazatı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer olan esbâb erbaa-i nakziyyeden görülememiş olduğundan Ankara mahkeme-i ticareti i'lâmı bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan elli iki kuruş otuz para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin sâir-i masârif-i muhakeme ile beraber Karabet'e rücû etmek üzere evvel emrde Manok'tan alınmasına karar verildi ve suret-i karar merkûm Karabet'in akdemce dairede şifâhen tevkil eylediği Dikran ile müddeî aleyh Manok'un muahharan sened-i musaddakla tevkil etmiş olduğu Karabet'e tefhîm kılındı.

(9 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Vıçın Karayan ile Ağyazar beyninde mütehaddis zarar ve ziyan davasına dair mahkeme-i istinafiyeden verilmiş olan i'âmın temyizini müstedî Ağyazar'ın vekili ve zevcesi Serpuhi kadının î'tâ eylediği arzuhal ve layiha [933] Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

İ'âm-ı mezbûrun hûlasa-i mûndericatı merkûm Ağyazar'ın vekili Serpuhi kadının aleyhinde istinaf-ı dava eylediği Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinin i'âmında esas maddeye dair olan mahkeme-i nizamiye i'âmının zahriyesi vechle re'sûlmâlları tedricen verilmiş olduğu tarihlere nazaran merkûm Vıçın'ın altı yüz altmış dört kuruş daha güzeste vermesi lazım geleceği ve zarar ve ziyan masâriften dahi ticarethane ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye bidâyet ve hukuk mahkemelerine verilen istidâlar ve bunların kaydiye ve i'âmat harçları ve sekvestro ve kefâletname ve sâir müsted'ayât-ı evrakın tasdik harçları ve layiha tanzimi gibi kabule şâyân olan dava masârif bin yedi yüz otuz üç kuruşa reşide olduğu beyanı ile bunların mecmûu olan iki bin dört yüz kuruşun ve Vıçın'dan tahsili gösterilmiş ise de müste'nife-i mezbûrenin iddia eylediği masârif ve güzesteden iki bin dört yüz kuruşun kabul olduğuna dair ilel ve esbâb-ı kanuniye beyan ve müfredatı irâe olunmamış olduğu gibi bakisinin dahi şâyân-ı kabul olmadığına kezâlik bir gûna ilal ve esbâb-ı kanuniye beyan kılınmamış idüğünden ve böyle ilel ve esbâbı beyan olunmayan hükümler kanunen muteber olmadığından daire-i mezkûrenin i'âmı fesh ile dava-yı mebhûsenin yeniden bi'l rû'ye ilel ve esbâb-ı kanuniyesi gösterilerek müceddeden hükm-i i'âm olunmak üzere îcâb eden mahalle havalesi lüzumuna karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Ağyazar'ın vekili Serpuhi'nin layiha-i itiraziyenin yedi bendi şâmil olup birincisi müvekkili istinaf davasında haksız olduğu surette derece-i evveli i'âmının müvekkili lehine olan cihetinin îfâsıyla diğer cihetten dolayı cevap verilmek lazım gelirken buralarına dikkat olunmadığı ikinci ve üçüncüsü mahkeme-i istinafiyede hasmı dahi ayrıca istinaf-ı dava eylediğini söylediği halde şerâiti icrâ ettirilmedikten başka müste'nif nazarıyla bakıp bakılmayacağına dair karar yerinde bir cevap verilmemiş ve esasen mahkeme-i nzamiyede görülen davanın mahkeme-i istinafiye îcâb eden mahalle havalesini göstermesi alenen mugayir kanun bulunmuş idüğünü dördüncü ve beşincisi istinaf layihasında güzeste ve zarar ve ziyanın yeniden taht-ı hükme alınması mestûr iken hükm mahalinde buna dair bir şey beyan olunmaması usûl-i muhakemeye münafî ve mahkeme-i istinafiye kararının esbâb-ı kanuniyeye gayr-ı mubitini bulunduğunu altıncı ve yedincisi hasmı müste'nif değil iken bir taraftan haksız ve diğer taraftan işin bir cihetinden haklı olduğunu tazmîn eder ifâdât derc edilmiş olduğunu mübeyyindir işbu layiha-i itiraziye mukâbilinde müddeî aleyh merkûm Vıçın Karayan tarafından layiha-i cevabiye verilmediği gibi li-ecli'l muhakeme gönderilen iki kıt'a celb ve bir kıta ihzâr pusulaları imza olduğu halde tayin olunan eyyâmda ne bi'l asâleve ne de bi'l vekâle daireye müracaat vuku bulmamış olduğundan ve merkûm Ağyazar şifâhen tevkil eylediği mezbûre Serpuhi bâarzuhali hükm-i gıyabi itasını talep

eylediğinden usûl-i muhâkeme nizamnamesinin altmış sekizinci maddesi mûcibince gıyaben rû'yet-i davaya bi'l ibtidâr îcâb-ı keyfiyet tezekkür olundukta tafsîlât-ı mesrûdeden münfehîm olduğu üzere müstedî-i temyiz vekilinin itirazat mebsutasından biri mahkeme-i istinafiyece dava-yı mezkûrun îcâb eden mahalle havalesi lüzumuna gösterilmesi mugayir kanun idüğü kaziyyesi olup vâkıan mahkeme-i istinafiyece derece-i evveli i'lâmında vekil [934] Serpuhi'nin iddia eylediği masârif ve güzêşteden iki bin dört yüz kuruşun kabul olduğuna ve bakisinin kabul olmadığına ilel ve esbâb-ı kanuniye beyan ve müfredatı irâe olunmamış ve bu makule hükümler kanunen gayr-ı muteber bulunmuş idüğü beyanıyla derece-i evveli i'lâmı fesh edilerek davanın bi'l taraf tedkikiyle yeniden bi'l rû'ye ilel ve esbâbın beyan olunarak müceddeden hükm olunmak üzere keyfiyetin îcâb eden mahala havalesine karar verilmiş ise de mahkeme-i istinafiyece derece-i evveli i'lâmı fesh olduğuna takdirde tedkîkât-ı lazıme bi'l icrâ hükm-i i'lâmın ıslâh ve ikmâl edilmesi lazım gelir ber minval meşrûh i'lâm-ı mezkûr fesh olunduktan sonra davanın îcâb eden mahale havalesi lüzumu gösterilmesi yolsuz ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin doksan dördüncü ve yüz on yedinci maddeleri ahkâmına mugayir görünerek mahkeme-i istinafiye i'lâmı nakz edilmiş ve şu halde müstedî vekilinin itirazat sâiresini tedkîke hacet kalmamış bulunduğundan i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet menkuziyyetini nizamname-i dahilisinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra nizamname-i mezkûrun üçüncü ve usûl-i muhakeme nizamnamesinin sâlif-üz-zikr doksan dördüncü ve yüz on yedinci ahkâmına tevfiikan mahkeme-i istinafiyece dava-yı mebhûsü'n anhadan dolayı tedkîkât lazımesi bi'l icrâ îcâb eden hükmü hâvî i'lâmın î'tâ edilmesine ve i'lâm harcı olan yirmi dört kuruş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidiye ile sâir-i masârif-i muhakemenin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere evvel emrde merkûm Ağyazar'dan alınmasına gıyaben karar verilerek suret-i karar mezbûrda Serpuhi'ye tefhîm kılındı.

**(13 Cemazıyelevvel Sene 91 Tarihi ve Dört Yüz Altmış Beş Adediyle Mahalât
Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir)**

İzmirli çilingir Hacı Mehmedzâde Muşlu deveci Hasan ve Salih ve tebaa-i devlet-i aliyyeden Yani'nin esnâ-yı râhda önlerine çıkış mallarını gasp etmiş olan Kelase ovalı Hacı Ahmed oğlu Süleyman nam şahıs hakkında icrâ kılınan tedkîkât-ı nizamiyeyi mutazammın edilen vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye havale buyurulan 8 Rebiyyülevvel sene 91 tarihli ve yirmi dokuz numaralı tahriratıyla dîvân-ı temyîz vilayetten müzeyyel meclis-i temyiz liva mazbatası ve evrak-ı istintakiyye muhâkemat-ı cezaîye dairesinde mütalaa olundu.

Evrak-ı mezkûre meallerinde seksen dokuz senesi Saferu'l-hayr'ın ibtidâki Salı günü öğleden evvelce müddeî-i merkûmun İzmir muzaf Tiryanda/Triyanda nahiyesi civarında Mersinli kahve nam mahalde başka başka mürurlarında önlerine kuttâ'ut tarîk çıkarak mallarını gasp etmiş olduğunu iddia eylemelerinden nâşî ahz-u girifti zımnında asâkir-i zaptiye süvari mülazımlarından Ahmed Ağa miktar-ı kâfi neferat-ı zaptiye ile memuran gönderilip ol havalide geşt-ü gûzar eylediği esnada Sazpınar nam mahalde merkûm Süleyman'a tesadüflerinde kendilerini yolcu zannıyla önlerine çıktığı halde asâkir -i

zaptiye olduklarını anlayıp ormana ihtifâ ve girifti için üzerine vardıklarında teşhir ve endahte ictirâ etmiş ise de bir gûna sakatlık vukua gelmeksizin girift olunarak üzerinde zuhûr eden doksan üç kuruş bakır para ve biri beyaz ve diğeri siyah kabızalı kınsız iki bel bıçağı ve bir palaska ve tüfek sokacak bir timur ve üç kurşunlu fişek ve iki kurşun [935] ve bir sigaralık ve iki adet Acem şalı kuşak ve bir siyah çukadan abdestlik ve içi kırmızı çuka kaplı bir kaput ve bir çuka cepken ve bir çift tüfek ve bir tabanca ve bir kebir bıçakla beraber getirilip tevkîf kılınmış ve müddeî merkûmun bi'l vürûd içlerinden Hacı Mehmed merkûm Süleyman'ın şeklini tarif ile mahal-i mezkûrda öyle bir şahsın önüne çıkarak ve bıçakla koluna darp ederek üzerinde bulunan çuka yağmurluğuyla Acem şalı kuşağını ve kesesinde olan dört adet başlık ve bir Osmanlı lirası çarığı ve üç adet beyaz yüzlük ve on kuruş miktarı nuhas akçasını gasp eylediğini ve Hasan dahi görse tanıyacağı bir şahıs o gün mahal-i mezkûrda iki yumurtacıyı çevirip para talep etmekte iken kendisini görünce yumurtacıları bırakıp deve gıralarını çıkar diye yedinde bulunan bıçakla kendisini darbe ibtidar eylediği esnada bıçak kırılmasıyla hiddetlenip tabancasını çakarak üzerine hücum ile yanında bulunan yirmi bir adet beyaz mecidi ve dört beyaz beşliği olup salıverdiğini ve Salih görse tanıyacağı bir şahıs mahal-i mezkûrda önüne çıkarak ve tüfeği üzerine doğrultarak ucunda beyazlı ve kırmızılı börk tokası bağlı olan Acem şalını ve siyah çukadan cepkeni ve siyah kadife yeleşini ve fes mikvasıyla kırmızı çemberini ve üç adet beyaz mecidi ve beş altı kuruşluk miktarı bakır parasını aldıktan sonra kendisine yeşil çukadan eski bir nîmten verdiğini ve Yani dahi bir şahıs mahal-i mezkûrda önüne çıkıp ve çift tüfeği çevirip üzerinde bulunan otuz kuruş bakır parasıyla bir ufak bıçağını gasp etmiş olduğunu iddia eylemeleri ve merkûm Hacı Mehmed muayene ettirildikte sol kolunun arka tarafında darptan hâsıl olan paralar on beş gün zarfında iltiyâm bulacağı raport ile bildirilmesi mûlabesebiyle tedkîkât-ı istintakiyyeye lede'l ibtidar merkûm Süleyman Maneş? taraflarında bekçilik edip bir müddetten beri ve boşta kaldığından hîn-i giriftten beş on gün evvel Ödemiş'e gidip Hacı Kadri Ağa'nın kahvehanesinde beş gece yanarak muahharan kadı emir kahvesi nam mahalde bulunan Hüseyin Efendi'nin yanına gitmek üzere Ödemiş'ten kalkıp ferdası gece saat iki kararlarında mezkûr kadı Emir kahvehanesine bir kurşun menzili girip mahale geldiğinde asâkir-i zaptiye önüne geçip bilasebep girift ile üzerinde olan otuz adet mecidi ve üç Osmani lirası ve bir Macar altını ve bir Osmanlı lirası çeyreği ve on adet beyaz beşlik ve yüz on kuruşluk nuhas akçasıyla iki Acem şalı ve meali çukadan bir abdestlik ve içi kırmızı çuka kaplı bir kabut ve mürûr-ı tezkeresi ve bir çift tüfek ve iki tabanca ve iki ufak bel bıçaklarını aldıklarını ve müddeî-i merkûmundan Hacı Mehmed kendisinin olduğunu iddia eylediği kabutu Ödemiş'te ismini bilmediği bir delâilden ve büyük Acem şalı yüz kuruşa satın alıp kınsız bıçağı yolda bulduğunu tezkar ile gaspın vukuu gün Ödemiş'te kahvehanede bulunduğunu söyleyerek fazîha-i gaspa ictisârını inkar etmiş ise de mezkûr kabut ile şal kendisinin olduğunu merkûm Hacı Mehmed ispat eylediği gibi diğerlerinin eşya-yı mağsubesi dahi aynen merkûmun üzerinde zuhûr etmesine ve müddeî-i merkûmun kendisini kırk elli kişi meyanında tefrik ve teşhis eylemelerine ve müddeîlerin evvelce ta'rîf eyledikleri şekle merkûm Süleyman'ın şekli tamamıyla tevâfuk eylemesine ve

kendisi mahal-i gaspta girif olunmasına ve ber minvâl-i muharrer asâkir-i zaptiyyeye adem-i itâatle isti‘mâl silah [936] etmesine ve müddeîlerden Hasan merkûm Süleyman kendisini darp eder iken bıçağı kırıldığı söyleyip merkûmun üzerinde zuhûr eden eşya meyanında bir de kırık bıçak zuhûr eylesine ve gaspın vukuu gün Ödemiş’te kahvehanede olmadığı kahveci Mustafa tarafından maalhîlaf ihbar olunmasına nazaran merkûmun inkârı vâhî olup fazîha-i gaspa mücaserat tebeyyün ederek mevcut olup bulunan akça ve eşya ile fûrûht ettirilen eslihası bedeli müddeî merkumuna î‘tâ olunup ziyadesini iddiadan meccânen ferâgat etmiş olmalarıyla merkûmun altmış ikinci madde-i kanuniye ilavesi hükmüne tevfiikan üç sene müddetle küreğe vaz‘ı kararlaştırıldığı meclis-i temyiz liva mazbatasında ve merkûm Süleyman’ın esna-yı gaspta bıçak kırılıncaya kadar arkasıyla merkûm deveci Hasan’ı darp etmesi ve asâkir-i zaptiyyeye icrâ-yı memuriyet halinde silah atması sebep-i şiddet ad olunarak yedi sene müddetle vaz‘ına karar verildiği dîvân-ı temyîz vilayet zeylinde iş‘ar kılınmıştır.

Medlûl iş‘ara nazaran merkûm Süleyman esnâ-yı râhda müsellahan müddeî-i merkûmunun önlerine çıkarak ve darp ederek mallarını gasp etmiş olduğu mevcut olan delâil ve emârât ile tebeyyün etmiş olduğuna ve mezkûr altmış ikinci madde-i kanuniye ilavesinde dağlarda ve kırlarda müsellah olarak gezerek rast geldikleri yolcuları tutup soymak fazîhasını irtikâb eden eşhâs hal ve sıfat ve derece-i şekâvetlerine göre muvakkaten veyahut müeyyeden küreğe konulurlar diye mûnderic bulunduğu mebni merkûmun bu hükme tevfiikan ve evrak-ı mezkûrede mûnderic tarih-i hapsi olan seksen dokuz senesi Saferü’l hayrının ikincü gününden itibaren emr-i teşhiri on dokuzuncu madde-i kanuniyede muharrer kâideye bade’l tevfiik dîvân-ı temyîz vilayet zeylinde gösterildiği vechle hîn-i gaspta muamele-i şedîde icrâ etmesi ve girift olunacağı esnada asâkir-i zaptiyyeye silah teşhir endaht etmesi sebep-i şiddet ad olunarak yedi sene müddetle küreğe konulmak üzere Kıbrıs’a i‘zâmı husûsunun vilayet-i müşârûn ileyheye ve vürudunda olvechle küreğe konulması cihetinin dahi Kıbrıs mutasarrıflığına emr ve iş‘ar buyurulmasına karar verildi olbabda emr-ü ferman.

(26 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir)

Havala cemiyetinin işbu müzekkeresi lede’l mütalaa hanım mûmâileyhanın istirdâdına kıyâm eylediği mücevherat ve eşyadan dolayı sarraf-ı merkûmun zimmetini ibrâ ve ıskât eylediği bir kıt‘a ibrâname muharrer ve zîri deâvî kaleminden dahi musaddak bulunmuş olduğu ve bu cihetle hanım mûmâileyhe şer‘î şerife havale olunan istidâsının icâbını icrâya vesile bırakılmadığı anlaşılması üzerine def‘-i iştibâh için ibrânamenin aslı dahi celb ile nazar-ı tedkîkten geçirildikte bunun hükmü iki cihete şâmil olup biri ibrâname tarihine gelince sarraf-ı merkûm ile olan muamelat ve mûnaza‘âtan zimmetini ibrâ ve diğeri yine sarraflık hizmetinde kollanmak üzere bazı şerâit-i mukavelat tahrir ve enbadan ibaret bulunmakla cihet-i evvelisi müddeî aleyhin şer‘an murafaaya icbârına mahal bırakmayıp cihet-i sâniyesi ise rıza-yı tarafeyn ile ibrâ tarihinden sonra cereyân edecek muamelatın mukavelatını mutazammın olarak şimdiden bir hükm götürür yeri olmayıp hanım mûmâileyhe bu ibrâname üzerine bir

iddiada bulunur ise yeniden bir arzuhal î'tâ ile keyfiyetin bi'l tedkîk hal ve hasmı zımnında mehakim-i nizamiyeden ait olduğu mahkemeye havalesi muvafık-ı hal ve maslahat olacağından olvechle icrâ-yı îcâbının havale cemiyetine bildirilmesi zikrolundu.

2.28. Cerîde-i Mehakim 63. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelâhir	Sene (Pazartesi)	Temmuz Rumi	Sene	Sahife
63	6	1291	8	1290	937

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(12 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Dökmeci/Düğmeci esnafından Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağalar ile dökmeci şirketi katibi Hüsnü Efendi beyninde mütehaddis davaya dair dîvân-ı istînâftan 18 Ramazan sene 290 ve 27 Teşrinievvel sene 289 tarihiyle verilen i'âmın temyizen rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil efendi-i mûmâileyhin î'tâ eylediği 20 Şubat sene 289 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ kılınan i'âm-ı mezkûrun hülâsa-i mündericatı dökmeci esnafı şirket-i umûmiyesi katibi mûmâileyh Hüsnü Efendi'nin şirket-i merkûme aleyhinde bi'l iddia mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde an'el gıyâb istihsâl eylediği hükme itiraz ile vicahen icrâ-yı muhakeme talebinde bulunmuş olan Hacı Mustafa ve Ahmed Ağaların vekilleri layiha-i itiraziyesinde mûmâileyh Hüsnü Efendi üç yüz liralık şirketten hisse senedi almak üzere dört yüz kuruş maaşla şirkete katip tayin olunup ve memuriyetini icrâ etmekte iken bila istifa kendisine ruhsat verilir ise nizami mûcibince muhasebesi bi'l rü'ye zararın tenzîliyle ticareti ilave olunarak aynen sermayesi tediye kılınmak ve hisse senetleri şirkete iade olunmak lazım gelip efendi-i mûmâileyh ise ber mûcib-i mukavele üç yüz lira sermaye vaz' etmeyip elli liralık hisse senedi aldığını ve tehhül ederek memuriyetini îfâ edemeyeceğini ahs ile istifa eylediğini ve kendisinin ve sâir hissedarının re'yiyle diğer katip intihâb olduğunu beyan etmiş ve Hüsnü Efendi'nin kitabet-i mezbûreden istifasını müş'ar bir kıt'a şahadetname getirmiş ise de işbu şahadetnamede sanayi komisyonu a'zâsından Hacı Raif Efendi'nin mührü olmadığı görülmüş ve Hüsnü Efendi şahadetname hissedarandan birkaç kişinin hatmiyle mahtûm olup ancak bunların müddeî aleyh sıfatında bulunduğunu ve Anistaş Efendi'yle beynlerinde bürûdet olduğu cihetle onun dahi aleyhindeki şahadetini kabul [938] etmeyeceğini ve kendisi istifa etmeyip ruhsat verildiğinden sanayi komisyondan sual olunur ise sıdk iddiası tahakkuk edeceğini dermeyân etmiş ve muahharan mûmâileyhadan Ahmed Ağa Hüsnü Efendi'nin şirket sandığından bazı makbuzatı olduğundan evvel emrde bunun hal olunması lazım geleceğini beyan etmesi üzerine

lede'l tedkîk Hüsnü Efendi'nin hissesi temettünün mahsubundan sonra şirket-i merkûmeye bin sekiz yüz yetmiş yedi buçuk kuruş deyni olduğu anlaşılmış olmasına ve Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağaların teâtî olunan mukavelename ahkâmını itiraf ile beraber Hüsnü Efendi'ye ruhsat verilmeyip kendisinin isti'fa eylediği hakkındaki iddiaları ise olbabda icrâ edilen muhabere ve tedkîkat ispata medar olamayıp mûmâileyhe cânibinden yemin dahi teklif olunmamasına mebni Hüsnü Efendi'nin sıdk müddeâsı nûmayan olduğundan bahsle doğrudan doğruya şirketten almış olduğu on iki hisse bedelinin şirket muamelatı vechle yüz on kuruş lira hesabıyla bâliğ olduğu altı bin şu kadar kuruştan zimmet-i mezkûresi bi'l tenzîl baki kalan dört bin şu kadar kuruşla yirmi günlük maaşının dökmeci şirketinden tediye olunmak üzere Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağalardan istihsâl olunmasına ve hariçten aldığı dört hisse bedelinin dahi sâir şirket hissedaranı nevehle istihsâl-i hak eylemişler ise olvehle şirketten istifasına dair meclis-i mezkûrdan î'tâ edilen hükümden dolayı istinaf-ı dava eden mûmâileyhe Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağalarla müste'nif aleyh Hüsnü Efendi'nin dîvân-ı istînâfça icrâ kılınan muhakemelerinin neticesinde müste'niflerin üçüncü meclisinde müste'nif aleyh nizami vechle memuriyeti icrâ etmekte iken ruhsat verildiği takdirde hissesiyle temettüü verileceğinin mukavele olunduğunu dermeyân etmelerinden maksatları mukavelename mûcibince efendi-i mûmâileyh bilaecniha ruhsat verildiğini mutazammın olduğu halde şu ifadelerinin yolunda olup olmadığının üçüncü meclis i'lâmının karar yerinde esbâb-ı kanuniyesi gösterilmemesi mugayir kanun olduğuna ve meclis-i mezkûrdan evrak meyanında bulunan sanayi komiyonu mezkûresinde münderic olduğu vechle komisyon a'zâsından Raif ve Anıtaş Efendilerin şirket cemiyeti erkanının tebdili esnada müste'nif aleyhin şifâhen istifa eylediğini beyan etmiş oldukları cihetle bunların erkan-ı şirketi tebdile resmen vuku bulan memuriyetlerinin icrâsı teferruâtından olarak Hüsnü Efendi'nin istifasını enba eylemeleri âdi şahadet kabilinden olmayıp ihbârât-ı resmîyeden olduğu gibi müzekkere-i merkûme mantığınca Hüsnü Efendi'nin sanayi komisyonunda vâki olan ifâdâtı istifa eylediğini ve şirket nizamnamesi layihasının yirmi beşinci maddesi îcâbınca ibrâz-ı batâet ettiğini müeyyed bulunmuş ve efendi-i mûmâileyh 21 Şubat sene 89 tarihli arzuhalıyla dahi kendisinin istifa edip etmediği sanayi komisyonunun malumu olduğunu beyan ederek komisyonun î'tâ edeceği malûmatı kabul eylemiş ve o makule evrak-ı resmîyeyi tanzîm eden heyet-i a'âsı hakkında kavî-i mücerred ile münafese azv olunması iltifata gayr-ı şâyân bulunmuş iken üçüncü meclis i'lâmında müzekkere-i mebhûsü'n anha bertaraf edilerek müste'niflerin ispat-ı müddeâ edemediğinden tahkiye kılınması karin-i isabet görülemediğine binaen i'lâm-ı mezkûr fesh olunmuş ve mukaveleyi kendisi ihlâl etmesinden nâşî Hüsnü Efendi'nin mukavele hükmünün icrâsını talebe hakkı olmayıp şirket nizamnamesinin altmış yedinci maddesi vechle sâir hissedaran gibi şirketten istifa-yı [939] matlub eylemesi lüzumuna karar verilmiş idüğünü mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Hüsnü Efendi'nin itiraziyesi yedi bendi şâmil olup bunların birinci ve ikincisi şirketin bilançosunda münderic olduğu ve sanayi komisyonunca dahi müsbit bulunduğu üzere Anıtaş Efendi şirketin sermayesinden faizsiz olarak aldığı akçayı yine şirkete ikrâz ile güzeste yürütmekte bulunmuş ve damadının şirket sermayesinden

ihtilâsını kendisi komisyona ihbar eylesinden dolayı kendiyeye husumet bağlanmış idüğünü üçüncüsü adaveti mütehakkık olan bi'l tahsis a'zâ-yı şirketten bulunan Anistaş Efendi'nin kendisinin vuku-i istifasına dair olan şahadetinin kabulü usûl-i muhâkemeye mugayir bulunduğunu dördüncü ve beşincisi üçüncü mecliste ibrâz olunan şahadetnamede Hacı Raif Efendi'nin mührü gayr-ı mevcut ve ifadesi dahi Anistaş Efendi'nin ifadesine mübayin olması ve müste'niflerin mukaddemâ on iki hisse bedelini tediyye razı oldukları komisyonca musaddak bulunması kendisinin istifa etmediğini müeyyed ve müste'nifan mûmâileyhanın dîvân-ı istînâf ile derece-i evveliye î'tâ ettikleri layihalar yekdiğere mübayin olduğunu altıncısı şirketin feshini müstelzim bir hal yokken müste'nifan mûmâileyhe kâide-i mevzuâsına tevfiğ etmeksizin beyinlerinde emval şirketi makasime ettikleri cihetle kendisinin yedindeki on altı hisse senedi bedelâtının mafaiz mûmâileyhadan tahsiline hükm olunacağı yerde dîvân-ı istînâfça derece-i evveli hükmü fesh edildiğini yedincisi kendisinin hisselerine mukâbil şirketten mal tefriğ eylediklerini müste'nifen mûmâileyhanın ifade etmeleri hukukunu izâ'a maksadından neş'et eylediğini müş'ardır.

Müddeî aleyhima Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağaların vekili Osman Nuri Efendi'nin layiha-i cevabiyesi müfadi dahi Hüsnü Efendi'nin Anistaş Efendi hakkında olan azviyyeti ihbar-ı resmiyi çürütmek garazına mübtenî ve vâhî olup ve Anistaş Efendi'nin dahi mahkemede edâ-yı şahadet etmeyip Hüsnü Efendi'nin talep ve istidâsı vuku bulan iş'ara cevap verildiğini ve mûmâileyhin istifasını Hacı Raif Efendi'nin dahi ikrâr eylediğini ve mukaddemâ on iki hisse bedelini almakla Hüsnü Efendi muhalefet ederek îcâb ve kabul hasıl olmamış olmakla beraber şu suret istifasının adem-i vukuuna delil ittihâz olunamayacağını ve dîvân-ı istînâfça layihalar harf be harf bade'l tedkik muvafik nizam olarak hükm verildiğini ve şirketin rû'yet muhasebe ve fesh ve ilgâsı şirkete râci' olup me'a hâzâ olbabda makam-ı sadaretten îcâb eden mahallere tezakir-i samiye yazılmış ve emval-i şirket bi'l cümle şürekânın muvafakat ve rızasıyla taksim olunup efendi-i mûmâileyhin dahi malı mevcut iken kendisi almaktan istinkâf eylemiş idüğünü ve mûmâileyhin malı kethüda-ı sâbık ve lahakkın taht-ı hıfzında bulunduğunu beyandan ibarettir.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyiz Hüsnü Efendi asâleten ve müddeî aleyhime cânibinden sened-i musaddakla Osman Nuri Efendi vekâleten 26 Safer sene 291 tarihinde gelmeleriyle muvacehelerinde dîvân-ı istînâf i'lâmıyla layihalar kırâat olunduktan sonra kendileri lede'l isticvab her biri layihası mündericatını tekrar eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere dîvân-ı istînâf i'lâmı mündericatından müstefad olacağı üzere i'lâm-ı mezkûrun netice-i hükmü hüsnü Efendi'nin şirketin kitabetinden istifa eylediği Anistaş ve Hacı Raif Efendilerin [940] ihbârât-ı resmiyesiyle mütebeyyin olması ve kendisinin sanayi komisyonunda sebkât eden ifâdâtı istifa eylediğini ve nizamname layihası îcâbınca ibrâz batâet eylediğini ve müeyyed bulunması ve 21 Şaban sene 89 tarihli arzuhalı müfadiyla dahi sanayi komisyonunun î'tâ edeceği malûmatı kabul eylesi cihetleriyle kitabete ibtidâ-yı tayininde vuku bulan mukaveleyi kendisi ihlâl eylediği anlaşılıp binâberin mukavele-i mezkûre hükmünün icrâsını talebe hakkı

olmayarak şirket nizamnamesinin altmış yedinci maddesi vechle sâir hissedarlar gibi istifa-yı hak eylemesi lazım geleceğini ityândan ibaret bulunmuş ve işbu hükm-i aleyhinde mûmâileyh Hüsni Efendi'nin ber minvâl-i muharrer serd ettiği itirazat ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde münderic esbâb erbaa-i nakziyyeden gösterilmiş idüğünden i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik ve efendi-i mûmâileyhin temyiz istidâsının red olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidî ile sâir-i masârif-i muhakemenin haksız çıkan tarafa râci' olmak üzere evvel emrde mûmâileyhe Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağalardan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(11 Safer Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Bedros ve Karabet Hazarusyan ile Agasi Şişmanyen beynindeki münazaaya dair olan 6 Şevval sene 286 tarihli i'lâmını müfesser ve vazife-i nizamiyesinden haric olarak dîvân-ı istînâfın î'tâ eylemiş olduğu derkenar bundan akdem Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde bi'l tedkik olbabda terkim edilen 25 Zilkade sene 289 ve 13 Kânunusani sene 288 tarihli i'lâm mantığınca nakz olunması üzerine Bedros Hazarusyan'ın dîvân-ı istînâfın i'lâm-ı mezkûrunun dahi temyizen rü'yet ve tedkiki istidâsını şâmil î'tâ eylediği 26 Nisan sene 289 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek daire-i mezkûrede kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i mündericatı mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde sebkât eden muhakemede Agasi Şişmanyen Mısır'daki şubelerinde sebk eyleyen hizmeti maaşından ve cihât-ı sâireden Bedros ve Karabet Hazarusyan'ın zimmetlerinde bir yük yirmi bin şu kadar kuruş alacağı bulunduğunu ve masârif vâkıasıyla haklı çıktığı takdirde zarar ve ziyanını îfâya merkûman kefil gösterirler ise Mısır'a dahai giderek muhasebe göreceğini iddia ve beyan ve müddeî aleyhimesden Bedros dahi cevabında Karabet'in İskenderiye'de rü'yet ettiği muhasebede Agasi'nin yirmi sekiz bin küsur kuruş deyni tebeyyün eylediğini ve mâmafih şubece olan muamelenin henüz muhasebesi rü'yet olunmadığından Agasi Mısır'a bi'l azîme rü'yet-i muhasebe eyler ise tebeyyün edecek deynleri îfâ edileceğini ve maaş için îcâb eden kefil dahi vereceğini serd ve ityân eylemeleri üzerine meclis-i mezkûrce Agasi'nin Mısır'a azîmetle rü'yet-i muhasebe etmesi için üç mâh müddet tayin kılınmış ve Bedros dahi üç mâh için lazım gelen kefil işrâe eylemiş ise de şu sureti Agasi Şişmanyen kabul etmeyerek istinaf-ı dava eylemesine mebni olbabda dîvân-ı istînâfça icrâ kılınan muhakemenin neticesinde Agasi'nin muhasebeyi bi'l rü'ye avdet etmek üzere Mısır'a azîmette infâkla ve Dersaadet'ten [941] hareketi tarihinden işin hitâmı gününe değin şehri yirmi adet Fransız lirası î'tâ edeceğine dair Bedros'un kefil göstermesine dahi ekseriyetle karar verilip ikinci meclisin müddet hakkındaki hükmünün fesh edildiğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Bedros Hazarusyan'ın layihası dört benditirazı hâvî olup bunların birincisi Agasi Şişmanyen Mısır'daki şubenin müdüriyetinde bulunduğu cihetle mahal-i ikâmeti orası ad olunacağından ve esas dava oraca vuku bulan muamelatın tesviye-i

muhasibatı husûsundan ibaret bulunduğundan usûl-i muhakeme nizamnamesinin üçüncü maddesinin ikinci fıkrası mûcibince Agasi'nin Mısır'da ita-yı hesaba mecbur idüğünü ikincisi nizamname-i mezkûrun otuz altıncı maddesi hükmünce herkes davasını ispata mecbur olmasına ve Agasi dahi muhasebenin î'tâ edildiği iddiasında bulunmasına nazaran merkûmun sıhhat-ı muhasebeyi mahalinde ispat etmesi iktizâ edeceğini üçüncüsü Mısır'daki muhasebesinin nihayet üç mâh zarfında rü'yeti mümkün olduğu cihetle tesviye-i maaş hakkındaki kefaletin bir müddetle mahdûd olması kâide-i adl ve hakkaniyete muvafık olacağını dördüncüsü kefaletin mahdûd olmasına dîvân-ı istînâfın dahi muvafakat gösterdiği oranın zabt-ı cerîdesinden anlaşılacağını müş'ardır.

Müddeî aleyh Agasi Şişmanyar'ın vekili Topuzoğlu Kerope'nin î'tâ eylediği layihada müddet-i temyizinkizâ eylediğine ve hükm-i i'lâmın icrâsı için mukaddemâ icrâ cemiyetine ve Bedros ve Hazarusyan kumpanyası tarafından istidâ verilerek hükm-i i'lâm kabul eylediğine dair mürakkam bulunan itirazlar lede'l tedkik esassız görünerek müvekkil-i merkûm cevap î'tâ ve müstedînin itirazat-ı mezkûresine cevap vermesi lüzumu beyan ve enba olunması üzerine merkûm Agasi'nin 23 Şaban sene 90 tarihiyle daireye î'tâ eylediği layiha-i cevabiye müfadı dahi Bedros ve Hazarusyan kumpanyasının başlıca merci'i Dersaadet olup Mısır'daki idaresi onun bir şubesi olduğu ve tarafeyn el-yevm Dersaadet'te bulunduğu cihetle muhasebenin burada rü'yeti muktezî ve kendisinin Mısır'a azîmeti lazım gelir denilmesi usûl-i hakkaniyete münafi olduğu gibi muhasebenin Mısır'da rü'yeti talep olunur ve ber mûcib-i i'lâm gayr-ı mahdûd kefâlet irâe kılınır ise kendisi Mısır'a azîmete hazır bulunduğunu muhtırdır.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyizinkizâ bâsenet musaddak vekili Meryem kulu ile Agasi Şişmanyar ve Kerope 11 Zilkade sene 90 tarihinde daireye gelmiş ve Agasi tarafından Kerope'yi şifâhen dairede tevkil etmiş olduğundan i'lâm ile layihalar bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri ve vekilen merkûmandan istifsar olundukta müstedî vekili Meryem kulu Agasi Şişmanyar'ın müdürü bulunduğu şubenin muamelatı Mısır'da ceevân eylediği cihetle olbabda iktizâ eden muhasebeyi Mısır'da irâeye mecbur olması lazım geleceğini ve bunun için gayr-ı mahdûd kefâlet irâesi gayr-ı mümkün ve kâide-i adalete dahi mugayir olup müvekkili kumpanyası fakat üç mâh için kefâlet gösterebileceğini beyan etti müddeî aleyh vekili Kerope dahi cevabında tarafeyn ile defâtir-i Dersaadet'te mevcut idüğü cihetle müvekkilinin Mısır'a azîmete gayr-ı mecbur kefâlet irâe kılınmadıkça gidemeyeceğini dermeyân eyledi.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsilât-ı mezbûtadan münfehîm olduğu üzere tarafeyn [942] dîvân-ı istînâfca cerevân eden muhâkemelerinin neticesinde Agasi'nin muhasebeyi bi'l rü'ye avdet etmek üzere Mısır'a azîmetine infâkla ve Dersaadet'ten hareketi tarihinden hitâm-ı maslahata kadar Agasi'ye şehri yirmi adet Fransız lirası vereceğine dair Bedros Hazarusyan'ın kefil göstermesine dahi ekseriyetle karar verilmiş ve işbu karar aleyhinde Bedros Hazarusyan tarafından ber minval-i meşrûh dermeyân edilen itirazat ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyeden görülememiş olmasıyla dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'l tasdik hükmünün

icrâsına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidi ile sâir masârif-i muhakemenin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere evvel emrde haklı çıkan Agasi Şişmanyân'dan alınmasına ekseriyetle karar verildi suret-i karar müstedî vekili Meryem kulu ile Agasi Şişmanyân'a dahi tefhîm kılındı.

(12 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yorgi ve şeriki Apostolaki ile Nursene kadın beynindeki davaya dair Beyoğlu merkez bidâyet mahkemesi hukuk dairesinden verilen i'lâmın temyizini müstedî merkûman Yorgi ve Apostolaki'nin î'tâ eyledikleri arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i meali mezbûre Nursena kadının kızı ve vekili İlbisi? Galata'da Topçular Caddesi'nde müvekkilesinin mutasarrıfa olduğu bir bab-ı gazinonun fevkinde bulunan yedi odanın nisf hissesinin on mâhlık îcâresinden gayr-ı ez teslim müste'cirleri Yorgi ve Apostolaki zimmetlerinde kalmış olan on altı lira bir çeyreğin tahsilini iddia ve bir kıt'a kontrato irâe etmesi ve kontrato meali mezbûrenin ifadesini müeyyed görünmesi üzerine müddeî aleyhime vekili bir aş dahi cevabında müvekkillerinin odaları isticarlarını itirafla beraber icareden evvel miktar-ı akçayı îfâ etmelerine sebep olarak odalar gazinodaki sazandelerin beytûteti için istikar olunup muahharan onların terk etmeleriyle boş kaldığını ve kapısı gazinonun derûnunda bulunduğu cihetle ahire îcârına gazino müste'ciri mani' olduğundan müste'cir-i merkûmu protesto ettiklerini dermeyân etmiş ise de odaların akd-ı îcârı hiçbir kayıt ve şartla mukayyid olmadığı gibi tarafeynden fesh-i îcârı mevcut bir muamelede bulunulmamış olmasına ve gazino müste'cirlerinin iddia olunan mümane'eti üzerine vuku bulan protestonun kat'an mezbûreye taalluk eder yeri olmamasına binaen hitâm-ı kontratoya kadar odalar merkûmanın uhde-i isticarında bulunup bedel-i îcârı tediye mecbur olduklarından ve kontratoya nazaran seksen dokuz senesi gayesinde müddet-i îcâr hitâm olduğundan mârr-üz zikr beş aylık kiradan müddeîye-i merkûmenin hissesine isabet eden on altı lira bir çeyreğin merkûman Yorgi ve Apostolaki'den tahsiliyle müdde'ye-i mezbûre Nursena kadına itasına karar verildiğini mübeyyindir.

Temyiz istidâsında bulunan Yorgi ve Apostolaki'nin layiha-i itiraziyeleri üç bendi şâmil olup bunların birincisi mârr-üz zikr odalar tahtında bulunan gazino aherin uhde-i isticarında iken mukavele-i mahsûsa ile mendilere devr olduğundan muahharan odaları isticar etmişler ise de derûnlarında [943] sazandelerin ikâmeti taht-ı memnuiyete alınması üzerine gazino müste'cir-i evvele iade kılınmış ve gazinodan odalarına mürûr etmelerine müstecir-i evvelin mümane'et ettiği müeccere-i merkûme ile hissedarına protesto ile haber verilmiş idüğünü ikincisi protesto tarihinden sonra müeccere-i mezbûre ile hissedarı odalara mürûr için tarik ve protestoya dahi cevap vermemiş olduklarını üçüncüsü i'lâm-ı mebhûsü'n anhdâ hikaye olduğuna gibi gazino müste'ciri protesto edilmeyip müeccere-i merkûme ile hissedarı protesto olunmuşken burasına

Beyoğlu hukuk dairesince dikkat olunmadığından protestonamenin celbiyle tahkik keyfiyet olunması lazım geleceğini müş'ardır.

Müddeî aleyhime Nursena kadın vekili İlbisi tarafından verilen layiha-i cevabiyenin hülasa-i müfadi merkûmanın layihalarında muharrer itirazatın vâhî olduğundan protestonameden müvekkilesinin asla haber ve malûmatı bulunmadığından ve odalar gidilecek merdivan başı kapısının miftahı el ân müste'cir-i merkûmanda olup kontrato müddetinin inkızâsından sonra iki mâh güzeran eylediğinden bahsle ber mûcib-i i'lâm mahkûmun bih olan ve mezkûr miftahın hîn-i teslimine kadar lazım gelen kira ile olbabda vuku bulan zarar ve ziyanın merkûmandan tahsili iktizâ edeceğini muhtırdır tarafeyne iki defa celb pusulası gönderildiği halde müstedîlerin icabet etmemelri üzerine ale'l usûl gönderilen ihzâr pusulasında muayyen olan 27 Safer sene 91 tarihinde merkûman Yorgi ve Apostolaki bi'l isale ve müddeî aleyhime Nusena kadının birinci celbinde daireye gelerek şifâhen tevkil eylediğini kızı İlbisi kadın dahi bi'l vekale daireye gelmeleriyle i'lâm ile layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta her biri layihalarında muharrer ifadelerini tekrar ve başka diyecekleri olmadığını tezkâr eylediler icâb-ı lede'l müzakere tafsîlât-ı mezbûtadan müsteban olduğu üzere mezbûre İlbisi tarafından verilen kontratoda mûnderic mukavele-i icâr bir gûna şartla olmamak haseiyle Beyoğlu hukuk dairesince ber minvâl-i muharrer ita-yı hükm olunması muvafık usûl olduğuna ve müstedîlerin itirazat-ı mesrudesi ise Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyeden bulunmadığına binaen daire-i mezkûre i'lâmı bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on altı kuruş on para ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin merkûmana rücû etmek üzere evvel emrde Nursena kadından alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(29 Cemaziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Varnalı İbram ile Karabet ve Mıgırdıç beyinde mütekevvîn davaya dair Tuna vilayeti dîvân-ı temyîzinden verilen 23 Zilkade sene 89 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûman Karabet ve Mıgırdıç'ın vekili Hasan Fehmi Efendi'nin î'tâ etmiş olduğu 23 Recep sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hülasa-i mûndericatı tarafeynin Varna meclis temyizinde cereyân eden muhakemelerinde merkûm İbram'ın taht-ı vesayetinde iken vefat etmiş olan Markar'ın pederinden mûntekıl emmisi Ohannes nezdinde bulunan kırk dokuz bin kuruş Ohannes'in vefat [944] etmesive vasi-i merkûm İbram'ın olbabda vâki olan istidâsı üzerine vereseden bir sene vadeli alınan senette rabt edildiği halde vasi-i İbram'ın vadesi hulûl etmeksizin sened-i mezkûru ciro eden kendi nefsi için bir arak fabrikası iştirâ eylediği inde'l tahkik tebeyyün etmiş olmasına ve ispat-ı rüşd etmeyen eytâm emvâlini itlâf eden vasinin zaman ile mahkumiyeti ahkâm-ı şer'îyye ve nizamiye iktizasından bulunmasına mebni meblağ-ı mezbûrdan merkûman Karabet ve

Mıgırdıç'ın hisse-i mevrûseleri olan yirmi dört bin kuruşun İbram'dan bi'l tahsil merkûmana itasına hükm olunduktan ve işbu hükm Tuna dîvân-ı temyîzde tarafeyn muvacehe ve muhakeme edilmeksizin evrak üzerine icrâyı tedkîkat ile tasdîk kılındıktan sonra merkûm İbram ya istinafen veya iadeten icrâ-yı muhakeme talebinde bulunarak dîvân-ı temyîzce dahi iade-i r-'yet davaya karar verilmiş ve mûcibince icrâ kılınan muhakemede İbram mârr-üz zikr fabrikayı müteveffâ Markar'ın bâliğ ve raşid olarak münferiden kunduracılık ile meşgul ve muamelatı dahi beyne'l tüccar muteber ve makbul bulunduğunu ve senedin Markar tarafından ciro eylediğini ve ciro müddeâsını ispat için senedin meydana çıkarılması lazım geleceğini iddia ederek müste'nif aleyhmeden kendi tarafından bi'l asale ve biraderi Mıgırdıç cânibinden bi'l vekale muhakemede hazır bulunan Karabet ise sened-i mezkûrun zâyî' olduğunu bi'l beyan ibrâz edemeyip bu suretle ciro müddeâsı kavî-i mücerredde kalmış olması ve İbrâm'ın ibrâz eylediği 10 Muharrem sene 86 tarihli Varna Ticaret Mahkemesi i'lâmında merkûm İbram'ın devâlîb ticaretine sekte gelerek dâyinleriyle icra olunan murâfaalarında yirmi dört bin *(sîlik olduğundan kelime okunamadı)* takasit muayyene ile tesviyeye müteveffâ-yı merkûm Markar'ın kefâletinin dâyinlerle mahkeme tarafından kabul olduğu ve bir kıt'a şahadetnamede dahi müteveffâ-yı merkûmun hîn-i vefatında on sekiz yaşını mütecaviz idüğü mûnderic bulunması ve mezkûr fabrika İbram hesabına mübâyaa olunmuş olsa İbram'ın hîn-i i'lân iflasında müteveffâ-yı merkûm Markar alacağını iddia ile i'lâma derc ettirmek lazım gelir iken olvakit hiçbir iddiada bulunmaması ve fabrika dahi bilanço'ya idhâl kılınmaması cihetlerle müteveffâ-yı merkûm Markar'ın kable'l vefat bâliğ ve raşid olup ticarete sülûk etmiş ve fabrikayı dahi kendi hesabına iştirâ eylemiş olduğu istidlal kılınarak merkûman Karabet'in ve Mıgırdıç'ın sâlîf-üz-zikr yirmi dört bin kuruştan dolayı davaya hak ve salâhiyeti olmayacağına hükmolunmuş idüğü mübeyyindir.

Müstedîlerin vekili Hasan Fehmi Efendi'nin layiha-i itiraziyesi üç bendi şâmil olup bunların birincisi müteveffâ Markar'ın münferiden ticaretle iştigâl edecek derce müsin olmadığı ve vefatına kadar İbram'ın taht-ı vesayetinde bulunduğu malum ve bu yolda şahadetname dahi mevcut olduğundan ve İbram'ın dîvân-ı temyîze ibrâz eylediği şahadetname dahi sem'ul tedarik bir şey olduğundan dîvân-ı temyîz bu babda ber minvâl-i muharrer delil-i ittihazıyla hükm-i î'tâ etmesi mugayir nizam bulunduğunu ve ikincisi merkûm İbram derece-i evveli i'lâmı mantığınca sâlîf-üz-zikr senedi küşad eylediği fabrika bedeline mukâbil kendisi ciro ederek bey' eylediğini ikrâr etmiş ve fabrikadan dolayı Yunani Arastidi ile cereyân eden muhakemede dahi müteveffâ Markar'ın ne vekili ve ne de vasisi olup fabrikanın muamelatı kendisine ait olduğunu beyan etmiş ve Markar'ın emri olduğunu ispat edememiş olduğu ve senedin Markar tarafından ciro [945] idüğünü dîvân-ı temyîzde İbram iddia etmiş olduğundan bunun ispatı kendisinin müvekkillerine ait olmaması muktezî bulunduğu halde dîvân-ı temyîzce senedin kendi müvekkilleri tarafından ibrâz olunamamasının medar-ı hükm ittihâz kılınması usûl-i muhakemeye muhalif olacağını ve üçüncüsü bir müflis emvâlinden bazısını bilançosuna idhâl etmeyecek olur ise bundan dolayı şahs-ı aherin mutazarrır olması ve müflisin masasına alacağını kaydettirmeyen dâyin nizamı vechle

kontrato oldukça hukukundan mahrum kalması lazım geldiği misillü müteveffâ Markar'ın iddia ve iflas i'lâmında beyan ve enba olunduğu vechle on sekiz yaşında olduğu teslim olunsa bile bunun vasisi düyûnunu kefâlet etmesi evvel vasinin hüsn-i haline delâlet etmeyeceği cihetle merkûm Markar'ın vuku kefâleti iddiasının medar-ı hükm ad olunmaması iktizâ edeceğini müş'ardır.

Müddeî aleyh İbram'ın layiha-i cevabiyesinin hûlasa-i meali layiha-i itiraziyesinin mündericatı mugalatadan ibaret olup dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının tasdîki iktizâ edeceği ifadesinden ibarettir tedkîkât-ı temyiziye icrâsı zımnında tarafeynin daireye celb ve ihzârına lüzum görüldüğü ve müddeî aleyh İbram Varna'da bulup ve merkûmun ihzârı vekil mûmâileyhin layiha-i itiraziyesi hâtimesinde dahi talep olunup temyiz için verilmiş olan kefâletnamede ise ihzâra mütedair sarâhat-i kâfiye görülemediği cihetle evrakın leffiyle yazılan mezkûre üzerine havale cemiyeti tarafından müddeî aleyh İbram'ın ihzârı hakkında îcâb eden muamele icrâ olunacağı sırada müstedîlerin vekili Hasan Fehmi Efendi merkûm İbram'ın maslahaten dersaadet'e vürudunu bâarzuhâl haber verdiği cihetle muamele-i ihzariye icrâsına mahal kalmayıp evrak-ı merkûme arzuhâl-i mezkûr ile me'an daireye iade kılınmış olmasına mebni tarafeyn daireye davet olundukta müstedîlerden Karabet'in sened-i musaddak ve Mıgırdıç'ın bir kıt'a telgrafname ile tevkil eylemiş oldukları Hasan Fehmi Efendi bi'l vekale ve müddeî aleyh İbram dahi bi'l asale 6 Safer sene 291 tarihinde gelmeleriyle vilayeti dîvân-ı temyîzinin i'lâmıyla layihalar kırâat olunduktan sonra suret-i iddia ve ifadeleri lede'l istifsar atf-ı makâl ile müddeî aleyh İbram münâzaun-fih olan mebalîği hâvî senedi mukaddemâ ciro ederek arak fabrikası bi'l bâyi' bedelini sarf ve istihlâk eylemiş ve müteveffâ Markar'ın vasisi olduğunu Varna meclis-i temyizde ibtidâ cereyân eden muhakemede dahi ikrâr ve itiraf etmiş olduğundan bi hasebi'l vesâye merkûm İbram'ın zaman ile mahkum olması lazım gelir iken beratı hakkında ihîren dîvân-ı temyîzden verilen i'lâm-ı mezkûrun layihasında münderic itirazatı îcâbınca nakzı lüzumunu iddia ve layiha-i itiraziyesinde hikaye ettiği şahadetnameyi diğer dört kıt'a i'lâmat ve bir kıt'a derkenarlı arzuhâl ile me'an ibrâz ve î'tâ eyledi.

Müddeî aleyh İbram dahi kendisi Markar'ın vasisi olmayıp onu pederi bulunmak mûlabesesiyle husâsat vâkıasına fakt nezâret eylediği ve mârr-üz zikr arak fabrikasını hal-i hayatında merkûm Markar bizzat Çakıroğlu Mıgırdıç nam kimesneden iştirâ eylemiş ve bedeli mukâbilinde sened-i mebhûsü'n anlı ciro eylemiş olduğunu ve Markar'ın müştereki YunaniArastidi merkûmu

[946] ızrâr sudûrunda bulunduğundan merkûm Markar'ı vikâye-i kendisi Arastidi ile mahkeme-i ticarette muhakeme olmuş idüğünü dermeyân etti bunun üzerine Hasan Fehmi Efendi'nin ibrâz ettiği evrak kırâat olunarak bunlardan biri 15 Zilhicce sene 284 tarihli i'lâm-ı şer'î sureti olup hûlasa-i meali dahi İbram'ın merkûm Markar'a vasi-i mensûb olarak iddia eylediği kırk bin kuruşun Ohannes veresesinden tahsili hakkında lahak olan hükm-i şer'îyi hâvî olduğu ve iki kıt'ası 7 Cemaziyelevvel sene 85 ve 22 Şevaal sene 85 tarihleriyle Varna mahkeme-i ticaretinden mârr-üz zikr senet bedelinin temîni ve arak fabrikası emvâl ve zimematının İbram'a teslimi hakkında verilen i'lâmat

bulunduğu ve bir kıt'ası sened-i mezbûrun ne suretle zâyi' eylediğine dair olan derkenarı şâmil arzuhal idüğü ve diğer bir kıt'ası İbram ile Mıgırdıç beynindeki münazaa-i cariyenin muhakeme-i ibtidâyesini hâvî 15 Zilkade sene 286 tarihli Varna meclis-i temyizinin i'lâmı olarak mealine nazaran ber minvâl-i muharrer Hasan Fehmi Efendi cânibinden meclis-i temyizde vuku-i iddia olunan müddeî aleyh İbram'ın ikrârı bâilam-ı şer'î mahkûmun bih kırk bin kuruşun îcâb eden faizi bi'l zam hâsıl olan kırk dokuz bin kuruş için verilen senedi bi'l dava ahz etmiş ve iştirâ ettiği arak fabrikası bedelinde ciro edip havaleten bey' eylemiş olup ancak sened-i mezkûru Markar tarafından vekâleten dava ve ahz etmiş ve Markar'ın emriylefabrika bedelinden bey' eylemiş olmasını beyandan ibaret bulunduğu münfehim olduktan ve 12 Nisan sene 89 tarihli şahadetnamede dahi (Markar'ın sağlığında göndereceği ustalığı ve kalfalığı etmediğinden ve bir miktar çıraklık etmiş ise de esnaf arasında dükkan açıp ahz-u î'tâ etmediğinin ve beyne'l esnaf kunduracı tanımadığının) mürakkam idüğü anlaşıldıktan sonra İbram'ın Markar'a vesayeti hakkında hüccet-i şer'îye olduğu gibi mukaddemâ cereyân eden murâfaa-i şer'îyede dahi vasi-i mensûb olarak bulunmuş idüğünü ifade eylemesi akabinde arak fabrikası emvâl-i gayr-ı menkûleden olup olmadığı sual olundukta bazı edevâtan ibaret olup emvâl-i gayr-ı menkule kabilinden bulunduğunu tarafeyn ifade eylediler.

Müddeî aleyh İbram dahi muahharan daireye iki kıt'a i'lâm ve şahadetname ibrâz ve î'tâ ederek bunlardan 10 Muharrem sene 86 tarihli mahkeme-i ticaret i'lâmı İbram'ın izhâr-ı iflas eylediğini ve Markar'ın kendisine kefâlet ettiğini müş'ar olduğu gibi 8 Teşrinievvel sene 86 tarihli şahadetnamede dahi (müteveffâ Markar'ın bin sekiz yüz elli bir sene-i îsevîyesi Eylûl'ünün dördüncü günü tevellüd etmiş olduğunun ve bin sekiz yüz altmış dokuz senesi Teşrinievvel'in yedisinde vefatı vuku bulup müddet-i hayatı on sekiz sene bir ay idüğünün millet ihtiyar meclisi sandığında mahfuz kaydından tebeyyün eylediği) gösterilmiştir.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu üzere müstedîlerin vekili Hasan Fehmi Efendi'nin hûlâsa-i itirazatı Markar'ın münferiden ticaretle meşgul olacak derece müsün olmayıp vefatına kadare İbram'ın taht-ı vesayetinde bulunduğu ve İbram'ın senedi kendisi cırı ederek bey' ettiğini ikrâr etmiş ve fabrikadan dolayı bizzat Yunani Arastidi ile muhakeme olmuş olduğundan muahhuran dican-ı temyizde Markar tarafından ciro olunduğunu iddia etmesi şâyân-ı kabul olmayıp bunu ispat için senedi İbram'ın ibrâz etmesi lazım geleceği [947] ve Matkar'ın hîn-i vefatında on sekiz yaşında bulunsa bile vasisinin düyûnuna kefâlet etmesi evvel vasisinin hûsn-i haline delâlet etmeyeceği ve bir müflisin bazı emvâlini bilançoaya idhâl etmemesinden şahs-ı aherin mutazarrır olması ve müflisin masasına alacağını kayd ettirmeyen dâyinin nizamı vechle kontrato oldukça hukukundan mahrum kalması îcâb etmeyeceği husûsatı oluyor ise de dîvân-ı temyiz i'lâmının netice-i hükmü senedin cirosu İbram tarafından olması ve İbram'ın hîn-i iflasında 10 Muharrem sene 86 tarihli mahkeme-i ticaret i'lâmı mantığınca Markar'ın İbram'a kefâleti dâyinlerle mahkeme cânibinden kabul kılınması ve hîn-i vefatında on sekiz yaşını mütecaviz bulunması be

fabrika İbrahim hesabına iştirâ olunmuş olsa hîn-i iflasında Markar alacağını iddia ile dahil-i i'lâm ettirmek lazım gelir iken olvakit hiçbir iddiada bulunmaması ve fabrika bilanço'ya dahi idhâl kılınmaması cihetleriyle ticaret olduğu ve mezkûr fabrika kendi tarafından iştirâ olunduğu anlaşılıp binâberin Karabet ve Mıgırdıç'ın İbrahim'dan davaya hak ve salâhiyetleri görülemediğini mübeyyin olduğu gibi müstedilerin vekili Hasan fehmi Efendi tarafından Markar'ın vefatına değin İbrahim'in taht-ı vesayetinde bulunup bâliğ rüşd olmadığı iddiasıyla ibrâz eylediği şahadetname kunduracı esnafı tarafından mümzi ve mahtûm olarak verilmiş olduğundan ve me'a hâzâ Markar'ın bâliğ rüşd olduğunu dahi müş'ar bulunmadığından müddeî aleyh İbrahim cânibinden ibrâz olunup Markar'ın hîn-i vefatında on sekiz yaşını mütevaciz olduğuna dair olan ve millet ihtiyar meclisi tarafından verilerek varaka-i resmiye kabilinden bulunan mârr-üz zikr 8 Teşrinievvel sene 86 tarihli şahadetnameye tercih olunamayacağını derkar olup işbu şahadetnamede ise Markar'ın velâdet ve vefatı avâni olmak üzere gösterilen tevârih ile İbrahim'in vasi-i mebsûbu olarak Markar'ın alacağını Ohannes veresesinden bi'l iddia hükm ettirdiğini mutazammın olan i'lâm-ı şer'î tarihinde nazaran mebhûsü'n anı olan cirolu senet vücuda gelip de cirosu mukâbilinde arak fabrikası alınmaksızın Markar'ın on beş yaşını bi'l tecavüz bâliğ rüşd olduğu münfehim olması ve İbrahim'in derece-i evvelide vuku-i iddia olunan ikrârı iddia olduğu vech üzere olmayıp ber minvâl meşrûh muallil bulunmuş olduğu gibi vesayet hakkında resmi bir hüccet olmayıp meydanda olan i'lâm-ı şer'î hükmünce İbrahim hîn-i murâfaada vasi nasip edilmiş bulunması ve cirolu senedin dahi ciroyu bizzat İbrahim icrâ eylediğini iddia eden taraftan ibrâzı muktezî görünmesi ve'l hâsıl mebhûsü'n anı olan senedi müddeî aleyh İbrahim'in Markar bâliğ-i rüşd olmaksızın ciro ederek kendi nefsi için fabrikayı bi'l iştirâ senet bedelini istihlâk eylediğini nizamden derece-i sübûta îsâl edecek delâil ibrâz edilememesi mûlabeseleyle dîvân-ı temyiz vilayet i'lâmının hükmü yolunda olup Hasan Fehmi Efendi'nin vâki olan itirazat mesrûdesi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyeden görülememekle i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik temyiz istidâsının red olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdidi ile sâir masârif-i muhakemenin haksız çıkan tarafa rücû etmek üzere evvel emrde İbrahim'dan alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

[948] (22 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Tüccardan Hristaki Anistaşyadı ile Aracıoğlu Kostı ve Vasilyadı beynindeki davaya dair ikinci defa olarak dîvân-ı istînâftan verilmiş olan 19 Şaban sene 90 tarihli i'lâm-ı gıyabinin temyizi istidâsını şâmil merkûm Hristaki'nin î'tâ eyledikleri arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun mealî merkûman Hristaki Anistaşyadı ile Aracıoğlu Kostaki ve Vasilyadı beyninde cereyân etmiş olan şirket muamelatından dolayı müste'nif aleyh Kostaki'nin alacağı olduğunu ifade eylediği mebâliğin üç kalemini müste'nif

Hristaki'nin vekili Adamidi'nin inkâr ve küsur kalemlerinin bazıları hakkında terk-i itiraz eylediğini tezkâr eylemesi ve iki kaleminde dahi haksızlığı sabit olması üzerine müste'nif aleyh Kostaki mezkûr üç kalem için yemin teklif eylediği halde müste'nif Hristaki'nin işbu yemin kaziyyesi muhakemenin ikmâli için gelmekten imtinâ eylemesine mebni mârr-üz zikr üç kalem hakkındaki karar-ı gıyabi küsur kalemler hakkındaki karar dahi vicâhî olmak üzere olbabda sâdır olup istinafen tedkîki talep edilmiş olan mahkeme-i ticaret birinci meclis i'lâmında tasdîk kılındığına dair 26 Cemaziyelevvel sene 90 tarihiyle verilen i'lâmdan dolayı müste'nif Hristaki Anistaşyadı'nın vekil musaddıkı Adamidi itiraz-ı âlî-ül hükm etmiş ve müste'nif aleyh Aracıoğlu Kostaki'ye liecû'l tebliğ ihzâr pusulası yazdırmış olduğu ve müste'nif aleyh Kostaki ile birlikte asıl müste'nif Hristo gelerek mezkûr ihzâr ousulasında muharrer geçen Şaban-ı şerifin on dördüne musadif Eylül'ün on dördüncü günü lieclü'l muhakeme dîvân-ı istînâfta hazır bulunmak üzere tarafeyn mezkûr pusulanın zîrine vaz'-ı imza edip aradan beş gün dahi geçtiği halde merkûm Hristaki kendisi gelmemiş ve vekili Adamidi dahi göndermemiş olduğundan ve i'lâm-ı mebhûsü'n anhdâ gösterilen üç kalemin gayri olan ve on sekiz bin üç yüz yetmiş üç kuruştan ibaret bulunan kalemler hakkındaki karar vicâhî olup aleyhinde itiraz caiz olamayacağı gibi mezkûr üç kalem bin sekiz yüz altmış üç kuruş hakkındaki karara bervech-i muharrer müste'nif Hristaki tarafından itiraz olunmuş iken muhakeme için gelmekten temerrüd olunmuş idüğünden mârr-üz zikr on sekiz bin yüz yetmiş üç kuruş hakkında karar kemakân vicâhî olmak ve bin sekiz yüz altmış kuruşun hükmü yine gıyabi olarak olbabdaki itiraz kabul edilmemek üzere i'lâm-ı evvel mûcibince min haysü'l mecmû yirmi bin otuz üç kuruş re'sülmâln 25 Cemaziyelevvel sene 90 tarihine kadar faizinin zammıyla bâliğ olacağı yirmi altı bin iki yüz otuz kuruşun lira yüz on beş kuruş hesabıyla müste'nif Hristaki Anistaşyadı'den bi'l tahsil müste'nif aleyh Kostaki'ye teslimine karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî temyiz Hristaki Anistaşyadı'nın layiha-i itiraziyesinde mukaddemâ dîvân-ı istînâfta gıyaben verilen i'lâm aleyhinde itiraz-ı âlî-ül hükm eylemesi üzerine tayin olunan yevm-i Ramazan-ı şerifin on beşinci salı günü bulunmak ve yevm-i mezkûrda dîvân-ı istînâf tatil olmak mûlabesesiyle gidildiği halde avdet olunmuş ve sâir bir günde celb pusulasının vürud [949] intizâr olunmakta bulunmuş iken bitekrar ine'l gıyab i'lâm verilmiş olduğundan mezkûr celb pusulası dîvân-ı istînâftan celb ve mütalaa olunrak iddia-yı vâki makrun sıhhat ise i'lâm-ı mezkûr bi'l nakz tekrar keyfiyetin dîvân-ı istînâfa havale edilmesi ve eğer işbu istidâsı kabul olunmaz ise olbabda lazım gelen layiha takdim kılınmak üzere kendisine tembih olunması dermeyân olunmuştur.

Müddeî aleyh Kostaki'nin î'tâ eylediği layiha-i cevabiyede dahi dîvân-ı istînâfin ikinci i'lâmı 19 Şaban sene 90 tarihiyle müverrah olduğu halde ihzâr pusulası mûcibince Ramazan-ı şerifin on beşinci günü dîvân-ı istînâfa gidildiği denilmesi vâhî olup ihzâr pusulası ve dîvân-ı istînâf i'lâmı mefâhîmi vechle Şaban'ın on dördüncü günü dîvân-ı istînâfa gelmek üzere bizzat müste'nif Hristaki ihzâr pusulası çıkartmış ve pusulayı heyet-i meclis huzurunda imza etmiş iken yevm-i mezbûrda gelmemiş idüğünden ve

dîvân-ı istînâfın ine'l gıyab olan hükmü fakat üç kalem bin sekiz yüz altmış kuruşa mütedair bulunduğundan bahsle dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdik ve masârif-i muhakeme ve zarar ve ziyanın merkûm Hristaki'den tahsil olunması lazım geleceği ityân kılınmıştır.

Muvacehe ve isticvabları icrâ kılınmak üzere tarafeyne iki defa gönderilen celb pusulalarına müstedî Hristaki'nin icabet etmemesine mebni ale'l usûl terkim edilen ihzâr pusulası üzerine merkûm Hristaki ile Haçatyan Artin ve müddeî aleyh Kostaki 13 Safer sene 91 tarihinde daireye gelerek Hristaki tarafından Haçatyan Artin'i tevkil eylemekle i'lâm ile layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta vekil-i merkûm Artin mârr-üz zikr i'lâmda geçen Şaban-ı şerifin on dördüncü günü lieclü'l muhakeme dîvân-ı istînâfa gelmeleri hakkında tarafeyne gönderilen ihzâr pusulası zîrine imza edilmişken müvekkili Hristaki'nin gelmediği cihetle hasmının istidâsı üzerine hükm-i gıyabi î'tâ olunduğunun gösterilmesi hilâf-ı vâki olup çünkü mezkûr ihzâr pusulasında yevm-i muayyen Şaban'ın on beşinci Salı günü bulunduğu ve yevm-i mezkûrda dîvân-ı istînâfa dahi tatili mûlabesiyle avdet olunarak diğer celb pusulasının vüruduna intizâr olunmakta iken hükm-i gıyabının sâdır olduğu ecilden i'lâm-ı mezkûrun nakzı lazım geleceğini iddia ve müddeî aleyh Kosti dahi ihzâr pusulası Şaban'ının on dördüncü Pazartesi günü için terkim kılınmış ve yevm-i mezkûrda ise dîvân-ı istînâfça tatil vuku bulmamış idüğünü enba eylemeleriyle mezkûr ihzâr pusulaları ticaret nezaret-i celîlesinden celb olunarak muvacehelerinde tedkîk olunmak üzere tarafeyne iki defada gönderilen celb pusulalarına yine müstedî Hristaki'nin icabet etmemesine mebni terkim edilen ihzâr pusulası üzerine 28 Rebiyyûlahir sene 91 tarihinde vekili Haçatyan Artin ve müddeî aleyh Kostaki ile beraber daireye gelmekle mevzû-i bahs olan ihzâr pusulasının hangi gün için çıkarılmış idüğü tekrar Hristaki vekili Haçatyan'dan sual olunarak cevaben musıran Şaban'ın on beşinci Salı günü olduğunu beyan etmesi üzerine dîvân-ı istînâftan celb edilen mezkûr pusula tarafeyn muvacehesinde lede'l kırâe derûnunda şehr-i Şaban'ının on dördüne musadif Eylûl'ün yirmi dördüncü günü diye muharrer idüğü zahir olması ve işbu pusula Hristaki'ye dahi irâe olunarak zîrinde [950] bulunan imzanın kendi imzası olduğunu tasdik eylemesi akabinde vekil-i merkûm Haçatyan müvekkilinin layihasında zât-ı madde hakkında itiraz beyan olunmadığı cihetle olbabda ayrıca bir kıt'a layiha î'tâ etmek üzere kendisine bir mehl verilmesini ifade eylediyse de Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin yirmi dördüncü maddesinde muharrer olduğu vechle temyizi istidâ olunan i'lâm aleyhine olan itirazatın şerh ve îzâhını şâmil olmak üzere bend bend yazılmış bir layiha tanzîm olunarak istidâyâ rabt edilmesi veyahut rabt olunmuş üzere nihayet sekiz gün zarfında evrak odasına î'tâ olunması lazımeden bulunduğu gibi muhakeme için gönderilen celb pusulalarına icabet olunmayıp nihayet terkim edilen ihzâr pusulası üzerine gelinmiş olduğundan mehl verilmesine nizam müsâ'id olmayıp itirazını şifâhen beyan etmesi kendisine ifade olundukta üç kalem hakkında merkûm Kosti'nin teklif eylediği yeminden müvekkilinin istinkâf etmesi ve yazılan celb pusulalarına icabet eylemesi üzerine üç kalem hakkında tekrar hükm-i gıyabi verildiği her ne kadar i'lâm-ı mezkûrda beyan olunmuş ise de merkûm Kosti'nin teklif eylediği

yemine müvekkilinin hazır idüğünü ve beynlerinde olan şirket için nısfı kendisinin ve nısfı dahi Kosti için olarak müvekkili bin lira sermaye koyarak Kosti için olan beş yüz liranın beş aylık faizi bulunan yirmi beş lira ile kassam kapısına verilmek üzere göndermiş olduğu yüz yirmi liranın Kosti yüz on iki lirasını verip küsuru olan sekiz liranın zimmetinde kaldığı cihetle bunların dahi tahsili lazım geleceğini bi'l beyan başka bir diyeceği olmadığını tezkâr eyledi merkûm Kosti dahi bu ifadeleri sem-i tedarik bir şey olarak i'lâmdan hariç olmakla bunlara cevap itasına mecburiyeti olmadığını söyledi.

Îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtasan münfehim olduğu üzere merkûm Hristaki üç kalem hakkında akdemce dîvân-ı istînâftan gıyaben verilen hükme itiraz eylemiş ve binaen aleyh lieclü'l muhakeme dîvân-ı istînâftan yazılan ihzâr pusulasını imza etmiş iken divan-ı mezkûra gelmiş olduğundan ikinci defa olarak evvelki hükmi gıyabiyi te'yîden bir i'lâm verilmiş ve i'lâm-ı mezkûrda yevm-i muayyen Şaban'ın on dördüncü günü idüğü musarrah iken bunu Şaban'ın on beşinci günü idüğünü merkûm Hristaki iddia eylediği halde şu iddiasının hilâf-ı vâki olduğu istinad ve zîrindeki imzasını tasdîk eylediği ihzâr pusulasının muayenesiyle dahi tebeyyün etmiş olduğundan ve vekil-i merkûm Haçatyan Artin'in itirazat-ı şifahiye-i mesrûdesi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinde muharrer esbâb erbaa-i nakziyyeden görülemediğinden dîvân-ı istînâf i'lâmı bi'l tasdîk temyiz istidâsının red olunmasına ve i'lâm harcı olan iki yüz altmış iki kuruş on para ile tebliğ ve suret harcı bulunan üç beyaz mecidinin sâir masârif-i muhakeme ile beraber merkûm Hristaki'ye rücû etmek üzere evvel emrde Kosti'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(22 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Bağdat vilayeti idare meclisi a'zâsından izzetli Mehmed Paşa Kerbela'da vâki emlâkından dolayı gulâm Rıza ile olan davası hakkında dîvân-ı temyîzden î'tâ kılınan 5 Muharrem sene 89 tarihli i'lâmın [951] temyizini istidâ etmesiyle olbabdaki evrakın irsâl olunduğuna ve şerâit-i temyiziyyenin ikmâl ettirildiğine ve paşa-yı mûmâileyhin gulâm Rıza'dan temîn maksat zımnında kefil ahzını talep eylemesi üzerine dîvân-ı temyîzce tereddüt ve iştibâh-ı hâsıl olduğu beyanıyla bu babda ne vechle icrâ-yı muamele iktizâ edeceği istifsarına mütedair vilayet müşârün ileyheden tevârîh-i muhtelifede vârid olan muharreratla müteferriâtıyla Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde lede'l mütalaa medlûl-i iş'arata nazaran gulâm Rıza'nın dava-yı mezkûrede müddeî aleyh sıfatında bulunması ve bu makulelerden kefâlet ahzına dair bir nizam-ı sarîh olmaması cihetleriyle kendisinden kefil istenilmesinde dîvân-ı temyîzce tereddüt edildiği münfehim olmuş ise de cümle-i iş'arattan olduğu üzere mademki Mehmed Paşa gulâm Rıza'nın İran cihetlerine firarı ihtimalini dermeyân ederek temîn-i hukuk için merkûmdan kefil ahzını talep eylemiş ve zât-ı maslahat dahi henüz derece-i nihayette hükmi karar tahtına alınmamıştır merkûm gulâm Rıza'dan nefesine ve eğer firar eder ise ileride hükmi olunacak akçanın edâsına kefil istenilmesi lazıme-i halden ve bu dahi mine'l kadim cârî olan usûl ve kâide iktizâsından bulunmasıyla merkûm gulâm

Rıza'nın olvechle kefâlet bi'l nefse rabtı ve bir de Mehmed Paşa'nın layiha-i itiraziyesi gulâm Rıza'ya tebliğ olunarak usûlü vechle cevağ layihası alınmamış olduğundan işbu layiha suretinin merkûma tebliğiyle olbabda vereceği layiha-i cevabiye'nin bi'l ahz bu tarafa irsâli husûslarının vilayet-i müşârün ileyheye iş'arı lüzumuna karar verilerek mûcibince mahaline iş'ar keyfiyet dahi olunmuştu.

Bunun üzerine vilayet-i müşârün ileyheden gönderilen 11 Safer sene 290 tarihli tahrirat-ı cevabiyede ber mûcib iş'ar gulâm Rıza'dan nefsine kefil ve Mehmed Paşa'nın layiha-i itiraziyesine mukâbil cevapname ahz olunduğuna dair dîvân-ı temyîzden kaleme alınan mazbatanın cevapname-i mezkûr ile me'an gönderildiği izbâr kılınmakla işbu mazbata ve cevapname mukaddemki evrak ile birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlâsa-i müfadı Mehmed Paşa'nın bağlarının mahdumu Yusuf Bey tarafından gulâm Rıza'ya îcârı fuzulî olup mahsûl müstehliğin tazmini iktizâ edeceğine dair Kerbela meclis-i temyizinden lahik olan hükm Yusuf Bey'in pederi tarafından vekaleti inkâr olunmuş ve gulâm Rıza cânibinden ispat-ı vekalet edilememiş olmasına müstenid ise de paşa-yı mûmâileyh mahdumunun vekaletini bu husûsa müteferri bazı mevadda dahi mukaddemâ inkâr etmiş iken mîr-i mûmâileyhin vekaleti pederinin kendisine yazmış olduğu 7 Rebiyyûlahir sene 85 tarihli arabiyyü'l ibare mektubuyla ve dîvân-ı temyîzce icrâ kılınan murâfaatta sebk eden ikrârıyla sabit olması cihetle tazmine mahal olmadığından ve îcâr-ı mezkûr seksen beş ve seksen altı seneleri için vuku bularak bu müddette müste'cir gulâm Rıza ile şeriki dahi bağlara mutasarrıf olmuş idüğünden paşa-yı mûmâileyh cevap verildiğini mutazammındır.

Müstedî-i temyiz Mehmed Paşa'nın layiha-i itiraziyesi iki bendi müştemel olup bunların birincisi Kerbela meclisi temyizinin 5 Teşrinievvel sene 87 tarihli i'lâmında iltizâmın feshi bu sene hâsılatın mültezimin ref'i yedle tasarrufunun kendisine tefvizi musarrâh olduğu halde dîvân-ı temyîz [952] i'lâmında mahsûl müstehliğin tazmîni tabiri kullanılmış ve müstehlik denilen hâsılat seksen altı ve seksen yedi sene-i şemsiyeleri hâsılatı demek olup birinci sene hâsılatına hilâf-ı şer'î olarak gulâm Rıza mutasarrıf olmuş ise de ikinci sene hâsılatı daha husula gelmez ve iktitâf olunmazdan evvel kendisinin istidâsı üzerine adamı tarafından der ambar eylemiş ve muahharan her nasılsa hükümet-i mahalliye marifetiyle gulâm Rıza'ya verilmiş iken hâsılatı müstehlik denilmesi yolsuz idüğünü ve dîvân-ı temyîzce usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin itbâ edildiğini ve ikincisi dîvân-ı temyîzce vilayette arabiyyü'l ibare mektup ile kendisinin bazı mevâdda vâki olan ifâdâtına istinaden mahdumu Yusuf Bey'in vekaletine sabit nazarıyla bakılmış ise de mîr-i mûmâileyhin 21 Ağustos sene 85 tarihine kadar vekaleti olmadığı bir kıt'a telgrafnamesiyle muhakkak bulunduğu gibi mektub-ı mezkûrda Yusuf Bey'in vekalet mutallakasına ve hâsılatının iki seneliğini birden kable'l zuhûr verilmesine dair bir gûna sarâhat olmadığından bunun medar-ı hükm olamayacağını ve bağlara şahs-ı aher tarafından seksen dokuz bin kuruş verilmiş iken Yusuf Bey'in bağları kırk bin kuruşa gulâm Rıza'ya îcâr etmiş olduğunu mübeyyindir.

Gulâm Rıza'nın cevapnamesinin hülâsa-i meali dahi kendisi mârr-üz zikr bağları ahali-i İraniye'den mirza Ahmedle müştereke-i isticar etmiş iken Mehmed Paşa'nın yalnız kendi aleyhinde dava derneyân etmekte ve îcâr-ı sahih ile isticar olunmuş olan bağların hâsılatına tasarruf olunduktan ve aradan hayli müddet güzeran ettikten sonra Mehmed Paşa'nın kendisini ızrâra çalışmakta olması mugayir mâdelet idüğünü beyandan ibarettir keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu cihetle Mehmed Paşa'nın dîvân-ı temyîzce usûl-i muhakeme nizamnamesine itbâ edildiği hakkındaki itirazı i'lâmda gulâm Rıza'nın nizamname-i mezkûrun yüz altıncı maddesine tevfiik istidâ etmiş olduğunun gösterilmesinden kinayet oluyor ise de tarafeynin muhakemesi evvela-ı mahâkim-i nizamiye kısmından bulunan Kerbela meclis temyizinde bidâyeten icrâ edilmiş olduğu ve mehâkim-i nizamiyece usûl-i muhakeme nizamnamesi meriyyü'l icrâ bulunduğu cihetle derece-i saniyede meclis-i mezkûrun merci istinafi bulunan dîvân-ı temyîze müracaat olunacak olur ise mezkûr yüz altıncı madde-i kanuniyeye tevfiik istidâ olunması iktizâ edeceği derkar olduğuna ve Mehmed Paşa'nın beyan eylediği üzere birinci sene hâsılatı gibi ikinci sene hâsılatının dahi gulâm Rıza'nın yedine geçmiş olduğundan nâşî paşa-yı mûmâileyhin iddia-yı hak tasarruf etmesine göre hâsılat-ı mezkûrenin müstehlik olacağı tabî'î bulunduğu mebni Mehmed Paşa'nın birinci bend itirazı mahkeme-i temyizce mûcib nakz olur esbâb-ı kanuniyeden değildir.

İkinci bend itiraza nakl kelam olununca Yusuf Bey'in vekaleti mârr-üz zikr mektubunda başka Mehmed Paşa'nın bi'l defaât vuku bulan ikrârı ile tebeyyün eylediği dîvân-ı temyîz i'lâmında mahki olması ve mahkeme-i temyizcin tedkîk eylediği i'lâmatta mûnderic ahvâl ve kefâleti muhakkak ad ederek bulunması cihetle Yusuf Bey'in vech-i meşrûh üzere vekaletinin adem-i vuku iddiası mahkeme-i temyizce mesmû olamayacağı gibi bağların Yusuf Bey tarafından (Mâbadı sonra).

2.29. Cerîde-i Mehakim 64. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelâhir	Sene	(Pazartesi)	Temmuz Rumi	Sene	Sahife
64	13	1291		15	1290	953

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır)

Gulâm Rıza'ya gabn-ı fahiş ile îcâr olduğu davasını dahi dîvân-ı temyîzin fakt-ı vekalet husûsuna münhasır olan hükm mebhûsü'n anlı tahtında olmamak mûlabesesiyle mahkeme-i temyizce şâyân-ı tedkîk mevâddan görülememiş ve işbu gabn-ı fahiş davasını mukaddemâ Kerbela meclis-i temyizinde dahi dermeyân olduğu halde meclis-i mezkûrce Yusuf Bey'in vekaletinin adem-i sübûtu cihetine gidilerek binâberin dava-yı mezkûrenin tedkîk ve rü'yetine mahal kalmadığı eğer ki meclis-i mezkûr

i'lâmında Mehmed Paşa'nın layihası zîrinde mürakkam istinaf layihası suret-i gayr-ı musaddakasından müstefad olmuş ise de dîvân-ı temyîzce vekaletinin sübûtuyla îcârın muteber tutulması üzerine dava-yı mezkûrenin tedkîk ve rû'yetine ihtiyaç mess edeceği tabî'î bulunmuş ve Mehmed Paşa'nın kezâlik layiha-i mezkûresi zîrinde gayr-ı musaddak olarak muharrer olan istinaf layihası suretinin mündericatı iktizâsınca gabn-ı fahiş davasını dîvân-ı temyîzde dahi tekrar etmiş iken şurasının dîvân-ı temyîzce meskûtun anı bırakılması iade-i muhakemeyi müstevcib olacağından bundan dolayı istediği halde Mehmed Paşa'nın dîvân-ı temyîzce iade-i muhakeme talep ve istidâ eylemesine hak ve salâhiyeti olacağı derkardır.

Binaen aleyh zâlik dîvân-ı temyîz i'lâmının tasdîkine ve Mehmed Paşa'nın gabn-ı fahiş davasından dolayı istediği halde usûlüne tevfiğe dîvân-ı temyîzce iade-i muhakeme talep ve istidâ eylemesi iktizâ edeceğine karar verilmiş ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecdidi ile yirmi kuruş varaka bahası gulâm Rıza'dan vilayet-i müşârün ileyhe marifetiyle bi'l tahsil teslim vezne ettirilmiş olmakla suret hali mübeyyin işbu i'lâm î'tâ kılındı.

(10 Cemaziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Laşid sancağında vâki Ceyhersî? karyesi ahalisinden Angnostisi? Papazaki ile Prepetro kazalı Yorgi Nikolaki ve müteveffâ karındaşı Yani veresesi beyinde [954] tekevvün eden davaya dair Girit vilayeti dîvân-ı temyîzinden istinafen verilen 27 Şaban sene 89 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Angnosti'nin î'tâ eylediği 18 Nisan sene 89 tarihli arzuhal ve layiha ile mezkûr i'lâm sureti diğer tarafın layiha-i cevabiyesi ve evrak-ı saîre vilayet müşârün ileyhanın 7 Şaban sene 90 tarihli ve yüz elli altı numaralı tahriratına melfufen bi'l vürûd takımıyla beraber temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla kırâat ve mütalaa olundu.

Mezkûr dîvân-ı temyîz i'lâmının hûlâsa-i mealî Angnosti'nin vekili Yorgaki İstirbazi tarafından verilen arzuhalde merkûm Angnosti'nin on sene mukaddem merkûman Yorgi ve karındaşı müteveffâ Yani ile ahz-u itadan dolayı beyinlerinde cereyân edip Kandiye mahkeme-i ticaretinde fasl-ı rû'yet olunan davada Angnosti haklı çıkmış iken merkûmandan Yorgi'nin bu kere istihsâl eylemiş olduğu bir kıt'a emirname-i samî'ye mebnî mezkûr dava meclis-i temyiz livada bârû'ye müvekkili haksız çıkarılmış ve bu gibi usûl ve nizama muvafık suretle hükm olunan bir davanın on seneden sonra rû'yeti ile hükm-i evvelin nakzı mugayir nizam bulunmuş olduğundan bahsle davanın istinafen rû'yetini istidâ etmesi üzerine tarafeyn celb ile mezkûr meclis-i temyiz i'lâmı ve layihalar kırâat olundukta bunlarda muharrer bulunan tafsîlâtâ nazaran müste'nif aleyh merkûm Yorgi Nikolaki ile müteveffâ karındaşı Yani'nin iltizâm etmiş oldukları aşar bedeline tekeffül eden müste'nif-i asıl mezbûr Angnosti Kondalindi'ye teslim eyledikleri mahsûs vilayete mukâbil merkûmun mal sandığına î'tâ eylemiş olduğu meblâğdan dolayı rû'yet-i muhasebiden her nasılsa on bin sekiz yüz kuruş alacağı olduğuna merkûmanı kandırarak faiz zammı ile senede rabt etmiş ve muahharan meblâğ-ı mezkûru Kastrinoyaki'ye olan borcuna mahsuben devr ve havale birle ma-

güzeşte bâliğ olduğu on beş bin kuruşa mukâbil merkûmanın emlakını terhîn ettirerek nihayet emlak-ı mezkûreyi sattırması ise de ahîren meclis-i temyiz livada tarafeynin muhasebesi rü'yet ve tedkîk olundukta merkûmanın verecekleri olmadıktan başka müste'nif merkûmda altı yüz küsur kuruş alacakları olduğu tebeyyün ettiği anlaşılmış ve muhasebe-i mezkûre divanca dahi lede'l tasdik tarafeynin yekdiğere olan medfuat ve makbuzatlarının münâzaun-fih bulunan bazı kalemleri hakkında meclis-i mezkûrda cereyân eden tedkîkât nizami dairesinde ve suret-i mükemmelede bulunduğu ve bi'l husûs müste'nif merkûmun müstedîyanın başlıcası olup zahire ile mübadele olunan rугan-ı zeytin kâr ve temettü kendisine ait olmak mukavelesini ispattan izhâr-ı acz etmekle beraber hasmının tahlifine dahi talep olmadığı cihetle merkûmun iddiası vâhî ve biesas idüğü tahakkuk etmiş ve vekil-i merkûm İstirbazi gerek layiha-i itiraziyesinde tahriren ve gerek esnâ-yı muhakemede şifâhen diğer bazı mevâd serd ve îrâd eylemiş ise de mezkûr meclis-i temyizde mevâd mezkûreye dair bir bahs ve makâl sebkât etmemiş olduğu gibi i'lâmda dahi buna mütedair bir sarâhat görülemediği cihetle usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on üçüncü maddesi hükmünce müstedîyat vâkıası şâyân-ı itibar görülememiş olduğundan şu halde usûl-i muhakeme ticaret nizamnamesinin yüz on yedinci maddesine tevfikân meclis-i mezkûrun hükm ve kararı divanca dahi tasdik olunarak mûcibince müste'nif merkûmun fûrûht etmiş olduğu emlâkın bi'l istirdâd müste'nif aleyh mezbûr Yorgi Nikolaki've müteveffâ karındaşının evladı Marko ve Despinya'ya teslimi ile beraber meclis-i temyiz livada rü'yet [955] olunan muhasebe vechle matlubları bulunan altı yüz otuz iki kuruş on para ile masârif-i muhakemenin müste'nif Angnosti'den tahsiline karar verildiğini mutazammındır Angnosti'nin vekili Yorgi İstiryazi'nin layiha-i itiraziyesinde keyfiyetin suret cereyânından bahsle müvekkili Kandiye mahkeme-i ticaretinde bu işe mukaddemâ bakılıp hükm olunmuşken tekrar rü'yet-i muhakemeye nizamên salâhiyeti olmadığını ve Laşid meclis-i temyizi bir mahkeme-i ibtidâiye olarak mukaddemâ fasl olunmuş olan bir keyfiyeti rü'yet edemeyeceğini dîvân-ı temyîzce iddia ve demeyân eylediği halde bu iddialarına havale-i sem' itibar eylediği gibi bir dava için nizamına muhalif ve bir birine yerine mugayir iki karar verilmişken burası dahi nazar-ı itibara alınmadığı ve Laşid sancağı meclis-i temyizi müddeîlerin istidâsını iki defa reddetmişken muahharan icra memurlarının müdahale ve ibrâmıyla muhakemeye giriştiği ve şahitlerin ikrârı usûl-i muhakeme-i ticaretin otuz altıncı maddesine mugayir olarak ispat makamında tutulduğu ve dîvân-ı temyîzin bu makule yolsuz i'lâmı tasdik etmesi usûl-i muhakemeye mugayir bulunduğu beyanıyla mezkûr i'lâmın nakzı istidâ olunmuştur.

Layiha-i cevabiyede dahi hasmının lehine olarak Kandiye mahkeme-i ticaretten verilen i'lâm merkûmun şürekâsından olup mahkeme-i mezbûre a'zâsından bulunan Kastrinoyaki'nin tesaühüne mebni tanzîm olunup ve tarafeyn dahi tebliğ kılınmamış olduğundan i'lâm-ı mezkûr hükmünün adem-i kabuliye muhakemeleri başkaca icrâ olunmak üzere istihsâl eylediği emrname-i sami üzerine icrâ olunan muhakemelerinde hakkı meydana çıkarılmış olup şu vechle hasmı merkûmun serd ve ta'dâd eylediği itirazatı vâhî ve biesas olduğundan dîvân-ı temyîz i'lâmının tasdiki istidâ olunmuştur.

Îcâb-ı keyfiyet lede'l müzakere bâlâda beyan kılındığı vechle Angnosti'nin Laşid meclis-i temyizinden verilen i'lâma itiraz ile istinaf-ı dava etmesi üzerine dîvân-ı temyîz ve Laşid'e tarafeyn bi'l muhakeme meclis-i temyiz i'lâmı tasdîk kılınmış ise de mezkûr i'lâm ve evrak-ı saire meallerine nazaran bu dava hakkında diğer tarafın î'tâ eylediği arzuhal yetmiş dokuz senesinde Kandiye mahkeme-i ticaretine havale olunarak tarafeynden bâsenet intihâb ve tayin olunan mümeyyizler marifetiyle husûs-ı mezkûr bi'l rü'ye-i müstedî Nikolaraki ile karındaşı müteveffâ Yani veresesinin haksızlığı tebeyyün ederek 7 Şaban sene 279 tarihli bir kıt'a i'lâm verildiği ve hükmü dahi icrâ kılındığı anlaşılmasına nazaran bu davanın yeniden itimai nizamen câiz olamayacağı gibi dava-yı mezkûra evvel emrde Laşid meclis-i temyizden dahi red olunmuş olduğu halde muahharan merkûm Nikolaraki'nin istihsâl eylemiş olduğu 8 Şaban sene 88 tarihli emirname-i samiye istinâden eğer ki kabul olunarak bi'l rü'ye-i hükm-i i'lâm olunmuş ise de mezkûr emirname-i saminin Bâb-ı Âlice kaydı ihrâc ettirilerek mütalaa olundukta mündericatı Giritli Angnosti ile beynlerinde olan muhasebenin nizamına tevfikân rü'yeti hakkında bazı ifade ve istidâyı şâmil Yorgi ve Marko ve Nikolaraki imzalarıyla verilen arzuhal leffen irsâl kılınmakla bi'l tahkik usûl ve nizamına tevfikân îcâbının icrâsı husûsundan ibaret olup bundan dahi sekiz on sene evvel verilmiş hükmü icrâ olunmakla bir i'lâmın keenlemeyekün hükmünde tutularak müceddeden muhasebenin rü'yeti hükme istinbât olunamayacağından şu halde Laşid meclis-i temyizinden mezkûr i'lâmı dîvân-ı temyîz-i vilayette fesh olunmak lazım gelir iken bervech-i muharrer tasdîk kılınması yolsuz ve usûl-i muhakemeye muhalif bulunmakla ve tarafeynin bi ifade [956] layihalarında münderic olduğu cihetle kendilerinin celb ve ihzârına hacet görülememekle dîvân-ı temyîz vilayet i'lâmının nakzıyla tashihi ve keyfiyet menkuziyetinin kaydı bâlâsına şerh verilmesi ve i'lâm harcı olan yüz altı kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin mavaraka bahâ diğer tarafa ait olmak üzere Angnosti'den alınarak irsâl kılınması husûslarının Girit vilayetine bildirilmesine karar verildi.

(27 Cemazıyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Saadetli İbrahim Paşa hazretleriyle Horasancıoğlu Mihalaki beyninde olan davaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen 7 Şaban sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm Mihalaki'nin vermiş olduğu arzuhal i'lâm-ı mezbûr suretiyle beraber temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûr mündericatına nazaran tarafeynin Dersaadet merkez bidâyet mahkemesi birinci hukuk dairesinde icrâ kılınan muhakemelerinde müddeî Mihalaki iki bin yirmi iki dirhem sîmden mamûl malı olup satılmak üzere Aznavuroğlu sarrafın dükkanına emaneten bıraktığı şamdanı paşa-yı müşârün ileyh hazretleri zabıta marifetiyle ahz eylediğini istihbar ederek müşârün ileyh gidip talep ettiğinde bundan dört beş sene evvel Melkun isminde bir kimseye sîm verdiğini bi'l ifade şamdanı kendisine î'tâ ettiğinden ve şamdanı kendisinin i'mal eylediği dahi esnafın malûmu bulunduğundan

bahsle icrâ-yı îcâbını istidâ etmiş ve keyfiyetin suret cereyânı zaptiye müsteşarlığından lede'l istifsar paşa-yı müşârûn ileyh cânibinden bundan iki buçuk sene mukaddem kuyumcu esnafı işçilerinden Melkun'a şamdan yapmak üzere malûmü'l miktar sîm-i hâlis verildiği halde imrar-ı vakit eylediğinden bi'l ahîre şamdanı yapıp kuyumcu esnafından birine rehin eylediğini söylediğinden Melkun'un icrâ-yı istintâkıyla hakikatinin meydana çıkarılması bâtezkere beyan olunması üzerine merkûm Melkun isticvab edildiğinde ifade-i mesrudeyi tekrar ile beraber ücret-i i'mâliyyeden dolayı matlubu verildiği halde mezkûr şamdanı teslim edeceğini dermeyân eyleyip bu surete paşa-yı müşârûn ileyh dahi muvafakat etmesiyle mezkûr şamdan adamına teslimen ve ücret-i mezkûresini almak üzere merkûm Melkun dahi me'an gönderildiği cevaben izbâr kılınmış olduğu gibi Mihalaki'nin vekili dahi mezkûr şamdanı müvekkilinin Melkun'dan satın aldığı bin otuz yedi buçuk dirhem hurda gümüşe malından daha zamlı iki bin dirheme iblâğ ettiği hurda gümüşten Melkun'a ücretle i'mâl ettirmiş olduğunu ve hatta paşa-yı müşârûn ileyh Melkun'un delâletiyle bizzat müvekkilinin dükkanına gelerek şamdanı görüp iştirasına talip olmuş ise de bahâsı kararlaşmadığından almamış ve muahharan dahi Melkun ile müvekkilini nezdine celb ile şamdan kendisinin Melkun'a verdiği sîmden i'mâl edildiği beyanıyla almak istemiş ise de müvekkili tarafından gösterilen muhalefet üzerine Melkun'u zabıtaya göndermiş ve şamdanı dahi satılmak üzere bırakılan kuyumcu Aznavur'un dükkanından zaptiye marifetiyle aldırması olduğu cihetle şamdanın bâaynen tarafına î'tâ veyahut bedeli olan üç yüz liranın müşârûn ileyheden istifa kılınması lazım geleceği dava eylemiştir müşârûn ileyhin vekili mösyö Edvarayed dahi cevabında müvekkili müşârûn ileyh tersîm ettirilen şekle tatbîkan şamdan i'mâl etmek üzere ücret-i malûma mukavelesiyle malından Melkun'a iki [957] bin dirhem hurda gümüş î'tâ etmiş ve Melkun dahi mezkûr sîmden şamdanı i'mâl eylemiş iken müvekkili müşârûn ileyh teslim etmeyip bigayr-ı hak satmaya kıyâm ile Aznavur'un dükkanına bıraktığını müvekkili isticar ederek zabıtaya müracaatla aldırması ve mal-ı mağsubu sahibinin bulunduğu mahalden almaya her ne vakit salâhiyeti bulunmuş olduğunu tezkâr etmiştir bunun üzerine dairece îcâb-ı lede'l müzakere müddeî vekili mezkûr şamdanı müvekkilinin kendi malı olan sîmden ecîri Melkun'un tasnî etmiş olduğunu ve paşa-yı müşârûn ileyh vekili dahi şamdanın müvekkili müşârûn ileyhin malı olan sîmden ecîri bulunan Melkun'un sanatı eserinden hâsıl olmuş malı bulunduğunu dava ve yekdiğerinin müddeîsini inkâr ettikleri cihetle esas iddia istihkak davasından ibaret olup mehakim-i şer'îyece fasl-ı rü'yet olunagelen mevâd-ı şer'îyeden bulunduğu binaen Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i esasisi iktizâsınca keyfiyetin mehakim-i şer'îyeden birine havalesi lüzumuna karar verilmiştir mahkeme-i istinafiyece cereyân eden muhakemede dahi müste'nif Mihalaki'nin vekili husûs-ı mebhûsü'n anhin tedkikâtına mukaddemâ bab-ı zaptiyede girişilmiş ve ahîren müvekkilinin birinci hukuk dairesine havale olunan arzuhalinden sonra daire-i mezkûrenin vuku bulan müracaatı üzerine keyfiyetin nizamen rü'yeti lazım geleceği temyiz-i hukuk dairesinden beyan kılınmış olduğundan birinci hukuk dairesinin karar-ı mezkûriyeti kabul edemeyeceği beyan etmiş ve gerçi temyiz-i hukuk dairesinden birinci hukuk dairesinin müzekkeresine yazılan zeylde şamdan-ı mezkûrun emaneten durduğu

mahalden zaptiye müracaatla alındığı iddia olunup bu surette davanın etrafıyla tedkikinde bir ciheti tedkikât-ı istintakiyyeye veyahut bab-ı zaptiye râci' görülmesi melhut bulunduğu cihetle keyfiyetin nizamen rü'yeti muvafık usûl olacağı gösterilmiş ise de Melkun'un bu defa vefatı vuku bulduğu tarafeyn vekillerinin vâki olan ifadelerinden anlaşılmış olmasıyla artık bu babda tedkikât-ı istintakiyye icrâsı hakkında olan mülâhaza bertaraf olmuş ve zaptiye müsteşarlığından yazılan cevaptan tedkikât icrâ edildiğine ve nizamen medar-ı hükm olur bir cihete dair sarâhat bulunmamış olduğundan keyfiyetin nizamen rü'yeti icâb ettirir bir sebep görülememiş olmasına mebni derece-i evveli kararı tasdik kılınmıştır.

Müstedî-i temyiz Mihalaki vekili Corcaki'nin layiha-i itiraziyesi dört bendi hâvî olup bunların birincisi mahkeme-i istinafiye i'lâmının hükmü esbâb-ı mûcibeye müstenid bulunmadığı cihetle usûl-i muhakeme nizamnamesinin altmış dördüncü ve nizamname-i dahilisinin ikinci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları mûcibince nakz olunmak iktizâ edeceği ve ikincisi dava-yı mezkûrede tarafeynden olmayan Melkun'un ber hayat olup olmaması davanın nizamen rü'yet ve adem-i rü'yetine sebep-i kanunu olamayacağını ve üçüncüsü zaptiye müsteşarlığının cevabı tarafeyn muvacehesinde vâki bir muamelatı gayr-ı müştemel ve bu cihetle keenlemyekün hükmünde bulunduğundan işbu cevabın mahkeme-i istinafiyece medar-ı hükmü adi nizamname-i dahilinin ikinci maddesi mûcibince nakzı müeyyedi olacağını ve dördüncüsü iddia-yı vâki şamdan emanet iken fuzûlî ve bilamuhakeme zapt olduğundan ibaret olduğu gibi ispat dahi kendi tarafına râci' olacağı cihetle mahkeme-i istinafiyenin bu babda olan kararı mehâkim-i nizamiye nizamnamesinin dördüncü ve on sekizinci ve otuzuncu ve kırkıncı ve elli ikinci ve nizamname-i dahilinin ikinci maddeleriyle vilayetlerin idare-i umûmiyesine ve nizamının suret tatbîkine dair olan talimat-ı [958] umûmiyenin sekizinci maddesi ahkâmına mugayir bulunduğunu mübeyyindir müddeî aleyh İbrahim Paşa hazretleri tarafından dört bendi hâvî verilen cevap layihası meali evvela Mihalaki'nin derece-i evveli i'lâmı aleyhine vuku bulan itirazatı mahkeme-i istinaf i'lâmının feshine medar görülemeyerek hükm-i i'lâm tasdik kılınmış ve mahkeme-i istinafiye i'lâmında esbâb-ı mûcibe gösterildiği hilâf-ı vâki bulunmuş idüğünü saniyen esas münazaa şamdan-ı bey' şîrâsına veyahut sirkate müteallik bir şey olmadığından ve tarafeyn indinde senet ve sair gûna evrak bulunmadığından münazaa-i mezkûrenin gerek tabiat maslahatça ve gerek usûl-i deâvîce şer'î şerife ait olacağı sâlisen mahkeme-i istinafiye i'lâmında zaptiye müsteşarlığının tezkeresi Mihalaki'nin aleyhinde delil-i ittihâz konmadığını râbian mehâkim-i nizamiye esas vaz'ı icâbınca bey' ve şîrâ ile sirkat cinayet husûslarından mâadâ deâvîde şahâdet-i şahsiye ile hükme mezun olmadığı gibi eşyanın Mihalaki'ye ait olması dahi tağyir-ı maslahatla davanın mutlaka mehâkim-i nizamiyede rü'yetine sebep-i kanuni olamayacağını beyandan ibaret bulunmuştur.

Tarafeyn daireye davet olundukta müstedî-i temyiz Mihal asâleten ve İbrahim Paşa hazretleri tarafından sened-i musaddakla Ahmed Ağa vekaleten daireye gelmeleriyle muvacehelerinde i'lâm-ı mezbûr ile tarafeynin layihaları bade'l kırâe isticvab olundukta layihalar mündericatı haricinde bir diyecekleri olmadığını tezkâr eylediler icâb-ı

keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehim olduğu üzere müstedî-i temyiz Mihalaki'nin mahkeme-i istinafiye i'lâmı aleyhinde dermeyân eylediği itirazat-ı mezkûreden başlıcası esas dava mebhûsü'n anı olan şamdanın emanet iken fuzûlî zabt olduğu maddesi olduğundan işbu davanın umûr-ı şer'îyyeden olmayıp kanun ve nizama müteallik mevâddan bulunduğu meselesi olarak filhakika mahkeme-i istinafiye i'lâmında Melkun'un vefatı vuku bulmasına mebni artık bu babda temyiz-i hukuk dairesinden şamdanın emaneten durduğu mahalden zaptiyede müracaatla alındığı hakkındaki davanın etrafıyla tedkîkinde bir ciheti tedkîkât-ı istintakiyyeye veyahut bab-ı zaptiyeye râcî' görülmesi melhûz bulunduğu cihetle keyfiyetin nizamen rû'yeti muvafık usûl olduğuna dair yazılan zeylde münderic mülâhaza-i mezbûre bertaraf olmuş ve zaptiye müsteşarlığından gelen cevapta tedkîkât-ı mükemmele icrâ edildiğine ve nizamen medar-ı hükm olur bir cihete dair sarâhat bulunmamış olduğundan bahsle birinci hukuk dairesi i'lâmı tasdîk kılınmış ise de i'lâm-ı mezbûr mündericatına nazaran müddeî Mihalaki'nin vâki olan iddiası malı olup satılmak üzere Aznavuroğlu sarrafın dükkanına emaneten bırakıldığı şamdanın zabıta marifetiyle fuzûlî zabt olduğu ifadesini mutazammın ve bi'l murâfaa paşa-yı müşârün ileyh cânibinden dermeyân olunan cevap dahi mezkûr şamdan kendisinin malı olan sîmden mamûl iken eciri Melkun tarafından kendisine teslim olunmayıp Aznavur'un dükkanına satılmak için bırakıldığı haber alınması üzerine zaptiyeye müracaatla aldırılmış ve mal mağsubu sahibinin bulunduğu mahalden almakla salâhiyeti bulunmuş idüğünü mübeyyin olarak şu halde tarafeynden her birinin iddiası dava-yı istihkak olmayıp mârr-üz zikr şamdanın fuzûlî gasp olduğundan ibaret olduğuna ve bu misillü deâvînin mecelle-i ahkâm-ı adliyenin kitabü'l gaspta mestur mevâd hükmü iktizâ edeceğine binaen mahkeme-i istinafiyenin birinci hukuk dairesi i'lâmını fesh ile davanın daire-i mezkûrece [959] kitabü'l gasp ahkâmına bi'l tevfik rû'yet ve hükmü lüzumuna karar verilmeyip de i'lâm-ı mezbûru tasdîk etmesi yolsuz ve usûl-i muhakemeye muhalif görünerek mahkeme-i istinafiye i'lâmı nakz edilmiş ve binâberin itirazat-ı sairenin tedkîkine hacet kalmamış olduğundan i'lâm-ı mezkûrun keyfiyet menkûziyyeti Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin altmış dokuzuncu maddesi mûcibince kaydı bâlâsına şerh verildikten sonra ber minvâl-i muharrer îcâbının icrâsı zımnında keyfiyet mahkeme-i istinafiyeye havale olunmasına ve i'lâm harcı olan beş ve tebliğ harcı bulunan üç adet mecdiyyenin ileride haksız çıkacak tarafa rûcû etmek üzere evvel emrde merkûm Mihalaki'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(27 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Ticaret Nezâret-i Celîlesinin 7 Muharrem sene 91 tarihli bir kıt'a tezkeresiyle melfufatı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesine havale buyurulmakla kırâat ve mütalaa olundu tezkere-i merkûmede mutasarrıf oldukları mağazaların îcârına müteallik mukavelesinden icrâ-yı ahkâmından dolayı Fransalı dışçı mösyö Duruni ile beynlerinde tekevvün eden dava usulen hukuk-ı âdiye mahkemesine ait iken bunu mahkeme-i ticaret ikinci meclisi rû'yet etmiş ve iade-i muhakeme istidâlarını dahi ekseriyet-i ârâ ile red

eylemiş olduğundan ve işbu davanın nizamen ve şeklen mehâkim-i âdiyeden fark küllîsi olan ticaret mahkemesinde rü'yeti mâzuriyetlerini mü'dî bulunduğundan bahsle ekseriyet-i ârâyı teşkil eden a'zâ ile muhakemelerinin cezasını müteveffâ İzzet Paşa veresinden Necib ve Tahir Beyler ile Hatice ve Nimetullah Hanımlar tarafından istidâ olunarak vâkıan gerek icâr ve isticardan münbais olan ve gerek miktarı had malûmu mütecâviz olmayan davanın bir ciheti ecnebiye râci' olsa bile mehâkim-i âdiyede bâbuyuruldu-ı ali görölmesi mukarrer ve dava-yı mezkûrun emlâk-ı icârından tehattüs eylediği mukavelenamesinde muharrer olduktan mâadâ müddeînin protestosunda dahi musarrah bulunduğunu verese-i merkûma iddia etmekte olmasıyla bu suretin sübûtu halinde meclis-i mezkûrun vazifesi haricinde rü'yet-i madde eylesinin ve muahharan dahi olbabda olan iade-i muhakeme istidânamesini reddetmesinin kâide-i mevzûasına mübayin olacağı bedîhî ise de muhakemenin kâide-i istiklâli iktizâsınca karar-ı mezkûrun musbet veya batıl olduğunun beyanı ticaret nezaretince mümkün olmadığı gibi ecanib hakkında henüz istinaf ve temyiz usûlünün mevki-i icrâyâ konulmaması cihetle böyle bir tarafı tebaa-i ecnebiyeye müteallik olmak üzere ticaret mahkemelerinden verilen hükümlerin temyizi dahi Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyyece kabil değil ise de mademki kavânîn-i mevzûaya mugayir olarak hüküm olunan mevâdı iddia vâki olmasa bile inde'l ittilâ' tedkik ve tarafeyn-i istifada eylememek şartıyla nakz etmek temyiz kavâidinden ve Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisi mündericatındandır bu dava için dahi mahkeme-i ticaretten î'tâ olunan i'lâmın kâide-i mebsutaya kıyasen mücerred kanunun hüsn-i cereyânı ahkâmını temîn için temyiz-i hukuk dairesinde tedkikiyle esbâb-ı nakz sabit olduğu ve kanunen hüküm-i i'lâm nakz olduğu takdirde bunun zımnında mahkemenin sıfat ve vazifesine muhalif hareket ettiği kâide-i tahakkuk ederek emsâl-i âtiyesi için medar-ı tashih-i muamelat olacağı gibi işbu tedkikâtın [960] neticesi üzerine merkûme ıstikâ-ı ani'l hükkâm kâidesine tevfiқан a'zâ aleyhinde bihak Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye arz-ı dava edeceklerinden mesele a'zâ-yı mûmâileyhin vazifeleri haricinde bir hüküm-i karar ittihaz eylemeleri mücerred bir ictihâdemi mebnidir yoksa eser-i taammüd müdür burasının tedkikine intikâl ederek şikk-ı sâni ve verese-i merkûmenin bundan mağdur ve mutazarrır bulundukları rehîn-i sübut olur ise talep eyledikleri muhakemenin icrâsına ve sebep olanlardan kendilerinin tazmîn zararına bir tarik müsait dahi hâsıl olarak vazife-i muadelet îfâ edilmiş olacağı beyanıyla îfâ-yı muktezası gösterilmiştir.

Bu madde hakkında ikinci meclis ticaretten verilen i'lâmların zabıtlarıyla evrak-ı müteferriası bâtezkere nezaret müşârûn ileyheden getirtilerek kırâat ve mütalaa olunduktan sonra keyfiyet lede'l müzakere bu husûsa dair meclis-i mezbûrdan verilen iki kıt'a i'lâm müddeî Sorlin? Duruni'nin Fransa Devleti tebaasından bulunması mûlabesesiyle meclis-i muhtelitçe verilen kararı mutazammın olduğundan ve tezkere-i mezbûrede beyan olduğu vechle nizamname-i dahili mündericatına tevfiқан kanunun hüsn-i cerayanını temin için tarafeyn istifade etmemek şartıyla tedkikât-ı temyiziye icrâsı kâidesi meclis-i muhtelitten verilen i'lâmat hakkında cârî olduğundan mezkûr i'lâmların temyizine mahal görülemediği gibi evrak-ı merkûma meyanında bulunan meclis-i mezkûrun zabıt varakalarından müsteban olduğu üzere merkûm Duruni bir

kıt'a mukavelename mûcibince verese-i mûmâileyhin Karaköy'de vâki mağazalarının arsasına meşrûta olan binanın inşası zımnında tedâbir-i lazımeyle icrâ ve akça istikrâz edip kendilerine dahi bervecch peşin mebalîğ-i külliye î'tâ etmiş olduğu halde verese-i merkûme taht-ı mukavelede bulunan taahhüdlerini îfâ etmemiş oldukları Duruni dahi vereseyle protesto edip ve mağazalarını taht-ı hacze aldırıp kendilerine verilmek üzere şehremanetinde bulunan dört yüz bin kuruşu dahi ayrıca tevkîf ettirmiş olduğu beyanıyla vereseyle verilmiş olan akçanın istirdâdı vukuâ gelen tehhürden dolayı yevmiye yüzer lira ile masarifat-ı sairenin mafaiz istirdâdı hakkında Fransa sefaretinden gönderilen takrirlere ibtinâ' li-ecli'l muhakeme iki taraf vekilleri meclis-i mezkûre celb olundukta verese vekili Hasan Fehmi Efendi husûs-ı münâzaun-fihin îcâr ve isticara müteallik olup rû'yeti mahkeme-i ticaretin vazifesi haricinde olduğuna taarruz etmesi üzerine işbu itiraz meclis-i mezkûrce ekseriyet-i ârâ ile bi'l red işin esasına girişilmesine gurre Rebiyyülevvel sene 90 tarihiyle karar verildikten ve işbu karar aleyhinde olarak vekil mûmâileyh tarafından maslahatın îcâb eden mahale havalesi lazım geleceği iddiasıyla dermeyân olunan iade-i muhakeme davası dahi kezâlik ekseriyet-i ârâ ile 26 Cemaziyelevvel sene 90 tarihinde reddolunduktan sonra vekil Hasan Fehmi Efendi esasa girişerek tarafeyn beyninde tanzîm edilmiş olan mukavelename bazı mahalleri tebdîl ve tağyîr görmüş olduğu beyanıyla keyfiyetin ceza mahkemesine havalesini iddia eylemesi üzerine bunun meclis-i mezkûrce tedkîkinden şimdilik sarf-ı nazarla rû'yet-i maslahata devam olunmasına 23 Cemaziyelâhir sene 90 tarihinde mütefekkan karar verilmiş olduğu gibi ahîren Hasan Fehmi Efendi'nin mukaveleye müteferri olarak vâki olan itirazattan dolayı iki defa daha tarafeyn muhakeme edilerek zât-ı maslahatın [961] tedkîki kararlaştırılmış olmasına ve müte'akiben tarafeynin tekrar isticvabları bade'l icrâ mukavele mûcibince emlakın tarih-i hükmünden itibaren kırk beş gün zarfında Duruni'ye teslim olunması ve müddet-i mezkûre güzeran edecek olur ise iddia olunan yevmi yüz lira şimdiden tayin olunamayıp ancak adem-i tesliminden dolayı zarar ve ziyan iddia olunabilmesi ve protesto tarihinden itibaren güzeran eden eyyâm için mutâlebe olunan zarar ve ziyan hakkında bir kıt'a defteri mahkemeye verdiği halde olvakit îcâbına bakılması kaziyyeleri dahi 16 Zilhicce sene 90 tarihinde bi'l ittifak taht-ı karara alınmasına ve veresinin a'zâ aleyhinde şikayeti hâvî olarak ticaret nezaret-i celîlesine vermiş oldukları arzuhal dahi 5 Zilhicce sene 90 tarihiyle müverrah bulunmasına nazaran verese-i mûmâileyhin ibtidâ-yı emrde dermeyân etmiş oldukları adem-i salâhiyet iddiası ikinci meclis tarafından ekseriyet-i ârâ ile olbabda olan iade-i muhakeme istidâları dahi kezâlik ekseriyetle şâyân-ı kabul tutulmaması üzerine hemen iştikâ-ı ani'l hükkâm kaidesine tatbîken ekseriyet-i ârâyı teşkil eden a'zâ aleyhinde davaya kıyâm etmeyip esas maslahata girişerek muhakemede bulunmuş ve iade-i muhakeme davasının reddi hakkındaki karar-ı zabtının tarihinden altı mâhı mütecaviz müddet-i mürûrundan ve bervecch-i muharrer esas maslahat hakkında muhakemeye mübaşeret edildikten sonra iştikâ-ı ani'l hükkâm kâidesine tatbîken davaya kıyâm eylemiş oldukları derkar ve şu halde verese-i merkûmenin ahîren esas maslahat hakkında muhakemeye şürûları adem-i salâhiyet iddiasıyla iade-i muhakeme davasının reddi hakkında ekseriyet-i ârâ ile zuhûra gelmiş olan birinci ve ikinci kararları kabul

demek olacağı cihetle mezkûr birinci ve ikinci kararlarda ekseriyet-i ârâyı teşkîl eden a'zâ aleyhinde davaya hakları olamayacağı bedîhî ve âşikâr bulunmakla buralarının nezaret-i müşârün ileyheye tebliğ ve iş'arı lüzumu tezekkür kılındı.

(25 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Bedelci Laz Ali ile Mehmed Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair Dersaadet ikinci hukuk dairesinden aleyhine verilen 28 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî merkûm Laz Ali'nin î'tâ eylediği arzuhal ve layiha temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali Bedelci Mehmed Ali ve diğer Ali tarafından verilen arzuhalde yetmiş iki lira ile bedel-i şahıs tedarikine kendileriyle akd-i mukavele eden Koska'da sakin muhallebici Mehmed mukaveleden nükul eylemiş olduğundan merkûmdan bervech peşin almış oldukları otuz iki liradan masrafları olan yirmi lira bâtenzîl küsurunu vermek üzere keyfiyetin şer'î şerife havalesi istidâ olunmaktan nâşî icrâ-yı muhakeme zımnında daireye celb ve isticvab olunan med'uvvîn-i merkûmundan Laz Ali'nin bâsenet musaddak vekili Mehmed müddeî aleyh Mehmed ile yirmi yedi liraya sulh olarak meblağ-ı mezbûru îfâ edeceğini beyan ve merkûm Mehmed dahi vekil-i merkûmun ifade-i vâkıasını tasdîk ve ityân eylediğinden olvechle fasl-ı dava olunmasına karar verildiğini mübeyyindir.

Laz Ali'nin 4 Muharrem sene 91 tarihli layiha-i itiraziyesinde şerik ve vekili olan Mehmed müddeî aleyh ile yekdil ve yekcihet olarak olvechle akd-ı musalaha etmiş ise de bu babda kendisinin rızası olmadığı ve mukavele senedinde vekil-i merkûmun dahi mührü olduğundan [962] sulh-ı mezbûr muteber ise müddeî aleyh red olunacak akçanın üç şerikten asaleten istifası lazım geleceği beyanıyla keyfiyetin bi'l tedkîk i'lâm-ı mezkûrun nakzı istidâ olunmuştur. Layiha-i cevabiyede dahi Laz Ali'nin itiraz vâhî olup keyfiyet bâsenet musaddak vekili olan Mehmed'le bitirilmiş olduğundan matlubunun tahsili mürakkamdır.

Tarafeyn daireye celb ve isticvab olundukta Laz Ali derece-i evveli mahkemesinde verilen arzuhal kendisinin malûmatı olmaksızın şürekâsı tarafından imzasının vaz'ıyla takdim olunduğu gibi akd-ı sulh eden Mehmed'i dahi musaddak senetle tevkil etmediğini ve kendisinden bila istîzân hasmıyla yekdil ve yekcihet olarak akd-ı müsahala eylediklerinden bunu kabul edemeyip şürekâsıyla kendisi beyninde tanzîm ve tahtim olunan mukavele senedi mûcibince meblağ-ı mezbûrun kendilerinden esaleten istihsâli lazım geleceğini ifade ve inba eylemiş ve binâen aleyh mezkûr arzuhal ile vekalet senedinin mütalaasına lüzum görünmüş olduğundan bunların celb ve mütalaasıyla beraber vekil-i merkûmun ve diğer şerikleri Ali'nin dahi celb ve isticvabı lüzumu tezekkür olundu.

Zabt-ı sâbık mûcibince mezkûr arzuhal ile vekalet senedi celb ve mütalaa olundukta arzuhalin zîrinde bir imza olarak Bedelci Mehmed ve şeriki Ali ve diğer Ali muharrer olduğu gibi vekalet senedi ikinci hukuk dairesinde olan davanın rü'yeti için tarafından

şeriki Mehmed Efendi'yi vekil tayin eylediği ifadesini mutazammın ve zîri Trabzonlu Ali mühür ve imzasıyla mümzi ve mahtûm olup bâlâsı dahi mühür-i mezkûr Trabzonlu Ali Ağa'nın mührü idüğü deâvî kaleminden musaddak bulunmuş ve bunun üzerine tarafeyn daireye davet olunarak Laz Ali gelmemiş ise de şeriki Mehmed ve diğer Ali ile müddeî aleyh Mehmed Ağa birlikte gelmiş olduğundan mezkûr arzuhaldeki imza ile vekalet senedindeki mühür Laz Ali'nin olup olmadığı diğer Ali ve Mehmed'den soruldukta mezkûr arzuhaldeki imza şerikleri Laz Ali'nin olduğu gibi senetteki mühür dahi onun olduğunu beyan ve müddeî aleyh Mehmed Ağa dahi Laz Ali'nin bu babda olan itirazı vâhî olup i'lâmın tasdîki lazım geleceğini ityân eylemişlerdir.

Keyfiyet lede'l müzakere müstedî Laz Ali'nin bâlâda mürakkam olduğu vechle birinci itirazı şeriki Mehmed müddeî aleyh ile akd-ı mesalihe etmiş ise de bidâyet mahkemesine verilen arzuhal ile vekalet senedini kendisi imza ve tahtim etmediği kaziyyesi olup ancak vekalet senedi ber minvâl-i muharrer deâvî kaleminden musaddak ve şu halde arzuhal-i mezkûr yalnız şürekâsı tarafından tanzim olunmuş olsa bile bunda kendisinin rıza ve malûmatı olduğu vekalet senedi î'tâ etmesiyle muhakkak olduğundan merkûmun bu babdaki itirazı vâhî görünmüş ise de ikinci itirazı meblağ-ı müddeâyı şerikleri merkûman Mehmed ve diğer Ali ile birlikte kabz eylediği gibi müddeî aleyh verdikleri mukavele senedinde dahi kendisiyle şerikleri merkûmanın mühürleri bulunduğundan meblağ-ı mezbûrun şerikler ile kendisinden asaleten istifası lazım gelirken yalnız kendisinden tahsiline hükm olunması kaziyyesi olup filhakika mezkûr mukavele senedinde dahi olvechle üç kişinin mühürleri olduğu görüldüğünden ve bunların yekdiğerinin zimmeti îfâya kefil olduklarına dair bu gûna sarâhat dahi görülemediğinden yalnız Laz Ali'den tahsiline hükm olunması sened-i mezkûr hükmüne mugayir ve şu halde i'lâm-ı mezkûrun şu ciheti nizama münafi ve mübayin bulunmuş olmasıyla nakz olundu binâen aleyh keyfiyet menkûziyeti kaydı bâlâsına şerh verildikten [963] sonra tashihi zımnında daire-i merkûmeye iadesine ve i'lâm harcı olan sikke-i hâlise olarak yirmi yedi kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecidinin Mehmed Ağa'ya rücû etmek üzere Laz Ali'den istihsâline karar verilerek suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm olundu.

(13 Cemaziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Yeniköy mevki mahkemesinden î'tâ kılınan 22 Zilhicce sene 90 tarihli i'lâmın temyizini müstedî Hamparsom Ağa'nın vermiş olduğu 22 Muharrem sene 91 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasiyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali mavnacı Mustafa Ağa Büyükdere'den Mirgün'e nakl olunmak üzere Hamparsom Ağa tarafından beher beyine on beş kuruş ücret mukavelesiyle mavnasına tahmîl olunan sekiz bin adet tuğlanın Mirgün'de kabul olunmadığından beher beyine otuz kuruş ücret daha zam olunmak ve hava lodos olduğundan mavna değerinde her kaç gün kalır ise yevmiyesi verilmek şartıyla Hamparsom Ağa tarafından

vâki olan ifade üzerine altı günde Kumkapı iskelesine nakl ve teslim olunduğu sırada mavna dört gün kalmış olduğundan ber minvâl-i muharrer ücret ve yevmiyesinin tahsilini istidâ ve Hamparsom Ağa dahi ücretin miktarını bi'l tasdîk ancak tuğlalardan bin iki yüz elli adet noksan zuhûr ettiğini ve mavnacıların sayarak alıp teslim etmek ve teslimini mübeyyin bir kıt'a pusula irâe eylemek usûlleri iktizâsından olduğu halde merkûm henüz pusulasını irâe eylediğinden nâşî ücreti olan iki yüz kuruşu vermediği ve mavnanın yevmiyesi hakkında mukavele sebkt etmediğini ve dört gün muattal kaldığını beyan ve enba etmiş ise de olbabda müddeî tarafından teklif olunan yemini icrâdan imtinâ ve olmasıyla mezkûr tuğlanın ücretiyle mavnanın dört günlük yevmiyesi olan üç yüz doksan iki kuruşun Hamparsom'dan bi'l tahsil Mustafa Ağa'ya itası ve tuğlanın noksanı hakkındaki iddiaya gelince mavnacıların yüklendikleri tuğlayı sayıp almak ve sayarak teslim etmek usûllerinden olmadığı esnaf kethüdalığından tahkik kılındığına binaen Hamparsom'un bu babda iddiası var ise başkaca dava eylemesi lüzumuna karar verildiğini mübeyyin bulunmuştur.

Hamparsom'un itiraz layihasında husûs-ı müstedî mavna nevliyle eyyâm-ı ta'tiliye ücretinin tahsili talebinden ibaret olup bu ise bahriye mahkeme-i ticaretinde rü'yet olunacak mevâddan olduğu halde hukuk-ı âdiye mahkemesinde rü'yet olunması mugayir nizam olduğu beyanıyla i'lâm-ı mezkûrun nakzı mürakkamdır Mustafa Ağa'nın layihasında dahi cereyân-ı maslahatı hikaye ile beraber merkûm Hamparsom'un zikr olunan itirazı esbâb-ı nakziyeden olduğundan i'lâm-ı mezkûrun tasdîki muharrerdir terefeyn daireye istenildikte müddeî Hamparsom beraberinde getirdiği Mehmed Ali Efendi'yi şifâhen tevkil eylemiş ve müddeî aleyh Mustafa Ağa dahi bizzat gelmiş olmakla lede'l isticvab her biri layihasında mûnderic ifadesini tekrar eylemiştir.

Keyfiyet lede'l müzakere müddeî Hamparsom'un hülâsa-i itirazı husûs-ı mezkûrun Mahkeme-i Ticaret Bahriye'de rü'yeti lazım gelir iken Yeniköy Mahkemesi'nde görülmesi muhalif nizam olduğu kaziyesi olup ancak i'lâmdan anlaşıldığı üzere merkûm Hamparsom mahkeme-i merkûmede öyle bir ilgâ [964] bulunmayıp mahkeme ve murâfaayı kabul eylemiş ve muhakemenin neticesinde teklif olunan yemini icrâdan istinkâf etmesi üzerine aleyhine hükm olunmuş olduğundan şimdi bu yolda vuku bulan itirazı iltifata şâyân görülememekle i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdîk hükmünün icrâsına ve i'lâm ve tebliğ harçları olan on iki kuruşun Hamparsom'a ait olmak üzere Mustafa Ağa'dan alınmasına karar verilip suret-i karar tarafeyne tefhîm olundu.

(2 Cemaziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Avrupa tüccarından Nikola Tabcelişte? ile Zağralı müteveffâ Manol Yevanof? Veresesi beyinde olan davaya dair dîvân-ı istînâftan verilmiş olan 16 Şaban sene 86 tarihli i'lâm temyiz-i hukuk dairesinde temyiz ve tasdîk olunarak olbabda 12 Şevval 87 tarihiyle bir kıt'a i'lâm î'tâ kılınmıştır.

Bunun üzerine merkûm Tabcelişte vekili Kostaki Cironi? iade-i muhakeme istidâ ve şerâit-ı lazimesini icrâ etmiş ve merkûmun olbabda olan arzuhal ve layihası temyiz-i hukuk dairesine havale kılınmış olduğundan işbu arzuhal ve layiha Manol veresesı vekil Rüstem Bey tarafından î'tâ kılınan layiha-i cevabiye ile birleştirilerek Tabcelişte vekili Kostaki Cironi ile Manol veresesı cânibinden muahharan bir kıt'a senet musaddakla vekaletini ispat eden Hasan Fehmi Efendi muvacehesinde kırâat olunacağı sırada mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi iade-i muhakeme istidâsını imza eden Kostaki Cironi'nin mukaddemki vekaleti yalnız temyiz için olup bunun iade-i muhakemeye şümûllü olamayacağına ve bu kere ki vekaletnamesi dahi 27 Safer sene 88 tarihli bulunmasına mebni istidâ-yı mezkûru keenlemyekûn hükmünde tutulmak lazım geleceğine dair serd eylediği itiraz bade'l tedkîk iade-i muhakeme istidâsının rû'yeti lüzumuna karar verilmesi üzerine Hasan Fehmi Efendi Kostaki'nin iade-i muhakeme hakkında olan layiha-i merkûmesinin kendisine tebliğ olunmadığını bi'l beyan lazım gelen cevabını î'tâ etmek üzere suretinin tarafına tebliğini talep etmiş olduğundan layiha-i mezkûrenin bir kıt'a sureti kendisine tebliğ ve î'tâ olunarak efendi-i mûmâileyh dahi olbabda 24 Cemaziyelevvel sene 90 tarihiyle müverrah bir kıt'a layiha-i cevabiye vermekle vekilen mûmâileyhime 16 Cemaziyelâhir sene 90 tarihinde daireye celb ile layihalar muvacehelerinde bade'l kırâe sureti-i iddia ve ifadeleri sual olunduktan vekil-i merkûm Kostaki madde-i mûnâzaun-fihe hakkında şimdiye kadar cereyân eden muamelatı hikaye ve tezkâr ve layihasında muharrer itirazatı tekrar ile beraber Hristo Filof ve Manol Yevanof beynlerinde olan şirket muhasebesi rû'yet olunduktan ve iş dahi tesviye kılındıktan sonra müvekkilini ızrâr için beynlerince uyuşularak güya haksız ihzâr olunmuş gibi Manol zarar ve ziyan iddiasına kıyâm edip mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinde bin dokuz yüz bu kadar lira zarar ve ziyanın kefaleti hasebiyle müvekkilinden tahsiline hükm ettirmiş olması ve bunların uyuştuklarına dair Manol'un imzasıyla mûmzi olarak Hristo'ya vermiş olduğu senedi muahharan ele geçirmesi üzerine işbu hilenin meydana çıkarılmasını şahs-ı sâlis sıfatıyla müvekkili her ne kadar iddia eylemiş ise de derece-i evveli ve gerek dîvân-ı istînâfta bu hile maddesine asla kalemligi ve müvekkilinin şahs-ı sâlis sıfatıyla itirazü'l gayr-ı salâhiyet olacağına dair dîvân-ı istînâfta ibtidâ karar verildiği halde ahîren bunun aksine diğer bir karar verildiğini ve i'lâm-ı ahîr [965] mezkûr hukuk dairesinden tasdik kılındığı bi'l beyan layihasında muharrer esbâba mebni iade-i muhakeme istidâsının kabulünü iddia ve zikr olunan senedi î'tâ eyledi mezkûr senet lede'l muayene (mösyö Hristo Kafofilo tarafıma itasına mahkum olduğu tazmînât davasından dolayı vâki olmuş ve olacak kâffe-i masârif-i muhakemenin tenziliyle müteveffâ şerikim kumpanyasının eşhâs-ı saliseye borcu olan yüz kırk bin kuruş îfâ olunduktan sonra baki kalan tazmînâtın birer bey'ini merkûm Hristo'ya şefkaten terk edeceğimi taahhüd ederim merkûm dahi bize olacak maddi ve manevi muavenat ve temînât muharreresini kâmilan icra eder ise olvakit işbu varaka ahkâmının icrâsına borçlu olduğum malum olmak için tahrir ve imza olunmuştur) ibârâtı mürakkam idüğü görüldü mûmâileyh Hasan Fehmi Efendi cevabında davayı evvelinden ahîrine kadar nakl ve hikayeden ve sened-i mezkûru itirafından sonra Tabcelişte'nin hile diyerek serd eylediği iddia mârr-üz zikr senette

müstenid olup halbuki işbu senet mealinden hile anlaşılamayacağı ve bu senet Manol'un diğer bir husûstan dolayı Bâb-ı Âli tomruğunda mahbus bulunduğu ve Kiremit mahallesinde bulunan hanesi eşyasıyla muhterik olduğu sırada tanzîm kılındığını ve beyan olunan muavenet dahi bazı masârif-i zarûriyesinin tesviyesi için Manol'a on beş bin kuruş î'tâ etmekten ibaret bulunduğu ve mezkûr senet Hristo Filof ve Tabcelişte haklarında hayırlı ve faydalı bir şey olduğu ve bu senet üçüncü meclis ticarete muhakeme esnasında görülerek esbâb-ı mûcibe serdiyle hile davasının red olunduğu ve sâlif-üz-zikr senet Kostaki'nin ifadesi vechle zarar ve ziyan iddiasından evvel verilip zarar ve ziyan hükm olunduktan çok sonra verildiği ve hatta bu senette mukâbil Hristo Filof'un imzasıyla bir senet olarak o senedin dahi dîvân-ı istînâfta evrakı meyanında mevcut idüğü beyanıyla iade-i muhakeme istidâsını reddini ifade ve beyan eyledi bunun üzerine Hasan Fehmi Efendi'nin beyan eylediği senetle bu husûsa müteferri olan bi'l cümle evrak-ı ticaret nezaret-i celîlesinden getirtilerek müddeî Tabcelişte'nin bir kıt'a sened-i musaddakla muahharan tevkil eylediği Cebraîl Gregor Efendi ile diğer taraf vekili Hasan Fehmi Efendi hazır oldukları halde 4 Ramazan sene 90 tarihinde dairece sened-i mezkûr muayene olduktan ve derûnunda mahbusta bulunan Manol Yevano'ya bir miktar tediye-i deyn etmek ve kendisinin akçaca ve burada garip ve bîkes ve bivaye kalmış olan familyasını taayyüş ve idaresine lazım olacak şeylerini me'an teshîl eylemek üzere bu tarihten itibaren altmış bir gün zarfında merkûme ceste ceste on binden on beşer bine kadar akça vereceğimi vaad ve taahhüd eylediğimi ve bunu tamamıyla edâ eylediğim halde kendisinin ayrıca bana vermiş olduğu senet mûcibince itasına hükm olunmuş olduğum tazmînâtın bana terk eylediği rub'ı miktarı merkûmdan talep etmeye hakkım olacağını ve mezkûr taahhüdâtımı icrâ etmediğim halde merkûmun bu babda bana vermiş olduğu senedin bi'l tabi hükmü kalmayıp yazısız kağıt makamında tutulacağını mübeyyin işbu senedim yed-i merkûma î'tâ kılındı) ibârâtı mestur idüğü müşâhede kılındıktan sonra tarafeynin layihaları tekrar kırâat ve mütalaa olundu.

Tabcelişte'nin vekili Kostaki Cironi layihasında iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere yedi nev' esbâb beyan eyledi bunların birincisi dîvân-ı istînâf usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesine mugayir olarak davayı bi'l tedkîkât rû'yet edip mukaddemki [966] karar-ı kat'isini muahharan hod be hod nakz etmiş olduğuna dair olan birinci itirazına temyiz-i hukuk dairesi i'lâmında bir cevap ve dîvân-ı istînâfın birinci i'lâmı Tabcelişte'nin itirazü'l gayr-ı haklı olacağını ve ikinci i'lâmı itirazü'l gayr-ı davasına hakkı olamayacağını mutazammın olup Tabcelişte hakkında zararı mûcib olarak Hristo ve Manol beyinlerinde hilenin vukuu iddiası gerek derece-i evveli ve gerek dîvân-ı istînâfta nazar-ı tedkîke alınmamış ve me'a hâzâ hile vukuu-ı zan olunsa bile bunun kefaletle tealliki olmayıp hilenin fâili ad olunan Manol sebkât eden taahhüdün kâmilten îfâsı yolunda bilâsebeb hükm-i î'tâ kılınmış olduğundan bu babda olan itirazat dahi esbâb-ı nakziyyeden iken temyiz-i hukuk dairesinde layıkıyla tedkîk olunmayıp dîvân-ı istînâf i'lâmâtı beynindeki mübayenetin adem-i vücûduna zehâb olunması usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları mefâhîmince iade-i muhakemeyi mûcib olacağını müş'ardır ikincisi

itirazü'l gayr-ı davasını reddetmiş olan üçüncü meclis ticaret i'lâmını dîvân-ı istînâfın bi'l tasdik usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen beşinci maddesi hükmüne muhalif harekette bulunduğu mütedair dermeyân olunan itirazı temyiz-i hukuk dairesi yanlış anlayıp hükümsüz bırakılmış olduğundan bunun dahi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesi ahkâmınca iade-i muhakemeyi müeyyed olacağını muhtırdır üçüncüsü kefaletin dava-yı aher için verildiği iddiasının dîvân-ı istînâfça reddolunduğu hakkında serd olunan itiraz üzerine temyiz-i hukuk dairesi dîvân-ı istînâf i'lâmını nakz ve cerh edeceği yerde muhalif nizam olarak i'lâm-ı mezkûr olmayan birtakım esbâbı bi'l ilave tasdik etmiş olmasına mebni usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin birinci ve yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına tevfiikan iade-i muhakeme iktizâ edeceğini mübeyyindir dördüncüsü Manol'un Hristo Filof'a 7 Mart sene 1862 tarihiyle ve hileli ittifakname ile mekfulün bih olan deyni bahşetmesiyle kefaletinin münfesihi olduğu hakkındaki itiraz dîvân-ı istînâfa î'tâ edilmiş olan layiha ile dîvân-ı istînâf i'lâmlarında sarâhaten muharrer olduğu halde bir gûna esbâb-ı beyan olunmaksızın kâffe-i itirazatın kabule gayr-ı şâyân olduğu ibaresiyle reddolunarak şu hal dahi esbâb-ı nakziyyeden iken temyiz-i hukuk dairesince itiraz-ı mezkûre dair dîvân-ı istînâf i'lâmında bir fıkra olduğu ve bunun esbâb-ı maddeye râci' idüğü beyanıyla sehven reddolunması mugayir kanun olarak usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin üçüncü ve yüz yirmi dördüncü maddesinin ikinci fıkralarının ahkâmınca kezâlik iade-i muhakemeyi müstelzim bulunduğu ifadesini mutazammındır beşincisi temyiz-i hukuk dairesi i'lâmında yedinci itiraza Manol'un hilesinin dîvân-ı istînâf i'lâmında meskûnun anı bırakıldığı davası suretinde mana verilip halbuki itiraz-ı mezkûr hile husûsunun Manol'a râci' olamayıp da yalnız Tabcelişte ile Hristo'ya ait olmasının dîvân-ı istînâf i'lâmında hangi sebebe istinâden dermeyân olunduğunun tasrîh kılınmadığı maddesi bulunmuş ve şu halde bu itiraz dahi temyiz-i hukuk dairesince yanlış anlaşılmış olduğundan bu cihetle dahi nizamın iade-i muhakeme lazım geleceğini mübeyyindir altıncı ve yedincisi dîvân-ı istînâf mahkeme-i ticaret [967] üçüncü meclisinin Manol'un Hristo ile olup vâki olan istidâsı ve Hristo'nun dahi ona mükârin bulunan ikrâr ve itirafı üzerine tazmînât külliye ile Tabcelişte'nin mahkumiyetini mutazammın olarak î'tâ eylediği i'lâmı bila tahkik tasdik ettiği vesaire hakkında olan dokuzuncu itirazı temyiz-i hukuk dairesi etrafiyla tedkik etmeyip beşinci itirazı tekrar kabilinden ad ile usûl ve nizama muhalif halde bulunmuş ve dîvân-ı istînâfın itirazat-ı vâkıayı esbâb-ı mûcibesiz reddettiğine mütedair bulunan on birinci itirazı dahi bihak nazar-ı mütalaaya alınmamış olduğundan işbu ahvâlin dahi usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi üçüncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarının ahkâmınca iade-i muhakemeyi istilzâm edeceğini hâkîdir.

Manol'un veresesi vekil Hasan Fehmi Efendi'nin esbâb-ı seb'a-ı mezkûreye mukâbiletan layihasında bast ve beyan eylediği cevapların birincisi temyiz-i hukuk dairesi i'lâmında Tabcelişte'nin birinci itirazı tedkik olunarak cevapsız bırakılmış ve dîvân-ı istînâf i'lâmâtı mündericatı beyinde mübayenet gayr-ı mevcut ve hile davası bîesas bulunmuş olduğunu ikincisi Tabcelişte'nin vekilinin istizân eylediği seksen

beşinci madde-i kanuniye itiraz-ı âlî-ül hükme dair olarak husûs-ı münâzaun-fih taalluku olmadığından vekil mûmâileyhin serd eylediği ikinci sebebin vâhî idüğünü üçüncüsü kefâlet hakkında olan itiraz temyiz-i hukuk dairesince bade'l tedkîk reddedildiğini dördüncüsü dîvân-ı istînâf hile davası Hristo Filof ile Tabcelişte beyinde bir madde olup bunun kefâlete dokunur mahali olduğunu bi'l beyan şu davanın reddi için illel ve esbâb îrâd etmiş olduğundan bu babda illet beyan olunmadığı itiraz dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzını îcâb eder iken tasdik kılındığı ifadesinin külliye vâhî bulunduğunu beşincisi dîvân-ı istînâf hile iddiasını rû'yet edip de sahihen Tabcelişte'nin hukuk ve menâfi-i maddiye ve manevîyesine dokunacak surette hilenin vuku'uyla mesuliyetten beri olduğuna dair bir hükm-i karar vermemiş olduğundan buna Tabcelişte'nin vekilinin taarruz etmesine mahal olmadığı ve şurasını temyiz-i hukuk dairesinin i'lâmı dahi mevzi bulunduğu cihetle vekil-i merkûmun layihesindeki beşinci sebebin iade-i muhakemeyi mûcib olamayacağı altıncı ve yedincisi temyiz-i hukuk dairesi i'lâmında Tabcelişte'nin dokuzuncu ve onuncu itirazlarına esbâb-ı mûcibe ile cevap vermiş olmasına mebni Tabcelişte'nin vekilinin layihasında gösterdiği altıncı ve yedinci sebeplerin iade-i muhakemeyi müstevcib olacağını mübeyyindir.

Kendileri lede'l isticvab müstedî vekili Cebraîl Gregor Efendi müvekkilinin vekil-i evveli Kostaki Cironi tarafından verilen layiha-i itiraziye müfadı dairesinde iade-i muhakeme istidâsında bulunduğunu beyan ve dîvân-ı istînâf mukaddemki iki kıt'a i'lâm ile itiraz-ı'l gayrî şeklinde tasvîr davaya müvekkili Tabcelişte'ye hak ve salâhiyet göstermişken ahîren verdiği i'lâmda mezkûr iki kıt'a i'lâm ahkâmının aksini hükm etmiş ve böyle bir mahkemeden yekdiğerine mübayin iki i'lâm zuhûrunda i'lâm-ı evvel hükmünün ibkâsıyla onun münâzi olan i'lâm-ı aherin iptali kanunen ve kâidetden lazımeden bulunmuş olduğundan dîvân-ı istînâf i'lâm-ı ahîri nakz olunmak veyahut iade-i muhakeme tarikiyle i'lâm-ı mezkûrun iptali ve ondan evvel verilmiş olan i'lâmın îfâ-yı ahkâmı zımnında keyfiyetin dîvân-ı istînâfa havalesine karar verilmek îcâb eder iken temyiz-i hukuk dairesince her nasılsa [968] sehven dîvân-ı istînâfın evvelki iki kıt'a i'lâmı ahkâmına muhalif bulunan üçüncü i'lâmının tasdik kılınması her halde iade-i muhakemeyi istilzâm edeceğini ve davanın esasına atf-ı dikkat olunur ise içinde hile karışmış idüğü bâdî-i nazarda anlaşılacağını ilave-i ityân eyledi Hasan Fehmi Efendi dahi ifâdât-ı sabıkasını tekrar ve Gregor Efendi'nin iddiası gibi dîvân-ı istînâfın i'lâm-ı sâlisinde olmadığını ve şu iddia temyiz-i hukuk dairesi i'lâmında dahi redd-ü cerh kılındığını tezkâr etti bunun üzerine keyfiyetin müzakeresi yevm-i ahire ta'lîk kılındığı halde muahharan görünen lüzum üzerine tarafeyn vekilleri 7 Zilkade sene 90 tarihinde celb olunarak tekrar isticvab olundukta her biri ifâdât-ı sabıkasını tekrar etmekle îcâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere merkûm Tabcelişte'nin vekil-i evveli Kostaki Cironi tarafından î'tâ olunan layihada iade-i muhakemeyi mûcib olmak üzere beyan edilen itirazat-ı seb'adan başlıcası dîvân-ı istînâfın gurre Safer sene 81 ve 12 Şaban sene 86 tarihli i'lâmları ahkâmı yekdiğere mübayin bulunduğu halde mukaddemâ temyiz-i hukuk dairesince mübayenetin adem-i vücuduna zehâb olunmuş ve hile iddiasına havale-i sem'-i itibar olunmayıp diğeri itirazata dahi yanlış mana verilmiş olması kazıyyeleri bulunduğundan evvel emirde mezkûr i'lâmlar ahkâmında mübayenet olup

olmadığı anlaşılmak üzere i'lâmat-ı mezkûreye nazar olundukta bunlardan gurre Safer sene 81 tarihli i'lâmda Tabcelişte'nin gıyaben aleyhine olarak verilen gerek birinci ve gerek ikinci i'lâmlar ahkâmına serd ettiği itirazı usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen dokuzuncu maddesi hükmünce itirazü'l gayr-ı olduğundan her halde mesmû olacağı ve birinci derecede olarak mahkeme-i ticarete rü'yet olunmadığı cihetle madde-i mezkûreye tevfiikan üçüncü i'lâm hükmünün feshiyle Tabcelişte'nin gıyâbından yapıp da resmen kendisine tebliğ olunmayan birinci ve ikinci i'lâmlar hakkında olan itirazü'l gayr-ı davasının mahkeme-i mezkûrede nizamname-i mezkûrun sekizinci faslına tevfiikan bâü'ye doksan ikinci maddesi mûcibince hükm olunması iktizâ edeceği (ve 12 Şaban sene 86 tarihli i'lâm-ı ahirde dahi) her biri kefil kefâletini icrâyâ mecbur olduğundan ve husûsuyla Tabcelişte'nin senedi misillü resmen hükûmete vuku bulan taahhüd ve kefâletin icrâsı ehem bulunduğundan Tabcelişte'nin bu babda şahs-ı sâlis ad olunamayacağı cihetle mahkeme-i ticaret i'lâmı bi'l tasdik muhakkem olan mebalığın zarar ve ziyân ve masârif-i muhakeme ile beraber Tabcelişte'nin tahsiline karar verildiği (muharrer olmasına nazaran i'lâmeyn-i mezkûreyin ahkâmında mübayenet bulunduğu derkar olduğu halde mukaddemâ temyiz-i hukuk dairesince nasılsa mübayenetin adem-i vücuduna zehâb olduğu tahakkuk etmiş ve şu halde müddeî Tabcelişte'nin vekilinin ber minvâl-i meşrûh vâki olan itirazı usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz yirmi dördüncü maddesinin fıkra-i ahîresi medlûlünce iade-i muhakemeyi mûcib esbâbdan görünmüş olduğuna ve bu cihetle diğer iddiaların tedkîkine hacet kalmadığına binaen iade-i muhakeme istidâsı bi'l kabul tarafeynin temyiz-i hukuk dairesi i'lâmından evvel bulundukları hale ircâ' ve Tabcelişte'nin iade-i muhakeme zımında vezneye bırakmış olduğu on beş liranın tarafına red ve î'tâ edilmesine karar verilip suret-i karar tarafeyn vekillerine bade'l tefhîm vekilan mûmâileyhe 7 Muharrem sene 91 tarihinde daireye celb ile (Bakiyyesi sonra).

2.30. Cerîde-i Mehakim 65. Sayı Transkripsiyonu

Numara	Cemaziyelâhir	Sene (Pazartesi)	Temmuz Rumi	Sene	Sahife
65	20	1291	22	1290	969

(İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir).

(Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır)

Yeniden tedkîkât-ı temyiziye icrâsına mübaderet ve temyiz-i istidâ olunmuş olan 12 Şaban sene 86 tarihli dîvân-ı istînâf i'lâmı ile itiraz ve cevap layihaları muvacehelerinde kırâat olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mealî Nikola Tabcelişte'nin mahkumiyetine dair mahkeme-i ticaret üçüncü meclisinden verilen i'lâma Tabcelişte tarafından itiraz ile istinaf-ı dava olunması üzerine Tabcelişte tarafından Kostaki Cironi ve müste'nif aleyh Manol'u

cânibinden Rüstem Bey vekaleten gelmeleriyle mezkûr üçüncü meclisin 23 Zilhicce sene 88 tarihli i'lâmı lede'l kırâe netice-i müeddası Tabcelişte resmen kefil olup şahs-ı sâlis tanımamak mûlabesesiyle itirazatı nizamden itibara şâyân olmadığından birinci meclisin 8 Safer sene 81 tarihli i'lâmında Manol'un tazmînât bedeli olduğu gösterilen çend kalem mebaliğin bilafaiz olarak yekûnu bulunan bin dokuz yüz bu kadar lira üzerine faizi bi'l zam cem'an üç bin dört yüz yetmiş dokuz lira kırk dokuz kuruşun mamasârif Nikola Tabcelişte'den tahsiline hükmedildiği muharrer bulunmuş olmasıyla tarafeyn layihaları bade'l mütalaa isticvab olundukta müste'nif vekili Cironi dâyin ile medyûn beyenlerinde bâsenet uyuşmaları hasebiyle işe hile ve desîse karışmış ve hesapta dahi sehvi-i zuhûruyla ziyade para hükmedilmiş olduğundan şu haller müvekkilinin hukukuna dokunmuş olmasıyla her suretle müvekkili şahs-ı sâlis bulunduğu ve müvekkili dîvân-ı istînâf mukaddemâ bâi'lâm şahs-ı sâlis tanımış olduğundan şimdi sâlif-üz-zikr i'lâmı hükmüne mübayin olarak şahs-ı sâlis değil diyemeyeceği ve ale'l husûs müvekkilinin kefaleti bu işe olmayıp diğer bir maddeye olduğu cihetle mezkûr üçüncü meclis i'lâmı hükmünün yolunda olmamakla feshi lüzumunu dava edip müste'nif aleyh vekili dahi cevabında müvekkiliyle Hristo Filof'u beyinde mukaddemâ vuku bulan [972] meclis-i ticaretin i'lâmının aleyhine takdîm eylediğim itirazü'l gayr-ı muharrere âcizânemi kabul etmeyip i'lâmat-ı mezkûrenin tasdîk kılındığı dahi nizamı taarruz etmiş olmakla bu suretle dahi karar-ı mezkûrun nakza şâyân idüğü derkardır) ibarelerini onuncusu Manol'un zarar ve ziyanına dair Hristo Filof zimmetinde 22 Zilhicce sene 78 tarihli i'lâm ile iki bin üç yüz on sekiz lira matlubu olduğu halde bunun üç bin dört yüz doksan liraya iblâğı îcâb etmeyeceğini dîvân-ı istînâfta iddia eylediği halde bu iddianın aleyhine üç bin bu kadar lira tasdîk bulunmuş ise de kefil-i asıl medyûndan ziyade mesul olamayacağından bu husûsta işe asıl borcu merkûm Manol Hristo Filof bahş eylediğinden dîvân-ı istînâf hükmünün nakzı îcâb edeceğini on birincisi üçüncü meclis i'lâmı aleyhine dîvân-ı istînâfta serd ve îrâd ettiği bi'l cümle iddialarına dîvân-ı istînâf itibar etmeyip bilasebep reddeylediğinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin on birinci maddesi hükmünce dîvân-ı istînâf i'lâmının nakzı lazım geleceğini müş'ar ve mutazammındır diğer taraf vekili Rüstem Bey'in layiha-i cevabiyesi mûndericatı evvela kendisini şahs-ı sâlis addeden Tabcelişte'nin eylediği itirazü'l gayrıdan bahs olunmak kaziyesiyle filvâki şahs-ı sâlis bulunup bulunmadığının ve hod be hod şahs-ı sâlis sıfatıyla vâki olan itirazatın esası olup olmadığının tedkîki tarafına kimin beyinde fark olduğundan ve Tabcelişte'nin tarafeyn-i muhasemeyn bulunan Filof ile Manol haklarında verilmiş bir i'lâm hükmünü defa salâhiyeti ve merkûmun şahs-ı sâlis olup bi'l itiraz hükm-i i'lâm-ı mezkûru ıskâta iktidarı bulunup bulunmadığı mesâili dîvân-ı istînâfın mukaddemki iki kıt'a i'lâmın hîn-i tanzîminde tedkîk olunmamakla işbu iki kıt'a i'lâmda mûnderic kararlar esas meseleye dair olmadığından ve nizamname-i dahilinin ikinci ve bunu tafsil eden on dördüncü maddeleri ahkâmınca yekdiğerine mübayenet olan i'lâmatın mehâkim-i muhtelifeden sudûru muktezî ve bir davaya dair verilen müteaddid i'lâmat bir mahkemededen verilmiş oldukça bunlardaki tebeddül-i ara fakat ol davanın muahharan ol mahkemece ariz ve amik tedkîkatına girişilmesinden münbais olacağından ve mârr-üz zikr iki kıt'a i'lâmda

merkûmun gerek müddet-i muayyene ve gerek usûl veyahut vereceği kefil husûsları bahsinde itirazü'l gayr-ı hukuku aleyhinde yalnız iddia olunup işbu iddialar ise esas madde ile Dîvân-ı Ahkâm'ın teşekkülünden gerek evvel ve gerek sonra verilen kararların hiçbirisine mugayir bulunmadığından layiha-i itiraziyenin birinci ve ikinci ve üçüncü bendleri mefâhîmi namesmû ve dîvân-ı istînâf i'lâmâtı beyrinde mübayenet gayr-ı vâki idüğünü sâniyen nizama yanlış mana verildiği veyahut tarafeynin ifâdât ve delâiline havale-i sem'-i itibar edilip edilmediği gibi iddialar dîvân-ı istînâfa ait ve temyiz-i hukuk dairesi vezâifinden hariç olduğu ve güya delâil-i meşrûayı gayr-ı mutazammın olan üçüncü meclis i'lâmının dîvân-ı istînâftan tasdik edildiği iddiası dahi dava-yı istinafin hîn-i cereyânında dermeyân olunacak itirazat-ı kabilinden bulunduğu icelden layiha-i itiraziyenin dördüncü ve beşinci ve altıncı ve yedinci ve sekizinci ve dokuzuncu bendleri mueddalarının gayr-ı vârid bulunduğunu sâlisen güzeste tefavüdü dîvân-ı istînâfça bir madde olduğundan ve mahkûmun aleyh olan tarafın mahkumiyetini esbâb-ı mûcibesini addetmesi emr-i tabi'î olup [973] zât-ı maslahatça dahi ne aslen ve ne de usûlen hiçbir nizam ve kanun tağyîr ve ihlâl edilmemiş ve nakzı istidâ olunan i'lâmda mûnderic husûsatın muhakkak addolunması lazımeden bulunmuş idüğünden layiha-i itiraziyenin onuncu ve on birinci bendlerinin dahi istimâ'a gayr-ı şâyân bulunduğunu ityândan ibarettir.

Tarafeyn vekillerinden suret-i iddia ve ifadeleri sual olundukta müstedî'i temyiz Tabcelişte'nin vekili Cebrail Gregor Efendi dîvân-ı istînâf i'lâmında hile husûsu Manol'a râci' olup yalnız Tabcelişte ile Hristo'ya ait olduğuna sebep gösterilmeksizin hükm olunup böyle sebebi gayr-ı muayyen bir hükmün ise usûlen nakzı lazım geleceğini ve bir de i'lâm-ı mezkûrda her bir kefil kefâletini icrâya mecbur idüğünden ve Tabcelişte senedi misillü hükümete resmen verilen senedin ashâbı şahs-ı sâlis addolunamayacağından bahsedilmesi dahi kanun ve adalet mugayir olup çünkü birisi on bin lira istikrâz ederek kefâlet mûnecceze tarikiyle kefil gösterdikten sonra borcunu tediye ve mekfûlün anın yedindeki deyn senedini ahz-ı hıfz eylediği halde bir iki mâh sonra işine sekte geleceğini tefhîm ile mekfûlün anı giderek nısf bedeli mukâbilinde mezkûr deyn senedini tekrar î'tâ edeceğini beyan etmesi üzerine mekfûlle dahi muvafakat ve ahz edip ve beş bin liranın hükmü kalmayan sened-i mezkûra temessûkle medyûn ve mekfûlün anı olan şahs-ı merkûm aleyhinde dava etmiş ve medyûnun dahi huzur-ı hakimde ikrârı vuku'yla on bin liranın merkûmdan veyahut kefilinden tahsiline hükmolunmuş olduğunu ispata muktedir bulunduğuna dair kefilin dermeyân edeceği iddia ve itiraz makbul olmayacak olur ise olvakit kanunda musarrah itirazü'l gayr-ı ebhâsı ahkâmının ilgâsı îcâb edeceğini ve gayrın manası dahi bir şahs-ı sâlis olup kefilin dahi bi'l tabi şahs-ı sâlis olacağı derkar olduğunu ve müvekkili Tabcelişte'nin davası dahi şu kabilden bulunduğunu ve birinci mecliste şirket muhasebesinin rû'yetine tayin olunan iki mümeyyizin raportoları yekdiğere muhalif olması serriştesi ile diğer bir üçüncü intihâb kılınmış olup halbuki mârr-üz zikr iki mümeyyiz tarafından yekdiğere muhalif iki raporto verilmeyip fakat bi'l ittifak bir kıt'a raporto î'tâ kılınmış iken bunu Hristo Filof ile Manol Yevanof sirkat ederek sonradan yekdiğere muhalif raportonun sahte olarak tanzîm edilmiş ve asıl raportonun suret musaddakası ise müvekkili yedinde

mahfuz bulunmuş idüğünü ve birinci mecliste müvekkili Tabcelişte'nin kefâlet eylediği Hristo Filof haklı çıkarak olbabda bir kıt'a i'lâm verilmiş olduğundan işbu i'lâm icâbınca müvekkilinin kefaleti daha olvakit münfesihi olduğunu beyan ve işbu ifâdât ile vekil-i sâbıkın layihası mündericatı icâbâtınca dîvân-ı istînâfın mârr-üz zikr 16 Şaban sene 86 tarihli i'lâmın nakzı lüzumunu iddiadan başka bir diyeceği olmadığını tahkiye ve ityân eyledi diğer taraf vekili Hasan Fehmi Efendi dahi cevabında Tabcelişte bu maddede şahs-ı sâlis olmayıp şahs-ı sâlis sıfatıyla dahi itiraz etmeye hakkı olamayacağı ve hile iddiasına gelince bu iddiasının ispatı Tabcelişte'ye râci' olduğundan ispata muktedir ise şu iddiasını Tabcelişte'nin bir mahkeme-i ibtidâiyede ayrıca rü'yet ettirmesi lazım geleceği ve dermeyân olunan hile iddiasını nakzı lüzumu iddia edilen dîvân-ı istînâf i'lâmı hükmüne asla cihet-i taalluku olamayacağı eelden i'lâm-ı mezkûrun yolunda olup [974] tasdîki iktizâ edeceğini ifade etti.

Bunun üzerine icâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsûtadan münfehîm olduğu üzere müstedî'i temyiz Tabcelişte tarafından dermeyân edilen itirazatın en başlıcaları dîvân-ı istînâf i'lâmâtı beyninde mübayenet olduğu ve merkûm Tabcelişte husûs-ı münâzaun-fihte şahs-ı sâlis olarak itirazü'l gayr sıfatında davaya haklı iken dîvân-ı istînâfça merkûmun şahs-ı sâlis addolunmadığı ve hile-i vukuu hakkındaki itirazat ve edilleye havale-i sem'-i itibar edilmeyip işbu iddiasının kendisiyle Hristo Filof'a ait olduğuna bilasebep hükm-i î'tâ kılındığı kaziyyeleri olup vâkıan dîvân-ı istînâfın gurre Safer sene 81 tarihli i'lâmında Tabcelişte'nin gıyaben aleyhine olarak verilen gerek birinci ve gerek ikinci i'lâmların ahkâmına serd ettiği itiraz usûl-i muhakeme nizamnamesinin seksen dokuzuncu maddesi hükmünce itirazü'l gayr olduğundan her halde mesmû olacağı ve birinci derecede olarak mahkeme-i ticarette rü'yet olunmadığı cihetle madde-i mezkûreye tevfikân üçüncü i'lâm hükmünün feshiyle Tabcelişte'nin gıyabından yapılp da resmen kendisine tebliğ olunmayan birinci ve ikinci i'lâmlar hakkında itirazü'l gayr-ı davasının mahkeme-i mezkûrede nizamname-i mezkûrun sekizinci faslına tevfikân bâ-rü'ye doksan ikinci maddesi mûcibince hükm olunması iktizâ edeceği) muharrer ve mestur ve bu kere dahi dairece mevzûbahis olan 12 Şaban sene 86 tarihli i'lâm-ı ahîrinde dahi (her bir kefil kefaletini icrâya mecbur olduğundan ve husûsiyle Tabcelişte'nin senedi misillü hükûmete resmen vuku bulan taahhüd ve kefâletin icrâsı ehem bulunduğundan Tabcelişte'nin bu babda şahs-ı sâlis ad olunamayacağı cihetle mahkeme-i ticaret i'lâmı bi'l tasdîk mahkum olan meblağın zarar ve ziyan ve masârif-i muhakeme ile beraber Tabcelişte'den tahsiline karar verildiği) münderic ve mezkûr olmasına nazaran işbu i'lâmat ahkâmında mübayenet-i külliyye mevcut idüğü derkar olmakla beraber i'lâmeyn-i mezkûrundan birincisinde Tabcelişte'nin itirazü'l gayr-ı davasının mesmû olacağı gösterildikten ve bunu tarafeyn bi'l kabul mahkeme-i ticaretçe muhakeme olduktan sonra ikinci i'lâmda birinci i'lâmın hilafına olarak bervech-i muharrer hükm verilmesi ve me'a hâzâ dîvân-ı istînâf i'lâm-ı mebhûsü'n anhdâ Tabcelişte'nin layihası mündericatı ve hile vukuuna dair olan delail ve ifadatından ibaret idüğü hülâsa edilmeyerek yalnız layihasının mütalaa edildiğinin hikayesiyle iktifâ edilmesi yolsuz olduğuna vaz' olunduğu iddia olunan hile Tabcelişte'yi ızrâr için demek olacağı cihetle dîvân-ı istînâfça hile iddiasının kefâlete

dokunur mahali olmadığının beyan edilmesi dahi bî vech görüldüğüne binaen mezkûr 12 Şaban sene 86 tarihli i'âm Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin ikinci maddesi hükmüne tatbiken nakz edilmekle i'âm-ı mezkûrun nizamname-i dahilinin on ikinci maddesi mûcibince tashihi husûsunun ticaret nezaret-i celîlesine iş'ar olunmasına ve i'âm harcı olan üç bin sekiz yüz elli kuruş otuz para ve tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecredi ile sair masârif-i muhakemenin Manol veresesine rücû etmek üzere evvel emrde Tabcelişte'den alınmasına karar verildi ve suret-i karar tarafeyne dahi tefhîm kılındı.

(6 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir)

Ticaret ikinci meclisinden 25 Zilkade sene 90 tarihiyle verilen i'lâmın temyizini müstedî kireççi Estepan'ın î'tâ eylediği 21 Muharrem sene 91 tarihli arzuhal temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla evrak-ı müteferriasıyla birleştirilerek mütalaa olundu.

İ'lâm-ı mezkûrun meali Manukyan Seniyye Kerem nam kimesnenin merkûm Estepan zimmetinde bâsenet matlubu olan bin yüz yirmi yedi kuruşun magûzeşte ve masârif tahsiline gıyaben hükm ve i'lâm olunduktan sonra merkûm Estepan itiraz-ı âlî-ül hükm etmekle tarafeyn hal sâbıkına bi'l ircâ isticvâb olundukta merkûm Estepan deyn senedi kendisinin olup ancak zahrında mukayyed teslimattan başka dokuz lira daha teslimatı olduğundan meblağ-ı mezbûrun tenzili lazım geleceğini tezkâr ve Seniyye Kerem dahi def' meşrûhu inkâr ederek muteriz merkûm ispattan izhâr-ı acz ettiğinden i'lâm-ı evvel hükmünün icrâsına karar verildiğini mübeyyindir.

Estepan 21 Muharrem sene 91 tarihli itiraz layihasında mezkûr dokuz lirayı teslim ettiği vakit senette kaydetmek istemiş ise de senedin yanında bulunmadığını ve muhasebenin rü'yetinde mahsûb edeceğini hasmının söylemesi üzerine ifadesine emniyet ederek teslim etmiş olduğunu meclis-i mezkurda dermeyân ve rü'yet-i muhasebeyi talep ve ityân eylemiş olduğu halde havale-i sem'-i itibar olunmadığı ve hasmının icrâ-yı tahlifi iktizâ edeceği muharrerdir cevap layihasında dahi itirazat-ı mesrude vâhî olduğu gibi yemin maddesinin daire-i temyizce istimâ'ı gayr-ı caiz bulunduğundan temyiz istidâsının reddi mürakkamdır tarafeyn daireye istenildiğinde müddeî Estepan bizzat ve müddeî aleyh cânibinden Kalos nam kimesne musaddak senetle vekâleten gelmiş idüğünden lede'l isticvâb her biri layihası mündericatını tekrar eyledi keyfiyet lede'l müzakere merkûm Estepan'ın layiha-i itiraziyesi mündericatı hasmında teslim eylediği dokuz liranın deyn senedine kayıt olunmaması dâyine olan emniyetten neş'et ettiğinden merkûmla muhasebenin rü'yeti ve ispat-ı müddeâdan âciz olması cihetle hasmının icrâ-yı tahlifi ibaret olup ancak itiraz-ı mezkûr kanunen esbâb-ı nakziyeden görülemediği gibi yemin teklifi dahi esnâ-yı muhakemede dermeyân olunur hususattan olarak daire-i temyizce mesmû olmamakla temyiz istidâsının reddiyle i'lâm-ı mezkûr bi'l tasdik hükmünün icrâsına ve i'lâm harcı olan on bir kuruş ile tebliğ harcı bulunan üç beyaz mecedinin Estepan'a rücû etmek üzere Seniyye Kerem'den alınmasına karar verilerek suret-i karar tarafeyne tefhîm kılındı.

(20 Cemaziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir)

Sivaslıoğlu Tekfur Efendi'nin karındaşı İstefan'la beynlerinde mütehaddis davaya dair dîvân-ı istînâftan verilen 12 Şevval sene 90 tarihli i'lâmın temyizden rü'yet ve tedkîki istidâsını şâmil vekili nezareti Şahbazyan'ın î'tâ eylediği 21 Şevval sene 90 tarihli arzuhal tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyiz-i hukuk dairesinde kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hülâsa-i [976] mündericatı mülteziminden Sivaslıoğlu Tekfur Efendi'nin İstefan ve Kirkor Ağalar ile beynlerinde tekevvün eden muhasebe davasının rü'yeti zımında meclis-i idare-i vilayet kararıyla tayin olunan mümeyyizleri protesto eylemiş ve yeniden mümeyyizler tayini istidâsında bulunmuş olduğu halde meclis-i temyizden husûs-ı mezkûrun ticaret mahkemesine ait olduğu ifade kılınması üzerine İzmir mahkeme-i ticaretçe Tekfur Efendi'nin vekili İsmail Efendi'den lede'l sual bu babda şirkete dair kontratonun ibrâz olunması ve şirketleri bir sene devam edip badehu fesh olduğundan bu bir senelik muhasebenin mümeyyizler marifetiyle rü'yet ettirilmesi cevabı alındıktan ve muhasebe-i vâkıalarının mümeyyizler marifetiyle rü'yetine razı olmasına mebni işin mümeyyizlere havalesine karar verildikten sonra mûmâileyh İsmail Efendi İstefan'ın vekili Horpasman'ın vekaleti hakkında itiraz etmiş ise de mezbûrenin zevci tarafından vekaletine dair ibrâz eylediği hüccet hükümet-i mahalliye marifetiyle mahkeme-i şer'îyye tarafından verilen musaddak vekâletnâme şürû olup Dersaadet mahkeme-i ticareti tarafından dahi kabul olunmuş ve işbu vekaletnamenin tagayyür ve tebeddülünü mûcib bir hal zuhûr eylememiş olduğu cihetle hüccet-i mezkûre ile husûs münâzaun-fihin fasl-ı rü'yet eyleyebileceği bi'l kabul karar tahtına alınıp mümeyyizlere tezkere tastirine dair lahık olan karar aleyhinde olarak Tekfur Efendi'nin vekili Nazaret Şahbazyan İzmir ticaret mahkemesinde davanın rü'yetine mübaşeret olduğu sırada umûr-ı ticariyeden olmadığı cihetle icâb eden mahale havalesine karar verilmek lazım gelir iken burasına dikkat olunmadığından bahsle istinaf-ı dava eylemiş ve müste'nif aleyh vekili Horpasman kadının kefâlet-i istinafiye yolunda olmadığına ve İzmir mahkeme-i ticaretin karar-ı mebhûsü'n anı karar-ı idâdî olup kabil-i istinaf bulunmadığına dair serd eylediği itirazat dîvân-ı istînâfça bade'l tedkîk reddolunmuş olduğundan evvel emrde zât-ı maslahatın itiraz ve iddiası gibi umûr-ı ticariyeden olmayıp mevâd-ı iltizamiyeden bulunduğu müste'nif vekili Nazaret Şahbazyan tarafından ispat olunmasına karar verilmiş ve bunun üzerine vekil-i merkûmun vâki olan istidâsına mebni İzmir meclis-i temyizinden 10 Rebiyyülevvel sene 87 tarihiyle verilen mazbata suret-i musaddakasının irsâli zımında Aydın vilayetine çekilen telgrafta cevaben vürûd eden tahriratta husûs-ı mezkûra dair meclis-i temyizde bir gûna mazbata olmayıp mûmâileyh Tekfur Efendi'nin mukaddemâ vekili bulunan İsmail Efendi tarafından husûs-ı mezkûr hakkında verilip mahkeme-i ticarete havale olunan istidâname olduğu ifade olunarak ihrac ettirilen suret-i musaddakasının gönderildiği beyan olunarak işbu tahrirat ile evrak-ı mevcudenin husûs-ı münâzaun-fihin umûr-ı ticaretten bulunup

bulunmadığına dair bir gûna serrişte alınamayıp bu makule tayin-i vezâif husûsunun tedkiki ise divanın vezâifi dahilinde bulunmuş olmasıyla vilayet-i müşârûn ileyheden diğer tahrirat-ı cevabiyeye melfuf olan varakalardan biri hesap pusulası ve diğer mukavelename sureti olup tahrirat-ı merkûmede Bâb-ı Âli'ye gönderildiği hikaye kılınan mukavelenamenin bir kıt'a sureti müste'nif aleyh tarafına verilmiş bulunmasıyla işbu mukavele suretlerinin tarihlerine bakıldıkta birisinin 1 Teşrinievvel sene 1864 ve diğerinin 20 Mayıs sene 1862 tarihleriyle müverrah olduğu ve vâsıllarının tarafından bi'l istifsar nezdlerinde olmadığına anlaşıldığı gibi 1 Teşrinievvel sene 1864 tarihinden sonra Tekfur Efendi'yle İstefan'ın [977] Müşârekeleri muamelesine dair tutulmuş olan defterlerden muamelat-ı umûmiyelerini şâmil olmak üzere on cilt defter ile sekiz yüz elli dört tarihli bir mukavelename mahalinden getirilerek ve tarafeyn vekilleri isticvab olunduktan ve elli dört tarihli mukavelenameden başka mukavelename olmayıp davaları dahi ona mebni idüğü cevabı alındıktan sonra evrak-ı saire ile birleştirilerek lede'l muayene defatir-i merkûmenin bazı kalemlerinde iş'arı muamelatının ve bazı kalemlerinde dahi Londra ve fabrikaya pamuk ve afyon ve eşya-yı saire gönderildiği ve kambiyo irsâl edildiği gibi ticaret hususâtından muharrer olduğu ve tarafeynin imzalarıyla mûmzi bulunan mukavelenamenin bâlâsında a'sâr vesaireden dolayı olan hesapları bade'l irâe derûnunda 1842 Eylül 30 'undan 1852 Temmuz birine değin otuz dokuz aylık olan Tekfur Ağa Sivasliyan ve karındaşı İstefan Sivasliyan'la olan şirketlik muhasebelerini diğer alacakları ve verecekleri müfredat üzere rü'yet ederek yeniden Teşrinievvel itibariyle yine şirketlik üzere kararlaştırılıp şu mukavelenameleriyle akd-ı şirket olunmuştur Tekfur Ağa Sivasliyan dört yüz seksen altı bin dokuz yüz altmış yedi kuruş sermaye koymuştur ve kezâlik İstefan Sivasliyan yüz altmış sekiz bin se7kiz yüz doksan dokuz kuruş sermaye koymuştur ki ikisinin sermayesi altı yüz elli beş bin sekiz yüz altmış altı kuruşa bâliğ olup diğer üstteki gösterdiği üzere ortaya sermaye konulmuş işbu konulan sermaye ile gerek İzmir mağazasında gerek Manisa mağazasında ve gerek sair-i mahallerde her ne ki ahz-u î'tâ olur ise gerek kâr ve gerek ziyan işbu şirketin olup yılbaşı hitâmında kâffe-i muhasebeleri rü'yet ettiklerinde bade'l masârif ne ki temettü hâsıl olur ise üçte ikisi Tekfur Ağa Sivasliyan'a râci' olup ve kezâlik üçte biri İstefan Sivasliyan'a râci' olacaktır ve kezâlik maazallah ziyan dahi vuku bulur ise o dahi bu minvâl üzere taksim olacaktır gerek İzmir ve gerek Manisa ve yine gerek verilen o kiralarnı ve gerek vuku bulan mutfak masârifinin kâffesi öteden çıkmak üzere üçte ikisi Tekfur Ağa'ya râci' ve biri İstefan'a râci' olacaktır Tekfur Ağa Sivasliyan gerek kendi için ve gerek familyası için rupe ve mücevherata dair ne ki yapacak olur ise ol dahi ayrıca kendisine râci' olacaktır ve kezâlik İstefan Sivasliyan dahi kendine ve familyasına dair rupe ve mücevherata dair ne ki yapacak olur ise ol dahi ayrıca kendisine râci' olacaktır İzmir'de Ermeni mahallesindeki ev ve Manisa'da Köprübaşında olan meyhane bu iki parça ebniyenin mülkü ve ebniyesi ve oturduğumuz evin içinde olan takımın kâffesi ve kezâlik bulunan gümüş takımın hepsi ortanın olup üçte iki hisse Tekfur Ağa Sivasliyan'ın olup ve bir hisse İstefan Sivasliyan'ın olacaktır mezkûr şirketlik muhasebelerini yılbaşı tamamında rü'yet edip her ne ki temettü olur ise kontrat defteri temhir ve imza ve birbirleriyle î'tâ kılınmıştır (tâbiratın mestur

bulunduğunu ve 5 Teşrinisâni sene 1862 tarihli ve Tekfur imzalı mektupta yapığı ve buğdayı fûrûht ve nakl ve fiyatınca ve zahire rûsumatınca birtakım hususatın münderic idüğü ve müste'nif aleyh Tekfur Efendi'nin İzmir'deki vekili İsmail Hakkı Efendi'nin 13 Zilkade sene 89 tarihli olup İstefan Efendi'nin mektubatının zahire çıkarılması zımında muhasebelerinin mümeyyizlere havalesini şâmil bulunan arzuhalinin zîrine husûs-ı mezkûrun ticaret mahkemesine ait mevâddan bulunduğu 9 Muharrem sene 90 tarihinde Aydın vilayeti meclis-i temyizinden [978] i'lâm edildiği ve Tekfur Efendi'nin yazıcısı Karabet'in 9 Şaban sene 90 tarihli derkenarında Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nezaret celîlesinin 2 Rebiyyülevvel sene 87 tarihli tahrirat-ı aleyhesinde işin kemafissâbık ticaret mahkemesinde rû'yet ettirilmesi iş'ar buyurulduğunun ve umûr-ı ticaretten olmadığı mülga meclis-i temyiz livadan 9 Muharrem sene 79 tarihinde ifade olunduğunun ve mezkûr liva meclis-i temyizine ait olduğu dahi 10 Rebiyyülevvel sene 87 tarihinde i'lâm kılındığının kayden anlaşıldığının ve müste'nif Tekfur Efendi'nin İzmir ticaret mahkemesinden musaddak 23 Teşrinievvel sene 82 tarihli protestosunda fûrûht olunmak üzere Londra'ya gönderilen pamuğu karındaşı Ohannes Maksadof'un noksan fiyatla fûrûht etmesine mebni zarar ve ziyan ve masârifi alacağının gösterildiği görülmesi ve 22 Ramazan sene 278 tarihli buyuruldu-i sâmi mütalaa olunarak vekil-i merkûm Nazaret Şahbazyan'ın irâe eylediği ikinci meclis i'lâmının karar yerinde müddeî vekilinin iddiası şirket-i mebhûsa muhasebesinin Dersaadet'çe rû'yetine ittifak tarafeyn hâsıl olduğundan mahalinde mevcut olan defatir ve evrakın celbiyle muhasebenin rû'yeti husûsundan ve müddeî aleyh vekilinin def'i muhasebe-i mesrudenin rû'yeti emrinde muhalif olmayıp şu kadar ki mûmâileyhanın hüccet-i şer'îyye-i mezkûre üzerine taht-ı vekaletinde dava-yı mezkûre rû'yet olunabilir ise şirket-i mün'akidenin iş'ar iltizâmâtı hakkında olduğu ve menşe-i umurger-i ticaretleri İzmir olup kâffe-i evrak ve defatirin burada bulunduğu cihetle bunun mahkeme-i ticaretçe rû'yeti caiz olduğu ve mâmafih buraya nakli nizamen kabil bulunduğu takdirde işin ya kâmilen buraya celbi veyahut mahalinde rû'yet ettirilmesi şıklarını beyandan ibaret olmakla gerçi mûmâileyhanın hüccet-i şer'îye-i mezkûre mantığınca zevci tarafından vekil-i murahhas olup dava-yı mezkûru rû'yeten salâhiyeti derkar ise de şirketin merkez-i ticareti İzmir olarak şirkete müteallik kâffe-i defatir ve evrakın mahalinde idüğü anlaşıldığı gibi husûsuyla madde-i münâzaun-fih hakkında mukaddemâ mahallinde verilen istidâ üzerine oraca emr-i rû'yetine mübaşeret edildiği ifade-i tarafeyn ile nûmayan olmaktan nâşi usûl-i muhakeme nizamnamesinin üçüncü bendinin fıkra-i saniyesi hükmünce keyfiyetin mahaline havalesi muharrer idüğünün münfehim olması üzerine cereyân eden müzakerede Tekfur Efendi'nin vekili Nazaret Şahbazyan'ın itirazat vâkıası beş maddeden ibaret görünüp bunların birincisi İzmir mahkemesinin kararını yalnız vekalet hasr edip işin umûr-ı iltizamiyeden bulunduğu taarruz vuku bulmamış gibi ikincisi şirket-i mezkûre hissedaranından Kirkor'un istidâsına mebni meclis-i temyizden verilen karar vechle işin meclis-i mezkûrca rû'yet olunacağının meydanda olacağı halde buralarının mevzu-i bahis edilmediği üçüncüsü Hurpasma kadının istidâsı üzerine Dersaadet mahkeme-i ticareti ikinci meclisince işin umûr-ı iltizamiyeden olduğundan bi'l bahs mahalinde rû'yetine karar verildiği

dördüncüsü İzmir mahkeme-i ticaretinin kararnamesinde müvekkiline mültezimeynden denildiği beşincisi dava-yı vâkıanın iltizam şirketi hakkında olduğuna şirket defterlerinin ve kontratonun delil idüğü husûsatı ise de vekalet hakkında vâki olan itiraz üzerine mahkemenin karar î'tâ etmesi emr-i tabî'î görünmüş ve dîvân-ı istînâfın bâlâda muharrer kararı mûcibince maslahatın rû'yetine girişilmesi umûr-ı ticaretten ad olunduğuna delil-i kâfi bulunmuş olması ve Kirkor'un hissedarandan olduğuna dair kontratoda bir sarâhat olmadığına mebni onun hakkında olan kararın bu işe şümûllü olamayacağı misillü meclis-i temyizinin karar-ı ahîri mevcut olup kararlarının [979] islâhı mahkeme-i ticarete ait olmadığı dahi derkar ve mehâkim beyninde vuku bulan ihtilâftan dolayı Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nizamname-i dahilisinin birinci maddesi mûcibince mahal-i müracaat âşikâr iken karar-ı evvelden bahs gayr-ı mûcib bulunması ve mahkeme-i ticaret ikinci meclisinde müracaat olunmazdan evvel 2 Rebiyyülevvel sene 83 tarihiyle keyfiyet Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye nezaret-i celîlesinden bâ-tahrirat-ı aleyh-i resmiye İzmir ticaret mahkemesine havale buyurulmuş olmasından kat'ı nazar ikinci meclisin i'lâmının asıl karar mahalinde işin umûr-ı iltizamiyeden olduğuna hükmolunmayıp bilakis merkez-i ticaretinin İzmir olduğu tasrîh edilmesi ve tüccardan bulunanların iş'ar deruhde eylemekten memnû bulunmadıkları cihetle Tekfur Efendi hakkında mültezimeynden diye tabir kullanılmak husûs-ı mebhûsü'n anının umûr-ı ticarettir olmadığını tebeyyün ettirecek mevâddan bulunmaması ve Nazaret Şahbazyan usûl-i muhakeme-i ticaret nizamnamesinin otuz altıncı maddesi îcâbınca kendisine ispat-ı teveccüh eylediğini bi'l kabul ispat-ı müddeâ etmek emelinde bulunmuş ve 20 Ramazan sene 78 tarihli buyuruldu-i sâmi'de muharrer olduğu vechle ticaret-i mehâkimince görülmesi mecaz olmayan mevâd mültezimeynin müteselsilen aherine etmekte oldukları iş'ardan mütevellid münaza'ât ve şirket-i iltizamâtından ibaret olup eğer ki kontratonun bâlâsıyla defterin bazı mahallerinde iş'ardan dolayı alacak gösterilmiş ise de kontratoda ortaya muayyen bir sermaye konularak ahz-u î'tâ edeceklerinin tasrîh olunduğundan ve defterlerde ve kambiyo ve pamuk ve yapağı ve afyon gibi eşya-yı ticariyenin mübâyaa ve fûrûht olunduğu mukayyed bulunduğu ve zeyl-i kanun-ı ticaretin yirmi sekizinci maddesinde musarrah olduğu vechle umûr-ı ticaretten idüğü müsellemler bulunan fabrikacılık muameleleri dahi olduğunun merkûm Nazaret Şahbazyan'ın ifade-i vâkıasından istinbât edildiğinden müste'nif aleyhin aradığı muhasebenin ticaret muamelesi olduğu ve mezkûr buyurulduda rû'yetinin ticaret mehâkimine ait olmadığı gösterilen hususattan hariç idüğü anlaşılması ve Nazaret Şahbazyan'ın ispat-ı müddeâ edemediği ve bir diyeceği kalmadığını söylemesi eelden başka ispat addedecek evrak ve kontrato dahi bulunmadığının tebeyyün eylemesi cihetlerle İzmir mahkemesi kararının feshini müstelzim esbâb bulunamayıp usûl-i muhakeme nizamnamesinin yüz on yedinci maddesinin fıkra-i evvelisi mûcibince istinaf davasının reddiyle işin İzmir mahkeme-i ticaretinde ikmâl olunmasına ekseriyetle karar verildiğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Tekfur Efendi'nin vekili Nazaret Şahbazyan'ın layiha-i itiraziyesi altı bendi hâvî olup bunların birincisi husûs-ı mezkûrun tayin merci hakkında Aydın vilayeti dîvân-ı temyîzi ve meclis-i idaresi ile mahkeme-i ticaret miyânelerinde cereyân eden

muhaberat üzerine münâzaun-fih olan şirket muhasebesinin umûr-ı ticariyeden olmayıp
sırf iltizam maddesinden ibaret olduğuna bâ-i'lâm hükm olunmuş ve hükm-i mezbûrun
nakzı hakkında diğer bir hükm vuku bulmamış olduğu halde şerik ve müddeî İstefan'ın
vekili ve zevcesi Hurpasma kadın bu defa müceddeden iddiaya kıyâm edip mahalli
mahkeme-i ticareti dahi hükm-i mebhûsü'n anı riâyet etmeyip işin ticaret
mahkemesinde rü'yet olunmasına dair karar vermesi usûl-i muhakemeye külliye
mugayir olmakla beraber i'lâm-ı mezkûrun bir kıt'a nüsha-i musaddakası li-eclîl ispat
dîvân-ı istînâfa dahi ibrâz ve irâe olunmuşken red ve kabule dair dîvân-ı istînâf
i'lâmında bahs bulunmaması usûl-i muhakemeyi muhal ve sebep [980] nakz olacağını
ikincisi Hurpasma kadının Dersaadet'te rü'yet-i muhasebe olunması hakkında takdim
eylediği istidâsı mahkeme-i ticaret ikinci meclisine havale olundukta keyfiyetin mevâd-ı
iltizamiyeden madûd olup mahalince rü'yeti lazım geleceğine hükm-i i'lâm olunmuş ve
i'lâm-ı mezbûr dahi divan-ı mezbûra takdim olunmuşken dîvân-ı istînâfça i'lâm-ı
mezbûrun hikayesiyle bi'l ekfa ispata kâfi olup olmadığı hakkında bir hükm
verilmemesi usûl-i muhakemeye mugayir olacağını üçüncüsü sâlifü'l-beyân i'lâmat
ahkâmıyla keyfiyetin iltizamattan madûd bir şirket muhasebesi olduğu müsebbit iken
nasıl ise bunlara riâyet etmeyip celb-i tettebbu' eylediği defatirden dahi kâffe-i
muamelenin i'tâm ve iş'ar ile vâridât-ı saire olarak deruhde olup bazıları idare
bazıları ihale olunmuş iltizamat husûsatı olduğu tebeyyün eylediği halde iltizamat-ı
mezbûrenin ve taksitlerinin tahsil ve tesviyesi için keşide olunan kambiyanın kaydı
görülüğünü sebep-i ittihâz ederek keyfiyetin ticaret mahkemesinde rü'yet olunmasına
karar verilmesi usûl-i muhakemeye mugayir ve 20 Ramazan sene 78 tarihli buyuruldu-i
sâmi'ye dahi külliye mübayin idüğünü dördüncüsü şirketin deruhde ettiği iltizamın
idare olunan kısmından hâsıl olup aynen alınan mahsûlâtın mahaline yahut mahal-i
âhere nakliyle fûrûht olunmuş olduğu defatir-i merkûma miyânında fatura defterleriyle
tebeyyün etmiş ve esna-yı bey'de verilen emrin mugayirinde hareket edenlere karşı
muhafaza-i hukuk için protesto keşide olunmuş olduğu halde dîvân-ı istînâfın güya
mevâd-ı iltizam ile meşgul olanların kambiya ve protesto keşide etmeleri memnû gibi
bunların imtinâ-i ticariyeden olduğunu ve işin içinde protesto bulunduğunu bi'l beyan
esas maddeye yanlış mana vermesi şâyân-ı kabul olamayacağını beşincisi şirketin üç
dört yüz yük kuruşa kadar iş'arını iltizam eylediği Aydın havalisinde pamuk mahsûlü
kesret üzere bulunduğu cihetle aynen alınan pamuk kozaları şirketin akarı bulunan
fabrikada çektilmiş iken dîvân-ı istînâfın işin içinde fabrikacılık mevcut idüğüne zâhib
olması kabul olunamayacağını altıncısı on dokuz senelik şirket senedinin tanziminden
evvel üç senelik rü'yet-i muhasebeden mütebaki bulunan matlublarıyla müteahhitlere
olan kırk dokuz yük küsur bin kuruş bâlâ-yı senette karşılıklı olarak bervec-i müfredat
gösterilmiş olduğu velhasıl şirket-i mezbûrenin beher sene yüz yükten dört yüz yük
kuruşa değin iltizamat muamelâtıyla meşgul olduğunu defatir-i külliye ile ispata hazır
bulunulduğu halde dîvân-ı istînâfın karar-ı vâki' iltifata şâyân olamayacağını müş'ardır
müddeî aleyh İstefan'ın vekil ve zevcesi Hurpasma kadının vermiş olduğu layiha-i
cevabiyede dahi temyiz istidâsında davanın hûlâsa-i evvelisiyle i'lâmın ne cihetle
kanuna mugayir bulunduğunun beyan olunmadığı ve yalnız dava masârifinin tazmîni

için bir kefâlet gayr-ı kâfiye î'tâ olunup halbuki zevci İstefan'ın dava-ı vesaireden bâ-defter beş yüz otuz yedi adet Osmanlı lirası alacağı bulunduğ ve bir karar-ı karînenin temyizi telafisi gayr-ı kabil olan bir zararı istilzam etmesine menû olup şirket muhasebesinin rû'yeti ise herhalde mümeyyizlere ait bulunduğundan bu babda telafisi kabil olmayacak bir zarar vukua gelmeyeceği cihetlerle temyiz istidâsının reddiyle beraber dîvân-ı istînâfın tahkikat-ı vâkıası muhakkak ad olunmak lazım geleceğine mebni dîvân-ı istînâf i'lâmının tasdik ve te'yid ve masârif-i muhakeme vesairenin mûmâileyh Tekfur Efendi'ye tahmîl edilmesi [981] lazım geleceğini dermeyân olunmuştur.

Tarafeyn daireye davet olundukta müddeî Tekfur Efendi tarafından sened-i musaddakla Nazaret Şahbazyan vekaleten ve müddeî aleyh İstefan'ın bâ-huccet-i şer'îye âherini tevkile mezun vekil ve zevcesi Hurpasma kadın dahi bâ-senedat-ı musaddaka tevkil eylediği Ernest Abud ve Mihran Şirinyan ile me'an 3 Rebiyyülahir sene 91 tarihinde gelmeleriyle i'lâm ve layihalar muvacehelerinde kırâat olunduğu muakkib Mihran Şirinyan temyiz için verilen kefâlet senedi yalnız dava masârifinin tazmînine dair olduğu cihetle kabul olunamayacağından evvel emirde burasının tedkîki lazım geleceğini beyan etmesi üzerine mezkûr kefâlet senedi cânib veznedenden getirilerek lede'l muayene zarar ve ziyan ve masârif-i muhakeme vesairenin tazmîni hakkında kefaleti hâvî olduğu anlaşılmağa bu babda bervech-i muharrer itiraza hakları olmadığı vekilen merkûmana bade'l tefhîm dîvân-ı istînâf i'lâmı hakkında olan iddia ve ifadeleri tarafeynden sual olundukta müstedî vekili Nazaret Şahbazyan layihasında muharrer ifadatı tekrar ile beraber müvekkiliyle İstefan beynindeki dava i'şar ve rûsumattan münbeis olup meclis-i temyizde rû'yeti lazım geleceğine dair Aydın meclis-i temyizinden 10 Rebiyyülevvel sene 87 tarihiyle î'tâ eylediğini ve dîvân-ı istînâfta ibrâz etmişken nazar-ı itibar olunmadıktan başka i'lâma dahi derc edilmediğini layihasında beyan eylediği mazbata suret-i musaddakasını irâe ve şirketin i'şar iltimazatından ibaret idüğü olbabda olan bilançodan anlaşılacağını ve ma'a hâzâ şirketinin hissedaranından olan Kırkor'la zuhûr eden münazaanın mevâd-ı iltizamiyeden münbeis olduğu meclis-i mezkûrca taht-ı karara alınmış ve işbu karar temyiz-i hukuk dairesince dahi tasdik kılınmış olması münazaa-i cariyenin umûr-ı ticariyeden olmadığına delil-i kâfi idüğünü ifade eylediği Hurpasma kadının vekilleri dahi nizamname-i dahilinin yedinci maddesi icâbınca bir karar-ı karîne telafisi gayr-ı kabil bir zararı müstelzim olur ise olvakit temyiz olunabileceğini ve İstefan'la Tekfur Efendi beynindeki şirket münazaasında Kırkor'un müşareketi olmayıp kendisi şahs-ı sâlis bulunduğundan merkûm hakkında olan bir hükm-i kararın İstefan'a râci' olamayacağını ve mahkeme-i ticaret ikinci meclis i'lâmında davanın mevâd-ı iltizamiyeden münbeis olduğu gösterilmeyip bilakis şirketin merkez ticareti İzmir olduğundan herhalde orada rû'yeti lazım geleceği beyan kılındığını ve Nazaret Şahbazyan dîvân-ı istînâf i'lâmının hükmünü nakz edecek bir gûna esbâb-ı beyan edemeyip yalnız meclis-i temyiz mazbatasıyla ispat-i müddeâyâ tasaddî etmek istiyor ise de işbu mazbata hükmünün asla İstefan'a taalluku bulunmadığını ve bilanço dahi kontratodan evvel yapılmış bir şey olarak kontrato hükmüne tesiri olamayacağını beyan ettiler.

Mezkûr bilanço Nazaret Şahbazyan'a kırâat ettirildiği gibi ibrâz ve irâe edilen mukavele senedi dahi muayene olunduktan sonra icâb-ı keyfiyet dairece lede'l müzakere tafsîlât-ı mebsutadan münfehîm olduğu üzere müstedî-i temyiz Tekfur Efendi'nin vekili Nazaret Şahbazyan'ın esas itirazı müvekkiliyle İstefan beynindeki şirket muhasebesi nizâ'nın sarf-ı iltizamı a'sâr husûsundan münbeis olup mahkeme-i ticarete rû'yeti caiz olamayacağı kazıyyesi oluyor ise de dîvân-ı istînâf i'lâmı mündericatında ve dairede dahi ibrâz ve irâe olunan şirket mukavelenamesine nazaran şirket-i mezkûrenin esasen ve re'sen ticaret şirketi olup sarf-ı mevâd-ı iltizamiye üzerine münakid olmadığı anlaşıldığına [984] karar verilerek suret-i karar Nikgos'a takdim kılındı.

Balzak Halibik kumpanyası ile İzmirli Antuan Patako beyninde olan davaya dair Aydın vilayeti dîvân-ı temyîz'den verilen 11 Muharrem tarihli i'lâmdan dolayı temyiz-i hukuk dairesinin 13 Recep sene 290 tarihli müzekkeresi medlûlüne tevfikân temyiz istidâsını şâmil Balzak Halibik kumpanyası vekili Patista Keserciyan'ın î'tâ etmiş olduğu arzuhal ve layiha evrak-ı müteferria-i saire ile me'an havale cem'iyetinden temyiz-i hukuk dairesine havale olunmakla i'lâm-ı mezkûr tarafeynin layihalarıyla birleştirilerek kırâat ve mütalaa olundu.

Temyiz-i istidâ olunan i'lâm-ı mezkûrun hûlasa-i mündericatı Balzak Halibik kumpanyası vekili Oseb Efendi seksen senesine mahsûben Karesi sancağının gayr-ı ez duhân vâridât öşriyesini hazine-i celîleden deruhde eden Alacacioğlu Bedros ve Agop Efendiler liva-i mezkûre tabî'î Bergama ve Ilıca Bergamalarıyla Çandarlı kazalarının sene-i merkûm a'sârını yirmi üç bin beş yüz adet Osmanlı lirası bedel ve İtalya Devleti tebaasından İzmir'de mukîm Antuan Patako taahhüdü ile İngiltereli mösyö Frederik bezirgâna ihale ettikten ve bedel-i mezkûrun dört taksiti Patako marifetiyle Alacacioğlu Bedros Efendi'ye tediye kılındıktan sonra Alacacioğlu'nun Hayim Hatem'e olan borcu hesabü'l kefafe Balzak kumpanyası edâ eylemesi cihetle matlubat-ı malûmesine mahsûben Alacacioğlu'nun kâffe-i matlubatı senedatı kumpanyaya devir ve teslim olduğu sırada Patako'nun a'sâr-ı merkûme bedeli için taahhüdü mutazammın Alacacioğlu'na î'tâ eylediği senedi dahi havale-i ciro olduğundan bahsle sened-i mezkûrda münderic sekiz taksitin gayr-ı ez teslim küsuru olan dört taksitin on bir bin yedi yüz elli Osmanlı lirasının maafaiz Patako'dan tahsili iddia ve mûmâileyh Patako dahi cevabında mârr-üz zikr kazalar a'sârın seniyye-i merkûmeye mahsûben kendi taahhüdü ile Frederik bâzirgâna ihale olunup ancak hükûmetgâh teâlî ol sene mahsûlâtının ifatezde olmasından nâşî a'sâr-ı merkûm hâsılâtının nısfâ bile destres olunmayacağını teferrüs ederek vuku-ı hali ol anda Alacacioğlu'na beyan ve a'sâr ve protesto makamında keyfiyeti kendisine izbâr eylemesi üzerine Alacacioğlu dahi hazine-i celîleye müracaatla mükâfat talebinde bulunmuş ve taahhüdü tahtında kazalardan a'sâr memurlarının defteri mûcibince ancak seksen bin lira hâsılat alınabilmiş olmasıyla işbu hâsılat ile kendisinin teslimat-ı vâkıası muvazenesinden ziyade verildiği tebeyyün eden üç bin yedi yüz küsur liranın mûmâileyh Alacacioğlu'ndan tahsilini ve sened-i mezkûr takasitin ezmine-i muayyenesi mürûrundan sonra ciro edilmesi mûlabesesiyle Oseb Efendi'yi Alacacıyan tarafından

vekil tanıdığını istidâ eylemeleri ve merkûmanın ifâdât-ı vâkıa-ı saireleri üzerine inde'l tedkîk Patako Oseb Efendi'yi Alacacıyan vekili addetmekte haklı olduğu ve efendi-i mûmâileyhin iddia olunan matlubat-ı husûsundan bir gûna hak ve salâhiyeti görülemeyişi gibi Patako'nun dahi iddiagerdesi olan sâlif-üz-zıkr üç bin kûsur liranın istirdâdı iddiasında haksız bulunduğunu ve bir de suret-i ferâğ ve kasr-ı yedinde iştibâh olunmuş olan hanenin Patako tarafından a'sâr-ı merkûma taahhüdü tarihinden dokuz sene akdem zevcesi Mariko uhdesine ferâğ olunduğu tebeyyün eylemesi hasebiyle hane-i mezkûr koçanlarının dahi muahharan haneyi Mariko'dan teferru' eden Maştika kadın tarafına itası lazım geleceğini mübeyyindir.

Müstedî-i temyiz Balzak kumpanyası vekili Patista Ekserciyan tarafından î'tâ olunan layiha-i itiraziyenin netice-i medlûlü husus-ı mebhûsü'n anlı dîvân-ı temyîz (Bakiyyesi sonra).

BÖLÜM-III

CERİDE-İ MEHAKİM'İN I. DÖNEM 36-65. SAYILARININ DEĞERLENDİRME VE FİHRİSTİ

3.1. Cerîde-i Mehakim'in 36-65. Sayılarının Değerlendirmesi

Osmanlı Devleti, kuruluş yıllarından itibaren uzun yıllar şer'î ve örfî hukukun sentezlenmesi ile hukuk normlarını oluşturmuştur. Şer'î hukukun kaynağını Kur'an-ı Kerim oluştururken örfî hukukun kaynağını ananeler oluşturmaktadır. Devlet, her ne kadar kendisinden önce yaşamış olan toplumlardan etkilense de ihtiyaçlar doğrultusunda kendi hukuk yapısını oluşturmuş ve uzun yıllar bu yapının devamlılığını sağlamıştır. Osmanlı Devleti'nin uzun yıllar tarih sahnesinde yer almasının ve hükümlerinin uzun soluklu olmasının başlıca en önemli nedeni adli teşkilatının iyi bir şekilde işlemesi olmuştur⁴⁷. Öyle ki geçmişe dönüp baktığımızda uzun ömürlü olan tüm devletlerin hukuki yapısı başta olmak üzere çeşitli alanlarda sağlam temelli yapılanmaların olduğunu görmekteyiz.

Tanzimat Dönemi'ne kadar Osmanlı Devleti'nde hukuki yapının aynı şekilde devam ettiğini söyleyebiliriz. Ancak hukuki yapıyı oluşturan sosyal normların getirdiği bu düalizm beraberinde bazı problemlere yol açmıştır. Özellikle azınlık olarak adlandırdığımız çeşitli dinlere mensup kişiler bu durumdan hoşnutsuzluklarını dile getirmişlerdir. Gayrimüslim halk, mevcut düzenin dışında kendilerinin de artık Osmanlı toplumu çatısı altında yer aldığını ve birtakım imtiyazların verilmesini istemişlerdir. Böylelikle yeni bir kıvılcımın fitili ateşlenmiştir.

Osmanlı Devleti içerisinde modern anlamda yenileşme hareketlerinin yaşanmaya başlamasında Tanzimat Dönemi önemli bir kırılma noktası olmuştur⁴⁸. Tanzimat kelimesinin etimolojisine bakıldığında tanzim sözcüğünün düzenleme, ıslah etme anlamına geldiğini, tanzimat kelimesinin ise tanzim kelimesinin çoğul hali olarak literatürde dezenlemeler anlamına geldiğini bilmekte yarar vardır⁴⁹. Bu durumdan hareketle yenilik hareketini perdenin ardından sızan ışığa benzetmekte sakınca yoktur. Devlet, çağın gerektirdiği yenilikleri benimsemesi ile artık yönünü ne tarafa döneceğini de uygulamalarla göstermiştir. Öyle ki o döneme gelene kadar emekleme döneminde kalmış, ağır aksak ilerleyen batılılaşma faaliyetleri artık her alana yayılmış ve böylece

⁴⁷ Şeniz Anbarlı Bozatay, Konur Alp Demir, "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 6, S. 10, Ağustos 2014, s. 72.

⁴⁸ Rumeysa Taşçı, *Cerîde-i Mehâkim'in I. Dönem 1-35 Sayılarının (1873) Transkripsiyon, Değerlendirme ve Fihristi*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024, s. 545.

⁴⁹ Mücahit Ceylan, "Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin Hazırlanışı, Uygulanması ve Kapsamı", *Adalet Dergisi*, S. 66, Mayıs 2021, s. 705.

devletin geri kalmışlığının da daha fazla ilerlememesi için çalışmalar yapılmıştır. XIX. yüzyılda başlayan modernleşme döneminde birçok alanda farklılaşmaların yaşandığını bilinmektedir. Bu hususlar genel itibarıyla askeri, mali, eğitim ve hukuk sahası olmuştur. Elbette ki birtakım eksikliklerin giderilmesi için yapılan bu ıslahat hareketlerinde kültürel farklılaşma arayışları, devletin bekasını sağlamak ve diğer devletlerin Osmanlı Devleti'ne karşı tutumları etkili olmuştur⁵⁰. Şüphesiz devlet içerisinde yaşanan bu reform hareketlerinin amacına bakıldığında tamamen bir demokrasi havasının esmediğini de belirtmek gerekmektedir⁵¹. Burada kazanım sağlayacak asıl amacın ilk başta daha modern bir devlet yapısı oluşturmak olduğunu söyleyebiliriz.

Ülkemizde modern anlamda hukuk yapısının oluşturulması için çalışmaların başlatıldığı Tanzimat Dönemi'nde Batı hukukundan oldukça faydalanma fırsatı bulunulmuştur. Kadim bir geçmişi olan devlet içerisinde böylece hem kendi hukuk kurallarımız hem de batı hukukuna ait unsurlar yer almıştır. Bu dönemin hukuk alanında baş gösteren iki kaynağı Tanzimat ve Islahat Fermanı'dır. Burada şunu belirtmek gerekir ki Tanzimat Fermanı günümüzdeki anayasa kavramının karşılığı tam manasıyla karşılamamaktadır. Ancak modern anlamda hukuki kuralların yazılı bir biçimde ilan edildiği anayasal metin olarak ifade edilmektedir⁵². Bu dönemin aydın devlet adamları olarak ifade edilen kişiler ortak bir kanunlar külliyesi oluşturulması için çalışmalar yapmıştır. Mecelle, her ne kadar Tanzimat Dönemi'nde çıkarılmış bir kanun olsa da etkisi sadece o devirle sınırlı kalmamış tüm çağlarda adından söz ettirmiş ve ulusal ölçekte başlayan etkisi uluslararası boyuta taşınmıştır.

Mecelle'nin kanunlar külliyesi olduğunu yukarıdaki yazımızda değinmiştik. Söz konusu bu derlemenin muhtevasına ve hazırlanma sürecine bakılarak konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmakta fayda vardır. Belirli bir zümre tarafından yaklaşık olarak dokuz senede meydana gelen Mecelle, mukaddime kısmı ile başlanılarak on altı kitaptan oluşmaktadır. Tam adı *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye* olan eserde konularına göre uzman hukukçu kadrosu yer almıştır. Örneğin; medeni hukuk, borçlar hukuku, arazi hukuku, ticaret hukuku vb. alanlar eserin içeriğini oluşturmaktadır⁵³. Devletin farklı alanlarında olduğu gibi adli teşkilatındaki geri kalmış yapısı böyle bir ıslahatın yapılmasını zorunlu kılmıştır. Komisyon başkanı olan Ahmet Cevdet Paşa, Batılı devletlerle artan ticaret ilişkileri neticesinde halihazırda bulunan hukuki yapının yetersiz olmasından kaynaklı olarak böyle bir eserin ortaya çıkarılmasında etkili olmuştur. Mecelle'ye neden gereksinim duyuldu sorusunun cevabını şu sözler açıklayıcı

⁵⁰ Mehmet Ali Ünal, Osmanlı Müesseseleri Tarihi, Fakülte Kitabevi Yayınları, Eylül 2017, s. 122.

⁵¹A. Vahap Uluç, Oğuz Kaan, Hukuki ve Siyasi-İdari Açısından Tanzimat Dönemi Gelişmelerinin Demokrasiye Katkısı, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 32, S. 3, Eylül 2022, s. 1054.

⁵² Güher Ulu, "Tanzimat Dönemi Hukukta Modernleşme", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 26, S. 1, 2022, s. 245.

⁵³ Şükrü Karatepe, "Mecelle'nin Yöntemi ve Hukuk Diline Katkısı", *Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 9, S. 767-768, Kasım-Aralık 2015, s. 271.

niteliktedir: “Şimdi ise şer’i ilimlerde maharetli zatlar ender görülür olduğundan, Nizamiye Mahkemeleri’nde icap ettiğinde fıkıh kitaplarına müracaat etmek suretiyle şüpheleri halledebilecek aza bulundurmak şöyle dursun, memleketimiz dahilinde bulunan bu kadar Şer’iye Mahkemeleri’ ne کافی kadı bulmak problem olmuştur”⁵⁴. Bu sözlerden anlaşılacağı üzere sorunları çözecek gerekli hükümlerin olmaması, mahkemelerde davalara bakan hukukçuların yetersizliği devrin hukuki yapısındaki zayıflığını gözler önüne sermiştir. Bu hususların önüne geçebilmek için Osmanlı klasik döneminde şer’i davalara bakmakla yükümlü kadıaskerlik makamı ilga edilmiş ve bu kurumun yerine, ilk önce günümüz Adalet Bakanlığı’na denk olan nezâret-i deâvi kurulmuş, daha sonra da son şeklini Adliye Nezareti adını alarak misyonunu devam ettirmiştir. Mahkemelerde yetkin özelliklere sahip hukuk adamı yetiştirebilmek amacıyla da 1878 yılında Mekteb-i Hukuk adı ile okul açılmıştır. Bu okullardaki eğitime bakıldığında yukarıda bahsetmiş olduğumuz Osmanlı Devleti’nin ilk Medeni ve Borçlar Kanunu olan Mecelle ve Batı dünyasının hukuk anlayışı bir arada verilmiştir. Mekteb-i Hukuk, 1898 yılında Darülfünun’un devamı niteliğinde olan İstanbul Üniversitesi’ne bağlanmıştır⁵⁵.

Tanzimat Dönemi’nde yapılan ıslahatların başarıya ulaşmasında önemli etkenlerden biri, daha önceki dönemlerde yapılmaya çalışılan ıslahat hareketleri olmuştur. Her ne kadar bazı alanlarda başarıya ulaşmasa da sonraki dönemlerde yapılacak olan yeniliklerin önünü açarak yeterli zemini hazırlamıştır diyebiliriz. III. Selim’den itibaren başlayan yenilik hareketleri ardından gelen padişahlara bir yol haritası çizmiştir. Bu bağlamda konumuz ile ilişkili Osmanlı matbuat dünyasının başlangıcını tesis eden kimileri için “Osmanlı İmparatorluğu’nun Büyük Petro’su”⁵⁶ olarak adlandırılan II. Mahmud devrinde başlayan cerîdecilik sayesinde Osmanlı Devleti’nin resmi gazetesi yayınlanmıştır. Bu çerçeveden baktığımızda gazetecilik hareketlerinin başlaması ve çeşitli süreli yayınların basın hayatına girmesi ile birlikte zamanla ülke toprakları içerisinde bu alana ilgi de artmaya başlamıştır. Burada şunu belirtmek gerekir ki modernleşme alanında etkin rol oynayan gazeteler yayınlanmaya başladıktan kısa süre sonra toplumun istenen düzeyde bu icadı benimseyememesinden kaynaklı olarak çok fazla beklentiyi karşılayamamıştır⁵⁷. Halkın okuma-yazma oranının düşük olması, böyle bir kültürle yetişilmemesi gibi nedenlerden dolayı yeniliğin toplumla bütünleşmesini geciktirmiştir. Öyle ki bu husus gazetelere de tesir etmiştir. Örneğin yarı devlet destekli yarı özel sermaye ile çıkarılan Cerîde-i Havâdis’in beşinci sayısında şu şekilde bir yazı kaleme alınmıştır: “Avrupa’da okumak yazmak pek kolay

⁵⁴ Karatepe, a.g.m., s. 272.

⁵⁵ Coşkun Üçok, “Türkiye’de Hukuk Eğitimi ve Araştırmaları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, Haziran 1989, s. 13.

⁵⁶ Bernard Lewis, *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, çev. Boğaç Babür Turna, Arkadaş Yayınevi, s. 107.

⁵⁷ Uğur Akbulut, “Sultan Abdülaziz Devrinde Türk Basını: İlkeler, Roller ve Sınırlar,” (Türk Basın Tarihini Yeniden Düşünmek Sempozyumu, Haziran 2022), s.114.

bir şeydir, çünkü yazıları sözün geldiği gibidir, öyle Türkçe gibi yazı dili başka, konuşma dili başka değildir. Kibar ile hamalın sözleri birdir”⁵⁸.

Ülke içerisinde matbuat alanına yönelik ilk hukuki revizyon 1857 yılında yapılmıştır. Bir diğer düzenleme 1864 yılında çıkarılan Matbuat Nizamnamesi’dir Söz konusu bu nizamname ile gazetelerin kapatılma tasarrufu idari mercilere bırakılmıştır. Bu nizamnameden üç yıl sonra çıkarılan 1867 yılında çıkarılan kararnamede ise iktidar sahiplerine gazete kapatma yetkisi vermiştir. Burada görmüş oluyoruz ki üzerinde durmuş olduğumuz basın alanında yapılan düzenlemelerde hükûmet aleyhine yapılan eleştiriler neticesinde sansür kavramı hayatımıza girmiştir.

Çalışmamızın konusunu oluşturan, günümüz Türkçesi’ne çevirdiğimizde mahkemeler gazetesi anlamına gelen Cerîde-i Mehakim, Osmanlı Devleti’nde hukuk alanında çıkarılan en önemli basın aracıdır. Dönemin mahkeme kararlarını, hukuki düzenlemelerini, duyurularını vb. birçok faaliyeti ilan etmesi sebebiyle birinci elden elde ettiğimiz kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu özelliği sayesinde dönemin genel zihniyetini anlamamıza katkıda bulunmuş ve ana kaynak olduğu için de güvenilir nitelikte bizlere yol göstermiştir. İstikrarlı yayın politikası ve zengin içerik yapısına sahip olmasıyla farklı başlıkta bulunan mahkeme kararlarına erişimimiz kolaylaşmış aynı zamanda günümüz cezai müeyyideleri ile mukayese ederek konunun tahlilini yapmış bulunmaktayız.

Cerîde hakkında genel olarak söyleyeceklerimize geçecek olursak; 35. sayı ile 65. sayılar dahil olmak üzere bir sayının on altı sayfadan oluştuğunu, sayfa kullanımı açısından da tamamının kullanıldığını söyleyebiliriz. Bu da üzerinde titizlikle çalışılmışlığın ve içerik olarak yoğunluğunu göstermektedir. Cerîde’de belirli aralıktaki sayıları incelediğimizde ilk sayıdan son sayıya değin “*İşbu gazete beher hafta pazartesi günleri çıkar. Seneliği bir Osmanlı yüzlük altınına ve beher nüshası şimdilik ikişer kuruşa olarak her yerde satılır. Seneliğine müşteri olmak isteyenler Mekteb-i Sanâyi müdürlüğüne müracaat etmelidir*” şeklinde aynı istikrarla ücretlendirilmiştir.

İlk sayımızı oluşturan 36. sayı bir önceki davanın devamı niteliğindedir. Başlığının silinmiş olduğunu tespit ettiğimiz ilk sayfanın tahlilini yaptıktan sonra önceki sayıdaki dava ile ilişkilendirilip “*Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ’lâm Sûretidir*” başlığı ile devam edilmiştir. Bu başlıkla yayımlanan ilanlara bakıldığında genel olarak ticari nedenlerden ötürü meydana gelen alacak davasından kaynaklı olarak kişiler arasındaki anlaşmalıkların çözüme kavuşturulması için müracetlarıdır. “*Belediye Nizamnamesine İlave Olunan Mevâd-ı Nizamiyedir*” başlığına bakıldığında ticarete hile yapanlara yönelik cezai müeyyideye yer verilmiştir. Hile yapanlara yönelik bir haftaya kadar hapis cezası verilebileceği hususu üzerinde durulmuştur. “*22 Cemâziyelevvel Sene 289 ve Fi 26 Temmuz Sene 89 Tarihinde Mahkeme-i İstînâfiyeden Verilen İ’lâmın Suretidir*” gibi örnekleri bulunan başlıkların daha detaylı bir şekilde

⁵⁸ Orhan Koloğlu, “*Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği*”, İletişim Fakültesi Yayınları, 2010, s.57.

tarihlendirme yapıldığı görülmektedir. Sayıların sonunda ise genellikle “İ’lân” bölümleri yer almıştır. Bu bölümde ev, dükkan gibi taşınmaz malları bulunan kimselerin mallarına dair satışına dair bilgiler verilmektedir. Tezimizde toplamda iki defa “Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesi’nden Ta’mîmen Yazılan Tezkire-i Aliyye Suretidir” başlığı yer almıştır. Bu başlıkların 37. ve 44. Sayılarda yer almaktadır. Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâreti’nden kamuoyuna duyurulmak için nezâretler tarafından ya da şeyhülislâmlık tarafından arz edilen tezkirelerdir.

“Muhâkemât-ı Cezaiye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir” başlığı çalışmamızda sıklıkla rastladığımız başlıklardan biridir. Söz konusu bu başlık altındaki ilk olayda oldukça ilginç bir dava ile karşı karşıya gelmekteyiz. Bekir ismindeki bir şahsı önce hayvan asılan makaranın ipine tepesi aşağı asıldığını, hayvanın ayağı ile de darp edildiği ve gaspa uğradığı tespit edilmiştir. Böyle bir olay karşısında nasıl bir ceza verileceği elbette ki merak konusu olmuştur. Suç işleyen kişilere kürek cezası verilmiştir. Genellikle bu başlık altındaki davalara yaptırım olarak kürek cezası verilmektedir. Bu ceza Osmanlı Devleti’nde “ta’zîr”⁵⁹ ceza olarak adlandırılmış ve kapsam bakımından geniş olduğu için en fazla uygulanan cezalar arasında yer almıştır. Devlet içerisinde asayiş bozan, aylaklık yapan veya yaptıkları işleri usulsüz şekilde yapan kişilere kürek cezası verilmiştir⁶⁰. “Muhâkemât Cezâ’iye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir” başlığı altında bir diğer dava ise medresesi müderrisinin talebe-i ulûmdan bir kişi tarafından öldürülmesi olayıdır.

Bir sayıda yer alan dava bitmediyse davanın devam ettiğine dair “Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ’lâm Suretinin Mabâdıdır” başlığı atılmıştır. Mabâd, bir yazının bitmediğini, devamının olduğunu belirtmek için kullanılan bir terimdir. Cerîde’nin 39. sayısının girişinde “İ’tiz’ar” başlığı ile özür dileme yapılmış, ardından da “Cerîde-i Mehâkim İd-i Adhâ Münasebetiyle Bir Hafta Teehhür Etmiştir” başlığı atılmıştır. Burada da Kurban Bayramı dolayısıyla Cerîde-i Mehâkim’in bir hafta gecikmeli olarak çıkarıldığı vurgulanmıştır. Söz konusu bu davranış Cerîde-i Mehâkim okuyucularını önemsediklerini ve dönemin hukuki alanda süregelen davalarını da bilfiil kaleme alarak devam ettirdiklerini göstermiştir. “Muhâkemât-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir” başlıklı gözümüze çarpan bir diğer olayda öldürme maksadıyla gece vakti dükkan basılıp, eşyaların gasp edilmesi sonucunda davalık olan kişiler hakkında bilgi verilmiştir. Bu davanın sonucunda suçlu bulunan kişiler hakkında kürek cezası verilmiş ve gasp ettikleri canlı-cansız her şeyin bedelinin ödenmesine karar verilmiştir.

“29 Zilkade Sene 90 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkerenin Suretidir” gibi başlıklarda geçen müzekkere kelimesinden kaynaklı olarak bu gibi davaların çeşitli nedenlerle bir üst makam için yazıldığı anlaşılmaktadır.

⁵⁹ Had ve kısas cezaları dışında yöneticinin veya hâkimin takdirine bırakılan ceza. Bkz. Tuncay Başoğlu, “Ta’zîr”, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 40, s.198.

⁶⁰ Yılmaz, Yurtseven, “Klasik Dönem Osmanlı Ceza Hukukunda Ta’zir Suç ve Cezaları”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 3-4, Aralık 2001, s.286.

Bu davanın içeriğinde Mahkeme-i Ticaret kavramı karşımıza çıkmaktadır. Mahkeme-i Ticaret, genellikle ticari işlerden kaynaklı olarak oluşan anlaşmazlıkların çözümlenmesi amacıyla faaliyetlerini sürdüren bir mahkemedir⁶¹.

Cerîde-i Mehakim'in 43. sayısını transkripsiyonunu yaparken 628. sayfanın bir kısmının ters şekilde basıldığını tespit ettik. Aynı zamanda bazı kelimelerin de eksik olduğunu veya silik bir şekilde basıldığını da fark ettiğimizden dolayı bu hususları tam metin içerisinde ayrıca belirtme gereği duymuş bulunmaktayız.

46. sayının 677. sayfasında yer alan “*Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi’nden Bu Kere Mehâkim-i Nizamiye’ye Tastir Buyurulan Tezkire-i Aliyye’nin Suretidir*” başlığı gözümüze çarpan bir diğer ilan olmuştur. Bu başlık altında dava vekaleti hakkında ellerinde şehadetname olmayanlar ile ilgili duyuru yer almıştır.

Çalışmamızın muhtelif yerlerinde kumpanya kavramı karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramı günümüzde şirket kavramı ile açıklayabiliriz. Bizleri şahıslar arasındaki alacak verecek davasından bir adım öteye götürerek biraz daha kapsamlı şekilde borçlanmadan genel olarak bahsedilmiştir. Örneğin; 48. sayının 705. sayfasında yer alan “*Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ’lâm Suretidir*” başlığı altında geçen davada Latkati kumpanyası ile Tüfekçioğlu Pandali arasında geçen ticaret davasından bahsedilmiş ve bu kumpanyadan Latkati haksız görüldüğünden harc ücreti kendisinden tahsil edilmiştir.

“*Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Tanzîm Olunan 5 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihli ve 148 Numaralı Mazbatanın Suretidir*” başlığından anlaşılabacağı üzere başlıklarda detaylı bir anlatım olduğu görülmektedir. Bu dava bir cinayet davasıdır. Selman bin Ramazan’ın katili olan biraderzadesi yani kardeşinin oğlu olan İsmail hakkında verilen bir ceza davasıdır. Aynı sayının içerisinde “*Fi Rebiyyülâhir Sene 281 Tarihli ve İki Yüz İki Adetiyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir*” başlığında ise hırsızlık davasına yer verilmiştir.

54. sayıda yer alan “*25 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Müzekkere Suretidir*” başlığında Selanik tüccarlarından bir şahıs ile Osmanlı Devleti’nin resmi bankası olan Bank-ı Osmani arasında geçen dava yer almaktadır. Bu davanın sonucu elbetteki diğer davalara oranla daha çok heyecanla beklediğimiz bir dava olmuştur. Burada devletin resmi kurumunun olması bu heyecanı yaşamamıza neden olmuş ve dava sonucunda da karşı taraftan gerekli ücretlerin alınmasına karar verilmiştir.

“*Fi 23 Rebiyyülâhir Sene 91 Tarihi ve Üç Yüz Seksen Sekiz Adediyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir*” başlığında kendi eşini öldüren İbrahim Bey hakkında ceza davası görülmüştür. Bu davanın sonucunda dönemin nitelikli cezaları arasında yer alan kürek cezası verilmiştir.

⁶¹ Akmandar Demirci, “Osmanlı Devleti’nde Taşra Ticâret Mahkemeleri”, *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 75, Aralık 2019, s. 102.

60. sayının sonlarında yer alan “13 Cemaziyelevvel 291 ve 15 Haziran 290 Sene Tarihi ve 463 Adediyle Muhâkemat-ı Cezâiye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir” başlığında hayvan otlatması yüzünden gelişen cinayet davası bulunmaktadır. Bu olayın sonucunda da cinayeti işleyen kişiye kürek cezası verilmiştir.

Buraya kadar çalışmamızda yer alan bazı davalar hakkında yaptığımız genel değerlendirmelerden anlaşılabileceği üzere, tezimize yansıyan çoğu davanın alacak verecek, cinayet davasını olduğunu görmekteyiz. Sıklıkla tekrar edilen başlıklar arasında “Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ’lâm Suretidir” ve “Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir” başlıkları yer almaktadır. Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ’lâm Sûretidir başlığında geçen Temyiz-i Hukuk ifadesi genellikle Sancak merkezlerinde, Divan-ı Temyiz ise Vilayet merkezlerinde hizmet vermiştir⁶². Devrin başlıca adalet neferleri arasında da Adliye Nazırı, Şeyhülislam ve Ticaret Nazırı bulunmaktaydı.

İnsanoğlunun suç işleme potansiyelinin var olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Ancak burada kişinin iradesi araya girerek doğru yolda ilerlememizi sağlamaktadır. Burada bahsi geçen ağır davalarda genellikle yakın çevreye teşebbüsle işlenen cinayetler yer almıştır. Bu husus günümüzde de benzerlik göstermiştir. Öldürülen kişi bazen kişinin en yakını olan bazen eş, bazen de arkadaş olmuştur. Dönemin ağır cezaları arasında yer alan kürek cezası günümüzde yer bulamasa da cinayet davası en ağır ceza ile neticelenen bir dava konusudur. Günümüzde en ağır suçun cezası kişinin sadece hürriyetini kısıtlamakken Osmanlı Devleti’ndeki ağır suçun karşılığı olan kürek cezasında sadece kişinin hürriyeti kısıtlanmamış aynı zamanda bedenlen çalışması için de yaptırım uygulanmıştır⁶³. Adli yaptırımların birebir aynı olması mümkün olmazken, kanunların biraz daha şekil değiştirdiği söylenebilir.

3.2. Cerîde-i Mehakim’in I. Dönem 36-65. Sayılarının Fihristi

Sayfa	Konu Başlığı	Konu Özeti
36. Sayı (H. 16 Zilkade 1290/M. 5 Ocak 1874)		
505	Başlıksız	35. sayıda yarım kalan kısmın devamıdır.
515	Belediye Nizamnamesine İlave Olunan Mevâd-ı Nizamiyedir	Kavrulmuş kahvenin satışında usulsüzlük yapanlara uygulanacak ceza hakkında bilgi verir

⁶² Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi* C.VII., Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1956, s. 179.

⁶³ Ahmet Kılınç, “Klasik Dönem Osmanlı Devleti’nde Uygulanan Kürek Cezasının Hukuki Tahlili”, *Belleten*, C. 79, S. 285, Ağustos 2015, s. 534.

516	22 Cemâziyelevvel Sene 289 Ve Fi 26 Temmuz Sene 89 Tarihinde Mahkeme-i İstînâfiyeden Verilen İ'lâmın Suretidir	Tavuk Han'ının bedel-i icârından dolayı han-ı mezkûr mutasarrıfı Ayşe Hanım ile beynlerinde ortaya çıkan ilam suretidir
520	İ'lân	Yahudi milleti nisvânından Suaviye'nin Marzo? arasındaki ödeme artırma ilanıdır.
520	İcrâ Cem'iyetinden Verilen İ'lândır	Meyve-i huşk gümrükçüsü müteveffâ Reşid Efendi'nin tasarrufunda bulunan gayrimenkullerin artırma yolu ile satışa sunulma ilanıdır.
37. Sayı (H. 23 Zilkade 1290/M. 12 Ocak 1874)		
521	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesi'nden Ta'mîmen Yazılan Tezkire-i Aliyye Suretidir	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesinden herkese bildirilen tezkiredir
522	Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretidir	Agasi Şişmanyân'ın Bedros ve Karabet Hazarosyan kumpanyası ile olan dava hakkındaki ilamdır
525	Muhâkemat-ı Cezaiye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Hristo ve Yorgi adlı kişilerin kasap Bekir'in darp edip öldürülmesi ile ilgili davadır
527	Muhâkemât Cezâ'îye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Manastır'da medrese müderrisi Hafız Mehmed Efendi'nin öğrencisi tarafından öldürülmesine ait davadır
528	Muhâkemat-ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Tiryakioğlu Mustafa'nın Kekeme İsmail'i öldürmesi ile ilgili mazbatadır
530	Muhâkemat-ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Erzurum sancağı Pasinler kazasına tâbi Hancıgaz karyeli Mustafa'nın hayvanının ve bir miktar eşyasının çalınması ile ilgili davadır
532	Muhâkemat-ı Cezâiyye Dâiresinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Hasan bin Mahmud'un katili olan Yorgi ile ilgili mazbata suretidir
534	Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretidir	Cisr-i Cedid ve Hasköy vapurları bedelleri ile ilgili ilam suretidir
536	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
38. Sayı (H. 1 Zilhicce 1290 /M. 20 Ocak 1874)		
537	Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretinin Mabâdıdır	Önceki sayıda yer alan ilam suretinin devamıdır
547	19 Zilkade Sene 287 ve 28 Kânunusani Sene 86 Tarihli ve 100 Numaralı Mülga Mahkeme-i Nizamiyeden Tanzim Olunan Müzekkerenin Suretidir	Sarrâfândan Zenbeoğlu Yorgi Efendi ile Mihran Şehriyan ve kefilî Nikolaki Hacı Foti arasında alacak davasıdır
548	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Nikolaki Zaharyadi'nin arak fabrikasından dolayı Praşkova ile olan davasına dair ilam suretidir
551	Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tokatlı Mustafa'nın katili olan İbrahim ile ilgili mazbatadır

39. Sayı (H. 14 Zilhicce 1290/M. 2 Şubat 1874)		
553	İ'tiz'ar Ceride-i Mehâkim İd-i Adhâ Münasebetiyle Bir Hafta Teehhür Etmiştir	Özür Dileme Ceride-i Mehâkim Kurban Bayramı nedeniyle bir hafta gecikmiştir
553	Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ankara sancağında Çubukâbâd kazasına tâbi Taşpınar karyeli Osman'ın katili olan Çamurluoğlu Arif hakkında mazbatadır
554	Temyîz Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Fatma Hanım ile müteveffâ Mustafa Bey beyninde tekevvün eden hane münazaasına dair ilam suretidir
557	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Rumeli Kavak hisarında sakın balıkçı Mehmed Çavuş'un tüccârdan Baluban Estepan ile beynlerinde tekevvün eden münazaaya dair ilam suretidir
560	Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Velîlaha ve Mersin Yakubi gibi kişilerin dükkanını basıp zarara uğratan Abdülhamid hakkında mazbatadır
562	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Tuzcu Hacı İbrahim Efendi'nin aleyhine verilmiş olan ilamın temyizi ile ilgilidir
564	Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Adam öldürme ile ilgili davadır
565	Muhâkemat-ı Cezaiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Şam-ı şerif sancağında Dabis bin Cuma'nın para ve eşyasını gasp eden Hüseyin Ömer hakkında icra kılınan mazbatadır
566	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Yorgi'nin kasap Hüseyin Hüsnü Efendi ile beynlerinde tekevvün eden icâr davasıdır
568	İ'lân	Artırma usulü ile ilgili duyuru ilanıdır
40. Sayı (H. 14 Zilhicce 1290/M. 9 Şubat 1874)		
569	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	İzmir'de mukîm Balbanoğlu Pavli ile Kaysarîyeli Railoğlu Yorgi beynindeki davâya dair ilam suretidir
576	Temyîz-i Hukuk Dâiresinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kudüslü Ciran Gregor'un Remle tüccarından Mihail Şebita ile olan davası hakkında ilamdır
41. Sayı (H. 28 Zilhicce 1290/M. 16 Şubat 1874)		
585	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır	Önceden bahsedilen ilanın devamıdır
586	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Çukacı Mikail ile abâcı Takur? beyninde olan davaya dair ilamdır
587	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Postahane-i Âmire'de memur olan Mustafa Efendi, odacı Mahmud Ağa ile Abdullah beyninde tekevvün eden davadır

589	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kömürcü esnafından Ali Ağa ile İbrahim Efendi beyninde olan davadır
589	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kürkçü esnafı kabzımalı sâbık Nikolaki ile esnaf merkûme beyninde tekevvün eden münazaaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen ilam suretidir
591	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Yağcı hanında mukîm Avrupa tüccârından Minas Zorniyan ile Rukiye Hanım beyninde olan münazaadır
593	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Sabuncu Hanı odabaşısı Minas ile Rizvanlı Said Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair ilamdır
595	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Hariciye Nezaret-i Celîlesinin temyîz-i hukuk dairesine havale olunan Rusya devleti tebaasından Kûzme? ile Ali Ağa beyninde tekevvün eden münazaadır
596	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Celb ve ihzâr pusulalarına dair müzekkere suretidir
597	4 Zilkade Sene 290 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kasap Hafız Ağa ile Ahmed Ağa beyninde olan münazaaya dair ilamın temyizidir
598	29 Zilkade Sene 90 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkerenin Suretidir	Enfiyecioğlu Ohannes ile komisyoncu Kigork ve şeriki Haçedor beyninde olan davaya dair temyizdir
598	3 Zilkade Sene 90 Tarihinde Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkerenin Suretidir	Hariciye nezaret-i celîlesinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan müzekkeredir
599	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Üsküdar'da bakkal dükkanının devir tesliminden dolayı Yorgi ile bakkal Petro beyninde zuhûr eden davaya dair ilamdır
599	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Hafız Halil Efendi ile Osman Aziz Efendi beyninde hane inşasından dolayı tekevvün eden zarar ve ziyan münazaasıdır
600	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Trablusgarp tüccarından Ahmed'ül Gali? ile beynlerinde olan davaya dair ilamdır
42. Sayı (H. 28 Zilhicce 1290/M. 16 Şubat 1874)		
601	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayının devamıdır
607	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Ali Berri Paşa'nın kızları, oğulları ve yakını Ayşe Hanım ile Mustafa'nın Abdülhalim Efendi zimmetinde olan alacaklarından dolayı beynlerinde tahaddüs eden münazaadır

616	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Papas Lazari ile Yani beyninde olan alacak davasına dair Galata mevki mahkemesinden verilen ilamdır
616	İ'lân	Fatma Hanım ile Yusuf İzzet ve Ahmed Hayri Beyler arasındaki mülklerin satış ilanidir
43. Sayı (H. 13 Muharrem 1290/M. 13 Mart 1874)		
617	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İlan Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda geçen Papas Lazari ile Yani arasında geçen ilamın devamıdır
617	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kaysariye ahalisinden Gevrek Yorgi ile Sadık Ağazâde Ahmed Ağa beyninde olan davaya dair ilam suretidir
621	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Atîk-i Ali Paşa câmi şer'î hidemasından Ali Efendi'yle Ali Rıza Efendi beynindeki münazaaya dair ilamdır
625	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Ankara'da Kostantin, Nikola, İstefan, Yani ve diğer İstefan ile Topçuoğlu Mustafa beyninde olan davaya dair ilamdır
627	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Tüccardan Toros? ile komisyoncu Bedros beyninde olan kitre davasıdır
632	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
44. Sayı (H. 20 Muharrem 1290/M. 20 Mart 1873)		
633	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan kitre davasının devamıdır
634	19 Zilhicce Sene 90 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Havyarcı Serandi ile Kumanyacı Luka ve oğulları beyninde meydana gelen münazaaya dair ilamdır
636	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Radoyişte kazası sakinlerinden bakkal Mehmed'in dükkânını sirkate teşebbüs eden Salih hakkında mazbatadır
638	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata suretidir	İslâhiye Sancağında vâki çoban Üstübanoğlu Rumço'nun? hatâen katili olan Üstübanoğlu Hilbe? hakkında icrâ kılınan mazbatadır
639	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Amâre sancağı dahilinde Safsafan nâm mahalde İrani Hüseyin'i soyanlardan derdest edilen Ubeyd hakkında icrâ kılınan mazbatadır
640	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Kengiri Sancağında Tangıçoğlu İbrahim'in katili denilen biraderi Osman hakkında icrâ kılınan mazbatadır
641	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Biga sancağında çoban kahyası Osman'ın parmağını yaralayan Abdullah hakkında icrâ edilen mazbatadır

642	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tekfurdağı sancağında Muhacir-i çerâkeseden Paşmak'ın on dört yaşında oğlu Osman'ın hataen katili olan Hristo hakkındaki mazbatadır
643	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Şehbender Halil Efendi ile Maruka Frankyan beynindeki davadır
648	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesinden Ta'mîmen Yazılan Tezkire Suretidir	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i Samiyesinden herkese bildirilen tezkiredir
648	İ'lân	Aydın vilayeti dahilinde Değerli kazasında vâki Şamilli çiftliğinin müzayede ilamıdır
45. Sayı (H. 20 Muharrem 1290/M. 27 Mart 1873)		
649	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliye Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda geçen ilamın devamıdır
650	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir	Torub? tarafından hakkında ikâme olunan davadan dolayı Bulgar milleti despotlarından Duruni Efendi'ye gönderilen pusula ile ilgili müzekkiredir
651	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir	Avusturya Devleti tebaasından Edirne'de mukîm Ohannes ile müteveffâ Karabet zevcesi Akabet beyninde olan alacak davasıdır
651	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir	Varna sakinlerinden Azizoğlu Abram ile Mıgırdıç ve Karabet beyninde olan davaya dair müzekkiredir
652	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Merkebçi İsmail ile mösyö Dibasi beyninde tekevvün eden davaya dair gönderilen evrakın cevabı alınamadığından dolayı verilen ilamdır
652	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir	Galata'da Karaköy'de mukîm Dimitraki Konstantinidi ile Kamondo Hanında mukîm Aleksandr Paspali beyninde tekevvün eden münazaaya dair müzekkiredir
655	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Lüleburgaz'ı nâibi Nail Efendi ile Edremitli Ali Ağa arasındaki davadır
655	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkire Suretidir	Sarraf Zenbeoğlu Yorgi Efendi'nin müteveffâ Hasan Tahsin Efendi veresesinden tahsiline dair müzekkiredir
657	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Sıvacı esnafından Ali Haydar Ağa ile esnaf-ı mezbûreden kişilerle olan davadır
660	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Osman Remzi Efendi ile kaptan Anderya Kanburi'ye dair Tolci ticaret mahkemesinden verilen ilamdır
661	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Papasoğlu Lazari ile Yani beyninde olan alacak davasına dair ilamdır
661	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Krom madenleri idaresinden dolayı Agop, Mehmed Ali, Ohannes arasında tahaddüs etmiş olan münazaaya dair ilamdır

664	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretidir	Süleyman Ağa ile ta'biyetül himaye mültezimi Ramiz Bey beyninde olan davadır
664	İ'lân	Çeşitli vekâlet-i devriye ilanlarıdır
46. Sayı (H. 5 Safer 1290/M. 4 Nisan 1873)		
665	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinden Mâbadır	Önceki sayıda ilan kısmından önceki davanın devamıdır
668	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Yorgi Zübeyd ile Mihail Piluryani arasında geçen davadır
669	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Sureti	Karabet Tomayan ile Gülbenkoğlu Ohannes beyninde mütehaddis davaya dair ilamdır
672	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Mustafa Paşazâde Ahmed ve Hüseyin ve Mehmed Beyler ile kayıkçılar kethüdası Mustafa Ağa beyninde olan davaya dair
673	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretidir	Kireççi Hacı Oseb ve şeriki Ohannes ile Parsamoğlu Kirkor beyninde olan davaya dair ilam suretidir
675	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	İzmir'de Ohannes ile Kaysarîyeli müteveffâ Hacı Artin veresesi beyninde tekevvün eden davadır
677	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi'nden Bu Kere Mahâkim-i Nizamiye'ye Tastir Buyurulan Tezkire-i Aliyye'nin Suretidir	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesi'nden Mahâkim-i Nizamiye'ye yazılan Tezkire-i Aliyye'nin Suretidir
678	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kaysarîye ahalisinden Gevreköğlu Yorgi ile Sadık Ağazâde Ahmed Ağa beyninde olan davaya dair ilamdır
47. Sayı (H. 19 Safer 1291/M. 7 Nisan 1874)		
681	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinden Mâbad	Önceki sayının devamıdır
682	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Sureti	Kalpakçioğlu Artin ile Balıkçioğlu Agop beynindeki muhasebe davasıdır
685	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Hacı Ali zevcesi Seher kadın ile Yahudi milletinden Markado beyninde olan alacak davasıdır
687	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Havale cemiyetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan müzekkeredir
688	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Kale Penbe ile Kostanti Vato beyninde münâzaun-fih olan vasiyetnamenin kararıdır
688	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Ticaret Nezâret-i Celîlesi'nin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesine vârid olan müzekkeredir
689	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretidir	Konyalı Serdarzâde Emin Ağa'nın Sivashioğlu Tekfur Efendi ile beynlerinde olan davaya dair ilamdır

693	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Adana vilayetinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan 10 Zilkade sene tarihli tahrirattır
694	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Tezkere Suretidir	Nazaret Şahbazyan tarafından verilen temyîz-i hukuk dairesine havale olunan arzuhaldir
695	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Tüccardan Hacı Kasım Efendi ile beyninde olan alacak davasına dair ilamdır
48. Sayı (H. 26 Safer 1291/M. 14 Nisan 1874)		
697	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinden Mâbad	Önceki sayının devamıdır
698	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kars tüccarından Sadık Ağa ile Sihak Silsyan kumpanyası masa vekilleri beyninde tekevvün eden münazaaya dair ilamdır
701	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Revandesyoz zevcesi İstiyasini nam kadınla Yanyalı Arslan Bey zevcesi Ayşe Hanım beyninde olan Lafra çiftliği münazaasıdır
701	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Sarraflar kethüdası Kigork Efendi ile Kürekçi Hanlıoğlu Mıgırdıç Efendi beyninde olan davadır
705	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Latkatı kumpanyasıyla Tüfekçioğlu Pandalı beyninde tekevvün eden davaya dair ilamdır
708	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Hariciye Nezâret-i Celîlesinden temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan müzekkeredir
708	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Yanya vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye Nezâret-i Celîlesine vârid olan tahrirattır
708	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Tuna vilayetinden vârid olup temyîz-i hukuk dairesine havale olunan tahrirattır
709	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Sivas vilayetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan tahrirattır
709	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Galyalı Gümüşgerdanoğlu Mihalaki Bey ile Pazarcıklı Yani beyninde olan alacak davasıdır
709	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Havale cemiyetinin temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan alacak davasıdır
710	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Hasırcı Hacı Hurşid Ağa ile pazarcı Ömer Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair ilamdır
711	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Arapgirli Aharon ile Hazar'ın arasındaki alacak davasıdır
49. Sayı (H. 25 Şevval 1291/M. 5 Aralık 1874)		
713	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâmın Suretinin Mâbadı	Önceki sayının devamıdır

713	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Osman Bahri Efendi ile Ali Rıza Efendi beyinde olan davaya dair ilamdır
717	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Redokanaki vekili Meldiyos ile pazarcı Nikola beyinde olan alacak davasına dair ilamdır
720	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Yani ile biraderi Goşo beyindeki çiftlik davasına dair ilamdır
725	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Mesalih-i iflasiyesi derdest-i rü'yet olan nizamiye ekmekçisi Haçika dair ilamdır
726	Mahkeme-i İstinafiye'den Verilen İ'âmın Suretidir	Girit vilayetinden Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye ulaşp temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan ilamdır
727	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ceza Mahkemesinden verilen mazbata suretidir
728	Temyîz-i Hukuk Cezaiye Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Vidin sancağı dahilinde Lağşifçe? karyesi ahalisi ile nefis-i Vidin kasabası ahalisinden Hancı Halil Ağa ve şürekâsı beyinde arazi davasıdır
728	İ'ân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
50. Sayı (H. 3 Rebiyülevvel 1291/M. 20 Nisan 1874)		
729	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadı	Önceki sayıda yer alan Vidin davasının devamıdır
732	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Anistaş Ligoryadi Efendi'nin Arastidi Bey'den talep ettiği tutara ilişkin ilamdır
738	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Müteveffâ İliya veresesi ile Yakof beyinde olan alacak davasıdır
740	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Ticaret nezaret celilesinin Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan tezkeredir
740	Temyîz-i Hukuk Cezaiye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Müteveffâ Toma'nın kızı Desbino'nun miras davasıdır
741	Mahkeme-i İstinafiyeden Verilen İ'âmın Suretidir	Sarraf Zenbeoğlu Yorgi Efendi ile Petraki beyinde olan davadır
744	İ'ân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
51. Sayı (H. 10 Rebiyülevvel 1291/M. 27 Nisan 1874)		
745	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davasının devamıdır
746	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kanto kumpanyası ile Kayalıoğlu Yorgi beyinde olan davaya dair ilamdır

750	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Bayram Çavuş ile Şirinyan ve Aleksan kumpanyası beyinde mütehaddis münazaaya dair ilamdır
753	Muhâkemat-ı Cezaiye Dairesinden Tanzîm Olunan 5 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihli ve 148 Numaralı Mazbatanın Suretidir	Selman bin Ramazan'ın katli olan biraderzâdesi hakkında davadır
755	Fi Rebiyülâhîr Sene 281 Tarihli ve İki Yüz İki Adetiyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Tekfurdağı sancağı dahilinde Dimitri'nin dükkânı gasp eden kişiler hakkında hırsızlık davasıdır
756	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Mehâkim-i ibtidâiyye hakkında verilen müzekkeredir
757	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Azmi ve Ali Beyler ile sarraf Frenkoğlu Agop beyinde tehdâd eden güzeştedir
757	Fi 8 Rebiyülevveli Sene 291 Tarihinde Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Matfi'nin? katili denilen Nikola nam şahıs hakkında icrâ olunan tedkikâtır
758	Fi 8 Rebiyülevvel'i Sene 91 Tarihli Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Gerdani Hacı Hüseyin mahalleli Kazazo Bey Ali bin Süleyman'ın katli ile ilgili davadır
760	İ'lân	Salih Ağa ile Hatice Hanım ile ilgili ilandır
52. Sayı (H. 17 Rebiyülevvel 1291/M. 4 Mayıs 1874)		
761	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Manukoğlu Manuk ile Tarsuslu Kıyyecioğlu Agop beyinde olan münazaaya dair ilamdır
763	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Halep vilayeti dîvân-ı temyîz'den verilen Şükrü Bilit'e? imzalı arzuhaldir
766	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Ekmekçi Kiryako ile tuğlacı Karabet Mühendisyan beyinde olan davaya dair ilamdır
767	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Tuz meselesi ile ilgili davanın ilamıdır
769	8 Rebiyülevveli Sene 291 Tarihli ve İki Yüz Adetiyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Afiye nam kızın katili olan zevci Zabliyan? nam kimesne hakkında mazbatadır
771	8 Rebiyülevvel Sene 291 Tarihiyle Muhâkemat-ı Cezâiyye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Vidin kasabasında vâki Velkon'un? dükkânına hırsızlık yapan Yakovalı kahveci Hamza hakkındaki davadır
772	27 Rebiyülevvel Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Hristo Tabcelişte ile İsmail Ağa beyinde olan hinta davasıdır
775	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Vidin sancağı dahilinde kâin Lağşifçe karyesi ahalisiyle hancı Halil Ağa beyinde arazi davasıdır
776	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	İlam harcı ile ilgili bilgi verilmiştir
776	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir

53. Sayı (H. 24 Rebiyülevvel 1291/M. 11 Mayıs 1874)		
777	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âmın Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
783	25 Rebiyülâhir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Tütüncü Nikola ile beylerinde olan davaya dair ilamdır
786	Muhakemat-ı Cezaiye Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Travnik sancağında vâki İliya Belagoya? Bey'in katledilmesi ile ilgili davadır
790	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Azap Kapısı Cami-i şerifi hatibi Hasan Tahsin Efendi ile mahkeme-i istinafiye azasından Vartan Bey beyinde tekevvün eden münazaadır
792	İ'lân	Tingırzâde müteveffâ Ohannes Efendi veresi ile ilgili ilandır
54. Sayı (H. 2 Rebiyülâhir 1291/M. 19 Mayıs 1874)		
793	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadı	Önceki sayıda yer alan ilandan önceki davanın devamıdır
796	7 Rebiyülevvel Sene 91 Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kürekçibaşı Agop Efendi'yle Haçator Han Efendi beyindeki hisse-i ticaret münazaasına dair ilamdır
801	25 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Müzekkere Suretidir	Selanik tüccarından Sebatay Kastero kumpanyasıyla Bank-ı Osmani beyinde tekevvün eden münazaadır
804	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm 5 Rebiyülevvel Sene 91 Suretidir	Bank-ı Osmani'nin Beyrut şubesi müdürü mösyö Maruti ile Beyrut ahalisinden Mansurtiyan? ve şürekâsı beyinde olan davadır
808	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
55. Sayı (H. 9 Rebiyülâhir 1291/M. 26 Mayıs 1874)		
809	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadı	Önceki sayıda yer alan ilandan önceki davanın devamıdır
812	3 Rebiyülâhir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Köçeoğullarından müteveffâ Artin Efendi veresiyle Agop Efendi beyinde olan şirket münazaasıdır
813	Temyîz-i Hukuk 23 Rebiyülevveli Sene 91 Tarihiyle Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	İstrati? Kalfa ile Aharon ve Bağdik beylerinde olan davaya dair ilamdır
815	17 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Vidinli Papasoğlu Mihalaki ile boyacı Metraki? beyindeki davaya dair ilamdır
819	Rebiyülevvel sene 11 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Dîvân-ı Ahkâm-ı Adliyye temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan arzuhadır
821	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Halep tüccarından İlyas Makrina'nın Ayazpaşalı Ali Ağa'da olan matlubu hakkındaki müzekkeredir

821	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Hacı Ahmed Efendi ile İtalyan Devleti tebaasından Sebatay beyninde olan hane kirası münazaasıdır
822	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Mehmed Tordo Efendi'nin Kuyumcuoğlu Artin zimmetindeki alacak davasıdır
822	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kayserîye ahalisinden Keloğlanoğlu Manuk'la Kasapoğlu Bedros beynindeki münazaaya dair ilamdır
824	İ'ân	Nişli Ali Ağa'nın izzetli Akif Efendi zimmetinde matlubu olan mebalığın tesviyesi için ilandır

56. Sayı
(H. 16 Rebiyülâhir 1290/M. 13 Haziran 1873)

825	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadı	Önceki sayıda yer alan ilandan önceki davanın devamıdır
826	Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Muhâkema-ı Cezaiye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	İliya veledi Pantalya? nam kimesnenin katili olan şahıs hakkında mazbatadır
827	Temyîz-i Hukuk Dairesinden 23 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Verilen İ'âm Suretidir	Müskirat mağazası icârından dolayı Linga'da sakin Karabetle beynlerinde mütehaddis davaya dair ilamdır
831	19 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Ayşe Andelib Hanım ile sarraf Yazıcıoğlu Agop beyninde olan davaya dair ilamdır
835	13 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Darende tüccarından Samiloğlu Karabet ile Kıbrıs sakinelerinden Marniyus? kadın ve oğlu Kigork beyninde tekevvün eden münazaadır
839	25 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Havale cemiyetinden bi'l tanzîm temyîz-i hukuk dairesine havale buyurulan müzekkere ilamıdır

57. Sayı
(H. Rebiyülâhir 1290/ M. Haziran 1873)

841	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
842	25 Rebiyülevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda kâin gazinonun müste'cir Daks? ile Çarmakyan Mıgırdıç beyninde olan münazaaya dair ilamdır
844	71 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Manastırlı Seyid oğullarıyla tabip İstefanaki beyninde tekevvün eden davaya dair ilamdır
846	22 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Hristo Cermani ile Yani vereseşi beyninde olan davaya dair ilamdır
850	8 Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Yenişehirli İbrahim Ağa ile Leskobey'li Ömer Bey beyninde tehdâdüs eden aşar şirketi münazaasına dair davadır

853	Fi 23 Rebiyülâhir Sene 291 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Sekiz Adediyle Makdem Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Mazbatanın Suretidir	Kaysariye sancağında kâin Hacı İbrahim'in eşyasını sirkat etmiş olanlar hakkında davadır
854	Fi 23 Rebiyülâhire Sene 91 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Altı Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Zağra-i Cedîd kazasına tabi'î Cumali karyeli Süleyman'ın öldürülmesine ilişkin davadır
856	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
58. Sayı (H. 30 Rebiyülâhir 1291/M. 17 Mayıs 1874)		
857	(Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan ilandan önceki davanın devamıdır
857	Rebiyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kasap esnafından Zevyi? İle Yani beylerinde tekevvün eden münazaaya dair davadır
859	23 Rebiyülâhire Sene 91 Tarihli ve Üç Yüz Doksan Üç Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Bursa kazasına tabi'î Desbonika nam Hatun'un gece müsellehan hanesine giren kişiler hakkında davadır
856	İ'lân	Çeşitli ilanlara yer verilmiştir
862	Fi 23 Rebiyülâhir Sene 91 Tarihi ve Üç Yüz Seksen Sekiz Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Biga kazasına tabi'î zevcesi Zinet Hatunu katleden Yusuf Efendi'nin oğlu İbrahim nam şahıs hakkında mazbatadır
863	Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Nefs-i Şam-ı Şerifte kâin İlyas veled Tahle'nin katli olan İlyas hakkında mazbatadır
864	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Agop Bey ile Islaviko arasında alacak davasıdır
865	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Todoraki'nin Şerif ve biraderi Hakan Beylerle beylerinde olan mera ağıl çiftliği münazalarının müzekkeresidir
865	Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Mehmed Efendi ile Zenbeoğlu Yorgi Efendi beyinde olan alacak davasıdır
866	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Müteveffâ Ali Zevbe varisleri ile Manol nam kimesne arasında maden imtiyazından dolayı olan davadır
867	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Hasan Lütü Efendi ile Fransız Konsolosu tercümanı Isakocu beyinde olan zeytinlik münazaasıdır
869	Temyiz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kigork Efendi ile Kololoğlu Avedis Efendi'nin Ma'mûretü'l Aziz sancağı ağnâm rüsumu bedelinden dolayı beylerinde tahaddüs eden münazaadır

59. Sayı (H. 7 Cemâziyelevvel 1291/M. 22 Haziran 1874)		
873	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
879	25 Rebiyyülevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Timurcubaşı Anof ile Moraloğlu Celal Bey beynindeki davaya dair ilamdır
882	3 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Süzebolu'lu Tanaşaki ile Kengiri kaymakamı esbak Hacı Mehmed Efendi beyninde olan davaya dair ilamdır
884	Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Süzebolu'lu Tanaşaki ile Yorgaki Derlüblü? beyninde tekevvün eden davaya dair mazbatadır
887	Fi 28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Yanyalı Şehrizâde Abdurrahim ve mahdumu Mehmed Şehri Efendiler ile Yanyalı Musazâde Abdullah Efendi ve Ali Beyzâde Ömer Bey beynlerinde olan davaya dair ilamdır
60. Sayı (H. 14 Cemâziyelevvel 1291/M. 29 Haziran 1874)		
889	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âmın Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
892	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Asâkir-i şahane tabip kaymakamlarından İskender Bey ile bahçe kapısında Şekerci Ahmed Efendi beyninde olan davadır
892	13 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Dâr-ı Şûrâ-yı çavuşlarından Eyüb Ağa'nın Osman Ağa zimmetinde olan senet ilamıdır
893	21 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Tophane'de sakın bakkal İliya ile Foti arasında alacak davasıdır
894	Fi 23 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	İzmir Gurebâ Hastanesi nazırı Hacı Mehmed Efendi ile Rabia ve Saliha Hanımlar beynindeki münazaadır
896	15 Rebiyyülahir 91 Sene Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kömürcü Ahmed Ağa ile tüccardan Lazarakı beyninde tahaddüs eden davaya dair ilamdır
897	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Avusturya Devleti tebaasından Edirne'de mukîm Ohannes ile müteveffâ Karabet zevcesi Aksebet beyninde olan alacak

898	17 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Anisti kalfa ile Dimitri Kaytanaki? kalfa beyninde olan ebniye şirketi davasıdır
899	9 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Ağya nam kadın ile Manuk arasındaki alacak ilamıdır
900	Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Hacik'in izhâr-ı iflas etmesinden dolayı düyûn-ı mevcudesinin tesviyesi için verilen müzekkeredir
901	Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Hülâsa-i mealinde Bursalı tacir Bedros Ağa'nın mağazasından eşya sirkat etmesinden dolayı verilen müzekkeredir
901	Fi 13 Cemâziyelevvel Sene 291 Tarihli 461 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Ermeni milletinden Mauloğlu? Hacı Markar'ın dükkanının Niğdeli İbrahim tarafından sirkat edilmesidir
902	13 Cemâziyelevvel 291 ve 15 Haziran 290 Sene Tarihi ve 463 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Kıbrıs ceziresinde Nikoli'nin katili olan Mehmed Salih hakkında verilen mazbatadır
904	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Selanikli Abdülkerim Efendi ile Numan Efendi beyninde tahaddüs eden iltizam davasıdır
61. Sayı (H. 21 Cemâziyelevvel 1291/M. 6 Temmuz 1874)		
905	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
907	18 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Kengirili Mehmed ile Mahmud Ağa arasında alacak davasıdır
908	7 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Abdurrahman Efendi ile Hacı Hüseyin Efendi arasında alçak davasıdır
909	18 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Laz Ali ile Hacı Halid arasındaki davadır
910	13 Cemâziyelevvel 291 Sene Tarihli ve 445 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesi Kararıyla Yazılan Mazbatanın Suretidir	Damyas ile Miline'yi gasp etmeye çalışan Hariz bin İslam hakkında mazbatadır
911	28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'âm Suretidir	Eğribozlu Hasan Paşazâde Yahya Bey'in kerîmeleri Aliye ve Cemile Hanımlarla Arastidi Bey beyninde tekevvün eden münazaadır

62. Sayı (H. 28 Cemâziyelevvel 1291/M. 13 Temmuz 1874)		
921	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadı	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
922	21 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Yunan Devleti tebaasından İzmir'de mukîm Pavlo Omiro? nam tacirin tebaa-i Devlet-i Aliyye'den Tologo? ve Panayot Yemandoblu zimmetlerinde bulunan alacak davasıdır
924	28 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Ergirili kasap Yahya mûmâileyh ile tacir Mayko ve şeriki Dimitri beynlerinde olan davaya dair ilamdır
925	13 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihi ve Dört Yüz Kırk Yedi Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Kirlioğlu Şerif ile Mustafa arasındaki davadır
926	Rebiyyülahir 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Kılıççioğlu Corci ile Konyalı Avedis beyninde olan davaya dair ilamdır
928	Fi 13 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihi ve 465 Adediyle Muhâkemat-ı Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbata Suretidir	Ali bin Kazım'ın katili olan Davud bin Mehmed ve İbrahim bin Süleyman hakkındaki davadır
929	14 Rebiyyülahir Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesine Verilen İ'lâm Suretidir	Kaysariyeli Kelekoğlu Karabet ile Malhasoğlu Manuk beyninde olan davaya dair ilamdır
932	9 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Vıçın Karayan ile Ağyazar beyninde mütehaddis zarar ve ziyan davasıdır
934	13 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihi ve Dört Yüz Altmış Beş Adediyle Mahalât Cezaîye Dairesinden Verilen Mazbatanın Suretidir	Hacı Mehmedzâde Muşlu deveci Hasan ve Salih ve Yani'nin mallarını gasp edenler hakkındaki davadır
936	26 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen Müzekkere Suretidir	Bir sarraf ve bir kadın arasındaki alacak hakkında havale cemiyetinden gönderilen müzekkere suretidir
63. Sayı (H. 6 Cemâziyelahir 1291/M. 21 Temmuz 1874)		
937	12 Rebiyyülevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Dökmeci esnafından Hacı Mustafa ve Hacı Ahmed Ağalar ile dökmeci şirketi kâtibi Hüsnü Efendi beyninde mütehaddis davadır
940	11 Safer Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Bedros ve Karabet Hazarusyan ile Agasi Şişmanyen beynindeki münazaaya dair ilamdır

942	12 Rebiyyülahir Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Yorgi ve şeriki Apostolaki ile Nursene kadın beynindeki davadır
943	29 Cemâziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Varnalı İbrahim ile Karabet ve Mıgırdıç beyninde mütekevvîn davadır
948	22 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Tüccardan Hristaki Anistaşyadı ile Aracıoğlu Kosti ve Vasilyadı beynindeki davaya dair ikinci defa olarak divân-ı istinâftan verilmiş olan ilamdır
950	22 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Bağdat vilayeti idare meclisi a'zâsından Mehmed Paşa'nın Kербela'daki emlakından dolayı Rıza ile olan davadır

64. Sayı
(H. 13 Cemâziyelahir 1291/M. 28 Temmuz 1874)

953	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır
953	10 Cemâziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Laşid sancağında vâki Angnostisi? Papazaki ile Yorgi Nikolaki ve müteveffâ karındaşı Yani veresesi beyninde olan davadır
956	27 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Saadetli İbrahim Paşa hazretleriyle Horasancıoğlu Mihalaki beyninde olan davaya dair mahkeme-i istinafiyeden verilen ilamdır
959	27 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Ticaret Nezâret-i Celîlesinin 7 Muharrem sene 91 tarihli bir kıt'a tezkeresiyle melfufatıdır
961	25 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Bedelci Laz Ali ile Mehmed Ağa beyninde tekevvün eden münazaaya dair ilamdır
963	13 Cemâziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Mustafa Ağa ile Hamparsom Ağa arasındaki davasıdır
964	2 Cemâziyelevvel Sene 291 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir	Avrupa tüccarından Nikola Tabcelişte? ile Zağralı müteveffâ Manol Yevanof? veresesi beyninde olan davaya dair ilamdır

65. Sayı
(H. 20 Cemâziyelahir 1291/M. 4 Ağustos 1874)

969	Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretinin Mâbadıdır	Önceki sayıda yer alan davanın devamıdır

975	6 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir.	Manukyan Seniyye Kerem nam kimesnenin merkûm Estepan zimmetindeki alacak davasıdır
975	20 Cemâziyelevvel Sene 91 Tarihiyle Temyîz-i Hukuk Dairesinden Verilen İ'lâm Suretidir.	Sivaslıoğlu Tekfur Efendi'nin karındaşı İstefan'la beynlerinde mütehaddis davaya dair ilâmdır.

SONUÇ

Çalışmamıza konu olan Cerîde-i Mehâkim, Osmanlı toplum hayatı ve hukuk tarihi konusunda önemli yeri olan resmî süreli yayın olarak Sultan Abdülaziz döneminde neşredilmeye başlamıştır. Tanzimat ile başlayan çok boyutlu resmî teşebbüslerin başında, toplumsal düzenin sürdürülebilirliğinin ana vasıtası olan Adliye teşkilatı konusundaki dönüşüm yer almıştır. Tanzimat döneminde başlayan değişim hareketleri matbuat dünyasına da tesir etmiştir. Tanzimat döneminde gazetelerin vakanüvislik geleneğinin yerini almış olduğu, olayları kaleme alma işinin daha üst bir seviyeye geçerek yerini gazetelere bırakmış olduğu vakıadır.

Yayın hayatına 22 Nisan 1873 yılında başlayan Cerîde-i Mehâkim'in birinci dönem yayın hayatında ilk yedi sayısı sekizer sayfadan ibarettir. Bahsi geçen yıl içerisinde toplamda otuz beş sayı, 1874 yılında seksen beş sayı ve dönemin son yılı olan 1875'te ise 125 sayı neşredilerek faaliyetini sürdürmüştür⁶⁴. Adliye teşkilatındaki değişimin topluma yayılmasında 1873'ten itibaren neşredilmeye başlayan Cerîde-i Mehâkim mühim bir rol oynamıştır. Gazete özellikle şer'î hususlar dışında hizmet veren Nizamiye mahkemelerinin sesi olmuştur. Gazetenin muhtevassından elde edilen veriler, bu alanda yapılacak olan akademik çalışmalar için ilk elden kaynak durumundadır.

Süreç içerisinde farklı isimlerle ama aynı fonksiyonla yayın hayatına devam eden Cerîde-i Mehâkim, 1946'da *Adalet Dergisi* ismi ile son şeklini almış olup halen yayın hayatına devam etmektedir. Başlangıç dönemindeki resmî düzenlemeleri ilan etme özelliğini zamanla kaybetmiş olan Cerîde-i Mehâkim günümüzde *Adalet Dergisi* adıyla, hukuk alanında yapılan akademik araştırmaları yayımlayan bir dergi durumundadır.

Cerîde-i Mehâkim'in incelediğimiz dönem sayılarının muhtevassından anlaşıldığı üzere, her medeniyette ve dönemde olduğu gibi XIX. asır Osmanlı toplum düzeninde de suç olgusu toplumsal hayatın önemli bir gerçeğiydi. Bu konu üzerinde çalışma yapan Sosyolog Emile Durkheim "*suçtan arınmış bir toplumun varlığını sürdürebilmesinin olanaksız olduğu*" görüşünü savunmaktadır⁶⁵. Bu bağlamda akıllara suçun işlenmesinin önüne geçilebilmesi amacıyla caydırıcılık kavramı gelse de bunun ne şekilde uygulanması gerektiği tam olarak çözüme kavuşamayan bir durumdur. Suçun boyutu ne kadar artarsa buna karşılık ceza oranının da o denli artması geçmişten günümüze kadar gelen bir miras olmuştur. Sistemli bir şekilde işleyen bir adalet yapılanmasının olması devlete olan güveni artırmakla birlikte toplum içerisinde daha müreffeh bir yaşam da sürdürülmektedir.

⁶⁴Rıdvan Abdurrahman Demirtaş, "İhtiyacât-ı Hâzıraya Muvafık ve Kaide-i Terakki ve Tekamüle Mutabık" Bir Temyiz Kararları Dergisi Çıkarmak: Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye", *Adalet Dergisi*, S. 71, Aralık 2023, s. 452.

⁶⁵Ahmet Erdoğan, *Suç ve Ceza: Osmanlı Toplumunda Bireysel Suçlar ve Cezalar (1559-1609)*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas 2019, s. 1.

Cerîde-i Mehâkim'in 36.-65. sayılarının muhtevasına baktığımızda ağırlıklı olarak temyiz mahkemesine taşınan vakalarla ilgili ilamlar olduğu anlaşılmaktadır. Bu başlık altında genelde şahıslar arasındaki maddi anlaşmazlıklar üzerine açılan davalara yer verilmiştir. İkinci olarak en çok tekrar eden başlık muhâkemat-ı cezâiye dairesinden gelen mazbata suretleri yer almaktadır. Bu başlık altında cinayet, gasp, zorla alıkoyma gibi olayların yer aldığı vaka örnekleri yayımlanmıştır. Dönemin hukuk mevzuatındaki değişikliklere veya yeni konulan kurallara Cerîde-i Mehâkim'in muhtelif sayılarında yer alan nizamnameler vasıtasıyla vakıf olmak mümkündür. Bu nizamnamelerde mahkemelerin işleyişleri, kefil durumlarında uyulacak kurallar, şahıs ve devlet arasındaki davalarda nasıl muamele edileceği gibi birçok konudan bahsedilmektedir. Asırlar süren Osmanlı toplumsal yapısı içerisinde hukuki yapının kısa bir kesiti ele aldığımız bu çalışmada suç nitelikleri genel olarak benzerlik gösterse de cezaların oldukça farklılaştığı anlaşılmaktadır. Değişen dünyanın gerekliliği olarak gördüğümüz bu farklılaşma daha medeni bir hal alarak günümüzdeki görünümü almıştır.

Hukuk literatürü açısından zengin bir içeriğe olan Cerîde-i Mehâkim'den araştırmacıların faydalanmasını sağlamak için eski yazıdan günümüz harflerine mümkün olduğunca doğru aktarmaya gayret ettik. Çalışmanın sonuna eklediğimiz fihrist ile araştırmacıların hangi sayıda hangi konunun yer aldığına kolayca ulaşmalarını amaçladık.

Tarihi belgeleri incelerken aslına uygun olarak transkript ettiğimiz çalışmamız içerdiği bilgiler dolayısıyla ders alınabilecek nitelikte bir yapıt olmuştur. Bundan hareketle Türk tarihi için önemli bir yere sahip olan Zeki Velidi Togan'ın "*Tarih bize çağdaş hayatı geçmiş hayatın gelişimi olarak yakından anlatır, hatta gelecek hakkında düşünmeyi de mümkün kılar*"⁶⁶ sözü akıllara gelmektedir. Anlaşıldığı üzere geçmişi okurken günümüzdeki hayatı geliştirmek amacı ile hareket etmelidir.

Sonuç olarak; Cerîde-i Mehâkim'in incelediğimiz sayıları vasıtasıyla Osmanlı hukuk sisteminin geçirdiği dönüşümün izlerine rastlamak mümkün olmuştur. Bu gazete vasıtasıyla, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kurumsallaşan adliye teşkilatında uygulanacak kanunları ve hukuksal değişimleri incelemek mümkün olabilmektedir. Cerîde-i Mehâkim, çıkarıldığı dönemin adalet anlayışını ve hukuk sistemini inceleyerek bugünü anlayabilmemize olnak sağlamaktadır.

⁶⁶Ömer Özercan, *Bir Medeniyet ve Tarih Mütefekkeri Zeki Velidi Togan*, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018, s. 108.

KAYNAKLAR

A- Kitaplar-Makaleler

- Akbulut, Uğur, “Osmanlı Basın Tarihine Bir Katkı: Gazetelerin Yayınlanma Amaçları Üzerine (1831-1876)”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/5 Spring, Ankara 2013.
- Akbulut, Uğur “Sultan Abdülaziz Devrinde Türk Basını: İlkeler, Roller ve Sınırlar,” *Türk Basın Tarihini Yeniden Düşünmek Sempozyumu*, Haziran 2022.
- Akça, Gürsoy, Himmet Hülür, “Osmanlı Hukukunun Temelleri ve Tanzimat Dönemindeki Hukuksal Yeniliklerin Sosyo-Politik Dinamikleri”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 19, Aralık 2006.
- Alan, Salim, “Tanzimat Dönemi (1831-1876) Osmanlı Basını ve Vakayii Mısıriyye”, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, S. 3, Güz 2019.
- Altuntek, N. Serpil, “İlk Türk matbaasının kuruluşu ve İbrahim Müteferrika”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 10 S. 1, Aralık 1993.
- Argunhan, Betül, “Cerîde-i Mehâkim’in Tanzimat Dönemi Osmanlı Hukuku Bağlamında Tahlili (1873-1875)”, *Adalet Dergisi*, S. 70, 2023.
- Aydın, Mehmet Âkif, “Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 28, 2003, s. 231-235.
- Başoğlu, Tuncay, “Ta‘zîr”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, s. 198-202.
- Cerîde-i Mehâkim, 1. Dönem 36-65. Sayılar (1874).
- Ceylan, Mücahit, “Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye’nin Hazırlanışı, Uygulanması ve Kapsamı”, *Adalet Dergisi*, S. 66, Mayıs 2021.
- Cin, Halil, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri 150. Yılında Tanzimat*, (Haz. Hakkı Dursun Yıldız), Ankara, 1992.
- Çağrııcı, Mustafa, “Adâlet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul 1988, s. 341-343.
- Çakır, Hamza, “Tercümân-ı Ahvâl”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul 2011, s. 495-497.
- Çavdar, Necati, *Muhbir: Osmanlı Basınının Sivri Dili*, Kriter Yayınevi, İstanbul 2017.
- Çavdar, Necati “Muhbir Gazetesi’nin Bir Toplumsal Sorumluluk Projesi: Girit İsyanı’nda Zarar Gören Müslümanlar İçin Yardım Kampanyası”, *Uluslararası Sultan Abdülaziz ve Dönemi Sempozyum Bildirileri*, C. 4, TTK. Yayınları, Ankara 2014.
- Çavdar, Necati, “Basîret Gazetesi’ne Göre Prusya-Fransa Savaşı (1870-1871)”, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, C.7, S. 3, Aralık 2019.

- Demirtaş, Rıdvan Abdurrahman, “İhtiyacât-ı Hâzıraya Muvafık ve Kaide-i Terakki ve Tekamüle Mutabık” Bir Temyiz Kararları Dergisi Çıkarmak: Mecmua-i Mukarrerat-ı Temyiziye”, *Adalet Dergisi*, S. 71, Aralık 2023.
- Demirel, Fatmagül, “Kütüphane Rafında Okuyucusunu Bekleyen Bir Yayın: İlm-i Hukuk ve Mukayese-i Kavanin Mecmuası”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, S. 5, Mayıs 2005.
- Demir, Kenan, “Osmanlı’da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5, Nisan 2014.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2017.
- Demirci, Akmandar, “Osmanlı Devleti’nde Taşra Ticâret Mahkemeleri”, *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 75, Aralık 2019.
- Durhan, İbrahim, “Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XII, S. 3-4, Aralık 2008.
- Ekinci, Ekrem Buğra, “Mecelle Hakkında Değerlendirmeler”, *Adalet Dergisi*, S. 62-63, Aralık 2019.
- Erol, Salih, “Türk Basın Tarihinde İbrahim Şinasi Efendi ve Tasvir-i Efkâr Gazetesi”, *Tarih ve Gelecek Dergisi*, C. 5, S. 2, Ağustos 2019.
- Erol, Murat, “Ceride-i Mehâkim’den Adalet Dergisine 150. Yıl”, *Adalet Dergisi*, C. 150, S. 70.
- Gezgin, Suat, “Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 18, 2003.
- Gönenç, E. Özgür, “Türk Basınında Fransız Modeli ve Etkileri”, *İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 19, 2004.
- Güz, Nurettin, *Osmanlı Basını*, Selçuk İletişim, C.1, S.3, Mayıs 2014.
- Gümüş, Musa, “Osmanlı Devleti’nde Kanunlaştırma Hareketleri, İdeolojisi ve Kurumları”, *Tarih Okulu Dergisi*, S. 14, Aralık 2012.
- Hayta, Necdet, “Tasvîr-i Efkâr Gazetesi ve Yenileşme Hareketlerindeki Rolü”, *Türk Basın Tarihi Uluslararası Sempozyumu*, ed. Merve UĞUR, 19-21 Ekim 2016 Elazığ.
- İnce, Yunus, “II. Mahmud Devri Reformlarının Tebaa Tarafından Algılanışı”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. 32, S.2, Aralık 2017.
- İnalçık, Halil ve Mehmet Seyitdanlıoğlu, *Tanzimat Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, Phoenix Yayınevi, Eylül 2006.
- Karal, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, C.VII., Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1956.
- Karaismailoğlu, Ercan, Rıdvan Abdurrahman Demirtaş, İbrahim Enes Onat, “Her Türü Yoksulluk İçinde Tekemmüle Doğru Bir Hatve”: Ceride-i Adliye, Makale Fihristi ve Yazar Dizini (1909-1929)”, *Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları*, S. 30, Güz 2020.

- Karatepe, Şükrü, “Mecelle’nin Yöntemi ve Hukuk Diline Katkısı”, *Dil ve Edebiyat Dergisi*, C. 9, S. 767-768, Kasım-Aralık 2015.
- Kılınç, Ahmet, “Klasik Dönem Osmanlı Devleti’nde Uygulanan Kürek Cezasının Hukuki Tahlili”, *Belleten*, C. 79, S. 285, Ağustos 2015.
- Koloğlu, Orhan, *Osmanlı Dönemi Basınının İçeriği*, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 2010.
- Lewis, Bernard, *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, çev. Boğaç Babür Turna, Arkadaş Yayınevi, Ankara 2017.
- Okumuş, Ejder, “Osmanlılar’da Siyasal Bir Kurum Olarak Adâlet Dairesi”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, S. 5, Mart 2005,
- Özgen, Murat, Osmanlıdan Günümüze Yazılı Basın ve Siyaset İlişkisi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 23, 2005.
- Özkaya Duman, Olcay, “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Ulusal’dan Yerel’e Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme” *Turkish Studies-İnternational Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/12 Fall 2013, Ankara.
- Palalı, İlhan, “Osmanlı Salnameleri ve Tarih Araştırmalarındaki Kaynak Olarak Önemi”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 23, Ocak-Haziran 2010.
- Sazyek, Esra, “19.Yüzyıldan İki Kamusal Mektup: Giuseppe Mazzini ile Mustafa Fazıl Paşa’nın Saraya Mektupları”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 25, Aralık 2021.
- Sümbül, Sinan, “Osmanlı’da Matbaa Meselesine Yeni Bir Bakış: Risâle-i Fevâid-i Basma Adlı Yazma Eser Bağlamında Osmanlı Devleti’nde Matbaacılık Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi”, *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi*, S. 10, Kasım 2018.
- Temiztürk, Hakan, “Kitle Basınının Doğuşu: ‘İşaretleşme’den’ Gazete’nin İcadına”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, S. 15, 2002.
- Ulu, Güher, “Tanzimat Dönemi Hukukta Modernleşme”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 26, S. 1, 2022.
- Uluç, A. Vahap, Oğuz Kaan, “Hukuki ve Siyasi-İdari Açından Tanzimat Dönemi Gelişmelerinin Demokrasiye Katkısı”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 32, S. 3, Eylül 2022.
- Üçok, Coşkun, “Türkiye’de Hukuk Eğitimi ve Araştırmaları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2, Haziran 1989.
- Ünal, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitabevi Yayınları, Eylül 2017.

- Yavuz, Hulusi, “Ceride-i Mehâkim”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 7, 1993 İstanbul, s. 408-409.
- Yazıcı, Nesimi, “Vakayi-i Mısriye Üzerine Birkaç Söz”, *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S. 2, Mart 1991.
- Yıldırım, Şahban, “Ahmet Cevdet Paşa ve Hukukçuluğu (1822-1895)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1, 2015.
- Yiğit, Ahmet, “Mukarrerat-ı Temyiziyye Mecmualarında (1327/1911-1332/1916) Görülen Arazi Davalarının Tedkiki” I. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri, Ed. Fethi Gedikli, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 449-474.
- Yurtseven, Yılmaz, “Klasik Dönem Osmanlı Ceza Hukukunda Ta‘zir Suç ve Cezaları”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 3-4, Aralık 2001.
- Yusuf, Tayyib, “Tercümân-ı Ahvâl Gazetesi Üzerine Bir Değerlendirme”, *MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 3, Nisan 2011.
- Yürük, Hüseyin, “Osmanlı Devleti’nde Adalet Sistemi ve Teşkilatı İçinde Bir Örnek Şahsiyet Adliye Nazırı Abdurrahman Nureddin Paşa”, *Adalet Dergisi*, C. 2, S. 65, 2020.

C- Tezler

- Çatalkaya, Metin, *Bir Kaynak Çalışması Olarak Takvim-i Vekayi (1840-1849)*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2017.
- Demirel, Fatmagül, *Adliye Nezaretinin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1876-1914)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2003.
- Erdoğan, Ahmet, *Suç ve Ceza: Osmanlı Toplumunda Bireysel Suçlar ve Cezalar (1559-1609)*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas 2019.
- Ertuğrul, Gamze, *Osmanlı Basınında Tercümân-ı Ahvâl’in Yeri ve Önemi (1860-1866)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2016.
- Koç, İsmail Mert, *II. Abdülhamit Dönemi Olaylarına Osmanlı Gazetesinin Bakış Açısı (1897-1904)*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019.
- Özercan, Ömer, *Bir Medeniyet ve Tarih Mütefekkeri Zeki Velidi Togan*, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2018.
- Taşçı, Rumeysa, *Ceride-i Mehâkim’in I. Dönem 1-35 Sayılarının (1873) Transkripsiyon, Değerlendirme ve Fihristi*, Tokat Gaziosmanpaşa

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2024.

D- İnternet Kaynakları

<https://adaletdergisi.adalet.gov.tr/ceride-i-mehakim.html>
<https://www.osmanlicasozlukler.com/kamusiturki/sozluk.html>
<https://sozluk.adalet.gov.tr/>

Ekler 2: Cerîde-i Mehâkim 65. sayısı ilk sayfa

جريدة محاکمه
١٢٩٠

نومرو ٦٥ جمادی الآخر سنه ١٢٩١ جوزوی سنه ١٢٩٠ صحیفه ٢٢

اشبورخیزه بهر هفته بازار رتبی گولری چبقار . سنه لکی رء: نالی بوزك التونه و بهر رتبی سی
شمه لک ایکیش غروشه اوله زق هر برده صایلوور . سنه لکینه مشتری اولق اسداتلر
مکتب صنایع مدبر لکینه راجعت ایشایدن

جده علم مبالقک بلامائض اوله رق یکونی بولان
بیک قوز یوز بوقدر لیرا اوزرینه قانفی باظم
جأ اوج بیک درت یوز بئش طقوز لیرا فرق
طوز غروشک مع مصارف بقوله ملائحه دن
تحصیله حکم ایداییکی محرر بولاش اولسبله
طرفین لایحه لری بعدالطالع استجواب اولدوقده
مستأنف وکالی بیرونی داین الیه مدیون بئلریده
باشند او یوشلاری حبسبله ایشه حبله و دیسه
قارنش و حسابله دخی سهو ظهوریه زیاده
باره حکم ایدلش اولدوقدن شو حالر موکلک
حقوقه طوقنش اولسبله هر سورته موکلی
شخص ثالث بئدیق و موکلکی دیوان استیناف
مقدما بالاعلام شخص ثالث طایفه اولدوقدن
شمدی انف الذکر اعلامی حکمه ماین اوله رق
شخص ثالث دکل دیه بجی و علی الخصوص
موکلک کعالتی او ایشه او یوب ذکر بر ماده یه
اولدییی جمله مذکور اوچجی مجلس اعلامی
حکمک بولنده اولمقله قضی لری ذوی
یادوب مستأنف علیه وکلی دخی جوابنده
موکله خرستو قیلوی یئنده مقدما و فوعبولان

تعیین حقوق دارمندن ویریلان اعلام
صورتک مابعدنر

یکدن تدقیقات تحمیریه اجراسنه میادوت و تعیری
استدعا اولنش اولان ١٢ شعبان سنه ٨٦
تاریخی دیوان استینافی اعلامی الیه اعتراض
و جواب لایحه لری مواجه زنده قرائت اولندی
اعلام مذکورک الاخلاصه مالی بقوله ملائحه دن
محکومینه دئر محکمه تجارت اوچجی مجلسدن
ویریلان اعلامه ملائحه دن طرفندن اعتراض الیه
استینافی دعوی اولمش اوزرینه ملائحه دن
طرفندن قیطای بیرونی و مستأنف علیه مالی
جانبندن وستمک وکاله کلر بله مذکور اوچجی
مجلسک ٢٢ ذی الحجه سنه ٨٨ تاریخی اعلامی
لدی القراءه تنصیه مؤدایی ملائحه دن و سئما کفیل
اولوب شخص ثالث طایفه دن ملائحه سنه
اعتراضاتی انعاماً اعتباره شایان اولدوقدن بری
مجلسک ٨ صفر سنه ٨٩ تاریخی اعلامنده
مانولک تضمینات دئی اولدینی کومستریلان

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Büşra BEDİR
Kişisel Bilgiler	Uyruğu: T.C. Doğum Tarihi ve Yeri: ,
İletişim Bilgileri	E-posta: ,
Öğrenim Bilgileri	Lise: 2010–2014 Arif Nihat Asya Lisesi Lisans: 2016-2020 Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yüksek Lisans: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yakınçağ Tarihi